

URZĄD STATYSTYCZNY W LUBLINIE

STATISTICAL OFFICE IN LUBLIN

**ROCZNIK STATYSTYCZNY
WOJEWÓDZTWA
LUBELSKIEGO**

*STATISTICAL YEARBOOK
OF THE LUBELSKIE VOIVODSHIP*

2017

ROK XLII LUBLIN

YEAR XLII LUBLIN

**ZESPÓŁ REDAKCYJNY
URZĘDU STATYSTYCZNEGO**

**EDITORIAL BOARD
OF STATISTICAL OFFICE**

PRZEWODNICZĄCY

PRESIDENT

Krzysztof Markowski

CZŁONKOWIE

MEMBERS

Urszula Bronisz, Anna Cichosz, Elżbieta Duda, Waldemar Dymek, Anna Dziaduch, Sławomir Dziaduch, Jerzy Hasiec, Andrzej Jakubowski, Aleksandra Jangas-Kurzak, Renata Jończyk, Ewa Kuniewicz, Zofia Kurlej, Beata Kwiatkowska-Królikowska, Elżbieta Łoś, Andrzej Matacz, Marzena Mularczyk, Artur Myna, Anna Niemczyk, Agnieszka Nocko, Aneta Olszewska-Welman, Jarosław Plewik, Anna Powęska, Anna Puzio, Magdalena Rosołowska, Marek Tatarski, Grzegorz Zabiegły

Redakcja, tłumaczenia i skład komputerowy
— Lubelski Ośrodek Badań Regionalnych

Editing, translation and setting
— *Lublin Centre for Regional Surveys*

Projekt okładki

Cover design

Lidia Motrenko-Makuch

**Prosimy o podanie źródła
przy publikowaniu danych US**

***When publishing SO data
please indicate source***

ISSN 1895-6017

PRZEDMOWA

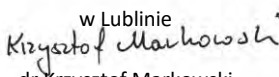
Wiarygodna i pewna informacja jest niezbędnym czynnikiem do oceny zmian zachodzących w życiu społeczno-gospodarczym oraz pomaga w podejmowaniu decyzji i planowaniu dalszych kroków związanych z rozwojem regionu, zarówno przez sektor publiczny, jak i prywatny. Wychodząc naprzeciw tym oczekiwaniom pracownicy Urzędu Statystycznego w Lublinie przygotowali kolejną, już czterdziestą drugą edycję, „Rocznika Statystycznego Województwa Lubelskiego”.

Publikacja ta, to jedno z ważniejszych opracowań w ramach planu wydawniczego Urzędu Statystycznego w Lublinie. Informacje zawarte w Roczniku pozwalają na przeprowadzenie analiz i porównań retrospektywnych oraz na obserwację zmian i kierunków rozwoju województwa, a zachowanie jego układu podobnego do roczników wydawanych przez inne urzędy statystyczne ułatwia dokonywanie porównań międzywojewódzkich.

Wprowadzeniem do Rocznika są tablice przeglądowe przedstawiające ogólny obraz województwa na tle kraju w 2016 r. oraz najistotniejsze dane w ujęciu retrospekcyjnym za lata 2000, 2005, 2008-2016. Zasadniczą część publikacji stanowią 23 działy tematyczne prezentujące zarówno społeczną, jak i gospodarczą sytuację województwa. Poprzedzone są one uwagami ogólnymi zawierającymi wyjaśnienia dotyczące terminologii, metodologii i zakresu informacji. Tam gdzie było to możliwe ze względu na dostępność oraz jakość danych, zaprezentowano informacje dla lat: 2005, 2010, 2015, 2016. Zamieszczony materiał statystyczny został wzbogacony ilustracją graficzną w formie kartogramów i wykresów. W obecnej edycji Rocznika w dziale „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna” po raz pierwszy zaprezentowano informacje dotyczące wspierania rodziny poprzez program „Rodzina 500+” oraz „Kartę Dużej Rodziny”.

W celu pełnego przedstawienia i zobrazowania sytuacji społeczno-gospodarczej w województwie lubelskim przygotowaliśmy także dla Państwa publikację „Województwo lubelskie 2017 – podregiony, powiaty, gminy”. Stanowi ona dopełnienie „Rocznika ...” prezentując dane w układzie terytorialnym. Zarówno Rocznik, jak i wspomniana wyżej publikacja, poza wydaniem książkowym, dostępne są także w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu <http://lublin.stat.gov.pl>. Szczegółowe informacje z poszczególnych dziedzin społeczno-gospodarczych dostępne są również w Urzędzie Statystycznym oraz na stronach internetowych GUS w Banku Danych Lokalnych.

Mam nadzieję, iż publikacja ta pozwoli Państwu zapoznać się z podstawowymi zjawiskami i faktami, jak również będzie przydatna dla przygotowania wielu pogłębionych ocen, analiz i porównań dotyczących procesów społecznych, gospodarczych i kulturowych oraz zmian w środowisku przyrodniczym, jakie zaistniały w województwie lubelskim w ostatnim okresie. Korzystając z okazji pragnę także podziękować wszystkim osobom i instytucjom za cenne uwagi i wnioski, a przede wszystkim tym, którzy wzbogacili naszą publikację dostarczając dane z zakresu swojej działalności.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Lublinie

dr Krzysztof Markowski

Lublin, grudzień 2017 r.

PREFACE

Credible and reliable information is essential to evaluate changes in the socio-economic life. It helps in decision making and planning for the needs of regional development both by the public sector, and private entities. To meet these expectations, the Statistical Office of Lublin had prepared the forty-second edition of the "Statistical Yearbook of Lubelskie Voivodship".

Statistical Yearbook of Lubelskie Voivodship is one of the most important papers published by the Statistical Office in Lublin. The Yearbook contains information allowing users to analyze, compare and observe changes and directions of regional development. Its layout complies with Yearbook editions issued by other statistical offices.

In the first part there are look-up tables presenting an overall picture of the region. It allows making a comparison to the country in 2016 and to the data from the years 2000, 2005, 2008-2016. The second part of the publication consists of 23 thematic sections presenting both social and economic situation of the province. They are preceded by general notes explaining terminology, methodology and scope of information. Some statistical data has been presented in the form of cartograms and graphs. In the present edition of the Yearbook for the first time, the chapter Health care and social welfare presents the information concerning family support through the "Family 500+" programme or the "Large Family Card".

Additionally one can find more detailed data about Lubelskie Voivodship in a publication "Lubelskie Voivodship 2017 – Subregions, Powiats, Gminas ". This publication is complementary to the "Yearbook ..." and presents data in the territorial arrangement. Both publications are available in traditional book form and electronic version on the website of <http://lublin.stat.gov.pl>. There is also an open access to socio-economic data on the GUS website in the Local Data Bank section.

I hope that this publication will introduce you to the basic facts and will be useful for conducting in-depth evaluations, studies and comparisons of the social, economic or cultural processes and transitions taking place in the natural environment in Lubelskie Voivodship in recent years. Finally I would like to thank for all the contribution both from individuals and institutions helping us in preparation of this publication.

Director
Statistical Office
in Lublin

Krzysztof Markowski
Krzysztof Markowski, PhD

SPIS TREŚCI

Przedmowa
Spis tablic i wykresów
Objaśnienia znaków umownych. Skróty
Uwagi ogólne

TABLICE PRZEGLĄDOWE

I. Województwo na tle kraju w 2016 r.
II. Ważniejsze dane o województwie (2000, 2005, 2008–2016)

DZIAŁY

I. Geografia
II. Stan i ochrona środowiska
III. Podział administracyjny i samorząd terytorialny
IV. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości
V. Ludność
VI. Rynek pracy
VII. Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych
VIII. Budżety gospodarstw domowych
IX. Infrastruktura komunalna. Mieszkania
X. Edukacja i wychowanie
XI. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
XII. Kultura. Turystyka. Sport
XIII. Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne
XIV. Ceny
XV. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo
XVI. Przemysł i budownictwo
XVII. Transport. Telekomunikacja
XVIII. Handel i gastronomia
XIX. Finanse przedsiębiorstw
XX. Finanse publiczne
XXI. Inwestycje. Środki trwałe
XXII. Rachunki regionalne
XXIII. Podmioty gospodarki narodowej

CONTENTS

Preface	3—4
List of tables and graphs	6—21
Symbols. Abbreviations	22—23
General notes	24—29

REVIEW TABLES

<i>Voivodship on the background of the country in 2016</i>	30— 35
<i>Major data on the voivodship (2000, 2005, 2008–2016)</i>	36— 53

CHAPTERS

<i>Geography</i>	54— 55
<i>Environmental protection</i>	56— 78
<i>Administrative division and local government</i>	79— 84
<i>Public safety. Justice</i>	85— 92
<i>Population</i>	93—123
<i>Labour market</i>	124—159
<i>Wages and salaries. Social security benefits</i>	160—173
<i>Household budgets</i>	174—182
<i>Municipal infrastructure. Dwellings</i>	183—199
<i>Education</i>	200—227
<i>Health care and social welfare</i>	228—244
<i>Culture. Tourism. Sport</i>	245—264
<i>Science and technology. Information society</i>	265—279
<i>Prices</i>	280—283
<i>Agriculture, hunting and forestry</i>	284—312
<i>Industry and construction</i>	313—325
<i>Transport. Telecommunications</i>	326—333
<i>Trade and catering</i>	334—339
<i>Finances of enterprises</i>	340—354
<i>Public finance</i>	355—363
<i>Investments. Fixed assets</i>	364—372
<i>Regional accounts</i>	373—378
<i>Entities of the national economy</i>	379—387

Strona
Page

SPIS TABLIC I WYKRESÓW

LIST OF TABLES AND GRAPHS

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ I. GEOGRAFIA	CHAPTER I. GEOGRAPHY		
Położenie geograficzne	<i>Geographic location</i>	1	54
Powierzchnia i granice	<i>Area and borders</i>	2	54
Układ pionowy powierzchni	<i>Elevations</i>	3	55
Temperatury powietrza (1971–2016)	<i>Air temperatures (1971–2016)</i>	4	55
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, usłonecznienie i zachmurzenie (1971–2016)	<i>Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness (1971–2016)</i>	5	55
DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA	CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	56
Stan geodezyjny, kierunki i zmiany wykorzystania powierzchni województwa (2005, 2010, 2017)	<i>Geodesic status and use of voivodship land (2005, 2010, 2017)</i>	1 (6)	63
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (7)	64
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (8)	65
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (9)	65
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Water consumption for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (10)	66
Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napelniania stawów rybnych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Area and water withdrawal for irrigation in agriculture and forestry as well as water for filling up fish ponds (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6 (11)	66
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	7 (12)	67
Zakłady odprowadzające ścieki według miejsca odprowadzania oraz wyposażenia w oczyszczalnie ścieków (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Plants discharging wastewater by place of discharge and wastewater treatment plants possessed (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	8 (13)	67
Oczyszczalnie ścieków (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Wastewater treatment plants (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	9 (14)	68
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	10 (15)	69
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2015, 2016) ..	<i>Air pollution reduction systems in plants of significant nuisance to air quality (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	11 (16)	70
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Legally protected areas possessing unique environmental value (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	12 (17)	71
Parki narodowe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>National parks (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	13 (18)	71
Rezerваты przyrody (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Nature reserves (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	14 (19)	72
Parki krajobrazowe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Scenic parks (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	15 (20)	72
Pomniki przyrody (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Nature monuments (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	16 (21)	73

		Tablica Table	Strona Page
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Waste generated and landfilled up to now (accumulated) as well as their storage yards areas (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	17 (22)	74
Odpady według rodzajów w 2016 r.	<i>Waste by type in 2016</i>	18 (23)	75
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Outlays on fixed assets for environmental protection and water management (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	19 (24)	75
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Tangible effects of investments in environmental protection and water management (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	20 (25)	76
Kierunki finansowania Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (2010, 2015, 2016)	<i>Directions of financing of the Voivodship Environmental Protection and Water Management Funds (2010, 2015, 2016)</i>	21 (26)	78
Wpływ z opłat i kar na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Receipts from fees and fines for environmental protection and water management funds (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	22 (27)	78
DZIAŁ III. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY	CHAPTER III. ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	79
Jednostki administracyjne województwa (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Administrative units of voivodship (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (28)	81
Gminy w 2016 r.	<i>Gminas in 2016</i>	2 (29)	81
Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2016 r.	<i>Powiats and cities with powiats status in 2016</i>	3 (30)	82
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2016 r.	<i>Councillors of organs of local government units in 2016</i>	4 (31)	82
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Paid employment, wages and salaries in the public administration (2005, 2010, 2015, 2016) ..</i>	5 (32)	84
DZIAŁ IV. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI	CHAPTER IV. PUBLIC SAFETY. JUSTICE		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	85
Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Ascertained crimes by the police in completed preparatory proceedings (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (33)	88
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez policję (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by the police (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (34)	90
Wpływ spraw do sądów powszechnych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Incoming cases in common courts (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (35)	90
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Adults sentenced by common courts for crimes prosecuted on the basis of an indictment (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (36)	91
Załatwione sprawy rodzinne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Resolved family cases (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (37)	92
Podmioty w Krajowym Rejestrze Sądowym (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Entities of in the National Judicial Register (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6 (38)	92
DZIAŁ V. LUDNOŚĆ	CHAPTER V. POPULATION		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	93
Ludność (2005, 2010, 2015, 2016).....	<i>Population (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (39)	97
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Working and non-working age population (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (40)	97
Ludność według płci i wieku (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Population by sex and (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (41)	99

	Tablica Table	Strona Page
Miasta i ludność w miastach (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Towns and urban population (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (42) 99
Gminy zamieszkałe przez ludność wiejską (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Gminas and rural population (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (43) 100
Mediana wieku ludności według płci (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Median population age by sex (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6 (44) 100
Ruch naturalny ludności (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Vital statistics (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	7 (45) 101
Małżeństwa zawarte i rozwiązane (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Marriages contracted and dissolved (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	8 (46) 102
Małżeństwa zawarte według wieku nowożeńców w 2016 r.	<i>Marriages contracted by age of bridegrooms and brides in 2016</i>	9 (47) 103
Małżeństwa zawarte według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców w 2016 r.	<i>Marriages contracted by previous marital status of bridegrooms and brides in 2016</i>	10 (48) 105
Małżeństwa zawarte wyznaniowe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Church or religious marriages (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	11 (49) 106
Separacje orzeczone według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa w 2016 r.	<i>Separations adjudicated by age of spouses at the moment of filling petition for a separation in 2016</i>	12 (50) 106
Separacje orzeczone według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Separations adjudicated by the number of underage children in the marriage (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	13 (51) 107
Rozwody według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa w 2016 r.	<i>Divorces by age of spouses at the moment of filling petition for divorce in 2016</i>	14 (52) 108
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Divorces by the number of underage children in the marriage (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	15 (53) 109
Urodzenia (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Births (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	16 (54) 110
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Live births by birth order and age of mother (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	17 (55) 110
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Female fertility and reproduction rates of population (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	18 (56) 111
Zgony według płci i wieku zmarłych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Deaths by sex and age of deceased (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	19 (57) 112
Zgony według wybranych przyczyn (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Deaths by selected causes (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	20 (58) 113
Zgony niemowląt według płci i wieku (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Infant deaths by sex and age (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	21 (59) 115
Zgony niemowląt według wybranych przyczyn (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Infant deaths by selected causes (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	22 (60) 115
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez Policję (2015, 2016)	<i>Suicides registered by Police (2015, 2016)</i>	23 (61) 116
Przeciętne dalsze trwanie życia (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Life expectancy (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	24 (62) 116
Prognoza ludności do 2050 r.	<i>Population projection until 2050</i>	25 (63) 117
Prognoza gospodarstw domowych do 2050 r.	<i>Households projection until 2050</i>	26 (64) 118
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Internal migration of population for permanent residence (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	27 (65) 118
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Internal migration of population for permanent residence by direction (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	28 (66) 119
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	29 (67) 120
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2005, 2010, 2016)	<i>International migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2005, 2010, 2016)</i>	30 (68) 121
Rezydenci (2010, 2010, 2016)	<i>Usual residence population (2010, 2010, 2016)</i> ...	31 (69) 122
Rezydenci w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2010, 2010, 2016)	<i>Working and non-working age usual residence population (2010, 2010, 2016)</i>	32 (70) 122
Kościół i związki wyznaniowe w 2016 r.	<i>Churches and religious associations in 2016</i>	33 (71) 123

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ VI. RYNEK PRACY	CHAPTER VI. LABOUR MARKET		
Uwagi ogólne	General notes	x	124
Aktywność ekonomiczna ludności	Economic activity of the population		
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej – na podstawie BAEL (2010, 2015, 2016)	Economic activity of the population aged 15 and more – on the LFS basis (2010, 2015, 2016)	1 (72)	134
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2016 r. – na podstawie BAEL	Economic activity of the population aged 15 and more by age and educational level in IV quarter 2016 – on the LFS basis	2 (73)	135
Pracujący	Employment		
Pracujący (2005, 2010, 2015, 2016)	Employed persons (2005, 2010, 2015, 2016)	3 (74)	136
Pracujący według statusu zatrudnienia (2005, 2010, 2015, 2016)	Employed persons by employment status (2005, 2010, 2015, 2016)	4 (75)	137
Przeciętne zatrudnienie (2005, 2010, 2015, 2016)	Average paid employment (2005, 2010, 2015, 2016)	5 (76)	138
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni (2005, 2010, 2015, 2016)	Full- and part-time employment (2005, 2010, 2015, 2016)	6 (77)	139
Przyjęcia do pracy (2005, 2010, 2015, 2016)	Hires (2005, 2010, 2015, 2016)	7 (78)	140
Zwolnienia z pracy (2005, 2010, 2015, 2016)	Terminations (2005, 2010, 2015, 2016)	8 (79)	141
Absolwenci szkół wyższych, zawodowych i liceów ogólnokształcących, którzy podjęli pracę po raz pierwszy (2005, 2010, 2015, 2016)	The graduates of tertiary schools, leavers of vocational and secondary schools starting work for the first time (2005, 2010, 2015, 2016)	9 (80)	142
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane w 2016 r.	Job vacancies, newly created and liquidated in 2016	10 (81)	143
Bezrobotni	Unemployment		
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy (2005, 2010, 2015, 2016)	Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers (2005, 2010, 2015, 2016)	11 (82)	144
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani (2005, 2010, 2015, 2016)	Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls (2005, 2010, 2015, 2016)	12 (83)	146
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy (2005, 2010, 2015, 2016)	Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority (2005, 2010, 2015, 2016)	13 (84)	146
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu (2005, 2010, 2015, 2016)	Registered unemployed persons benefiting from labour market programme (2005, 2010, 2015, 2016)	14 (85)	148
Wydatki Funduszu Pracy (2005, 2010, 2015, 2016)	Labour Fund expenditures (2005, 2010, 2015, 2016)	15 (86)	148
Warunki pracy	Work conditions		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2005, 2010, 2015, 2016]	Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2005, 2010, 2015, 2016]	16 (87)	149
Wydarzenia i przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2005, 2010, 2015, 2016]	Events and causes of accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2005, 2010, 2015, 2016]	17 (88)	151
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (2005, 2010, 2015, 2016)	Persons injured in accidents at work on private farms in agriculture (2005, 2010, 2015, 2016) ..	18 (89)	153
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia (2005, 2010, 2015, 2016)	Persons working in hazardous conditions (2005, 2010, 2015, 2016)	19 (90)	154
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według grup czynników zagrożeń (2005, 2010, 2015, 2016)	Employment working in hazardous conditions by groups of hazardous factors (2005, 2010, 2015, 2016)	20 (91)	155

		Tablica Table	Strona Page
Zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego w 2016 r.	<i>Paid employees on position for which evaluation of occupational risk was done in 2016</i>	21 (92)	156
Choroby zawodowe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Occupational diseases (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	22 (93)	157
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Persons receiving benefits for work in harmful and strenuous conditions (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	23 (94)	158
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Occupational accidents and occupational diseases benefits (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	24 (95)	159
DZIAŁ VII. WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	CHAPTER VII. WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	160
Wynagrodzenia	Wages and salaries		
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Average monthly gross wages and salaries (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (96)	163
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sektorów ekonomicznych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Average monthly gross wages and salaries by economic sectors (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (97)	164
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2016 r.	<i>Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2016</i>	3 (98)	165
Zatrudnieni oraz przeciętne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych za październik 2016 r.	<i>Paid employment and average gross wages and salaries by performed occupational groups for October 2016</i>	4 (99)	167
Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2016 r.	<i>Average gross wages and salaries for October 2016</i>	5 (100)	169
Miesięczne wynagrodzenia brutto najwyższe (decyle) w grupach decylowych pracowników zatrudnionych według wielkich grup zawodów wykonywanych za październik 2016 r.	<i>Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile) paid employment by great occupational groups for October 2016</i>	6 (101)	171
Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	Social security benefits		
Emeryci i renciści (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Retirees and pensioners (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	7 (102)	172
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Gross retirement pay and pension benefits (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	8 (103)	173
DZIAŁ VIII. BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH	CHAPTER VIII. HOUSEHOLD BUDGETS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	174
Gospodarstwa domowe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Households (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (104)	179
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Average monthly per capita available income of households (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (105)	179
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Average monthly per capita expenditures of households (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (106)	180

		Tablica Table	Strona Page
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Average monthly per capita consumption of selected foodstuffs of households (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (107)	181
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Households furnished with selected durable goods (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (108)	181
Wskaźniki zagrożenia ubóstwem w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>At-risk of poverty rates in households (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6 (109)	182
DZIAŁ IX. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA	CHAPTER IX. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	183
Infrastruktura komunalna	Municipal infrastructure		
Wodociągi i kanalizacja (2010, 2015, 2016)	<i>Water supply and sewage systems (2010, 2015, 2016)</i>	1 (110)	189
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Consumers and consumption of electricity in households (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (111)	189
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (112)	190
Ogrzewnictwo (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>House-heating (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (113)	191
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Population using water supply, sewage and gas supply systems (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (114)	191
Odpady komunalne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Municipal waste (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6 (115)	192
Nieczystości ciekłe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Liquid waste (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	7 (116)	192
Składowiska odpadów komunalnych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Landfill sites with municipal waste (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	8 (117)	193
Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Generally accessible green areas and green areas of housing estates (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	9 (118)	193
Mieszkania	Dwellings		
Zasoby mieszkaniowe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Dwelling stocks (2005, 2010, 2015, 2016).....</i>	10 (119)	194
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje (2005, 2010, 2015, 2016)...	<i>Dwellings in dwelling stocks fitted with installations (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	11 (120)	194
Dodatki mieszkaniowe wypłacone w 2016 r.	<i>Housing allowances paid out in 2016</i>	12 (121)	195
Gospodarka gruntami pod budownictwo mieszkaniowe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Administration of grounds for dwellings construction (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	13 (122)	196
Mieszkania, których budowę rozpoczęto (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Dwellings in which construction has begun (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	14 (123)	196
Mieszkania oddane do użytkowania (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Dwellings completed (2005, 2010, 2015, 2016)....</i>	15 (124)	197
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Dwellings completed by number of rooms (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	16 (125)	199
Zawarte transakcje kupna-sprzedaży lokali, nieruchomości gruntowych i zabudowanych w 2016 r.	<i>Reached purchase-sale transactions of the premises, land real estates and built-up real estates in 2016</i>	17 (126)	199

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ X. EDUKACJA I WYCHOWANIE	CHAPTER X. EDUCATION		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	200
Edukacja według szczebli kształcenia (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Education by level (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	1 (127)	205
Szkoły według organów prowadzących (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Schools by school governing authority (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	2 (128)	207
Uczniowie według grup wieku (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Pupils and students by age groups (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	3 (129)	209
Współczynnik skolaryzacji (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Enrolment rate (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	4 (130)	210
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Pupils and students studying foreign languages in schools for children and youth and in post-secondary schools (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	5 (131)	211
Uczący się języków obcych w szkołach dla dorosłych (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Pupils and students studying foreign languages in schools for adults (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	6 (132)	212
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Education for people with special educational needs (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	7 (133)	213
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze oraz młodzieżowe ośrodki socjoterapii (2005, 2010, 2015, 2016) ..	<i>Special education centres, rehabilitation-education centres youth education centres and youth social therapy centres (2005, 2010, 2015, 2016)</i> ..	8 (134)	213
Wychowanie pozaszkolne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Extracurricular education (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	9 (135)	214
Internaty i bursy dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	<i>Boarding-schools and dormitories for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]</i>	10 (136)	215
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	<i>Primary schools for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]</i>	11 (137)	215
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	<i>Lower secondary schools for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]</i>	12 (138)	216
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	<i>Basic vocational schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]</i>	13 (139)	217
Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według podgrup kierunków kształcenia (2015/16, 2016/17)	<i>Students and graduates of basic vocational schools for youth (excluding special schools) by narrow fields of education (2015/16, 2016/17)</i>	14 (140)	218
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	<i>General secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]</i>	15 (141)	218
Technika oraz szkoły artystyczne ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2015/16, 2016/17]	<i>Technical secondary schools as well as general art schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]</i> ..	16 (142)	219
Uczniowie i absolwenci techników dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według podgrup kierunków kształcenia [2015/16, 2016/17]	<i>Students and graduates of technical secondary schools for youth (excluding special schools) by narrow fields of education [2015/16, 2016/17]</i>	17 (143)	219
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Level art schools for children and youth (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	18 (144)	220
Szkoły policealne (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]	<i>Post-secondary schools (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17]</i>	19 (145)	220

	Tablica Table	Strona Page
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych (bez szkół specjalnych) według podgrup kierunków kształcenia [2015/16, 2016/17]	<i>Students and graduates of post-secondary schools (excluding special schools) by narrow fields of education [2015/16, 2016/17]</i>	20 (146) 221
Szkoły wyższe (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Higher education institutions (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	21 (147) 221
Studenci szkół wyższych według systemów studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Students of higher education institutions by study systems and type of schools (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	22 (148) 222
Absolwenci szkół wyższych według systemów studiów i typów szkół (2005/06, 2014/15, 2015/16)	<i>Graduates of higher education institutions by study systems and type of schools (2005/06, 2014/15, 2015/16)</i>	23 (149) 222
Nauczyciele akademicy w szkołach wyższych (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Academic teachers in higher schools (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	24 (150) 223
Cudzoziemcy – studenci i absolwenci według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Foreigners – students and graduates by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	25 (151) 223
Studia podyplomowe i studia doktoranckie (2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Postgraduate and doctoral studies (2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	26 (152) 224
Studia podyplomowe według podgrup kierunków kształcenia (2010/11, 2015/16, 2016/17) ...	<i>Postgraduate studies by narrow fields of education (2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	27 (153) 224
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Students of higher education institutions receiving scholarships (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	28 (154) 225
Domy i stołówki studenckie (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Student dormitories and canteens (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	29 (155) 226
Szkoły dla dorosłych (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Schools for adults (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	30 (156) 226
Wychowanie przedszkolne (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Pre-primary education (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	31 (157) 227
DZIAŁ XI. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA	CHAPTER XI. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 228
Pracownicy medyczni (2015, 2016).....	<i>Medical personel (2015, 2016)</i>	1 (158) 234
Lekarze specjaliści (2015, 2016)	<i>Specialist doctors (2015, 2016).....</i>	2 (159) 234
Ambulatoryjna opieka zdrowotna (2015, 2016)	<i>Out-patient health care (2015, 2016)</i>	3 (160) 235
Stacjonarna opieka zdrowotna (2015, 2016)	<i>In-patient health care (2015, 2016)</i>	4 (161) 236
Szpitala ogólne (2015, 2016)	<i>General hospitals (2015, 2016)</i>	5 (162) 237
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Emergency medical services and first aid (2010, 2015, 2016)</i>	6 (163) 238
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Generally available pharmacies and pharmaceutical outlets (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	7 (164) 238
Krwiodawstwo (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Blood donation (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	8 (165) 239
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Incidence of infectious diseases and poisonings (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	9 (166) 239
Żłobki i kluby dziecięce (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Nurseries and children's clubs(2005, 2010, 2015, 2016)</i>	10 (167) 240
Wspieranie rodziny w 2016 r.	<i>Family support in 2016</i>	11 (168) 240
Placówki wsparcia dziennego (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Day-support centres (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	12 (169) 240

		Tablica Table	Strona Page
Rodzina piecza zastępcza (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Family foster care (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	13 (170)	241
Instytucjonalna piecza zastępcza (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Institutional foster care (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	14 (171)	241
Pomoc społeczna stacjonarna (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Stationary social welfare (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	15 (172)	241
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej według grup mieszkańców (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Stationary social welfare facilities by groups of residents (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	16 (173)	242
Świadczenia pomocy społecznej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Social welfare benefits (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	17 (174)	243
Ocena stanu zdrowia ludności (2004, 2009, 2014)	<i>Perceived health status of population (2004, 2009, 2014)</i>	18 (175)	244
Ludność w wieku 15 lat i więcej według wagi ciała (2004, 2009, 2014)	<i>Population at the age of 15 and more by body weight (2004, 2009, 2014)</i>	19 (176)	244
DZIAŁ XII. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT	CHAPTER XII. CULTURE. TOURISM. SPORT		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	245
Kultura	Culture		
Książki i broszury wydane (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Books and pamphlets published (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (177)	249
Gazety i czasopisma wydane (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Newspapers and magazines published (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (178)	249
Biblioteki publiczne (z filiami) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Public libraries (with branches) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	3 (179)	250
Muzea (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Museums (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (180)	250
Instytucje paramuzealne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Museum-related institutions (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (181)	251
Galerie sztuki (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Art galleries (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6 (182)	251
Teatry i instytucje muzyczne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Theatres and music institutions (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	7 (183)	251
Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice (2005, 2009, 2015, 2016)	<i>Centres of culture, cultural centres and establishment, clubs, community centres (2005, 2009, 2015, 2016)</i>	8 (184)	252
Kina stałe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Fixed cinemas (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	9 (185)	253
Wybrane instytucje kultury dostępne dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Selected cultural institutions accessible to the disabled moving on wheelchairs (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	10 (186)	253
Abonenci telewizji kablowej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Radio and television subscribers (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	11 (187)	254
Abonenci radiowi i telewizyjni (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Radio and television subscribers (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	12 (188)	254
Turystyka	Tourism		
Baza noclegowa turystyki (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	13 (189)	255
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej turystyki (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	14 (190)	258
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej turystyki według obywatelstwa (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments by citizenship (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	15 (191)	259

		Tablica Table	Strona Page
Wykorzystanie bazy noclegowej turystyki (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Occupancy in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	16 (192)	260
Placówki gastronomiczne w bazie noclegowej turystyki (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Catering outlets in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	17 (193)	260
Hotele według kategorii (2005, 2010, 2015, 2016) .	<i>Hotels by category (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	18 (194)	261
Sport	Sport		
Organizacje kultury fizycznej i kluby sportowe (2006, 2010, 2014, 2016)	<i>Physical education organizations and sports clubs (2006, 2010, 2014, 2016)</i>	19 (195)	262
Wybrane dziedziny i rodzaje sportu w klubach sportowych w 2016 r.	<i>Selected sports fields and kinds of sports in sports clubs in 2016.....</i>	20 (196)	263
Wybrane obiekty sportowe w 2014 r.	<i>Selected sports facilities in 2014</i>	21 (197)	264
DZIAŁ XIII. NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZENSTWO INFORMACYJNE	CHAPTER XIII. SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	265
Nauka i technika	Science and technology		
Podmioty oraz pracujący w działalności badawczej i rozwojowej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Entities and internal personnel in research and development (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (198)	270
Pracujący w działalności badawczej i rozwojowej według poziomu wykształcenia (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Internal personnel in research and development by educational level (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (199)	271
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Gross domestic expenditures on research and development activity (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	3 (200)	272
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według dziedzin B+R (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016]	<i>Gross domestic expenditures on research and development by field of R&D (current prices) [2010, 2015, 2016]</i>	4 (201)	273
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016]	<i>Gross domestic expenditures on research and development activity by source of funds (current prices) [2010, 2015, 2016]</i>	5 (202)	273
Nakłady bieżące na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów badań (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Current expenditures on research and development activity by type of activity (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	6 (203)	274
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Degree of consumption of research equipment in research and development activity (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	7 (204)	274
Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży w przemyśle w 2016 r.	<i>Share of net revenues from sales of new or significantly improved products in net revenues from sales in industry in 2016</i>	8 (205)	275
Przedsiębiorstwa innowacyjne w przemyśle według rodzajów wprowadzonych innowacji w latach 2014-2016	<i>Innovative enterprises in industry by type of introduced innovation during 2014-2016</i>	9 (206)	276
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Expenditures on innovation activities in industry (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	10 (207)	277
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle według źródeł finansowania (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Expenditures on innovation activities in industry by source of funds (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	11 (208)	278
Wynalazki i wzory użytkowe krajowe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Domestic inventions and utility models (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	12 (209)	278

		Tablica Table	Strona Page
Spółeczeństwo informacyjne	Information society		
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie informacyjno-telekomunikacyjne (2005, 2010, 2015, 2016)	Enterprises using selected information and communication technologies (2005, 2010, 2015, 2016)	13 (210)	279
Cele wykorzystania Internetu w przedsiębiorstwach (2005, 2010, 2015, 2016)	Purpose of using the internet by enterprises (2005, 2010, 2015, 2016)	14 (211)	279
DZIAŁ XIV. CENY	CHAPTER XIV. PRICES		
Uwagi ogólne	General notes	x	280
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (2005, 2010, 2015, 2016)	Price indices of consumer goods and services (2005, 2010, 2015, 2016)	1 (212)	281
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług (2005, 2010, 2015, 2016)	Retail prices of major goods and services (2005, 2010, 2015, 2016)	2 (213)	281
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych (2005, 2010, 2015, 2016)	Average procurement prices of major agricultural products (2005, 2010, 2015, 2016)	3 (214)	283
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach (2005, 2010, 2015, 2016)	Average market-place prices received by farmers (2005, 2010, 2015, 2016)	4 (215)	283
DZIAŁ XV. ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO	CHAPTER XV. AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY		
Uwagi ogólne	General notes	x	284
Rolnictwo	Agriculture		
Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie (2005, 2010, 2015, 2016)	Trends and major economic and production results in agriculture (2005, 2010, 2015, 2016)	1 (216)	290
Powierzchnia użytków rolnych według rodzajów użytków (2010, 2015, 2016)	Agricultural land area by land type (2010, 2015, 2016)	2 (217)	291
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych (2010, 2013, 2016)	Farms by area groups (2010, 2013, 2016)	3 (218)	291
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2005, 2010, 2014, 2015]	Indices of gross, final and market agricultural output (constant prices) [2005, 2010, 2014, 2015]	4 (219)	292
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2005, 2010, 2014, 2015]	Structure of gross and market agricultural output (constant prices) [2005, 2010, 2014, 2015]	5 (220)	292
Powierzchnia zasiewów (2005, 2010, 2015, 2016)	Sown area (2005, 2010, 2015, 2016)	6 (221)	294
Zbiory i plony wybranych ziemniaków (2006–2010, 2015, 2016)	Selected crop production and yields (2006–2010, 2015, 2016)	7 (222)	295
Powierzchnia, zbiory i plony warzyw grunto- wych (2006–2010, 2015, 2016)	Area, production and yields of ground vegetables (2006–2010, 2015, 2016)	8 (223)	296
Powierzchnia i zbiory owoców z drzew (2006–2010, 2015, 2016)	Area and production of fruit tree (2006–2010, 2015, 2016)	9 (224)	297
Powierzchnia i zbiory z krzewów owocowych i plantacji jagodowych (2006–2010, 2015, 2016)	Area and production of fruit bushes and berry fruit (2006–2010, 2015, 2016)	10 (225)	298
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie (2005, 2010, 2015, 2016)	Cattle, pigs, sheep and horses (2005, 2010, 2015, 2016)	11 (226)	299
Drób (2005, 2010, 2015, 2016)	Poultry (2005, 2010, 2015, 2016)	12 (227)	300

		Tablica Table	Strona Page
Produkcja żywca rzeźnego (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Production of animals for slaughter (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	13 (228)	300
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Production of meat, fats and pluck (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	14 (229)	301
Produkcja mleka krowiego i jaj kurzych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Production of cows' milk and hen eggs (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	15 (230)	301
Ciągniki rolnicze (2005, 2010, 2013, 2016)	<i>Agricultural tractors (2005, 2010, 2013, 2016)</i>	16 (231)	302
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik (2004/05, 2009/10, 2014/15, 2015/16)	<i>Consumption of mineral or chemical and lime fertilizers in terms of pure ingredient (2004/05, 2009/10, 2014/15, 2015/16)</i>	17 (232)	302
Wartość skupu ważniejszych produktów rolnych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Value of major agricultural products procurement (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	18 (233)	303
Skup ważniejszych produktów rolnych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Procurement of major agricultural products (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	19 (234)	304
Ekologiczne gospodarstwa rolne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Organic farms (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	20 (235)	305
Łowiectwo	Hunting		
Ważniejsze zwierzęta łowne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Major game species (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	21 (236)	305
Odstrzał ważniejszych zwierząt łownych (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Shoot of main game species (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	22 (237)	306
Koła i członkowie Polskiego Związku Łowieckiego oraz obwody łowieckie (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Clubs and members of the Polish Hunting Association and hunting districts (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	23 (238)	306
Leśnictwo	Forestry		
Powierzchnia gruntów leśnych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Forest land (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	24 (239)	307
Powierzchnia lasów	<i>Forest area</i>	25 (240)	308
Zasoby drzewne na pniu	<i>Growing stock of standing wood</i>	26 (241)	309
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Renewals, afforestations and other forest breeding work (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	27 (242)	310
Pozyskanie drewna (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Removals (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	28 (243)	311
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Trees and shrubs outside the forest and removals (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	29 (244)	312
Pożary w lasach (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Fores fires (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	30 (245)	312
DZIAŁ XVI. PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO	CHAPTER XVI. INDUSTRY AND CONSTRUCTION		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	313
Przemysł	Industry		
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Sold production of industry (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	1 (246)	316
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Sold production of industry by number of paid employees in economic entities in industry (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	2 (247)	317
Produkcja ważniejszych wyrobów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Production of major products (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (248)	317

		Tablica Table	Strona Page
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Average paid employment in industry (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (249)	318
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Average monthly gross wages and salaries in industry (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (250)	319
Budownictwo	Construction		
Produkcja budowlano-montażowa według grup (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Construction and assembly production by groups (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	6 (251)	320
Produkcja budowlano-montażowa według rodzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Construction and assembly production by type of constructions (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	7 (252)	320
Budynki oddane do użytkowania (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Buildings completed (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	8 (253)	322
Budynki oddane do użytkowania według rodzajów budynków (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Buildings completed by type of buildings (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	9 (254)	323
Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Average paid employment and average monthly gross wages and salaries in construction (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	10 (255)	325
DZIAŁ XVII. TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA	CHAPTER XVII. TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	326
Transport	Transport		
Linie kolejowe eksploatowane (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Railway lines operated (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (256)	329
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Hard surface public roads (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (257)	329
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Registered road vehicles and tractors (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (258)	330
Linie regularnej komunikacji autobusowej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Regular bus transport lines (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (259)	330
Transport samochodowy zarobkowy (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Hire or reward road transport (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (260)	331
Komunikacja miejska (2010, 2015, 2016)	<i>Urban transport (2010, 2015, 2016)</i>	6 (261)	331
Wypadki drogowe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Road traffic accidents (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	7 (262)	332
Wypadki drogowe według sprawców, ważniejszych przyczyn i rodzajów pojazdów (2015, 2016)	<i>Road accidents by culprits, major causes and types of vehicles (2015, 2016)</i>	8 (263)	332
Telekomunikacja	Telecommunications		
Abonenci telefoniczni i aparaty telefoniczne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Fixed subscribers and telephone sets (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	9 (264)	333
DZIAŁ XVIII. HANDEL I GASTRONOMIA	CHAPTER XVIII. TRADE AND CATERING		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	334
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Retail sales (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	1 (265)	337
Sprzedaż detaliczna towarów według grup (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Retail sales by groups (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	2 (266)	337

		Tablica Table	Strona Page
Sprzedaż hurtowa towarów w przedsiębiorstwach handlowych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015, 2016]	<i>Wholesale sales in trade enterprises (current prices) [2005, 2010, 2015, 2016]</i>	3 (267)	338
Sklepy według form organizacyjnych i stacje paliw (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Shops by organizational forms and petrol stations (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (268)	338
Gastronomia (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Catering (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (269)	338
Magazyny handlowe (2005, 2012, 2015)	<i>Trade warehouses (2005, 2012, 2015)</i>	6 (270)	339
Targowiska (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Marketplaces (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6 (271)	339
DZIAŁ XIX. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW	CHAPTER XIX. FINANCES OF ENTERPRISES		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	340
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sektorów własności (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Revenues, costs and financial results of enterprises by ownership sectors (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (272)	345
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według wybranych sekcji (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Revenues, costs and financial results of enterprises by selected sections (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (273)	347
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Enterprises by obtained financial results (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (274)	348
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Economic relations in enterprises (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (275)	349
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Current assets of enterprises (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (276)	350
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Share equity (funds) of enterprises (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6 (277)	352
Kapitał zakładowy spółek (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Share capital of companies (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	7 (278)	353
Zobowiązania przedsiębiorstw (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Liabilities of enterprises (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	8 (379)	354
DZIAŁ XX. FINANSE PUBLICZNE	CHAPTER XX. PUBLIC FINANCE		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	355
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Revenue of local government units budgets by type (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (280)	358
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2016 r.	<i>Revenue of local government units budgets by divisions in 2016</i>	2 (281)	360
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Expenditure of local government units budgets by type (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (284)	361
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2016 r.	<i>Expenditure of local government units budgets by divisions in 2016</i>	4 (283)	362
Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych (2015, 2016)	<i>Revenue and costs of local government budgetary establishments (2015, 2016)</i>	5 (284)	363
DZIAŁ XXI. INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE	CHAPTER XXI. INVESTMENTS. FIXED ASSETS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	364
Inwestycje	Investments		
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016]	<i>Investment outlays (current prices) [2010, 2015, 2016]</i>	1 (285)	368

		Tablica Table	Strona Page
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016]	<i>Investment outlays in enterprises (current prices) [2010, 2015, 2016]</i>	2 (286)	369
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według grup (ceny bieżące) [2010, 2015, 2016]	<i>Investment outlays in enterprises by groups (current prices) [2010, 2015, 2016]</i>	3 (287)	370
Środki trwałe	Fixed assets		
Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2015, 2016]	<i>Gross value of fixed assets (current book-keeping prices) [2010, 2015, 2016]</i>	4 (288)	371
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2015, 2016]	<i>Gross value of fixed assets in enterprises (current book-keeping prices) [2010, 2015, 2016]</i>	5 (289)	372
DZIAŁ XXII. RACHUNKI REGIONALNE	CHAPTER XXII. REGIONAL ACCOUNTS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	373
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) [2010, 2014, 2015]	<i>Gross domestic product (current prices) [2010, 2014, 2015]</i>	1 (290)	377
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące) [2010, 2014, 2015]	<i>Basic elements of production account and generation of income account (current prices) [2010, 2014, 2015]</i>	2 (291)	378
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych (2010, 2014, 2015)	<i>Nominal income in the households sector (2010, 2014, 2015)</i>	3 (292)	378
DZIAŁ XXIII. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	CHAPTER XXIII. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	379
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Entities of the national economy in the REGON register (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1 (293)	380
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Entities of the national economy in the REGON register by legal forms and sections (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2 (294)	381
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Commercial companies by legal status and sections (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3 (295)	383
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Entities of the national economy newly registered by selected legal forms and sections (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4 (296)	384
Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Entities of the national economy removed by selected legal forms and sections (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5 (297)	386

SPIS WYKRESÓW

LIST OF GRAPHS

Strona 388
Page 388

Podział administracyjny województwa lubelskiego w 2016 r.	<i>Administrative division of Lubelskie voivodship in 2016</i>
Podział województwa lubelskiego według Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)	<i>Division of the Lubelskie voivodship according to the nomenclature of territorial units for statistical purposes (NTS)</i>
Ludność według płci i wieku w 2016 r.	<i>Population by sex and age in 2016</i>
Ruch naturalny ludności (2000–2016)	<i>Vital statistics (2000–2016)</i>
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku 0 lat (2000–2016)	<i>Life expectancy at 0 age (2000–2016)</i>
Struktura pracujących (2005, 2010, 2016)	<i>Structure of employed persons (2005, 2010, 2016)</i>
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku i poziomu wykształcenia (2005, 2010, 2016)	<i>Structure of registered unemployed persons by age and educational level (2005, 2010, 2016)</i>
Odchylenia względne przeciętnych wynagrodzeń w sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej (2005, 2010, 2016)	<i>Relative deviations of average wages and salaries in sections from the average wages and salaries in the national economic (2005, 2010, 2016)</i>
Mieszkania oddane do użytkowania (2005, 2010, 2016)	<i>Dwellings completed (2005, 2010, 2016)</i>
Mieszkania wyposażone w instalacje w 2016 r.	<i>Dwellings fitted with installations in 2016</i>
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2016/17	<i>Education by educational level in the 2016/17 school year</i>
Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w 2016 r.	<i>Land use in agricultural holdings in 2016</i>
Struktura towarowej produkcji rolniczej w 2015 r. (ceny stałe 2014 r.)	<i>Structure of market agricultural output in 2015 (constant prices 2014)</i>
Struktura produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące) [2005, 2010, 2016]	<i>Structure of construction and assembly production (current prices) [2005, 2010, 2016]</i>
Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca (2005, 2010, 2016)	<i>Revenue and expenditure of local government units budgets per capita (2005, 2010, 2016)</i>
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące) [2010, 2014, 2015]	<i>Structure of gross value added by kinds of activities (current prices) [2010, 2014, 2015]</i>
Struktura podmiotów gospodarki narodowej w 2016 r.	<i>Structure of entities of the national economy in 2016</i>

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH SYMBOLS

Kreska (-)	-	zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero: (0)	-	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;</i>
(0,0)	-	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka (.)	-	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak x	-	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak Δ	-	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 16 na str. 28. <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the Yearbook, item 16 on page 28.</i>
Znak *	-	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych. <i>data revised.</i>
Znak #	-	oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. <i>data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.</i>
„W tym” „Of which”	-	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Comma (,)	-	used in figures represents the decimal point.

SKRÓTY ABBREVIATIONS

tys. <i>thous.</i>	=	tysiąc <i>thousand</i>	t	=	tona <i>tonne</i>
mln	=	milion <i>million</i>	mm	=	milimetr <i>millimetre</i>
zł <i>zl</i>	=	złoty <i>zloty</i>	cm	=	centymetr <i>centimetre</i>
szt. <i>pcs</i>	=	sztuka <i>piece</i>	m	=	metr <i>metre</i>
egz	=	egzemplarz	km	=	kilometr <i>kilometre</i>
kpl	=	komplet	m ²	=	metr kwadratowy <i>square metre</i>
wol. <i>vol.</i>	=	wolumin <i>volume</i>	ha	=	hektar <i>hectare</i>
μg	=	mikrogram <i>microgram</i>	km ²	=	kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>
g	=	gram <i>gram</i>	l	=	litr <i>litre</i>
kg	=	kilogram <i>kilogram</i>	hl	=	hektolitr <i>hectolitre</i>
dt	=	decytona <i>deciton</i>	dm ³	=	decymetr sześcienny <i>cubic decimetre</i>

m ³	= metr sześcienny <i>cubic metre</i>	pkt	= punkt
dam ³	= dekametr sześcienny <i>cubic decametre</i>	tabl.	= tablica <i>table</i>
hm ³	= hektometr sześcienny <i>cubic hectometre</i>	ust.	= ustęp
kWh	= kilowatogodzina <i>kilowatt-hour</i>	Dz. U.	= Dziennik Ustaw
MWh	= megawatogodzina <i>megawatt-hour</i>	i in.	= i inni
GWh	= gigawatogodzina <i>gigawatt-hour</i>	itp. <i>etc.</i>	= i tym podobne = <i>and the like</i>
GJ	= gigadžul <i>gigajoule</i>	m.in. <i>i.a.</i>	= między innymi = <i>among others</i>
TJ	= teradžul <i>terajoule</i>	np. <i>e.g.</i>	= na przykład = <i>for example</i>
°C	= stopień Celsjusza <i>centigrade</i>	tj. <i>i.e.</i>	= to jest = <i>that is</i>
h	= godzina <i>hour</i>	tzn. <i>i.e.</i>	= to znaczy = <i>that is</i>
d	= doba	tzw.	= tak zwany
24h	= 24 hours	ww.	= wyżej wymieniony
r.	= rok	PKP	= Polskie Koleje Państwowe
t/r	= ton rocznie	S.A.	= Spółka Akcyjna <i>Joint stock company</i>
t/y	= tonnes per year	NTS	= Nomenklatura Jednostek Teryto- rialnych do Celów Statystycz- nych
art.	= artykuł <i>article</i>	NUTS	= <i>Nomenclature of Territorial Units for Statistics</i>
cd.	= ciąg dalszy	EKG	= Europejska Komisja Gospodarcza
cont.	= <i>continued</i>	ECE	= <i>Economic Commission for Europe</i>
dok.	= dokończenie	EUROSTAT	= Biuro Statystyczne Wspólnot Europejskich <i>Office Statistique des Commu- nautes Européennes</i>
cont.	= <i>continued</i>	ONZ	= Organizacja Narodów Zjedno- czonych
Lp.	= liczba porządkowa	UN	= <i>United Nations</i>
No.	= <i>number</i>		
Kk	= Kodeks karny		
kl.	= klasa		
nr (Nr)	= numer		
No.	= <i>number</i>		
poz.	= pozycja		

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w Roczniku dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**.

2. Dane prezentuje się:

- 1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami.

W ramach PKD 2007 wyodrębniono „**Przemysł**” jako dodatkowe grupowanie, które obejmuje sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Pod pojęciem „**Pozostałe usługi**” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność z zakresu usług administracyjnych i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność usługowa”;

- 2) według **sektorów instytucjonalnych** – wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;
- 3) według **sektorów własności**:
 - sektor publiczny – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
 - sektor prywatny – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego

GENERAL NOTES

1. Data presented in the Yearbook, unless otherwise indicated, concern the **entire national economy**.

2. Data are presented:

- 1) according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev.2 PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers, dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments.

The item “**Industry**” was introduced as an additional grouping, including sections “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

The item “**Other services**” was introduced including sections: “Professional, scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation” and “Other service activities”;

- 2) according to **institutional sectors** – exclusively within the scope of regional accounts;
- 3) according to **ownership sectors**:
 - public sector – grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), the ownership of local government units as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of public sector entities,
 - grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public

i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszana” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

3. Prezentowane informacje przedstawione zostały stosownie do zakresu prowadzonych badań, uwzględniających podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- 50 osób i więcej.

4. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

5. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 oraz według sektorów instytucjonalnych opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

7. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w Roczniku – obok PKD 2007 – należy wymienić:

1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności (KZiS)**, na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego; klasyfikacja opracowana na podstawie Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08) wprowadzona została z dniem 1 I 2015 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 VIII 2014 r. (Dz. U. poz. 1145) w miejsce obowiązującej do 31 XII 2014 r.;

or private sector in capital (property) of the entity.

„Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company's registration application.

3. Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, considering entities classified according to the criterion of the **number of persons employed**, and (unless otherwise indicated) include entities employing:

- up to 9 persons,
- from 10 to 49 persons,
- 50 persons and more.

4. Data, unless otherwise indicated, are compiled in accordance with **the respective organizational status of units of the national economy**.

5. Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions as well as by institutional sectors, are compiled, unless otherwise indicated, using the enterprise method.

In the **enterprise (entity) method**, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.

6. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own-account in order to earn a profit.

7. Other than NACE Rev. 2, among the more important classifications, according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:

1) the **Occupations and Specializations Classification (KZiS)**, on the basis of which councillors of organs of local government units are grouped; the classification, compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08), was introduced on 1 I 2015 by the decree of the Minister of Labour and Social Policy of 7 VIII 2014 (Journal of Laws item 1145) replacing the classification valid until 31 XII 2014;

- 2) **Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług — PKWiU 2015**, na podstawie której dokonuje się grupowania wyrobów i towarów; PKWiU 2015, opracowana na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzona została z dniem 1 I 2016 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 IX 2015 r. (Dz. U. poz. 1676) w miejsce PKWiU 2008 obowiązującej do 31 XII 2015 r.;
- 3) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP)**, na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen);
- 4) **Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB)**, na podstawie której dokonuje się grupowania produktów budownictwa; PKOB, opracowana na podstawie Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316) z późniejszymi zmianami;
- 5) **Klasyfikację Środków Trwałych (KŚT)**, na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT wprowadzona została z dniem 1 I 2011 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 XII 2010 r. (Dz. U. Nr 242, poz. 1662).

8. Informacje o województwie oraz w podziale na miasta i wieś – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez „miasta” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „wieś” – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.

9. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

Do wyceny produkcji i wartości dodanej brutto – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto kategorię **ceny bazowej**.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne

2) *the Polish Classification of Goods and Services — PKWiU 2015, on the basis of which products and goods are grouped; compiled on the basis of international classifications and nomenclatures, was introduced on 1 I 2016 by the decree of the Council of Ministers, dated 4 IX 2015 (Journal of Laws item 1676) replacing the classification PKWiU 2008 valid until 31 XII 2015;*

3) *the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP), on the basis of which final consumption expenditure of products (goods and services) in the households sector as well as expenditures on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped;*

4) *the Polish Classification of Types of Construction (PKOB), on the basis of which products of construction are grouped; PKOB, compiled on the basis of the Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1 I 2000 by a decree of the Council of Ministers, dated 30 XII 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316) with later amendments;*

5) *the Classification of Fixed Assets (KŚT), on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT was introduced on 1 I 2011 by a decree of the Council of Ministers, dated 10 XII 2010 (Journal of Laws No. 242, item 1622).*

8. *Information on voivodship as well as by urban and rural area, unless otherwise indicated, is presented according to administrative division in a given period. The term "urban areas" is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while the term "rural areas" is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.*

9. *Data in current prices correspond to obtained revenue, incurred expenditures or the value of products, services, etc. In tables in which prices are not defined, data are expressed in current prices.*

In order to evaluate production and gross value added, unless otherwise indicated, the basic price category was implemented.

Basic price is defined as the amount of money received by a producer (trade entities included) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions,

rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymane do produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług – VAT (od produktów krajowych i z importu), podatki i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym) oraz inne podatki od produktów, jak podatek akcyzowy od produktów krajowych i podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych oraz do 2010 r. zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

10. Jako ceny stałe przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego,
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
 - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) dla lat 2006-2010,
 - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

11. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki – w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyceny produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach – obliczono w warunkach porównywalnych. Wskaźniki jedno-podstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

12. Do przeliczeń danych według liczby ludności – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto liczbę ludności według krajowej definicji zamieszkania, opracowaną metodą bilansową.

Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach, środki trwałe) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja, spożycie) – według stanu w dniu 30 VI.

and increased by subsidies received for the product.

Taxes on products include: the value added tax – VAT (on domestic products and on imports), taxes and customs duties on imports (including the excise tax) as well as other taxes on products, such as the excise tax on domestic products and taxes on selected types of services (e.g., on games of chance and mutual betting and until 2010 lump sum tax on goods and services from occasional transports of passengers in buses with foreign registration).

10. Constant prices were adopted as follows:

- 1) agricultural output – current prices from the year preceding the reference year with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in the case of which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year,
- 2) sold production of industry:
 - 2005 constant prices (2005 average current prices) for 2006-2010,
 - 2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.

11. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Indices – in the case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods are calculated in comparable conditions. Single base indices are calculated using the chain-base index method.

12. For the purpose of calculating data by population number, unless otherwise indicated, the population number according to the national definition of residence, compiled using the balance method, was adopted.

When computing per capita data (1000 population, etc.) as of the end of a year (e.g., beds in hospitals, fixed assets), the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g., vital statistics, production, consumption) – as of 30 VI.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną – jeśli nie zaznaczono inaczej – za lata 2000, 2005, 2008, 2009 na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, z tym że dla 2000 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2002 r., od 2010 r. – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

13. Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

14. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

15. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, przy przyjęciu zasady, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

16. W Roczniku zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

For calculations, it was assumed to use the number of population calculated, unless otherwise indicated, for the years 2000, 2005, 2008, 2009 on the basis of the Population and Housing Census 2002, but for 2000 by the administrative division valid as of 31 XII 2002, and since 2010 on the basis of Population and Housing Census 2011, but for 2010 by the administrative division valid as of 31 XII 2011.

13. Selected information for the last year presented on the basis of preliminary data may change in subsequent publications of the Statistical Office.

14. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”.

15. Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information presented in the table for the last year given as the source.

16. The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA
CHOROÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja)

INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION
OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD – 10 Revision)

Wady rozwojowe wrodzone
Congenital anomalies

Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe
Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities

Objawy i stany niedokładnie określone
Symptoms and ill-defined conditions

Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych, niesklasyfikowane gdzie indziej
Symptoms, sign and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007
NOMENCLATURE DES ACTIVITÉS DE COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE – NACE rev. 2

sekcje
sections

Handel; naprawa pojazdów samochodowych
Trade; repair of motor vehicles

Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles

Zakwaterowanie i gastronomia
Accommodation and catering

Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Accommodation and food service activities

Obsługa rynku nieruchomości
X

Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Real estate activities

Administrowanie i działalność wspierająca
X

Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
Administrative and support service activities

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007 NOMENCLATURE DES ACTIVITÉS DE COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE – NACE rev. 2	
działy <i>divisions</i>	
Produkcja skór i wyrobów skórzanych X	Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych <i>Manufacture of leather and related products</i>
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów farmaceutycznych <i>Manufacture of pharmaceutical products</i>	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych <i>Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń X	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana <i>Manufacture of machinery and equipments n.e.c</i>
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep X	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>
Budowa budynków X	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków <i>Construction of buildings</i>
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej X	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej <i>Civil engineering</i>

* *
*

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje”.

Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications as well as in the series “Zeszyty metodyczne i klasyfikacje” (Methodological Papers and Classifications).

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R.
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100		

POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY – stan w dniu 31 XII
 AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION – as of 31 XII

Powierzchnia w km ²	312679	25122	8,0	Area in km ²
Powiaty	314	20	6,4	Powiats
Miasta na prawach powiatu	66	4	6,1	Cities with powiat status
Gminy	2478	213	8,6	Gminas
Miasta	919	46	5,0	Towns
Miejscowości wiejskie	52548	4041	7,7	Rural localities
Sołectwa	40726	3734	9,2	Village administrator's offices

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA
 ENVIRONMENTAL PROTECTION

Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:
pyłowych	38,6	1,7	4,4	particulates
gazowych (bez dwutlenku węgla)	1428,5	19,9	1,4	gases (excluding carbon dioxide)
Komunalne oczyszczalnie ścieków ^a (stan w dniu 31 XII)	3253	281	8,6	Municipal waste water treatment plants ^a (as of 31 XII)
w tym: biologiczne	2408	249	10,3	of which: biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	826	29	3,5	with increased biogene removal (disposal)
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t	128306,9	8110,9	6,3	Waste (during the year; excluding municipal waste) generated in thous. t
Odpady komunalne zebrane (w ciągu roku) ^b w tys. t	11654,3	419,4	3,6	Municipal waste collected (during the year) by purification plants ^b in thous. t
Nakłady na środki trwałe służące (ceny bieżące): ochronie środowiska:				Investment expenditures (current prices): for environmental protection:
w mln zł	6517,0	142,2	2,2	in mln zł
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	2,7	1,9	x	in % of total investment outlays
gospodarce wodnej:				for water management:
w mln zł	1690,3	41,2	2,4	in mln zł
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	0,7	0,5	x	in % of total investment outlays

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE^c
 PUBLIC SAFETY^c

Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings:
w liczbach bezwzględnych	748459	31121	4,2	in absolute numbers
na 10 tys. ludności	195	146	x	per 10 thous. population
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w %	66,5	72,9	x	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in %

^a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. ^b Dane szacunkowe. ^c Bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich.
^a Working on sewage network. ^b Estimated data. ^c Excluding punishable acts committed by juveniles.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska	Województwo		SPECIFICATION
	Poland	Voivodship		
	ogółem		Polska = 100	
	total		Poland = 100	
LUDNOŚĆ POPULATION				
Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys...	38433,0	2133,3	5,6	Population (as of 31 XII) in thous.
miasta	23129,5	989,5	4,3	urban areas
wieś	15303,5	1143,9	7,5	rural areas
w tym kobiety	19839,8	1099,6	5,5	of which females
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	85	x	Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII)	62	62	x	Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 XII)
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,15	-1,23	x	Natural increase per 1000 population
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	0,04	-1,90	x	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population
RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES				
Pracujący ^{ab} (stan w dniu 31 XII) w tys.	14964,4	829,2	5,5	Employed persons ^{ab} (as of 31 XII) in thous.
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł	4052,19	3625,04	89,5	Average monthly gross wages and salaries in zł
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	1335,2	95,6	7,2	Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w dniu 31 XII) ^b w %	8,2	10,3	x	Registered unemployment rate (as of 31 XII) ^b in %
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS				
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:				Network (as of 31 XII) in km:
wodociągowej rozdzielczej	300989,7	21134,2	7,0	water supply distribution
kanalizacyjnej rozdzielczej ^c	154013,7	6459,9	4,2	sewage distribution ^c
gazowej	149036,6	8865,8	5,9	gas supply
Zasoby mieszkaniowe ^d (stan w dniu 31 XII):				Dwellings stocks ^d (as of 31 XII):
mieszkania: w tys.	14272,0	767,8	5,4	dwellings: in thous.
na 1000 ludności	371,3	359,9	x	per 1000 population
izby: w tys.	54558,3	2954,4	5,4	rooms: in thous.
na 1000 ludności	1419,6	1384,9	x	per 1000 population
powierzchnia użytkowa mieszkań: w tys. m ²	1053251,8	59166,3	5,6	usable floor space of dwellings: in thous. m ²
na 1000 ludności w m ²	27404,9	27734,1	x	per 1000 population in m ²
Mieszkania oddane do użytkowania: w tys.	163,3	7,0	4,3	Dwellings completed: in thous.
na 1000 ludności:				per 1000 population:
mieszkania	4,3	3,3	x	dwellings
izby	16,8	14,6	x	rooms
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	401,5	334,4	x	usable floor space of dwellings in m ²

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^c Łącznie z kolektorami. ^d Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

^a By actual workplace and kind of activity. ^b Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results of the Agricultural Census 2010. ^c Including collectors. ^d Based on balance of dwelling stocks.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>			
EDUKACJA ^a I WYCHOWANIE – stan na początku roku szkolnego <i>EDUCATION^a – as of beginning of the school year</i>				
Uczniowie w szkołach ^b w tys.:				<i>Pupils and students in schools^b in thous.:</i>
podstawowych	2296,5	122,9	5,3	<i>primary</i>
gimnazjalnych	1061,3	60,9	5,7	<i>lower secondary</i>
zasadniczych zawodowych ^c	176,9	8,3	4,7	<i>basic vocational^c</i>
liceach ogólnokształcących	485,5	32,4	6,7	<i>general secondary</i>
technikach	505,9	31,2	6,2	<i>technical secondary</i>
ogólnokształcących artystycznych ^d	12,9	0,7	5,4	<i>general art^d</i>
policealnych	248,1	17,0	6,9	<i>post-secondary</i>
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^e :				<i>Children attending pre-primary education establishments^e:</i>
w tys.	1299,1	69,1	5,3	<i>in thous.</i>
na 1000 dzieci w wieku 3–5 lat	811	792	x	<i>per 1000 children aged 3–5</i>

OCHRONA ZDROWIA^f I POMOC SPOŁECZNA – stan w dniu 31 XII
HEALTH CARE^f AND SOCIAL WELFARE – as of 31 XII

Pracownicy medyczni ^g :				<i>Medical personnel^g:</i>
lekarze	91730	5387	5,9	<i>doctors</i>
lekarze dentyści	13308	907	6,8	<i>dentists</i>
pielęgniarki ^h	195838	12473	6,4	<i>nurses^h</i>
Przychodnie	21299	1227	5,8	<i>Out-patients departments</i>
Szpitala ogólne	957	55	5,7	<i>General hospitals</i>
Łóżka w szpitalach ogólnych w tys. ...	186,6	11,3	6,0	<i>Beds of general hospital in thous.</i>
Apteki ogólnodostępne ⁱ	13104	833	6,4	<i>Public pharmaciesⁱ</i>

^a Patrz uwagi ogólne do działu "Edukacja i wychowanie", ust. 1-3 na str. 200. ^b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. ^c Łącznie z uczniami szkół specjalnych przysposabiających do pracy. ^d Dających uprawnienia zawodowe. ^e Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. ^f Łącznie z danymi resortu obrony narodowej i spraw wewnętrznych. ^g Łącznie z odbywającymi staż; łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest indywidualna praktyka lekarska i pielęgniarska zarejestrowana w Izbach Lekarskich, pielęgniarskich, która realizuje świadczenia zdrowotne w ramach środków publicznych; bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, opieka społeczna, jednostka administracji publicznej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. ^h Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. ⁱ Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i opieka społeczna”, ust. 10 na str. 230.

^a See general notes to the chapter "Education", item 1-3 on page 200. ^b Excluding schools for adult, excluding post-secondary schools. ^c Including students in special job-training schools. ^d Leading to professional certification. ^e Including children staying during the whole school year in the units performing health care activities. ^f Data include health care: of the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior. ^g Include inters; including persons for whom the main workplace are individual medical practice and nurses registered at Chamber of Physicians and Chambers of Nurses providing publicly funded medical services; excluding persons for whom the main workplace are university, social welfare, public administration or local government unit or National Health Fund. ^h Including master nurses. ⁱ See general notes to the chapter "Health care and social welfare", item 10 on page 230.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100		
KULTURA. TURYSTYKA CULTURE. TOURISM				
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	7984	582	7,3	Public libraries (including branches; as of 31 XII)
Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	128994,9	6296,6	4,9	Public library collections (as of 31 XII) in thous. vol.
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	944	57	6,0	Museums with branches (as of 31 XII)
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	36081,6	1285,0	3,6	Museum and exhibition visitors in thous.
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	484	34	7,0	Fixed cinemas (as of 31 XII)
Widzowie w kinach stałych w tys.	51823,9	1802,7	3,5	Audience in fixed cinemas in thous.
Baza noclegowa turystyki ^a w tys.:				Tourist accommodation establishments ^a in thous.:
miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	749,2	24,6	3,3	number of beds (as of 31 VII)
korzystający z noclegów	30108,3	916,5	3,0	tourists accommodated
ROLNICTWO I LEŚNICTWO AGRICULTURE AND FORESTRY				
Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej ^b (stan w czerwcu) w tys. ha	14405,7	1417,1	9,8	Agricultural land in good agricultural condition ^b (as of June) in thous. ha
pod zasiewami ^c	10640,0	1074,4	10,1	sown area ^c
grunty ugorowane	165,6	16,3	9,9	fallow land
uprawy trwałe	393,5	83,1	21,1	permanent crops
ogrody przydomowe	31,1	7,0	22,5	kitchen gardens
łąki i pastwiska	3175,5	236,2	7,4	meadows and pastures
Powierzchnia zasiewów ^c (stan w czerwcu w tys. ha:				Sown area ^c (as of June) in thous. ha:
zboża	7400,3	792,1	10,7	cereals
ziemniaki	300,7	20,3	6,7	potatoes
warzywa gruntowe ^d	178,5	15,8	8,9	field vegetables ^d
Zbiory w tys. t:				Production in thous. t:
zboża	29849,2	3274,1	11,0	cereals
ziemniaki	8624,0	607,8	7,0	potatoes
warzywa gruntowe ^d	4547,3	503,6	11,1	field vegetables ^d
Plony z 1 ha w dt:				Yields per 1 ha in dt:
zboża	40,3	41,3	102,5	cereals
ziemniaki	286,8	299,9	104,6	potatoes
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	9230,0	585,7	6,3	Forest areas (as of 31 XII) in thous. ha
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO INDUSTRY AND CONSTRUCTION				
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące):				Sold production of industry (current prices):
w mln zł	1301911,8	36691,0	2,8	in mln zł
na 1 mieszkańca w zł	33880	17180	50,7	per capita in zł
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące):				Sales of construction and assembly production ^e (current prices):
w mln zł	166844,2	5807,2	3,5	in mln zł
na 1 mieszkańca w zł	4342	2719	62,6	per capita in zł

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. ^c Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). ^d Łącznie z ogrodami przydomowymi, dane według szacunków. ^e Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót; patrz uwagi ogólne działu "Przemysł i budownictwo", ust. 3 na str. 315.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of up to 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. ^c Excluding permanent crops, and crop area intended for ploughing (green fertilizers). ^d Including kitchen gardens, data based on estimation. ^e Realized by construction units – by place of performing works; see general notes to the chapter "Industry and construction", item 3 on page 315.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>			
TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA – stan w dniu 31 XII <i>TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS – as of 31 XII</i>				
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) w km	294312,6	21949,8	7,5	<i>Hard surface public roads (urban and non-urban) in km</i>
w tym o nawierzchni ulepszonej w %	92,3	94,7	x	<i>of which improved in %</i>
Samochody zarejestrowane ^a w tys. szt:				<i>Registered cars ^a in thous. units:</i>
osobowe	21675,4	1156,1	5,3	<i>passenger cars</i>
ciężarowe i ciągniki siodłowe ^b	3541,3	177,0	5,0	<i>lorries and road tractors ^b</i>
Placówki pocztowe operatora wyznaczonego ^c	7497	464	6,2	<i>Post offices of appointed operator ^c</i>
Telefoniczne łącza główne ^d : w tys.	4759,0	219,1	4,6	<i>Fixed main line ^d: In thous.</i>
w tym standardowe łącza główne na 1000 ludności	4059,8	196,6	4,8	<i>of which standard main line per 1000 population</i>
	123,8	102,7	x	
HANDEL – stan w dniu 31 XII <i>TRADE – as of 31 XII</i>				
Sklepy	367011	18406	5,0	<i>Shops</i>
Liczba ludności na 1 sklep	105	116	x	<i>Population per shop</i>
Targowiska stałe	2199	184	8,4	<i>Permanent marketplaces</i>
FINANSE PUBLICZNE <i>PUBLIC FINANCE</i>				
Budżety gmin ^e				<i>Budgets of gminas ^e</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w mln zł	101794,8	5900,8	5,8	<i>in mln zł</i>
na 1 mieszkańca w zł	3944	3668	93,0	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w mln zł	98175,1	5703,7	5,8	<i>in mln zł</i>
na 1 mieszkańca w zł	3803	3545	93,2	<i>per capita in zł</i>
Budżety powiatów				<i>Budgets of cities with powiat status</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w mln zł	23948,3	1449,1	6,1	<i>in mln zł</i>
na 1 mieszkańca w zł	928	901	97,1	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w mln zł	23300,6	1420,7	6,1	<i>in mln zł</i>
na 1 mieszkańca w zł	903	883	97,8	<i>per capita in zł</i>
Budżety miast na prawach powiatu				<i>Budgets of powiats</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w mln zł	74420,1	2771,8	3,7	<i>in mln zł</i>
na 1 mieszkańca w zł	5900	5261	89,2	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w mln zł	71941,5	2761,5	3,8	<i>in mln zł</i>
na 1 mieszkańca w zł	5703	5242	91,9	<i>per capita in zł</i>
Budżety województw:				<i>Budgets of voivodships</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w mln zł	13505,6	815,6	6,0	<i>in mln zł</i>
na 1 mieszkańca w zł	351	382	108,7	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w mln zł	12617,4	735,3	5,8	<i>in mln zł</i>
na 1 mieszkańca w zł	328	344	104,8	<i>per capita in zł</i>

^a Łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. ^b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. ^c Do 2012 r. operator publiczny. ^d Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^e Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Including cars having temporary permissions given at the end of the year. ^b Including vans. ^c Up to 2012 public operator. ^d Data concern operators of the public telecommunication network. ^e Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (dok.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>	SPECIFICATION	
	ogółem <i>total</i>			
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE <i>INVESTMENTS. FIXED ASSETS</i>				
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				<i>Investment outlays (current prices):</i>
w mln zł	244429,0	7511,4	3,1	<i>in mln zł</i>
na 1 mieszkańca w zł	6361	3517	55,3	<i>per capita in zł</i>
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				<i>Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):</i>
w mln zł	3660941,7	158062,7	4,3	<i>in mln zł</i>
na 1 mieszkańca w zł	95255	74092	77,8	<i>per capita in zł</i>
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ <i>ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY</i>				
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ^a (stan w dniu 31 XII)	4237691	174123	4,1	<i>Entities of the national economy ^a in the REGON register (as of 31 XII)</i>
sektor publiczny	121951	5746	4,7	<i>public sector</i>
sektor prywatny	4071719	166893	4,1	<i>private sector</i>
RACHUNKI REGIONALNE W 2015 R. <i>REGIONAL ACCOUNTS IN 2015</i>				
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				<i>Gross domestic product (current prices):</i>
w mln zł	1799392	68743	3,8	<i>in mln zł</i>
na 1 mieszkańca w zł	46792	32074	68,5	<i>per capita in zł</i>
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				<i>Gross value added (current prices):</i>
w mln zł	1596366	60989	3,8	<i>in mln zł</i>
na 1 pracującego w zł	113577	80212	70,6	<i>per 1 employed person in zł</i>
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				<i>Gross nominal disposable income in the households sector:</i>
w mln zł	1063827	50412	4,7	<i>in mln zł</i>
na 1 mieszkańca w zł	27664	23522	85,0	<i>per capita in zł</i>

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; w podziale według sektorów własności nie uwzględniono podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture; the division by the ownership sectors does not include entities, which have not registered the form of ownership in the REGON register.

U w a g a. Przeliczeń danych na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) za 2000 r. oraz 2005-2009 dokonano przy przyjęciu *N o t e. Calculations of data per capita (1000 population, etc.) for 2000 as well as 2005-2009 are based on the revised*

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	2010
POWIERZCHNIA						
1	Powierzchnia w km ² (stan w dniu 31 XII)	25114	25122	25122	25122	25122
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA						
2	Pobór wody - w % poboru ogółem – na cele: produkcyjne ^a (poza rolnictwem, łowiectwem, leśnictwem oraz rybołówstwem i rybactwem)	34,1	32,3	31,1	31,5	30,6
3	eksploatacji sieci wodociągowej ^b	25,8	24,2	23,7	24,0	24,1
4	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³	13,5	13,6	13,8	13,7	13,9
5	w tym do produkcji przemysłowej	4,8	4,5	4,5	4,4	4,4
6	Ścieki przemysłowe i komunalne ^c odprowadzone do wód lub do ziemi:					
7	oczyszczane w % wymagających oczyszczenia	96,9	97,6	97,2	98,5	99,3
8	nieoczyszczane na 1 km ² w dam ³	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
9	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^d	48,4	51,0	52,1	52,8	53,0
10	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza na tys. t:					
11	pyłowych	8,0	6,7	3,4	3,0	2,8
12	gazowych (bez dwutlenku węgla)	40,9	38,3	33,0	33,0	33,0
13	Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych:					
14	pyłowych	97,7	98,2	99,0	98,6	98,5
15	gazowych (bez dwutlenku węgla)	41,5	84,7	86,6	86,5	81,6
16	Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłącze- niem odpadów komunalnych) ^e na 1 km ² w t	168,9	205,2	177,1	209,6	193,5
17	Odpady komunalne zebrane ^f (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w kg	256	155	172	154	155
18	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) – w % nakładów inwestycyjnych ogółem służące:					
19	ochronie środowiska	4,6	5,2	2,7	2,5	4,9
20	gospodarce wodnej	1,5	1,3	0,6	0,8	1,8
21	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrod- niczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII):					
22	w % powierzchni ogólnej	22,7	22,8	22,7	22,7	22,7
23	na 1 mieszkańca w m ²	2584	2625	2367	2641	2616
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE						
24	Przestępstwa stwierdzone przez Policję ^g w zakoń- czonych postępowaniach przygotowawczych:					
25	w liczbach bezwzględnych	54673	61358	50032	48307	47783
26	na 10 tys. ludności	248	281	231	224	219
27	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję ^g w %	61,9	66,6	69,9	70,1	72,5

a Z ujęć własnych. *b* Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. *c* Od 2010 r. dane nieporównywalne – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów. *e* Patrz uwagi ogólne działu „Stan i ochrona nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę katalogu odpadów. *g* Do 2012 r. łącznie z prokuraturą;

a From own intakes. *b* Water withdrawal by intakes before entering the water network. *c* Since 2010 data are not to – estimated data, the total population – based on balances. *e* See general notes to the chapter “Environmental comparable with data for previous years due to a change in the catalogue of waste. *g* Until 2012 including prosecutor's

skorygowanej liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002. number of population, which considers the results of Population and Housing Census of 2002.

2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
AREA							
25122	25122	25122	25122	25122	25122	Area in km ² (as of 31 XII)	1
ENVIRONMENTAL PROTECTION							
32,6	31,6	32,7	32,1	33,8	34,2	Water withdrawal - in % of total withdrawal - for purposes of production ^a (excluding agriculture, hunting and forestry and fishing)	2
23,0	24,0	23,9	25,0	27,1	27,1	exploitation of water supply network ^b	3
14,0	13,5	14,1	13,2	12,6	12,5	Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km ² in dam ³	4
4,7	4,4	4,8	4,4	4,4	4,5	of which for industrial production	5
99,7	99,6	99,6	99,4	99,4	99,7	Industrial and municipal ^c wastewater discharged into waters or into the ground:	
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	treated in % of requiring treatment	6
						untreated per 1 km ² in dam ³	7
53,3	54,9	55,5	56,4	57,2	57,0	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^d	8
2,4	2,1	2,1	1,9	2,0	1,7	Emission of air pollutants by plants of significant nuisance to air quality in thous. t:	
33,8	32,6	26,1	26,5	21,5	19,9	particulates	9
						gases (excluding carbon dioxide)	10
98,5	98,4	98,4	98,4	97,8	97,8	Reduction of air pollutants by plants of significant nuisance to air quality in % of pollutants produced:	
84,2	86,0	87,6	87,4	89,1	89,4	particulates	11
						gases (excluding carbon dioxide)	12
206,9	249,7	271,8	264,8	272,2	322,9	Generated waste (during the year; excluding municipal waste) ^e per 1 km ² in t	13
159	160	161	177	180	196	Municipal waste collected ^f (during the year) per capita in kg	14
5,2	5,4	4,0	6,7	4,7	1,9	Outlays on fixed assets (current prices) in % of total investment outlays:	
1,5	1,2	1,3	1,2	0,9	0,5	in environmental protection	15
						in water management	16
22,7	22,7	22,7	22,7	22,7	22,8	Area of special nature value under legal protection (as of 31 XII):	
2625	2633	2644	2655	2671	2679	in % of total area	17
						per capita in m ²	18
PUBLIC SAFETY							
51471	48921	44689	36886	32981	31221	Ascertained crimes by the Police ^g in completed preparatory proceedings:	
237	226	207	171	154	146	in absolute numbers	19
73,9	73,1	70,9	72,2	71,0	72,9	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police ^g in %	20
						per 10 thous. population	21

z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę metodologii badania ścieków komunalnych. ^d Ludność korzystająca z "środowiska", ust. 7 na str. 61. ^f Dane szacunkowe; w 2000 r. określone jako odpady stałe wywiezione; od 2003 r. dane od 2014 r. bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich.

comparable with data for previous years due to change in the methodology of municipal wastewater. ^d Population connected with "environment", item 7 on page 61. ^f Estimated data; in 2000 defined as solid waste removed; since 2003 data are not office; since 2014 excluding punishable acts committed by juveniles.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	2010
LUDNOŚĆ ^a						
1	Ludność (stan w dniu 31 XII)	2206200	2179611	2161832	2157202	2178611
2	miasta	1028876	1016865	1006032	1003920	1013036
3	wieś	1177324	1162746	1155800	1153282	1165575
4	w tym kobiety	1133397	1121605	1114793	1112598	1122260
5	Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	106	106	106	107	106
6	Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	88	87	86	86	87
Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII):						
7	przedprodukcyjnym	564437	470935	432386	421829	419121
8	produkcyjnym	1287529	1348586	1359491	1361161	1377527
9	poprodukcyjnym	354234	360090	369955	374212	381963
10	Małżeństwa na 1000 ludności	5,67	5,93	6,83	6,74	6,10
11	Rozwydzenia na 1000 ludności	0,77	1,29	0,89	1,30	1,14
12	Urodzenia żywe na 1000 ludności	10,42	9,75	10,61	10,61	10,38
13	Zgony ^b na 1000 ludności	10,48	10,58	10,80	10,95	10,56
14	Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,05	-0,84	-0,19	-0,34	-0,18
15	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	8,00	7,31	6,43	4,88	4,68
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:						
16	mężczyźni	69,1	69,9	70,2	70,8	71,2
17	kobiety	78,5	79,9	80,5	80,5	81,0
18	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-1,39	-2,24	-2,04	-1,92	-2,25
RYNEK PRACY						
Pracujący ^d (stan w dniu 31 XII):						
19	w tys.	979,1	729,6	769,3	759,5	794,1
20	w tym kobiety	485,2	347,1	359,7	357,3	384,7
21	na 1000 ludności	443,8	334,7	355,9	352,1	364,5
22	w sektorze prywatnym w %	77,6	74,0	75,9	75,6	77,3
według rodzajów działalności w %:						
23	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo ; rybactwo	38,2	36,3	36,6	38,8
24	przemysł i budownictwo	18,2	18,8	18,4	17,5
25	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ , transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia ^Δ , informacja i komunikacja	17,9	18,9	18,5	17,9
26	działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ oraz pozostałe usługi ^e	25,7	26,0	26,4	25,8
Przeciętne zatrudnienie:						
w przemyśle:						
27	w tys.	90,6	95,7	91,3	99,5
28	na 1000 ludności	41,5	44,2	42,3	45,6
w budownictwie:						
29	w tys.	18,6	27,1	28,1	26,4
30	na 1000 ludności	8,5	12,5	13,0	12,1

^a Patrz uwagi ogólne działu „Ludność. Wyznania religijne”, ust. 2 na str. 93. ^b Łącznie ze zgonami niemowląt. ^d Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności (od 2004 r.). Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących Spisu Rolnego 1996, w latach 2005–2009 – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnych rozumieć następujące sekcje PKD: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Administrowanie i działalność zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność usługowa”.

^a See general notes to the chapter “Population. Religious denominations”, item 2 on page 93. ^b Including infant deaths. ^d By actual workplace and kind of activity (since 2004). Data are compiled considering employed persons on private farms Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010. ^e The term support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and

2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
<i>POPULATION^a</i>							
2171857	2165651	2156150	2147746	2139726	2133340	Population (as of 31 XII)	1
1009175	1005207	997219	992787	988035	989469	urban areas	2
1162682	1160444	1158931	1154959	1151692	1143871	rural areas	3
1118871	1115849	1110800	1106756	1102674	1099600	of which females	4
106	106	106	106	106	106	Females per 100 males (as of 31 XII)	5
86	86	86	85	85	85	Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)	6
<i>Population of age (as of 31 XII):</i>							
410229	402493	395257	388607	382720	378515	pre-working	7
1372171	1364563	1352470	1340617	1328014	1314738	working	8
389457	398595	408423	418522	428992	440087	postworking	9
5,59	5,43	4,80	5,07	5,02	4,99	Marriages per 1000 population	10
1,29	1,43	1,91	1,47	1,60	1,47	Divorces per 1000 population	11
9,82	9,78	9,14	9,21	9,20	9,21	Live births per 1000 population	12
10,57	10,40	10,58	10,27	10,65	10,43	Deaths ^b per 1000 population	13
-0,74	-0,62	-1,44	-1,06	-1,45	-1,23	Natural increase per 1000 population	14
4,45	4,29	4,56	4,19	3,75	3,51	Infant deaths per 1000 live births	15
<i>Life expectancy at the moment of birth:</i>							
71,7	72,4	72,7	73,2	73,3	73,6	males	16
81,1	81,5	81,6	82,2	82,4	82,7	females	17
-2,36	-2,38	-2,60	-2,68	-2,54 ^c	-1,90	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population	18
<i>LABOUR MARKET</i>							
<i>Employed persons^d (as of 31 XII):</i>							
803,6	793,2	799,8	809,3	817,2	829,2	in thous.	19
388,2	386,5	392,4	397,0	400,8	405,6	of which women	20
370,0	366,3	370,9	376,8	381,9	388,7	per 1000 population	21
78,0	78,5	78,9	79,3	79,8	79,8	in private sector in %	22
<i>by kind of activities in %:</i>							
38,3	38,8	38,5	38,1	37,7	37,2	agriculture, hunting and forestry	23
17,9	17,4	17,2	17,2	17,2	17,5	industry and construction	24
<i>trade; repair of motor vehicles^Δ;</i>							
<i>transport and storage, accommodation and catering^Δ; information and communication</i>							
18,0	17,6	17,7	17,9	18,1	18,4	financial and insurance activities; real estate activities and other services ^ε	25
25,8	26,2	26,6	26,8	27,0	27,0	Average paid employment:	26
<i>in industry:</i>							
99,3	97,4	96,3	97,5	97,8	101,6	in thous.	27
45,7	44,9	44,6	45,3	45,6	47,6	per 1000 population	28
<i>in construction:</i>							
29,6	28,1	25,5	24,5	22,9	23,8	in thous.	29
13,6	12,9	11,8	11,4	10,7	11,2	per 1000 population	30

^c Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r. w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^e Pod pojęciem "pozostałe usługi" należy wspierająca", "Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne"; „Edukacja”, „Opieka

^c For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used, in agriculture estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005–2009 – of the Population and "Other services" refers to the NACE Rev. 2 sections: "Professional, scientific and technical activities", "Administrative and social work activities", "Arts, entertainment and recreation" and "Other service activities".

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	2010
RYNEK PRACY (dok.)						
1	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	159,7	156,8	101,6	117,2	119,7
2	2000 = 100	100,0	98,2	63,6	73,4	75,0
3	W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII):					
4	kobiety	52,4	50,0	53,1	49,0	49,6
5	w wieku do 25 lat	34,6	26,7	24,0	25,7	24,7
6	pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	48,7	51,5	39,9	31,8	32,2
7	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) na 1 ofertę pracy	501	293	178	242	166
8	Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (stan w dniu 31 XII) w %	14,0	17,0	11,2	12,9	13,1
WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH						
9	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto zł ...	1678,50	2076,81	2603,71	2727,67	2922,60
10	2000 = 100	100,0	123,7	155,1	162,5	174,1
11	w tym: w przemyśle	2067,01	2657,77	2721,98	3068,17
12	w budownictwie	1740,54	2197,26	2248,76	2356,25
13	Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	601,9	564,5	552,0	551,5	543,9
14	pobierających emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	353,1	344,9	354,2	360,8	360,3
15	rolników indywidualnych	248,8	219,6	197,9	190,7	183,6
16	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:					
16	wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecz- nych	726,42	988,02	1204,43	1316,63	1404,45
17	rolników indywidualnych ^b	596,42	749,45	849,93	902,71	947,04
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA						
18	Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km:					
18	wodociągowej	14813,7	17484,7	18610,8	18871,5	19402,8
19	kanalizacyjnej (łącznie z kolektorami)	2380,4	3366,4	3979,1	4099,4	4432,1
Zużycie w gospodarstwach domowych:						
wody z wodociągów:						
20	w hm ³	60,0	57,2	57,8	57,4	57,2
21	na 1 mieszkańca w m ³	27,2	26,2	26,7	26,6	26,2
energii elektrycznej ^c w miastach:						
22	w GWh	594,7	647,9	678,2	673,7	687,0
23	na 1 mieszkańca w kWh	577,9	636,2	673,3	670,0	676,6
Zasoby mieszkaniowe ^d (w 2000 r. – zamieszka- ne, stan w dniu 31 XII):						
24	mieszkania: w tys.	674,3	700,8	717,0	722,6	732,8
25	na 1000 ludności	305,6	321,5	331,7	335,0	336,4
26	izby na 1000 ludności	1039,5	1197,2	1242,9	1257,6	1283,6
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :						
27	na 1000 ludności	19232,6	23620,8	24624,4	24952,2	25508,1
28	przeciętna 1 mieszkania	62,9	73,5	74,2	74,5	75,8

^a Do wyliczenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych 2005–2009 – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie. ^d Na podstawie bilansów.

^a The number of employed persons, including estimated data of employed persons on private farms in agriculture was Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census this system and to benefits from the Pension Fund. ^c In 2000 excluding households, whose the main source of

2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
<i>LABOUR MARKET (cont.)</i>							
122,4	131,1	134,0	116,9	107,9	95,6	Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.	1
76,7	82,1	83,9	73,2	67,6	59,9	2000 = 100	2
						In % of registered unemployed (as of 31 XII):	3
50,8	49,1	48,4	48,2	48,7	49,4	women	4
23,6	22,4	21,1	19,4	17,8	16,0	up to age 25	5
39,7	41,2	44,2	46,4	43,6	45,4	out of work for longer than 1 year	6
211	140	119	73	71	54	Registered unemployed persons (as of 31 XII) per a job offer	7
13,2	14,2	14,4	12,6	11,7	10,3	Registered unemployment rate ^a (as of 31 XII) in %	8
<i>WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS</i>							
3066,32	3203,67	3306,12	3412,78	3497,98	3625,04	Average monthly gross wages and salaries in zł	9
182,7	190,9	197,0	203,3	208,4	216,0	2000 = 100	10
3221,43	3396,50	3511,14	3650,55	3760,83	3846,90	of which: in industry	11
2445,56	2701,85	2786,26	2896,18	2817,88	2954,05	in construction	12
533,4	523,3	516,2	508,7	507,6	508,4	Average number of retirees and pensioners in thous.	13
356,6	352,3	350,7	348,4	349,7	352,7	receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution	14
176,9	170,9	165,4	160,4	157,9	155,7	farmers	15
1474,64	1562,15	1653,80	1719,53	1776,99	1812,13	Average monthly gross retirement pay and pension in zł:	16
979,17	1049,00	1116,04	1139,76	1175,20	1182,01	paid by the Social Insurance Institution	16
						farmers ^b	17
<i>MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS</i>							
19856,4	20325,4	20583,0	20863,8	21023,5	21134,2	Distribution network (as of 31 XII) in km:	18
4853,6	5323,9	5538,1	5918,0	6278,9	6459,9	water supply	18
						sewage (including collectors)	19
57,7	58,1	57,8	57,4	61,1	59,8	Consumption in households:	20
26,6	26,8	26,8	26,7	28,5	28,0	water from water supply systems:	20
						in hm ³	20
						per capita in m ³	21
681,3	668,8	661,5	649,8	639,5	635,1	electricity ^c in urban areas:	22
673,8	663,9	660,2	652,1	645,4	640,5	in GWh	22
						per capita in kWh	23
738,6	744,9	751,1	756,0	761,5	767,8	Dwellings stocks ^d (in 2000 – inhabited; as of 31 XII):	24
340,1	343,9	348,3	352,0	355,9	359,9	dwellings: in thous.	25
1300,0	1316,6	1335,2	1351,2	1367,9	1384,9	per 1000 population	25
						rooms per 1000 population	26
25872,8	26236,5	26634,6	26989,6	27358,3	27734,1	usable floor space of dwellings in m ² :	27
76,1	76,3	76,5	76,7	76,9	77,1	per 1000 population	27
						average per dwelling	28

w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010. *b* Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, Rentowego. *c* W 2000 r. bez gospodarstw domowych, których głównym źródłem utrzymania był dochód z użytkowanego

used for calculation, estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005–2009 – of the 2010. *b* Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from maintenance was income from a private farm in agriculture. *d* Based on balances.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	2010
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.)						
Mieszkania oddane do użytkowania:						
1	mieszkania: w tys.	3,0	5,3	7,4	6,1	5,7
2	na 1000 ludności	1,4	2,4	3,4	2,8	2,6
3	izby na 1000 ludności	5,7	11,4	16,4	13,1	12,1
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :						
4	na 1000 ludności	116,1	255,4	368,2	299,3	279,9
5	przeciętna 1 mieszkania	85,1	105,7	107,6	106,2	107,7
EDUKACJA ^a I WYCHOWANIE						
Uczniowie w szkołach ^b (stan na początku roku szkolnego) w tys.:						
6	podstawowych ^c	195,7	156,1	136,7	131,5	127,8
7	gimnazjach	72,2	97,9	83,0	79,1	75,3
8	zasadniczych zawodowych ^d	29,1	11,2	12,4	12,1	11,6
9	liceach ogólnokształcących ^e	65,1	52,1	49,8	47,9	46,2
10	liceach profilowanych	x	13,0	5,5	4,0	3,1
11	technikach ^e	60,2 ^c	31,5	32,3	32,3	31,5
12	artystycznych ogólnokształcących ^f	x	0,9	0,8	0,8	0,8
13	policealnych	11,8	19,8	20,6	18,7	20,8
Absolwenci szkół ^b w tys.:						
14	podstawowych	73,7 ^g	28,8	25,2	23,9	22,5
15	gimnazjów	x	32,8	28,1	27,0	25,0
16	zasadniczych zawodowych ^d	11,1	3,6	3,6	3,9	3,8
17	liceach ogólnokształcących ^e	13,1	16,6	16,6	16,2	15,7
18	liceach profilowanych	x	4,5	2,3	1,6	1,1
19	technikach ^e	11,6 ^c	7,5	6,4	7,2	7,4
20	artystycznych ogólnokształcących ^f	x	0,2	0,2	0,2	0,1
21	policealnych	4,0	6,7	5,2	5,8	6,2
22	Absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe ^h (bez szkół dla dorosłych) na 1000 ludności	16,2	14,9	13,5	13,5	12,9
23	Studenci szkół wyższych ⁱ (stan w dniu 30 XI) w tys.	87,1	104,2	102,0	101,4	98,5
24	Absolwenci szkół wyższych ^h w tys.	14,5	21,4	22,6	25,1	28,7
25	Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego) w tys.	12,2	8,0	8,5	9,6	10,9
26	Absolwenci szkół dla dorosłych w tys.	3,8	3,4	1,5	1,9	2,6
Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego):						
27	miejsca w przedszkolach w tys.	31,8	31,2	34,6	37,2	39,2
dzieci ^j w tys.:						
28	w przedszkolach	32,0	30,1	34,3	36,9	38,7
29	w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	16,2	13,8	12,4	14,3	15,0
30	Dzieci w przedszkolach (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat ^m	304	340	408	436	442

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1–3 na str. 200. ^b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół szkolnego 2005/06 łącznie: ^d – ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy, ^e – z uzupełniającymi odpowiednio: ^h łącznie z uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi od roku szkolnego 2005/06 i technikum od roku do pracy. ⁱ łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami ^k Z poprzedniego roku akademickiego, a w 2000 roku – z roku kalendarzowego; patrz uwagi ogólne do działu placówek – zespołami wychowania przedszkolnego i punktami przedszkolnymi; od roku 2007 bez wychowania przed ^m W 2014 r. do przeliczeń wskaźnika użyto liczbę dzieci w grupie 3-6 w liczbie ludności w wieku 3-5 lat i połowie rocznika

^a See general notes to the chapter “Education”, item 1–3 on page 200. ^b Excluding schools for adults, except school year including: ^d – special job-training schools, ^e – supplementary schools: general secondary and technical supplementary general schools: general secondary since 2005/06 school year and technical secondary since 2006/07 schools. ⁱ Including branch sections, basic organizational units in another location as well as teaching centres in another excluding foreigners. ^k From the previous academic year, and in 2000 – the calendar year; see general notes pre-primary education groups and pre-primary points; since 2007 excluding pre-primary education in the units performing of children aged 3-6 in the population aged 3-5 and in half of the 6-year old population, and in 2015 - aged 3-5

2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)							
6,4	7,2	7,0	5,7	6,2	7,0	Dwellings completed:	
2,9	3,3	3,2	2,6	2,9	3,3	dwellings: in thous.	1
13,6	15,0	14,5	12,5	13,3	14,6	per 1000 population	2
						rooms per 1000 population	3
314,7	339,9	323,8	290,2	306,3	334,4	usable floor space of dwellings in m ² :	
107,7	102,5	100,5	109,7	105,4	101,7	per 1000 population	4
						average per dwelling	5
EDUCATION^a							
						Pupils and students in schools ^b (as of beginning of the school year) in thous.:	
125,4	123,1	121,1	128,0	135,2	122,9	primary ^c	6
72,3	69,1	66,4	64,1	62,1	60,9	lower secondary	7
10,9	10,2	9,5	9,3	8,8	8,3	basic vocational ^d	8
43,9	41,4	38,2	36,2	34,0	32,4	general secondary ^e	9
2,3	1,3	0,5	-	-	-	specialized secondary	10
30,3	30,0	30,4	30,7	31,1	31,2	technical secondary ^e	11
0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	general art ^f	12
23,8	24,7	20,5	18,4	17,4	17,0	post-secondary	13
						Graduates in schools ^b in thous.:	
21,3	21,2	20,5	19,6	19,9	.	primary	14
24,3	23,5	22,2	21,3	20,9	.	lower secondary	15
3,4	3,4	2,4	2,7	2,7	.	basic vocational ^d	16
15,0	14,9	13,4	12,3	11,4	.	general secondary ^e	17
0,9	0,7	0,4	-	-	.	specialized secondary	18
7,2	6,6	6,4	6,3	6,7	.	technical secondary ^e	19
0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	.	general art ^f	20
6,3	7,8	6,3	6,0	5,4	.	post-secondary	21
						Graduates of basic vocational, general and technical secondary as well as general art leading to professional certification schools ^h (excluding schools for adults) per 1000 population	22
12,2	11,9	10,6	10,0	9,7	.	Students of higher education institutions ⁱ (as of 30 XI) in thous.	23
93,5	90,1	80,7	75,6	77,6	73,7	Graduates of higher education institutions ^h in thous.	24
29,3	28,0	26,2	23,5	22,5	20,4	Students of schools for adults (as of beginning of the school year) in thous.	25
11,6	11,8	10,7	9,5	8,1	7,2	Graduates of schools for adults in thous.	26
2,9	3,0	3,0	2,7	2,5	.	Pre-primary education (as of beginning of the school year):	
41,6	44,4	46,9	47,7	47,7	51,2	places in nursery schools in thous.	27
						children ^l in thous.:	
40,5	42,5	44,9	44,4	42,8	47,7	in nursery schools	28
19,1	19,2	21,5	18,1	14,8	19,1	in pre-primary sections in primary schools	29
445	458	483	266	543	555	Children in nursery schools (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3-6 ^m	30

policealnych. *c* Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego. *d, e* Od roku liceami ogólnokształcącymi i technikami. *f* Dające uprawnienia zawodowe. *g* Dane obejmują absolwentów klasy VIII i VI. szkolnego 2006/07; od roku szkolnego 2004/05 łącznie z liceami profilowanymi i szkołami specjalnymi przysposabiającymi dydaktycznymi, do 2010 r. bez szkół resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych; bez cudzoziemców. "Edukacja i wychowanie", ust. 17 na str. 203. *l* Od roku 2008 łącznie z – nieuwzględnionymi w podziale według rodzaju szkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą (do 2011 r. określanych jako zakłady opieki zdrowotnej). 6-latków, a w 2015 r. - w wieku 3-5 lat.

post-secondary schools. *c* Excluding children aged 6 attending pre-primary education establishments. *d, e* Since 2005/06 secondary respectively. *f* Leading to professional certification. *g* Data include graduates of 8th and 6th grade. *h* Including school year respectively; since 2004/05 school year including specialized secondary schools as well as special job-training location, until 2010 excluding academies of the Ministry of National Defence and the Ministry of Internal Affairs; to the chapter "Education", item 17 on page 203. *l* Since 2008 including, entities excluding in division according to type, health care activities (unit the 2011 defined as health care institution). *m* In 2014 the rate was calculated using the number

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	2010
OCHRONA ZDROWIA ^a I POMOC SPOŁECZNA						
	Pracownicy medyczni ^b (stan w dniu 31 XII):					
1	lekarze	5437	4622	5102	5139	5148
2	lekarze dentyści	935	915	1056	988	976
3	pielęgniarki ^c	13243	11423	11829	11849	11641
4	Łóżka w szpitalach ogólnych ^d (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności	55,4	50,8	52,9	53,2	51,8
5	Leczeni w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności (bez międzyoddziałowego ruchu chorych)	1683	1873	2077	1999	2003
6	Przychodnie ^e (stan w dniu 31 XII)	626	747	893	949	973
7	Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII)	642	759	791	787	793
8	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 aptekę	3436	2872	2733	2741	2747
	Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca:					
9	lekarskie	5,5	5,9	7,1	6,8	6,6
10	stomatologiczne	0,7	0,8	1,1	1,2	1,1
11	Dzieci w żłobkach ^f i klubach dziecięcych ^g (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku do lat 3 ..	13,7	13,8	18,5	18,6	18,3
KULTURA. TURYSTYKA						
12	Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	642	610	601	601	597
13	Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.	3404	3170	3070	2990	2902
14	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	203	198	182	180	175
	Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych w wol.:					
15	na 1000 ludności	3800	3761	3501	3491	3430
16	na 1 czytelnika	18,7	19,0	19,2	19,4	19,6
17	Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	0,8	0,9	0,8	0,8	0,8
18	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych ^h na 1000 ludności	125	111	144	104	107
19	Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII) ..	39	39	38	46	45
20	Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności ..	361	455	453	474	435
21	Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	37	30	31	28	29
22	Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	5,0	3,9	4,8	4,4	4,5
23	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	293	247	487	540	507
	Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności:					
24	radiowi	221	221	169	160	156
25	telewizyjni	214	212	163	154	150
26	Baza noclegowa turystyki ⁱ (stan w dniu 31 VII)	359	331	298	285	322
27	w tym hotele	32	30	43	39	49
28	Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	106	89	87	88	93
29	Korzystający z noclegów na 1000 ludności	232	249	313	302	305

^a Od 2012 r. dane resortu obrony narodowej i spraw wewnętrznych. ^b Od 2005 pracujący bezpośrednio z pacjentem; z magistrami pielęgniarstwa. ^d Bez miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych; od 2008 r. łącznie z łózkami i inkubatorami łami żłobkowymi. ^g Do 2010 r. bez klubów dziecięcych. ^h Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, noclegowych.

^a Since 2012 data include health care: of the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior. ^b Since 2005 practice. ^c Including master nurses. ^d Excluding day places in hospital wards; since 2008 including beds and incubators for wards. ^g Until 2010 excluding children's clubs. ^h Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor

2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
HEALTH CARE ^a AND SOCIAL WELFARE							
5142	5270	5283	5196	5319	5387	Medical personnel ^b (as of 31 XII):	
1170	1112	961	1001	882	907	doctors	1
11540	13389	13009	12400	12785	12473	dentists	2
						nurses ^c	3
52,0	54,7	53,3	52,9	52,8	52,8	Beds in general hospitals ^d (as of 31 XII) per 10 thous. population	4
						In-patients in general hospitals per 10 thous population (excluding inter-ward patient transfers)	5
2080	2202	2203	2178	2162	2176	Out-patients departments ^e (as of 31 XII)	6
1086	1103	1113	1180	1186	1227	Generally available pharmacies (as of 31 XII)	7
798	805	810	813	819	833	Population (as of 31 XII) per 1 generally available pharmacy	8
2722	2690	2662	2642	2613	2561	Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita:	
6,9	7,0	7,2	7,3	7,5	7,5	medical	9
1,2	1,2	1,2	1,3	1,4	1,2	dental	10
22,9	25,8	32,5	38,3	45,3	52,5	Children in nurseries ^f and children's clubs ^g (as of 31 XII) per 1000 children up to age 3	11
CULTURE. TOURISM							
600	590	585	585	583	582	Public libraries (including branches; as of 31 XII)	12
2890	2835	2846	2906	2916	2951	Public library collections (as of 31 XII) per 1000 population in vol.	13
175	177	177	176	177	174	Public library borrowers per 1000 population	14
						Public library loans in vol.:	
3443	3470	3484	3370	3372	3323	per 1000 population	15
19,7	19,6	19,7	19,1	19,1	19,1	per borrower	16
0,8	0,9	0,8	0,9	0,9	0,9	Seats in theatres and music institutions (as of 31 XII) per 1000 population	17
109	103	87	95	105	117	Audience in theatres and music institutions ^h per 1000 population	18
46	43	44	48	53	57	Museums with branches (as of 31 XII)	19
430	386	469	508	528	602	Museum and exhibition visitors per 1000 population	20
27	28	29	31	30	34	Fixed cinemas (as of 31 XII)	21
4,1	4,4	4,9	4,7	5,4	6,0	Seats in fixed cinemas (as of 31 XII) per 1000 population	22
584	533	524	677	726	844	Audience in fixed cinemas per 1000 population	23
						Subscribers (as of 31 XII) per 1000 population:	
155	155	157	158	157	158	radio	24
149	149	151	151	151	151	television	25
315	336	343	363	369	422	Tourist accommodation establishments ⁱ (as of 31 VII)	26
52	71	76	89	89	107	of which hotels	27
87	90	91	97	102	115	Number of beds (as of 31 VII) per 10 thous. population	28
308	319	337	355	371	429	Tourists accommodated per 1000 population	29

od 2006 r. łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest praktyka lekarska i pielęgnarska. ^c łącznie dla noworodków. ^e Patrz uwagi ogólne działu „Ochrona zdrowia i opieka społeczna” ust. 3 na str. 228. ^f łącznie z oddziałami imprezami organizowanymi w plenerze. ⁱ Od 2011 r. dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc

working directly with a patient; since 2006 including persons for whom the primary workplace is a medical and nurse newborns. ^e See general notes to the chapter “Health care and social welfare” item 3 on page 228. ^f Including nursery events. ⁱ Since 2011 concern establishments possessing 10 and more bed places.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	2010
ROLNICTWO ^a I LEŚNICTWO						
1	Użytki rolne ^{bc} (stan w czerwcu) w tys. ha	1682,3	1494,3	1587,7	1584,3	1383,1
2	w tym w dobrej kulturze rolnej w %	x	x	97,7	97,9	97,5
3	Powierzchnia zasiewów ^{cd} (stan w czerwcu) w tys. ha	1257,0	1117,8	1209,0	1196,2	1009,3
	w tym w % :					
4	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	70,8	73,2	75,5	76,6	75,1
5	w tym: pszenica	25,7	23,6	24,7	25,3	25,7
6	żyto	13,1	8,6	7,9	7,8	6,3
7	ziemniaki	10,9	4,6	3,7	3,5	2,7
8	buraki cukrowe	3,9	4,0	2,5	2,4	3,3
	Zbiory w tys. t:					
9	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	2185,7	2404,4	3014,4	2764,9	2405,0
10	w tym: pszenica	967,7	896,1	1135,2	1061,8	974,9
11	żyto	308,7	229,5	256,7	226,5	150,5
12	ziemniaki ^e	2495,5	898,9	896,5	783,5	746,1
13	buraki cukrowe	1883,3	1738,5	1362,7	1588,1	1614,2
	Plony z 1 ha w dt:					
14	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	24,6	29,4	33,0	30,2	31,7
15	w tym: pszenica	29,9	33,9	38,0	35,0	37,6
16	żyto	18,7	23,8	26,8	24,4	23,7
17	ziemniaki ^e	182	174	202	189	277
18	buraki cukrowe	387	385	455	559	479
	Zwierzęta gospodarskie ^e (stan w czerwcu):					
	bydło:					
19	w tys. szt.	503,1	434,9	407,8	364,1	387,0
20	na 100 ha użytków rolnych ^b w szt.	29,9	29,1	25,7	23,0	28,0
	trzoda chlewna ^f :					
21	w tys. szt.	1197,3	1269,3	1017,4	936,1	997,0
22	na 100 ha użytków rolnych ^b w szt.	71,0	84,9	64,1	59,1	72,1
	Produkcja na 1 ha użytków rolnych ^b :					
23	żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^g w kg	97,9	142,2	149,3	140,2	170,5
24	mleka krowiego w l	623,4	691,5	541,5	519,3	536,8
	Skup produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych ^b :					
25	ziarno zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi) w kg	289,4	385,6	270,9	409,6	340,0
26	ziemniaki w kg	20,3	16,2	17,1	13,5	18,3
27	buraki cukrowe w kg	1117,5	1163,4	858,3	1002,4	1166,4
28	żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^g w kg	68,7	101,7	105,7	97,4	128,3
29	mleko krowie w l	321,6	410,8	359,3	331,6	366,9

^a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. ^b Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprawa o małej skali; patrz uwagi ogólne działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 3 na str. 284. ^c W 2010 r. dane na przyoranie (nawozy zielone). ^e Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. ^f W latach 2000-2009 oraz 2011-2013 – stan i dziczyny; w wadze poubojowej ciepłej.

^a Data are presented according to the official residence of land user. ^b Since 2010 excluding land of owners of agricultural activities on a small scale; see general notes to the chapter "Agriculture, hunting and forestry", item 3 on area intended for ploughing (green fertilizers). ^e Since 2010 excluding kitchen gardens. ^f In years 2000-2009 and game; in post-slaughter warm weight.

2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
<i>AGRICULTURE^a AND FORESTRY</i>							
1437,3	1407,0	1375,7	1387,8	1444,0	1428,6	<i>Agricultural land^{bc} (as of June) in thous. ha</i>	1
98,5	97,9	98,7	99,1	99,2	99,2	<i>of which in good agricultural condition in %</i>	2
1062,8	1027,4	1022,7	1051,1	1103,7	1074,4	<i>Sown area^{cd} (as of June) in thous. ha</i>	3
						<i>of which in %:</i>	
75,6	74,6	71,8	69,4	69,3	69,0	<i>basic cereals (including cereal mixed)</i>	4
28,2	27,0	26,6	26,8	28,1	28,9	<i>of which: wheat</i>	5
8,7	7,1	7,2	5,1	4,7	3,5	<i>rye</i>	6
3,4	3,0	2,6	1,9	1,9	1,9	<i>potatoes</i>	7
2,9	3,2	3,2	3,3	2,9	3,3	<i>sugar beets</i>	8
						<i>Crop production in thous. t:</i>	
						<i>basic cereals (including cereal mixed)</i>	9
2472,1	2448,8	2311,3	2824,5	2846,9	3031,5	<i>of which: wheat</i>	10
1085,6	1001,8	994,9	1282,9	1367,5	1547,4	<i>rye</i>	11
222,4	184,1	181,4	161,9	153,5	112,5	<i>potatoes^e</i>	12
851,7	703,5	595,1	548,4	456,0	607,8	<i>sugar beets</i>	13
1705,7	1732,7	1851,3	2101,7	1674,6	2247,9	<i>Yields per 1 ha in dt:</i>	
						<i>basic cereals (including cereal mixed)</i>	14
30,8	31,9	31,5	38,7	37,2	40,9	<i>of which: wheat</i>	15
36,2	36,1	36,6	45,6	44,1	49,8	<i>rye</i>	16
24,0	25,3	24,6	30,4	29,5	30,1	<i>potatoes^e</i>	17
238	231	225	282	214	300	<i>sugar beets</i>	18
545	524	559	610	518	629	<i>Livestock^c (as of June):</i>	
						<i>cattle:</i>	
366,3	382,7	357,0	362,7	366,3	361,8	<i>in thous. heads</i>	19
25,5	27,2	25,9	26,1	25,4	25,3	<i>per 100 ha of agricultural land^e in heads</i>	20
						<i>pigs^f:</i>	
784,1	635,2	569,6	616,7	574,6	558,4	<i>in thous. heads</i>	21
54,6	45,1	41,4	44,4	39,8	39,1	<i>per 100 ha of agricultural land^b in heads</i>	22
						<i>Production per 1 ha of agricultural land^b:</i>	
						<i>animals for slaughter in terms of meat (including fats)^g in kg</i>	23
179,9	167,5	163,4	160,9	169,9	175,3	<i>cows' milk in l</i>	24
502,1	530,8	510,7	537,0	542,1	531,4	<i>Procurement of agricultural products per 1 ha of agricultural land^b:</i>	
						<i>basic cereal grains (including cereal mixed) in kg</i>	25
338,0	402,7	329,9	412,9	474,6	471,0	<i>potatoes in kg</i>	26
26,4	21,3	17,1	23,9	18,1	25,7	<i>sugar beets in kg</i>	27
1182,0	1236,5	1345,7	1504,7	1169,5	1573,5	<i>animals for slaughter in terms of meat (including fats)^g in kg</i>	28
128,2	124,8	127,8	130,5	137,2	145,6	<i>cows' milk in l</i>	29
360,7	393,7	377,9	392,9	377,2	380,6		

dających działalność rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą Powszechnego Spisu Rolnego. *d* Od 2010 r. bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw w końcu lipca. *g* Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego

agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct page 284. c In 2010 data of the Agricultural Census. d Since 2010 excluding permanent crops, kitchen gardens as well as and 2011-2013 - as of the end of July. g Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	2010
ROLNICTWO ^a I LEŚNICTWO (dok.)						
1	Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych ^{bcd} w kg: mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi)	76,8	99,8	124,7	98,1	106,0
2	wapniowych	68,6	62,9	36,9	19,6	27,4
3	Ciągniki rolnicze na 100 ha użytków rolnych ^{bd} w szt.	8,7	11,3	11,2	11,3	12,1
4	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	559,7	572,0	576,9	582,2	585,8
5	Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII): w tys. ha	551,5	563,6	568,4	573,7	577,3
6	na 1 mieszkańca w ha	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
7	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	22,0	22,4	22,6	22,8	23,0
8	Pozyskanie drewna (grubizny) na 100 ha powierzchni lasów w m ³	234,1	256,2	242,7	238,6	250,6
PRZEMYSŁ						
9	Produkcja sprzedana przemysłu: w mln zł (ceny bieżące)	17848,0	23578,5	21511,9	24536,8
10	rok poprzedni = 100 (ceny stałe)	92,7	89,0	115,8
11	2005 = 100 (ceny stałe)	100,0	127,1	113,2	131,1
12	na 1 zatrudnionego w zł (ceny bieżące)	196872	246359	235561	246670
13	na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	8179	10899	9960	11247
BUDOWNICTWO						
14	Sprzedż produkcji budowlano-montażowej ^e (ceny bieżące): w mln zł	2483,9	5376,0	5504,0	5181,7
15	na 1 mieszkańca w zł	1138	2485	2548	2375
TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA – stan w dniu 31 XII						
16	Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe ^f : w km	1043	1021	1021	1039	1039
17	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	4,2	4,1	4,1	4,1	4,1
18	Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie): w km	18154	18158	18812	19582	20217
19	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	72,3	72,3	74,9	78,0	80,5
20	Samochody osobowe zarejestrowane ^g : w tys. szt.	534,3	642,6	827,5	860,9	905,6
21	na 1000 ludności	242,2	294,8	382,8	398,2	415,7
22	Placówki pocztowe operatora wyznaczonego ^h : w liczbach bezwzględnych	672	597	599	603	591
23	na 100 tys. ludności	30	27	28	28	27
24	Telefoniczne łącza główne ⁱ : w tys.	555,7	616,5	456,0	412,9	383,4
25	na 1000 ludności	251,9	282,9	210,9	191,4	176,0

^a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. ^b Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprawa o małej skali; patrz uwagi ogólne działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 3 na str. 284. ^c W roku gospodarczym. wykonywania robót; patrz uwagi ogólne działu „Przemysł i budownictwo”, ust. 3 na str. 317. ^f Dane dotyczą sieci kolejowej ^g Od 2011 r. łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. ^h Do 2012 r. operator publiczny; publicznej.

^a Data are presented according to the official residence of land user. ^b Since 2010 excluding land of owners of agricultural activities on a small scale; see general notes to the chapter "Agriculture, hunting and forestry", item 3 performing works; ; see general notes to the chapter "Industry and construction", item 3 on page 317. ^f Data concern rail infrastructure. ^g Since 2011 including having temporary permission given at the end of the year. ^h Up to 2012 public operator, network.

2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
<i>AGRICULTURE ^a AND FORESTRY (cont.)</i>							
116,6	123,0	133,6	140,4	127,3	132,0	Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land ^{bcd} in kg: mineral or chemical (including mixed fertilizers)	1
40,7	26,9	60,3	34,7	24,2	43,0	lime	2
.	.	12,5	.	.	12,8	Agricultural tractors per 100 ha of agricultural land ^{bd} in units	3
587,9	588,5	587,9	591,4	592,4	594,1	Forest land (as of 31 XII) in thous. ha	4
579,4	580,1	579,4	583,0	584,0	585,7	Forest areas (as of 31 XII): in thous. ha	5
0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	per capita in ha	6
23,1	23,1	23,1	23,2	23,2	23,3	Forest cover (as of 31 XII) in %	7
285,1	285,4	295,7	298,0	315,4	333,0	Removals (timber) per 100 ha of forest area in m ³	8
<i>INDUSTRY</i>							
28666,4	30456,7	31763,2	32220,3	34176,3	36691,0	Sold production of industry: in million zlotys (current prices)	9
110,6	104,7	105,3	102,9	109,0	111,7	previous year = 100 (constant prices)	10
145,0	151,9	160,0	164,7	179,4	200,5	2005 = 100 (constant prices)	11
288612	312771	329928	330532	349347	361082	per employee in zl (current prices)	12
13181	14044	14702	14973	15946	17180	per capita in zl (current prices)	13
<i>CONSTRUCTION</i>							
6030,5	6941,2	5454,1	5962,3	6313,4	5807,2	Sales of construction and assembly production ^e (current prices): in mln zl	14
2773	3201	2524	2771	2946	2719	per capita in zl	15
<i>TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS – as of 31 XII</i>							
1041	1045	1027	1041	1042	1046	Railway lines operated – standard gauge ^f : in km	16
4,1	4,2	4,1	4,1	4,1	4,2	per 100 km ² of total area in km	17
21325	20689	21223,9	21627,1	21581,4	21949,8	Hard surface public roads (urban and non-urban): in km	18
84,9	82,4	84,5	86,1	85,9	87,4	per 100 km ² of total area in km	19
953,3	988,2	1024,9	1059,9	1100,7	1156,1	Registered passenger cars ^g : in thous. units	20
438,9	456,3	475,3	493,5	514,4	541,9	per 1000 population	21
569	559	532	499	461	464	Post offices of appointed operator ^h : in absolute numbers	22
26	26	25	23	22	22	per 100 thous. population	23
332,0	291,4	267,6	241,1	232,5	219,1	Fixed main line ⁱ : in thous.	24
152,9	134,6	124,1	112,2	108,7	102,7	per 1000 population	25

dających działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą d W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. e Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca Polskich Kolei Państwowych (PKP), od 2005 r. również innych podmiotów, będących zarządcami infrastruktury kolejowej. w 2000 r. placówki pocztowe i placówki usług telekomunikacyjnych. i Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci

agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct on page 284. c In farming year. d In 2010 data of the Agricultural Census. e Realized by construction units – by place of network of Polskie Koleje Państwowe (PKP), as well as since 2005 of other entities which are administrators of railway in 2000 post offices and telecommunication service offices. i Data concern operators of the public telecommunication

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	2010
HANDEL						
	Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące):					
1	w mln zł	17620,8	19564,8	18528,8	19188,7
2	na 1 mieszkańca w zł	8075	9043	8579	8796
3	Sklepy (stan w dniu 31 XII)	23088 ^a	22090	20119	18730	16496
4	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep	96 ^a	99	107	115	132
FINANSE PUBLICZNE						
	Budżety gmin ^b					
	Dochody:					
5	w mln zł	1785,6	2722,9	3592,5	3771,6	4341,5
6	na 1 mieszkańca w zł	1079	1667	2217	2332	2646
	Wydatki:					
7	w mln zł	1831,3	2676,4	3543,3	3973,2	4918,0
8	na 1 mieszkańca w zł	1107	1638	2187	2457	2998
	Budżety powiatów					
	Dochody:					
9	w mln zł	768,8	839,6	1080,3	1148,1	1441,8
10	na 1 mieszkańca w zł	465	514	667	710	879
	Wydatki:					
11	w mln zł	774,2	857,8	1071,0	1181,3	1522,6
12	na 1 mieszkańca w zł	468	525	661	730	928
	Budżety miast na prawach powiatu					
	Dochody:					
13	w mln zł	1008,6	1245,8	1724,4	1809,6	1949,4
14	na 1 mieszkańca w zł	1824	2271	3175	3336	3603
	Wydatki:					
15	w mln zł	1044,8	1265,9	1846,6	2058,8	2130,7
16	na 1 mieszkańca w zł	1889	2308	3400	3796	3938
	Budżet województwa					
	Dochody:					
17	w mln zł	235,0	302,6	644,6	989,7	752,5
18	na 1 mieszkańca w zł	107	139	298	458	345
	Wydatki:					
19	w mln zł	234,9	365,6	698,6	954,3	767,2
20	na 1 mieszkańca w zł	106	168	323	442	352

^a Dane nieporównywalne w związku ze zmianą w 2004 r. metody badania sklepów. ^b Bez dochodów i wydatków gmin

^a Data are not comparable due to change in 2004 the method of shop survey. ^b Excluding revenue and expenditure of

2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
<i>TRADE</i>							
22592,6	21379,9	23991,5	22275,3	24382,5	23606,3	<i>Retail sales (current prices):</i> <i>in mln zł</i>	1
10388	9859	11105	10352	11377	11053	<i>per capita in zł</i>	2
17420	18382	18746	19491	19372	18406	<i>Shops (as of 31 XII)</i>	3
125	118	115	110	110	116	<i>Population (as of 31 XII) per shop</i>	4
<i>PUBLIC FINANCE</i>							
<i>Budgets of gminas^b</i>							
<i>Revenue:</i>							
4600,8	4768,3	4789,0	5014,4	5150,1	5900,8	<i>in mln zł</i>	5
2813	2924	2948	3094	3189	3668	<i>per capita in zł</i>	6
<i>Expenditure:</i>							
4899,8	4724,6	4702,1	5084,6	5135,8	5703,7	<i>in mln zł</i>	7
2996	2897	2894	3137	3181	3545	<i>per capita in zł</i>	8
<i>Budgets of powiats</i>							
<i>Revenue:</i>							
1473,3	1439,6	1394,0	1452,9	1445,6	1449,1	<i>in mln zł</i>	9
901	883	858	896	895	901	<i>per capita in zł</i>	10
<i>Expenditure:</i>							
1549,7	1393,5	1382,1	1473,1	1433,3	1420,7	<i>in mln zł</i>	11
948	855	851	909	888	883	<i>per capita in zł</i>	12
<i>Budgets of cities with powiat status</i>							
<i>Revenue:</i>							
2152,9	2374,2	2562,2	2657,2	2520,6	2771,8	<i>in mln zł</i>	13
3991	4414	4780	5003	4770	5261	<i>per capita in zł</i>	14
<i>Expenditure:</i>							
2345,1	2437,2	2628,6	2871,3	2615,3	2761,5	<i>in mln zł</i>	15
4348	4531	4904	5406	4949	5242	<i>per capita in zł</i>	16
<i>Budget of voivodship</i>							
<i>Revenue:</i>							
851,3	776,8	1000,0	1331,5	1142,0	815,6	<i>in mln zł</i>	17
391	358	463	619	533	382	<i>per capita in zł</i>	18
<i>Expenditure:</i>							
896,8	840,8	1039,8	1485,2	1340,5	735,3	<i>in mln zł</i>	19
412	388	481	690	625	344	<i>per capita in zł</i>	20

mających również status miasta na prawach powiatu.

gminas which are also cities with powiat status.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	2010
INWESTYCJE I ŚRODKI TRWAŁE^a						
	Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):					
1	w mln zł	4032,9	4347,2	7628,7	7932,0	8288,1
2	na 1 mieszkańca w zł	1827	1992	3526	3673	3799
	Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):					
3	w mln zł	69964,9	82403,3	99212,7	102579,0	108425,0
4	na 1 mieszkańca w zł	31713	37806	45893	47552	49768
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^b W REJESTRZE REGON – stan w dniu 31 XII						
5	Ogółem: w tys.	133,9	149,0	154,6	156,2	164,1
6	na 10 tys. ludności	600	684	715	724	753
	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej:					
7	w tys.	28,7	33,2	34,4	35,2	36,6
8	1999 = 100	110,3	127,4	132,1	135,0	140,4
	w tym:					
9	spółdzielnie	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2
10	spółki handlowe	4,9	7,1	7,9	8,2	8,8
11	w tym z udziałem kapitału zagranicznego ..	0,7	0,8	1,0	1,0	1,1
12	spółki cywilne	11,8	10,5	9,5	9,6	9,7
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą:					
13	w tys.	105,1	115,7	120,1	121,0	127,5
14	1999 = 100	102,1	112,4	116,7	117,5	123,8
15	na 10 tys. ludności	471	531	556	561	585
RACHUNKI REGIONALNE^c						
	Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):					
16	w mln zł	56449
17	na 1 mieszkańca w zł	25875
18	Produkt krajowy brutto (ceny stałe) – rok poprzedni = 100
	Wartość dodana brutto (ceny bieżące):					
19	w mln zł	49660
20	na 1 mieszkańca w zł	22763
	Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:					
21	w mln zł	43755
22	na 1 mieszkańca w zł	20056
23	Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych – rok poprzedni = 100

^a Dane za 2000 r. nieporównywalne w związku z nowelizacją w 2002 r. ustawy o rachunkowości. ^b Bez osób prowadzących działalność gospodarczą. ^c Data for 2000 are not comparable due to amendments in 2002 of the Act of Accounting. ^b Excluding persons

2011	2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
<i>INVESTMENTS AND FIXED ASSETS^a</i>							
10332,1	9851,7	9742,0	10515,6	10366,3	7511,4	<i>Investment outlays (current prices):</i> <i>in mln zł</i>	1
4751	4543	4509	4887	4837	3517	<i>per capita in zł</i>	2
116385,7	124563,3	131742,6	140978,2	151490,8	158062,7	<i>Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):</i> <i>in mln zł</i>	3
53588	57518	61101	65640	70799	74029	<i>per capita in zł</i>	4
<i>ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^b IN THE REGON REGISTER – as of 31 XII</i>							
162,1	166,0	169,8	171,6	173,2	174,1	<i>Total: in thous.</i>	5
746	767	787	799	809	816	<i>per 10 thous. population</i>	6
37,3	39,5	40,9	42,3	43,7	45,5	<i>Legal persons and organizational entities without legal personality:</i> <i>in thous.</i>	7
143,3	151,6	156,7	162,2	167,6	174,6	<i>1999 = 100</i>	8
1,1	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	<i>of which:</i> <i>co-operatives</i>	9
9,2	9,8	10,7	11,4	12,4	13,8	<i>commercial companies</i>	10
1,1	1,2	1,3	1,5	1,6	1,8	<i>of which with foreign capital participation</i>	11
9,8	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8	<i>civil law partnerships</i>	12
124,8	126,5	128,9	129,3	129,5	128,6	<i>Natural persons conducting economic activity:</i> <i>in thous.</i>	13
121,2	122,9	125,2	125,6	125,8	124,9	<i>1999 = 100</i>	14
574	584	598	602	605	603	<i>per 10 thous. population</i>	15
<i>REGIONAL ACCOUNTS^c</i>							
61507	64295	65786	67111	68743	.	<i>Gross domestic product (current prices):</i> <i>in mln zł</i>	16
28282	29648	30449	31188	32074	.	<i>per capita in zł</i>	17
105,5	101,8	101,7	101,8	101,2	.	<i>Gross domestic product (constant prices) – previous year = 100</i>	18
54055	56967	58405	59515	60989	.	<i>Gross value added (current prices):</i> <i>in mln zł</i>	19
24855	26269	27033	27658	28457	.	<i>per capita in zł</i>	20
46598	48118	48547	49747	50412	.	<i>Gross nominal disposable income in the households sector:</i> <i>in mln zł</i>	21
21426	22188	22470	23119	23522	.	<i>per capita in zł</i>	22
102,4	99,5	100,2	102,5	102,5	.	<i>Gross real disposable income in the households sector – previous year = 100</i>	23

cych gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. c Patrz uwagi ogólne działu „Rachunki regionalne” na str. 373-376.
tending private farms in agricultural. c See general notes to the chapter “Regional accounts” on pages 373-376.

DZIAŁ I
GEOGRAFIA

CHAPTER I
GEOGRAPHY

TABL. 1. **POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE**
GEOGRAPHIC LOCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	W stopniach i minutach <i>In degrees and minutes</i>	W km <i>In km</i>	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				<i>Furthest extended points of the voivodship border:</i>
na północ (szerokość geograficzna północna)	Konstantynów	52 ^o 17'	x	<i>in the north (northern geographic latitude)</i>
na południe (szerokość geograficzna północna)	Lubycza Królewska	50 ^o 15'	x	<i>in the south (northern geographic latitude)</i>
na zachód (długość geograficzna wschodnia)	Stężycza	21 ^o 37'	x	<i>in the west (eastern geographic longitude)</i>
na wschód (długość geograficzna wschodnia)	Horodło	24 ^o 08'	x	<i>in the east (eastern geographic longitude)</i>
Rozciągłość:				<i>Extent:</i>
z południa na północ	x	2 ^o 02'	226	<i>from south to north</i>
z zachodu na wschód	x	2 ^o 31'	176	<i>from west to east</i>

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie.

S o u r c e: data of Voivodship Documentation Centre of Geodesy and Cartography of the Marshal's Office of Lubelskie Voivodship in Lublin.

TABL. 2. **POWIERZCHNIA I GRANICE**
AREA AND BORDERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	SPECIFICATION
Powierzchnia w km ²	25122	x	<i>Area in km²</i>
Długość granic ^a w km	1196	100,0	<i>Length of borders^a in km</i>
z Białorusią	170	14,2	<i>with Belarus</i>
z Ukrainą	296	24,7	<i>with Ukraine</i>
z województwami:			<i>with voivodships:</i>
mazowieckim	372	31,1	<i>mazowieckie</i>
podkarpackim	321	26,8	<i>podkarpackie</i>
podlaskim	4	0,3	<i>podlaskie</i>
świętokrzyskim	33	2,8	<i>świętokrzyskie</i>

^a Systematyczna weryfikacja przebiegu granic (pozyskiwanie bardziej szczegółowych danych).

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie.

^a *Systematic verification of borders (gathering of more detailed data).*

S o u r c e: data of Voivodship Documentation Centre of Geodesy and Cartography of the Marshal's Office of Lubelskie Voivodship in Lublin.

TABL. 3. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI
ELEVATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above sea level in m</i>	SPECIFICATION
Najwyżej położony punkt – Krągły Goraj	Lubycza Królewska	388,7	<i>Highest point – Krągły Goraj</i>
Najniżej położony punkt (brak nazwy)	Stężycza	106,6	<i>Lowest point (without a name)</i>
Najwyżej położona miejscowość – Łuszczacz	Susiec	330 – 350	<i>Highest located town – Łuszczacz</i>
Najniżej położona miejscowość – Piotrowice	Stężycza	106,6 – 110,0	<i>Lowest located town – Piotrowice</i>

Ź r ó d ł o: dane Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie; na podstawie mapy topograficznej w skali 1:50000.

S o u r c e: data of the Marshal's Office of Lubelskie Voivodship in Lublin; on the basis of the topographic map to the scale of 1:50000.

TABL. 4. TEMPERATURY POWIETRZA
AIR TEMPERATURES

L A T A Y E A R S STACJA METEOROLO- GICZNA METEOROLOGI- CAL STATION	Wzniesie- nie stacji nad poziom morza w m <i>Station elevation above the sea level in m</i>	Temperatury w °C <i>Temperatures in °C</i>					skrajne <i>extreme</i>		amplitudy temperatur skrajnych <i>amplitudes of extreme temperatu- res</i>
		średnie ^a <i>average ^a</i>					maksi- mum	minimum	
		1971– 2000	2001– 2005	2006– 2010	2001– 2010	2016	maksi- mum <i>maxim- mum</i>	minimum <i>minimum</i>	
		1971–2016							
Lublin	238	7,4	7,9	8,3	8,1	8,7	35,3	-33,7	69,0
Terespol	133	7,5	8,1	8,4	8,2	8,8	36,2	-34,3	70,5

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a *Data for multi-year periods include annual averages from these periods.*

S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 5. OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIENIE I ZACHMURZENIE
ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION AND CLOUDINESS

L A T A Y E A R S STACJA METEOROLO- GICZNA METEOROLOGI- CAL STATION	Roczne sumy opadów w mm <i>Total annual precipitation in mm</i>				Średnia prędkość wiatru w m/s <i>Average wind velocity in m/s</i>	Usłonecz- nienie w h <i>Insolation in h</i>	Średnie zachmu- rzenie w oktan- tach ^b <i>Average cloudiness in octants^b</i>	
	średnie ^a <i>average ^a</i>							
	1971–2000	2001–2005	2006–2010	2001–2010				
	2016							
Lublin	572	575	653	614	698	2,9	1872	5,4
Terespol ^c	512	483	616	549	620	2,6	.	5,4

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów. ^b Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami). ^c Stacja nie prowadzi pomiarów usłonecznienia.

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a *Data for multi-year periods include annual averages from these periods.* ^b *Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover).* ^c *Station does not record insolation measurements.*

S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

DZIAŁ II

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Uwagi ogólne

Dział prezentuje statystyczną charakterystykę problemów zagrożenia i ochrony środowiska oraz gospodarki wodnej.

1. Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1034).

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst, Dz. U. 2013 poz. 1205). Ustawa ta chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I—III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV—VI wytworzone z gleb organicznych. Od 2009 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych, stanowiących użytki rolne, położonych w granicach administracyjnych miast.

2. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz zbudowanie lub odbudowanie niezbędnych dróg.

Zagospodarowanie gruntów zrekultywowanych polega na wykonaniu odpowiednich zabiegów umożliwiających wykorzystanie tych gruntów dla celów rolniczych, leśnych, komunalnych i innych.

CHAPTER II

ENVIRONMENTAL PROTECTION

General notes

Chapter presents statistical characteristics of threats to environment, environment protection and water management.

1. Information regarding the **geodesic status and use of voivodship land** is classified according to ownership and register groups, according to a land register as a result of the decree of the Minister of the Regional Development and Construction from 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws 2016 item 1034).

Data regarding **agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes** concern land, for which payments and fees were collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 II 1995 (uniform text, Journal of Laws 2013 item 1205). The Law protects all agricultural land included in quality classes I—III, as well as agricultural land included in quality classes IV—VI, comprised of organic soils. Since 2009 the provisions of the Law do not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.

2. Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land, the utility value of which has declined, due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

Development of reclaimed land is based on undertaking appropriate measures, which enable to use that land for agricultural, forest, municipal and other purposes.

3. Informacje o poborze wody dotyczą:

- 1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)” — jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków;
- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” — jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” — wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

4. Dane o **ściekach** dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3, pkt 1) i 3). Do tych samych jednostek odnoszą się dane o **wyposażeniu w oczyszczalnie ścieków**.

Jako **ścieki wymagające oczyszczenia** przyjęto wody odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to wody używane w procesach produkcyjnych, głównie w elektrowniach ciepłych, do celów chłodzenia. Są one zwykle podgrzane i powodują tzw. zanieczyszczenie termiczne wód.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczenia** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód oddzielnym systemem kanalizacji,
- ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich odpływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

3. Information regarding water withdrawal concerns:

- 1) in the item "for production purposes (excluding agriculture, forestry, hunting and fishing)" — organisational entities making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of under-ground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of wastewater annually;
- 2) in the item "irrigation in agriculture, forestry and fishing as well as filling and completing fishponds" — agricultural, forest and fishing organisational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fishponds of 10 ha or more in area;
- 3) in the item "exploitation of water supply network" — all entities supervising the work of the water supply network (including housing cooperatives, water companies, water service plants, workplaces, etc.).

4. Data regarding **wastewater** concern wastewater discharged into waters or into the ground by entities described in item 3, points 1) and 3). Data regarding **equipment of wastewater treatment plants** concerns the same entities.

Wastewater requiring treatment is understood as water discharged by means of channel or open ditch systems directly into waters or into the ground or to sewage network from production entities (including contaminated drainage water from mines and cooling water), other entities as well as households.

Cooling water means water used in production processes, mainly in heat and power generating plants, for cooling purposes. This is usually hot water which causes so-called thermal pollution of water.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- is discharged into waters by a separate sewerage,
- the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,
- the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C and into other waters, except territorial sea, does not exceed 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Mechaniczne oczyszczanie ścieków polega na poddaniu procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogennych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie odprowadzanych ścieków, np. biologiczne z podwyższonym usuwaniem biogenów lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne, zakwalifikowano do najwyższego stopnia oczyszczania (z podwyższonym usuwaniem biogenów, biologicznego lub chemicznego).

Dane o **komunalnych oczyszczalniach ścieków** dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki odprowadzone do oczyszczalni siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności zarówno oczyszczalni jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni nie pracujących na sieci kanalizacyjnej).

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano na podstawie badań Głównego Urzędu Statystycznego w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni oczyszczających ścieki z miast i wsi.

5. Informacje o emisji i redukcji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na

Data regarding treated wastewater concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically, and with increased biogen removal, discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of wastewater is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation, through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.

Chemical treatment of wastewater consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of wastewater occurs through mineralisation processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from wastewater.

Increased biogen removal from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

A few steps treatment of discharged wastewater, e.g. biological with increased biogene removal or mechanical, chemical and biological, was classified as the highest degree of the treatment process (with increased biogene removal, biological or chemical).

Data on municipal wastewater treatment plants concern those of them, which are used to treat wastewater drained off to treatment plants by sewage systems, regardless of the form of ownership of the plants or sewage systems. Data do not include household sewage plants or treatment plants processing only transported wastewater (i.e., wastewater treatment plants not working within sewage network).

Data concerning the population using waste treatment plants is given on the basis of surveys of the Central Statistical Office based on estimates of the number of population using wastewater treatment plants treating urban and rural waste.

5. Information regarding emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality concerns organizational entities established by the Minister of the Environmental Protection and Natural Resources on

podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarce korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. 2015 poz. 1875).

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana corocznie, co w zasadzie zapewnia porównywalność, może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą: pyłów ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenu węgla, dwutlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych.

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku, z hal produkcyjnych itp.).

Ze względu na to, że wielkość emisji **dwutlenku węgla** charakteryzuje się dużymi bezwzględnymi wartościami, **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony **bez uwzględnienia emisji dwutlenku węgla**.

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów, albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

6. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerwy przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa z dnia 16 IV 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 2134, z późniejszymi zmianami); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Mini-

the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13 I 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws 2015 item 1875).

The established group of surveyed entities maintained annually which, in principle, assures comparability may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

Data regarding particulate emissions concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.

Data regarding gas emissions concern: sulphur dioxide, carbon monoxide, carbon dioxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants.

Data regarding particulate and gas emission include organised emission (from technological and heating facilities) and non-organised emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading, from production halls etc.).

Due to the high absolute values which characterise the emission of carbon dioxide the indicator of reduction of gas pollutants was calculated and presented with exclusion of carbon dioxide emission.

The emission volumes of different pollutant types from various sources were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.

6. Nature protection consists of maintaining, sustainable use and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats); forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, documentation sites, ecological areas, landscape-nature complexes, Natura 2000 areas, monuments of nature, plant animal and fungi species protection.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 IV 2004 (uniform text Journal of Laws 2016 item 2134, with later amendments); the

strów lub Ministra Środowiska, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Parki narodowe obejmują obszary wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na których ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Parke narodowe tworzy się w celu: zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk przyrodniczych, siedlisk roślin, siedlisk zwierząt lub siedlisk grzybów.

Rezerваты przyrody obejmują wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska: roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania oraz popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków itp.

forms are created by way of the decree of the Council of Ministers or the Minister of the Environment, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

National parks include protected areas distinguishing by particular natural, scientific, social, cultural and educational values, of the area of at least 1000 ha, where all nature elements and specific landscape features are protected.

National parks are created to: preserve biodiversity, resources, formations and elements of inanimate nature and landscape features, restore a proper state of resources and elements of nature, reconstruct distorted natural habitats of plants, animals or fungi.

Nature reserves include areas having essential value for the environmental, scientific, cultural and landscape reasons in natural or slightly changed state – ecosystems, refuges and natural sites. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature.

Landscape parks are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularisation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.

Protected landscape areas include areas protected for the sake of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are to be valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.

Documentation sites are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings.

Landscape-nature complexes are fragments of natural and cultural landscape that are worth protecting due to their scenic or aesthetic features.

Ecological areas are worth protecting fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as: natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, old river beds, rock outcrops, scarps, gravel banks, habitats of rare or protected species etc.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyśka, skałki, jary, glazy narzutowe oraz jaskinie.

7. Informacje o odpadach za lata 2000 – 2012 opracowane zostały w oparciu o Ustawę z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach. Dane o odpadach od 2013 r. opracowano w oparciu o Ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013 poz. 21).

Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany.

Informacje o odpadach opracowane zostały zgodnie z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska 9 XII 2014 r. (Dz. U. poz. 1923).

Dane od 2014 roku dotyczące odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych obejmują odpady zagospodarowane przez wytwórcę we własnym zakresie. Dane za lata poprzednie dotyczą odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych zarówno we własnym zakresie, jak i przekazanych innym odbiorcom w celu odzysku lub unieszkodliwienia.

Informacje o ilości i rodzajach odpadów dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów. Pełna definicja odzysku odpadów zawarta jest w ustawie z dnia 14 XII 2012 r. (Dz. U. 2013 poz. 21).

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów, które obejmuje: wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę, tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów, magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady umieszczone na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (w tym hałdach i stawach osadowych) własnych i innych.

Monuments of nature are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien bushes, sources, waterfalls, exsurgents, stones, ravines, erratic boulders and caves.

7. Information on waste for 2000 – 2012 was elaborated on the basis of the Law on waste of 27 IV 2001. Data on waste since 2013 was elaborated on the basis of the Law on Waste of 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013 item 21).

Waste shall mean any substance or object which the holder thereof discards or intends or is required to discard.

Information regarding waste was compiled with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment dated 9 XII 2014 (Journal of Laws item 1923).

From 2014 data on waste recovered and disposed included waste treated by waste producer on its own. Data on waste recovered and disposed for previous years included waste treated both by waste producer on its own and transferred to other recipient for recovery or disposal.

Information regarding the quantity and type of waste concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).

Recovery of waste shall mean any operation the principal result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials. Full definition of waste recovery is included in the Law dated 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013 item 21).

Disposal of waste shall mean any operation which is not recovery even when the operation has as a secondary consequence the reclamation of substances or energy.

Waste storage means a temporary waste accumulation, which includes: preliminary storage of waste by its producer, temporary storage of waste by the unit collecting waste, storage of waste by the unit processing waste.

Landfilled waste is understood as waste transferred to own and other landfill areas and facilities servicing the extractive industries (including heaps and settling ponds).

Dane o odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych) dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

8. Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej są to fundusze tworzone m.in. z opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza, umieszczanie odpadów na składowisku oraz pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi), kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

Dane dotyczące funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowego i wojewódzkich) prezentuje się w układzie memoriałowym (z wyjątkiem kar za naruszenia wymagań w zakresie ochrony środowiska – w ujęciu kasowym).

9. Dane o nakładach na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich **efektach rzeczowych** prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Prezentowane dane dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyłączeniem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie oraz osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów), jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę pracujących

10. Podziału nakładów na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz uzyskanych efektów rzeczowych według województw dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji inwestycji.

Data regarding landfilled up to now (accumulated) waste concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result depositing it during the reporting and previous years.

8. Environmental protection and water management funds are funds created from income originating i.a. from payments for use of natural environment (i.e. payments collected i.a. for: emission of air pollutants, placement of waste in the landfill as well as withdrawal and use of water and releasing wastewater into water or the ground), the fines for violating environmental protection requirements, the repayments of loans granted for investors.

Data concerning environmental protection and water management funds (National and voivodship) are presented on accrual basis (excluding fines for violating environmental protection requirements – on cash basis).

9. Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.

The presented data refer to: legal persons and organisational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity employing more than 9 persons (with the exception of private farms in agriculture as well as natural persons and civil land partnerships conducting economic activity – keeping the so-called revenues and expenses books), budgetary entities conducting economic activity classified according to NACE Rev. 2 to the section “Public administration and defence; compulsory social security” as well as water and sewage companies, regardless of the number of employees.

10. The division of outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management by voivodship is made on the basis of the actual location of the investment.

TABL. 1 (6). STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA

Stan w dniu 1 I

GEODESIC STATUS AND USE OF VOIVODSHIP LAND

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2017		2005	2017	SPECIFICATION
	w ha <i>in ha</i>			przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosunku do roku 2016 <i>increase (+) or de- crease (-) in ha in relation to 2016</i>	na 1000 mieszkańców ^a w ha <i>per 1000 population ^a in ha</i>		
Powierzchnia ogólna ^b	2512154	2512249	2512246	-	1150	1178	Total area ^b
Użytki rolne	1790145	1778331	1780700 ^c	+25758 ^c	819	835	<i>Agricultural land</i>
w tym:							<i>of which:</i>
grunty orne	1348007	1334648	1311774	-1888	617	615	<i>arable land</i>
sady	32166	32264	33893	+54	15	16	<i>orchards</i>
łąki trwale	259205	253407	249124	-298	119	117	<i>permanent meadows</i>
pastwiska trwale	81391	79050	74338	-215	37	35	<i>permanent pastures</i>
grunty rolne zabudowane	51506	58265	63120	+828	24	30	<i>agricultural built-up land</i>
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	579277	593977	584740	-26285	265	274	<i>Forest land as well as woody and bushy land</i>
lasy	560147	572620	573550	-10927	256	269	<i>forests</i>
grunty zadrzewione i zakrzewione	19129	21357	11190	-15358	9	5	<i>woody and bushy land</i>
Grunty pod wodami powierzchniowymi	19957	19039	19053	+155	9	9	<i>Lands under surface waters</i>
płynącymi	10326	11123	12932	+751	5	6	<i>flowing</i>
stojącymi	9631	7916	6121	-593	4	3	<i>standing</i>
Grunty zabudowane i zurbanizowane	89526	89786	97394	+540	41	46	<i>Built-up and urbanized areas</i>
tereny:							<i>areas:</i>
mieszkańciewe	10408	8633	11156	+194	5	5	<i>residential</i>
przemysłowe	3613	3774	4166	+62	2	2	<i>industrial</i>
inne zabudowane	4749	6238	8282	+35	2	4	<i>other built-up</i>
zurbanizowane niezabudowane	1827	1748	1819	-166	1	1	<i>urbanized non-built-up</i>
rekreacji i wypoczynku	2345	2379	2545	+17	1	1	<i>recreational and rest</i>
komunikacyjne	65760	66370	68703	+400	30	32	<i>transport</i>
w tym:							<i>of which:</i>
drogi	58759	59502	61373	-51	27	29	<i>roads</i>
kolejowe	6129	5925	5840	-148	3	3	<i>railway</i>
użytki kopalne	823	644	723	-2	0	0	<i>minerals</i>
Użytki ekologiczne	3221	4357	4714	97	1	2	<i>Ecological areas</i>
Nieuzżytki	23713	22954	22144	-167	11	10	<i>Wasteland</i>
Tereny różne ^d	6316	3805	3502	-100	3	2	<i>Miscellaneous land ^d</i>

^a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2004 i 2016. ^b Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi). ^c Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”. ^d Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zreklamowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Z r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

^a Population as of 31 December for 2004 and 2016, respectively. ^b Land area (including inland waters). ^c Including woody and bushy land on agricultural land, classified until 2016 in the items "forest land as well as woody". ^d Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (7). **GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZCE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE^a**
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w ha in ha				
OGÓŁEM	130	144	121	129	TOTAL
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW BY TYPE OF LAND					
Użytki rolne	123	111	102	114	Agricultural land
klasy bonitacyjne:					quality classes:
mineralne: I-II	31	22	28	34	mineral: I-II
III	86	48	54	63	III
IV	5	41	20	17	IV
organiczne: IV-VI.....	1	1	-	-	organic: IV-VI
Inne grunty rolne	-	27	11	10	Other agricultural land
Grunty leśne	7	6	8	5	Forest land
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA BY DIRECTIONS OF DESIGNATION					
wyłączone:					designated for:
Na tereny osiedlowe	43	70	88	78	Residential areas
Na tereny przemysłowe	20	6	13	15	Industrial areas
Pod drogi i szlaki komunikacyjne .	53	35	2	4	Roads and communication trails
Pod użytki kopalne	4	7	7	3	Minerals
Pod zbiorniki wodne	-	-	-	-	Water reservoirs
Na inne cele	10	26	12	28	Other purposes

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Źródło: w zakresie wyłączonych w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych: gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

^a According to the existing regulations on the protection of agricultural and forest land.

Source: in regard to designated land according to the legal regulations on the protection of agricultural and forest land: agricultural land – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development, forest land – data of the Ministry of Environment.

TABL. 3 (8). **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE**
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w ha		in ha		
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	3402	3049	3183	3087	Land requiring reclamation (as of 31 XII)
zdevastowane	3197	2846	3113	3017	devastated
zdegradowane	205	203	70	70	degraded
Grunty (w ciągu roku):					Land (during the year):
zrekultywowane	48	102	64	55	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze	29	89	53	43	agricultural
leśne	19	13	10	11	forest
zagospodarowane	26	91	45	23	managed

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

S o u r c e: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 (9). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	w odsetkach in per- cent	SPECIFICATION
	w hm ³		in hm ³			
OGÓŁEM	363,7	370,6	336,1	333,7	100,0	TOTAL
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, łowiectwem, leśnictwem oraz rybołówstwem i rybactwem) — z ujęć własnych	117,4	113,5	113,6	114,1	34,2	Production (excluding agriculture, hunting, forestry and fishing) — from own intakes
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe	98,2	95,6	95,5	93,9	28,1	surface
podziemne	17,4	16,2	16,8	17,3	5,2	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	158,4	168,0	131,4	129,1	38,7	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	87,9	89,2	91,1	90,5	27,1	Exploitation of water supply network ^a
wody: powierzchniowe	0,0	0,1	—	—	—	waters: surface
podziemne	87,9	89,1	91,1	90,5	27,1	underground

^a Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

^a Water withdrawal by intakes before entering the water system.

TABL. 5 (10). **ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND
POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	w odsetkach in percent	SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³					
OGÓŁEM	341,0	348,0	316,7	314,3	100,0	TOTAL
Przemysł	114,0	111,7	112,6	113,4	36,1	Industry
w tym na cele produkcyjne	111,2	109,2	110,0	110,9	35,3	of which for purposes of production
Rolnictwo i leśnictwo ^a	158,4	168,0	131,4	129,1	41,1	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	68,6	68,3	72,7	71,8	22,9	Exploitation of water supply network ^b

^a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. ^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

^a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. ^b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6 (11). **POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIEN W ROLNICTWIE**
I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND
FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING UP FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a w ha	7280	5789	4816	5142	Area of irrigated agricultural land and forest land ^a in ha
Powierzchnia napełnianych stawów rybnych ^b w ha	6730	7019	6842	6707	Area of filled fish ponds ^b in ha
Pobór wody ^c w dam ³	154693	168003	131379	129101	Water withdrawal ^c in dam ³
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych	3720	3011	5366	6342	for irrigation of agricultural and forest lands
na 1 ha	0,5	0,5	1,1	1,2	per 1 ha
do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	154693	164992	126013	122759	for filling and completing fish ponds
na 1 ha	22,9	23,5	18,4	18,3	per 1 ha

^a O powierzchni co najmniej 20 ha. ^b O powierzchni co najmniej 10 ha. ^c Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.

^a Area of 20 ha and more. ^b Area of 10 ha and more. ^c Including wastewater withdrawal for irrigation.

TABL. 7 (12). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZANE DO WÓD LUB DO ZIEMI**
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach in per cent		
OGÓŁEM	137,3	150,0	152,9	150,5	100,0	TOTAL
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	86,7	99,9	103,8	100,2	66,6	discharged directly by plants ^a
w tym wody chłodnicze	64,6	77,3	82,6	81,5	54,2	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną	50,6	50,2	49,1	50,3	33,4	discharged through sewerage system
W tym ścieki wymagające oczyszczania	72,7	72,7	70,3	69,0	45,8	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane	70,9	72,2	69,9	68,8	45,7	treated
mechanicznie	13,5	15,2	12,7	11,2	7,4	mechanically
chemicznie ^b	2,2	1,9	2,2	1,5	1,0	chemically ^b
biologicznie	37,5	14,0	15,8	16,2	10,8	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	17,7	41,2	39,1	39,8	26,5	with increased biogene removal (disposal)
nieoczyszczane	1,7	0,5	0,5	0,2	0,1	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	0,0	0,5	0,5	0,2	0,1	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną	1,7	-	-	-	-	discharged through sewerage system

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. ^b Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

^a Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions as well as from contaminated precipitation water. ^b Data concern only to industrial wastewater.

TABL. 8 (13). **ZAKŁADY^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
PLANTS^a DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER TREATMENT PLANTS POSSESSED
As of 31 XII

JEDNOSTKI	2005	2010	2015	2016	ENTITIES
OGÓŁEM	161	134	152	146	TOTAL
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	80	63	65	62	Discharging wastewater directly into waters or into the ground requiring treatment
wyposażone w oczyszczalnię ścieków ..	76	59	60	58	possessing wastewater treatment plants
o wystarczającej przepustowości	76	57	55	55	with sufficient capacity
o niewystarczającej przepustowości ...	-	2	5	3	with insufficient capacity
bez oczyszczalni ścieków	4	4	5	4	not possessing wastewater treatment plants
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	81	71	87	84	Discharging wastewater into sewerage system (not possessing wastewater treatment plants)

^a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.

^a Excluding enterprises and water-sewage treatment plants.

TABL. 9 (14). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
WASTEWATER TREATMENT PLANTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Mecha- niczne <i>Me- chanical</i>	Che- miczne <i>Chem- ical</i>	Bio- logiczne <i>Biologi- cal</i>	Z podwyż- szonym usuwa- niem biogenów <i>With increa- sed biogene removal</i>	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych						Industrial wastewater treatment plants
2005	83	18	7	56	2	
2010	67	18	3	44	2	
2015	66	15	4	45	2	
2016	66	14	4	46	2	
Przepustowość w dam ³ /d						<i>Capacity in dam³/24h</i>
2005	141	60	31	47	3	
2010	140	69	23	45	3	
2015	136	62	23	48	4	
2016	136	62	23	48	4	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych						Municipal^a wastewater treatment plants
2005	223	12	–	186	25	
2010	263	9	–	223	31	
2015	286	3	–	255	28	
2016	281	3	–	249	29	
Przepustowość w dam ³ /d						<i>Capacity in dam³/24h</i>
2005	362	1	–	221 ^b	140	
2010	349	0	–	77 ^b	272	
2015	350	0	–	76 ^b	275	
2016	346	0	–	74^b	271	
Ludność korzystająca ^{cd} z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem						<i>Population connected to wastewater treatment plants^{cd} in % of total population</i>
2005	51,0	0,1	–	31,4	19,4	
2010	53,0	0,1	–	12,7	40,1	
2015	57,2	0,0	–	15,9	41,2	
2016	57,0	0,0	–	16,0	41,0	

^a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. ^b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. ^c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów. ^d Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 57.

^a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage system. ^b Refers to equipment for biological treatment. ^c Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances. ^d See general notes, item 4 on page 57.

TABL. 10 (15). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	103	94	94	96	<i>Plants of significant nuisance to air quality^a (as of 31 XII)</i>
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					<i>of which possessing systems to reduce the emission of:</i>
pyłowych	74	59	57	61	<i>particulates</i>
gazowych	10	9	7	5	<i>gases</i>
w tym nieposiadające wyników pomiarów:					<i>of which without the results of measurements of:</i>
emisji:					<i>emission:</i>
pyłów	46	39	42	42	<i>particulates</i>
gazów	43	34	40	40	<i>gases</i>
imisji	95	91	90	93	<i>imission</i>
Emisja zanieczyszczeń na 1 km ² w t:					<i>Emission of pollutants per km² in t:</i>
pyłowych	0,3	0,1	0,1	0,1	<i>particulates</i>
w tym pyły ze spalania paliw	0,2	0,1	0,0	0,0	<i>of which particulates from the combustion of fuels</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla) ...	1,5	1,3	0,9	0,8	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w tym: dwutlenek siarki	0,8	0,5	0,2	0,2	<i>of which: sulphur dioxide</i>
tlenek węgla	0,3	0,3	0,2	0,2	<i>carbon monoxide</i>
tlenki azotu	0,4	0,3	0,3	0,2	<i>nitrogen oxides</i>
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					<i>Pollutants retained in pollutant reduction systems:</i>
w tys. t:					<i>in thous. t:</i>
pyłowe	371,3	181,6	87,0	76,6	<i>particulates</i>
gazowe	212,6	145,9	175,0	168	<i>gases</i>
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					<i>in % of pollutants produced:</i>
pyłowych	98,2	98,5	97,8	97,8	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla) ...	84,7	81,6	89,1	89,4	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>

^a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

^a *Emitting particulates, gases or particulates and gases.*

TABL. 11 (16). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multicyklony Multi-cyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others	
URZĄDZENIA — stan w dniu 31 XII EQUIPMENT — as of 31 XII							
OGÓŁEM	2005	230	103	108	19	47	38
TOTAL	2010	162	71	137	16	54	33
.....	2015	146	69	163	11	69	28
.....	2016	146	78	199	12	72	27
Skuteczność: Efficiency:							
niska	2005	29	8	7	—	40	x
low	2010	34	2	4	—	37	x
.....	2015	33	2	5	—	54	x
.....	2016	33	2	5	1	54	x
średnia	2005	67	36	52	5	3	x
moderate	2010	39	28	40	3	4	x
.....	2015	26	19	53	2	2	x
.....	2016	21	16	66	2	2	x
wysoka	2005	134	59	49	14	4	x
high	2010	89	41	93	13	13	x
.....	2015	87	48	105	9	13	x
.....	2016	92	60	128	9	16	x
PRZEPIY W GAZÓW ODLOTOWYCH w dam ³ /h WASTE GAS FLOW in dam ³ /h							
OGÓŁEM	2005	4886	3722	2305	3799	3122	1179
TOTAL	2010	3170	2633	4127	3004	3354	742
.....	2015	3189	3276	5454	3035	3393	637
.....	2016	3372	2947	5392	2934	3406	638
Skuteczność: Efficiency:							
niska	2005	1217	275	142	—	2999	x
low	2010	538	90	136	—	2821	x
.....	2015	533	90	139	—	2910	x
.....	2016	533	90	139	27	2910	x
średnia	2005	1281	1682	624	633	80	x
moderate	2010	586	1273	619	462	124	x
.....	2015	512	964	752	202	74	x
.....	2016	407	432	806	76	74	x
wysoka	2005	2388	1765	1539	3166	43	x
high	2010	2046	1270	3372	2542	409	x
.....	2015	2144	2222	4563	2833	409	x
.....	2016	2432	2425	4447	2831	422	x

TABL. 12 (17). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a**
 Stan w dniu 31 XII
AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION	
	w ha in ha				w % powierzchni ogólnej województwa		na 1 mieszkańca w m ²
					in % of total area of the voivodship		per capita in m ²
OGÓŁEM	572112,7	570006,1	571524,6	571613,0	22,8	2679	TOTAL
Parki narodowe	18245,1	18247,2	18243,1	18242,7	0,7	86	National parks
Rezerваты przyrody	11549,5	11549,6	11862,9	11862,9	0,5	56	Nature reserves
Parki krajobrazowe ^b	233594,2	233211,7	233218,4	233186,1	9,3	1093	Scenic parks ^b
Obszary chronionego krajobrazu ^b	300857,1	299152,7	300415,6	300536,6	12,0	1409	Areas of protected landscape ^b
Stanowiska dokumentacyjne	4,5	7,1	11,3	11,3	0,0	0	Documentation sites
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	768,8	768,8	745,6	745,6	0,0	3	Natural and scenic complexes
Użytki ekologiczne	7093,5	7069,0	7027,8	7027,8	0,3	33	Ecological areas

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 59. ^b Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

^a See general notes, item 6 on page 59. ^b Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 13 (18). **PARKI NARODOWE**
 Stan w dniu 31 XII
NATIONAL PARKS
 As of 31 XII

LATA YEARS PARKI NARODOWE NATIONAL PARKS	Powierzchnia w ha Area in ha					otuliny (strefy ochronnej) buffer zones (of the protected areas)
	parków narodowych national parks					
	ogółem grand total	w tym lasów of which forests	z liczby ogółem — pod ochroną ścisłą of grand total number — strictly protected		w tym lasów of which forests	
			razem total			
OGÓŁEM^a	2005	18245,1	12882,1	921,9	921,0	52137,8
TOTAL^a	2010	18247,2	12901,0	921,9	921,0	52137,8
	2015	18243,1	12975,8	1145,8	1144,3	52137,8
	2016	18242,7	12975,5	1145,8	1143,2	52137,8
Poleski		9759,9	4864,9	116,6	114,0	14041,9
Roztoczański		8482,8	8110,6	1029,2	1029,2	38095,9

^a Powierzchnia parków w granicach województwa.

^a Area of parks on the area of voivodship.

TABL. 14 (19). REZERWATY PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES

As of 31 XII

LATA REZERWATY PRZYRODY	Obiekty Number	Powierzchnia Area		YEARS NATURE RESERVES	
		ogółem total	w tym pod ochroną ściłą ^a of which strictly pro- tected ^a		
		w ha in ha			
OGÓŁEM	2005	85	11549,5	457,7	TOTAL
	2010	85	11549,6	457,7	
	2015	86	11862,9	457,7	
	2016	86	11862,9	457,7	
Faunistyczne		12	1399,7	–	Fauna
Krajobrazowe		6	636,7	67,9	Scenic
Leśne		35	6166,1	337,4	Forest
Torfowiskowe		15	3134,3	–	Peat-bog
Florystyczne		6	153,8	50,2	Flora
Wodne		1	203,0	–	Water
Przyrody nieożywionej		3	13,0	1,2	Inanimate nature
Stepowe		8	156,3	1,0	Steppe

^a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

^a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 15 (20). PARKI KRAJOBRAZOWE

Stan w dniu 31 XII

SCENIC PARKS

As of 31 XII

LATA YEARS PARKI KRAJOBRAZOWE ^a SCENIC PARKS ^a		Powierzchnia ^b Area ^b			
		ogółem total	w tym of which		
			lasów forest	użytków rol- nych agricultural land	wód water
		w ha in ha			
OGÓŁEM	2005	241182,0	114380,2	105647,6	4192,7
TOTAL	2010	241182,0	114380,2	105647,6	4192,7
	2015	241182,0	114380,2	105647,6	4192,7
	2016	241149,7	113903,6	105834,2	4192,9
Skierbieszowski		35488,0	5173,0	29216,0	60,0
Lasy Janowskie		35095,0	27812,0	6898,0	324,0
Puszczy Solskiej		21305,0	18884,0	2394,0	27,0

^a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. ^b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków.

^a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. ^b Including nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within parks.

TABL. 15 (20). **PARKI KRAJOBRAZOWE (dok.)**

Stan w dniu 31 XII
SCENIC PARKS (cont.)
 As of 31 XII

LATA YEARS PARKI KRAJOBRAZOWE ^a SCENIC PARKS ^a	Powierzchnia ^b Area ^b			
	ogółem total	w tym of which		
		lasów forest	użytków rol- nych agricultural land	wód water
w ha in ha				
Szczebrzeszyński	20209,0	5625,0	13811,0	–
Chełmski	16457,0	8125,0	5358,0	160,6
Podlaski Przełom Bugu	15511,0	3874,2	5420,6	463,1
Kazimierski	14961,0	3130,0	10039,0	441,0
Krzczonowski	12421,0	3075,0	9169,0	9,0
Strzelecki	12026,0	7488,0	2053,0	40,0
Pojezierze Łęczyńskie	11816,0	3781,0	6014,0	1182,0
Sobiborski	10000,0	8500,0	700,0	245,0
Krasnobrodzki	9390,0	5693,0	3636,0	61,0
Nadwięprzański	6228,7	2032,4	3667,6	127,2
Kozłowiecki	6121,0	5315,0	364,0	195,0
Poleski	5113,0	380,0	3500,0	765,0
Wrzelowiecki	4989,0	1916,0	2867,0	41,0
Południoworotoczański	4019,0	3100,0	727,0	52,0

^a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. ^b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków.

^a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. ^b Including nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within parks.

TABL. 16 (21). **POMNIKI PRZYRODY**

Stan w dniu 31 XII
NATURE MONUMENTS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Pojedyncze drzewa Individual trees	Grupy drzew Tree clusters	Głazy narzu- towe Erratic boul- ders	Aleje Alleys	Skalki, groty, jaskinie i inne Stones, grottos, caves and others
2005	1550	1095	268	50	41	96
2010	1532	1181	185	38	51	77
2015	1514	1173	180	40	49	72
2016	1509	1165	180	41	51	72

TABL. 17 (22). ODPADY^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA
WASTE^a GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED) AS WELL AS THEIR STORAGE YARDS AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	83	90	85	79	<i>Plants generating waste (as of 31 XII)</i>
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	5155,4	4860,4	6837,8	8110,9	<i>Waste generated (during the year) in thous. t</i>
poddane odzyskowi ^b	4860,4	3863,9	82,5	685,4	<i>recovered^b</i>
unieszkodliwione ^b	247,1	956,8	2379,7	3504,7	<i>treated^b</i>
w tym składowane ^c	207,4	936,8	2341,9	3493,5	<i>of which landfilled^c</i>
przekazane innym odbiorcom	4367,9	3914,2	<i>transferred to other recipients</i>
magazynowane czasowo	47,9	39,7	7,7	6,6	<i>temporarily stored</i>
W % wytworzonych:					<i>In % generated:</i>
poddane odzyskowi ^b	94,3	79,5	1,2	8,5	<i>recovered^b</i>
unieszkodliwione ^b	4,8	19,7	34,8	43,2	<i>treated^b</i>
w tym składowane ^c	4,0	19,3	34,2	43,1	<i>of which landfilled^c</i>
przekazane innym odbiorcom	63,9	48,3	<i>transferred to other recipients</i>
magazynowane czasowo	0,9	0,8	0,1	0,1	<i>temporarily stored</i>
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^d ; stan w końcu roku) w tys. t	14234,7	18429,7	31304,6	34798,1	<i>Waste landfilled up to now (accumulated^d; end of year) in thous. t</i>
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t	430,3	317,9	–	–	<i>Waste recovered from accumulated by 1 January of reporting year in thous. t</i>
Tereny składowania odpadów w ha:					<i>Area of storage yards in ha:</i>
nie zrehabilitowane (stan w końcu roku)	132,3	104,3	136,4	143,3	<i>non-reclaimed (end of year)</i>
zrehabilitowane (w ciągu roku)	0,1	2,5	–	–	<i>reclaimed (during the year)</i>

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 61. *b* We własnym zakresie przez wytwórcę. *c* Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych i innych. *d* Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 61. *b* By waste producer on its own. *c* On own and other landfills (heaps, settling ponds). *d* On own landfills (heaps, settling ponds).

TABL. 18 (23). **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2016 R.**
WASTE^a BY TYPE IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku <i>Waste generated during the year</i>				Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) <i>Waste landfilled up to now (accumulated^b; end of year)</i>	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>				
		poddane odzyskowi ^c <i>recovered^c</i>	unieszkodliwione ^c <i>treated^c</i>	przekazane innym odbiorcom <i>transferred to other recipients</i>		
w tys. t <i>in thous. t</i>						
OGÓŁEM	8110,9	685,4	3504,7	3914,2	34798,1	TOTAL
w tym:						<i>of which:</i>
Mieszanki popiołowo-żuźłowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	135,0	4,7	4,5	124,2	4271,8	<i>Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste</i>
Wytłoki, osady moszczowe i pofermentacyjne, wywary	130,8	31,8	–	99,0	–	<i>Bagasse, the settlement of musts and post-fermentation, decoctions</i>
Ustabilizowane komunalne osady ściekowe	83,1	10,7	4,5	66,1	887,7	<i>Stabilized municipal waste sediments</i>
Żuźle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	58,7	0,9	–	57,1	–	<i>Slag, furnace ash and particulates from boilers</i>

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 61. ^b Na terenach własnych zakładów. ^c We własnym zakresie przez wytwórcę.

^a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 61. ^b On own plant grounds. ^c By waste producer on its own.

TABL. 19 (24). **NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (ceny bieżące)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
Ochrona środowiska	225295,3	407091,5	483460,7	142243,6	Environmental protection
w tym:					<i>of which:</i>
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	27203,4	62258,7	158427,9	21508,7	<i>Protection of air and climate</i>
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni	11550,4	3240,9	3766,7	1355,4	<i>of which expenditures on modern fuel combustion technologies as well as the modernization of boiler and thermal energy plants</i>
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	179444,0	296818,9	266445,2	72105,2	<i>Wastewater management and protection of waters</i>
w tym nakłady na:					<i>of which expenditures on:</i>
oczyszczanie ścieków komunalnych	58951,6	66820,9	133381,3	4156,2	<i>municipal wastewater treatment</i>
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe ...	85975,0	180878,1	118006,9	63982,6	<i>sewage network discharging wastewater and precipitation water</i>

^a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej.

^a By investments locations; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy.

TABL. 19 (24). **NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (dok.)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Ochrona środowiska (dok.)					<i>Environmental protection (cont.)</i>
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych ...	17027,2	23241,1	18459,9	18642,4	<i>Waste management, protection and recovery of soils, protection of groundwater and surface water</i>
w tym nakłady na:					<i>of which expenditures on:</i>
zbieranie odpadów ^b i ich transport	4735,0	8607,4	7522,8	2076,2	<i>waste collection^b and transport of which selective waste collection</i>
w tym selektywne zbieranie odpadów	674,5	90,9	3988,5	51,0	<i>removal and treatment of waste^b</i>
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	6116,1	6301,4	7890,3	13970,1	<i>reclamation of waste dumps, sludge tanks and waste landfills as well as other devastated and degraded areas</i>
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	264,0	248,9	247,8	281,1	
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	41,4	74,3	369,9	15714,0	<i>Protection of nature, biodiversity and landscape</i>
Zmniejszanie hałasu i wibracji	137,8	9576,1	2712,7	5760,7	<i>Noise and vibration reduction</i>
Gospodarka wodna	58184,1	144969,4	91008,6	41235,8	Water management
nakłady na:					<i>outlays on:</i>
Ujęcia i doprowadzenia wody	35860,9	87833,7	60722,3	25740,9	<i>Water intakes and systems</i>
Stacje uzdatniania wody	5593,5	9327,8	11775,6	4054,6	<i>Water treatment plants</i>
Zbiorniki i stopnie wodne	7053,7	6058,9	1021,5	–	<i>Water reservoirs and falls</i>
Regulację i zabudowę rzek i potoków	433,8	2955,6	4062,0	821,6	<i>Regulation and management of rivers and streams</i>
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	9242,2	38793,4	13427,2	10618,7	<i>Flood embankments and pump stations</i>

^a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. ^b Przemysłowych i komunalnych.

^a By investments locations; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. ^b Industrial and municipal.

TABL. 20 (25). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/yr:					<i>Ability of completed systems to reduce pollutants in t/yr:</i>
pyłowych	335	13	1115	95	<i>particulates</i>
gazowych	–	–	1305	892	<i>gases</i>

TABL. 20 (25). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)					
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Wastewater management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					Sewerage system in km for the transport of:
ścieki	147,0	379,9	276,2	140,2	wastewater
wody opadowe	16,8	15,4	16,4	36,7	precipitation water
Oczyszczalnie ścieków:					Wastewater treatment plants:
obiekty	15	13	2	–	facilities
w tym oczyszczalnie komunalne	14	13	–	–	of which municipal
mechaniczne	–	2	–	–	mechanical
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	14	11	2	–	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	1	–	–	–	with increased biogene removal ^a
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	15133	2605	5300	677	capacity of treatment plants in m ³ /24h
w tym oczyszczalni komunalnych	14733	2605	1060	125	of which municipal
mechanicznych	–	475	–	–	mechanical
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	3983	2130	5300	125	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	11150	–	–	552	with increased biogene removal ^a
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (prydomowe):					Farmstead treatment facilities (homestead):
obiekty	562	3126	1194	40	facilities
przepustowość w m ³ /d	555	5457	1740	25	capacity in m ³ /24h
Gospodarka odpadami					Wastes management
Składowiska dla odpadów komunalnych:					Landfills of municipal waste:
obiekty	–	–	–	1	facilities
powierzchnia w ha	–	–	2,2	1,6	area in ha
wydajność w t/r	–	–	15000	55	capacity in t/y
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^b w t/r	20	–	–	–	Capacity of waste utilization systems ^b in t/y
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT					
Wydajność ujęć wodnych ^c w m ³ /d ..	8090	6898	3958	9336	Capacity of water intakes ^c in m ³ /24h
Uzdatnianie wody w m ³ /d	505	1866	8405	–	Water treatment in m ³ /24h
Sieć wodociągowa w km	217,8	589,6	202,2	95,2	Water-line system in km
Pojemność zbiorników wodnych w tys. m ³	4,4	29,9	–	–	Capacity of water reservoirs in thous. m ³
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	0,0	0,0	2,2	–	Regulation and management of rivers and streams in km
Obwałowania przeciwpowodziowe w km	17,0	2,6	8,9	3,0	Flood embankments in km

^a W tym chemiczne. ^b Z wyłączeniem odpadów komunalnych. ^c Bez ujęć w energetyce zawodowej.

^a Of which chemical. ^b Excluding municipal waste. ^c Excluding water intakes in the power industry.

TABL. 21 (26). **KIERUNKI FINANSOWANIA WOJEWÓDZKICH FUNDUSZY OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
DIRECTIONS OF FINANCING OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	61841,5	74125,2	74160,3	52155,2	100,0	TOTAL
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	8608,0	15694,4	23545,1	15116,1	29,0	Protection of ambient air and climate
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	38025,2	39517,5	26695,7	24797,2	47,5	Wastewater management and protection of waters
Gospodarka odpadami	3662,1	7841,8	4813,2	6375,6	12,2	Waste management
Pozostałe	11546,2	11071,5	19106,3	5866,3	11,2	Others

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 22 (27). **WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
RECEIPTS FROM FEES AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Opłaty za korzystanie ze środowiska	36164,7	67115,0	55475,5	50614,5	Payments for use of natural environment
w tym:					of which:
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	11999,0	18105,7	21942,7	23328,4	Wastewater management and protection of water
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	19587,3	21678,2	19592,7	15750,2	Protection of air and climate
Gospodarka odpadami	3237,2	25591,5	12548,3	8765,2	Waste management
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	241,7	138,2	220,3	427,7	Fines for not meeting environmental protection regulations
w tym za przekroczenie:					of which for exceeding:
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	196,2	101,4	21,1	15,2	Norms of discharging wastewater into water or into the ground
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza	3,2	2,2	58,7	54,9	Permissible emission of air pollutants

Źródło: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar – dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

Source: with regard to fees – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management,

DZIAŁ III

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miejskich na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za rok 2016, aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 16 XI 2014 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 VIII 2014 r. (Dz. U. 2014 poz. 1145).

4. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych i obejmują jednostki zaliczane według PKD 2007 do grupy „Administracja publiczna oraz polityka gospodarcza i społeczna” w sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”.

1) Do **administracji państwowej** zalicza się:

- a) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:
 - instytucje naczelne i centralne (np. Kancelarie: Sejmu, Senatu i Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),

CHAPTER III

ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT

General notes

1. On 1 I 1999 a new fundamental three-tier territorial division of the country (Journal of Laws No. 96, item 603, dated 24 VII 1998) was introduced, the entities of which are: gminas, powiats and voivodships.

The gmina is the basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. Term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, counting from the day of election

3. The demographic and professional characteristic of councillors in local government units is based on reporting results for 2016, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 16 XI 2014 elections.

The grouping of councillors of organs of local government units by groups of occupations is made on the basis of the Polish Classification of Occupations and Specializations for Labour Market Needs, which was introduced by a decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 7 VIII 2014 (Journal of Laws 2014 item 1145).

4. Information presented concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration, local government administration and local government appeal councils and covers entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the group "Public administration and economic and social policy" in the section "Public administration and defence; compulsory social security".

1) State **administration** comprises:

- a) principle and central organs of administration including the personnel employed in their foreign entities:
 - principle and central institutions (e.g., Chancelleries of: the Sejm, the Senate and the President, ministries, central offices),

- terenowe organy administracji rządowej niezespalonej (np. izby i urzędy skarbowe i celne, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, regionalne izby obrachunkowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);
- b) terenowe organy administracji rządowej zespalonej: urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego, weterynarii, farmaceutyczne, ochrony środowiska, ochrony roślin i nasiennictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kuratoria oświaty);
- c) niektóre agencje państwowe (np. Agencję Rezerw Materiałowych, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.

2) Do **administracji samorządu terytorialnego** zalicza się:

- a) gminy i miasta na prawach powiatu:
 - urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),
 - urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);
- b) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, zarządy dróg);
- c) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urządzeń wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg).

5. Samorządowe kolegia odwoławcze są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażeń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.

6. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej nie uwzględniają wynagrodzeń osób zatrudnionych w placówkach zagranicznych.

- *territorial organs of non-combined government administration (e.g., fiscal and customs chambers and offices, district work inspect-orates, statistical offices, regional chambers of audit and until 2010 auxiliary units of budgetary entities);*

- b) *territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary service entities (e.g., inspectorates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant protection and seed production as well as monument preservation offices and school superintendent's offices);*
- c) *some state agencies (e.g., Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development and since 2009 Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture) and auxiliary entities of state administration with regional units.*

2) **Local government administration** comprises:

- a) *gminas and cities with powiat status:*
 - *gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities and since 2009 public road boards),*
 - *offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., geodetic and cartographic documentation centres and since 2009 public road boards);*
- b) *powiats, i.e., powiat starosts offices and auxiliary service entities (e.g., labour offices, public road boards);*
- c) *voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship local government organisational entities (e.g., labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 public road boards).*

5. Local government appeal councils are bodies competent for examining, i.a., appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of local government units.

6. Data concerning average wages and salaries in the state administration do not include wages and salaries of persons employed in entities abroad.

TABL. 1 (28). **JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA**
Stan w dniu 31 XII
ADMINISTRATIVE UNITS OF VOIVODSHIP
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Powiaty	20	20	20	20	<i>Powiats</i>
Miasta na prawach powiatu	4	4	4	4	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy	213	213	213	213	<i>Gminas</i>
miejskie	20	20	20	20	<i>urban</i>
miejsko-wiejskie	21	22	23	26	<i>urban-rural</i>
wiejskie	172	171	170	167	<i>rural</i>
Miasta	41	42	43	46	<i>Towns</i>
Miejscowości wiejskie	4122	4251	4047	4041	<i>Rural localities</i>
Sołectwa	3707	3713	3730	3734	<i>Village administrator's offices</i>

TABL. 2 (29). **GMINY W 2016 R.**
Stan w dniu 31 XII
GMINAS IN 2016
As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni ^a <i>Area ^a</i>							300,0 km ² i więcej <i>and more</i>
		5,0— —19,9	20,0— —49,9	50,0— —99,9	100,0— —149,9	150,0— —199,9	200,0— —249,9	250,0— —299,9	
OGÓŁEM TOTAL	213	7	13	58	87	36	7	3	2
Poniżej 2500	5	—	—	3	2	—	—	—	—
<i>Below</i>									
2500— 4999	74	2	2	31	31	7	1	—	—
5000— 7499	70	1	—	14	37	13	5	—	—
7500— 9999	20	—	—	4	9	7	—	—	—
10000— 14999	21	1	—	4	6	5	1	3	1
15000— 19999	10	2	4	—	1	2	—	—	1
20000— 39999	8	1	4	1	—	2	—	—	—
40000— 99999	4	—	3	1	—	—	—	—	—
100000—199999	—	—	—	—	—	—	—	—	—
200000 i więcej	1	—	—	—	1	—	—	—	—
<i>and more</i>									

^a Nie wystąpiły gminy o powierzchni poniżej 5,0 km².

^a Gminas with area below 5,0 km² were not appear.

TABL. 3 (30). POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2016 R.
 Stan w dniu 31 XII
POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2016
 As of 31 XII

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni <i>Area</i>							
		poniżej below 50,0 km ²	50,0— —99,9	100,0— —299,9	300,0— —499,9	500,0— —999,9	1000,0— —1499,9	1500,0— —1999,9	2000,0 km ² i więcej <i>and more</i>
OGÓŁEM TOTAL	24	3	—	1	1	7	7	4	1
Poniżej 50000 <i>Below</i>	3	—	—	—	—	2	1	—	—
50000— 74999	10	3	—	—	1	4	2	—	—
75000— 99999	4	—	—	—	—	—	3	1	—
100000— 149999	5	—	—	—	—	1	1	2	1
150000— 199999	1	—	—	—	—	—	—	1	—
200000 i więcej <i>and more</i>	1	—	—	1	—	—	—	—	—

**TABL. 4 (31). RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
W 2016 R.**
 Stan w dniu 31 XII
**COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS
IN 2016**
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni <i>Councillors of</i>				SPECIFICATION
	rad gmin ^a <i>gmina councils^a</i>	rad miast w miastach na prawach powiatu <i>city coun- cils in cities with powiat status</i>	rad powiatów <i>powiat councils</i>	sejmiku wojewódz- kiego <i>voivodship regional council</i>	

OGÓŁEM
TOTAL

OGÓŁEM	3188	100	404	33	TOTAL
w tym kobiety	773	24	68	7	<i>of which women</i>

WEDŁUG WIEKU
BY AGE

18—29 lat	95	4	4	—	18—29 years
30—39	485	11	49	3	30—39
40—49	864	28	67	6	40—49
50—59	1082	28	168	15	50—59
60 lat i więcej	662	29	116	9	60 and more

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu.

^a Excluding city council councillors in cities with powiat status.

TABL. 4 (31). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
W 2015 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
**COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS
IN 2015 (cont.)**
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a <i>gmina councils^a</i>	rad miast w miastach na prawach powiatu <i>city coun- cils in cities with powiat status</i>	rad powiatów <i>powiat councils</i>	sejmiku województ- kiego <i>voivodship regional council</i>	
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL					
Wyższe	928	87	305	30	Tertiary
Policealne i średnie	1291	12	92	3	Post-secondary and secondary
Zasadnicze zawodowe	841	1	5	–	Basic vocational
Gimnazjalne i podstawowe	128	–	2	–	Lower secondary and primary
WEDŁUG GRUP ZAWODÓW^b BY OCCUPATIONAL GROUPS^b					
Przedstawiciele władz publicz- nych, wyżsi urzędnicy i kierow- nicy	160	33	162	17	Managers
Specjaliści	489	41	123	15	Professionals
Technicy i inny średni personel ...	323	2	25	–	Technicians and associate professionals
Pracownicy biurowi	195	9	28	–	Clerical support workers
Pracownicy usług i sprzedawcy ...	334	6	15	–	Service and sales workers
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	1230	1	42	1	Skilled agricultural, forestry and fishery workers
Robotnicy przemysłowi i rze- mieślnicy	156	3	1	–	Craft and related trades workers
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	133	–	1	–	Plant and machine operators and assemblers
Pracownicy przy pracach prostych	66	1	2	–	Elementary occupations
Sily zbrojne	25	–	–	–	Armed forces occupations

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 79; w podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

^a Excluding city council councillors in cities with powiat status. ^b See general notes, item 3 on page 79; in the division by occupational groups, data do not include unemployed, not working and studying councillors; retirees and pensioners are classified by performed occupation before taking retirement.

TABL. 5 (32). **ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ**
PAID EMPLOYMENT, WAGES AND SALARIES IN THE PUBLIC
ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE <i>AVERAGE EMPLOYMENT</i>					
OGÓŁEM	19925	23469	23551	23583	TOTAL
w tym:					<i>of which:</i>
Administracja państwowa	7822	7906	7862	7797	<i>State administration</i>
Administracja samorządu terytorialnego	12053	15515	15633	15731	<i>Local government administration</i>
gminy i miasta na prawach powiatu	8370	10125	10127	10095	<i>gminas and cities with powiat status</i>
powiaty	2818	3722	3656	3736	<i>powiats</i>
województwo	865	1668	1850	1900	<i>voivodship</i>
PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO^a w zł <i>AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES^a in zł</i>					
OGÓŁEM	2699,70	3583,33	4198,12	4374,78	TOTAL
w tym:					<i>of which:</i>
Administracja państwowa	3074,10	4152,54	4535,73	4893,22	<i>State administration</i>
Administracja samorządu terytorialnego	2447,11	3280,54	4019,87	4108,72	<i>Local government administration</i>
gminy i miasta na prawach powiatu	2551,27	3291,94	4041,51	4149,37	<i>gminas and cities with powiat status</i>
powiaty	2069,06	3062,86	3702,53	3795,56	<i>powiats</i>
województwo	2670,87	3695,09	4528,79	4510,91	<i>voivodship</i>

^a Patrz uwagi ogólne działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych” ust. 3 na str. 161.
^a See general notes to the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 161.

DZIAŁ IV

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Uwagi ogólne

1. W dziale prezentuje się dane statystyczne:

- o przestępstwach stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, na podstawie systemu statystyki Komendy Głównej Policji,
- o orzeczeniach sądów powszechnych, na podstawie statystyki Ministerstwa Sprawiedliwości.

2. Pojęcie „wymiar sprawiedliwości” w odniesieniu do źródeł prezentowania informacji statystycznych obejmuje dane dotyczące Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, sądów powszechnych (apelacyjnych, okręgowych i rejonowych), sądów wojskowych, jednostek organizacyjnych prokuratury, więziennictwa i notariatu.

3. Dane o przestępstwach stwierdzonych opracowano według klasyfikacji Kodeksu karnego z 1997 r. obowiązującego od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1137, z późniejszymi zmianami) i Kodeksu karnego skarbowego obowiązującego od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 2137) lub innych ustaw szczególnych.

4. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym jest to przestępstwo skarbowe.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw opracowano na podstawie policyjnych systemów informacyjnych.

U w a g a. Do 2012 r. prezentowane dane zawierały informacje o przestępstwach stwierdzonych przez Policję, jak również stwierdzonych w śledztwach własnych prowadzonych w prokuraturach. Od 2013 r. dane dotyczą spraw prowadzonych przez Policję lub powierzonych przez prokuratora w całości do prowadzenia przez Policję.

CHAPTER IV

PUBLIC SAFETY. JUSTICE

General notes

1. The chapter presents statistical data:

- concerning ascertained crimes in completed preparatory proceedings, on the basis of the statistics system of the National Police Headquarters,
- concerning adjudications of common courts, on the basis of statistics of the Ministry of Justice.

2. In regard to presenting statistical information, the term "Justice" refers to data concerning the Supreme Court, Supreme Administrative Court, common courts (appeal, regional and district courts), military courts, organizational entities of public prosecutor's offices, the prison system and notarial services.

3. Data concerning ascertained crimes have been prepared in accordance with the classification of the Criminal Code of 1997, valid since 1 IX 1998 (the law dated 6 VI 1997, uniform text Journal of Laws 2016 item 1137, with later amendments), the Penal Fiscal Code valid since 17 X 1999 (the law dated 10 IX 1999, uniform text Journal of Laws 2016 item 2137) or other specific laws.

4. An **ascertained crime** is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997, crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation, in connection with the Penal Fiscal Code – is a fiscal offence.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes has been prepared on the basis of police information systems.

N o t e. Until 2012 presented data contained information on crimes ascertained by the Police, as well as ascertained in investigations conducted by the prosecutor's offices. Since 2013 data concern cases conducted by the Police or entrusted by the prosecutor entirely to the Police conduction.

Dane o przestępstwach stwierdzonych od 2014 r. nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. Zgodnie z obowiązującą metodologią stwierdzenie popełnienia czynów karalnych przez nieletnich dokonywane jest w postępowaniu sądowym po uprzednim przekazaniu przez Policję akt w sprawach nieletnich do sądu rodzinnego.

5. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

6. Wpływ spraw do sądów oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

W ramach struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego działają sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe.

7. Sądy apelacyjne rozpatrują sprawy odwoławcze od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe. Do sądu apelacyjnego wpływają sprawy z kilku sądów okręgowych (od 2 do 6), objętych obszarem jego właściwości.

8. Sądy okręgowe rozpatrują w pierwszej instancji sprawy, gdy ustawa tak stanowi oraz w drugiej instancji – odwołania od orzeczeń sądów rejonowych.

Nie wszystkie sądy okręgowe rozpoznają sprawy gospodarcze.

9. Sprawą załatwioną jest:

- 1) w sądownictwie administracyjnym – sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie kończące postępowanie, połączono ją z inną sprawą do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, przekazano do innego sądu administracyjnego lub też zakreślono zgodnie z zasadami biurowości. W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną z chwilą wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie, które dotyczy ostatniej z osób;
- 2) w sądownictwie powszechnym – sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie lub połączono ją z inną sprawą albo przekazano do innego rodzaju sądu lub organu. W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną, gdy dotyczy to wszystkich osób występujących w sprawie.

Liczba spraw do załatwienia (w Sądzie Najwyższym – do rozstrzygnięcia) jest sumą

Data about ascertained crimes since 2014 do not include punishable acts committed by juveniles. In accordance with the existing methodology, the specification of the number of juveniles committing punishable acts takes place during court proceedings after the Police provides records in juvenile cases to the family court.

5. The rate of detectability of delinquents is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

6. Incoming cases are the number of cases that were filed in common courts for consideration in a court proceedings.

Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts.

7. Appeal courts consider cases in which the verdicts issued by regional courts of first instance are appealed. An appeal court considers cases from several regional courts (from 2 to 6) within its jurisdiction.

8. Regional courts consider cases relegated by the law in the first instance and appeals of regional court verdicts in the second instance.

Not all regional courts try commercial cases.

9. A resolved case is:

- 1) *in administrative courts – a case in regard to which sentence or an order closing the proceedings has been issued, or combined with another case for joint examination and resolution, or which has been transferred to a different kind of administrative court or marked as resolved according to office administration rules. A case that involves a number of persons is considered resolved when an order closing the proceedings concerning the last of the persons in question is passed;*
- 2) *in common courts – a case in regard to which a sentence or order has been issued or combined with another case, or which has been transferred to a different kind of court or authority. A case that involves a number of persons is considered resolved when this applies to all the persons.*

The number of pending cases (in the Supreme Court – cases waiting for decision) is the

spraw niezakończonych w latach poprzednich i spraw, które wpłynęły w danym roku. **Sprawy (postępowania) zakończone lub zakończone** w danym roku obejmują również sprawy niezakończonych w latach poprzednich.

10. Sprawy rodzinne obejmują postępowanie:

- 1) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 2) dotyczące nałożenia na alkoholików obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 3) wobec nieletnich w zakresie:
 - a) zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły 18 lat,
 - b) postępowania w sprawach o czyny karalne w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale przed ukończeniem 17 lat,
 - c) wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat;
- 4) w związku z leczeniem narkomanów;
- 5) w sprawie kontroli umieszczania w zakładach lecznictwa psychiatrycznego.

Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem (pkt 3a i 3b) wynika z ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu wobec nieletnich (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 1645).

Zmiany dokonane w ustawie, które weszły w życie z dniem 2 I 2014 r. zniósł dwuetapową procedurę postępowania sądów wobec nieletnich. Przed zmianami sędzia, w momencie wpływu sprawy do sądu, mógł wszcząć postępowanie wyjaśniające wobec nieletniego, a następnie postanowienie o rozpoznaniu sprawy na posiedzeniu lub rozprawie w postępowaniu opiekuńczo-wychowawczym lub w postępowaniu poprawczym. Sprawy wszczęte przed dniem wejścia w życie nowych przepisów rozpatrywane były według dwuetapowej procedury. Zgodnie z obowiązującą jednoetapową procedurą sąd prowadzi postępowanie i orzeka w sprawach, w których zachodzi podejrzenie demoralizacji lub popełnienia czynu karalnego przez nieletniego

11. Dorośli skazani są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

12. Rejestry sądowe prowadzone są na podstawie ustaw i przepisów wykonawczych. Stany rejestrów określają liczbę podmiotów zarejestrowanych w określonym dniu.

sum of all unresolved cases from previous years and cases that were brought in the given year. The resolved cases and completed proceedings in a given year also include the cases unresolved from previous year.

10. Family cases include the following proceedings:

- 1) family and custody law,
- 2) regarding enforcement of compulsory treatment of alcoholics;
- 3) with respect to juveniles concerning:
 - a) prevention and counteraction demoralization of persons under the age of 18,
 - b) proceedings in cases concerning punishable acts committed by persons between the age of 13-16,
 - c) execution of educative and corrective measures concerning persons with regard to whom such measures have been adjudicated, but not longer than until the age of 21;
- 4) compulsory treatment of drug addicts;
- 5) supervising the placement of an individual in a psychiatric treatment facility.

Court proceedings against juveniles (points 3a and 3b) are based on the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1645).

Amendments to the law entered into force as of 2 I 2014 abolished the two-stage court proceedings against juveniles. Before the amendments, the judge, at the time the case was brought into the court, could institute investigative proceedings against a juvenile and then, with regard to the same juvenile issue the decision on the examination of the case in the course of tutorial and educational proceedings or correctional proceedings. Cases instituted before the effective date of new regulations were examined according to two-stage procedure. According to the valid single-stage procedure the court conducts the proceedings and adjudges of cases in which occur suspicion of demoralization or commitment punishable act by a juvenile

11. Adult convicts are persons who were over 17 years of age at the time of committing the crime.

12. Court registers are kept on the basis of laws and executive regulations. Registers contain the number of entities registered on a given day.

Uwaga do tablic 1–2

Dane o przestępstwach stwierdzonych w latach 2015 i 2016 nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich; zgodnie z obowiązującą metodologią stwierdzenie popełnienia czynów karalnych przez nieletnich dokonywane jest w postępowaniu sądowym po uprzednim przekazaniu przez Policję akt w sprawach nieletnich do sądu rodzinnego.

Note to tables 1–2

Data about ascertained crimes in 2015 and 2016 do not include punishable acts committed by juveniles; in accordance with the existing methodology, the specification of the number of juveniles committing punishable acts takes place during court proceedings after the Police provides records in juvenile cases to the family court.

TABL. 1 (33). PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH ^a
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym w mias- tach of which urban areas	
O G Ó Ł E M	61358	47783	32981	31221	19881	T O T A L
w tym:						of which:
Przeciwko życiu i zdrowiu – art. 148–162 kk	1752	1458	882	1000	567	Against life and health – Art. 148–162 Criminal Code
w tym:						of which:
Zabójstwo – art. 148 kk	50	41	18	35	20	Homicide – Art. 148 Criminal Code
Uszczerbek na zdrowiu – art. 156 i 157 kk	696	610	398	535	299	Damage to health – Art. 156 and 157 Criminal Code
Udział w bójce lub pobiciu – art. 158 i 159 kk	922	696	332	323	192	Participation in violence or assault – Art. 158 and 159 Criminal Code
Przeciwko bezpieczeństwu powszech- nemu i bezpieczeństwu w komunika- cji – art. 163–180 kk	13976	10207	5042	4936	1996	Against public safety and safety of transport – Art. 163–180 Criminal Code
w tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzają- cego – art. 178a §	13030	9392	4082	3722	1372	of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant – Art. 178a Criminal Code
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania – art. 189–196 kk	2164	1606	1243	1274	776	Against freedom, freedom of conscience and religion – Art. 189–196 Criminal Code
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności – art. 197–205 kk	242	191	153	252	156	Against sexual freedom and morals – Art. 197–205 Criminal Code
w tym zgwałcenie – art. 197 kk	118	81	72	116	66	of which rape – Art. 197 Criminal Code
Przeciwko rodzinie i opiece – art. 206–211 kk	2847	3149	2210	1816	902	Against the family and guardianship – Art. 206–211 Criminal Code
w tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 kk	2183	1818	1258	1228	524	of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person – Art. 207 Criminal Code
Przeciwko czci i nietykalności ciele- snej – art. 212–217 kk	75	130	89	100	63	Against good name and personal integrity – Art. 212–217 Criminal Code
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu teryto- rialnego – art. 222–231 kk ^b	1194	1400	1384	1056	770	Against the activities of state institutions and local government – Art. 222–231 Criminal Code ^b
w tym:						of which:
Naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego – art. 222 i 223 kk	143	217	256	203	143	Battery or active assault on a public official – Art. 222 and 223 Criminal Code
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu ad- ministracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych – art. 224 kk ..	305	256	190	146	95	Exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local government or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties – Art. 224 Criminal Code

^a Lata 2005 i 2010 łącznie z prokuraturą. ^b Łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a (korupcja na stanowisku kierowniczym) i 296b kk (korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”.

^a In 2005 and 2010 including prosecutor's office. ^b Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section “Against election and referendum” and Art. 296a (corruption on the managing post) and 296b Criminal Code (corruption in sport) in the section “Against economic activity”.

TABL. 1 (33). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH^a (dok.)**
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym w miastach of which urban areas	
Znieważenie funkcjonariusza publicznego albo znieważanie lub poniżanie organu konstytucyjnego RP – art. 226 kk	491	507	480	373	258	<i>Insulting a public official or belittling or insulting a constitutional body of the Republic of Poland – Art. 226 Criminal Code</i>
Przestępstwa korupcyjne – art. 228–231, 250a, 296a i 296b kk	241	394	423	287	233	<i>Corruption – Art. Art. 228–231, 250a, 296a and 296b Criminal Code</i>
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości – art. 232–247 kk	1950	1983	1266	1061	534	<i>Against the judiciary – Art. 232–247 Criminal Code</i>
Przeciwko porządkowi publicznemu – art. 252–264 kk	258	289	331	253	135	<i>Against public order– Art. 252–264 Criminal Code</i>
Przeciwko wiarygodności dokumentów – art. 270–277 kk^b	3202	1435	1102	1467	1090	<i>Against the reliability of documents – Art. 270–277 Criminal Code^b</i>
Przeciwko mieniu – art. 278–295 kk^c w tym:	30519	21394	15320	14099	10192	<i>Against property – Art. 278–295 Criminal Code^c</i> of which:
Kradzież rzeczy – art. 275 § 1, 278 i 279 ^d kk	11076	7533	4236	3589	2502	<i>Property theft – Art. 275 § 1, 278 and 279^d Criminal Code</i>
w tym kradzież samochodu	650	167	191	149	109	<i>of which automobile theft</i>
Kradzież z włamaniem – art. 279 ^e kk	9740	5419	3267	2860	1768	<i>Burglary – Art. 279^e Criminal Code</i>
Rozbój – art. 280 kk	1547	686	254	253	212	<i>Robbery – Art. 280 Criminal Code</i>
Kradzież rozbójnicza – art. 281 kk	88	50	39	43	40	<i>Theft with assault – Art. 281 Criminal Code</i>
Wymuszenie rozbójnicze – art. 282 kk	204	108	24	18	15	<i>Criminal coercion – Art. 282 Criminal Code</i>
Oszustwo – art. 286 i 287 kk	2112	2460	4617	4539	3739	<i>Fraud – Art. 286 and 287 Criminal Code</i>
Krótkotrwały zabór pojazdu – art. 289 kk	236	180	83	105	51	<i>Willful short-term theft of automobile – Art. 289 Criminal Code</i>
Przeciwko obrotowi gospodarczemu – art. 296–309 kk^f	583	441	361	385	302	<i>Against economic activity – Art. 296–309 Criminal Code^f</i>
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi – art. 310–315 kk	590	1031	654	535	520	<i>Against money and securities trading – Art. 310–315 kk Criminal Code</i>
Przestępstwa z ustaw szczególnych:						<i>Crimes by specific laws:</i>
o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (jednolity tekst Dz. U. 2012, poz. 1356)	173	53	9	6	2	<i>on Sobriety and Alcohol Education (uniform text Journal of Laws 2012, item 1356)</i>
o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst Dz. U. 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późniejszymi zmianami)	232	61	79	35	23	<i>on Copyright and Related Laws (uniform text Journal of Laws 2006 No. 90, item 631 with later amendments)</i>
o przeciwdziałaniu narkomanii – ustawy z dnia 24 IV 1997 r. (jednolity tekst Dz. U. 2003 r. Nr 24, poz. 198, z późniejszymi zmianami) i z dnia 29 VII 2005 r. (jednolity tekst Dz. U. 2016 r., poz. 224)	1414	1888	1723	1900	1317	<i>on Counteracting Drug Addiction – laws dated 24 IV 1997 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 24, item 198 with later amendments) and dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2016, item 224)</i>
Przestępstwa skarbowe – kks	220	395	413	395	183	<i>Treasury crimes – Penal Fiscal Code</i>
w tym akcyza	186	370	328	371	166	<i>of which excise</i>

^a Lata 2005 i 2010 łącznie z prokuraturą. ^b Z wyłączeniem kradzieży lub przywłaszczenia dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk). ^c Łącznie z kradzieżą lub przywłaszczeniem dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk z rozdziału „Przeciwko wiarygodności dokumentów”). ^d Wyłącznie w zakresie kradzieży samochodu poprzez włamanie. ^e Z wyłączeniem kradzieży samochodu poprzez włamanie. ^f Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

^a In 2005 and 2010 including prosecutor's office. ^b Excluding theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code). ^c Including theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code in the section "Against the reliability of documents"). ^d Exclusively in regard to automobile theft by burglary. ^e Excluding automobile theft by burglary. ^f Excluding corruption under Art. 296a and 296b Criminal Code.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 2 (34). **WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ^a**
RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w % in %				
OGÓŁEM	66,6	72,5	71,0	72,9	TOTAL
w tym przestępstw ^b :					<i>of which of crimes^b:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu	87,0	89,6	84,5	87,3	<i>Against life and health</i>
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	99,4	99,4	98,8	99,0	<i>Against public safety and safety of transport</i>
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	94,9	96,5	87,1	87,5	<i>Against freedom, freedom conscience and religion</i>
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	90,9	89,0	83,0	90,1	<i>Against sexual freedom and morals</i>
Przeciwko rodzinie i opiece	100,0	100,0	99,6	99,9	<i>Against the family and guardianship</i>
Przeciwko czci i netykalności cielesnej	92,0	90,8	71,1	72,0	<i>Against good name and personal integrity</i>
Przeciwko mieniu ^c	38,9	48,5	50,6	53,1	<i>Against property^c</i>

^a Lata 2005, 2010 łącznie z prokuraturą. ^b Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 88. ^c Łącznie z kradzieżą lub przywłaszczeniem dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk z rozdziału „Przeciwko wiarygodności dokumentów”).

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a In 2005, 2010 including prosecutor's office. ^b See Criminal Code articles table 1 on page 88. ^c Including theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code in the section "Against the reliability of documents").

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 3 (35). **WPLYW SPRAW DO SĄDÓW Powszechnych**
INCOMING CASES IN COMMON COURTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
SĄDY REJONOWE – sądy pierwszej instancji					
<i>DISTRICT COURTS – courts of first instance</i>					
OGÓŁEM	450617	1262187	2999732	2853678	TOTAL
w tym sprawy:					<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	} 116001	32238	22620	22198	<i>Criminal with bills of indictment</i>
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie		25945	61566	53956	<i>Concerning offences with motions for punishment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a		75675	85485	92346	<i>Other criminal and concerning petty offences^a</i>
Cywilne	226462	989970	2426060	2357334	<i>Civil</i>
w tym wieczysto-księgowe ^b	143830	153002	177416	172137	<i>of which involving real estate registry^b</i>
Rodzinne	58271	68169	65885	61641	<i>Family</i>
Z zakresu prawa pracy	13139	3023	3438	3701	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	2111	1222	2617	1972	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze ^c	12830	42866	332061	260530	<i>Commercial law^c</i>

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^b Łącznie ze zbiorami dokumentów. ^c Bez spraw rejestrowych.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^b Including collections of documents. ^c Excluding registry cases.

TABL. 3 (35). **WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW Powszechnych (dok.)**
INCOMING CASES IN COMMON COURTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze <i>REGIONAL COURTS – courts of first instance and appeal</i>					
OGÓŁEM	40784	39626	43213	46254	TOTAL
w tym sprawy:					<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	} 16415	598	595	543	<i>Criminal with bills of indictment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a ...		18770	19523	19472	<i>Other criminal and concerning petty offences ^a</i>
Cywilne ^b	12626	10995	13633	15323	<i>Civil ^b</i>
Z zakresu prawa pracy	2443	638	611	712	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	7566	6678	6387	7469	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze	1644	1752	2464	2735	<i>Commercial law</i>

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^b Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^b Including family cases (i. a., divorce).

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 4 (36). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY Powszechnie**
ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO
ADULTS SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED
ON THE BASIS OF AN INDICTMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	33723	26503	17669	18943	TOTAL
w tym mężczyźni	31471	24602	15828	17012	<i>of which men</i>
w tym za przestępstwa ^a :					<i>of which for crimes ^a:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu	2787	2303	1684	1952	Against life and health
w tym:					<i>of which:</i>
Zabójstwo	42	47	23	13	<i>Homicide</i>
Uszczerbek na zdrowiu, udział w bóje lub pobiciu	1707	1135	754	851	<i>Damage to health, participation in violence or assault</i>
Przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	12548	9150	3975	4562	Against safety of transport
w tym za prowadzenie pojazdu na drodze w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego	11818	8659	3509	3699	<i>of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant</i>
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajowości	981	684	571	599	Against freedom, freedom conscience and religion, sexual freedom and morals
w tym zgwałcenie	69	63	60	58	<i>of which rape</i>
Przeciwko rodzinie i opiece	2275	2423	1928	1631	Against the family and custody
w tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną	1599	1183	1046	957	<i>of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person</i>
Przeciwko mieniu	8792	5725	4584	4618	Against property
w tym:					<i>of which:</i>
Kradzież rzeczy	2208	1517	1127	1172	<i>Property theft</i>
Kradzież z włamaniem	1604	851	823	796	<i>Burglary</i>
Rozbój	907	444	309	282	<i>Robbery</i>

^a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 88.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a See Criminal Code articles table 1 on page 88.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5 (37). **ZAŁATWIONE SPRAWY RODZINNE**
RESOLVED FAMILY CASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	21022	20815	13645	11931	TOTAL
O rozwód	5171	3959	4261	3994	<i>By divorce</i>
O separację	773	343	220	203	<i>By separation</i>
O alimenty	5837	7730	5387	4505	<i>By alimony</i>
Nieletnich ^a :					<i>Concerning juveniles^a:</i>
w postępowaniu wyjaśniającym w					<i>in investigation proceedings involv-</i>
związku z:					<i>ing:</i>
demoralizacją	1550	1790	x	x	<i>demoralization</i>
czynami karalnymi	4533	3780	x	x	<i>punishable acts</i>
na posiedzeniu lub rozprawie w					<i>at session or hearing involving:</i>
związku z:					<i>demoralization</i>
demoralizacją	1054	1181	x	x	<i>punishable acts</i>
czynami karalnymi	2104	2032	x	x	<i>in investigation of case in which</i>
w postępowaniu w sprawach, w któ-					<i>occur suspicion:</i>
rych zachodziło podejrzenie:					<i>of demoralization</i>
demoralizacji	x	x	1828	1614	<i>of committing punishable acts</i>
popelnienia czynu karalnego	x	x	1949	1615	

^a Dane dotyczą osób; od 2014 r. zmieniła się procedura postępowania sądów wobec nieletnich, patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 86.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Data relate to persons; since 2014 changed court proceedings against juveniles, see general notes, item 9 on page 86.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 6 (38). **PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM^a**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF IN THE NATIONAL JUDICIAL REGISTER^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Rejestr Przedsiębiorców:					Register of Entrepreneurs:
Przedsiębiorstwa państwowe	43	9	3	2	<i>State owned enterprises</i>
Przedsiębiorstwa zagraniczne	1	1	1	1	<i>Foreign enterprises</i>
Spółeczno-zawodowe organizacje					<i>Professional organizations</i>
rolników ^b	83	91	85	84	<i>of farmers^b</i>
Spółdzielnie	751	751	784	784	<i>Cooperatives</i>
Spółki jawne	1145	1465	1592	1593	<i>Unlimited partnerships</i>
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	3107	4473	7619	8819	<i>Limited liability companies</i>
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organi-					Register of Associations, Other
zacji Społecznych i Zawodowych,					Social and Professional Organiza-
Fundacji i Samodzielnych Publicz-					tions, Foundations and Independ-
nych Zakładów Opieki Zdrowotnej^c:					ent Public Health Care Facilities^c:
Stowarzyszenia ^d	2745	3738	4627	4776	<i>Associations^d</i>
Związki zawodowe	331	363	368	380	<i>Trade unions</i>
Izby gospodarcze	8	8	7	7	<i>Economic chambers</i>
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych ...	2712	18752	30323	31548	Register of Insolvent Debtors

^a Sądem rejestrowym prowadzącym Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa jest Sąd Rejestrowy w Lublinie. ^b Prowadzące działalność gospodarczą. ^c Do 2011 r. – „Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej”. ^d Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

U w a g a. Rejestr obejmuje także inne podmioty.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Register Court in Lublin is register court running National Court Register in lubelskie voivodship. ^b Conducting economic activity. ^c Until 2011 – "Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities". ^d Excluding physical education associations and sports associations.

Note. Register also included other entities.

Source: data of the Ministry of Justice.

DZIAŁ V LUDNOŚĆ

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:
 - 1) bilansów stanu i struktury ludności na terenie gminy. Bilanse ludności sporządzane są dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego, przy uwzględnieniu zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania z innych gmin i z zagranicy na pobyt stały oraz czasowy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych;
 - 2) rejestrów Ministerstwa Cyfryzacji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały oraz czasowy (od 2006 r. źródłem danych jest rejestr PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności);
 - 3) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
 - 4) sprawozdawczości sądów – o prawomocnie orzeczonych rozwodach.
2. Bilans ludności jest opracowywany dla dwóch kategorii zamieszkania – według **krajowej** oraz **międzynarodowej definicji zamieszkania**. Różnica dotyczy kryteriów w zakresie migracji czasowych uwzględnianych w każdym z bilansów – w przypadku:
 - 1) **krajowej definicji zamieszkania** – uwzględniane są migracje czasowe wewnętrzne, tj. różnica między liczbą osób, które czasowo wyjechały z gminy na ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące) do innego miejsca w kraju a liczbą osób przybyłych z innego miejsca w kraju na okres ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące); do ludności gminy nie są zatem zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo, natomiast są zaliczani stali mieszkańcy Polski przebywający czasowo za granicą (bez względu na okres ich czasowego przebywania/nieobecności);
 - 2) **międzynarodowej definicji zamieszkania (rezydenci)** – uwzględniane są długookresowe migracje czasowe zarówno wewnętrzne jak

CHAPTER V POPULATION

General notes

1. Chapter tables were compiled on the basis of:
 - 1) the balances of the size and structure of the population in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census, taking into account changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent as well as temporary residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division;
 - 2) the registers of the Ministry of Digital Affairs – on internal and international migration of population for permanent and temporary residence (since 2006 the source of these data is PESEL register – Common Electronic System of Population Register);
 - 3) documentation of Civil Status Offices – regarding registered marriages, births and deaths;
 - 4) documentation of courts – regarding the legally valid decisions in actions for divorce.
2. The balance of the population is being developed for the two categories of residence – according to **national** and **international definition of residence**. The difference concerns the criteria for the migration for temporary stay taken into account in each of the balance sheets – in the case of:
 - 1) **national definition of residence** – includes internal migration for temporary stay, i.e. the difference between the number of persons who temporarily left the gmina for more than 3 months (until 2005 – more than 2 months) to another place in the country and the number of persons who arrived from somewhere else in the country for more than 3 months (until 2005 – more than 2 months). For the population of the gmina therefore are not counted immigrants staying in Poland temporarily, but are counted Polish permanent residents temporarily staying abroad (regardless of the period of their temporary presence / absence);
 - 2) **the international definition of residence (residents)** – includes long-term temporary migration both – internal and international, i.e.

i zagraniczne, tj. różnica między liczbą osób, które wyjechały z gminy na co najmniej 12 miesięcy do innego miejsca w kraju lub za granicę a liczbą osób przybyłych do gminy z innego miejsca w kraju lub z zagranicy (imi-granci bez karty stałego pobytu) na co najmniej 12 miesięcy. Do rezydentów gminy zalicza się zatem wszystkie osoby mieszkające lub zamierzające mieszkać na jej terenie nie krócej niż 1 rok. Rezydenci (ludność rezydująca) to kategoria stanu ludności opracowana na potrzeby statystyki międzynarodowej zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1260/2013 z dnia 20 XI 2013 r. w sprawie statystyk europejskich w dziedzinie demografii.

Prezentowane w dziale dane o ludności i w zakresie współczynników demograficznych opracowano zgodnie z krajową definicją zamieszkania – z wyjątkiem tabl. 31, 32, która dotyczy rezydentów.

3. Dane o ludności, a także współczynniki demograficzne oraz przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano przy przyjęciu liczby ludności zbilansowanej:

– dla lat 2000–2009 – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 (dla lat 2000–2002 zastosowano podział administracyjny kraju obowiązujący według stanu w dniu 31 XII 2002 r.; dla pozostałych lat – każdorazowy podział administracyjny),

– od 2010 r. – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla lat 2010 i 2011 zastosowano podział administracyjny z dnia 31 XII 2011 r.).

4. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobilnym**, tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez ludność w wieku **nieprodukcyjnym** rozumie się ludność w wieku **przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz ludność w wieku **poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

5. **Mediana wieku** (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

6. Dane o **ruchu naturalnym ludności** w podziale terytorialnym opracowano:

– małżeństwa – według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem (w przypadku gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zameldowania żony przed ślubem);

the difference between the number of persons who left the gmina for at least 12 months to another place in the country or abroad and the number of persons who arrived to the community from elsewhere in the country or from abroad (immigrants without residence card) for at least 12 months. For residents of the gmina, therefore, are included all persons living or intending to live in the area of gmina for not less than 1 year. Residents (resident population) are the category of the state population developed for international statistics in accordance with Regulation of the European Parliament and of the Council (EU) No. 1260/2013 of 20 XI 2013 on European statistics on demography.

Presented in the section data on the population in terms of demographic rates are developed according to the national definition of residence – with the exception of table 31, 32, which relate to the residents.

3. Data about population as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 of population etc.) was prepared assuming the number of population balanced on:

– for 2000–2009 – the basis of results of the Population and Housing Census 2002 (for 2000–2002 there was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2002; for remaining years – on administrative division in force at a given moment),

– since 2010 – the basis of results of the Population and Housing Census 2011 (for 2010–2011 was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2011).

4. The **working age population** refers to males, aged 18–64, and females, aged 18–59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18–44) and **non-mobility** (i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.

5. **Median age of population** is a parameter determining border of age, which half of population has already exceeded and second half has not reached yet.

6. Data regarding the **vital statistics** according to territorial division were compiled as follows:

– marriages – according to the husband's place of permanent residence before the marriage (in cases when the husband lived abroad before the marriage, the wife's place of residence before the marriage is used);

- separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron przyjmuje się miejsce zamieszkania męża);
- rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka);
- urodzenia – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka;
- zgoni – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłyby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłyby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie,
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzić z częstością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki płodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

7. Przez niemowlęta rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

8. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

9. Prognoza ludności do 2050 r. opracowana została w 2014 r. na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 XII 2013 r. oraz założeń dotyczących tendencji w dzietności, umieralności i migracjach zagranicznych.

10. Prognoza gospodarstw domowych do 2050 r. została opracowana w 2016 r. na podstawie wyników narodowych spisów powszechnych ludności i mieszkań z lat 2002 i 2011 w zakresie liczby i struktury gospodarstw domowych oraz założeń dotyczących tendencji w kształtowaniu

- *separations – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing aboard, place of residence of a spouse has been taken; in cases unanimous petition of both of persons – residence of husband is used);*
- *divorces – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing aboard, place of residence of a spouse has been taken);*
- *births – according to the mother's place of permanent residence;*
- *deaths – according to the place of permanent residence of the deceased.*

Reproduction rates:

- **total fertility rate** refers to the number of children which would be born to the average woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years of age) assuming that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e., in assuming age specific fertility rates for this period to be constant,
- **gross reproduction rate** refers to the number of daughters which would be born to the average woman assuming that a woman during her reproductive age will give births with an intensity which is characteristic for all women giving births in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),
- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

Natural increase of the population accounts for the difference between the number of live births and deaths in a given period.

7. Infant is a child under the age of 1.

8. Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

9. Population projection until 2050 calculated in 2014 on the basis of population number and structure as of 31 XII 2013 as well as assumption concerning fertility, mortality and international migration .

10. The households projection until 2050 was calculated in 2016 on the basis of the results of the population and housing censuses in 2002 and 2011 in terms of the number and composition of households and assumptions about trends in the development of demographic, social and eco-

się procesów demograficznych, społecznych i ekonomicznych zachodzących w Polsce, szczególnie wynikających z zachowań pro-rodziny i promatrimonialnych osób młodych, które uczestniczą w procesie formowania się rodzin i tworzenia nowych gospodarstw domowych.

11. Dane o migracjach ludności opracowano na podstawie informacji o zameldowaniach na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

Napływ ludności obejmuje zameldowania na pobyt stały, odpływ – wymeldowania ze stałego miejsca zamieszkania.

12. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 VI (do 2009 r. – zameldowanej na pobyt stały).

conomic processes in Poland, especially under the pro-family and pro-marriage behavior patterns of young people who participate in the formation of families and the creation of new households.

11. Data regarding migration of the population were compiled on the basis of information regarding the registration for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

The inflow of the population includes registrations of arrivals for permanent residence, outflow – registrations of departures from permanent residence.

12. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population as of 30 VI (to 2009 – registered for permanent residence).

TABL. 1 (39). **LUDNOŚĆ^a**
POPULATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
STAN W DNIU 30 VI AS OF 30 VI					
OGÓŁEM	2182191	2181608	2143221	2135715	TOTAL
mężczyźni	1059642	1057770	1038758	1034911	males
kobiety	1122549	1123838	1104463	1100804	females
Miasta	1018406	1015293	990832	991586	Urban areas
Wieś	1163785	1166315	1152389	1144129	Rural areas
STAN W DNIU 31 XII AS OF 31 XII					
OGÓŁEM	2179611	2178611	2139726	2133340	TOTAL
na 1 km ²	87	87	85	85	per 1 km ²
w miastach % ludności ogółem.....	46,7	46,5	46,2	46,4	in urban areas in % of total population
mężczyźni	1058006	1056351	1037052	1033740	males
kobiety	1121605	1122260	1102674	1099600	females
na 100 mężczyzn	106	106	106	106	per 100 males
Miasta	1016865	1013036	988034	989469	Urban areas
Wieś	1162746	1165575	1151692	1143871	Rural areas

^a Na podstawie bilansów.

^a Based on balances.

TABL. 2 (40). **LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	2179611	2178611	2139726	2133340	TOTAL
W wieku przedprodukcyjnym ...	470935	419121	382720	378515	Pre-working age
mężczyźni	241218	214608	195914	193587	males
kobiety	229717	204513	186806	184928	females
Miasta	201812	178284	166284	166083	Urban areas
mężczyźni	103109	91023	84952	84742	males
kobiety	98703	87261	81332	81341	females
Wieś	269123	240837	216436	212432	Rural areas
mężczyźni	138109	123585	110962	108845	males
kobiety	131014	117252	105474	103587	females

TABL. 2 (40). **LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
W wieku produkcyjnym	1348586	1377527	1328014	1314738	Working age
w tym w wieku mobilnym	851284	864972	839133	830734	<i>of which of mobility age</i>
mężczyźni	698737	724858	708369	702621	<i>males</i>
w tym w wieku mobilnym	436629	443632	431420	427535	<i>of which of mobility age</i>
kobiety	649849	652669	619645	612117	<i>females</i>
w tym w wieku mobilnym	414655	421340	407713	403199	<i>of which of mobility age</i>
Miasta	672514	666491	615480	608402	<i>Urban areas</i>
mężczyźni	333885	337888	319074	316590	<i>males</i>
kobiety	338629	328603	296406	291812	<i>females</i>
Wieś	676072	711036	712534	706336	<i>Rural areas</i>
mężczyźni	364852	386970	389295	386031	<i>males</i>
kobiety	311220	324066	323239	320305	<i>females</i>
W wieku poprodukcyjnym	360090	381963	428992	440087	Post-working age
mężczyźni	118051	116885	132769	137532	<i>males</i>
kobiety	242039	265078	296223	302555	<i>females</i>
Miasta	142539	168261	206270	214984	<i>Urban areas</i>
mężczyźni	44522	49667	61883	65201	<i>males</i>
kobiety	98017	118594	144387	149783	<i>females</i>
Wieś	217551	213702	222722	225103	<i>Rural areas</i>
mężczyźni	73529	67218	70886	72331	<i>males</i>
kobiety	144022	146484	151836	152772	<i>females</i>
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM ..	62	58	61	62	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
mężczyźni	51	46	46	47	<i>males</i>
kobiety	73	72	78	80	<i>females</i>

TABL. 3 (41). **LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION BY SEX AND AGE
As of 31 XII

WIEK AGE	2005	2010	2015	2016					
				ogółem grand total	w tym męż- czyźni of which males	miasta urban areas		wieś rural areas	
						razem total	w tym męż- czyźni of which males	razem total	w tym męż- czyźni of which males
OGÓŁEM ... TOTAL	2179611	2178611	2139726	2133340	1033740	989469	466533	1143871	567207
0— 2 lata years	62338	69207	58131	58376	29789	27240	13830	31136	15959
3— 6	86323	84899	87105	83349	42552	37458	19139	45891	23413
7—12	156670	131105	127587	130045	66390	55819	28432	74226	37958
13—15	97351	76432	63876	62077	31848	25714	13223	36363	18625
16—18	103258	88534	70654	68035	35008	29961	15309	38074	19699
19—24	230130	198754	169599	162468	82855	63332	32043	99136	50812
25—29	167143	183703	160874	157932	81762	71968	36538	85964	45224
30—34	147220	167785	174157	172418	89352	84755	43072	87663	46280
35—39	132852	150309	162656	163550	84327	79504	40201	84046	44126
40—44	138934	133365	147214	150999	77239	71208	35385	79791	41854
45—49	163487	138153	130769	131905	66467	59633	28992	72272	37475
50—54	161741	160680	134595	132415	65893	60724	28277	71691	37616
55—59	132501	156737	154570	149587	72629	73151	32873	76436	39756
60—64	88643	125685	147892	149501	70097	77989	34018	71512	36079
65—69	88226	81680	115831	122374	53529	63643	26763	58731	26766
70—74	83733	77567	72995	75775	30758	37896	15199	37879	15559
75—79	71677	68621	65384	65212	24148	30011	11096	35201	13052
80 lat i więcej ... and more	67384	85395	95837	97322	29097	39463	12143	57859	16954

TABL. 4 (42). **MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH**
Stan w dniu 31 XII
TOWNS AND URBAN POPULATION
As of 31 XII

GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION		Miasta Towns	Ludność w miastach Urban population	
			w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM ... TOTAL	2005	41	1016865	46,7
	2010	42	1013036	46,5
	2015	43	988034	46,2
	2016	46	989469	46,4
Poniżej 2000 Below		4	5983	0,3
2000— 4999		15	43124	2,0
5000— 9999		7	50292	2,4
10000— 19999		10	161502	7,6
20000— 49999		6	202417	9,5
50000— 99999		3	185685	8,7
100000—199999		—	—	—
200000 i więcej and more		1	340466	16,0

TABL. 5 (43). **GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ**
Stan w dniu 31 XII
GMINAS AND RURAL POPULATION
As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION		Gminy ^a Gminas ^a	Ludność na wsi Rural population	
			w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM	2005	193	1162746	53,3
TOTAL	2010	193	1165575	53,5
	2015	193	1151692	53,8
	2016	193	1143871	53,6
Poniżej 2000		1	1686	0,1
<i>Below</i>				
2000— 4999		90	344509	16,1
5000— 6999		57	337108	15,8
7000— 9999		27	220780	10,3
10000 i więcej		18	239788	11,2
<i>and more</i>				

^a Wiejskie i miejsko-wiejskie.

^a Rural and urban-rural gminas.

TABL. 6 (44). **MEDIANA WIEKU LUDNOŚCI WEDŁUG PŁCI**
MEDIAN POPULATION AGE BY SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	36,5	37,8	39,9	40,3	TOTAL
mężczyźni	34,2	35,7	37,9	38,3	<i>males</i>
kobiety	38,9	40,2	42,0	42,4	<i>females</i>
Miasta	36,3	38,2	40,8	41,3	<i>Urban areas</i>
mężczyźni	33,8	35,7	38,4	38,9	<i>males</i>
kobiety	39,0	40,9	43,3	43,8	<i>females</i>
Wieś	36,6	37,5	39,0	39,4	<i>Rural areas</i>
mężczyźni	34,7	35,6	37,5	37,8	<i>males</i>
kobiety	38,7	39,6	40,7	41,0	<i>females</i>

TABL. 7 (45). **RUCH NATURALNY LUDNOŚCI**
VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa Marriages		Separa- cje Separations	Rozwo- dy Divorces	Urodze- nia żywe Live births	Zgony Deaths		Przyrost natural- ny Natural increase
	ogółem total	w tym wyzna- niowe ^a of which reli- gious ^a				ogółem total	w tym niemo- włał of which infants	

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	12994	9767	648	2828	21346	23182	156	-1836
TOTAL	2010	13302	9872	150	2483	22635	23037	106	-402
	2015	10749	7382	77	3432	19715	22816	74	-3101
	2016	10654	7474	82	3129	19666	22284	69	-2618
Miasta	2005	6032	4285	308	1858	9410	8532	68	878
<i>Urban areas</i>	2010	6163	4317	87	1646	10279	8834	54	1445
	2015	4831	3054	40	2093	9300	9049	33	251
	2016	4836	3238	52	1898	9135	9103	34	32
Wieś	2005	6962	5482	340	970	11936	14650	88	-2714
<i>Rural areas</i>	2010	7139	5555	63	837	12356	14203	52	-1847
	2015	5918	4328	37	1339	10415	13767	41	-3352
	2016	5818	4236	30	1231	10531	13181	35	-2650

NA 1000 LUDNOŚCI^b
PER 1000 POPULATION^b

OGÓŁEM	2005	5,93	4,46	29,59	1,29	9,75	10,58	7,31	-0,84
TOTAL	2010	6,10	4,53	6,88	1,14	10,38	10,56	4,68	-0,18
	2015	5,02	3,44	3,59	1,60	9,20	10,65	3,75	-1,45
	2016	4,99	3,50	3,84	1,47	9,21	10,43	3,51	-1,23
Miasta	2005	5,97	4,24	30,48	1,84	9,31	8,44	7,23	0,87
<i>Urban areas</i>	2010	6,07	4,25	8,56	1,62	10,12	8,70	5,25	1,42
	2015	4,88	3,08	4,04	2,11	9,39	9,13	3,55	0,25
	2016	4,88	3,27	5,24	1,91	9,21	9,18	3,72	0,03
Wieś	2005	5,90	4,65	28,82	0,82	10,12	12,42	7,37	-2,30
<i>Rural areas</i>	2010	6,12	4,76	5,40	0,73	10,59	12,18	4,21	-1,58
	2015	5,14	3,76	3,21	1,16	9,04	11,95	3,94	-2,91
	2016	5,09	3,70	2,62	1,08	9,20	11,52	3,32	-2,32

^a Ze skutkami cywilnymi. ^b W przypadku: separacji — na 100 tys. ludności; zgonów niemowląt — na 1000 urodzeń żywych.

^a With civil law consequences. ^b In case of: separations — data are presented per 100 thous. population; infant deaths — per 1000 live births.

TABL. 8 (46). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE I ROZWIĄZANE**
MARRIAGES CONTRACTED AND DISSOLVED

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa zawarte <i>Marriages contracted</i>	Małżeństwa rozwiązane <i>Marriages dissolved</i>						Różnica między małżeństwami zawartymi a rozwiązanymi ^a <i>Difference between contracted and dissolved marriages^a</i>
		ogółem <i>total</i>	przez śmierć <i>by deathof</i>		przez rozwód ^b <i>by divorce^b</i>	ogółem <i>total</i>	w tym przez rozwód <i>of which by divorce</i>	
			męża <i>husband</i>	żony <i>wife</i>				
OGÓŁEM 2005	12994	12969	7783	2358	2828	25,2	5,5	-1284
TOTAL 2010	13302	11987	7213	2291	2483	23,2	4,8	-1102
2015	10749	12281	6683	2166	3432	24,3	6,8	-3023
2016	10654	11968	6660	2179	3129	23,8	6,2	-2499
Miasta 2005	6032	5746	2968	920	1858	23,9	7,7	-953
<i>Urban areas</i> 2010	6163	5567	2909	1012	1646	23,2	6,9	-852
2015	4831	5829	2755	981	2093	25,1	9,0	-2176
2016	4836	5707	2808	1001	1898	24,8	8,2	-1875
Wieś 2005	6962	7223	4815	1438	970	26,4	3,5	-331
<i>Rural areas</i> 2010	7139	6420	4304	1279	837	23,2	3,0	-250
2015	5918	6452	3928	1185	1339	23,7	4,9	-846
2016	5818	6261	3852	1178	1231	23,0	4,5	-624

^a Po uwzględnieniu salda migracji zagranicznych na pobyt stały osób pozostających w stanie małżeńskim. ^b W podziale na miasta i wieś nie uwzględniono rozwodów orzeczonych z powództwa osób zamieszkałych za granicą.

^a After considering net international migration for permanent residence of married persons. ^b Data by urban and rural areas exclude divorces in which both spouses were living abroad at the moment of filing petition for divorce.

TABL. 9 (47). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2016 R.
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES
IN 2016

MEŹCZYŻNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							60 lat i więcej and more
		19 lat i mniej and less	20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM GRAND TOTAL	10654	232	3211	4398	1556	556	392	182	127
19 lat i mniej <i>Under 20 years</i>	37	20	17	—	—	—	—	—	—
20—24	1613	146	1201	244	19	—	3	—	—
25—29	4681	49	1655	2657	271	40	9	—	—
30—34	2483	13	302	1229	778	134	26	1	—
35—39	874	3	30	208	349	229	52	3	—
40—49	544	—	6	55	123	126	208	26	—
50—59	204	1	—	4	12	23	70	78	16
60 lat i więcej <i>and more</i>	218	—	—	1	4	4	24	74	111
W tym wyznaniowe^a Of which church or religious marriages^a	7474	98	2452	3563	960	255	94	20	32
19 lat i mniej <i>Under 20 years</i>	8	4	4	—	—	—	—	—	—
20—24	1147	64	883	190	10	—	—	—	—
25—29	3843	22	1337	2287	179	15	3	—	—
30—34	1806	6	214	954	540	84	8	—	—
35—39	443	2	12	115	188	113	13	—	—
40—49	157	—	2	16	42	40	54	3	—
50—59	32	—	—	1	1	2	14	11	3
60 lat i więcej <i>and more</i>	38	—	—	—	—	1	2	6	29
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM TOTAL	4836	56	1095	2097	877	290	215	119	87
19 lat i mniej <i>Under 20 years</i>	9	5	4	—	—	—	—	—	—
20—24	510	34	371	97	7	—	1	—	—
25—29	2015	11	578	1258	143	18	7	—	—
30—34	1273	4	126	606	453	67	16	1	—
35—39	469	1	12	102	193	125	35	1	—
40—49	290	—	4	29	73	65	100	19	—
50—59	124	1	—	4	6	14	40	47	12
60 lat i więcej <i>and more</i>	146	—	—	1	2	1	16	51	75

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 9 (47). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2016 R. (dok.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES
IN 2016 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku <i>Females at age</i>							
		19 lat i mniej and less	20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	60 lat i więcej and more
MIASTA (dok.) URBAN AREAS (cont.)									
W tym wyznaniowe ^a	3238	21	809	1661	541	127	49	10	20
<i>Of which church or religious marriages ^a</i>									
19 lat i mniej	2	1	1	—	—	—	—	—	—
<i>Under 20 years</i>									
20—24	360	14	269	74	3	—	—	—	—
25—29	1631	3	451	1073	95	7	2	—	—
30—34	900	3	83	452	315	42	5	—	—
35—39	225	—	4	50	101	61	9	—	—
40—49	79	—	1	11	26	15	25	1	—
50—59	17	—	—	1	1	1	7	6	1
60 lat i więcej	24	—	—	—	—	1	1	3	19
<i>and more</i>									
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM	5818	176	2116	2301	679	266	177	63	40
TOTAL									
19 lat i mniej	28	15	13	—	—	—	—	—	—
<i>Under 20 years</i>									
20—24	1103	112	830	147	12	—	2	—	—
25—29	2666	38	1077	1399	128	22	2	—	—
30—34	1210	9	176	623	325	67	10	—	—
35—39	405	2	18	106	156	104	17	2	—
40—49	254	—	2	26	50	61	108	7	—
50—59	80	—	—	—	6	9	30	31	4
60 lat i więcej	72	—	—	—	2	3	8	23	36
<i>and more</i>									
W tym wyznaniowe ^a	4236	77	1643	1902	419	128	45	10	12
<i>Of which church or religious marriages ^a</i>									
19 lat i mniej	6	3	3	—	—	—	—	—	—
<i>Under 20 years</i>									
20—24	787	50	614	116	7	—	—	—	—
25—29	2212	19	886	1214	84	8	1	—	—
30—34	906	3	131	502	225	42	3	—	—
35—39	218	2	8	65	87	52	4	—	—
40—49	78	—	1	5	16	25	29	2	—
50—59	15	—	—	—	—	1	7	5	2
60 lat i więcej	14	—	—	—	—	—	1	3	10
<i>and more</i>									

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 10 (48). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW W 2016 R.**
MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDE-GROOMS AND BRIDES IN 2016

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŹN <i>PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES</i>	Ogółem <i>Total</i>	Poprzedni stan cywilny kobiet <i>Previous marital status of females</i>		
		panny <i>single</i>	wdowy <i>widows</i>	rozwiedzione <i>divorced</i>
OGÓŁEM TOTAL				
OGÓŁEM	10654	9575	151	928
GRAND TOTAL				
Kawalerowie	9551	9062	47	442
<i>Single</i>				
Wdowcy	132	30	44	58
<i>Widowers</i>				
Rozwiedzeni	971	483	60	428
<i>Divorced</i>				
MIASTA URBAN AREAS				
RAZEM	4836	4213	82	541
TOTAL				
Kawalerowie	4180	3926	18	236
<i>Single</i>				
Wdowcy	82	18	27	37
<i>Widowers</i>				
Rozwiedzeni	574	269	37	268
<i>Divorced</i>				
WIEŚ RURAL AREAS				
RAZEM	5818	5362	69	387
TOTAL				
Kawalerowie	5371	5136	29	206
<i>Single</i>				
Wdowcy	50	12	17	21
<i>Widowers</i>				
Rozwiedzeni	397	214	23	160
<i>Divorced</i>				

TABL. 12 (50). **SEPARACJE ORZECZONE WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW
W MOMENCIE WNIESIENIA POWÓDZTWA W 2016 R. (dok.)**
SEPARATIONS ADJUDICATED BY AGE A OF SPOUSES AT THE MOMENT
OF FILLING PETITION FOR A SEPARATION IN 2016 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age						60 lat i więcej and more
		24 lat i mniej and less	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	
W TYM MIASTO OF WHICH URBAN AREAS								
RAZEM	52	—	6	6	7	16	9	8
TOTAL								
24 i mniej and less	—	—	—	—	—	—	—	—
25—29	2	—	2	—	—	—	—	—
30—34	6	—	3	3	—	—	—	—
35—39	8	—	1	2	5	—	—	—
40—49	13	—	—	1	2	9	1	—
50—59	13	—	—	—	—	6	6	1
60 lat i więcej and more	10	—	—	—	—	1	2	7

TABL. 13 (51). **SEPARACJE ORZECZONE WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNICH DZIECI^a
W MAŁŻEŃSTWIE**
SEPARATIONS ADJUDICATED BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a
IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	648	150	77	82	TOTAL
separacje małżeństw:					separations:
Bez dzieci	83	62	39	38	Marriages without children
Z dziećmi	565	88	38	44	Marriages with children
o liczbie dzieci:					by number of children:
1	208	43	20	20	1
2	210	31	15	20	2
3	91	10	1	4	3
4 i więcej	56	4	2	—	4 and more

^a Poniżej 18 lat.
^a Below age 18.

TABL. 15 (53). **ROZWODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNIICH DZIECI^a W MAŁŻEŃSTWIE**
DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	2828	2483	3432	3129	TOTAL
rozwoy małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	807	944	1385	1205	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	2021	1539	2047	1924	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	1173	999	1303	1160	1
2	606	433	608	623	2
3	176	87	106	105	3
4 i więcej	66	20	30	36	4 and more
MIASTA	1858	1646	2093	1898	URBAN AREAS
rozwoy małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	576	658	900	771	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	1282	988	1193	1127	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	809	676	781	700	1
2	365	254	350	358	2
3	83	51	50	56	3
4 i więcej	25	7	12	13	4 and more
WIEŚ	970	837	1339	1231	RURAL AREAS
rozwoy małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	231	286	485	434	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	739	551	854	797	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	364	323	522	460	1
2	241	179	258	265	2
3	93	36	56	49	3
4 i więcej	41	13	18	23	4 and more

^a Poniżej 18 lat.

^a Below the age 18.

TABL. 16 (54). **URODZENIA**
BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 ^a	2016 ^a			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Urodzenia żywe	21346	22635	19715	19666	9135	10531	Live births
chłopcy	10936	11724	10127	9982	4650	5332	males
dziewczęta	10410	10911	9588	9684	4485	5199	females
Małżeńskie	18763	19484	16072	16158	7373	8785	Legitimate
chłopcy	9651	10099	8267	8192	3728	4464	males
dziewczęta	9112	9385	7805	7966	3728	4321	females
Pozamałżeńskie	2583	3151	3643	3508	1762	1746	Illegitimate
chłopcy	1285	1625	1860	1790	922	868	males
dziewczęta	1298	1526	1783	1718	757	878	females
Urodzenia martwe	69	90	52	44	15	29	Live still births
chłopcy	30	48	males
dziewczęta	39	42	females

^a Dane w zakresie urodzeń martwych oraz podziału na urodzenia małżeńskie i pozamałżeńskie zostały oszacowane.

^a Data on stillbirths and on births divided into legitimate and illegitimate were estimated, see general notes.

TABL. 17 (55). **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA ^a**
ORAZ WIEKU MATKI
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER ^a AND AGE OF MOTHER

LATA YEARS WIEK MATKI AGE OF MOTHER	Ogółem Total	Kolejność urodzenia dziecka u matki Birth order					
		1	2	3	4	5	6 i dalsze and over

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	21346	10405	6780	2457	898	421	385
TOTAL	2010	22635	10958	7980	2404	774	255	263
	2015	19715	9187	7294	2211	645	212	153
	2016	19666	8823	7609	2305	576	219	134
19 lat i mniej		569	524	43	1	1	–	–
<i>Under 20 years</i>								
20—24		2855	2017	716	101	15	5	1
25—29		6672	3638	2396	504	100	27	7
30—34		6423	2087	3149	901	175	70	41
35—39		2603	478	1134	665	203	75	48
40—44		518	77	165	128	76	40	32
45 lat i więcej		26	2	6	5	6	2	5
<i>and more</i>								

^a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o nieustalonej kolejności urodzenia

^a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown.

TABL. 17 (55). **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA^a**
ORAZ WIEKU MATKI (dok.)
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER^a AND AGE OF MOTHER (cont.)

LATA YEARS WIEK MATKI AGE OF MOTHER	Ogółem Total	Kolejność urodzenia dziecka u matki					Birth order	
		1	2	3	4	5	6 i dalsze and over	
W ODSETKACH IN PERCENT								
OGÓŁEM	2005	100,0	48,7	31,8	11,5	4,2	2,0	1,8
TOTAL	2010	100,0	48,4	35,3	10,6	3,4	1,1	1,2
.....	2015	100,0	46,6	37,0	11,2	3,3	1,1	0,8
.....	2016	100,0	44,9	38,7	11,7	2,9	1,1	0,7
19 lat i mniej		100,0	92,1	7,6	0,2	0,2	–	–
<i>Under 20 years</i>								
20—24		100,0	70,6	25,1	3,5	0,5	0,2	0,0
25—29		100,0	54,5	35,9	7,6	1,5	0,4	0,1
30—34		100,0	32,5	49,0	14,0	2,7	1,1	0,6
35—39		100,0	18,4	43,6	25,5	7,8	2,9	1,8
40—44		100,0	14,9	31,9	24,7	14,7	7,7	6,2
45 lat i więcej		100,0	7,7	23,1	19,2	23,1	7,7	19,2
<i>and more</i>								

a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o nieustalonej kolejności urodzenia

a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown.

TABL. 18 (56). **PŁODNOŚĆ KOBIEŃ I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCYJ LUDNOŚCI**
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Płodność — urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku lat: Fertility — live births per 1000 women aged:						
15—49 ^{ab}	38,76	42,44	38,80	39,08	38,86	39,28
15—19 ^a	13,58	13,88	11,27	10,04	9,14	10,73
20—24	61,06	55,81	43,87	41,37	37,20	44,07
25—29	95,65	93,92	84,37	86,69	81,88	91,00
30—34	64,15	73,13	73,47	77,01	78,94	75,06
35—39	25,27	31,11	32,37	32,93	34,22	31,66
40—44	5,96	7,07	7,40	7,10	7,44	6,78
45—49 ^b	0,30	0,23	0,37	0,40	0,46	0,35
Współczynniki: Rates:						
Dziętności ogólnej	1,329	1,367	1,257	1,271	1,236	1,294
<i>Total fertility</i>						
Reprodukcji brutto	0,648	0,659	0,611	0,626	0,607	0,639
<i>Gross reproduction</i>						
Dynamiki demograficznej	0,921	0,983	0,864	0,883	1,004	0,799
<i>Demographic dynamics</i>						

a, b Łącznie z urodzeniami z matek w wieku: *a* – poniżej 15 lat, *b* – 50 lat i więcej.

a, b Including births from mothers aged: *a* – below 15, *b* – 50 and more.

TABL. 19 (57). ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem <i>Grand total</i>	Męż- czyźni <i>Males</i>	Kobiety <i>Fe- males</i>	Miasta <i>Urban areas</i>			Wieś <i>Rural areas</i>		
				razem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	razem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>
W LICZBACH BEZWZGLEDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS									
OGÓŁEM 2005	23182	12635	10547	8532	4637	3895	14650	7998	6652
TOTAL 2010	23037	12303	10734	8834	4659	4175	14203	7644	6559
2015	22816	11908	10908	9049	4681	4368	13767	7227	6540
2016	22284	11696	10588	9103	4756	4347	13181	6940	6241
0 lat years	69	46	23	34	26	8	35	20	15
1—4	16	12	4	7	6	1	9	6	3
5—9	7	3	4	3	2	1	4	1	3
10—14	9	6	3	2	1	1	7	5	2
15—19	51	37	14	14	10	4	37	27	10
20—24	84	67	17	26	19	7	58	48	10
25—29	109	89	20	42	36	6	67	53	14
30—34	157	131	26	63	54	9	94	77	17
35—39	224	184	40	94	74	20	130	110	20
40—44	308	237	71	130	99	31	178	138	40
45—49	455	360	95	190	137	53	265	223	42
50—54	701	541	160	280	195	85	421	346	75
55—59	1287	931	356	546	356	190	741	575	166
60—64	1896	1343	553	855	550	305	1041	793	248
65—69	2229	1523	706	1062	683	379	1167	840	327
70—74	1877	1151	726	904	527	377	973	624	349
75—79	2506	1392	1114	1086	586	500	1420	806	614
80—84	3553	1538	2015	1355	612	743	2198	926	1272
85 lat i więcej <i>and more</i>	6746	2105	4641	2410	783	1627	4336	1322	3014

NA 100 TYS. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU
PER 100 THOUS. POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP

OGÓŁEM 2005	1058	1188	936	844	967	734	1242	1369	1117
TOTAL 2010	1056	1163	955	870	971	780	1218	1322	1115
2015	1065	1146	988	913	1002	834	1195	1264	1126
2016	1043	1130	962	918	1017	829	1152	1223	1082
0 lat years	351	461	238	372	559	178	332	375	289
1—4	20	29	10	19	32	6	21	27	14
5—9	6	5	7	6	8	4	6	3	10
10—14	9	11	6	5	5	5	12	16	7
15—19	44	62	25	28	39	16	56	79	31
20—24	60	93	25	47	68	26	67	109	24
25—29	68	108	26	57	97	17	78	117	34
30—34	91	146	31	74	124	21	107	166	41
35—39	137	219	51	119	185	51	155	250	50
40—44	207	311	97	185	284	88	226	334	106
45—49	347	544	146	320	476	173	368	596	122
50—54	525	815	239	455	682	258	585	916	220
55—59	847	1262	455	729	1057	461	961	1433	449
60—64	1275	1932	699	1099	1622	695	1469	2227	704
65—69	1872	2930	1052	1720	2628	1060	2035	3233	1042
70—74	2524	3821	1641	2455	3568	1709	2592	4064	1573
75—79	3840	5758	2712	3632	5299	2654	4016	6144	2760
80—84	6929	9220	5825	6308	8507	5201	7377	9760	6264
85 lat i więcej <i>and more</i>	14930	17372	14036	13943	16642	12933	15542	17836	14712

a Na 100 tys. urodzeń żywych.
a Per 100 thous. live births

TABL. 20 (58). **ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYŃ^a**
DEATHS BY SELECTED CAUSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Mężczyźni Males	Kobiety Females	Miasta Urban Areas	Wieś Rural Areas
	na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
OGÓŁEM	1058	1188	936	844	1242
TOTAL	1056	1163	955	870	1218
..... 2010	1027	1122	939	881	1154
..... 2014	1065	1146	988	913	1194
..... 2015					
w tym: of which:					
Choroby zakaźne i pasożytnicze	3	4	3	3	3
<i>Infectious and parasitic diseases</i>					
w tym gruźlica i następstwa gruźlicy	1	2	1	2	1
<i>of which tuberculosis and sequelae of tuberculosis</i>					
Nowotwory	253	303	207	257	250
<i>Neoplasms</i>					
w tym nowotwory złośliwe	239	288	194	244	235
<i>of which malignant neoplasms</i>					
w tym: of which:					
nowotwór złośliwy żołądka	11	15	7	11	11
<i>malignant neoplasm of stomach</i>					
nowotwór złośliwy trzustki	11	11	10	11	10
<i>malignant neoplasm of pancreas</i>					
nowotwór złośliwy tchawicy, oskrzela i płuca	56	83	29	58	53
<i>malignant neoplasm of trachea, bronchus</i>					
nowotwór złośliwy sutki u kobiet	13	–	25	13	13
<i>malignant neoplasm of female breast</i>					
nowotwór złośliwy szyjki macicy	3	–	6	4	2
<i>malignant neoplasm of cervix uteri</i>					
nowotwór złośliwy gruczołu krokowego	12	25	–	11	13
<i>malignant neoplasm of prostate</i>					
białaczka	7	9	6	8	7
<i>leukemia</i>					
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odży- wienia i przemiany metabolicznej	17	21	15	14	17
<i>Endocrine, nutritional and metabolic diseases</i>					
w tym cukrzyca	17	20	15	22	17
<i>of which diabetes mellitus</i>					
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów	10	12	10	12	10
<i>Diseases of the nervous system and sense organs</i>					

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the "International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD — 10 Revision)".

TABL. 20 (58). **ZGONY WEDŁUG PRZYCZYŃ^a (dok.)**
DEATHS BY CAUSES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Mężczyźni Males	Kobiety Females	Miasta Urban Areas	Wieś Rural Areas
	na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Choroby układu krążenia <i>Diseases of the circulatory system</i>	507	467	544	403	595
w tym: <i>of which:</i>					
choroba nadciśnieniowa <i>hypertensive diseases</i>	8	7	10	7	10
choroba niedokrwienna serca <i>ischemic heart disease</i>	57	65	50	52	61
w tym ostry zawał serca <i>of which acute myocardial infarction</i>	26	31	29	24	28
choroby naczyń mózgowych <i>diseases of cerebrovascular</i>	86	74	97	68	101
miażdżycy <i>atherosclerosis</i>	122	87	154	86	152
Choroby układu oddechowego <i>Diseases of the respiratory system</i>	59	71	48	49	68
Choroby układu trawiennego <i>Diseases of the digestive system</i>	32	41	14	32	32
w tym choroby wątroby <i>of which liver diseases</i>	14	23	6	16	13
Choroby układu moczowo-płciowego <i>Diseases of the genitourinary system</i>	17	18	15	14	19
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym <i>Conditions originating in the perinatal period</i>	2	2	1	2	2
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ <i>Congenital anomalies^Δ</i>	2	3	2	3	2
Objawy i stany niedokładnie określone ^Δ <i>Symptoms and ill-defined conditions^Δ</i>	102	121	85	81	121
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny <i>Injuries and poisonings by external cause</i>	51	80	23	40	59
w tym: <i>of which:</i>					
wypadki komunikacyjne <i>transport accidents</i>	11	19	4	8	14
samobójstwa <i>intentional self-harm</i>	15	27	4	11	19

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the "International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD — 10 Revision)".

TABL. 21 (59). **ZGONY NIEMOWŁĄT WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
INFANT DEATHS BY SEX AND AGE

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Total	Chłopcy Males	Dziew- częta Fe- males	Miasta Urban Areas			Wieś Rural Areas		
				razem	chłopcy males	dziew- częta females	razem	chłopcy males	dziew- częta females
W LICZBACH BEZWZGLEDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS									
OGÓŁEM 2005	156	86	70	68	39	29	88	47	41
TOTAL 2010	106	65	41	54	28	26	52	37	15
..... 2015	74	46	28	33	19	14	41	27	14
..... 2016	69	46	23	34	26	8	35	20	15
0 dni / days	24	17	7	12	8	4	12	9	3
1 – 6	14	8	6	8	6	2	6	2	4
7 – 29 dni / days	14	11	3	6	5	1	8	6	2
1 – 11 miesięcy / months ..	17	10	7	8	7	1	9	3	6
NA 100 TYS. URODZEŃ ŻYWYCH PER 100 THOUS. OF LIVE BIRTHS OF EACH SEX									
OGÓŁEM 2005	731	786	672	723	799	640	737	776	697
TOTAL 2010	468	554	376	525	528	522	421	576	253
..... 2015	375	454	292	355	403	306	394	499	280
..... 2016	351	461	238	372	559	178	332	375	289
0 dni / days	122	170	72	131	172	89	114	169	58
1 – 6	71	80	62	88	129	45	57	38	77
7–29 dni / days	71	110	31	66	108	22	76	113	38
1 – 11 miesięcy / months ..	86	100	72	88	151	22	85	56	115

TABL. 22 (60). **ZGONY NIEMOWŁĄT WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYŃ^a**
INFANT DEATHS BY SELECTED CAUSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Chłopcy Males	Dziew- częta Females	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas	
		w liczbach bez- względ- nych in absolute numbers	na 100 tys. urodzeń żywych per 100 thous. live births				
OGÓŁEM 2005		156	731	786	672	723	737
TOTAL 2010		106	466	552	374	523	419
..... 2014		83	419	424	413	355	472
..... 2015		74	375	454	292	355	394
w tym: of which:							
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodo- wym		36	183	207	156	172	192
Conditions originating in the preinatal period							
w tym zaburzenia związane z okresem trwania ciąży i rozwojem płodu		25	127	148	104	118	134
of which disorders related to length of gestation and fetal growth							
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ		30	152	217	83	161	144
Congenital anomalies ^Δ							
w tym wrodzone wady serca		14	71	118	21	86	58
of which congenital malformation of heart							

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the "International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD — 10 Revision)".

TABL. 23 (61). **ZAMACHY SAMOBÓJCZE^a ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ**
SUICIDES^a REGISTERED BY POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	502	465	TOTAL
w tym dokonane	351	341	<i>of which committed</i>
Miasta	219	192	<i>Urban areas</i>
Wieś	283	273	<i>Rural areas</i>
Wiek samobójców:			Age of suicidal persons:
12 lat i mniej	1	–	<i>12 and less</i>
13–18	25	20	<i>13–18</i>
19–24	57	47	<i>19–24</i>
25–29	44	36	<i>25–29</i>
30–49	168	174	<i>30–49</i>
50–69	166	145	<i>50–69</i>
70 lat i więcej	38	36	<i>70 and more</i>

^a Usiłowane i dokonane; w podziale według wieku nie uwzględniono samobójców o nieustalonym wieku.

Źródło: dane Krajowego Systemu Informacji Policji (KSIP).

^a Attempted and committed; data by age of suicidal persons exclude cases for which age is unknown.

Source: data of the National Police Information System (KSIP).

TABL. 24 (62). **PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA**
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat <i>Life expectancy at age specified</i>					
	0	15	30	45	60	
MEŻCZYŹNI MALES						
OGÓŁEM	2005	69,9	55,7	41,4	28,1	17,2
TOTAL	2010	71,2	56,9	42,7	29,3	18,0
	2015	73,3	58,8	44,4	30,7	18,8
	2016	73,6	59,1	44,8	31,0	19,1
Miasta		75,0	60,5	46,1	32,2	19,9
<i>Urban areas</i>						
Wieś		72,5	58,0	43,7	30,1	18,4
<i>Rural areas</i>						
KOBIETY FEMALES						
OGÓŁEM	2005	79,9	65,6	50,8	36,3	22,9
TOTAL	2010	81,0	66,5	51,7	37,2	23,7
	2015	82,4	67,7	52,9	38,3	24,6
	2016	82,7	68,0	53,2	38,6	24,8
Miasta		82,9	68,1	53,3	38,7	25,0
<i>Urban areas</i>						
Wieś		82,5	67,8	53,1	38,5	24,7
<i>Rural areas</i>						

TABL. 25 (63). **PROGNOZA LUDNOŚCI DO 2050 R.**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION PROJECTION UNTIL 2050
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2020	2030	2040	2050	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w tys.	2139,7	2096,5	1995,8	1862,5	1710,6	T O T A L in thous.
mężczyźni	1037,5	1017,3	969,7	906,8	838,6	males
kobiety	1102,2	1079,2	1026,1	955,6	872,0	females
Miasta	988,9	962,2	896,3	813,1	723,2	Urban areas
mężczyźni	466,1	452,5	419,8	381,1	341,9	males
kobiety	522,8	509,8	476,5	432,0	381,3	females
Wieś	1150,9	1134,3	1099,4	1049,3	987,4	Rural areas
mężczyźni	571,4	564,8	549,8	525,7	496,7	males
kobiety	579,5	569,4	549,6	523,6	490,7	females
W wieku przedprodukcyjnym w tys.	381,5	360,8	305,8	259,1	227,0	Pre-working age in thous.
mężczyźni	195,4	184,8	157,1	133,2	116,7	males
kobiety	186,1	176,0	148,6	125,9	110,3	females
Miasta	163,1	154,4	126,7	104,7	91,0	Urban areas
mężczyźni	83,5	79,0	65,2	53,8	46,8	males
kobiety	79,6	75,4	61,5	50,8	44,2	females
Wieś	218,5	206,4	179,0	154,4	136,0	Rural areas
mężczyźni	112,0	105,8	91,9	79,3	69,9	males
kobiety	106,5	100,6	87,1	75,1	66,1	females
W wieku produkcyjnym w tys.	1329,2	1253,5	1148,5	1009,3	822,6	Working age in thous.
mężczyźni	709,2	673,8	618,0	557,4	461,4	males
kobiety	620,0	579,7	530,5	451,8	361,2	females
Miasta	619,8	567,2	503,3	427,6	330,8	Urban areas
mężczyźni	320,8	296,6	263,4	230,5	180,6	males
kobiety	299,0	270,7	239,9	197,2	150,2	females
Wieś	709,3	686,3	645,2	581,6	491,8	Rural areas
mężczyźni	388,3	377,2	354,6	327,0	280,8	males
kobiety	321,0	309,0	290,6	254,6	211,0	females
W wieku poprodukcyjnym w tys.	429,0	482,2	541,5	594,1	661,0	Post-working age in thous.
mężczyźni	132,9	158,7	194,6	216,2	260,5	males
kobiety	296,1	323,5	347,0	377,9	400,5	females
Miasta	206,0	240,6	266,3	280,8	301,4	Urban areas
mężczyźni	61,8	76,9	91,2	96,8	114,5	males
kobiety	144,2	163,7	175,1	184,0	186,9	females
Wieś	223,1	241,6	275,2	313,3	359,6	Rural areas
mężczyźni	71,1	81,8	103,3	119,4	146,0	males
kobiety	152,0	159,8	171,9	193,9	213,6	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIE- PRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	61	67	74	85	108	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
mężczyźni	46	51	57	63	82	males
kobiety	78	86	93	112	141	females

TABL. 26 (64). **PROGNOZA GOSPODARSTW DOMOWYCH DO 2050 R.**
Stan w dniu 31 XII
HOUSEHOLDS PROJECTION UNTIL 2050
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
GOSPODARSTWA DOMOWE w tys. HOUSEHOLDS in thous.									
OGÓŁEM	766,3	786,1	814,6	829,7	791,9	745,8	713,4	686,9	TOTAL
Miasta	395,6	407,4	416,3	414,5	393,5	363,5	341,3	325,7	Urban areas
Wieś	370,7	378,6	398,3	415,1	398,3	382,2	372,1	361,2	Rural areas
PRZECIĘTNA LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWIE DOMOWYM AVERAGE NUMBER OF PERSONS IN HOUSEHOLD									
OGÓŁEM	2,8	2,6	2,5	2,4	2,4	2,5	2,5	2,5	TOTAL
Miasta	2,5	2,3	2,2	2,1	2,1	2,2	2,2	2,2	Urban areas
Wieś	3,1	3,0	2,8	2,6	2,7	2,7	2,7	2,7	Rural areas

TABL. 27 (65). **MIGRACJE WENĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY**
INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR
PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a				Odływ ^b Outflow ^b				Saldo migracji Net migration
	ogółem total	z miast from urban areas	ze wsi from rural areas	z zagranicy from abroad	ogółem total	do miast to urban areas	na wieś to rural areas	za granicę to abroad	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS									
OGÓŁEM 2005	23421	11750	11340	331	28322	14398	13597	327	-4901
TOTAL 2010	21071	10482	10168	421	25976	12782	12735	459	-4905
2015 °	18983	9248	9735	x	23797	12246	11551	x	-4814
2016	19238	9162	9427	649	23305	11694	11347	264	-4067
Miasta 2005	9749	3813	5760	176	14384	6468	7649	267	-4635
Urban areas 2010	8278	3214	4826	238	13306	5916	7062	328	-5028
2015 °	7818	2824	4994	x	11694	5306	6388	x	-3876
2016	7964	2758	4817	389	11398	4992	6267	139	-3434
Wieś 2005	13672	7937	5580	155	13938	7930	5948	60	-266
Rural areas 2010	12793	7268	5342	183	12670	6866	5673	131	123
2015 °	11165	6424	4741	x	12103	6940	5163	x	-938
2016	11274	6404	4610	260	11907	6702	5080	125	-633
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION									
OGÓŁEM 2005	10,69	5,36	5,18	0,15	12,93	6,57	6,21	0,15	-2,24
TOTAL 2010	9,66	4,80	4,66	0,19	11,91	5,86	5,84	0,21	-2,25
2015 °	8,86	4,32	4,54	x	11,10	5,71	5,39	x	-2,25
2016	9,01	4,29	4,41	0,30	10,91	5,48	5,31	0,12	-1,90
Miasta 2005	9,65	3,77	5,70	0,17	14,24	6,40	7,57	0,26	-4,59
Urban areas 2010	8,15	3,17	4,75	0,23	13,11	5,83	6,96	0,32	-4,95
2015 °	7,89	2,85	5,04	x	11,80	5,36	6,45	x	-3,91
2016	8,03	2,78	4,86	0,39	11,49	5,03	6,32	0,14	-3,46
Wieś 2005	11,59	6,73	4,73	0,13	11,81	6,72	5,04	0,05	-0,23
Rural areas 2010	10,97	6,23	4,58	0,16	10,86	5,89	4,86	0,11	0,11
2015 °	9,69	5,57	4,11	x	10,50	6,02	4,48	x	-0,81
2016	9,85	5,60	4,03	0,23	10,41	5,86	4,44	0,11	-0,55

^a Zameldowania. ^b Wymeldowania. ^c Tylko migracje wewnętrzne.

^a Registrations. ^b Cancelled registrations. ^c Only internal migration.

TABL. 28 (66). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odptyw ^b Outflow ^b		
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innych województw from other voivodships	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innych województw to other voivodships

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
 IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	23090	19253	3837	27995	19253	8742
TOTAL	2010	20650	17218	3432	25517	17218	8299
	2015	18983	16084	2899	23797	16084	7713
	2016	18589	15675	2914	23041	15675	7366
Miasta	2005	9573	7463	2110	14117	9043	5074
Urban areas	2010	8040	6268	1772	12978	8167	4811
	2015	7818	6213	1605	11694	7327	4367
	2016	7575	6005	1570	11259	7226	4033
Wieś	2005	13517	11790	1727	13878	10210	3668
Rural areas	2010	12610	10950	1660	12539	9051	3488
	2015	11165	9871	1294	12103	8757	3346
	2016	11014	9670	1344	11782	8449	3333

NA 1000 LUDNOŚCI
 PER 1000 POPULATION

OGÓŁEM	2005	10,54	8,79	1,75	12,78	8,79	3,99
TOTAL	2010	9,47	7,89	1,57	11,70	7,89	3,80
	2015	8,86	7,50	1,35	11,10	7,50	3,60
	2016	8,70	7,34	1,36	10,79	7,34	3,45
Miasta	2005	9,47	7,39	2,09	13,97	8,95	5,02
Urban areas	2010	7,92	6,17	1,75	12,78	8,04	4,74
	2015	7,89	6,27	1,62	11,80	7,39	4,41
	2016	7,64	6,06	1,58	11,35	7,29	4,07
Wieś	2005	11,46	9,99	1,46	11,76	8,65	3,11
Rural areas	2010	10,81	9,39	1,42	10,75	7,76	2,99
	2015	9,69	8,57	1,12	10,50	7,60	2,90
	2016	9,63	8,45	1,17	10,30	7,38	2,91

^a Zameldowania. ^b Wymeldowania.

^a Registrations. ^b Cancelled registrations.

TABL. 29 (67). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Napływ ^a Inflow ^a			Odływ ^b Outflow ^b			Saldo migracji Net migration		
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety Females
OGÓŁEM .. 2005	23090	10685	12405	27995	12714	15281	-4905	-2029	-2876
TOTAL									
2010	20650	9262	11388	25517	11246	14271	-4867	-1984	-2883
2015	18983	8746	10237	23797	10946	12851	-4814	-2200	-2614
2016	18589	8772	9817	23041	10753	12288	-4452	-1981	-2471
0— 4 lata	1865	986	879	2226	1187	1039	-361	-201	-160
years									
5— 9	1424	756	668	1597	857	740	-173	-101	-72
10—14	845	454	391	940	501	439	-95	-47	-48
15—19	727	354	373	796	386	410	-69	-32	-37
20—24	1460	458	1002	1732	543	1189	-272	-85	-187
25—29	3065	1178	1887	4443	1686	2757	-1378	-508	-870
30—34	2736	1325	1411	3889	1866	2023	-1153	-541	-612
35—39	1916	1007	909	2410	1281	1129	-494	-274	-220
40—44	1151	636	515	1362	739	623	-211	-103	-108
45—49	751	406	345	828	454	374	-77	-48	-29
50—54	537	277	260	566	286	280	-29	-9	-20
55—59	552	267	285	575	284	291	-23	-17	-6
60—64	552	254	298	559	250	309	-7	4	-11
65 lat i więcej	1008	414	594	1118	433	685	-110	-19	-91
and more									

a Zameldowania. *b* Wymeldowania.

a Registrations. *b* Cancelled registrations.

TABL. 30 (68). **MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Imigranci <i>Immigrants</i>			Emigranci <i>Emigrants</i>			Saldo migracji <i>Net migration</i>		
	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>Females</i>
OGÓŁEM ...2005	331	121	210	327	187	140	4	-66	70
TOTAL									
2010	421	289	132	459	221	238	-38	68	-106
2016	649	351	298	264	141	123	385	210	175
0— 4 lata <i>years</i>	352	183	169	11	6	5	341	177	164
5— 9	48	28	20	21	7	14	27	21	6
10—14	7	5	2	16	9	7	-9	-4	-5
15—19	14	8	6	26	22	4	-12	-14	2
20—24	20	9	11	21	12	9	-1	-3	2
25—29	39	23	16	28	16	12	11	7	4
30—34	30	15	15	54	31	23	-24	-16	-8
35—39	27	15	12	31	13	18	-4	2	-6
40—44	25	19	6	23	10	13	2	9	-7
45—49	18	7	11	14	8	6	4	-1	5
50—54	23	10	13	9	5	4	14	5	9
55—59	16	12	4	5	1	4	11	11	—
60—64	14	8	6	1	1	—	13	7	6
65 lat i więcej <i>and more</i>	16	9	7	4	—	4	12	9	3

Uwaga. Brak danych o migracjach zagranicznych za 2015 r.
Note. No data available on international migration for 2015.

TABL. 31 (69). **REZYDENCI**
Stan w dniu 31 XII
USUAL RESIDENCE POPULATION
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w tys.	2156,6	2118,5	2112,8	T O T A L in thous.
mężczyźni w tys.	1045,9	1027,0	1024,0	males in thous.
kobiety: w tys.	1110,7	1091,6	1088,8	female: in thous.
na 100 mężczyzn	106	106	106	per 100 males
Miasta: w tys.	999,5	978,1	980,0	Urban areas: in thous.
w % ogółu ludności rezydującej	46,3	46,2	46,4	in % of total usual residence population
Wieś: w tys.	1157,1	1140,4	1132,7	Rural areas: in thous.
w % ogółu ludności rezydującej	53,7	53,8	53,6	in % of total usual residence population

TABL. 32 (70). **REZYDENCI^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE USUAL RESIDENCE POPULATION^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w tys. in thous.			
O G Ó Ł E M	2156,6	2118,5	2112,8	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	415,9	379,8	375,9	Pre-working age
Miasta	176,2	163,0	163,1	Urban areas
mężczyźni	90,0	83,4	83,3	males
kobiety	86,2	79,6	79,8	females
Wieś	239,7	216,8	212,9	Rural areas
mężczyźni	123,0	111,0	109,0	males
kobiety	116,7	105,7	103,9	females
W wieku produkcyjnym	1359,2	1310,7	1297,8	Working age
w tym w wieku mobilnym	849,9	826,1	818,4	of which of mobility age
Miasta	655,2	609,3	602,7	Urban areas
mężczyźni	332,6	315,6	313,3	males
w tym w wieku mobilnym	201,7	191,7	190,4	of which of mobility age
kobiety	322,7	293,7	289,4	females
w tym w wieku mobilnym	200,5	189,1	187,2	of which of mobility age
Wieś	703,9	701,3	695,1	Rural areas
mężczyźni	383,5	384,3	381,1	males
w tym w wieku mobilnym	234,8	233,6	231,3	of which of mobility age
kobiety	320,4	317,0	314,0	females
w tym w wieku mobilnym	212,8	211,8	209,5	of which of mobility age
W wieku poprodukcyjnym	381,5	428,1	439,0	Post-working age
Miasta	168,0	205,8	214,3	Urban areas
mężczyźni	49,6	61,8	65,0	males
kobiety	118,4	144,0	149,3	females
Wieś	213,5	222,3	224,7	Rural areas
mężczyźni	67,1	70,7	72,2	males
kobiety	146,3	151,6	152,5	females

TABL. 33 (71). **KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE W 2016 R.**
Stan w końcu roku
CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS IN 2016
End of year

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS	Wierni, wyznawcy <i>Adherents, faithful</i>	Duchowni <i>Clergy</i>	Jednostki kościelne ^a <i>Church units</i> ^a
Kościół Katolicki Catholic Church			
Kościół Rzymskokatolicki ^b	2217067	2369	705
Kościół Neounicki	131	2	1
Starokatolickie Old Catholic			
Kościół Polskokatolicki	3537	12	17
Kościół Starokatolicki Mariawitów	77	1	3
Kościół Katolicki Mariawitów	106	1	2
Prawosławne Orthodox			
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny ^c	12500	46	31
Protestanckie i tradycji protestanckiej Protestant and Protestant-tradition			
Kościół Chrześcijan Baptystów	239	2	4
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	454	3	8
Kościół Boży w Chrystusie	39	3	1
Kościół Chrześcijan Wiary Ewangelicznej	196	6	10
Kościół Zielonoświątkowy	1129	26	14
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	319	30	9
Świecki Ruch Misyjny „Epifania”	120	20	5
Nowoapostolski Kościół w Polsce	118	–	3
Kościół Chrystusowy w RP	340	18	3
Kościół Wolnych Chrześcijan	28	2	1
Kościół Ewangelicznych Chrześcijan	239	6	5
Kościół Jezusa Chrystusa w Werbkowicach ^d	30	3	1
Kościół Boży w Polsce	60	1	1
Islamskie Muslim			
Muzułmański Związek Religijny	60	1	–
Liga muzułmańska w RP ^d	500	2	1
Dalekiego Wschodu Far Eastern Religions			
Buddyjski Związek Diamentowej Drogi Linii Karma Kagyū ^e	82	–	3
Związek Buddyjski Bencien Karma Kamsang	96	–	–
Misja Buddyjska Trzy Schronienia w Polsce ^f	150	2	2
Instytut Wiedzy o Tożsamości „Misja Czaitani”	150	15	1
Inne Other			
Świadkowie Jehowy w Polsce	8562	.	94
Kościół Jezusa Chrystusa Świętych w Dniach Ostatnich..	61	4	1

^a Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. ^b Dane dotyczą diecezji: lubelskiej, siedleckiej i zamojsko-lubaczowskiej. ^c Dane dotyczą diecezji lubelsko-chełmskiej. ^d Dane dotyczą 2010 r. ^e Dane dotyczą 2011 r. ^f Dane dotyczą 2008 r.

^a Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. ^b Data concern dioceses: lubelska, siedlecka and zamojsko-lubaczowska ^c Data concern lubelsko-chełmska diocese. ^d Data concern year 2010. ^e Data concern year 2011. ^f Data concern year 2008.

DZIAŁ VI RYNEK PRACY

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane zawarte w tabl. 1, 2 opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, przeprowadzanego w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Badaniem objęte są osoby **w wieku 15 lat i więcej**, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, z wyjątkiem osób nieobecnych 12 miesięcy i więcej, jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy. Gospodarstwo domowe oznacza zespół osób spokrewnionych lub spowinowacanych, a także niespokrewnionych, mieszkających razem i utrzymujących się wspólnie. Badanie nie obejmuje gospodarstw domowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania.

Dane BAEL od 2010 r. uogólniono na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. Dane te nie są w pełni porównywalne z wynikami badań dla okresów wcześniejszych, publikowanymi w poprzednich edycjach Rocznika.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

1) **do pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych); jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące; ponad

CHAPTER VI LABOUR MARKET

General notes

Economic activity of the population

1. Data in tables 1, 2 were compiled on the basis of the **Labour Force Survey (LFS)**, a sample survey conducted on a quarterly basis using the continuous observation method, i.e., economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter. The survey covers **persons aged 15 and more**, being members of households in dwellings selected on a random basis. The survey does not cover the members of households absent for 12 months and more except persons whose absence results from the type of their job. A household is a group of people living together in a dwelling and maintaining themselves jointly. The survey does not include institutional households.

The LFS data since 2010 were generalized on the basis of the population balances compiled with the use of the Population and Housing Census 2011. The data are not fully comparable to the surveys' results for the previous periods published in the previous edition of the Yearbook.

2. The main criterion in dividing the population into economically active and inactive is work, i.e. performing, holding or looking for work.

Economically active persons include employed and unemployed persons:

1) **employed persons** are persons, who during the reference week:

- performed, for at least 1 hour, any work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm in agriculture or family-owned business outside agriculture,
- formally had a work, but did not perform it (e.g., due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather) if the break in employment did not exceed 3 months; the additional criterion in case of employment as

to w BAEL przyjmuje się, że jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

2) za **bezrobotne** uznaje się osoby w wieku 15–74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
- były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono również osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

4. Ze względu na zaokrąglenia dokonywane przy uogólnianiu wyników reprezentacyjnego badania aktywności ekonomicznej ludności (BAEL), w tabl. 1-2 sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdań z badań prowadzonych przez przedsiębiorstwa i jednostki sfery budżetowej oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

a paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration.

2) **unemployed persons** are persons aged 15–74, who simultaneously fulfill three conditions:

- within the reference week were not employed,
- within a 4-week period (the last week being the reference week) actively sought work,
- were available for work within a 2-week period following the reference week.

The unemployed also include persons who found and were waiting to begin it within a 3-month period and were available for that work.

Economically inactive persons are persons who are not classified either as employed or unemployed.

3. **The activity rate** is calculated as the share of economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The employment rate is calculated as the share of the employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The unemployment rate calculated as the share of unemployed (total or in a given group) in the economically active population (total or in a given group).

4. Due to rounding-off results of the Labour Force Survey (LFS), sum of components in tables 1-2 can differ from the amount given in the item “total”.

Employment

1. Data were compiled on the basis of reports from enterprises and budgetary sphere entities as well as estimates (i.a. in regard to private farms in agriculture).

2. Dane o pracujących dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór lub stosunek służbowy);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), z pewnymi wyłączeniami w latach 2005-2009; patrz ust. 5 na str. 126,
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia; **niepełnozatrudnieni** są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

4. Dane dotyczące pracujących według stanu podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

5. Dane dotyczące pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według

2. Data regarding employment concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);
- 2) employers and own-account workers, i.e.:
 - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), with some exceptions in 2005-2009; see item 5 on page 126,
 - b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity other than that related to private farms in agriculture,
 - c) other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;
- 3) outworkers;
- 4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);
- 5) members of agricultural production co-operatives (agricultural producers' co-operatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);
- 6) clergy fulfilling priestly obligations.

3. Full-time paid employees are persons employed on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker; **part-time paid employees** are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. **Part-time paid employees in the main workplace** are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

4. Data concerning employment on a given day are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

5. Data concerning employed persons on private farms in agriculture as of 31 XII in

stanu w dniu 31 XII w latach 2005-2009 wyznaczono na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz od 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

- 1) w latach 2005-2009 nie zaliczono osób pracujących:
 - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby;
 - b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1,0 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;
- 2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

Dane o pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie od 2010 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

6. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

- 1) **zatrudnienia według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych;
- 2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

7. Dane grupowane według sekcji opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 5 na str. 25.

8. W tabl. 3 dane prezentowane są według faktycznego miejsca pracy pracownika i rodzaju działalności, natomiast w pozostałych tablicach — według siedziby przedsiębiorstwa (jednostki).

9. Prezentowane dane o pracujących, z wyjątkiem tabl. 3 nie obejmują: fundacji, stowarzyszeń,

2005-2009 were estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census as well as the Agricultural Census 2002 as well as since 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010.

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, while:

- 1) *in 2005-2009 are not included the following employed persons:*
 - a) *on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing **exclusively** for their own needs;*
 - b) *on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **exclusively** or **mainly** for their own needs;*
- 2) *since 2010 are included the whole number of employed persons on those farms independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing **exclusively** or **mainly** for their own needs).*

Data regarding employed persons on private farms in agriculture since 2010 are not strictly comparable to those for previous year.

6. *Data regarding employees hired on the basis of employment contracts concern:*

- 1) **the employment, on a given 31 XII**, *of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees;*
- 2) **the average paid employment** — *full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.*

7. *Data grouped according to sections were compiled using the **enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 25.*

8. *In table 3 data are presented by actual workplace of employed person and type of activity, in other tables — by seat of enterprise (unit).*

9. *Presented data on employed persons, excluding table 3, do not include: foundations,*

partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, rolników indywidualnych, duchownych oraz podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Dane o pracujących nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

10. Informacje o ruchu zatrudnionych obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy (łącznie ze zwolnieniami grupowymi), osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

11. Wolne miejsca pracy to miejsca powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone,
- 2) pracodawca czyni starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

12. Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz

associations, political parties, trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional local government, individual farmers, clergy and economic entities employing up to 9 persons.

Data on employed persons do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

10. Information regarding labour turnover concerns full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary employees. These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as – for record-keeping purposes – persons, who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacation and rehabilitation.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care leaves (or the number of terminations less the number of persons granted child-care leaves) during a survey year to the number of full-time paid employees as of 31 XII from the year preceding the surveyed year.

11. Vacancies job are created due to labour turnover or newly established fulfilling simultaneously three criteria:

- 1) they are actually free to take on the reporting day,
- 2) employer made attempts to find persons willing to take the job,
- 3) in case of finding adequate persons, the employer would be ready to employ them immediately.

12. Newly created jobs are the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the

wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

newly established units.

Bezrobocie

1. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 645, z późniejszymi zmianami), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonywującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osobą niepełnosprawną – zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

2. **Stopę bezrobocia rejestrowanego** obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Stopę bezrobocia rejestrowanego podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Dane od 2010 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

3. Informacje o wydatkach Funduszu Pracy podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 645, z późniejszymi zmianami).

Unemployment

1. *Data regarding **registered unemployed persons** include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2016 item 645, with later amendments), are classified as unemployed.*

*An **unemployed person** is understood as a person who is at least 18 years old and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme exam) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.*

2. *The **registered unemployment rate** is calculated as the relation of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.*

The registered unemployment rate is given considering employed persons on private farms in agriculture (as part of the economically active civilian population) estimated on the basis of the Agricultural Census 2010.

Data since 2010 are not strictly comparable to those for previous years.

3. *Information concerning Labour Fund expenditures are given according to Law dated 20 IV 2004, on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2016 item 645, with later amendments).*

Warunki pracy

1. Informacje o **wypadkach przy pracy** obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy, niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

2. Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkami przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- w czasie trwania podróży służbowej,
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony,
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Work conditions

1. **Information regarding accidents at work** includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

2. **Accident at work** is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:

- 1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;
- 2) when the employee remains at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.

Every accident is treated **equally to accident at work**, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:

- during a business trip,
- during a training within the scope of common self-defence,
- at performing tasks ordered by trade union organizations functioning at the employer.

Za **wypadek przy pracy uważa się również** nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;
- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
- 6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni pracy na rzecz tych spółdzielni;
- 7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy-zlecenia lub umowy o świadczenie usług;
- 8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
- 9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
- 10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
- 11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

3. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:

- 1) *practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship;*
- 2) *performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions;*
- 3) *carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;*
- 4) *servicing the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland;*
- 5) *stay – on the basis of appointment issues by powiat labour office or other supervising entity – at a training or internship connected with a scholarship received by school-leavers;*
- 6) *performance of work, by members of agricultural producers' cooperatives, agricultural farmers' cooperatives and by other persons treated equally to members of cooperatives, for the benefit of these cooperatives;*
- 7) *performance or cooperation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;*
- 8) *performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or cooperation at conducting them;*
- 9) *performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;*
- 10) *servicing supplementary forms of military service;*
- 11) *education at the National School of Public Administration by students who receive scholarships.*

3. A serious accident at work is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

4. Za **śmiertelny wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

5. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m. in. według **wydarzeń** bezpośrednio je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków.

Wydarzenia powodujące urazy pogrupowano od 2005 r. zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u.

6. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia** opracowano na podstawie sprawozdawczości; przy czym dane:

- obejmują zatrudnionych w podmiotach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; budownictwo (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja (bez działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane oraz pozostałego sprzątnięcia); edukacja (w zakresie szkół wyższych); opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdro-

4. **A fatal accident at work** is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

5. Accidents at work are classified, i.e., according to the **events** which directly cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all shortcomings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents.

Contact-mode of injury since 2005 are grouping according to the EUROSTAT recommendation.

6. Information regarding **persons working in hazardous conditions** i.e., with substances hazardous to health is compiled on the basis of reports. Data concern persons:

- employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction (excluding development of building projects); wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; information and communication (excluding motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); professional, scientific and technical activities (in the scope of scientific research and development as well as veterinary activities); administrative and support service activities (in the scope of rental and leasing activities, travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities); education (only tertiary education); human health and social work activities (in the scope of human health activities); other service activities (in the scope of repair of computers and personal and household goods);

wotnej); pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);

- 2) dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwiókniające, hałas, wibracje, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi;
- 3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

7. Ocena ryzyka zawodowego to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

8. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

9. Szczegółowe objaśnienia i informacje z zakresu warunków pracy zawierają publikacje GUS z serii „Informacje i opracowania statystyczne” — „Wypadki przy pracy” oraz „Warunki pracy”.

2) *exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold micro-climates, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery;*

3) *the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees.*

7. Evaluation of occupational risk is a complex estimation of possibility combination of bodily injury occurrence or health status worsening as well as seriousness of these events, in threatening situation. It is done in order to choose appropriate means for ensuring safety.

8. A disease is deemed an **occupational disease** if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.

9. Detailed explanations and information concerning work conditions are contained in CSO's publications from series "Statistical information and report" — "Accidents at Work" and "Working Conditions".

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

TABL. 1 (72). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ**
 – na podstawie BAEL
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE
 – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016				SPECIFICATION	
	przeciętne w roku annual averages		kwartały quarters					
			I	II	III	IV		
LUDNOŚĆ w tys.	1956	2021	1710	1711	1711	1709	1709	POPULATION in thous.
Mężczyźni	944	986	821	822	822	820	820	Men
Kobiety	1011	1036	889	890	890	888	888	Women
Aktywni zawodowo	1093	1131	941	943	935	952	934	Economically active persons
mężczyźni	599	624	523	525	522	524	523	men
kobiety	494	507	418	418	414	428	411	women
Pracujący	986	1026	866	841	858	895	870	Employed persons
mężczyźni	538	567	480	465	474	490	488	men
kobiety	447	459	386	375	384	404	382	women
Bezrobotni ^a	108	105	75	102	77	57	64	Unemployed persons ^a
mężczyźni	61	57	44	59	47	34	35	men
kobiety	46	48	31	43	30	23	29	women
Bierni zawodowo	862	890	769	768	776	757	775	Economically inactive persons
Mężczyźni	345	362	298	297	300	296	297	Men
Kobiety	517	528	471	471	476	461	478	Women
WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ w %	55,9	56,0	55,0	55,1	54,6	55,7	54,7	ACTIVITY RATE in %
mężczyźni	63,5	63,3	63,7	63,9	63,5	63,9	63,8	men
kobiety	48,9	48,9	47,0	47,0	46,5	48,2	46,3	women
Miasta	54,9	56,3	55,4	55,7	56,0	56,3	53,6	Urban areas
Wieś	56,8	55,8	54,7	54,7	53,5	55,3	55,5	Rural areas
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w %	50,4	50,8	50,6	49,2	50,1	52,4	50,9	EMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	57,0	57,5	58,5	56,6	57,7	59,8	59,5	men
kobiety	44,2	44,3	43,4	42,1	43,1	45,5	43,0	women
Miasta	48,3	50,8	50,4	49,0	50,3	52,5	50,2	Urban areas
Wieś	52,4	50,7	50,9	49,3	50,1	52,3	51,5	Rural areas
STOPA BEZROBOCIA w %	9,9	9,3	8,0	10,8	8,2	6,0	6,9	UNEMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	10,2	9,1	8,4	11,2	9,0	6,5	6,7	men
kobiety	9,3	9,5	7,4	10,3	7,2	5,4	7,1	women
Miasta	12,1	9,7	9,0	12,0	10,6	6,8	6,4	Urban areas
Wieś	7,8	8,9	7,3	9,8	6,2	5,3	7,2	Rural areas

^a Osoby w wieku 15—74 lata.

^a Persons aged 15—74.

TABL. 2 (73). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2016 R. – na podstawie BAEL**
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2016 – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność Popula- tion	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawo- dowo <i>Eco- nomi- cally inactive persons</i>	Współ- czynnik aktyw- ności zawo- dowej <i>Activity rate</i>	Wskaź- nik za- trudnie- nia <i>Em- ployment rate</i>	Stopa bezro- bocia <i>Unem- ploy- ment rate</i>
		ogółem <i>total</i>	pracu- jący <i>em- ployed</i>	bezrobot- ni ^a <i>unem- ployed ^a</i>				
		w tys. <i>in thous.</i>						
OGÓŁEM TOTAL	1709	934	870	64	775	54,7	50,9	6,9
Według wieku: By age:								
w tym w wieku produkcyj- nym ^b <i>of which of working age ^b</i>	1219	898	834	63	321	73,7	68,4	7,0
15—24 lata	231	74	58	16	158	32,0	25,1	21,6
25—34	297	242	219	23	55	81,5	73,7	9,5
35—44	286	249	240	9	37	87,1	83,9	3,6
45—54	251	211	202	9	40	84,1	80,5	4,3
55 lat i więcej <i>and more</i>	644	158	151	8	485	24,5	23,4	5,1
Według poziomu wykształcenia: By educational level:								
Wyższe <i>Tertiary</i>	360	285	269	16	74	79,2	74,7	5,6
Policealne i średnie zawodo- we <i>Post-secondary and voca- tional secondary</i>	449	290	275	14	160	64,6	61,2	4,8
Średnie ogólnokształcące <i>General secondary</i>	146	69	60	10	77	47,3	41,1	14,5
Zasadnicze zawodowe <i>Basic vocational</i>	368	230	211	19	138	62,5	57,3	8,3
Gimnazjalne, podstawowe, niepełne podstawowe i bez wykształcenia szkolnego <i>Lower secondary, primary, incomplete primary and without school education</i>	385	60	54	5	326	15,6	14,0	8,3

^a Osoby w wieku 15—74 lata. ^b Mężczyźni 18—64 lata, kobiety 18—59 lat.

^a Persons aged 15—74. ^b Men aged 18—64, women aged 18—59.

Pracujący Employment

TABL. 3 (74). **PRACUJĄCY**^a
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016	
				ogółem total	z liczby ogółem kobiety of total numer women
OGÓŁEM	729555	794127	817161	829185	405618
TOTAL					
sektor publiczny	189815	180572	165201	167629	109527
public sector					
sektor prywatny	539740	613555	651960	661556	296091
private sector					
Rolnictwo ^b , leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	278600	308062	308163	308129	149860
Agriculture ^b , forestry and fishing					
Przemysł	108761	103710	107469	109761	32476
Industry					
w tym przetwórstwo przemysłowe	92150	85521	88282	90598	29625
of which manufacturing					
Budownictwo	24679	35656	33183	35243	3478
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	87694	95966	97874	99139	52580
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa	31753	31882	33910	35739	6979
Transportation and storage					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	7105	8092	8794	9063	6061
Accommodation and catering ^Δ					
Informacja i komunikacja	3047	6043	7540	8355	2774
Information and communication					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	12771	13474	14070	13958	9566
Financial and insurance activities					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	5924	7270	7486	7596	3544
Real estate activities					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	17395	14166	17482	18081	9163
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1710	9286	11224	11302	5162
Administrative and support service activities					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	30345	33965	35345	35498	21010
Public administration and defence; compulsory social security					
Edukacja	64885	66407	66980	67305	51571
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	40960	45036	48962	50500	39666
Human health and social work activities					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	6030	6313	6652	6789	4280
Arts, entertainment and recreation					
Pozostała działalność usługowa	7896	8799	12027	12727	7448
Other service activities					

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 128.

^a By actual workplace and kind of activity. ^b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 5 on page 128.

TABL. 4 (75). **PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which	
		zatrudnieni na podstawie stosunku pracy <i>employees hired on the basis of an em- ployment contract</i>	właściciele, współ- właściciele i bezpłatnie pomaga- jący członkowie rodzin <i>owners, co-owners including contributing family workers</i>
OGÓŁEM	2005 317939	313685	2877
TOTAL	2010 345994	341768	3107
	2015 344510	340781	2789
	2016 355662	352193	2626
sektor publiczny	155870	155870	–
<i>public sector</i>			
sektor prywatny	199792	196323	2626
<i>private sector</i>			
w tym: of which:			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4211	3809	34
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>			
Przemysł	99619	98846	759
<i>Industry</i>			
w tym przetwórstwo przemysłowe	74293	73537	742
<i>of which manufacturing</i>			
Budownictwo	15955	15664	291
<i>Construction</i>			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	47095	46072	811
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>			
Transport i gospodarka magazynowa	14178	13964	214
<i>Transportation and storage</i>			
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	3498	3403	95
<i>Accommodation and catering^Δ</i>			
Informacja i komunikacja	2569	2553	16
<i>Information and communication</i>			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	7161	6898	14
<i>Financial and insurance activities</i>			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	5642	5555	87
<i>Professional, scientific and technical activities</i>			
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	4480	4437	43
<i>Administrative and support service activities</i>			
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	34834	34834	–
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>			
Edukacja	64897	64782	115
<i>Education</i>			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	40345	40220	125
<i>Human health and social work activities</i>			
Pozostała działalność usługowa	444	431	13
<i>Other service activities</i>			

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 5 (76). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016	
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób ^a of which entities employing more than 9 persons ^a
OGÓŁEM	360130	398413	390441	398183	334343
TOTAL					
sektor publiczny	175747	163966	148956	149287	149287
public sector					
sektor prywatny	184383	234447	241485	248896	185057
private sector					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8919	8776	8561	8766	2683
Agriculture, forestry and fishing					
Przemysł	90658	99472	97829	101614	94582
Industry					
w tym przetwórstwo przemysłowe	75257	73823	72426	76494	69896
of which manufacturing					
Budownictwo	18618	26435	22860	23817	15330
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	52903	65180	61079	61831	43246
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa	18423	15424	18493	18676	13242
Transportation and storage					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	4205	5133	4913	5035	2928
Accommodation and catering ^Δ					
Informacja i komunikacja	2320	2812	3080	3208	2335
Information and communication					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	11325	10031	7798	7454	6690
Financial and insurance activities					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	5164	5722	5764	5762	4551
Real estate activities					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	6824	9158	8662	8994	5191
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	2821	4655	5032	5638	4214
Administrative and support service activities					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	29087	33559	33716	33665	33664
Public administration and defence; compulsory social security					
Edukacja	63619	63212	62344	62215	61640
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	36973	39955	40135	40846	38395
Human health and social work activities					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4865	5334	5254	5464	5235
Arts, entertainment and recreation					
Pozostała działalność usługowa	3406	3555	4922	5200	419
Other service activities					

^a Bez zatrudnionych za granicą.

^a Excluding persons employed abroad.

TABL. 6 (77). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI ^a
Stan w dniu 31 XII
FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Pełnozatrudnieni ^b Full-time employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time employees	
		ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM	2005	288494	148641	25191	15520
TOTAL	2010	316886	158586	24882	15401
	2015	315340	162429	25441	16950
	2016	327040	167858	25153	16486
sektor publiczny		142684	96155	13186	9100
<i>public sector</i>					
sektor prywatny		184356	71703	11967	7386
<i>private sector</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		2663	644	1146	907
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Przemysł		95804	27787	3042	1358
<i>Industry</i>					
w tym przetwórstwo przemysłowe		70830	24239	2707	1254
<i>of which manufacturing</i>					
Budownictwo		14976	1401	688	195
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		43372	24999	2700	1898
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa		13452	1952	512	141
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		2644	1944	759	478
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>					
Informacja i komunikacja		2397	849	156	88
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		6609	5203	289	213
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		4452	1863	537	366
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		5096	2809	459	245
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		4166	1700	271	149
<i>Administrative and support service activities</i>					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		33640	19981	1194	597
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>					
Edukacja		54794	42714	9988	7353
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		37911	30802	2309	1710
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		4704	3007	1017	752
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa		360	203	71	28
<i>Other service activities</i>					

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b Od 2009 łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo

^a Excluding economic entities employing up to 9 person. ^b Since 2009 including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 7 (78). PRZYJĘCIA DO PRACY^a
HIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %	
		kobiety women	podjemu- jący pierwszą pracę persons starting work for the first time	osoby, które po- przednio pracowały persons formerly employed	powracający z urlopów wychow- awczych ^b persons returning from child- -care leaves ^b		
OGÓŁEM	2005	51209	21718	9222	24400	1389	17,7
TOTAL	2010	50706	20093	9299	38444	1055	15,7
	2015	53190	24759	7766	32663	509	16,9
	2016	59667	27909	10635	35106	387	18,7
sektor publiczny		13650	8734	2341	8980	184	9,6
public sector							
sektor prywatny		46017	19175	8294	26126	203	26,0
private sector							
w tym: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i ry- bactwo		383	103	67	213	#	15,8
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł		17540	6143	2420	10536	88	18,8
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe ... of which manufacturing		15130	5811	2097	8868	78	22,1
Budownictwo		5019	229	596	3190	6	33,8
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		13304	7880	3668	7271	57	32,0
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa.. Transportation and storage		2990	364	376	1799	8	23,4
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		669	439	106	386	4	25,5
Accommodation and catering ^Δ							
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa		707	540	68	487	10	10,6
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		490	192	44	354	4	11,1
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		763	430	134	390	9	15,2
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ		4369	2170	709	1810	4	135,1
Administrative and support service activities							
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpiecze- nia społeczne		3528	1888	595	2334	62	10,3
Public administration and defence; compulsory social security							
Edukacja		4355	3499	605	2885	64	8,0
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . Human health and social work activities		4468	3493	990	2758	61	12,2
Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją		549	323	126	331	6	11,8
Arts, entertainment and recreation							

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospo-
darczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic
entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 8 (79). **ZWOLNIENIA Z PRACY^a**
TERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termina- tion rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przeniesieni na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdolności do pracy, rehabilitację retired or granted pension due to an inability to work or due to reha- bilitation	korzystają- cy z urlopów wychowawczych ^b persons granted child-care ^b	
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee			
OGÓŁEM	2005 45871	19592	5016	3666	3983	2183	15,5
TOTAL	2010 50410	20260	7971	2929	2671	1272	15,5
	2015 50466	21401	6646	3996	4587	677	16,0
	2016 51087	23933	4214	4270	4583	835	15,9
sektor publiczny	11907	7368	869	396	2723	288	8,3
public sector							
sektor prywatny	39180	16565	3345	3874	1860	547	22,0
private sector							
w tym: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo .. Agriculture, forestry and fishing	307	64	39	15	50	#	12,6
Przemysł	14690	5010	1550	1286	1203	201	15,6
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe	12440	4715	1303	1157	731	186	18,0
of which manufacturing							
Budownictwo	4854	242	313	338	170	30	32,5
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	11231	6953	1062	1487	293	224	26,6
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa	2219	271	112	233	145	9	17,4
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	609	392	31	70	18	16	22,8
Accommodation and catering ^Δ							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	823	622	98	119	113	24	12,1
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	430	188	35	27	119	7	9,6
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	688	329	70	76	80	16	13,5
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	3510	2003	100	126	25	11	108,3
Administracja publiczna i obrona naro- dowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3319	1781	111	81	731	95	9,6
Public administration and defence; com- pulsory social security							
Edukacja	4106	3063	455	112	883	83	7,5
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3423	2589	183	167	672	95	9,2
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	447	270	31	31	75	19	9,3
Arts, entertainment and recreation							

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodar-
czych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic
entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 9 (80).

ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNO-KSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY ^a
THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem — absolwenci szkół of total number — school leavers				
			wyż- szych tertiary	policealnych i średnich zawodo- wych post- -secondary and sec- ondary vocational	liceów ogólno- kształca- cych general seconda- ry	zasadni- czych zawodo- wych basic vocatio- nal	
OGÓŁEM	2005	8120	3859	3151	2456	932	1581
TOTAL	2010	6545	2953	2941	1503	860	1241
	2015	5688	2833	2660	1306	752	970
	2016	5394	2472	2612	1312	553	917
sektor publiczny		1777	1137	1312	242	108	115
public sector							
sektor prywatny		3617	1335	1300	1070	445	802
private sector							
w tym: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		53	19	40	10	#	#
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł		1770	514	497	573	261	439
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe		1514	479	400	494	231	389
of which manufacturing							
Budownictwo		378	26	78	83	27	190
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		934	448	291	353	127	163
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa		106	19	48	36	10	12
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		48	32	10	22	8	8
Accommodation and catering ^Δ							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		45	32	39	3	3	–
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		25	9	13	6	#	#
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ...		109	56	102	5	–	2
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		60	18	23	12	11	14
Administrative and support service activities							
Administracja publiczna i obrona narodowa; obo- wiązkowe zabezpieczenia społeczne		423	262	339	43	30	11
Public administration and defence; compulsory social security							
Edukacja		430	336	367	41	13	9
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		845	616	641	108	38	58
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekrea- cją		86	52	55	8	20	3
Arts, entertainment and recreation							

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 10 (81). **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKwidOWANE W 2016 R.**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a newly created ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utworzone of which newly created jobs	z liczby ogółem w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób of total number in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons
	w tys. in thous.						
OGÓŁEM	0,8	0,4	0,3	25,8	13,5	11,1	7,7
TOTAL							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0,0	–	0,0	0,3	0,1	0,1	0,0
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł	0,2	0,2	0,1	4,1	2,6	1,5	1,1
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemy- słowe	0,2	0,2	0,1	3,7	2,3	1,4	1,0
<i>of which manufacturing</i>							
Budownictwo	0,2	0,0	0,0	3,4	1,0	0,8	0,5
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów sa- mochodowych ^Δ	0,0	0,1	0,0	9,8	5,3	5,2	3,6
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazy- nowa	0,1	0,0	0,0	1,4	0,7	0,3	0,1
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ..	0,1	0,0	0,0	0,6	0,2	0,1	0,1
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>							
Informacja i komunikacja	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,2	0,1
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	0,0	–	0,0	0,2	0,1	0,1	0,1
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ ...	0,0	–	0,0	0,2	0,0	0,1	0,1
<i>Real estate activities</i>							

^a W ciągu roku.

^a During the year.

TABL. 10 (81). **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE
W 2016 R. (dok.)**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a newly created ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utworzone of which newly created jobs	z liczby ogółem w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób of total number in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0,0	0,0	0,0	0,8	0,1	0,4	0,1
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	0,0	0,0	0,0	0,9	0,7	0,5	0,4
<i>Administrative and support service activities</i>							
Administracja publiczna i obrona narodu; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0,0	0,0	0,0	0,8	0,8	0,4	0,4
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja	0,0	0,0	0,0	1,3	1,0	0,8	0,7
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0,0	0,0	0,0	1,2	0,7	0,3	0,2
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0,0	0,0	0,0	0,4	0,1	0,2	0,1
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	–	–	–	0,1	0,0	0,1	0,0
<i>Other service activities</i>							

^a W ciągu roku.

^a During the year.

Bezrobocie Unemployment

TABL. 11 (82). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
 Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS
JOB OFFERS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	156832	119709	107895	95596	Total registered unemployed persons
w tym kobiety	78358	59385	52567	47184	of which women
Z liczby ogółem – bezrobotni:					Of total number – unemployed persons:
dotychczas niepracujący	53714	37500	26485	21745	previously not employed
absolwenci ^a	10635	8872	6141	4778	school-leavers ^a
bez kwalifikacji zawodowych	38445	29844	32493	29313	without occupational qualifications
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	6954	3966	4023	3393	terminated for company reasons
długotrwale bezrobotni ^b	106831	61852	65635	58418	long-term unemployed ^b
posiadający prawo do zasiłku ...	13737	12669	9130	8012	possessing benefit rights
posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	17340	16413	with at least one child under 6 years of age
niepełnosprawni	2983	4149	4795	4363	disabled persons
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^c w %	17,0	13,1	11,7	10,3	Registered unemployment rate ^c in %
Oferty pracy	536	722	1525	1764	Job offers

^a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. ^b Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy. ^c Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 129.

Ź r ó ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated any school confirmed by a certificate, diploma or other document completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation. ^b Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training. ^c See general notes, item 2 on page 129.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 12 (83). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI**^a
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED
FROM UNEMPLOYMENT ROLLS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani	148277	169386	138425	131264	Newly registered unemployed persons
z liczby bezrobotnych:					<i>of number of unemployed persons:</i>
Kobiety	67563	79958	64755	61099	<i>Women</i>
Dotychczas niepracujący	60236	59160	33633	28073	<i>Previously not employed</i>
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	4767	4761	4882	4372	<i>Terminated for company reasons</i>
Bezrobotni wyrejestrowani	156197	166914	147399	143563	Persons removed from unemployment rolls
z liczby bezrobotnych:					<i>of number of unemployed persons:</i>
Kobiety	70580	78032	68504	66482	<i>Women</i>
Z tytułu podjęcia pracy	59042	57625	68653	68366	<i>Received jobs</i>

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 13 (84). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2015		2016	
	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>

OGÓŁEM
TOTAL

OGÓŁEM TOTAL	156832	78358	119709	59385	107895	52567	95596	47184
-------------------------------------	---------------	--------------	---------------	--------------	---------------	--------------	--------------	--------------

WEDŁUG WIEKU
BY AGE

24 lata i mniej <i>and less</i>	41871	21344	29530	15028	19179	9371	15337	7726
25—34	49776	27002	39416	21574	34280	19199	29935	17292
35—44	29170	15073	20261	10423	22066	11333	20241	10636
45—54	30121	13580	20536	9551	17164	7907	15252	6940
55 lat i więcej <i>and more</i>	5894	1359	9966	2809	15206	4757	14831	4590

TABL. 13 (84). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2015		2016	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL								
Wyższe	12671	8482	16698	11008	16644	11108	14685	9860
<i>Tertiary</i>								
Policealne oraz średnie zawodowe	40390	23220	29441	15854	26315	14093	23375	12610
<i>Post-secondary as well as vocational secondary</i>								
Średnie ogólnokształcące	14010	9755	15117	9387	12596	7653	11166	7040
<i>General secondary</i>								
Zasadnicze (zawodowe)	47071	20002	29821	11988	26712	10173	23161	8933
<i>Basic vocational</i>								
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	42690	16899	28632	11148	25628	9540	23209	8741
<i>Lower secondary, primary and incomplete primary</i>								
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY^{ab} BY DURATION OF UNEMPLOYMENT^{ab}								
3 miesiące i mniej	34587	14006	41599	18610	29943	12733	25963	10878
<i>months and less</i>								
3— 6	20766	10517	20389	10677	15333	7800	12524	6280
<i>3—6</i>								
6—12	20724	9758	19146	9502	15552	7339	13752	6870
<i>6—12</i>								
12—24	23493	11834	19796	10049	16386	8194	15415	8067
<i>12—24</i>								
Powyżej 24 miesięcy	57262	32243	18779	10547	30681	16501	27942	15089
<i>More than 24 months</i>								
WEDŁUG STAŻU PRACY^b BY WORK SENIORITY^b								
Bez stażu pracy	53714	29440	37500	20760	26485	14516	21745	12136
<i>No work seniority</i>								
Ze stażem pracy: With work seniority:								
1 rok i mniej	25532	13635	21607	11742	23810	12810	22365	12244
<i>and less</i>								
1— 5	26678	11875	23449	10646	22234	10284	20127	9667
<i>1—5</i>								
5—10	16911	8189	12262	5715	12576	5761	11295	5230
<i>5—10</i>								
10—20	20953	10537	13749	6411	12433	5491	11157	4854
<i>10—20</i>								
20—30	11729	4483	8578	3307	7806	2938	6731	2464
<i>20—30</i>								
powyżej 30 lat	1315	199	2564	804	2551	767	2176	589
<i>more than 30 years</i>								

^a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. ^b Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3—6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2016 r. wśród bezrobotnych było 22605 osób (w tym 8085 kobiet) w wieku 50 lat i więcej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a From the date of registering in a labour office. ^b Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3—6 persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

N o t e. As of 31 XII 2016 among the unemployed were 22605 persons (of which 8085 women) aged 50 and more.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 14 (85). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU^a**
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy:					<i>Unemployed persons who:</i>
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	3582	1901	2140	2385	<i>Undertaking employment in inter-vention works</i>
w tym kobiety	1696	1057	1173	1265	<i>of which women</i>
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	2353	3445	1353	1564	<i>Undertaking employment in public works</i>
w tym kobiety	1047	1099	503	621	<i>of which women</i>
Rozpoczęli szkolenie lub staż u pracodawcy	20827	35819	18857	19201	<i>Started training or internship with the employer</i>
w tym kobiety	11977	21966	10943	11208	<i>of which women</i>
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne	1839	1423	1460	<i>Started a social useful works</i>
w tym kobiety	1074	876	897	<i>of which women</i>
Liczba zgłoszonych ofert pracy	44174	55016	56241	65495	Number of submitted job offers

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 15 (86). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY^a**
EXPENDITURES OF LABOUR FUND^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				w od- setkach in per- cent	
OGÓŁEM	212,8	514,5	354,3	399,7	100,0	TOTAL
w tym:						<i>of which:</i>
Zasiłki dla bezrobotnych	92,9	122,6	104,8	93,3	23,3	<i>Unemployment benefits</i>
Szkolenia	9,2	16,9	8,6	8,9	2,2	<i>Training</i>
Środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy	21,0	138,1	75,9	81,7	20,4	<i>Means for starting of economic activity and equipping of workseat</i>
Roboty publiczne	10,9	25,0	9,9	12,6	3,1	<i>Public works</i>
Prace interwencyjne	9,9	9,4	10,9	11,9	3,0	<i>Intervention works</i>
Stypendia za okres stażu	39,3	153,6	101,2	101,0	25,3	<i>Scholarships for intership pe-riod</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 129.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a See general notes, item 3 on page 129.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

Warunki pracy

Work conditions

TABL. 16 (87). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a**
(poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a
(excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W wypadkach <i>In accidents</i>			Z liczby ogółem – powodujących nie- zdolność do pracy <i>Of total number – accidents resulting in an inability to work</i>			SPECIFICATION
		śmier- tel- nych <i>fatal</i>	cięż- kich se- rious	lżej- szych <i>ligh- ter</i>	1–3 dni <i>days</i>	4–20	21 dni i więcej <i>days and more</i>	
OGÓŁEM TOTAL								
OGÓŁEM2005	3352	14	22	3316	13	811	2390	TOTAL
2010	3772	10	21	3741	33	1066	2459	
2015	3447	17	16	3414	38	1137	2140	
2016	3661	10	11	3640	66	1208	2335	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	49	2	–	47	–	8	38	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł	1088	–	7	1081	13	267	801	<i>Industry</i>
w tym przetwórstwo przemysłowe	827	–	5	822	9	219	593	<i>of which manufacturing</i>
Budownictwo	228	2	–	226	–	47	179	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	519	1	1	517	12	209	288	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazyno- wa	209	2	1	206	–	53	154	<i>Transportation and stor- age</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	35	–	–	35	–	14	20	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja	7	–	–	7	1	5	1	<i>Information and commu- nication</i>
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	45	–	–	45	4	16	23	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	53	–	–	53	2	8	43	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	35	2	–	33	–	16	17	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	85	–	–	85	5	49	30	<i>Administrative and sup- port service activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	308	1	1	306	9	124	172	<i>Public administration and defence; compul- sory social security</i>
Edukacja	322	–	–	322	7	111	200	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	633	–	1	632	12	264	343	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	28	–	–	28	1	11	15	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Pozostała działalność usługowa	17	–	–	17	–	6	11	<i>Other service activities</i>

^a Zgłoszone w danym roku

^a Registered in a given year.

TABL. 16 (87). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (dok.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W wypadkach <i>In accidents</i>			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy <i>Of total number – accidents resulting in an inability to work</i>			SPECIFICATION	
		śmier- tel- nych <i>fatal</i>	cięż- kich se- rious	łżej- szych <i>lighter</i>	1–3 dni <i>days</i>	4–20	21 dni i więcej <i>days and more</i>		
NA 1000 PRACUJĄCYCH (WSKAŹNIK WYPADKOWOŚCI) PER 1000 EMPLOYED PERSONS (ACCIDENT RATE)									
OGÓŁEM	2005	7,37	0,03	0,05	7,29	0,03	1,78	5,25	TOTAL
	2010	7,88	0,02	0,04	7,82	0,07	2,23	5,14	
	2015	6,75	0,03	0,03	6,69	0,07	2,23	4,19	
	2016	7,03	0,02	0,02	6,99	0,13	2,32	4,49	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		8,83	0,36	–	8,47	–	1,44	6,85	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł		10,02	–	0,06	9,96	0,12	2,46	7,37	<i>Industry</i>
w tym przetwórstwo przemysłowe		9,25	–	0,06	9,19	0,10	2,45	6,63	<i>of which manufacturing</i>
Budownictwo		6,66	0,06	–	6,60	–	1,37	5,23	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		5,27	0,01	0,01	5,25	0,12	2,12	2,92	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazyno- wa		6,00	0,06	0,03	5,91	–	1,52	4,42	<i>Transportation and stor- age</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		3,92	–	–	3,92	–	1,57	2,24	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja		0,88	–	–	0,88	0,13	0,63	0,13	<i>Information and commu- nication</i>
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa		3,21	–	–	3,21	0,29	1,14	1,64	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		7,03	–	–	7,03	0,27	1,06	5,70	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		1,97	0,11	–	1,86	–	0,90	0,96	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		7,55	–	–	7,55	0,44	4,35	2,66	<i>Administrative and sup- port service activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		8,70	0,03	0,03	8,64	0,25	3,50	4,86	<i>Public administration and defence; compul- sory social security</i>
Edukacja		4,80	–	–	4,80	0,10	1,65	2,98	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		12,73	–	0,02	12,71	0,24	5,31	6,90	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		4,17	–	–	4,17	0,15	1,64	2,23	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Pozostała działalność usługowa		1,37	–	–	1,37	–	0,48	0,89	<i>Other service activities</i>

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 17 (88). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a**
(poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)
EVENTS AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a
(excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo con- struc- tion	handel; naprawa pojazdów samo- chodo- wych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	trans- port i gospo- darka maga- zynowa trans- port and storage	opieka zdrow- otna i pomoc spo- leczna health and social work
			razem total	w tym prze- twór- stwo prze- mysłowe of which manu- factur- ing				
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY EVENTS CAUSING INJURY								
OGÓŁEM2005	3352	45	1362	1181	264	322	218	488
TOTAL 2010	3772	73	1251	1057	340	577	138	570
2015	3447	48	1076	819	197	499	220	640
2016	3661	49	1088	827	228	519	209	633
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami che- micznymi <i>Contact with electrical voltage tem- perature, hazardous substances and chemicals</i>	97	1	49	39	8	14	3	5
Zderzenie z lub uderzenie w: <i>Horizontal or vertical impact with or against:</i>								
nieruchomy obiekt <i>a stationary object</i>	1166	10	276	215	56	135	77	257
obiekt w ruchu <i>object in motion</i>	674	10	262	177	62	112	33	48
w tym przez: <i>of which by:</i>								
spadający obiekt <i>falling object</i>	303	5	127	72	36	47	10	16
poruszający się lub transpor- towany obiekt <i>moving or transported object</i>	111	2	39	32	10	26	6	12
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym <i>Contact with sharp, coarse and rough object</i>	518	1	204	173	44	99	13	80
w tym kontakt z przedmiotem ostrym <i>of which contact with sharp ma- terial agent</i>	327	1	135	117	15	80	4	52
Uwięzienie, zmiżdżenie <i>Pretension, crush, etc.</i>	237	5	130	105	16	38	7	17
Obciążenie fizyczne lub psychiczne. <i>Physical or mental stress</i>	506	6	107	77	19	79	42	122
w tym obciążenie układu mię- śniowo-szkieletowego <i>of which physical stress on the muscular-skeletal system</i>	449	3	102	74	16	74	39	109
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia <i>Aggression human or animal</i>	103	8	6	3	3	3	19	35
Pozostałe <i>Others</i>	360	8	54	38	20	39	15	69

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 17 (88). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (dok.)**
EVENTS AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo con- struction	handel; naprawa pojazdów samo- chodo- wych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	trans- port i gospo- darka maga- zynowa trans- port and storage	opieka zdrow- otna i pomoc spo- leczna health and social work
			razem total	w tym prze- twór- stwo przem- ysłowe of which manu- factur- ing				
PRZYCZYNY WYPADKÓW CAUSES OF ACCIDENTS								
OGÓŁEM 2005	6335	78	2751	2372	653	597	384	732
TOTAL 2010	6940	124	2534	2158	736	1039	248	907
..... 2015	6526	82	2358	1799	455	1067	410	902
..... 2016	6823	88	2297	1791	476	1110	418	928
Niewłaściwy stan czynnika materialnego <i>Inappropriate condition of material objects/agents</i>	809	7	334	263	56	71	82	126
Niewłaściwa organizacja: <i>Inappropriate organization of:</i>								
pracy <i>work</i>	303	6	116	91	41	48	11	31
stanowiska pracy <i>work post</i>	414	9	161	128	55	54	26	45
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym <i>Absence or inappropriate use of material objects/agents</i>	436	4	199	159	45	74	12	37
Nie używanie sprzętu ochronnego <i>Not using protective equipment</i>	92	2	41	31	3	29	1	1
Niewłaściwe samowolne zachowanie się pracownika <i>Inappropriate wilful employee action</i>	386	7	190	145	29	98	13	19
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^b <i>Inappropriate mental-physical condition of employee^b</i>	133	2	33	22	7	20	5	35
Nieprawidłowe zachowanie się pracownika <i>Incorrect employee action</i>	4014	48	1153	901	226	692	248	600
Inne <i>Other</i>	236	3	70	51	14	24	20	34

^a Zgłoszone w danym roku. ^b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

^a Registered in a given year. ^b Caused by, i.a.: sudden illness, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 18 (89). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE ^a**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	3041	2247	2084	2004	TOTAL
w tym wypadki śmiertelne	20	16	12	11	of which fatal accidents
Wydarzenia powodujące urazy:					Events causing injury:
upadek osób	1516	1173	1018	1002	persons falling
uderzenie lub przygniecenie przez spadające przedmioty	200	166	158	146	persons hit or crushed by falling objects
przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środki transportu w ruchu	78	50	24	28	persons run over, hit or caught by moving means of transport
pochwycenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	371	294	278	238	persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment
uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta	371	241	177	180	persons hit, crushed or bitten by animals
działanie:					influence of:
skrajnych temperatur	23	10	6	7	extreme temperatures
materiałów szkodliwych	2	1	4	-	hazardous materials
inne wydarzenia	480	312	419	403	other events

^a Którym wypłacono jednorazowe odszkodowania.

Źródło: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Who received one-off accident compensations.

Source: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 19 (90). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA ^a**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total		Zagrożenie związane Hazard connected with					
				ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions		z maszynami szczególnie niebezpiecznymi particularly dangerous machinery	
		ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed									
OGÓŁEM	2005	110,6	85,0	80,3	56,8	19,6	19,2	10,8	9,0
TOTAL	2010	94,2	68,8	70,3	48,0	13,7	12,3	10,2	8,5
	2015	92,1	71,0	66,6	48,7	15,3	14,2	10,2	8,0
	2016	90,4	69,1	66,6	48,7	13,2	11,8	10,6	8,6
sektor publiczny		63,7	50,6	36,5	26,5	22,4	19,5	4,7	4,6
public sector									
sektor prywatny		101,3	76,6	78,9	57,8	9,4	8,6	13,0	10,2
private sector									

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 19 (90). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie związane Hazard connected with					
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions		z maszynami szczególnie niebezpiecznymi particularly dangerous machinery	
	ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	117,0	81,5	97,6	73,6	0,7	–	18,7	7,9
Przemysł <i>Industry</i>	159,0	120,0	120,9	88,0	19,1	16,3	19,1	15,7
w tym przetwórstwo przemysłowe .. <i>of which manufacturing</i>	133,8	106,0	93,7	73,5	18,2	14,8	21,9	17,7
Budownictwo <i>Construction</i>	85,0	75,3	61,2	54,1	16,4	15,3	7,4	5,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>	13,9	8,6	6,1	2,3	4,0	3,9	3,8	2,3
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	61,5	59,3	13,2	12,4	38,5	37,2	9,7	9,7
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	2,8	0,6	1,7	0,6	–	–	1,1	–
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	41,3	27,5	36,7	27,5	–	–	4,6	–
Edukacja <i>Education</i>	46,2	46,2	45,1	45,1	0,5	0,5	0,6	0,6
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	24,4	12,2	24,0	11,9	0,2	0,2	0,1	0,1

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 20 (91). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA ^a WEDŁUG GRUP CZYNNIKÓW ZAGROŻEŃ**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYEES WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS ^a BY GROUPS OF HAZARDOUS FACTORS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w osobach <i>in persons</i>				w odsetkach <i>in per cent</i>	
OGÓŁEM	22422	18700	18202	18509	100,0	TOTAL
zagrożenia związane:						<i>hazard connected</i>
Ze środowiskiem pracy	16268	13960	13166	13639	73,7	<i>With work environment</i>
działanie:						<i>influence of:</i>
jednej grupy czynników	11506	9526	9633	9976	53,9	<i>one group of factors</i>
dwóch i więcej grup czynników	4762	4434	3533	3663	19,8	<i>two or more groups of factors</i>
Z uciążliwością pracy	3963	2710	3027	2698	14,6	<i>With strenuous work</i>
działanie:						<i>influence of:</i>
jednej grupy czynników	3898	2433	2809	2407	13,0	<i>one group of factors</i>
dwóch i więcej grup czynników	65	277	218	291	1,6	<i>two or more groups of factors</i>
Z czynnikami mechanicznymi	2191	2030	2009	2172	11,7	<i>With mechanical factors</i>
działanie:						<i>influence of:</i>
jednej grupy czynników	1823	1691	1590	1759	9,5	<i>one group of factors</i>
dwóch i więcej grup czynników	368	339	419	413	2,2	<i>two or more groups of factors</i>

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 21 (92). **ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO^a W 2016 R.**
PAID EMPLOYEES ON POSITION FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE^a IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego <i>Evaluation of occupational risk</i>	Wylimowanie lub ograniczenie ryzyka zawodowego <i>Elimination or limitation of occupational risk</i>	Środki zastosowane do wylimowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego <i>Appliance of means to elimination or limitation of occupational risk</i>		
			techniczne <i>technical</i>	organizacyjne <i>organizational</i>	ochrony indywidualnej <i>individuality protection</i>
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości <i>per 1000 paid employees of total surveyed</i>					
OGÓŁEM	241	129	39	43	97
TOTAL					
sektor publiczny	235	145	49	41	97
<i>public sector</i>					
sektor prywatny	243	122	35	44	97
<i>private sector</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	331	287	59	83	268
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Przemysł	260	132	43	40	105
<i>Industry</i>					
w tym przetwórstwo przemysłowe	245	122	45	40	99
<i>of which manufacturing</i>					
Budownictwo	271	179	43	78	150
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	195	76	24	33	58
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa	338	201	60	85	90
<i>Transportation and storage</i>					
Informacja i komunikacja	259	87	–	87	18
<i>Information and communication</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	53	24	19	17	19
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	296	55	–	55	21
<i>Administrative and support service activities</i>					
Edukacja	116	40	29	29	17
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	218	146	39	30	121
<i>Human health and social work activities</i>					

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str.133.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 133.

TABL. 22 (93). **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

CHOROBY	Liczba przypadków <i>Number of cases</i>		DISEASES
	w liczbach bezwzględ- nych <i>in absolute numbers</i>	na 100 tys. zatrudnio- nych <i>per 100 thous. paid employees</i>	
OGÓŁEM			TOTAL
.....2005	304	82,1	
.....2010	118	29,7	
.....2015	125	30,7	
..... 2016	89	21,6	
w tym:			<i>of which:</i>
Pylice płuc	7	1,7	<i>Pneumoconioses</i>
Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu	1	0,2	<i>Diseases of pleura or pericardium in- duced by asbestos dust</i>
Astma oskrzelowa	3	0,7	<i>Bronchial asthma</i>
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodo- wane nadmiernym wysiłkiem głosowym	21	5,1	<i>Chronic diseases of vocal organ related to excessive vocal effort</i>
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w śro- dowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	2	0,5	<i>Malignant neoplasms induced by human carcinogens present in work environ- ment</i>
Choroby skóry	1	0,2	<i>Skin diseases</i>
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	4	1,0	<i>Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed</i>
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykony- wania pracy	4	1,0	<i>Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way job is per- formed</i>
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślima- kowego spowodowany hałasem	2	0,5	<i>Bilateral permanent noise-induced hear- ing loss of cochlear type</i>
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	36	8,8	<i>Infectious and parasitic diseases or their sequels</i>

Źródło: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

Source: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 23 (94). **KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a**
Stan w dniu 15 XII
PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a
As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Posiłki profilaktyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short-time work</i>	Dodatki kowemu urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze <i>Entitlements arising from work in particular conditions^b</i>
OGÓŁEM	2005	24212	30414	5467	35239	1654	1183	11436
TOTAL	2010	25669	25224	3564	19460	2742	436	242
	2015	20533	27675	2424	10391	1618	190	615
	2016	20380	24040	3183	10787	1534	177	515
sektor publiczny		4837	8494	719	3027	96	104	217
<i>public sector</i>								
sektor prywatny		15543	15546	2464	7760	1438	73	298
<i>private sector</i>								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		801	690	–	21	–	–	–
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł		14540	14983	1780	7135	1317	32	404
<i>Industry</i>								
w tym przetwórstwo przemysłowe ... <i>of which manufacturing</i>		6215	10016	729	3352	586	12	131
Budownictwo		2777	2303	816	741	3	4	5
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		641	1046	26	376	23	15	3
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa . <i>Transportation and storage</i>		1248	916	561	1888	10	34	43
Informacja i komunikacja		–	–	–	–	–	–	–
<i>Information and communication</i>								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		110	123	–	68	31	–	–
<i>Professional, scientific and technical activities</i>								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		–	13	–	10	–	–	–
<i>Administrative and support service activities</i>								
Edukacja		39	740	–	440	–	–	–
<i>Education</i>								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>		224	3226	–	108	150	92	60

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str.132.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 132.

TABL. 24 (95). ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY
I CHOROÓB ZAWODOWYCH^a

OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba świadczeń Number of benefits		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie Average cost of benefits in zł per 1 benefit		
	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensa- tions	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensa- tions	
OGÓŁEM	2005	1106	1061	2485	2331
TOTAL	2010	1504	1471	3472	3375
	2015	1333	1307	4281	4101
	2016	1407	1388	4179	4076
sektor publiczny		488	477	3680	3473
public sector					
sektor prywatny		919	911	4445	4392
private sector					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		33	29	5976	5476
Agriculture, forestry and fishing					
Przemysł		671	663	4132	4063
Industry					
w tym przetwórstwo przemysłowe		508	501	3900	3811
of which manufacturing					
Budownictwo		155	154	5491	5451
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		122	122	3864	3864
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa		50	49	4324	3949
Transportation and storage					
Informacja i komunikacja		–	–	–	–
Information and communication					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		8	8	8175	8175
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		4	4	3900	3900
Administrative and support service activities					
Edukacja		37	37	3643	3643
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		327	322	3535	3371
Human health and social work activities					

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities.

DZIAŁ VII

WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. Wynagrodzenia obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Prezentowane dane nie obejmują wynagrodzeń pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, a ponadto w tabl. 1 (w części „w tym podmioty”) nie obejmują wynagrodzeń zatrudnionych w organizacjach społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych.

Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne, honoraria (wynagrodzenia z tytułu korzystania lub rozporządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi).

Do wynagrodzeń osobowych zalicza się m.in.: wynagrodzenia zasadnicze, premie i nagrody, dodatki (np. za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, za staż pracy, za pełnienie funkcji kierowniczych), wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy (przestoje płatne, urlopy, choroby), nagrody jubileuszowe, odprawy rentowe i emerytalne, ekwiwalenty pieniężne za niewykorzystany urlop wypoczynkowy i inne, świadczenia deputatowe i odszkodowawcze. Wynagrodzenia osobowe dotyczą osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,

CHAPTER VII

WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

1. Wages and salaries include monetary payments as well as the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed.

Presented data do not include wages and salaries of employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety, moreover in table 1 (in range “of which entities”) do not include wages and salaries of employees in social and political organizations, trade unions and others.

Components of wages and salaries are comprised of: personal wages and salaries, payments from profit and balance surplus in co-operatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities, impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees (wages and salaries for using copyrights or related rights).

Personal wages and salaries comprise, i.e.: basic wages and salaries, premiums and prizes, bonuses (e.g., for working in unhealthy conditions, for seniority, for serving in management positions), wages and salaries for working overtime, wages and salaries for time off (paid lay-offs, holidays, illness) jubilee prizes, severance payments, monetary equivalents for unused holidays and other, allowances and claim benefits. Personal wages and salaries concern employees hired on the basis of an employment contract, persons engaged in outwork as well as apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training.

2. The average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
- payments from profit and balance surplus in co-operatives,

- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o wynagrodzeniach podaje się w ujęciu brutto, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika.

4. Dane w tabl. 3-6 opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2014 r. Dane dotyczą zatrudnionych, którzy otrzymali wynagrodzenie za cały miesiąc, bez zatrudnionych w organizacjach: społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych. Do obliczenia wynagrodzenia przyjęto sumę: wypłat wynagrodzeń osobowych za badany miesiąc z uwzględnieniem wypłat dokonanych za okresy dłuższe niż miesiąc w przeliczeniu na jeden miesiąc (np. 1/3 premii kwartalnej, 1/12: nagród i premii rocznych, wypłat z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz honorariów).

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa – w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa i w okresie od 1 I 2009 r. do 30 VI 2014 r. także ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE).

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa

- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television program producers.

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees, the wages and salaries of whom have been converted into those of full-time paid employees.

3. Data regarding wages and salaries are given in gross terms, i.e. including deductions for personal income taxes and employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness).

4. Data in tables 3-6 were compiled on the basis of sample survey structure of wages and salaries by occupations for October 2014. Data concern paid employees, who received wages and salaries for the whole month, excluding paid employees in social and political organizations, trade unions and others. For calculating wages and salaries the sum of the following were assumed: payments of personal wages and salaries for the reference month including payments made for periods longer than one month calculated per month (e.g. 1/3 of quarterly premiums, 1/12 of: annual prizes and premiums, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities and fees).

Social security benefits

1. Information regarding retirement pay and pension benefits (excluding farmers) concern benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution (from the sources of the Social Insurance Fund, the state budget – within the scope of the targeted grants as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures, and in the period from 1 I 2009 to 30 VI 2014 from the sources gathered in the open pension funds – OFE).

Information regarding retirement pay and pension benefits for farmers concerns benefits financed which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of

(w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;
- 7) żołnierze zawodowi;
- 8) funkcjonariusze: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej;
- 9) rolnicy indywidualni;
- 10) inwalidzi wojenni i wojskowi oraz kombataneci.

3. Świadczenia emerytalne i rentowe (renty wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

- 1) emerytury;
- 2) renty z tytułu niezdolności do pracy;
- 3) renty rodzinne.

4. Świadczenia emerytalne i rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m. in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

5. Dane dotyczące przeciętnej miesięcznej emerytury i renty obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

6. Dane o przeciętnych świadczeniach emerytalno-rentowych prezentowane są w ujęciu brutto, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

the targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) and also from the source which paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

2. Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement pay and pensions:

- 1) employed persons;
- 2) outworkers;
- 3) members of agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives;
- 4) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;
- 5) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);
- 6) clergy;
- 7) professional soldiers;
- 8) the Police, Internal Security Agency and Foreign Intelligence Agency, Border Guard, State Fire Department and Penitentiary Staff functionaries
- 9) farmers;
- 10) war and military invalids as well as combatants.

3. Retirement and other pension benefits (pensions also paid due to accidents at work and job-related illnesses) include:

- 1) retirement pensions;
- 2) disability pensions;
- 3) survivors pensions.

4. Retirement pay and pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory) taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

5. Data regarding the average monthly retirement pay and pension are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

6. Data concerning average retirement and pension benefits are presented in gross terms, i.e., including deductions for personal income taxes.

Wynagrodzenia Wages and salaries

TABL. 1 (96). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób of which entities employing more than 9 persons	
w zł in zł						
OGÓŁEM	2076,81	2922,60	3497,98	3625,04	3815,95	TOTAL
sektor publiczny	2428,05	3469,90	4111,08	4260,68	4260,68	public sector
sektor prywatny	1732,07	2530,18	3109,79	3233,77	3457,16	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2419,49	3389,07	4493,99	4593,51	5053,31	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	2067,01	3068,17	3760,83	3846,90	3956,29	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	1816,76	2485,04	3194,98	3322,75	3416,17	of which manufacturing
Budownictwo	1740,54	2356,25	2817,88	2954,05	3293,39	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1481,59	2088,62	2505,26	2687,49	2792,34	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	1965,75	2245,52	2736,71	2808,20	3038,63	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1263,77	1762,71	2220,97	2328,04	2498,77	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	3225,18	4021,16	5173,53	5446,12	6100,66	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3039,88	4012,91	4572,02	4748,56	4983,48	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2183,85	2940,90	3502,23	3713,53	3816,90	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2242,26	2868,94	3278,23	3399,04	3821,08	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1515,83	2830,78	2654,03	2806,15	2826,80	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2868,47	3860,96	4445,45	4678,91	4678,91	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	2322,67	3257,68	4035,65	4086,39	4098,53	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1833,26	3108,42	3505,54	3703,73	3756,56	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1933,85	2658,86	3166,86	3270,38	3303,27	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	2107,98	2289,26	2682,92	2874,97	2177,49	Other service activities

TABL. 2 (97). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO^a**
WEDŁUG SEKTORÓW EKONOMICZNYCH
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES^a
BY ECONOMIC SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016
	w zł in zł			
OGÓŁEM TOTAL	2180,18	3099,60	3699,48	3815,95
sektor publiczny <i>public sector</i>	2428,05	3469,90	4111,08	4260,68
sektor prywatny <i>private sector</i>	1844,70	2747,76	3354,83	3457,16
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	2592,58	3681,11	4918,53	5053,31
Przemysł i budownictwo <i>Industry i construction</i>	2098,71	3076,60	3774,78	3863,83
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ; transport and storage, accommodation and catering^Δ; information and communication</i>	1808,94	2345,35	2806,05	2956,33
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Financial and insurance activities; real estate activities</i>	2850,24	3788,43	} 3963,01	} 4094,03
Pozostałe usługi ^b <i>Other services^b</i>	2291,51	3341,70		

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; bez zatrudnionych poza granicami kraju. ^b Sekcje: Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; Administrowanie i działalność wspierająca^Δ; Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, Edukacja; Opieka zdrowotna i pomoc społeczna; Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; Pozostała działalność usługowa.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons; excluding persons employed abroad. ^b Sections: Professional, scientific and technical activities; Administrative and support service activities; Public administration and defence; compulsory social security; Education; Human health and social work activities; Arts, entertainment and recreation; Other service activities.

TABL. 3 (98). ZATRUDNIENI / WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO
ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.
PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES
FOR OCTOBER 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
		ogółem total	męż- czyźni males	kobie- ty fema- les	razem total	męż- czyźni males	kobie- ty fema- les	razem total	męż- czyźni males	kobie- ty fema- les	
a - w tys. osób in thous. person											
b - w odsetkach in percent											
OGÓŁEM	a	337,8	165,6	172,2	145,8	48,1	97,7	192,0	117,5	74,5	
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
z tego według przedziałów wynagro- dzeń ustalonych na podstawie krot- kości przeciętnego wynagrodzenia brutto (PW =4346,76 zł) dla gospo- darki narodowej w październiku 2016 roku: out of by were determined on the basic of multiplication of average gross wages and salaries (PW =4346,76 zł) for national economy in October 2016											
Do 1850,00 zł	Do 1850,00 zł	a	37,3	20,4	16,9	2,3	0,5	1,8	35,0	19,9	15,1
zł and less	zł and less	b	11,1	12,3	9,8	1,6	1,1	1,8	18,2	16,9	20,3
1850,01 – 2173,38	1850,01 zł – 50% PW	a	36,8	15,5	21,3	9,4	2,4	7,0	27,4	13,1	14,3
		b	10,9	9,3	12,4	6,5	4,9	7,2	14,2	11,1	19,1
2173,39 – 2912,33	50 – 67% PW	a	67,7	31,3	36,4	26,2	8,5	17,7	41,5	22,8	18,7
		b	20,0	18,9	21,1	18,0	17,7	18,1	21,7	19,5	25,0
2912,34 – 3260,07	67 – 75% PW	a	29,2	14,8	14,4	13,2	4,4	8,8	16,0	10,4	5,6
		b	8,6	8,9	8,4	9,0	9,2	8,9	8,3	8,8	7,6
3260,08 – 4346,76	75 – 100% PW	a	78,1	37,7	40,4	41,8	12,2	29,6	36,3	25,5	10,8
		b	23,0	22,8	23,4	28,5	25,4	30,3	19,0	21,9	14,4
4346,77 – 5433,45	100 – 125% PW	a	44,3	19,2	25,1	29,0	8,7	20,3	15,3	10,5	4,8
		b	13,1	11,6	14,6	19,9	18,2	20,9	8,0	8,9	6,5
5433,46 – 6520,14	125 – 150% PW	a	20,5	11,5	9,0	11,2	4,6	6,6	9,3	6,9	2,4
		b	6,1	7,0	5,2	7,7	9,5	6,8	4,8	5,9	3,1

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują pod-
mioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities
employing more than 9 persons.

TABL. 3 (98). **ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO
ZA PAŹDZIERNIK 2016 R. (dok.)**
*PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES
FOR OCTOBER 2016 (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION			Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
			ogółem total	męż- czyźni males	kobie- ty fema- les	razem total	męż- czyźni males	kobie- ty fema- les	razem total	męż- czyźni males	kobie- ty fema- les
6520,15 – 7606,83	150 – 175% PW	a	9,5	5,8	3,7	4,7	2,3	2,4	4,8	3,5	1,3
		b	2,8	3,5	2,2	3,2	4,8	2,4	2,5	2,9	1,8
7606,84 – 8693,52	175 – 200% PW	a	5,3	3,3	2,0	3,0	1,7	1,3	2,3	1,6	0,7
		b	1,6	2,0	1,2	2,1	3,5	1,4	1,2	1,4	0,9
8693,53 – 9780,21	200 – 225% PW	a	2,9	2,0	0,9	1,5	0,9	0,6	1,4	1,1	0,3
		b	0,9	1,2	0,5	1,1	1,9	0,6	0,7	0,9	0,4
9780,22 – 10866,90	225 – 250% PW	a	1,7	1,1	0,6	1,0	0,5	0,5	0,7	0,6	0,1
		b	0,5	0,7	0,3	0,7	1,1	0,5	0,4	0,5	0,2
10866,91 – 11953,59	250 – 275% PW	a	1,4	0,8	0,6	0,8	0,4	0,4	0,6	0,4	0,2
		b	0,4	0,5	0,3	0,5	0,8	0,4	0,3	0,3	0,3
11953,60 – 13040,28	275-300% PW	a	0,8	0,5	0,3	0,6	0,3	0,3	0,2	0,2	0,0
		b	0,3	0,3	0,2	0,4	0,6	0,3	0,1	0,2	0,1
13040,29 – 20000,00	300% PW – – 20000,00zł	a	1,7	1,2	0,5	1,0	0,6	0,4	0,7	0,6	0,1
		b	0,5	0,7	0,3	0,7	1,2	0,4	0,4	0,5	0,2
Od 20000,01 zł zł and more	Od 20000,01 zł zł and more	a	0,6	0,5	0,1	0,1	0,1	0,0	0,5	0,4	0,1
		b	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,0	0,2	0,3	0,1

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 4 (99). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2016

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	3721,84	3875,39	3574,12	TOTAL
Przedstawiciele władz publicz- nych, wyżsi urzędnicy i kie- rownicy	7,3	7,7	7,0	6320,28	7026,62	5570,09	<i>Managers</i>
Specjaliści	28,3	17,0	39,1	4561,20	5160,71	4311,48	<i>Professionals</i>
specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicz- nych	2,4	3,5	1,4	4728,13	5059,10	3918,08	<i>science and engineering professionals</i>
specjaliści do spraw zdrowia...	6,8	1,9	11,4	4620,66	6181,48	4365,46	<i>health professionals</i>
specjaliści nauczania i wy- chowania	12,5	6,3	18,5	4337,58	4606,62	4249,90	<i>teaching professionals</i>
specjaliści do spraw ekono- micznych i zarządzania	4,5	3,0	5,9	4176,95	4534,62	4004,35	<i>business and administration professionals</i>
specjaliści do spraw techno- logii informacyjno- -komunikacyjnych	0,8	1,5	0,2	6567,53	6620,28	6254,02	<i>information and communi- cations technology pro- fessionals</i>
specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kul- tury	1,3	0,8	1,7	6176,46	7047,89	5755,62	<i>legal, social and cultural professionals</i>
Technicy i inny średni personel	11,1	9,6	12,5	3745,35	4072,38	3502,95	<i>Technicians and associate professionals</i>
średni personel nauk fizycz- nych, chemicznych i tech- nicznych	2,9	4,5	1,3	4269,85	4465,11	3643,03	<i>science and engineering associate professionals</i>
średni personel do spraw zdrowia	1,7	1,1	2,3	3024,01	3285,85	2907,93	<i>health associate profes- sionals</i>
średni personel do spraw biznesu i administracji	5,2	3,2	7,2	3796,96	3989,94	3713,01	<i>business and administration associate professionals</i>
średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewne	1,0	0,3	1,6	3304,88	3186,74	3328,49	<i>legal, social, cultural and related associate profes- sionals</i>
technicy informatycy	0,3	0,5	0,1	3329,37	3401,13	2860,58	<i>information and communi- cations technicians</i>
Pracownicy biurowi	7,1	6,3	7,8	3294,79	3227,05	3347,91	<i>Clerks</i>
sekretarki, operatorzy urzą- dzeń biurowych i pokrewni ..	2,3	1,1	3,5	3377,19	3617,58	3301,83	<i>general and keyboard clerks</i>
pracownicy obsługi klienta	0,8	0,3	1,3	3840,02	4739,10	3624,73	<i>customer services clerks</i>
pracownicy do spraw finan- sowo-statystycznych i ewi- dencji materiałowej	3,3	4,6	1,9	3072,94	3016,18	3208,60	<i>numerical and material recording clerks</i>
pozostali pracownicy obsługi biura	0,7	0,3	1,1	3384,53	3350,74	3391,93	<i>other clerical support wor- kers</i>

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7, pkt 1) na str. 25.

^a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ^b See general notes to the Yearbook, item 7, point 1) on page 25.

TABL. 4 (99). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2016 R. (dok.)**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2016 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	
Pracownicy usług i sprzedawcy	10,1	5,3	14,7	2435,85	2697,61	2345,49	<i>Service and sales workers</i>
pracownicy usług osobistych	2,0	1,4	2,5	2355,51	2404,25	2329,88	<i>personal service workers</i>
sprzedawcy i pokrewni	6,9	3,0	10,8	2427,05	2751,92	2340,66	<i>sales workers</i>
pracownicy opieki osobistej i pokrewni	0,7	0,1	1,3	2364,77	2274,28	2372,55	<i>personal care workers</i>
pracownicy usług ochrony	0,5	0,8	0,1	3026,39	3055,36	2835,32	<i>protective services workers</i>
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	0,3	0,5	0,1	2717,66	2742,26	2516,37	<i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>
Robotnicy przemysłowi i rze- mieślnicy	15,8	26,8	5,2	3113,85	3263,40	2366,90	<i>Craft and related trades workers</i>
robotnicy budowlani i pokrew- ni (z wyłączeniem elektry- ków)	2,8	5,8	0,0	2939,74	2939,16	3062,33	<i>building and related trades workers, excluding electri- cians</i>
robotnicy obróbki metali, me- chanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	3,6	7,2	0,2	3455,21	3459,37	3274,45	<i>metal, machinery and relat- ed trades workers</i>
rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	0,6	0,9	0,3	3085,92	3304,55	2394,89	<i>handicraft and printing workers</i>
elektrycy i elektronycy	2,4	4,8	0,0	3968,19	3972,30	2806,07	<i>electrical and electronic trades workers</i>
robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	6,4	8,1	4,7	2688,18	2901,48	2329,11	<i>food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers</i>
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	10,9	18,8	3,4	3123,97	3214,75	2639,10	<i>Plant and machine operators and assemblers</i>
operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórc- zych	4,5	6,6	2,5	3451,16	3827,87	2490,07	<i>stationary plant and ma- chine operators</i>
monterzy	0,7	0,8	0,6	2856,71	2950,39	2747,98	<i>assemblers</i>
kierowcy i operatorzy pojaz- dów	5,7	11,4	0,3	2901,25	2880,26	3787,33	<i>drivers and mobile plant operators</i>
Pracownicy przy pracach prostych	9,1	8,0	10,2	2548,49	2837,43	2329,04	<i>Elementary occupations of which:</i>
w tym:							
robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	0,2	0,3	0,2	1965,82	2042,38	1850,00	<i>agricultural, forestry and fishery labourers</i>
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transpor- cie	3,3	5,0	1,7	2957,63	3094,24	2560,08	<i>labourers in mining, construc- tion, manufacturing and transport</i>

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7, pkt 1) na str. 25.

^a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ^b See general notes to the Yearbook, item 7, point 1) on page 25.

TABL. 5 (100). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2016 R. ¹
 AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2016 ¹

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety fema- les	razem total	męż- czyźni males	kobiety fema- les	razem total	męż- czyźni males	kobiety fema- les	
a - w zł in zł b – ogółem = 100 total = 100										
O G Ó Ł E M T O T A L										
O G Ó Ł E M	a	3721,84	3875,39	3574,12	4185,16	4562,79	3999,18	3370,02	3593,99	3016,55
T O T A L	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL										
Wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym	a	4813,22	5551,63	4422,89	4800,10	5431,16	4544,33	4840,87	5708,49	4081,43
<i>Tertiary with academic degree (at least doctor- ate) or tertiary with master degree, physician degree or equivalent</i>	b	129,3	143,3	123,7	114,7	119,0	113,6	143,6	158,8	135,3
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowane- go ekonomisty lub równo- rzędnym	a	3839,67	4212,33	3510,03	4017,73	4457,89	3837,45	3711,57	4126,50	3094,35
<i>Tertiary with engineerde- gree, licentiate (bachelor), economist with diploma or equivalent</i>	b	103,2	108,7	98,2	96,0	97,7	96,0	110,1	114,8	102,6
Policealne	a	3456,59	3722,33	3317,04	3592,32	3588,88	3593,05	3352,51	3760,63	2986,70
<i>Post – secondary</i>	b	92,9	96,1	92,8	85,8	78,7	89,8	99,5	104,6	99,0
Średnie zawodowe	a	3235,65	3436,66	2921,95	3527,96	3896,68	3245,22	3115,72	3316,46	2686,28
<i>Vocational secondary</i>	b	86,9	88,7	81,8	84,3	85,4	81,1	92,5	92,3	89,1
Średnie ogólnokształcące	a	2900,67	3119,70	2699,73	3231,40	3739,42	3011,52	2784,08	2997,63	2532,73
<i>General secondary</i>	b	77,9	80,5	75,5	77,2	82,0	75,3	82,6	83,4	84,0
Zasadnicze zawodowe	a	2755,18	2988,38	2297,45	2923,98	3386,21	2404,29	2706,32	2901,45	2248,75
<i>Basic vocational</i>	b	74,0	77,1	64,3	69,9	74,2	60,1	80,3	80,7	74,5
Gimnazjalne	a	2550,97	2668,05	2112,43	2171,13	2024,25	2438,19	2572,46	2697,51	2080,15
<i>Lower secondary</i>	b	68,5	68,8	59,1	51,9	44,4	61,0	76,3	75,1	69,0
Podstawowe i niepełne podstawowe	a	2784,54	2995,69	2455,43	2731,59	3180,49	2426,17	2807,43	2949,31	2480,32
<i>Primary and incomplete primary</i>	b	74,8	77,3	68,7	65,3	69,7	60,7	83,3	82,1	82,2

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 5 (100). **PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2016 R. ¹ (dok.)**
AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2016 ¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>			Sektor publiczny <i>Public sector</i>			Sektor prywatny <i>Private sector</i>		
		ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>fema- les</i>	razem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>fema- les</i>	razem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>fema- les</i>
a - w zł <i>in zł</i> b - ogółem = 100 <i>total = 100</i>										
WEDŁUG WIEKU BY AGE										
24 lata i mniej <i>and less</i>	a	2514,42	2610,36	2317,46	2606,24	2696,57	2528,83	2499,80	2601,38	2255,80
	b	67,6	67,4	64,8	62,3	59,1	63,2	74,2	72,4	74,8
25 - 34	a	3223,72	3376,99	3026,06	3372,86	3618,78	3236,98	3160,99	3321,35	2862,58
	b	86,6	87,1	84,7	80,6	79,3	80,9	93,8	92,4	94,9
35 - 44	a	3775,07	4018,69	3554,81	4215,33	4682,94	4004,58	3482,47	3783,82	3059,54
	b	101,4	103,7	99,5	100,7	102,6	100,1	103,3	105,3	101,4
45 - 54	a	3962,25	4200,43	3792,15	4404,27	4815,13	4240,52	3470,64	3854,43	2976,07
	b	106,5	108,4	106,1	105,2	105,5	106,0	103,0	107,2	98,7
55 - 59	a	3980,02	4110,92	3875,60	4252,49	4621,18	4071,88	3632,25	3748,25	3465,00
	b	106,9	106,1	108,4	101,6	101,3	101,8	107,8	104,3	114,9
60 - 64	a	4331,60	4328,86	4336,12	4703,48	4930,37	4465,78	3834,25	3794,08	3968,46
	b	116,4	111,7	121,3	112,4	108,1	111,7	113,8	105,6	131,6
65 lat i więcej <i>and more</i>	a	5350,00	5415,00	3653,32	6256,18	6278,73	4111,34	4241,31	4291,36	3569,19
	b	143,7	139,7	102,2	149,5	137,6	102,8	125,9	119,4	118,3
WEDŁUG STAŻU PRACY BY WORK SENIORITY										
do 1,9 roku <i>and less</i>	a	2688,96	2736,37	2632,92	2742,09	2873,77	2671,46	2671,47	2710,27	2612,01
	b	72,2	70,6	73,7	65,5	63,0	66,8	79,3	75,4	86,6
2,0 - 4,9	a	2880,75	3049,55	2681,86	3101,18	3386,78	2946,55	2803,19	2980,96	2527,87
	b	77,4	78,7	75,0	74,1	74,2	73,7	83,2	82,9	83,8
5,0 - 9,9	a	3335,70	3470,71	3170,68	3629,53	3911,04	3475,79	3211,93	3367,19	2944,22
	b	89,6	89,6	88,7	86,7	85,7	86,9	95,3	93,7	97,6
10,0 - 14,9	a	3681,39	3907,18	3422,19	4024,66	4459,77	3796,14	3484,95	3737,88	3028,93
	b	98,9	100,8	95,7	96,2	97,7	94,9	103,4	104,0	100,4
15,0 - 19,9	a	4026,99	4390,46	3709,72	4540,54	5158,83	4266,86	3685,96	4116,67	3110,76
	b	108,2	113,3	103,8	108,5	113,1	106,7	109,4	114,5	103,1
20,0 lat i więcej <i>and more</i>	a	4145,58	4345,37	3987,26	4461,06	4860,22	4269,73	3710,26	3964,90	3320,19
	b	111,4	112,1	111,6	106,6	106,5	106,8	110,1	110,3	110,1

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 6 (101). **MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH¹ WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW² WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.**
DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile) PAID EMPLOYMENT¹ BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS² FOR OCTOBER 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej <i>Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile)</i>									
	pierwszej <i>first</i>	drugiej <i>second</i>	trzeciej <i>third</i>	czwartej <i>fourth</i>	piątej (mediana) <i>fifth (median)</i>	szóstej <i>sixth</i>	siódmej <i>seventh</i>	ósmej <i>eight</i>	dziwiątej <i>ninth</i>	
	w zł					in zł				
OGÓŁEM	a	1850,00	2100,00	2473,23	2835,00	3234,62	3650,00	4141,51	4758,62	5918,16
TOTAL	b	1850,00	2088,62	2528,00	2889,10	3283,81	3672,15	4196,36	4977,69	6362,25
	c	1851,20	2109,20	2412,50	2775,00	3188,50	3634,05	4098,74	4625,59	5486,38
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	a	2629,00	3520,35	4195,81	4716,43	5300,00	5951,67	6787,50	7958,42	10488,61
<i>Public government representatives senior officials and managers</i>	b	2629,00	3625,66	4329,36	4885,37	5548,49	6427,34	7506,76	9178,00	11811,29
	c	2617,55	3450,00	4087,50	4566,16	5101,67	5658,66	6265,98	7065,00	8541,67
Specjaliści	a	2658,25	3111,04	3494,16	3819,93	4158,76	4479,86	4856,79	5416,05	6783,33
<i>Professionals</i>	b	2699,63	3198,60	3603,48	4041,43	4459,76	4919,75	5607,33	6663,13	8486,11
	c	2646,89	3078,29	3449,99	3761,30	4053,88	4362,35	4682,30	5083,42	5960,99
Technicy i inny średni personel	a	2000,00	2451,17	2782,00	3099,47	3445,54	3788,70	4151,78	4754,79	5767,51
<i>Technicians and associate professionals</i>	b	1850,00	2499,83	2864,64	3256,46	3678,50	4080,00	4640,20	5435,13	6769,55
	c	2023,29	2427,48	2752,49	3027,15	3337,98	3626,69	3932,51	4328,39	5090,65
Pracownicy biurowi	a	1850,00	2200,00	2511,60	2798,66	3097,95	3420,73	3724,35	4165,00	4803,49
<i>Clerks</i>	b	1850,00	2000,00	2500,00	2781,00	3058,47	3400,00	3665,76	4040,43	4668,74
	c	1920,40	2254,24	2520,57	2818,47	3119,25	3438,98	3809,96	4235,45	4954,33
Pracownicy usług i sprzedawcy	a	1850,00	1850,00	1883,00	1987,80	2100,00	2262,07	2476,28	2800,00	3500,00
<i>Service and sales workers</i>	b	1850,00	1850,00	1916,06	2044,24	2252,00	2497,00	2818,27	3386,33	4018,25
	c	1850,00	1850,00	1869,20	1970,13	2068,17	2202,02	2404,51	2661,95	3207,31
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	a	1850,00	1850,00	1850,00	1973,44	2312,50	2610,00	2892,39	3249,00	4958,48
<i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>	b	1850,00	1850,00	1850,00	1957,20	2312,50	2554,80	2892,39	3260,00	5207,83
	c	1850,00	1850,00	1850,00	2606,81	2723,31	2755,02	2808,20	2921,47	3123,87

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Patrz uwagi ogólne, ust. 7, pkt 1) na str. 25.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² See general notes, item 7, point 1) on page 25.

TABL. 6 (101). **MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH¹ WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW² WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2016 R. (dok.)**
DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile) PAID EMPLOYMENT¹ BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS² FOR OCTOBER 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile)									
	pierwszej first	drugiej second	trzeciej third	czwartej fourth	piątej (media- na) fifth (median)	szóstej sixth	siódmej seventh	ósmej eight	dziewiątej ninth	
	w zł in zł									
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	a	1850,00	1959,97	2220,00	2537,27	2815,83	3120,00	3513,52	3950,06	4800,00
<i>Craft and related trades workers</i>	b	1850,00	2018,68	2400,00	2729,97	3006,84	3345,13	3665,65	4141,51	5088,94
	c	1850,00	1850,00	1936,69	2096,98	2202,00	2313,85	2530,01	2711,29	3137,55
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	a	1850,00	1900,00	2064,00	2423,50	2824,38	3168,78	3506,75	3981,35	5119,38
<i>Plant and machine operators and assemblers</i>	b	1850,00	1950,00	2100,00	2533,86	2911,34	3285,76	3588,92	4158,88	5452,44
	c	1850,00	1850,00	2000,00	2046,00	2273,14	2567,61	2991,92	3338,26	3955,07
Pracownicy przy pracach prostych	a	1850,00	1942,40	2048,79	2169,70	2298,90	2433,18	2640,40	2937,94	3478,50
<i>Elementary occupations</i>	b	1850,00	1946,80	2139,10	2317,50	2521,25	2742,04	3081,80	3439,07	4225,78
	c	1850,00	1936,69	2034,83	2110,40	2213,18	2308,19	2430,58	2635,99	2943,40

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Patrz uwagi ogólne, ust. 7, pkt 1) na str. 25.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² See general notes, item 7, point 1) on page 25.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych Social security benefits

TABL. 7 (102). **EMERYCI I RENCIŚCI^a**
RETIREEES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	564527	543923	507614	508444	TOTAL
Pobierający emerytury i renty wpłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	344899	360290	349716	352741	<i>Persons receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution retirement pay</i>
emerytury	164243	225038	232704	239360	<i>retirement pay</i>
renty z tytułu niezdolności do pracy	126353	80484	62028	58575	<i>pensions resulting from an inability to work</i>
renty rodzinne	54303	54768	54984	54806	<i>family pensions</i>
Rolnicy indywidualni	219628	183633	157898	155703	<i>Farmers</i>

^a Przeciętne w roku.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Annual averages.

Source: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 8 (103). **ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO**
GROSS RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM GRAND TOTAL					
Świadczenia w mln zł	6064,4	8159,0	9684,0	9879,1	Benefits in mln zł
WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION					
Razem Total					
Świadczenia w mln zł	4089,2	6072,1	7457,3	7670,6	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	988,02	1404,45	1776,99	1812,13	Average monthly retirement pay and pension in zł
Emerytury Retirement pay					
Świadczenia w mln zł	2232,9	4131,6	5316,4	5558,0	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura w zł...	1132,91	1529,95	1903,84	1935,04	Average monthly retirement pay in zł
Renty z tytułu niezdolności do pracy Pensions resulting from an inability to work					
Świadczenia w mln zł	1253,1	1110,0	1095,5	1047,5	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	826,44	1149,27	1471,80	1490,31	Average monthly pension in zł
Renty rodzinne Family pensions					
Świadczenia w mln zł	603,2	830,6	1045,4	1065,0	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	925,75	1263,76	1584,45	1619,32	Average monthly pension in zł
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH ^a FARMERS ^a					
Świadczenia w mln zł	1975,2	2086,9	2226,7	2208,5	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	749,45	947,04	1175,20	1182,01	Average monthly retirement pay and pension in zł

^a Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego; patrz uwagi ogólne ust. 1 na str. 161.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund; see general notes, item 1 on page 161.

Source: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

DZIAŁ VIII

BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków i spożycia oraz wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa domowe, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstw członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujące w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujące się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jedno- lub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełączyca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo domowe **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych.

W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, dane uzyskane z badania budżetów gospodarstw domowych od 2010 r. przeważone zostały strukturą gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącą z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

2. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodarstwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach domowych, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania (telewizor, pralka, lodówka itp.), na opłatę za usługi

CHAPTER VIII

HOUSEHOLD BUDGETS

General notes

1. The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures, consumption as well as the equipment of households with durable goods is a representative **household budget survey**. In the survey there are included all the households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. The households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish language participate in the survey.

The survey unit is a one- or a multi-person **household**. A **one-person household** is understood as an individual independently maintained, i.e., income is not combined with the income of others regardless of whether the individual lives alone or with other persons. A **multi-person household** is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.

Survey results are based on declarations made by persons participating in the household budget survey.

In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, data obtained from the household budget survey since 2010 were weighted with the structure of households on the basis of Population and Housing Census 2011.

2. The survey of household budgets is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that, each month, different households participate in the survey, and after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditures, i.e., on purchases of durable goods (a television set, washing machine, refrigerator, etc.), on payments

(lekarskie, stomatologiczne itp.) oraz wyposażenie gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące społeczno-ekonomiczne grupy ludności, tj. gospodarstwa domowe: pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów i rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (innych niż emerytura i renta).

3. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych (tabl. 1) ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

- 1) osoby pracujące, do których zalicza się:
 - a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej, umowa-zlecenie, umowa ustna itd.),
 - b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,
 - c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie), w tym wynajem nieruchomości związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz wykonywanie wolnego zawodu; a od 2005 r. także członków spółdzielni produkcji rolniczej;
- 2) osoby pobierające emeryturę lub rentę, których głównym źródłem utrzymania jest otrzymywana emerytura lub renta;
- 3) osoby utrzymujące się z niezarobkowych źródeł innych niż emerytura lub renta, których głównym źródłem utrzymania są: zasiłki z ubezpieczeń społecznych, pozostałe świadczenia społeczne (m.in. zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, świadczenia i zasiłki pielęgnacyjne, renta socjalna, zasiłki stałe, okresowe oraz pozostała pomoc pieniężna, materialna i w formie usług, stypendia, świadczenia dla bezrobotnych), dochody z tytułu własności, dochody z wynajmu nieruchomości — budyn-

for services (medical, dental, etc.) as well as on furnishing the household with durable goods.

The survey included all households within randomly selected dwellings representing of socio-economic groups of the population, i.e., households of: employees, farmers, self-employed, retirees, pensioners as well as households maintained from non-earned sources (other than retirement pay and pensions).

3. The categories of persons comprising households (table 1) were established on the basis of their primary source of maintenance, i.e., source deriving the greatest income:

- 1) employed persons include:
 - a) hired employees, for whom the main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or unspecified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, outwork, , commission contracts, verbal contracts, etc.),
 - b) employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers) for whom the main source of maintenance is income from work in private farm in agriculture,
 - c) self-employed persons (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is conducting economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture) and practising a learned profession as well as members of agricultural production cooperatives since 2005;
- 2) persons receiving retirement pension or other pension for whom the main source of maintenance is the retirement or other pension;
- 3) persons maintained from non-earned sources other than retirement or other pension for whom the main source of maintenance are: social security allowances or other social benefits (i.a. family allowances, supplements to family allowances, nursing allowances and benefits, social pension, permanent and temporary benefits and other aid, whether monetary, material or in the form of services, scholarships, unemployment benefits), income from property and rental of real estate not connect-

ków, gruntów — niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, pozostałe dochody oraz inne przychody (podjęte lokaty i sprzedane papiery wartościowe, sprzedaż majątku, zaciągnięte pożyczki i kredyty);

- 4) osoby pozostające na utrzymaniu (bez własnego źródła utrzymania) utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego.

4. Dochód rozporządzalny obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek — rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń społecznych — z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika (patrz uwagi ogólne działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 3 na str. 161) oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

- 1) dochód z pracy najemnej — uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę — który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia (patrz dział „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 1 na str. 160), wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę);
- 2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami (tj. zakup produktów i usług, wynagrodzenie i składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszony o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz powiększony o dopłaty dla rolnictwa;

ed with conducting economic activity, other income as well as other revenue (deposits withdrawn and securities sold, the sale of assets, extended loans and credits);

- 4) *dependents (without their own source of maintenance) are maintained by other persons being members of the same household.*

4. Available income includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid from income (from hired labour, from social benefits — from social security benefits and other social benefits) excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee (see general notes in the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 161) as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

Available income comprises:

- 1) *income from hired work — obtained in all workplaces by the given household member, regardless of the length of time worked or the type of labour agreement — which includes: all income obtained from hired labour, including: wages and salaries (see the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 1 on page 160), payments not included in wages and salaries (e.g., severance pay, the monetary equivalent for the use of personal rather than company clothing, sums received from a company social benefit fund), sickness benefits (taken during the period of employment), compensatory and nursing benefits, income in a non-monetary form (paid by the employer);*
- 2) *income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditures borne on it (i.e., the purchase of products and services, wages and salaries as well as contributions to compulsory social security of hired employees). This income is reduced by taxes connected with tending a private farm in agriculture and increased by subsidies in agriculture;*

- 3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) oraz dochód z wykonywania wolnego zawodu, jaki został przeznaczony na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego);
- 4) dochód z własności (odsetki, udziały w zyskach przedsiębiorstw, w tym dywidendy) oraz dochód z wynajmu nieruchomości (dochód netto, czyli przychody minus nakłady i ewentualnie podatki, pochodzący z wynajmu lokali mieszkalnych, garaży i innych budynków niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz ziemi);
- 5) dochód ze świadczeń społecznych, który obejmuje m.in. emerytury i renty, zasiłki z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych (m. in. zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki i świadczenia przedemerytalne, świadczenia rodzinne, rentę socjalną, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia oraz pomoc od instytucji niekomercyjnych);
- 6) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary od osób prywatnych (w tym alimenty), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

5. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałe użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory).

- 3) *income from self-employment, which accounts for a portion of income obtained from conducting self-employed economic activity (excluding a private farm in agriculture), of which income from leasing real estate and income from practicing a learned profession, which was designated for household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernizing a dwelling or house);*
- 4) *income from property (interest, shares in company profits, including dividends) and income from rental of real estate (net income i.e. revenues minus investments and taxes, from rental of dwellings, garages and other buildings not connected with conducting economic activity and from land leasing);*
- 5) *income from social benefits, which includes, i.a.: retirement pay and pensions, social security benefits and other social benefits (among others: unemployment benefits, pre-retirement allowances and benefits, family benefits, social pension, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Assistance, scholarships and assistance from non-commercial institutions;*
- 6) *other income, which includes, i.a.: gifts from private persons (of which alimony), insurance indemnities, winnings from games of chance and lotteries.*

Available income is designated for expenditures as well as for an increase in savings.

***Disposable income** is understood as available income less other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.*

5. Expenditures include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.

Expenditures on consumer goods and services are designated for meeting household needs. They include expenditures on goods and services purchased for cash, also using a debit or credit card and on credit, the value of articles received gratis as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television sets).

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty dla osób prywatnych; niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości oraz straty pieniężne.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne zagregowano zgodnie ze zmienioną i obowiązującą od 2013 r. nomenklaturą Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP), włączając wydatki na ubezpieczenie na życie w pozycji „pozostałe wydatki na towary i usługi”.

6. Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

7. Zagrożenie ubóstwem — gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujących także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa.

Relatywna granica ubóstwa to 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych z uwzględnieniem tzw. oryginalnej skali ekwiwalentności OECD.

„Ustawowa” granica ubóstwa to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 930) uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej.

Minimum egzystencji, uznawane za granicę ubóstwa skrajnego, wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Przy ustalaniu granic ubóstwa skrajnego przyjmuje się poziom minimum egzystencji obliczany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego.

Other expenditures include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts; boarding costs of youth and students studying away from home; alimony for private persons; some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate and monetary losses.

Expenditures on consumer goods and services were aggregated in accordance with modified and adopted since 2013 nomenclature of the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP), including expenditures on life insurance in item “Other goods and services”.

6. Consumption of foodstuffs (in terms of quantity) in households includes articles purchased for cash with the use of cash or credit card and on credit, received gratis as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

7. Risk of poverty — a household and thus all its members have been recognized as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) is below the adopted poverty line.

Relative poverty line is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of all households estimated with the use of the original OECD equivalence scale.

“Legal” poverty line is the amount, which according to the Law on Social Assistance (uniform text Journal of Laws 2016 item 930), provides eligibility for a monetary benefit from social assistance.

The subsistence minimum, regarded as the extreme poverty threshold, sets the level of the satisfaction of needs below which there is a biological threat to life or psychophysical human development.

TABL. 1 (104). **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Gospodarstwa domowe objęte badaniem	2046	2186	2054	2062	<i>Households included in the survey</i>
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	3,23	2,97	2,84	2,76	<i>Average number of persons in a household</i>
w tym:					<i>of which:</i>
pracujących	1,13	1,17	1,11	1,09	<i>employed</i>
pobierających świadczenia społeczne ^a	0,96	0,90	0,89	1,09	<i>receiving social benefits ^a</i>
w tym emeryturę lub rentę	0,81	0,75	0,77	0,74	<i>of which retirement pay and pension</i>
pozostających na utrzymaniu	1,08	0,85	0,78	0,52	<i>dependents</i>

^a W 2005 r. - pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.
^a In 2005 - receiving social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 2 (105). **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBE**
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010 ^a	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Dochód rozporządzalny	672,37	978,09	1226,74	1299,14	<i>Available income</i>
w tym dochód do dyspozycji ..	637,80	928,38	1174,92	1244,78	<i>of which disposable income</i>
w tym:					<i>of which:</i>
z pracy najemnej	257,20	444,18	568,11	601,65	<i>from hired work</i>
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	68,56 ^b	89,53	108,93	89,33 ^c	<i>from a private farm in agriculture</i>
z pracy na własny rachunek	41,87	62,53	85,18	88,10	<i>from self-employment</i>
ze świadczeń społecznych ^d	251,54	314,28	391,56	445,03	<i>from social security benefits ^d</i>

^a Bez błędu względnego szacunków. ^{b-c} Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: ^b - 22,35%, ^c - 20,61%.
^d W 2005 r. - ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

^a Without relative error of estimates. ^{b-c} Relative error of estimates more than 10% and is: ^b - 22,35%, ^c - 20,61%.
^d In 2005 - from social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 3 (106). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010 ^a	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Wydatki ogółem	635,71	833,03	971,28	1029,45	Total expenditures
w tym towary i usługi konsumpcyjne ^b	601,14	783,32	919,45	975,10	of which consumer goods and services ^b
w tym:					of which:
żywność i napoje bezalkoholowe	179,51	220,10	247,16	264,33	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	16,25	20,24	21,82	21,26	alcoholic beverages and tobacco
odzież i obuwie	36,20	46,94	54,15	59,95	clothing and footwear
użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	112,89	150,96	163,23	165,30	housing, water, electricity, gas and other fuels
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	31,86 ^c	44,82	54,96	64,05	furnishings, household equipment and routine maintenance of the house
zdrowie	35,47	38,03	54,97	56,85	health
w tym artykuły farmaceutyczne	x	25,27	32,65	33,54	of which pharmaceuticals
transport	62,11	84,36	102,03	102,54	transport
łączość ^d	30,85	38,29	47,74	49,50	communication ^d
rekreacja i kultura ^e	37,10	57,90	60,13	65,77	recreation and culture ^e
edukacja ^f	6,40 ^g	8,78	8,97	9,62	education ^f
restauracje i hotele	8,32	17,24	37,53	41,75	restaurants and hotels
pozostałe towary i usługi	36,84	46,07	57,26	64,93	miscellaneous goods and services
w tym higiena osobista	x	23,68	27,38	30,36	of which personal hygiene

^a Bez błędu względnego szacunków. ^b Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. ^{c, g} Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: ^c – 11,83%, ^g – 11,22%. ^d Od 2013 r. łącznie z wydatkami na usługi internetowe. ^e Od 2013 r. bez wydatków na usługi internetowe. ^f Łącznie z wychowaniem przedszkolnym.

^a Without relative error of estimates. ^b Including pocket money not considered in items by types of expenditure. ^{c, g} Relative error of estimates more than 10% and is: ^c – 11,83%, ^g – 11,22%. ^d Since 2013 including expenditures for Internet services. ^e Since 2013 excluding expenditures for Internet services. ^f Including pre-school education.

TABL. 4 (107). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe ^a w kg....	9,06	7,47	6,57	6,62	Bread and cereals ^a in kg
w tym pieczywo ^b	6,05	4,80	3,96	3,88	of which bread ^b
Mięso ^c w kg.....	5,54	5,49	5,37	5,60	Meat ^c in kg
w tym:					of which:
mięso surowe.....	x	x	3,13	3,28	raw meat
w tym drób.....	x	x	1,37	1,50	of which poultry
wędliny i pozostałe przetwory mięsne ^d	x	2,29	2,03	2,10	processed meat and other meat preparations ^d
Ryby i owoce morza ^e w kg.....	0,40	0,39	0,27	0,29	Fish and seafood ^e in kg
Mleko ^g w l.....	5,04	3,81	3,72	3,79	Milk ^g in l
Jogurty w kg.....	x	0,58	0,44	0,45	Yoghurt in kg
Sery ^h w kg.....	0,81	0,82	0,78	0,83	Cheese ^h in kg
Jaja w szt.	15,61	13,98	13,36	13,67	Eggs in units
Oleje i pozostałe tłuszcze ⁱ w kg.....	1,59	1,35	1,12	1,15	Oils and fats ⁱ in kg
w tym masło.....	x	0,14	0,17	0,19	of which butter
Owoce ^k w kg.....	3,62	3,23	3,59	3,81	Fruit ^k in kg
Warzywa w kg.....	13,01	10,71	9,84	10,19	Vegetables in kg
w tym ziemniaki.....	x	4,90	4,22	4,11	of which potatoes
Cukier w kg.....	1,65	1,50	1,23	1,36	Sugar in kg
Kawa, herbata, kakao w kg.....	x	0,25	0,23	0,23	Coffee, tea, cocoa in kg
Wody mineralne i źródlane w l.....	x	3,33	4,62	5,01	Mineral or spring waters in l
Soki owocowe i warzywne w l.....	x	0,69	0,71	0,71	Fruit and vegetable juices in l

a-e, h-i Od 2013 r.: *a* – bez mąki ziemniaczanej, *b* – bez pieczywa chrupkiego, tostowego i cukierniczego, *c* – łącznie z boczkiem surowym (ujmowanym do 2012 r. w pozycji „Oleje i tłuszcze”), *d* – bez przetworów podrobowych, *e* – bez konserw rybnych, *h* – bez serków słodkich, *i* – bez boczku surowego. *f* Do 2012 r. określane jako „Ryby”; bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmazeryjnych i panierowanych. *g* Bez zagęszczonego i w proszku. *k* Łącznie z nasionami i pestkami jadalnymi.

a-e, h-i Since 2013: *a* – excluding potato flour, *b* – excluding crisp bread, toasted bread and confectionery, *c* – including raw bacon (until 2012, included in position “Oils and fats”), *d* – excluding offal preparations, *e* – excluding canned fish, *h* – excluding sweet cottage cheese, *i* – excluding raw bacon. *f* Until 2012 defined as „Fish”; excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products. *g* Excluding condensed and powdered milk. *k* Including seeds and edible kernel.

TABL. 5 (108). GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA ^a
HOUSEHOLDS FURNISHED WITH SELECTED DURABLE GOODS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Chłodziarka, chłodziarko-zamrażarka	97,0	98,4	99,1	99,3	Refrigerator, fridge-freezer
Zamrażarka.....	38,9	37,6	29,8	29,4	Freezer
Automat pralniczy.....	63,5	80,7	91,7	91,5	Automatic washing machine
Zmywarka do naczyń.....	2,0	6,8	18,7	21,4	Dishwasher
Kuchenka mikrofalowa.....	25,1	46,4	53,0	54,1	Microwave oven

^a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

^a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters.

TABL. 5 (108). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a (dok.)**
HOUSEHOLDS FURNISHED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Samochód osobowy	50,4	58,9	66,4	67,9	Passenger car
Sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku ^b	x	x	79,3	77,1	Equipment for the reception, recording and reproduction of sound ^b
Odbiornik telewizyjny	97,8	98,2	97,2	97,6	Television
Odtwarzacz DVD	x	44,3	30,2	25,1	DVD player
Telefon komórkowy	62,4	85,8	92,8	93,1	Mobile phone
w tym smartfon	x	x	42,5	51,4	of which smartphone
Zestaw kina domowego	x	10,1	8,1	7,8	Home theatre system
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	31,7	56,9	57,7	53,9	Satellite or cable television equipment
Aparat fotograficzny cyfrowy	x	39,6	45,6	42,1	Digital camera
Komputer osobisty	33,4	59,5	70,5	71,7	Personal computer
w tym z dostępem do Internetu	16,4	50,3	68,4	69,5	of which with access to the Internet
w tym z dostępem szerokopasmowym	x	x	65,0	66,3	of which broadband access
Drukarka	x	36,2	36,8	33,2	Printer
w tym drukarka wielofunkcyjna	x	x	25,9	24,8	of which multifunction printer

^a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów. ^b Obejmuje: radio, radiomagnetofon, radio z odtwarzaczem płyt kompaktowych lub radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych, wieżę.

^a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters. ^b Includes: radio, cassette player, CD player or cassette player with CD player, stereo.

TABL. 6 (109). **WSKAŹNIKI ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH^a**
AT-RISK OF POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Osoby – w % ogółu osób w gospodarstwach domowych – o wydatkach poniżej:					Persons – in % of total persons in households – with expenditures below:
relatywnej granicy ubóstwa	20,7	27,3	19,2	18,5	relative poverty threshold
„ustawowej” granicy ubóstwa	20,4	11,8	14,9	17,2	“legal” poverty threshold
minimum egzystencji	14,2	9,4	8,6	7,8	subsistence minimum

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 178.

^a See general notes, item 7 on page 178.

DZIAŁ IX

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

2. Informacje o długości sieci **wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej, tj. bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów. Informacje o długości sieci gazowej od 2003 r. uwzględniają również dane o sieci przesyłowej (magistralnej), tj. o przewodach doprowadzających gaz do sieci rozdzielczej.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe, kanalizacyjne i gazowe** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji — z siecią ogólnospławną.

Dane dotyczące przyłączy gazowych od 2005 roku dotyczą również połączeń prowadzących do budynków niemieszkalnych.

3. **Zródło uliczne** jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

4. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci.

CHAPTER IX

MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. Information regarding municipal installations and services was compiled using the **kind of activity method**, i.e., according to the criterion of installation designation, regardless of the predominant kind of activity of the economic entity.

Data regarding municipal installations concern operative installations.

2. Information regarding the length of the **water supply and gas supply networks** concerns distribution network, i.e., excluding connections leading to residential buildings and other constructions. Since 2003 information regarding the length of gas supply network has included also data on the transmission (main) network, i.e. conduits providing gas to the distribution network.

Data regarding the **length of the sewage system**, apart from street conduits, include collectors, i.e., conduits receiving sewerage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.

Water-line, sewage and gas-line connections leading to residential buildings (including buildings with multiple residents, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or, in the case of the sewage system, with the main drainage system.

Since 2005 data on gas supply connections have concerned also connections leading to non-residential buildings.

3. As **street spring** we mean a device connected with the water supply system, used by population as direct source of water supply.

Data regarding consumption of water in households includes quantity of water collected from water-line system by facilities installed in building.

4. Data regarding the **users of water-line systems and sewage systems** include the population living in residential buildings connected to a defined system.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

5. Dane o liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej od 2005 r. obejmują także gospodarstwa domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Dane o **liczbie odbiorców gazu** podano łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.

Dane o **zużyciu gazu** odnoszą się do wszystkich gospodarstw domowych.

Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych ustala się na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

6. Informacje z zakresu ciepłownictwa obejmują budynki mieszkalne oraz urzędy i instytucje ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służących do przesyłania i dystrybucji czynnika grzejącego do odbiorcy.

Dane w tabl. 4 dotyczą budynków i lokali ogrzewanych przy pomocy urządzeń jednostek gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz spółdzielni mieszkaniowych i zakładów pracy, niezależnie od źródeł wytwarzania energii cieplnej (własnych lub obcych).

Kotłownia to budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

7. Dane o odpadach komunalnych dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpadów niezawierających odpadów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

8. Dane o nieczystościach ciekłych dotyczą nieczystości pochodzących z gospodarstw domowych (budynków mieszkalnych), budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

*Data regarding the **gas users** concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas-line system.*

Data regarding the population using the water-line system, the sewage system and the gas-line system also include the population in collective accommodation facilities.

*5. Data regarding the **number of consumers and the consumption of electricity** since 2005 include also households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.*

*Data regarding the **number of consumers using gas from gas supply** include consumers using collective gas-meters.*

*Data regarding the **consumption of gas** from gas supply, concern all the households.*

*The **consumption of electricity and gas from the gas-line network** in households is established on the basis of an estimated system of payments.*

*6. Information within the range of **heating** regards dwellings as well as offices and institutions with central heating within transmission thermal-line — with is considered as a system of conduits leading heating medium to distribution line.*

Data in table 4 apply to the buildings and premises heated by installations operated by communal and housing organizations and by housing co-ops or enterprises, regardless of the sources supplying the thermal energy (own and other).

***Boiler-house** is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy to heating or both heating and supplying warm water.*

*7. Data on **municipal waste** concern the waste produced in households, excluding end-of-life vehicles and waste not containing hazardous waste originating from other producers of waste, which because of its character or composition is similar to waste from households.*

*8. Data on **liquid waste** concern waste which comes from households (dwellings), public buildings and buildings of units running a business – in case they are not discharged by sewage system.*

9. Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, place, aleje spacerowe, ławki itp.

Zieleńce są to obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

9. Strolling and recreational parks are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, squares, walkways, benches, etc.

Lawns are areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.

Green areas of the housing estates are located in residential areas and are used for the purposes of recreation, isolation and aesthetic visual appearance.

Mieszkania

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hotele pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkanym (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię – jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Dane o **liczbie izb w mieszkaniach** uwzględniają także izby użytkowane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wejścia z ulicy, podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Dwellings

1. Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the usable floor space in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

A dwelling is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodelled for residential purposes, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

A room is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e., with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

Data regarding the **number of rooms in dwellings** also include rooms used exclusively for conducting economic activity, if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from the street, courtyard or from a common space in the building.

The usable floor space of a dwelling is the total usable floor space of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.

2. Bilanse zasobów mieszkaniowych sporządza się dla okresów międzyspisywanych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (dla lat 2002–2009 przyjęto jako bazę wyjściową wyniki spisu 2002, od 2010 r. — wyniki spisu 2011), przyjmując od 2002 r. za podstawę mieszkania zamieszkałe i niezamieszkałe oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych.

3. Dane o zasobach mieszkaniowych opracowano na podstawie:

- wyników spisów powszechnych oraz Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań według stanu w dniu 20 V 2002 r. i 31 III 2011 r.;
- bilansu zasobów mieszkaniowych według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym.

4. Mieszkania według stosunków własnościowych sklasyfikowano według następujących form własności:

- 1) **spółdzielni mieszkaniowych** – mieszkania własnościowe (zajmowane na podstawie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego) lub lokatorskie (zajmowane na podstawie stosunku najmu);
- 2) **gmin** (komunalne) – mieszkania stanowiące własność gminy lub powiatu (lokalnej wspólnoty samorządowej), a także mieszkania przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: zakłady opieki zdrowotnej, ośrodki pomocy społecznej, jednostki systemu oświaty, instytucje kultury;
- 3) **zakładów pracy** (sektora publicznego i prywatnego);
- 4) **Skarbu Państwa** – mieszkania pozostające w zasobie lub zarządzie Agencji Nieruchomości Rolnych, Wojskowej Agencji Mieszkaniowej oraz organów administracji państwowej, np. ministerstw;
- 5) **osób fizycznych** – mieszkania, do których prawo własności posiada osoba fizyczna (jedna lub więcej), przy czym osoba ta:
 - może być właścicielem całej nieruchomości np. indywidualny dom jednorodzinny,
 - może posiadać udział w nieruchomości wspólnej, jako właściciel lokalu mieszkalnego, np. znajdującego się w budynku wielomieszkaniowym objętym wspólnotą mieszkaniową. Zaliczono tu również mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, dla których zostało ustanowione odrębne prawo własności na rzecz osoby fizycznej (osób fizycznych) ujawnione w księdze wieczystej.

2. The balances of dwelling stocks are estimated for the periods between censuses on the basis of results from last census (for the years 2002—2009 the basis assumed were the results of 2002 census, since 2010 — the results of 2011 census), since 2002 assuming inhabited and uninhabited dwellings as a basis and considering increases and decreases of dwelling stocks.

3. Data regarding dwelling stocks have been compiled on the basis of:

- the results of censuses as well as the Population and Housing Census as of 20 V 2002 and 31 III 2011;
- the balance of dwelling stocks, as of 31 XII, in each administrative division.

4. Dwellings by type of ownership, were classified according to the following forms of ownership:

- 1) **housing cooperatives** – member-owned dwellings (occupied on the basis of the cooperative ownership right to a residential premise), and condominiums (occupied on the basis of a contract of tenancy);
- 2) **gminas** (municipal) – dwellings owned by a gmina or a powiat (local government community), and also dwellings transferred to a gmina, but remaining at the disposal of public utilities such as: health care establishments, social aid centres, units of education system, cultural institutions;
- 3) **workplaces** (of public and private sector);
- 4) **State Treasury** – dwellings remaining in the stock or under the management of Agricultural Property Agency, Military Housing Agency and organs of state administration, e.g. ministries;
- 5) **natural persons** – dwellings, which are owned by a natural person (one or more), while this person:
 - can be an owner of a whole real estate for example an individual detached house,
 - can have a share in the common real estate, as the owner of dwelling for example located in a block of flats included in a condominium. There are also included dwellings in building of housing co-operatives for which a separate ownership right benefit of a natural person (natural persons) exposed in a real-estate register, was established.

Pojęcie **wspólnoty mieszkaniowej** odnosi się do budynku wielomieszkaniowego, w którym część lub wszystkie lokale stanowią wyodrębnioną własność, potwierdzoną wpisem do księgi wieczystej. Wspólnotę mieszkaniową tworzy ogół właścicieli lokali (mieszkalnych i użytkowych) w danym budynku;

6) **towarzystw budownictwa społecznego;**

7) **innych podmiotów** – mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku – przeznaczone na sprzedaż, ale jeszcze nie-sprzedane osobom fizycznym lub na wynajem, mieszkania stanowiące własność instytucji wyznaniowych, stowarzyszeń, fundacji, partii, związków zawodowych itp.

5. Dane o mieszkaniach, których budowę rozpoczęto dotyczą mieszkań: w nowych budynkach mieszkalnych, w budynkach niemieszkalnych, uzyskanych w wyniku rozbudowy budynków (w części stanowiącej rozbudowę), uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

6. Informacje o mieszkaniach, powierzchni użytkowej mieszkań oraz o izbach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o efektach:

- **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni;
- **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym);
- **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
- **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);

The notion of **condominium** refers to a block of flats, in which a part or all dwellings constitute separate ownerships, confirmed by an entry in the land and mortgage register. Condominium is created by all owners of dwellings (residential and business premises) in a given building;

6) **public building society;**

7) **other entities** – dwellings owned by institutions, constructing for profit – for sale, but not yet sold to natural persons or for rental, dwellings owned by religious institutions, associations, foundations, political parties, labour unions etc.

5. Data regarding dwellings which construction has begun, concern dwellings: in new residential buildings, in non-residential buildings, dwellings created as a result of enlarging building (the enlarged portion), created as a result of adapting non-residential spaces.

6. Information regarding dwellings, usable floor space of dwellings as well as regarding rooms completed concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

Information regarding the results of:

- **co-operative construction** concerns dwellings completed by housing co-operatives, designed for persons being members of these co-operatives;
- **municipal (gmina) construction** concerns dwellings realized in full from the gmina budget (primarily with a public assistance or intervention character);
- **company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), designed for meeting the residential needs of the employees of these companies (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to achieve a profit (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);

— **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego (do 31 V 2009 r. z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego);

— **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej), fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

7. Informacje o dokonanych **transakcjach kupna/sprzedaży nieruchomości** potwierdzone aktem notarialnym pochodzą od organów prowadzących rejestr cen i wartości nieruchomości, tj. od starostw powiatowych i prezydentów miast na prawach powiatu.

— **public building society** concerns dwellings built by public building societies (operating on a non profit basis) utilizing credit granted by the Bank of National Economy (since 31 V 2009 from the National Housing Fund);

— **private construction** concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.

7. Data regarding **purchase/sale transactions of real estates confirmed** by notarial act come from bodies managing register of real estate prices and values, i.e. from Powiat Starosty and presidents of cities with powiat status.

Infrastruktura komunalna Municipal infrastructure

TABL. 1 (110). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**
Stan w dniu 31 XII
WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza w km				Distribution network in km
Wodociągowa	19402,8	21023,5	21134,2	Water supply:
miasta	2625,0	2829,8	2886,8	urban areas
wieś	16777,8	18193,7	18247,4	rural areas
Kanalizacyjna ^a	4432,1	6278,9	6459,9	Sewage ^a
miasta	2209,8	2638,3	2718,2	urban areas
wieś	2222,3	3640,6	3741,7	rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.				Connections leading to residential buildings in pcs
Wodociągowe	344347	369593	373719	Water supply system
miasta	86073	89707	91526	urban areas
wieś	258274	279886	282193	rural areas
Kanalizacyjne	99841	128063	133107	Sewage system
miasta	60150	69041	71517	urban areas
wieś	39691	59022	61590	rural areas
Zdroje uliczne	973	528	510	Street outlets
Miasta	392	266	264	Urban areas
Wieś	581	262	246	Rural areas
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm³				Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm³
Miasta: w hm ³	31,8	31,0	30,3	Urban areas: in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	31,3	31,3	30,5	per capita in m ³
Wieś w hm ³	25,4	30,1	29,5	Rural areas in hm ³
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm³				Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm³
w tym oczyszczane	50,2	49,1	50,3	of which treated
^a Łącznie z kolektorami. ^a Including collectors.	50,2	49,1	50,3	

TABL. 2 (111). **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	755,4	765,9	777,8	785,3	Consumers (as of 31 XII) in thous.
Miasta	375,1	386,6	395,5	400,5	Urban areas
Wieś	380,3	379,3	382,2	384,8	Rural areas

TABL. 2 (111). **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIENIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH (dok.)**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Zużycie (w ciągu roku)					Consumption (during the year)
W GWh	1336,1	1448,7	1417,3	1421,8	<i>In GWh</i>
miasta	647,9	687,0	639,5	635,1	<i>urban areas</i>
wieś	688,3	761,7	777,8	786,7	<i>rural areas</i>
W kWh:					<i>In kWh:</i>
miasta: na 1 mieszkańca	636,2	676,6	645,4	640,5	<i>urban areas: per capita</i>
na 1 odbiorcę ^a	1727,3	1777,0	1616,7	1585,8	<i>per consumer^a</i>
wieś — na 1 odbiorcę ^a	1809,9	2008,5	2034,9	2044,4	<i>rural areas — per consumer^a</i>

^a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.

Źródło: dane Ministerstwa Gospodarki.

^a The number of consumers as of 31 XII was used in calculations.

Source: data of the Ministry of Economy.

TABL. 3 (112). **SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIENIE GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
 Stan w dniu 31 XII
GAS SUPPLY SYSTEM AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza i przesyłowa					Distribution and transmission network in km
w km	7403,6	7988,4	8654,8	8865,8	<i>of which transmission</i>
w tym przesyłowa	915,2	977,9	1028,2	1030,4	<i>urban areas</i>
miasta	89,5	121,4	98,4	102,7	<i>urban areas</i>
wieś	825,7	856,6	929,8	927,7	<i>rural areas</i>
Miasta	2089,1	2318,0	2609,9	2715,8	<i>Urban areas</i>
Wieś	5314,5	5670,4	6044,9	6150,0	<i>Rural areas</i>
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt.	116880	129080	143356	149688	Connections leading to residential and non-residential buildings in pcs
Miasta	56293	62545	70992	74499	<i>Urban areas</i>
Wieś	60587	66535	72364	75189	<i>Rural areas</i>
Odbiorcy gazu z sieci^a w tys.	275,8	294,7	318,8	323,8	Consumers of gas from gas supply system^a in thous.
Miasta	236,8	248,4	265,8	268,7	<i>Urban areas</i>
Wieś	39,0	46,3	53,0	55,0	<i>Rural areas</i>
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku):					Consumption of gas from gas supply system (during the year):
W GWh ^b	140,8	161,8	<u>1678,2</u> 149,8	1784,0	<i>In GWh^b</i>
miasta	109,3	124,2	<u>1239,0</u> 110,6	1301,7	<i>urban areas</i>
wieś	31,5	37,5	<u>439,2</u> 39,2	482,2	<i>rural areas</i>
Na 1 mieszkańca w kWh ^c	64,6	75,1	<u>783,0</u> 69,9	835,3	<i>Per capita in kWh^c</i>
miasta	107,5	123,6	<u>1250,4</u> 111,6	1312,8	<i>urban areas</i>
wieś	27,1	32,6	<u>381,2</u> 34,0	421,5	<i>rural areas</i>

^a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. ^b, ^c W latach 2005, 2010 i 2015 (mianownik) w jednostkach naturalnych: ^b — hm³, ^c — m³.

^a Including consumers using collective gas-meter. ^b, ^c In 2005, 2010 and 2015 (denominator) in natural units: ^b — hm³, ^c — m³.

TABL. 4 (113). **OGRZEWNICTWO**
Stan w dniu 31 XII
HOUSE-HEATING
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Sieć ciepła w km	1171,9	1249,5	1308,6	1274,4	1176,6	97,8	Heating network in km
w tym przesyłowa	679,7	737,8	794,1	791,2	728,2	63,0	of which transmission
Kotłownie	578	561	944	944	722	272	Boiler rooms
Sprzedaż energii ciepłej (w ciągu roku) w TJ	9767	10122	7788	8169	8034	135	Sale of heating energy (during the year) in TJ
Kubatura budynków ogrzewa- nych centralnie w dam ³	82339	85592	99032	157163	153405	3758	Cubature of buildings with central heating in dam ³
w tym budynków mieszkal- nych	54474	55593	56809	57101	56478	624	of which residential buildings

TABL. 5 (114). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ
I GAZOWEJ**
**POPULATION USING WATER SUPPLY, SEWAGE AND GAS SUPPLY
SYSTEMS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Ludność w tys. — korzystająca ^a z:					Population in thous. — using ^a :
wodociągu	1718,2	1766,9	1857,6	1854,5	water supply system
miasta	949,2	950,6	935,8	936,0	urban areas
wieś	769,0	816,3	921,8	918,5	rural areas
kanalizacji	978,6	1027,9	1114,7	1120,0	sewage system
miasta	862,9	869,2	876,5	878,7	urban areas
wieś	115,7	158,7	238,2	241,3	rural areas
gazu	794,8	854,5	864,1	869,2	gas supply system
miasta	681,0	698,1	691,8	691,8	urban areas
wieś	113,8	156,4	172,3	177,4	rural areas
Ludność — w % ogółu ludności ^b — korzystająca ^a z:					Population — in % of total population ^b — using ^a :
wodociągu	78,8	81,1	86,8	86,9	water supply system
miasta	93,6	93,8	94,7	94,6	urban areas
wieś	66,1	70,0	80,0	80,3	rural areas
kanalizacji	44,9	47,2	52,1	52,5	sewage system
miasta	84,9	85,8	88,7	88,8	urban areas
wieś	10,0	13,6	20,7	21,1	rural areas
gazu	36,5	39,2	40,4	40,7	gas supply system
miasta	67,0	68,9	70,0	69,9	urban areas
wieś	9,8	13,4	15,0	15,5	rural areas

^a Dane szacunkowe. ^b Na podstawie bilansów.
^a Estimated data. ^b Based on balances.

TABL. 6 (115). **ODPADY KOMUNALNE** ^a
MUNICIPAL WASTE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym z gospodarstw domowych <i>of which from house- holds</i>	
Odpady komunalne zebrane ^b ..	338,1	337,8	384,8	419,4	342,0	<i>Municipal waste collected ^b</i>
zmieszane	326,2	306,7	297,6	310,8	244,1	<i>mixed</i>
miasta	258,0	246,9	212,6	217,6	164,2	<i>urban areas</i>
wieś	68,2	59,9	84,9	93,2	79,9	<i>rural areas</i>
zebrane selektywnie	11,9	31,0	87,2	108,6	97,9	<i>collected separately</i>
w tym:						<i>of which:</i>
papier i tektura	5,7	7,4	11,1	8,9	6,6	<i>paper and cardboard</i>
szkło	3,0	10,9	19,5	20,6	18,3	<i>glass</i>
tworzywa sztuczne	1,3	3,6	9,3	9,9	8,7	<i>plastic</i>
metale	0,3	0,4	1,5	2,1	1,9	<i>metals</i>
wielkogabarytowe	0,6	1,5	6,5	9,0	8,8	<i>largesize</i>
biodegradowalne	5,3	19,1	26,4	25,4	<i>biodegradable</i>

^a Patrz uwagi ogólne do działu, ust. 7 na str. 184. ^b Dane szacunkowe.

^a See general notes, item 7 on page 184. ^b Estimated data.

TABL. 7 (116). **NIECZYSTOŚCI CIEKŁE** ^a
LIQUID WASTE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Nieczystości ciekłe ^b wywiezione (w ciągu roku) w dam ³	930,4	1292,3	1299,0	1362,0	<i>Liquid waste ^b removed (during the year) in dam³</i>
miasta	325,6	411,3	362,4	325,5	<i>urban areas</i>
wieś	604,9	880,9	936,6	1036,5	<i>rural areas</i>
w tym z gospodarstw domowych ^c	469,7	777,0	850,4	902,0	<i>of which from households ^c</i>
miasta	197,8	287,9	249,4	229,0	<i>urban areas</i>
wieś	272,0	489,1	601,0	673,0	<i>rural areas</i>
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 XII)	180	183	171	172	<i>Septic tanks in thous. (as of 31 XII)</i>
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. (stan w dniu 31 XII)	3	11	22	23	<i>Household waste water treatment systems in thous. (as of 31 XII)</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 184. ^b Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

^a See general notes, item 8 on page 184. ^b Sewage stored temporarily in septic tanks.

TABL. 8 (117). **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH**
LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII):							Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII):
liczba	123	70	39	33	5	28	number
powierzchnia w ha	220,4	137,1	94,6	88,3	17,4	70,9	area in ha

TABL. 9 (118). **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
GENERALLY ACCESSIBLE GREEN AREAS AND GREEN AREAS
OF HOUSING ESTATES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005		2010		2015		2016		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	
O G Ó Ł E M w ha	2894,8	2574,1	2743,3	2299,7	2784,9	2294,7	2792,8	2298,8	T O T A L in ha
w % powierzchni ogólnej województwa ^a ...	0,1	2,7	0,1	2,4	0,1	2,3	0,1	2,3	in % of total area space of the voivodship ^a
na 1 mieszkańca ^b w m ²	13,3	25,3	12,5	22,7	13,0	23,2	13,1	23,2	per capita ^b in m ²
Tereny zieleni ogólnodostępnej w ha:									Generally accessible green areas in ha:
parki spacerowo-wypoczynkowe	1078,4	836,3	817,0	537,3	860,5	563,5	860,5	566,0	strolling-recreational parks
zieleńce	480,6	405,9	517,4	425,4	538,2	436,3	538,3	437,6	lawns
Tereny zieleni osiedlowej w ha	1335,8	1331,9	1408,9	1337,0	1386,2	1294,9	1394,0	1295,2	Green areas of housing estates in ha

a, b W przypadku miast obliczono: *a* – w % ogólnej powierzchni miast, *b* – na 1 mieszkańca miast.

a, b For urban areas calculated: *a* – in % total urban areas space, *b* – per capita in urban areas.

Mieszkania

Dwellings

TABL. 10 (119). ZASOBY MIESZKANIOWE ^a

Stan w dniu 31 XII
DWELLING STOCKS ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Mieszkania w tys.	700,8	732,8	761,5	767,8	391,9	375,8	Dwellings in thous.
Izby w mieszkaniach tys.	2609,4	2796,4	2927,0	2954,4	1462,9	1491,5	Rooms in dwellings in thous.
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	51484,1	55572,3	58539,3	59166,3	25749,4	33416,9	Usable floor space of dwellings in thous. m ²
Przeciętna:							Average:
liczba izb w mieszkaniu ... powierzchnia użytkowa w m ² :	3,72	3,82	3,84	3,85	3,73	3,97	number of rooms in a dwelling usable floor space in m ² :
1 mieszkania	73,5	75,8	76,9	77,1	65,7	88,9	per dwelling
na 1 osobę	23,6	25,5	27,4	27,7	26,0	29,2	per person
liczba osób ^b na:							number of persons ^b :
1 mieszkanie	3,11	2,97	2,81	2,78	2,52	3,04	per dwelling
1 izbę	0,84	0,78	0,73	0,72	0,68	0,77	per room

^a Na podstawie bilansów. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 27.

^a Based on balances. ^b See general notes to the Yearbook, item 12 on page 27.

TABL. 11 (120). MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH ^a WYPOSAŻONE
W INSTALACJE

Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS IN DWELLING STOCKS ^a FITTED WITH INSTALLATIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Mieszkania — w % — wyposażone w Dwellings — in % — fitted with				
		wodociąg water supply system	ustęp lavatory	łazienkę bathroom	gaz z sieci gas from gas supply system	centralne ogrzewanie central heating
OGÓŁEM	2005	88,0	75,7	76,1	38,0	70,9
	2010	91,2	84,1	81,5	42,1	74,1
	2015	91,5	84,8	82,2	42,9	75,2
	2016	91,6	84,9	82,4	42,9	75,4
Miasta	2005	97,3	94,0	92,4	67,8	88,5
	2010	98,0	96,5	94,8	70,6	90,2
	2015	98,2	96,7	95,1	71,1	90,7
	2016	98,1	96,7	95,1	70,9	90,7
Wieś	2005	79,0	57,3	59,6	9,6	52,9
	2010	84,2	71,5	67,9	13,1	57,7
	2015	84,7	72,5	68,9	13,7	59,1
	2016	84,8	72,6	69,1	13,8	59,4

^a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

^a Based on balances of dwelling stocks.

TABL. 12 (121). **DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2016 R.**
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali Dwellings allowances paid out user to					
		gminnych gminas	spółdziel- czych coopera- tives	wspólnot mieszka- niowych housing commu- nity	prywat- nich private	towa- rzystw budow- nic- twa społecz- nego public building society	innych others
a – liczba wypłaconych dodatków number of allowances							
b – kwota dodatków w tys. zł amount of allowances in thous. zł							
c – przeciętna wysokość dodatku w zł average value of allowances in zł							

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	a	180407	49791	71499	33173	17153	2279	6512
TOTAL	b	32210,4	10185,2	11976,8	5509,4	2998,7	466,1	1074,1
	c	178,5	204,6	167,5	166,1	174,8	204,5	164,9
Miasta	a	158759	46861	66111	30351	8502	2279	4655
Urban areas	b	29111,3	9781,8	11104,4	5004,1	1899,0	466,1	855,8
	c	183,4	208,7	168,0	164,9	223,4	204,5	183,9
Wieś	a	21648	2930	5388	2822	8651	–	1857
Rural areas	b	3099,1	403,4	872,4	505,3	1099,7	–	218,3
	c	143,2	137,7	161,9	179,1	127,1	–	117,5

W % OGÓŁEM
IN % OF TOTAL

OGÓŁEM	a	100,0	27,6	39,6	18,4	9,5	1,3	3,6
TOTAL	b	100,0	31,6	37,2	17,1	9,3	1,4	3,3
Miasta	a	100,0	29,5	41,6	19,1	5,4	1,4	2,9
Urban areas	b	100,0	33,6	38,1	17,2	6,5	1,6	2,9
Wieś	a	100,0	13,5	24,9	13,0	40,0	–	8,6
Rural areas	b	100,0	13,0	28,1	16,3	35,5	–	7,0

TABL. 13 (122). **GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE**
ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo <i>Area of grounds transferred to investors for dwelling construction</i>			Powierzchnia gruntów w zasobie gminy pod budownictwo mieszkaniowe <i>Area of grounds in gminas stock of grounds for dwelling construction</i>				
	ogółem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>		wielorodzinne <i>multi-family</i>		jednorodzinne <i>single-family</i>		
		spółdzielcze <i>co-operative</i>	osób fizycznych <i>of natural persons</i>	razem <i>total</i>	w tym uzbrojone <i>of which developed</i>	razem <i>total</i>	w tym uzbrojone <i>of which developed</i>	
	w ha			in ha				
OGÓŁEM	2005	47,5	2,1	40,2	137,1	61,4	901,7	583,2
TOTAL	2010	39,2	–	33,1	125,2	71,8	770,5	490,7
	2015	24,2	–	21,8	133,8	79,4	755,5	489,7
	2016	28,9	0,2	20,6	130,4	76,2	741,8	489,9
Miasta	2005	15,2	2,1	8,9	115,1	45,4	206,1	114,4
<i>Urban areas</i>	2010	13,4	–	11,7	106,8	60,1	192,4	114,6
	2015	8,1	–	7,5	118,7	68,7	171,6	109,0
	2016	13,2	0,2	8,8	115,3	65,5	173,4	111,8
Wieś	2005	32,3	–	31,3	22,0	16,0	695,6	468,8
<i>Rural areas</i>	2010	25,8	–	21,4	18,4	11,7	578,1	376,1
	2015	16,1	–	14,3	15,1	10,7	583,9	380,7
	2016	15,7	–	11,8	15,1	10,7	568,4	378,1

TABL. 14 (123). **MIESZKANIA, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO**
DWELLINGS IN WHICH CONSTRUCTION HAS BEGUN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	4810	7302	7653	6902	TOTAL
Spółdzielcze	417	662	299	261	<i>Co-operative</i>
Komunalne (gminne)	52	70	140	119	<i>Municipal (gmina)</i>
Zakładowe	8	1	–	–	<i>Company</i>
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	978	1549	2808	1967	<i>For sale or rent</i>
Spoleczne czynszowe	114	120	–	124	<i>Public building society</i>
Indywidualne	3241	4900	4406	4431	<i>Private</i>

TABL. 15 (124). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Mieszkania	5268	5667	6229	7020	Dwellings
miasta	3385	3262	3288	4035	urban areas
wieś	1883	2405	2941	2985	rural areas
Spółdzielcze	642	533	107	411	Co-operative
Komunalne (gminne)	92	58	63	29	Municipal (gmina)
Zakładowe	20	33	1	–	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1182	1267	1486	2152	For sale or rent
Spółeczne czynszowe	128	84	189	28	Public building society
Indywidualne	3204	3692	4383	4400	Private
miasta	1375	1342	1536	1444	urban areas
wieś	1829	2350	2847	2956	rural areas
Mieszkania na 1000 zawartych mażeństw	405	426	579	659	Dwellings per 1000 marriages contracted
Miasta	561	529	681	834	Urban areas
Wieś	270	337	497	513	Rural areas
Izby	24946	26335	28422	31095	Rooms
miasta	14131	12908	12026	14388	urban areas
wieś	10815	13427	16396	16707	rural areas
Spółdzielcze	1959	1706	337	1146	Co-operative
Komunalne (gminne)	147	128	95	84	Municipal (gmina)
Zakładowe	48	104	6	–	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	3692	4075	4458	6470	For sale or rent
Spółeczne czynszowe	432	255	573	64	Public building society
Indywidualne	18668	20067	22953	23331	Private
miasta	8031	6869	6898	6786	urban areas
wieś	10637	13198	16055	16545	rural areas

TABL. 15 (124). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA (dok.)**
DWELLINGS COMPLETED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	556567	610578	656532	714161	Usable floor space of dwellings in m ²
miasta	301062	276383	258770	309178	urban areas
wieś	255505	334195	397762	404983	rural areas
Spółdzielcze	34286	30428	5730	22943	Co-operative
Komunalne (gminne)	4946	2339	1733	1341	Municipal (gmina)
Zakładowe	1148	1764	106	–	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	63863	77168	90072	124470	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	6577	3677	8765	1444	Public building society
Indywidualne	445747	495202	550126	563963	Private
miasta	194003	166179	159293	162378	urban areas
wieś	251744	329023	390833	401585	rural areas
Przeciętna powierzchnia użytko- wa 1 mieszkania w m²	105,7	107,7	105,4	101,7	Average usable floor space per dwelling in m²
miasta	88,9	84,7	78,7	76,6	urban areas
wieś	135,7	139,0	135,2	135,7	rural areas
Spółdzielcze	53,4	57,1	53,6	55,8	Co-operative
Komunalne (gminne)	53,8	40,3	27,5	46,2	Municipal (gmina)
Zakładowe	57,4	53,5	106,0	–	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	54,0	60,9	60,6	57,8	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	51,4	43,8	46,4	51,6	Public building society
Indywidualne	139,1	134,1	125,5	128,2	Private
miasta	141,1	123,8	103,7	112,5	urban areas
wieś	137,6	140,0	137,3	135,9	rural areas

TABL. 16 (125). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB**
DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W budynkach indywidualnych In private buildings					W budynkach poza indywidualnymi In non-private buildings				
		razem total	w % razem — mieszkania o liczbie izb in % of total — dwellings with specified number of rooms				razem total	w % razem — mieszkania o liczbie izb in % of total — dwellings with specified number of rooms			
			1	2	3	4 i więcej and more		1	2	3	4 i więcej and more
OGÓŁEM ... 2005	5268	3204	0,3	1,6	4,2	94,0	2064	5,3	21,5	42,9	30,3
TOTAL 2010	5667	3692	0,4	2,5	7,1	90,0	1975	3,7	21,5	41,5	33,4
2015	6229	4383	0,3	4,4	9,3	86,0	1846	4,9	27,4	41,2	26,5
2016	7020	4400	0,8	4,4	7,6	87,2	2620	4,5	30,5	39,0	26,0
Miasta 2005	3385	1375	0,7	2,4	5,0	91,9	2010	5,5	21,9	42,2	30,4
Urban areas 2010	3262	1342	0,8	5,6	14,5	79,1	1920	3,8	21,8	41,7	32,8
2015	3288	1536	0,9	11,3	20,5	67,3	1752	5,1	28,2	41,2	25,5
2016	4035	1444	2,2	11,4	14,4	72,0	2591	4,5	30,8	39,4	25,3
Wieś 2005	1883	1829	–	1,0	3,5	95,5	54	–	3,7	68,5	27,8
Rural areas 2010	2405	2350	0,2	0,7	2,9	96,2	55	–	10,9	32,7	56,4
2015	2941	2847	0,0	0,6	3,2	96,1	94	2,1	10,6	42,6	44,7
2016	2985	2956	0,1	1,0	4,3	94,6	29	–	–	6,9	93,1

TABL. 17 (126). **ZAWARTE TRANSAKCJE KUPNA-SPRZEDAŻY LOKALI, NIERUCHOMOŚCI
GRUNTOWYCH I ZABUDOWANYCH W 2016 R.**
**REACHED PURCHASE-SALE TRANSACTIONS OF THE PREMISES,
LAND REAL ESTATES AND BUILT-UP REAL ESTATES IN 2016**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zawarte umowy w formie aktu notarialnego Reached contracts by form of notarial act	Wartość w tys. zł Value in thous. zł	Powierzchnia w m ² Area in m ²	Średnia cena 1 m ² po- wierzchni w zł Average price per 1 m ² of area in zł	SPECIFICATION
LOKALE^a					
PREMISES^a					
Mieszkalne	5096	1114203	273058	4080	Residential
Niemieszkalne	586	75916	25231	3009	Non-residential
NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWE^b					
LAND REAL ESTATES^b					
Grunty przeznaczone pod zabudowę:					Land designated for devel- opment:
mieszkaniową	121981	1684920	72	housing
przemysłową	22225	415668	53	industrial
inną	122562	4452257	28	another
Użytki rolne	363206	108219278	3	Agricultural land
Nieruchomości leśne	3943	2482904	2	Forest estates
NIERUCHOMOŚCI ZABUDOWANE^b					
BUILT-UP REAL ESTATES^b					
Nieruchomości zabudowane budynkami mieszkalnymi	310572	3047839	102	Real estates built-up with residential buildings
Nieruchomości zabudowane budynkami pełniącymi inne funkcje niż zagrodowa i mieszkańcowa	231150	2150467	107	Real estates built-up with buildings not functioning as farmstead and resi- dential buildings
Grunty rolne zabudowane	133158	13768361	10	Agricultural built-up land

^a Powierzchnia użytkowa. ^b Rodzaj prawa do działki – własność.

^a The usable floor space. ^b Type of the right to parcel – ownership.

DZIAŁ X

EDUKACJA I WYCHOWANIE

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późniejszymi zmianami) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365) z późniejszymi zmianami.

2. Wśród szkół objętych systemem oświaty funkcjonują:

- od roku szkolnego 1999/2000 6-letnie **szkoły podstawowe** oraz 3-letnie **gimnazja** (powstałe w miejsce 8-letnich szkół podstawowych), w których nauka jest obowiązkowa,
- od roku szkolnego 2002/03 **szkoły ponadgimnazjalne**, tj. 2–3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe, 3-letnie licea ogólnokształcące i profilowane, 4-letnie technika oraz od roku szkolnego 2004/05 szkoły dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych (tj. 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające) i 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy; do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się również szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne.

3. Od roku szkolnego 2012/13, zgodnie z ustawą z dnia 19 VIII 2011 r. o zmianie ustaw o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205, poz. 1026), stopniowo likwidowane są: licea profilowane dla młodzieży i dorosłych, uzupełniające licea ogólnokształcące dla młodzieży i dorosłych, technika uzupełniająca dla młodzieży oraz zasadnicze szkoły zawodowe dla dorosłych i technika dla dorosłych. Natomiast z dniem 1 IX 2013 r. nie przyjmuje się słuchaczy do klas pierwszych technikum uzupełniającego dla dorosłych.

Ponadto od 1 IX 2011 r. wprowadzono obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego przez dzieci w wieku 5 lat, a w latach 2004/05 – 2010/11 w wieku 6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego, tj. w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i przedszkolach (łącznie ze specjalnymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych.

CHAPTER X

EDUCATION

General notes

1. The educational system in Poland functions according to the Education System Law dated 7 IX 1991 (uniform text Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572, with later amendments) and the Higher Education Law dated 27 VII 2005 (Journal of Laws No. 164, item 1365) with later amendments.

2. Among schools covered by the educational system, there are:

- since the 1999/2000 school year 6-year **primary schools** and 3-year **lower secondary schools** (which replaced 8-year primary schools), where education is compulsory,
- since the 2002/03 school year **upper secondary schools**, i.e. 2–3-year basic vocational schools, 3-year general secondary schools and specialized secondary schools, 4-year technical secondary schools, as well as since the 2004/05 school year supplementary schools for graduates from basic vocational schools (i.e. 2-year supplementary general secondary schools and 3-year supplementary technical secondary schools) and 3-year special job-training schools; upper secondary schools include also art schools leading to professional certification and post-secondary schools.

3. Since the 2012/13 school year, according to the Law dated 19 VIII 2011 on changes to the education system acts and some other acts (Journal of Laws No. 205, item 1026), the following schools have been gradually eliminated: specialized secondary schools for youth and adults, supplementary general schools for youth and adults, supplementary technical schools for youth and adults as well as basic vocational schools for adults and technical secondary schools for adults. Instead since 1 IX 2013 there wasn't recruitment the graduates for the 1st supplementary technical classes for adults.

Moreover, since 1 IX 2011 an obligatory 1-year pre-primary education has been introduced for children at the age of 5 and in 2004/05 – 2010/11 school years children at the age of 6 in pre-primary education establishments i.e. in pre-primary sections of primary schools and nursery schools (including special schools and special nursery schools) as well as since the 2008/09 school year in pre-primary education groups and pre-primary points.

Zgodnie z ustawą z dnia 19 III 2009 r. (Dz. U. Nr 56, poz. 458, z późniejszymi zmianami), czyli od roku szkolnego 2009/10, dzieci 6 letnie, na wniosek rodziców, mogą rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej. Od roku szkolnego 2014/15 obowiązek szkolny został nałożony na 6-letnie dzieci urodzone pomiędzy styczniem a czerwcem 2008 r., od roku szkolnego 2015/16 na wszystkie dzieci 6-letnie.

4. Prezentowane w dziale dane dotyczą m.in.: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży, policealnych, wyższych oraz szkół dla dorosłych.

5. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

6. Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.

Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

7. Szkoły dla dzieci i młodzieży obejmują:

- 1) szkoły podstawowe, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego, szkoły artystyczne niedające uprawnień zawodowych realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej;
- 2) gimnazja, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego;
- 3) zasadnicze szkoły zawodowe;
- 4) licea ogólnokształcące, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego;
- 5) technika;
- 6) ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe;
- 7) szkoły specjalne przysposabiające do pracy.

8. **Szkoły policealne** – kształcące w formie dziennej, wieczorowej, zaocznej, stacjonarnej i na odległość – obejmują:

According to the Law dated 19 III 2009 (Journal of Laws No. 56, item 458, with later amendments), or from the school year 2009/10, upon the request of parents, children at the age of 6 can start education in the first grade of primary school. From the 2014/15 school year obligatory schooling was imposed on 6 years old children born between January and Jun of 2008 and from the 2015/16 school year on all children at the age of 6.

4. Data presented in the chapter are, among others, related to: pre-primary education, schools for children and youth, post-secondary schools, tertiary education and schools for adults.

5. Data include schools and establishments managed by central (government) administration entities and local government entities (gminas, powiats and voivodships), as well as by other legal and private persons.

6. Schools (with the exception of higher education institutions) and establishments can be public, non-public and non-public with the competence of a public school. A non-public school can obtain the competence of a public school, if it implements the minimum programme as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Ministry of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) administration entities and local government entities can administer public schools only. Primary schools and lower secondary schools can be public schools or non-public schools with the competence of public schools only.

Tertiary education can be public and non-public; non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

7. Schools for children and youth include:

- 1) primary schools, of which sports schools and athletic schools, art schools not leading to professional certification simultaneously conducting a primary school programme;
- 2) lower secondary schools, of which sports schools and athletic schools;
- 3) basic vocational schools;
- 4) general secondary schools, of which sports schools and athletic schools;
- 5) technical secondary schools;
- 6) general art schools leading to professional certification;
- 7) special job-training schools.

8. **Post-secondary schools** – educating in day, evening, weekend, full-time and distance form – include:

- 1) szkoły policealne (1-, 2- lub 3-letnie);
- 2) nauczycielskie kolegia języków obcych (3-letnie) oraz kolegia nauczycielskie (3-letnie), w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata;
- 3) kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie) – od roku szkolnego 2005/06.

9. Szkoły wyższe realizują kształcenie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Informacje z zakresu szkół wyższych:

- 1) podano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych, w których absolwentom nadaje się tytuł licencjata;
- 2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce;
- 3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą (z wyjątkiem osób studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą).

Studentów i absolwentów wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami, wydziałami i instytutami zamiejscowymi oraz punktami konsultacyjnymi. Od 2010 r. dane obejmują szkoły resortu obrony narodowej oraz szkoły resortu spraw wewnętrznych i administracji.

10. Szkoły dla dorosłych – kształcące w formie stacjonarnej, zaocznej i na odległość – obejmują:

- 1) szkoły podstawowe dla dorosłych;
- 2) gimnazja dla dorosłych;
- 3) zasadnicze szkoły zawodowe dla dorosłych – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 4) licea ogólnokształcące dla dorosłych;
- 5) technika uzupełniająca dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2013/14 brak naboru do klas pierwszych.

11. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne i ogólnodostępne), w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub placówkach wykonujących działalność leczniczą (do roku szkolnego 2011/12 określanych jako zakłady opieki zdrowotnej; łącznie z zakładami lecznictwa uzdrowiskowego).

- 1) *post-secondary schools (1-, 2- or 3-year);*
- 2) *foreign language teacher training colleges (3-year) as well as teacher training colleges (3-year), in which graduates do not receive the title of licentiate;*
- 3) *colleges of social work (3-year) – since the 2005/06 school year.*

9. Tertiary education (university level) includes full-time and part-time programmes. Data regarding tertiary education :

- 1) *include foreign language teacher training colleges in which graduates receive the title of licentiate;*
- 2) *include foreigners studying in Poland;*
- 3) *do not include Poles studying abroad (with an exception of persons at organizational units of Polish higher education institutions operating abroad).*

Data on students and graduates is given according to the seats of higher education institutions including branch sections, faculties and institutes operating in a place different than the place of their seat and consultative points. Since 2010 data include Academies of the Ministry of National Defence and Academies of the Ministry of the Interior and Administration.

10. Schools for adults – educating in full-time, weekend and distance form – include:

- 1) *primary schools for adults;*
- 2) *lower secondary schools for adults;*
- 3) *basic vocational schools for adults – phased out; since the 2012/13 school year there has been no recruitment to the 1st grade;*
- 4) *general secondary schools for adults;*
- 5) *supplementary technical schools for adults based on the programme of basic vocational school – phased out; since the 2013/14 school year has been no recruitment to the 1st grade.*

11. Special schools are organized for disabled children and youth with special educational needs. Education may be conducted within the school system or individually. Education occurs in mainstream schools (in which special or integrational and mainstream sections are established), in special schools operating independently, in as well as in special educational care centres, other educational institutions or the unit performing health care activities (until the 2011/12 school year defined as health care institutions; including health resorts treatment).

12. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

13. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

14. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielenia specjalnej pomocy.

15. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

16. Dane o nauczycielach, poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązków zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp.

Dane o nauczycielach akademickich dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, a od roku akademickiego 2006/07 także dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

17. Dane dotyczące:

- 1) wychowania przedszkolnego, szkół (poza szkołami wyższymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz internatów i burs podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;
- 2) szkół wyższych prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; studenci są wykazywani tyle razy, na ilu kierunkach studiują; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych. Absolwenci wykazani są z poprzedniego roku akademickiego.

12. Special education care centres are facilities for disabled children and youth, aged 3 and more who, for reasons of their disability, cannot attend regular nursery schools or schools.

13. Youth education centres are intended for socially maladjusted youth. The goal of the centres is to eliminate the causes and manifestations of the social maladjustment as well as to prepare the young people for independent life, compliant with legal and social norms.

14. Youth social therapy centres are centres intended for socially maladjusted youth having behavioural disorders and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.

15. Rehabilitation-education centres are facilities making it possible for children and youth with a profound mental retardation to meet their obligation to receive an education through participating in rehabilitation-education classes.

16. Data regarding teachers, excluding academic teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed in obligatory teaching programmes, i.e., excluding community centre educators and librarians conducting exclusively extracurricular activities, etc.

Data regarding academic teachers concern the positions of: professor, assistant professor, tutor and assistant lecturer as well as other didactic positions: senior lecturer, lecturer, lector, instructor and since the 2006/07 academic year also qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.

Data regarding teachers full-time employees and part-time employees calculated as full-time employees.

17. Data regarding:

- 1) pre-primary education, schools (excluding higher education institutions) as well as since the 2008/09 school year – special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres as well as boarding-school and dormitories concern the beginning of the school year; data concerning graduates – the end of the school year;
- 2) tertiary education is presented as of 30 XI; students are indicated correspondingly on the number of fields of education with they study; data regarding graduates concern the number of diplomas issued at the end of studies. Graduates are shown from the previous academic year.

18. Absolwenci eksterni występują wyłącznie w szkołach policealnych i w szkołach dla dorosłych.

19. Współczynnik skolaryzacji netto jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

20. Internat to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

21. Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, od roku szkolnego 2007/08 (a w przypadku absolwentów – od roku szkolnego 2006/07) opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

18. Extramural graduates occur only in post-secondary schools and schools for adults.

19. Net enrolment rate is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (within a given age group) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level.

20. A boarding school is a foster and educational facility designated for youth attending general and vocational schools located outside their place of permanent residence. **A dormitory** is an interschool facility serving as a boarding school.

21. The information presented, excluding the data on higher education institutions, since the 2007/08 school year (in the case of graduates – since the 2006/07 school year) has been completed on the basis of the Educational Information System, administered by the Ministry of National Education.

TABL. 1 (127). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA**
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	1154	1055	971	960	primary
gimnazja	451	467	476	478	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	20	24	27	28	special job-training
zasadnicze zawodowe	104	107	94	93	basic vocational
licea ogólnokształcące	168	163	143	136	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	10	9	x	x	supplementary general secondary
licea profilowane	104	37	x	x	specialized secondary
technika	200	153	144	140	technical secondary
technika uzupełniająca	26	15	x	x	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	5	6	6	6 ^h	general art ^a
policealne	195	171	149	138	post-secondary
wyższe	20	19	18	18	tertiary
dla dorosłych	132	173	105	97	for adults
podstawowe	–	–	–	–	primary
gimnazja	2	5	5	2	lower secondary
zasadnicze zawodowe	4	6	–	–	basic vocational
licea ogólnokształcące	45	57	100	95	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące ...	21	63	x	x	supplementary general secondary
licea profilowane	2	2	x	x	specialized secondary
technika	32	2	–	–	technical secondary
technika uzupełniająca	26	38	x	x	supplementary technical secondary
NAUCZYCIELE^c TEACHERS^c					
Szkoły:					Schools:
podstawowe ^d	12379	11314	11330	10809	primary ^d
gimnazja ^d	7085	6558	5827	5719	lower secondary ^d
zasadnicze zawodowe ^{de}	850	1057	915	858	basic vocational ^{de}
licea ogólnokształcące ^{dg}	3249	3438	2675	2570	general secondary ^{dg}
licea profilowane ^d	776	275	x	x	specialized secondary ^d
technika ^{d/g}	2083	3275	3353	3409	technical secondary ^{d/g}
policealne	722	654	590	597	post-secondary
wyższe ^h	6163	6716	6374	6417	tertiary ^h

^a Dające uprawnienia zawodowe. ^b Ponadto 11 szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne. ^c W roku szkolnym 2005/06 bez nauczycieli pracujących w zespołach szkół; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 203. ^{d-f} Łącznie ze szkołami: ^d – dla dorosłych, ^e – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, ^f – ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^g W roku szkolnym 2016/17 bez uzupełniających odpowiednio: liceów ogólnokształcących i techników. ^h Nauczyciele akademicy.

^a Leading to professional certification. ^b Moreover, 11 art schools giving only artistic education. ^c In 2005/06 school year excluding teachers working in complexes of schools; see general notes, item 16 on page 203. ^{d – f} Including: ^d – schools for adults, ^e – special job-training schools, ^f – general art schools leading to professional certification. ^g In 2016/17 without supplementary schools respectively: general secondary schools and technical secondary schools. ^h Academic teachers.

TABL. 1 (127). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI <i>PUPILS AND STUDENTS</i>					
Wychowanie przedszkolne ^a	22073	17204	21132	19206	<i>Pre-primary education^a</i>
Szkoły:					<i>Schools:</i>
podstawowe	156115	127790	135232	122857	<i>primary</i>
gimnazja	97895	75277	62123	60876	<i>lower secondary</i>
specjalne przysposabiające do pracy	351	594	615	876	<i>special job-training</i>
zasadnicze zawodowe	10864	10991	8182	7744	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	51728	45961	33976	32423	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	390	265	x	x	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	13000	3141	x	x	<i>specialized secondary</i>
technika	30615	30845	31050	31209	<i>technical secondary</i>
technika uzupełniająca	900	675	x	x	<i>supplementary technical secondary</i>
artystyczne ogólnokształcące ^b	855	790	681	697 ^c	<i>general art^b</i>
policealne	19791	20769	17407	17000	<i>post-secondary</i>
wyższe	105007	100590	77562	73699	<i>tertiary</i>
dla dorosłych	7961	10916	8116	7192	<i>for adults</i>
podstawowe	—	—	—	—	<i>primary</i>
gimnazja	124	139	199	124	<i>lower secondary</i>
zasadnicze zawodowe	158	193	—	—	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	3770	4893	7917	7068	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące ...	620	3641	x	x	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	313	164	x	x	<i>specialized secondary</i>
technika	1945	38	—	—	<i>technical secondary</i>
technika uzupełniająca	1031	1848	x	x	<i>supplementary technical secondary</i>
ABSOLWENCI <i>GRADUATES</i>					
Szkoły:					<i>Schools:</i>
podstawowe	28754	22485	19902	.	<i>primary</i>
gimnazja	32785	25029	20886	.	<i>lower secondary</i>
specjalne przysposabiające do pracy	10	120	152	.	<i>special job-training</i>
zasadnicze zawodowe	3606	3701	2538	.	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	16496	15478	11377	.	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	80	258	x	.	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	4485	1069	x	.	<i>specialized secondary</i>
technika	7540	7274	6668	.	<i>technical secondary</i>
technika uzupełniająca	x	154	x	.	<i>supplementary technical secondary</i>
artystyczne ogólnokształcące ^b	162	146	118 ^d	.	<i>general art</i>
policealne	6704	6230	5448	.	<i>post-secondary</i>
wyższe	22364	29526	20421	.	<i>tertiary</i>
dla dorosłych	3428	2627	2457	.	<i>for adults</i>
podstawowe	—	—	—	.	<i>Primary</i>
gimnazja	31	57	44	.	<i>lower secondary</i>
zasadnicze zawodowe	46	37	—	.	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	1790	1032	2413	.	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące ...	215	1152	x	.	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	69	51	x	.	<i>specialized secondary</i>
technika	1277	—	—	.	<i>technical secondary</i>
technika uzupełniająca	x	298	x	.	<i>supplementary technical secondary</i>

^a Dotyczy dzieci w wieku 6 lat, w roku szkolnym 2015/16 i 2016/17 w wieku 5 lat, objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 31 na str. 227. ^b Dające uprawnienia zawodowe. ^c Ponadto 614 uczniów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne. ^d Ponadto 56 absolwentów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

Źródło: dane — z wyjątkiem szkół wyższych — Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Concerns children aged 6, in the 2015/16 and the 2016/17 school year aged 5, attending pre-primary education establishments also described in table 31 on page 227. b Leading to professional certification. c Moreover, 614 students of art schools giving only artistic education. d Moreover, 56 graduates of art schools giving only artistic education.

S o u r c e: data — with the exception of the higher education institutions — of the Ministry of National Education.

TABL. 2 (127). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoły Schools				Uczniowie i studenci Pupils and students				Absolwenci Graduates		
	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	2005/06	2014/15	2015/16
Szkoły podstawowe	1154	1055	971	960	156115	127790	135232	122857	28754	19609	19902
Primary schools											
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	2	2	2	2	333	313	334	312	52	43	58
Central (government) administration units											
Jednostki samorządu terytorialnego	1096	972	800	785	153590	124170	126610	114522	28388	18555	18738
Local government units											
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	38	57	134	134	1668	2239	5444	4934	255	768	784
Associations and other social organizations											
Organizacje wyznaniowe	1	3	3	3	73	351	547	547	13	85	87
Religious organizations											
Pozostałe	17	21	32	36	451	717	2297	2542	46	158	235
Others											
Gimnazja	451	467	476	478	97895	75277	62123	60876	32785	21258	20886
Lower secondary schools											
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	1	1	1	1	24	20	11	3	9	5	4
Central (government) administration units											
Jednostki samorządu terytorialnego	424	433	426	426	95751	72487	58668	57135	32074	20137	19791
Local government units											
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	17	22	30	30	1079	1370	1478	1572	356	506	496
Associations and other social organizations											
Organizacje wyznaniowe	3	4	4	4	606	747	901	944	197	294	275
Religious organizations											
Pozostałe	6	7	15	17	435	653	1065	1222	149	316	320
Others											
Zasadnicze szkoły zawodowe ^a	124	131	121	121	11215	11585	8797	8323	3616	2709	2690
Basic vocational schools ^a											
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	1	6	5	5	15	184	128	137	–	30	37
Central (government) administration units											
Jednostki samorządu terytorialnego	110	110	97	96	9823	9314	6800	6369	3204	2130	2086
Local government units											
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	8	7	10	11	598	804	674	740	189	188	192
Associations and other social organizations											
Organizacje wyznaniowe	–	–	–	1	–	–	–	7	–	–	–
Religious organizations											
Pozostałe	5	8	9	8	776	1283	1195	1070	223	361	375
Others											

^a Łącznie ze specjalnymi szkołami przysposabiającymi do pracy.
^a Including social job-training schools.

TABL. 2 (128). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoły Schools				Uczniowie i studenci Pupils and students				Absolwenci Graduates		
	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	2005/06	2014/15	2015/16
Licea ogólnokształcące^a General secondary schools^a	178	172	143	136	52118	46226	33976	32423	16576	12303	11377
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	1	1	1	1	116	191	145	153	35	51	47
Central (government) administration units											
Jednostki samorządu terytorialnego	152	143	111	106	49900	43333	31391	29747	15909	11457	10504
Local government units											
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	12	14	11	11	764	779	456	482	216	139	148
Associations and other social organizations											
Organizacje wyznaniowe	5	4	4	4	941	763	725	732	300	278	244
Religious organizations											
Pozostałe	8	10	16	14	397	1160	1259	1309	116	378	434
Others											
Licea profilowane Specialized secondary schools	104	37	x	x	13000	3141	x	x	4485	x	x
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	–	–	x	x	–	–	x	x	–	x	x
Central (government) administration units											
Jednostki samorządu terytorialnego	97	33	x	x	12427	3028	x	x	4320	x	x
Local government units											
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	6	3	x	x	448	47	x	x	141	x	x
Associations and other social organizations											
Organizacje wyznaniowe	–	–	x	x	–	–	x	x	–	x	x
Religious organizations											
Pozostałe	1	1	x	x	125	66	x	x	24	x	x
Others											
Technika^b Specialized secondary schools^b	231	174	150	146	32370	32310	31731	31906	7702	6447	6786
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	5	15	13	13	855	2224	2008	2046	162	377	388
Central (government) administration units											
Jednostki samorządu terytorialnego	217	139	118	115	30967	28364	28273	28409	7467	5693	6069
Local government units											
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	6	14	14	13	415	1022	992	1004	61	263	217
Associations and other social organizations											
Organizacje wyznaniowe	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Religious organizations											
Pozostałe	3	6	5	5	133	700	458	447	12	114	112
Others											

a, b Łącznie ze szkołami: *a* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), *b* – technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

a, b Including: *a* – supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year), *b* – supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) and general art schools leading to professional certification.

TABL. 2 (128). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (dok.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoły Schools				Uczniowie i studenci Pupils and students				Absolwenci Graduates		
	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	2005/06	2014/15	2015/16
Szkoły policealne Post-secondary schools	195	171	149	138	19791	20769	17407	17000	6704	6017	5448
Jednostki administracji centralnej (rządowej) <i>Central (government) administration units</i>	–	5	3	3	–	279	114	109	–	39	40
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	107	61	50	36	11824	5772	4217	3797	4051	1738	1538
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	21	18	15	15	1148	715	990	1004	488	624	559
Organizacje wyznaniowe <i>Religious organizations</i>	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Pozostałe <i>Others</i>	67	87	81	84	6819	14003	12086	12090	2165	3616	3311
Szkoły wyższe Tertiary education	20	19	18	97	105007	100590	77562	7192	22364	22521	2457
Jednostki administracji centralnej (rządowej) <i>Central (government) administration units</i>	7	8	8	2	68390	62932	52828	94	14309	14271	34
Organizacje wyznaniowe <i>Religious organizations</i>	1	1	1	–	20654	16627	11799	–	4847	3722	–
Pozostałe <i>Others</i>	12	10	9	–	15963	21031	12935	–	3208	4528	–
Szkoły dla dorosłych Schools for adults	132	172	105	97	7961	10916	8116	7192	3428	2692	2457
Jednostki administracji centralnej (rządowej) <i>Central (government) administration units</i>	–	8	2	2	–	274	112	94	–	59	34
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	98	64	48	44	6335	4111	3072	2651	2896	1100	915
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	17	37	15	14	992	1708	655	553	358	316	222
Organizacje wyznaniowe <i>Religious organizations</i>	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Pozostałe <i>Others</i>	17	63	40	37	634	4823	4277	3894	174	1217	1286

Źródło: dane — z wyjątkiem szkół wyższych — Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data — with the exception of the higher education institutions — of the Ministry of National Education.

TABL. 3 (129). **UCZNIOWIE WEDŁUG GRUP WIEKU**
PUPILS AND STUDENTS BY AGE GROUPS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17
	w % ludności danej grupy wieku		in % of population of given age group	
7–12 ^a lat / years	98,9	95,6	89,7	94,9
13–15	98,6	96,4	94,8	94,7
16–18	96,6	95,9	94,7	94,6
19–21 lat / years	25,8	27,1	26,1	25,9

^a W roku szkolnym 2015/16 w grupie wieku 6–12 lat, udział uczniów w tej grupie wieku w liczbie ludności w wieku 7–12 lat i połowie rocznika 6-latków.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In the school year 2015/16 7 in the age group 6–12 year, ratio of pupils in this age group in the age group 7–12 year and half population of 6 years old children.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4 (130). **WSPÓLCZYNNIK SKOLARYZACJI**
ENROLMENT RATE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Grupy wieku Age groups	2005/06			2010/11			2015/16			2016/17		
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females
		w %						in %					
BRUTTO GROSS													
Szkoły: / Schools:													
podstawowe ^a primary ^a	7–12	99,6	100,1	99,2	97,5	97,5	97,4	89,8	89,6	88,9	94,5	94,6	94,4
gimnazja lower secondary	13–15	100,4	101,3	99,4	98,7	100,0	97,3	97,6	98,6	96,5	98,3	98,6	98,0
zasadnicze zawodowe ^b basic vocational ^b	16–18	11,0	15,9	5,8	13,3	19,3	7,0	12,5	17,7	7,0	12,2	17,3	6,8
licea ogólnokształcące i profilowane ^c general and special- ized secondary ^c	16–18	67,6	58,7	77,0	65,6	52,5	79,3	59,3	47,8	71,4	58,0	46,3	70,5
technika ^d technical ^d	16–18	34,2	45,7	22,1	38,6	49,6	27,1	44,9	55,0	34,3	46,9	57,5	35,7
policealne post-secondary	19–21	17,0	15,6	18,5	21,4	15,7	27,4	22,1	13,0	31,5	22,5	13,3	32,1
NETTO NETTO													
Wychowanie przed- szkolne ^e Pre-primary education ^e	6	97,6	98,4	96,7	85,2	87,0	83,3	96,3	96,9	95,7	85,1	87,7	82,4
Szkoły: / Schools:													
podstawowe ^a primary ^a	7–12	98,7	98,9	98,5	95,4	95,4	95,4	89,2	88,4	89,9	91,8	92,0	91,5
gimnazja lower secondary	13–15	97,1	96,8	97,5	94,6	94,4	94,8	92,8	92,7	92,9	92,4	92,1	92,7
zasadnicze zawodowe ^b basic vocational ^b	16–18	9,5	13,7	5,1	11,0	15,9	5,9	9,8	14,1	5,3	9,6	13,8	5,2
licea ogólnokształcące i profilowane ^c general and special- ized secondary ^c	16–18	61,9	49,0	75,4	55,3	41,1	70,2	48,0	34,7	62,0	47,3	33,9	61,5
technika ^d technical ^d	16–18	22,2	29,2	14,9	26,3	33,6	18,7	33,7	41,4	25,5	34,6	42,7	26,1
policealne post-secondary	19–21	10,7	9,8	11,6	9,2	6,4	12,1	8,1	4,8	11,6	7,3	4,3	10,5

^a W latach szkolnych 2005/06 i 2010/11 dotyczy dzieci w wieku 7-12 lat. ^{b – d} Łącznie ze szkołami: ^b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, ^c – w latach szkolnych 2005/06 i 2010/11 uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^d – technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2016/17) i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^e W roku szkolnym 2015/16 dzieci w wieku 5-6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego.

U w a g a. W roku szkolnym 2015/16 do policzenia wskaźnika użyto liczbę uczniów w grupie wieku 6-12 w liczbie ludności w wieku 7-12 lat i połowie rocznika 6-latków, w grupie dzieci w wieku 5-6 lat w liczbie ludności w wieku 5 lat i połowie rocznika 6-latków.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In the 2005/06 and 2010/11 school year concerns children aged 7-12. ^{b – d} Including: ^b – special job-training schools, ^c – in the 2005/06 and 2010/11 school year supplementary general secondary schools, ^d – supplementary technical secondary schools (until the 2016/17 school year) and general art schools leading to professional certification. ^e In the 2015/16 school year concerns children aged 5-6 attending pre-primary education establishments.

^{N o t e.} The rate for the 2015/16 school year was calculated using the number of pupils aged 6-12 in the population aged 7-12 and in half of the 6-year old population, in the group of children aged 5-6 in the population aged 5 and in half of the 6-year old population.

^{S o u r c e:} data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 5 i 6

W podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

Note to tables 5 and 6

The division by languages may include one person more than once.

TABLE 5 (131). **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a**
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST SECONDARY SCHOOLS^a

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total pupils and students at schools		gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych ^b basic vocational ^b	liceach ogólnokształcących ^c general secondary ^c	technikach ^d technical secondary ^d	policealnych ^e post- secondary ^e	
		podstawowych primary							
		razem total	miasta urban areas						wieś rural areas
NAUCZANIE OBOWIAZKOWE OBLIGATORY EDUCATION									
Angielski 2005/06	261377	52,4	54,1	50,9	82,5	34,9	99,1	85,8	55,9
English 2010/11	284704	94,2	96,5	92,2	94,8	59,7	99,3	97,6	28,8
2015/16	266672	98,5	98,8	98,2	98,8	68,5	99,5	99,1	56,2
2016/17	260160	98,8	98,0	98,8	98,4	68,0	99,4	99,5	56,9
Francuski ... 2005/06	11734	0,6	1,1	0,3	1,6	0,5	12,6	5,4	3,4
French 2010/11	8349	0,2	0,4	0,1	3,4	–	9,6	2,8	0,1
2015/16	5902	–	–	–	3,6	–	9,2	1,8	–
2016/17	5520	–	–	–	3,7	–	8,6	1,6	–
Niemiecki 2005/06	82323	6,1	9,4	0,8	13,7	19,2	58,7	56,3	11,9
German 2010/11	75830	2,0	2,4	1,7	37,8	11,6	49,0	56,9	1,6
2015/16	70189	1,1	1,5	0,8	50,9	12,0	49,2	61,0	1,0
2016/17	70743	1,3	1,7	0,9	53,3	12,3	48,6	61,2	2,9
Rosyjski 2005/06	51545	7,0	0,8	12,0	7,0	36,6	23,0	40,6	3,0
Russian 2010/11	40274	2,9	0,2	5,3	17,2	24,7	19,9	32,7	1,8
2015/16	33017	0,4	0,1	0,6	23,1	18,6	21,9	29,1	–
2016/17	32927	0,5	0,1	1,0	23,3	17,5	22,4	28,9	1,4
Włoski 2005/06	830	–	–	–	–	–	–	–	0,2
Italian 2010/11	1054	–	–	–	0,3	–	1,7	0,1	0,1
2015/16	1072	–	–	–	0,3	–	2,6	0,0	–
2016/17	914	–	–	–	0,3	–	2,3	–	–
Inne 2005/06	4143	0,0	0,0	–	0,4	–	–	–	2,0
Others 2010/11	2900	0,1	–	0,1	–	–	6,1	0,1	–
2015/16	9476	0,1	0,2	–	5,1	–	16,6	1,6	3,8
2016/17	10061	0,1	0,2	–	6,3	–	17,5	1,4	0,1
NAUCZANIE DODATKOWE^f ADDITIONAL EDUCATION^f									
Angielski..... 2005/06	58154	29,1	25,5	31,9	11,6	1,8	0,3	0,3	12,4
English 2010/11	9768	3,3	0,6	5,7	2,5	0,3	0,1	0,3	12,2
2015/16	652	0,3	0,1	0,6	0,0	1,8	–	–	3,5
2016/17	602	0,3	0,1	0,6	0,0	1,3	–	–	0,5
Francuski 2005/06	4411	0,7	1,2	0,4	3,2	–	0,1	–	–
French 2010/11	1605	0,2	0,3	0,1	1,0	–	1,1	0,4	–
2015/16	266	0,1	0,1	0,0	0,3	–	–	–	–
2016/17	147	0,1	0,1	–	0,1	–	0,0	–	–

^a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^{b – d} Łącznie ze szkołami: ^b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy (w roku szkolnym 2005/06), ^c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), ^d – technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^e Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. ^f Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

^a In the 2005/06 school year as of 31 XII. ^{b – d} Including: ^b – special job-training schools (in the 2005/06 school year), ^c – supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year), ^d – supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) and general art schools leading to professional certification. ^e Since 2010/2011 school year and excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. ^f Conducted during the hours which are at the disposal of headperson.

TABL. 5 (131). **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a (dok.)**
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST SECONDARY SCHOOLS^a (cont.)

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total pupils and students at schools							
		podstawowych primary			gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych ^b basic vocational ^b	liceach ogólnokształcących ^c general secondary ^c	technikach ^d technical secondary ^d	policealnych ^e post- secondary ^e
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas					
NAUCZANIE DODATKOWE ^f (dok.) ADDITIONAL EDUCATION ^f (cont.)									
Niemiecki ... 2005/06	34306	5,7	6,8	4,9	25,1	0,7	0,5	–	5,5
German 2010/11	22045	6,7	8,0	5,6	12,2	0,6	6,6	3,1	0,2
2015/16	10574	3,0	1,7	4,2	7,9	1,7	2,6	2,1	–
2016/17	8340	3,0	1,4	4,6	5,3	1,8	2,0	1,9	0,2
Inne 2005/06	35958	8,2	3,6	11,9	22,0	–	2,7	–	2,7
Others 2010/11	20690	7,7	3,4	11,5	9,5	–	6,5	1,1	0,8
2015/16	10819	4,2	1,1	7,2	6,3	–	2,7	1,0	0,0
2016/17	9361	4,3	1,1	7,5	4,8	–	2,8	0,9	–

^a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^b – ^d Łącznie ze szkołami: ^b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy (w roku szkolnym 2005/06), ^c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), ^d – technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^e Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. ^f Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In the 2005/06 school year as of 31 XII. ^b – ^d Including: ^b – special job-training schools (in the 2005/06 school year), ^c – supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year), ^d – supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) and general art schools leading to professional certification. ^e Since 2010/2011 school year and excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. ^f Conducted during the hours which are at the disposal of headperson.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 6 (132). **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH^a**
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS^a

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total students at school		
		gimnazjach lower secondary	liceach ogólnokształcących ^b general secondary ^b	technikach ^c technical secondary ^c
Angielski 2005/06	9325	38,7	41,7	18,3
English 2010/11	8354	78,4	80,6	56,8
2015/16	7116	77,4	87,9	–
2016/17	6460	540	90,5	–
Niemiecki 2005/06	2663	–	11,9	0,2
German 2010/11	404	–	2,0	12,4
2015/16	211	10,6	2,4	–
2016/17	209	23,4	2,6	–
Rosyjski 2005/06	4706	47,6	65,8	54,5
Russian 2010/11	1908	47,5	14,9	29,1
2015/16	754	12,1	9,2	–
2016/17	544	21,0	7,3	–

^a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego; w roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^b, ^c Do roku szkolnego 2013/14 łącznie z: ^b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^c – technikami uzupełniającymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Data concern obligatory education; in the 2005/06 school year as of 31 XII. ^b, ^c Until the 2013/14 school year including: ^b – supplementary general secondary schools, ^c – supplementary technical secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 7 (133). **KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI**^a
EDUCATION FOR PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	2005/06	2014/15	2015/16	SPECIFICATION
	uczniowie <i>pupils and students</i>				absolwenci <i>graduates</i>			
Szkoły podstawowe	3760	2647	2997	3219	612	545	491	<i>Primary schools</i>
w tym specjalne	1258	995	1066	1112	204	199	179	<i>of which special schools</i>
Gimnazja	2951	2353	2062	2051	860	680	663	<i>lower secondary</i>
w tym specjalne	1423	1194	974	917	441	332	291	<i>of which special schools</i>
Specjalne szkoły przy- sposabiające do pracy	351	594	615	579	21	139	152	<i>Special job-training schools</i>
Zasadnicze szkoły zawodowe	994	831	846	770	349	179 ^b	227	<i>Basic vocational schools</i>
w tym specjalne	876	723	688	617	319	155	210	<i>of which special schools</i>
Licea ogólnokształcące ^c	364	267	200	205	97	63	65	<i>General secondary schools^c</i>
w tym specjalne	31	122	35	18	8	11	7	<i>of which special schools</i>
Technika ^d	74	112	200	215	24	13 ^b	22	<i>Technical secondary schools^d</i>
w tym specjalne	–	–	86	82	–	–	13	<i>of which special schools</i>
Szkoły policealne	28	16	8	19	21	–	–	<i>Post-secondary schools</i>
w tym specjalne	–	–	8	13	–	–	–	<i>of which special schools</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 202. ^b W przypadku szkół ogólnodostępnych dane dotyczą absolwentów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, kwalifikacje w zawodzie lub egzamin dyplomowy. ^{cd} Łącznie z: ^c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), ^d – technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) oraz ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

^a See general notes, item 11 on page 202. ^b In mainstream schools data concern graduates with a medical certificate on a need for special education, who passed exam certifying professional qualification, qualification to perform a job or graduation exam. ^{cd} Including: ^c – supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year), ^d – supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) as well as general art schools leading to professional certification.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 8 (134). **SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, OŚRODKI
REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI
WYCHOWAWCZE ORAZ MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII**
**SPECIAL EDUCATION CENTRES, REHABILITATION-EDUCATION
CENTRES YOUTH EDUCATION CENTRES AND YOUTH SOCIAL
THERAPY CENTRES**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010	2015	2016	SPECIFICATION
SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE ^b SPECIAL EDUCATIONAL CENTERS ^b					
Ośrodki	29	26	26	26	<i>Centres</i>
Miejsca	2039	1784	1460	1415	<i>Places</i>
Wychowankowie	2039	1485	1072	979	<i>Residents</i>
w tym:					<i>of which:</i>
niewidomi i słabowidzący	54	27	23	22	<i>blind and sight impaired</i>
niesłyszący i słabosłyszący	192	122	73	61	<i>deaf and hearing impaired</i>
z niepełnosprawnością ruchową ^c	–	5	9	11	<i>motor-skill impaired^c</i>
z upośledzeniem umysłowym	1645	1186	811	720	<i>mentally disabled</i>
zagrożeni niedostosowaniem spo- łecznym	6	–	1	2	<i>socially maladjusted</i>

^a Stan w dniu 31 X. ^b Łącznie ze specjalnymi ośrodkami wychowawczymi. ^c W latach 2014 i 2015 dotyczy wychowanków z niepełnosprawnością ruchową i afazją.

^a As of 31 X. ^b Including special educational centres. ^c In 2014 and 2015 concerns motor-skill impaired residents and residents with aphasia.

TABL. 8 (134). **SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE ORAZ MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII (dok.)**
SPECIAL EDUCATION CENTRES, REHABILITATION-EDUCATION CENTRES YOUTH EDUCATION CENTRES AND YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010	2015	2016	SPECIFICATION
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE					
<i>YOUTH EDUCATION CENTERS</i>					
Ośrodki	2	2	3	2	Centres
Miejsca	180	156	324	168	Places
Wychowankowie	181	145	196	119	Residents
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII					
<i>YOUTH SOCIAL THERAPY CENTERS</i>					
Ośrodki	1	4	3	3	Centres
Miejsca	8	150	111	111	Places
Wychowankowie	61	200	137	130	Residents
OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE					
<i>REHABILITATION-EDUCATION CENTRES</i>					
Ośrodki	3	7	9	9	Centres
Miejsca	–	227	323	302	Places
Wychowankowie	137	217	250	245	Residents
w tym:					of which:
z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim	73	119	140	132	with mental retardation-profound
z niepełnosprawnościami sprzężonymi	41	98	110	113	with multiple disability

^a Stan w dniu 31 X.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a As of 31 X.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9 (135). **WYCHOWANIE POZASZKOLNE**
EXTRACURRICULAR EDUCATION

RODZAJE PLACÓWEK <i>KIND OF INSTITUTIONS</i>	Pla- cówki <i>Institu- tions</i>	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć ^a <i>Participants of permanent and temporary forms of pursuits ^a</i>								
		ogółem <i>total</i>	artysty- cznych <i>arts</i>	technicz- nych <i>technical</i>	informa- tycznych <i>informat- ical</i>	przed- miotowy- ch <i>subjects</i>	turys- tyczno- krajoz- naw- czych <i>tourism</i>	sporto- wych <i>sports</i>	innych <i>others</i>	
OGÓŁEM	2005 ^b	16	34350	29938	726	.	.	.	274	3412
TOTAL	2010	22	96447	86045	512	259	188	423	324	8696
	2015	17	114478	107760	433	126	107	1533	69	4450
	2016	18	107150	99962	534	149	80	726	96	5603
W tym młodzieżowe domy kultury		9	105883	99042	514	149	64	706	76	5332
<i>Of which youth community centres</i>										

^a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 X (w 2005 r. – od 1 XI) roku poprzedzającego rok badany do 30 IX (w 2005 r. – do 31 X) roku badanego. ^b Stan w dniu 31 X.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 X (in 2005 – from 1 XI) of the year preceding the surveyed year to 30 IX (in 2005 – to 31 X) of the surveyed year. ^b As of 31 X.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 11 (137). **SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (dok.)**
PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2015/16			2016/17		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Uczniowie (dok.) Pupils (cont.)												
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa sportowego .. sports and athletic	-	-	-	539	539	-	1902	1902	-	1703	1703	-
filialne	2160	-	2160	973	-	973	659	-	659	460	-	460
branch												
artystyczne ^a	328	328	-	312	312	-	331	331	-	309	309	-
arts ^a												
Absolwenci	28550	12680	15870	22285	10081	12204	19723	9392	10331	.	.	.
Graduates												
w tym kobiety of which females	13826	6176	7650	10849	4897	5952	9720	4648	5072	.	.	.
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa sportowego .. sports and athletic	-	-	-	114	114	-	274	274	-	.	.	.
filialne	45	-	45	78	-	78	22	-	22	.	.	.
branch												
artystyczne ^a	49	49	-	51	51	-	58	58	-	.	.	.
arts ^a												
Liczba uczniów na: Number of pupils per:												
1 szkołę	138	456	88	124	369	79	143	391	90	132	356	81
school												
1 oddział	19	24	16	17	23	14	17	22	14	16	21	13
section												

^a Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Concerns schools simultaneously conducting the primary school programme.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 12 (138). **GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2015/16			2016/17		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Gimnazja	419	127	292	431	138	293	437	144	293	440	150	290
Lower secondary												
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa sportowego .. sports and athletic	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
z oddziałami przygotowującymi do pracy ^a	7	7	-	4	3	1	7	6	1	6	5	1
with job-training sections ^a												

^a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.

^a Based on 6th grade primary school.

TABL. 12 (138). **GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (dok.)**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2015/16			2016/17		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Oddziały Sections	3892	1839	2053	3491	1548	1943	2832	1343	1489	2796	1360	1436
Uczniowie Pupils	96472	48094	48378	74083	37071	37012	61149	31718	29431	59936	31862	28074
w tym kobiety ... of which females	46783	23381	23402	35984	18091	17893	29503	15317	14186	29234	15583	13651
w tym I klasa of which 1st grade	31182	15230	15952	24228	12189	12039	19842	10334	9508	20095	10710	9385
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa sportowego sports and athletic	-	-	-	187	187	-	-	-	-	-	-	-
z oddziałami przy- sposabiającymi do pracy ^a with job-training sections ^a	1284	1284	-	491	199	292	529	314	215	440	235	205
Absolwenci Graduates	32344	16332	16012	24627	12054	12573	20595	10699	9896	.	.	.
w tym kobiety ... of which females	15894	8027	7867	12125	5987	6138	9890	5151	4739	.	.	.
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa sportowego sports and athletic	-	-	-	51	51	-	-	-	-	.	.	.
z oddziałami przy- sposabiającymi do pracy ^a with job-training sections ^a	490	490	-	179	78	101	169	92	77	.	.	.
Liczba uczniów na: Number of pupils per:												
1 szkołę school	230	379	166	172	269	126	140	220	100	136	212	97
1 oddział section	25	26	24	21	24	19	22	24	20	21	23	20

^a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.
 Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Based on 6th grade primary school.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 13 (139). **ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Szkoły	87	89	76	76	Schools
Oddziały	393	418	392	368	Sections
Uczniowie	9984	10268	7494	7127	Students
w tym kobiety	2382	2430	1862	1759	of which females
w tym I klasa	3815	3948	2534	2526	of which 1st grade
Absolwenci	3300	3440	2328	.	Graduates
w tym kobiety	904	924	610	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 14 (140). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI ZASADNICZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools) BY NARROW FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2015/16	2016/17	2014/15	2015/16	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students		absolwenci ^b graduates ^b		
OGÓŁEM	7494	7127	2415	1299	TOTAL
w tym:					of which:
Artystyczne.....	16	12	–	–	Arts
Biznesu i administracji	184	207	54	39	Business and administration
Inżynieryjno-techniczne	3211	3158	472	454	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	758	625	138	157	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	1379	1337	327	301	Architecture and construction
Rolnicza.....	88	72	10	6	Agriculture
Usług dla ludności	1858	1716	345	342	Personal services

^a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). ^b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). ^b In division by narrow fields of education data concern graduates who passed exam certifying professional qualification or qualification to perform a job.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 15 (141). **LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE ^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
GENERAL SECONDARY SCHOOLS ^a FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Szkoły	177	167	140	134	Schools
Oddziały	1780	1665	1278	1232	Sections
Uczniowie	52087	46104	33941	32405	Students
w tym kobiety	31424	28492	21360	20441	of which females
w tym I klasa	18021	15479	10958	10586	of which 1st grade
Absolwenci	16567	15704	11370	.	Graduates
w tym kobiety	10121	9841	7188	.	of which females

^a Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year).

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 16 (142). **TECHNIKA^a ORAZ SZKOŁY ARTYSTYCZNE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE^b DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a AS WELL AS GENERAL ART SCHOOLS^b FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Szkoły	241	174	147	144	Schools
Oddziały	1268	1394	1407	1424	Sections
Uczniowie	32882	32310	31645	31824	Students
w tym kobiety	10650	11276	11803	11751	of which females
w tym I klasa	8733	8828	8897	of which 1st grade
Absolwenci	7702	7574	6773	.	Graduates
w tym kobiety	2470	2702	2605	.	of which females

^a Do roku szkolnego 2013/14 łącznie z technikami uzupełniającymi. ^b Dające uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Until the 2013/14 school year including supplementary technical secondary schools. ^b Leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 17 (143). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools) BY NARROW FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2015/16	2016/17	2014/15	2015/16	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students		absolwenci ^b graduates ^b		
OGÓŁEM	30964	31127	6318	4020	TOTAL
w tym:					of which:
Społeczna	2243	2293	339	409	Social and behavioural science
Biznesu i administracji	1974	2009	232	266	Business and administration
Fizyczna ^c	8	7	–	–	Physical sciences ^c
Technologii teleinformatycznych	5053	5537	630	586	Information and communication technologies
Inżynierijno-techniczna	8618	8745	866	1120	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	807	727	80	86	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	2814	2610	378	400	Architecture and construction
Rolnicza	906	828	119	80	Agriculture
Leśna	291	296	21	38	Forestry
Weterynaryjna	173	175	–	20	Veterinary
Usług dla ludności	7270	7073	1096	909	Personal services
Usług transportowych	794	751	58	106	Transport services

^a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). ^b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie. ^c Między innymi: fizyka, chemia, geologia.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). ^b In division by narrow fields of education data concern graduates who passed exam certifying professional qualification or qualification to perform a job. ^c Among others: physics, chemistry, geology.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 18 (144). **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
LEVEL ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
SZKOŁY ARTYSTYCZNE NIE DAJĄCE UPRAWNIENIŃ ZAWODOWYCH LEVEL ART SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	26	29	26	26	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	25	29	26	26	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	2891	2018	2098	2189	Pupils
w tym kobiety	1846	1256	1380	1430	of which females
Absolwenci	435	241	258	.	Graduates
w tym kobiety	276	160	161	.	of which females
SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE LEVEL ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	15	17	17	17	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów ar- tystycznych	10	11	11	11	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	1367	1285	1292	1311	Students
w tym kobiety	888	871	914	944	of which females
Absolwenci	203	181	174	.	Graduates
w tym kobiety	140	127	123	.	of which females
w tym ogólnokształcące szkoły artystyczne of which general art. schools					
Szkoły	5	6	6	6	Schools
Uczniowie	855	790	681	697	Students
w tym kobiety	602	584	516	533	of which females
Absolwenci	162	146	118	.	Graduates
w tym kobiety	117	110	87	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 19 (145). **SZKOŁY POLICEALNE (bez szkół specjalnych)**
POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Szkoły	195	171	149	138	Schools
Oddziały	810	838	810	825	Sections
Uczniowie	19791	20769	17407	17000	Students
w tym kobiety	10536	13003	12221	11901	of which females
Absolwenci	6704	6230	5448	.	Graduates
w tym kobiety	3905	4268	3999	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 20 (146). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych) WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools) BY NARROW FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2015/16	2016/17	2014/15	2015/16	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students		absolwenci ^b graduates ^b		
OGÓŁEM	17407	17000	6017	3004	TOTAL
w tym:					of which:
Artystyczna	920	1133	392	295	Arts
Biznesu i administracji	3665	3393	464	371	Business and administration
Technologii teleinformaty- cznych	957	997	105	61	Information and communication technologies
Medyczna	3205	3196	1220	1122	Health
Opieki społecznej	718	298	295	162	Social services
Usług dla ludności	3350	3561	608	510	Personal services
Ochrony i bezpieczeństwa.....	625	525	107	115	Security services
Higieny i bezpieczeństwa pracy	2368	2166	259	241	Hygiene and occupational health services

^a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). ^b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, kwalifikacje w zawodzie lub egzamin dyplomowy.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). ^b In division by narrow fields of education data concern graduates who passed exam certifying professional qualification, qualification to perform a job or graduation exam.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 21 (147). **SZKOŁY WYŻSZE**
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły Schools	Nauczyciele akademicy ^a Academic teachers ^a	Studenci Students	Absol- wenci ^b Gradu- ates ^b	SPECIFICATION	
OGÓŁEM	2005/06	20	6163	105007	22364	TOTAL
	2010/11	19	6716	100590	29526	
	2015/16	18	6374	77562	20421	
	2016/17	18	6417	73699	.	
Uniwersytety	2	2721	31935	9071	Universities	
Wyższe szkoły techniczne	1	588	9371	2592	Technical universities	
Wyższe szkoły rolnicze	1	776	8414	2286	Agricultural academies	
Wyższe szkoły ekonomiczne	1	30	257	214	Academies of economics	
Wyższe szkoły pedagogiczne	1	9	140	58	Teacher education schools	
Uniwersytety medyczne	1	1278	6868	1514	Medical universities	
Pozostałe szkoły wyższe	10	802	14639	4223	Other higher education institu- tions	
Szkoły Wyższe Resortu Obrony Narodowej.....	1	213	2075	463	Academies of the Ministry of National	

^a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 203. ^b W podziale według typów szkół – z roku szkolnego 2015/16.

^a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 16 on page 203. ^b According to type of school – for 2015/16 school year.

TABL. 22 (148). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG SYSTEMÓW STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY SYSTEMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Grand total</i>	W tym kobiety <i>Of which females</i>	Z liczby ogółem na studiach <i>Of total number at study forms</i>				SPECIFICATION	
			stacjonarnych ^a <i>full-time programmes^a</i>		niestacjonarnych ^b <i>part-time programmes^b</i>			
			razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>		
OGÓŁEM	2005/06	105007	62004	59059	34625	45948	27379	TOTAL
	2010/11	100590	61458	61991	37949	38599	23509	
	2015/16	77562	45706	60065	36203	17497	9503	
	2016/17	73699	43385	57731	34699	15968	8686	
Uniwersytety		31935	21536	28679	19222	3256	2314	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne		9371	2779	7368	2422	2003	357	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze		8414	5385	6907	4530	1507	855	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne .		257	165	79	49	178	116	<i>Academies of economics</i>
								<i>Teacher education schools</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne ..		140	94	–	–	140	94	<i>Medical universities</i>
Uniwersytety medyczne		6868	4725	4977	3803	1891	922	<i>Other higher education institutions</i>
Pozostałe szkoły wyższe		14639	7968	7893	4026	6746	3942	<i>Academies of the Ministry of National</i>
Szkoły Wyższe Resortu Obrony Narodowej		2075	733	1828	647	247	86	

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: *a* – dziennych, *b* – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.

a, b Data 2005/06 academic years concern: *a* – day study system, *b* – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 23 (149). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG SYSTEMÓW STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY SYSTEMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Grand total</i>	W tym kobiety <i>Of which females</i>	Z liczby ogółem na studiach <i>Of total number at study forms</i>				SPECIFICATION	
			stacjonarnych ^a <i>full-time programmes^a</i>		niestacjonarnych ^b <i>part-time programmes^b</i>			
			razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>		
OGÓŁEM	2005/06	22364	15341	9992	6457	12372	8884	TOTAL
	2014/15	22521	15091	15874	10601	6647	4490	
	2015/16	20421	13200	15490	10162	4931	3038	
Uniwersytety		9071	6668	7882	5757	1189	911	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne		2592	970	2047	765	545	205	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze		2286	1489	2006	1348	280	141	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne .		214	139	43	30	171	109	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne ..		58	36	–	–	58	36	<i>Teacher education schools</i>
Uniwersytety medyczne		1514	1138	1308	1045	206	93	<i>Medical universities</i>
								<i>Other higher education institutions</i>
Pozostałe szkoły wyższe		4223	2591	1814	1072	2409	1519	<i>Academies of the Ministry of National</i>
Szkoły Wyższe Resortu Obrony Narodowej		463	169	390	145	73	24	

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: *a* – dziennych, *b* – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.

a, b Data 2005/06 academic years concern: *a* – day study system, *b* – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 24 (150). NAUCZYCIELE AKADEMICY^a W SZKOŁACH WYŻSZYCH
ACADEMIC TEACHERS^a IN HIGHER SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
	ogółem total				w tym kobiety of which females				
OGÓŁEM	6163	6716	6374	6417	2746	3072	3055	3088	TOTAL
Profesorowie	1241	1361	1308	1295	301	353	382	375	Professors
w tym z tytułem naukowym ^b	573 ^c	667	667	652	138 ^c	175	195	131	of which titled only ^b
Docenci	–	36	26	24	–	7	8	7	Associate professors of which with scientific degree of habilitated doctor ^d (HD)
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	–	–	1	1	–	–	–	–	
Adiunkci	2345	2828	2637	2602	1084	1352	1353	1325	Tutors of which with scientific degree of habilitated doctor ^d (HD)
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	184	290	629	693	66	116	295	319	
Asystenci	1439	1165	1235	1297	739	644	670	714	Assistants
Pozostali	1138	1326	1168	1199	622	716	642	667	Others

^a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy. ^b Profesorowie zwyczajni i profesorowie nadzwyczajni (z tytułem naukowym profesora). ^c Bez szkół wyższych zawodowych.

^a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces. ^b Professors, and associate professors (with scientific title of professor). ^c Excluding higher vocational schools. ^d The habilitated doctors degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 25 (151). CUDZOZIEMCY^a – STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ
FOREIGNERS^a – STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Studenci Students		Absolwenci ^b Graduates ^b		SPECIFICATION	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females		
	OGÓŁEM	2005/06	837	474		138
	2010/11	2042	1045	243	139	
	2015/16	6552	3332	1050	612	
	2016/17	6926	3447			
studia: stacjonarne		5316	2689	811	519	full-time programmes
niestacjonarne ...		1610	758	239	93	part-time programmes
Uniwersytety		2085	1288	382	233	Universities
Wyższe szkoły techniczne		737	178	73	27	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze		165	104	21	13	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne		37	29	16	9	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne ...		1	1	–	–	Teacher education schools
Uniwersytety medyczne		1387	630	155	64	Medical universities
Pozostałe szkoły wyższe		2510	1217	403	266	Other higher education institutions
Szkoły Wyższe Resortu Obrony Narodowej		4	–	–	–	Academies of the Ministry of National

^a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. ^b W podziale według typów szkół – z roku szkolnego 2015/16.

^a Also shown in the other tables regarding students and graduates. ^b According to type of school – for 2015/16 school year.

TABL. 26 (152). **STUDIA PODYPLOMOWE I STUDIA DOKTORANCKIE**
POSTGRADUATE AND DOCTORAL STUDIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2014/15	2015/16	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
	słuchacze studiów podyplomowych ^a <i>students of postgraduate studies ^a</i>			wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych <i>certificates issued to students of postgraduate studies</i>		uczestnicy studiów doktoranckich <i>students of doctoral studies</i>			
OGÓŁEM	8800	5763	6341	4425	4350	2521	3155	3032	TOTAL
w tym kobiety	6559	4595	5118	3315	3331	1422	1718	1639	<i>of which women</i>
Uniwersytety	3761	2052	2016	1296	1413	2051	2465	2377	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne ..	619	220	188	132	160	73	167	170	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	272	213	188	183	187	120	139	111	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	832	393	455	339	334	–	–	–	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne	277	232	294	271	232	–	–	–	<i>Teacher education schools</i>
Uniwersytety medyczne	223	172	152	96	114	256	336	330	<i>Medical universities</i>
Pozostałe szkoły wyższe	2787	2366	2947	1967	1733	–	–	–	<i>Other higher education institutions</i>
Szkoły Resortu Obrony Narodowej	29	48	62	76	76	–	–	–	<i>Academies of the Ministry of National</i>
Instytuty Badawcze	–	67	39	65	101	8	20	17	<i>Research institutes</i>
Placówki Polskiej Akademii Nauk	x	x	x	x	x	13	28	27	<i>Units of the Polish Academy of Sciences</i>

^a Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII.

^a For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII.

TABL. 27 (153). **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
POSTGRADUATE STUDIES BY NARROW FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	Słuchacze studiów podyplomowych ^b <i>Students of postgraduate studies ^b</i>		Wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych ^c <i>Certificates issued to students of postgraduate studies ^c</i>		NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	2015/16	2016/17	2015/16	2016/17	
OGÓŁEM	5763	6341	4425	4350	TOTAL
w tym:					<i>of which:</i>
Pedagogiczna	2257	2491	1275	1209	<i>Education</i>
Artystyczna	55	45	22	53	<i>Arts</i>
Językowa	202	344	186	157	<i>Language</i>
Spoleczna	283	481	162	395	<i>Social and behavioural science</i>
Dziennikarstwa i informacji	30	63	26	22	<i>Journalism and information</i>
Biznesu i administracji	862	1430	958	1015	<i>Business and administration</i>
Technologii teleinformatycznych	65	78	126	63	<i>Information and Communication Technologies (ICTs)</i>

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED-F 2013). ^b Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII. ^c Z poprzedniego roku akademickiego.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED-F 2013). ^b For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII. ^c From the previous academic year.

TABL. 27 (153). **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)**
POSTGRADUATE STUDIES BY NARROW FIELDS OF EDUCATION (cont.)

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	Słuchacze studiów podyplomowych ^b <i>Studies of postgraduate studies ^b</i>		Wydane świadczenia słuchaczom studiów podyplomowych ^c <i>Certificates issued to students of postgraduate studies ^c</i>		NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	2015/16	2016/17	2015/16	2016/17	
Produkcji i przetwórstwa	57	48	51	55	<i>Manufacturing and processing</i>
Rolnicza	90	130	67	173	<i>Agriculture</i>
Weterynaryjna	55	66	–	34	<i>Veterinary</i>
Medyczna	551	583	362	515	<i>Health</i>
Opieki społecznej	166	84	136	70	<i>Welfare</i>
Usługi dla ludności	26	31	53	13	<i>Personal services</i>
Higieny i bezpieczeństwa pracy	29	27	24	28	<i>Hygiene and occupational health services</i>
Ochrony i bezpieczeństwa	68	81	134	85	<i>Security services</i>
Usługi transportowe	69	62	112	76	<i>Transport services</i>

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED-F 2013). ^b Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII. ^c Z poprzedniego roku akademickiego.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED-F 2013). ^b For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII. ^c From the previous academic year.

TABL. 28 (154). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA ^a**
**STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING
SCHOLARSHIPS ^a**

SZKOŁY	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17			SCHOOLS	
				ogółem ^b <i>total ^b</i>	w tym otrzymu- jący stypendia <i>of which scholar- ships recipients</i>			
					soc- jalne <i>social</i>	rektora dla naj- lepszych studentów <i>vicechan- celor to the best students</i>		otrzymu- jący stypen- dia w % ogółu stu- dentów danej grupy szkół <i>scholarship recipients in % of total students of a given group of schools</i>
OGÓŁEM	41104	32402	24093	22455	15384	3751	30,5	TOTAL
Uniwersytety	22162	15315	11379	10275	7256	1504	32,2	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły tech- niczne	3684	2981	2719	2630	1778	505	28,1	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze ...	4500	3844	3123	2996	2042	493	35,6	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekono- miczne	1635	992	150	75	46	13	29,2	<i>Academies of eco- nomics</i>
Wyższe szkoły pedago- giczne	354	202	56	52	31	6	37,1	<i>Teacher education schools</i>
Uniwersytety medyczne	1905	2238	1613	1615	1052	351	23,5	<i>Medical universities</i>
Pozostałe szkoły wyższe	6864	6703	4528	4289	2803	780	29,3	<i>Other higher educa- tion institutions</i>
Szkoły Resortu Obrony Narodowej	127	525	523	376	99	25,2	<i>Academies of the Ministry of National</i>

^a Łącznie z cudzoziemcami; w roku akademickim 2005/2006 łącznie ze stypendiami przyznawanymi przez ministrów oraz stypendiami finansowanymi z funduszy unijnych. ^b W podziale według rodzajów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

^a Including foreigners; in the 2005/06 academic years including scholarships granted by ministers and scholarships financed from European funds. ^b In the division by type of scholarships one person may be included more than once.

TABL. 29 (155). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**
Stan w dniu 30 XI
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS
As of 30 XI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE STUDENT DORMITORIES					
Domy	27	29	34	32	Dormitories
Miejsca	8560	8489	8878	8671	Beds
Korzystający:					Boarding:
studenci	8206	7745	7256	6670	students
w % ogółu studentów	7,8	7,7	9,4	9,1	in % of total students
uczestnicy studiów doktoranckich ^a	.	54	59	49	students of doctoral studies ^a
w % ogółu uczestników	2,2	1,9	1,6	in % of total students of doctoral studies
STOŁÓWKI STUDENCKIE STUDENT CANTEENS					
Stołówki	6	3	3	3	Canteens
Miejsca	1326	576	370	370	Places

^a Bez uczestników studiów doktoranckich w Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, placówkach naukowych Polskiej Akademii Nauk oraz instytutów naukowo-badawczych.

^a Excluding doctoral students of the Medical Centre for Postgraduate Education, scientific facilities of the Polish Academy of Sciences as well as research institutes.

TABL. 30 (156). **SZKOŁY DLA DOROSŁYCH**
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoły Schools	Oddziały Sections	Uczniowie Students		Absolwenci Graduates		
			ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
Gimnazja <i>Lower secondary schools</i>	2005/06	2	4	124	29	31	6
	2010/11	4	11	139	32	57	22
	2015/16	5	15	199	58	44	13
	2016/17	2	10	124	34	.	.
Licea ogólnokształcące ^a <i>General secondary schools ^a</i>	2005/06	66	183	4390	2007	2005	1038
	2010/11	120	337	8534	3686	2184	1088
	2015/16	100	323	7917	3234	2413	1082
	2016/17	95	302	7068	2847	.	.

^a Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14).
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year).
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 31 (157). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
Placówki	1271	1321	1350	1377	Establishments
miasta	271	359	403	451	urban areas
wieś	1000	962	947	926	rural areas
Przedszkola	335	414	540	554	Nursery schools
w tym specjalne	3	7	17	18	of which special
miasta	213	271	337	350	urban areas
wieś	122	143	203	204	rural areas
Oddziały przedszkolne przy szkolach podstawowych ..	936	805	688	707	Pre-primary sections of primary schools
Zespoły wychowania przedszkolnego	–	8	10	9	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	–	94	112	107	Pre-primary points
Miejsca	31159	41353	50622	54140	Places
Przedszkola	31159	39194	47713	51194	Nursery schools
w tym specjalne	215	129	470	503	of which special
miasta	24828	30469	35184	37799	urban areas
wieś	6331	8725	12529	13395	rural areas
Zespoły wychowania przedszkolnego	–	259	204	198	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	–	1900	2705	2748	Pre-primary points
Dzieci	43932	55421	59715	69123	Children
miasta	26715	33107	33605	39044	urban areas
wieś	17217	22314	26110	30079	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	22073	17204	5276	18647	of which aged: 6
5 lat	9678	16177	21132	19206	aged 5
Przedszkola	30086	38652	42791	47702	Nursery schools
w tym specjalne	93	121	314	328	of which special
miasta	24389	30148	31738	35176	urban areas
wieś	5697	8504	11053	12526	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	9928	8390	2909	9481	of which aged: 6
5 lat	8389	10926	13214	13173	aged 5
Oddziały przedszkolne przy szkolach podstawowych ..	13846	15006	14800	19056	Pre-primary sections of primary schools
w tym w wieku 6 lat	12145	8814	2325	9062	of which aged 6
5 lat	–	4681	7649	5468	aged 5
Zespoły wychowania przedszkolnego	–	218	144	158	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	–	1545	1980	2207	Pre-primary points
Dzieci w placówkach wychowania przedszkol- nego na 1000 dzieci w wieku:					Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:
3-6 lat	497	636	763	807	3-6
3-5	328	569	818	792	3-5
6	976	852	458	851	6
5 lat	437	769	963	902	5
Dzieci w przedszkolach na:					Children attending nursery schools per:
1000 dzieci w wieku:					1000 children aged:
3-6 lat	340	442	543	555	3-6
3-5	305	451	595	598	3-5
1 przedszkole	90	93	79	86	Nursery school
100 miejsc	97	99	90	93	100 places

U w a g a. Od roku szkolnego 2010/11 bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą (do roku szkolnego 2014/15 określanych jako zakłady opieki zdrowotnej). W roku szkolnym 2005/06, w podziale według wieku, nie uwzględniono dzieci z oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych specjalnych przy zakładach opieki zdrowotnej.

Z r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

N o t e. Since 2010/11 school year – excluding pre-primary education in the units performing health care activities (until the 2014/15 school year defined as health care institutions) In school years 2005/06, in the division according to age, children from pre-primary sections of special primary schools in health care institutions were not included.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

DZIAŁ XI

OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Dane o ochronie zdrowia - jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji oraz do 2011 r. – Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego; z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 1638), która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej – określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych.

3. Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek (do 2011 r. – zakłady opieki zdrowotnej) wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

- a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),
- b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) – lekarzy, lekarzy dentyistów oraz pielęgniarek lub położnych.

4. Dane o **pracownikach medycznych** dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych, aptekach oraz domach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej, samorządu terytorialnego lub NFZ.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich

CHAPTER XI

HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

General notes

1. *The data concerning health care – unless otherwise stated – are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration and until 2011 – the Internal Security Agency; excluding health care in prisons.*

2. *The Law on Health Care Activities, dated 15 IV 2011 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1638), replacing the Law on Care Health Facilities – specifies, among others, the rules of performing health care activities and of the functioning of health care units.*

3. *Presented in the section data (for 2011 – health care institutions) performing medical activities in the following areas:*

- a) *out-patient health care (out-patients departments including health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories),*
- b) *in-patient health care (hospitals – general, psychiatric and health resorts, detoxification centres, addiction recovery centres, regional centres of forensic psychiatry, chronic medical care homes, nursing homes, hospices, palliative care wards, sanatoria).*

Under that law, medical activity can be carried out also by professional practices (individual or group) – doctors, dentists and nurses or midwives.

4. *Data regarding **medical personnel** concerns persons employed: in units engaged in medical activities, professional practices, pharmacies, and social welfare homes and facilities, nurseries and children's clubs.*

Data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local government administration and National Health Fund.

Data includes persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including persons undergoing internships.

charakter podstawowy, łącznie z osobami odbywającymi staż.

Dane o osobach **posiadających prawo wykonywania zawodu medycznego** podaje się na podstawie centralnych rejestrów osób posiadających prawo wykonywania zawodu medycznego prowadzonych przez naczelne rady samorządów zawodowych: lekarzy i lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych oraz farmaceutów.

Dane o **specjalistach** dotyczą lekarzy i lekarzy dentystów ze specjalizacją II stopnia oraz od 2005 r. posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 2 I 2013 r. w sprawie specjalizacji lekarskich i lekarzy dentyistów (Dz. U. 2013 poz. 26).

5. Dane o stacjonarnej opiece zdrowotnej nie obejmują opieki dziennej.

Dane o szpitalach obejmują placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.

Dane o łóżkach w placówkach **stacjonarnej opieki zdrowotnej** dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla chorych, zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

Dane o **łóżkach w szpitalach ogólnych** nie obejmują miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych oraz do 2007 r. miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków.

Dane o łóżkach na oddziałach:

- chirurgicznych obejmują chirurgię ogólną, dziecięcą, szcękową, urazowo-ortopedyczną, neurochirurgię, kardiochirurgię, a także urologię;
- zakaźnych obejmują łóżka na oddziałach obserwacyjno-zakaźnych;
- psychiatrycznych - łóżka na oddziałach leczenia uzależnień;
- gruźlicy i chorób płuc – łóżka na oddziałach pulmonologicznych.

6. Zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze udzielają całodobowych świadczeń w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im produkty lecznicze i materiały medyczne.

7. Lecznictwo uzdrowiskowe obejmuje szpitale i sanatoria działające na obszarze uzdrowiska wykorzystujące w leczeniu, rehabilitacji i profilaktyce przede wszystkim właściwości naturalnych surowców leczniczych oraz właściwości lecznicze klimatu na terenach, na których są położone.

Dane o **szpitalach psychiatrycznych** nie obejmują oddziałów psychiatrycznych w szpitalach ogólnych.

8. Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz z poradami lekarskimi udzielonymi

Data about persons with the right to practise medical profession are quoted on the basis of central registries of persons entitled to practice medical profession conducted by supreme councils of the following professional governments: doctors and dentists, nurses and midwives and pharmacists.

Data on doctor specialists and dental specialists concern doctors with grade II specialization and since 2005 with specialists title in proper medicine domains in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 2 I 2013 on Doctors and Dentists Specializations (Journal of Laws 2013 item 26).

5. Data on in-patient health care do not include day-care.

Data on hospitals comprise health care units, which until 2011 were treated as hospital branches.

Data regarding beds in in-patient health care units concern permanent beds in patient rooms, either occupied or prepared to receive patients.

Data regarding beds in general hospitals do not include day-care places in hospital wards and until 2007 – places (beds and incubators) for newborns.

Data regarding beds in:

- surgical wards are given together with general surgery, paediatric surgery, orthopaedic trauma surgery, neurosurgery, maxillo-facial, cardiosurgery and urology;
- infectious disease wards are given together with beds in communicable disease wards;
- psychiatric wards are given together with beds in addiction recovery wards;
- tubercular wards are given together with beds in pulmonology wards.

6. Chronic medical care homes and nursing homes provide 24-hour health services in scope of nursing and rehabilitation of persons who do not require hospitalization, as well as provide them with medicinal products and medical devices.

7. Health resort treatment includes hospitals and sanatoria, operating in the areas of health resort protection, using in the rehabilitation and preventive therapy primarily natural materials and the healing properties of the climate in the areas where the facility is located.

Data regarding psychiatric hospitals do not include psychiatric wards in general hospitals.

8. Consultations provided by doctors and dentists are presented together with preventive examinations, also together with consultations provided by doctors in admission rooms in gen-

w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

9. Dane dotyczące ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, lotnicze pogotowie ratunkowe, izby przyjęć).

10. Dane o aptekach ogólnodostępnych nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony i są głównie usytuowane na terenach wiejskich.

11. Dane o zachorowaniach na choroby zakaźne podano zgodnie z „Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych” (X Rewizja), obowiązującą od 1997 r.

Informacje o zachorowaniach na choroby zakaźne obejmują wszystkie przypadki zarejestrowane w województwie.

12. Zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 157), opieka może być organizowana w formie żłobka, klubu dziecięcego, sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię.

13. Karta Dużej Rodziny na mocy ustawy z dnia 5 XII 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 785) przysługuje, niezależnie od dochodów, rodzinom z co najmniej trójką dzieci:

- 1) poniżej 18 lat,
- 2) poniżej 25 lat, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej,
- 3) bez ograniczeń wiekowych w przypadku dziecka posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności.

Karta wydawana jest bezpłatnie każdemu członkowi rodziny (również rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka) spełniającej wymienione warunki. Posiadacze karty mają zapewnione zniżki, przede wszystkim, przy zakupie towarów i usług konsumpcyjnych.

14. Dane dotyczące wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej, począwszy od danych za 2012 rok, prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej (jednolity tekst Dz. U. 2017 poz. 697).

15. Dane o świadczeniach i dodatkach z programu „Rodzina 500+” prezentowane są na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 195).

Świadczenie finansowane jest z budżetu państwa.

16. Placówka wsparcia dziennego wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny.

eral hospitals and with the opinions of military medical commissions.

9. Data concerning emergency medical services and first-aid includes units covered by the State Emergency Medical Services system (ambulance emergency rescue teams, hospital emergency wards, medical air rescue, admission rooms).

10. Generally available pharmacies do not include pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.

Pharmaceutical outlets are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined and are located in rural areas.

11. Data concerning incidence of infectious diseases is given in accordance with the "International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems" obligatory since 1 I 1997 (ICD-10 Revision).

Information concerning incidents of infectious diseases includes all cases registered in the voivodship.

12. According to the law on childcare for children younger than 3 years, dated 4 II 2011 (uniform text Journal of Laws 2013 item 157), care can be organized in nurseries, children's clubs, provided by day carer and nanny.

13. Large Family Card basis on the law dated 5 XII 2014 of Large Family Card (uniform text Journal of Laws 2016 item 785). The card can be obtained, regardless of the received income, by families with at least three children:

- 1) up to the age of 18,
- 2) up to the age of 25 in case when children learn at school or higher education institution,
- 3) without age limits in the case of children with a certificate of disability.

The Card is issued free of charge to each member of the family (including foster family and foster home) meeting the conditions specified. The holders of the Card can take advantage of discounts while purchasing consumer goods and services.

14. Data concerning family support and foster care are presented according to the Law on Family Support and Foster Care System, dated 9 VI 2011 (uniform text Journal of Laws 2017 item 697).

15. Data on benefits and supplements under "Family 500+" programme are presented according to the Law on State Aid in Raising Children dated 11 II 2016 (Journal of Law item 195).

Benefit is financed from the state budget.

16. Day-support centre – supports the family in its care and education functions. It may be oper-

Może być prowadzona w formie:

- 1) **opiekuńczej**, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, zapewnienia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- 2) **specjalistycznej** – organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprophylaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
- 3) **pracy podwórkowej** – realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych,
- 4) w **połączonych formach**.

17. Rodzina piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych, kulturalno-rekreacyjnych i religijnych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) **rodziny zastępcze**:
 - a) spokrewnione,
 - b) niezawodowe, umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa),
 - c) zawodowe – umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa); w tym:
 - zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – przyjmują dzieci na podstawie orzeczenia sądu w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 VII 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz.U. 2015 poz. 1390),
 - zawodowe specjalistyczne – umieszcza się w nich w szczególności: dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst Dz.U. 2016 Nr 1654, z późniejszymi zmianami), małeletnie matki z dziećmi,

ated in the form of:

- 1) **care centre**, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres, provides a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests,
- 2) **specialist centre** – organises socio-therapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implement an individual corrective programme, a psycho-corrective or psychopreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy,
- 3) **street work** – carries out motivating and sociotherapeutic activities,
- 4) in a **combination of the forms**.

17. Family foster care shall be exercised in case when it is impossible for the parents to provide care and education for a child. It guarantees a work with a family to make possibility for a child to return to its family, or when it is impossible – efforts aimed at child's adoption; preparation of a child to live an independent and responsible life; satisfaction of children's emotional needs, in particular the needs related to welfare, healthcare, education, culture, recreation and religious.

The forms of family foster care are the following:

- 1) **foster families**:
 - a) related,
 - b) non-professional – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings)
 - c) professional – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings) including:
 - professional that performs the function of a family emergency house shall receive a child on the basis of a court ruling, case when a child was escorted by Police or Border Guard, upon consent of parents, child or another person in the case referred to in Article 12a of the Law on Counteracting Domestic Violence, dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2015, item 1390),
 - professional specialist shall receive in particular: children with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, children on the basis of the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2016 No. 1654, with later amendments), underage mothers with children.

2) **rodzinne domy dziecka** – w tym samym czasie, może w nich przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa).

18. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) **placówki opiekuńczo-wychowawczej**, która jest prowadzona jako placówka typu:
 - a) **interwencyjnego** – zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,
 - b) **rodzinnego** – wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i samodzielnie się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu; współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,
 - c) **socjalizacyjnego** – zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,
 - d) **specjalistyczno-terapeutycznego** – sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności; wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. Placówka, zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne;
- 2) **regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej** – umieszczane są w niej dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą zostać umieszczone w ro-

2) **foster homes** – placed in it may be not more than 8 children (except for numerous siblings).

18. Institutional foster care shall be exercised in the form of:

- 1) **care and education centre**, which shall be exercised in the form of:
 - a) **an intervention** – provides immediate care for a child in the crisis situation, especially if it is required for the centre to place the child under immediate care,
 - b) **a family** – educates children of various age groups, including adolescents and those becoming independent; enables common education and care for numerous siblings; cooperate with a family foster care coordinator and a family assistant.
 - c) **a socialization** – provides a child with full-time care and education, and fulfil its needs, especially emotional, development, health, living, social and religious needs, implements a child assistance plan prepared in cooperation with a family assistant, enables contacts with parents and other close persons, unless otherwise decided by a court, takes actions aimed at the child's return to a family, provides a child with access to education adjusted to its age and development skills, provides a child with therapeutic actions, provides access to eligible healthcare services,
 - d) **a specialist therapy** – provides care for a child with individual needs, in particular: a child with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, a child requiring the application of special education methods and specialist therapy, a child requiring dealing with their developmental and emotional retardation. The centre provides educational, sociotherapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating for lacks in upbringing in a family and preparing for social life, as well as proper rehabilitation for disabled children,
- 2) **regional care and therapy centre** – a centre where children shall be placed, due to their health condition requiring specialist care and rehabilitation and cannot be placed in family foster care or a care and education

dzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W tym samym czasie można w niej umieścić nie więcej niż 30 dzieci;

- 3) **interwencyjnego ośrodka preadopcijnego** – umieszcza się w nim dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku, w tym samym czasie, można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.

19. Dane o domach i zakładach pomocy społecznej dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne. Rodzaje domów i zakładów prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 930).

20. Dane o świadczeniach pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r.

Zasiłek stały przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasiłek okresowy przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego

Zasiłek celowy przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, zakupu żywności, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, wykonania drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

21. Europejskie Ankietowe Badanie Zdrowia – dane opracowano na podstawie wyników badań reprezentacyjnych, zgodnych z zaleceniami Eurostatu, którym objęto w 2014 r. 28,8 tys. osób zamieszkałych w 12,2 tys. gospodarstwach domowych, w 2009 r. – 41,8 tys. osób w 16,3 tys. gospodarstwach domowych. Za 2004 r. są to wyniki badań „Stan zdrowia ludności Polski”, którymi objęto 43,0 tys. osób. Wyniki badań zostały uogólnione na ludność zamieszkałą w gospodarstwach domowych według stanu w dniu 31 XII.

centre. The total number of 30 children at most may be placed in a regional care and therapy centre at the same time.

- 3) **pre-adoptive intervention centre** – a centre where shall be placed children up to the 1 year old, requiring special care who, waiting for adoption, cannot be covered by family foster. The total number of 20 children at most may be placed in a pre-adoptive intervention centre at the same time.

19. Data concerning social welfare homes and facilities are related to the institutions for which the founding bodies are: local government entities, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons. Types of social welfare homes and facilities are presented in accordance with the Act on Social Assistance of 12 III 2004 (uniform text Journal of Laws 2016 item 930).

20. Data on social welfare benefits are presented according to the Act on Social Assistance of 12 III 2004.

A person entirely incapable of working due to age or disability is entitled to **permanent benefit**.

A person or a family is entitled to a **temporary benefit** because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.

Appropriated benefit is offered in order to fulfil a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, purchase of food, liquid and solid fuels, clothes, goods necessary for routine household maintenance, making small repairs in the dwelling, covering burial costs. The benefit may be given to a person or a family that incurred losses in result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.

21. The European Health Interview Survey – data was prepared on the basis of sample surveys according to Eurostat guidelines, which in 2014 included 28,8 thous. persons living in 12,2 thous. households and in 2009 – 41,8 thous. persons in 16,3 thous. households. The results for 2004 come from “The health status of population in Poland” survey, which covered 43,0 thous. persons. The results surveys were generalized to the population living in households as of 31 XII.

TABL. 1 (158). **PRACOWNICY MEDYCZNI**^a
 Stan w dniu 31 XII
MEDICAL PERSONNEL^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
Lekarze	5319	5387	Doctors
w tym kobiety	3132	3221	of which women
Lekarze dentyści	882	907	Dentists
w tym kobiety	726	716	of which women
Farmaceuci	1868	1945	Pharmacists
w tym kobiety	1626	1685	of which women
Pielęgniarki	12785	12473	Nurses
w tym magistrzy pielęgniarstwa	1846	2106	of which master of nursing
Położne	1486	1516	Midwives
w tym magistrzy położnictwa	338	361	of which master of midwifery
Fizjoterapeuci	1534	1544	Physiotherapists
w tym z wyższym wykształceniem	940	1182	of which with higher education
Diagności laboratoryjni ^b	478	517	Laboratory diagnosticians ^b

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 228; dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ.
^b Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

Ź r ó ł o: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

^a See general notes, item 4 on page 228; data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local government administration and National Health Fund. ^b Medical analysts and other employees by tertiary education, i.e. chemists, physicists, microbiologists.

S o u r c e: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and regard to pharmacists – only in the scope of the pharmacists employed with hospital's pharmacies.

TABL. 2 (159). **LEKARZE SPECJALIŚCI**^a
 Stan w dniu 31 XII
DOCTORS SPECIALISTS^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
Lekarze ze specjalizacją	3615	3545	Doctors with specialization
w % ogółu lekarzy	68,0	65,8	in % of total doctors
w tym:			of which:
Anestezjologii i intensywnej terapii	190	181	Anaesthesiology and intensive therapy
Chirurgii ^b	439	413	Surgery ^b
Chorób płuc	92	82	Pulmonary diseases
Chorób wewnętrznych	319	300	Internal diseases
Dermatologii ^c i wenerologii	52	50	Dermatology ^c and venereology
Kardiologii	150	164	Cardiology
Medycyny rodzinnej	735	746	Family medicine
Neurologii ^{cd}	170	157	Neurology ^{cd}
Okulistyki	100	105	Ophthalmology
Onkologii ^e	41	43	Oncology ^e
Otolaryngologii ^{eg}	70	54	Otolaryngology ^{eg}
Pediatrici	146	148	Paediatrics
Położnictwa i ginekologii	209	208	Obstetrics and gynecology
Psychiatrii ^c	116	115	Psychiatry ^c
Radiodiagnostyki ^f	159	146	Radiology ^f

^a Patrz notka *a* do tabl. 1. ^b Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, neurochirurgii, chirurgii onkologicznej, plastycznej i szczękowej, kardiochirurgii oraz urologii i chirurgii naczyniowej. ^c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. ^{d-f} Również: ^d neuropatologii, ^e patologii onkologicznej oraz onkologii i hematologii, ^f radiologii i diagnostyki obrazowej, radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej. ^g Razem z otorynolaryngologią.

^a See footnote *a* to the table 1. ^b General, pediatric and thoracic surgery, orthopaedics and traumatology, orthopaedics and traumatology of locomotor system, neurosurgery, oncological, plastic and maxillofacial surgery, cardiosurgery as well as urology and vascular surgery. ^c Including children's specialists. ^{d-f} Also: ^d neuropathology, ^e oncological pathology, oncology and hematology, ^f radiology and imaging diagnostics, oncological radiotherapy and pediatric radiology. ^g Including otorhinolaryngology.

TABL. 2 (159). **LEKARZE SPECJALIŚCI^a (dok.)**
 Stan w dniu 31 XII
DOCTORS SPECIALISTS^a (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
Lekarze dentyści ze specjalizacją	225	223	Dentists with specialization
w % ogółu lekarzy dentyistów	25,5	24,6	in % of total dentists
w tym:			of which:
Chirurgii stomatologicznej	31	25	Oral surgery
Chirurgii szczękowo-twarzowej	2	7	Maxillo-facial surgery
Ortodoncji	42	39	Orthodontics
Periodontologii (paradontologii)	15	12	Periodontology (paradontics)
Protetyki stomatologicznej	49	39	Dental prosthetics
Stomatologii dziecięcej	31	30	Children's dentistry
Stomatologii zachowawczej	54	70	Restorative dentistry

^a Patrz notka *a* do tabl. 1.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

^a See footnote *a* to the table 1.

S o u r c e: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 3 (160). **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA^a**
OUT-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	1186	1227	Out-patients departments (as of 31 XII)
miasta	820	861	urban areas
wieś	366	366	rural areas
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 XII)	414	391	Medical practices ^b (as of 31 XII)
miasta	243	229	urban areas
wieś	171	162	rural areas
Porady udzielone ^c w tys.	19122,9	18604,6	Consultations provided ^c in thous.
miasta	14931,9	14585,3	urban areas
wieś	4191,0	4019,2	rural areas
lekarskie	16137,3	16075,0	doctors
w tym specjalistyczne	6038,0	6351,9	of which specialized
stomatologiczne	2985,6	2529,5	dental

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 229. ^b Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. ^c Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

^a See general notes, item 8 on page 229. ^b Data concern medical practices that have signed contract with National Health Fund or with out-patients departments. ^c Including consultations paid by patients (non-public funds).

TABL. 4 (161). **STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA^a**
IN-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
ZAKŁADY — stan w dniu 31 XII <i>FACILITIES — as of 31 XII</i>			
Szpital ogólny	57	55	<i>General hospitals</i>
Szpital psychiatryczny	3	3	<i>Psychiatric hospital</i>
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	1	1	<i>Addiction recovery centres</i>
Zakłady opiekuńczo–lecnicze ^b	22	20	<i>Chronic medical care homes^b</i>
Zakłady pielęgnacyjno–opiekuńcze ^b	7	11	<i>Nursing homes^b</i>
Hospicja	6	4	<i>Hospice</i>
Oddziały opieki paliatywnej	5	5	<i>Palliative care wards</i>
Lecznictwo uzdrowiskowe:			<i>Health resort treatment:</i>
sanatoria	7	7	<i>sanatoria</i>
szpitale	2	2	<i>hospitals</i>
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH — stan w dniu 31 XII <i>BEDS IN FACILITIES — as of 31 XII</i>			
Szpital ogólny ^c	11307	11256	<i>General hospitals^c</i>
Szpital psychiatryczny	1202	1199	<i>Psychiatric hospital</i>
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	30	30	<i>Addiction recovery centres</i>
Zakłady opiekuńczo–lecnicze ^b	1288	1318	<i>Chronic medical care homes^b</i>
Zakłady pielęgnacyjno–opiekuńcze ^b	262	316	<i>Nursing homes^b</i>
Hospicja	74	68	<i>Hospice</i>
Oddziały opieki paliatywnej	72	66	<i>Palliative care wards</i>
Lecznictwo uzdrowiskowe:			<i>Health resort treatment:</i>
sanatoria	1110	1119	<i>sanatoria</i>
szpitale	224	224	<i>hospitals</i>
LECZENI w tys. <i>IN-PATIENTS in thous.</i>			
Szpital ogólny ^d	463,4	464,7	<i>General hospitals^d</i>
Szpital psychiatryczny	11,6	11,3	<i>Psychiatric hospital</i>
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	0,1	0,1	<i>Addiction recovery centres</i>
Zakłady opiekuńczo–lecnicze ^b	2,3	2,2	<i>Chronic medical care homes^b</i>
Zakłady pielęgnacyjno–opiekuńcze ^b	0,7	0,7	<i>Nursing homes^b</i>
Hospicja	1,2	1,1	<i>Hospice</i>
Oddziały opieki paliatywnej	1,3	1,2	<i>Palliative care wards</i>
Lecznictwo uzdrowiskowe – kuracjusze:			<i>Health resort treatment patients:</i>
w sanatoriach	22,3	22,5	<i>in sanatoria</i>
w szpitalach	5,8	5,6	<i>in hospitals</i>

^a Patrz uwagi ogólne ust. 5 na str. 229. ^b Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego. ^c Łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków. ^d Bez międzyoddziałowego ruchu chorych.

Ź r ó ł o: w zakresie szpitali ogólnych – dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie zakładów opieki długoterminowej – dane Ministerstwa Zdrowia, w zakresie zakładów psychiatrycznych – dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii.

^a See general notes, item 5 on page 229. ^b Including psychiatric types facilities. ^c Including beds and incubator for newborns. ^d Excluding inter-ward patient transfers.

S o u r c e: In regard to general hospitals – data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior, in regard to long-term facilities – data of the Ministry of Health; in regard to psychiatric facilities – data of the Institute of Psychiatry and Neurology.

TABL. 5 (162). **SZPITALA OGÓLNE**^a
GENERAL HOSPITALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
Szpitala ogólne (stan w dniu 31 XII)	57	55	General hospitals (as of 31 XII)
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	11307	11256	Beds (as of 31 XII)
na 10 tys. ludności	52,8	52,8	per 10 thous. population
w tym na oddziałach:			of which in specified wards:
Chorób wewnętrznych	2225	2165	Internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	541	498	of which cardiological ^b
Chirurgicznych	2197	2184	Surgical
Pediatrycznych	581	511	Paediatric
Ginekologiczno-położniczych	1136	1092	Gynaecological-obstetric
Onkologicznych	292	349	Oncological
Anestezjologii i intensywnej terapii	168	195	Anaesthesiology and intensive therapy
Zakaźnych	244	244	Communicable
Gruźlicy i chorób płuc	612	612	Tubercular and pulmonary
Dermatologicznych	80	83	Dermatology
Neurologicznych	649	653	Neurological
Psychiatrycznych	456	467	Psychiatric
Leczeni ^c w tys.	463,4	464,7	In-patients ^c in thous.
w tym na oddziałach ^d :			of which in specified wards ^d :
chorób wewnętrznych	106,7	104,7	internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	39,1	38,0	of which cardiological ^b
chirurgicznych	107,3	110,3	surgical
pediatrycznych	23,0	21,8	paediatric
ginekologiczno-położniczych	60,3	55,8	gynaecological-obstetric
onkologicznych	20,4	21,5	oncological
anestezjologii i intensywnej terapii	3,5	3,6	anaesthesiology and intensive therapy
zakaźnych	10,1	10,0	communicable
gruźlicy i chorób płuc	19,4	19,3	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	3,2	2,8	dermathological
neurologicznych	28,5	28,8	neurological
psychiatrycznych	4,5	4,5	psychiatric
Wypisani w tys.	447,0	446,9	Discharges in thous.
Zmarli w tys.	10,8	11,2	Deaths in thous.
Leczeni ^c na: 10 tys. ludności	2162	2176	In-patients ^c per: 10 thous. population
1 łóżko ^e	41,0	41,3	bed ^e
Przeciętny pobyt chorego w dniach	6,1	6,1	Average patient stay in days
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach	261	262	Average bed use in days

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 229. ^b Łącznie z oddziałami intensywnego nadzoru kardiologicznego. ^c Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. ^d Łącznie z międzyoddziałowym ruchem chorych. ^e Bez łóżek i inkubatorów dla noworodków na oddziałach neonatologicznych.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

^a See general notes, item 5 on page 229. ^b Including intensive cardiological care wards. ^c Excluding inter-ward patient transfers. ^d Including inter-ward patient transfers. ^e Excluding beds and incubators for newborns on neonatology wards.

S o u r c e: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 6 (163). RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA ^a
 Stan w dniu 31 XII
EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID ^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Zespoły ratownictwa medycznego	55	88	88	88	<i>Ambulance emergency rescue teams</i>
podstawowe	x	48	48	50	<i>basic</i>
specjalistyczne	x	40	40	38	<i>specialization</i>
Szpitalne oddziały ratunkowe	15	19	15	16	<i>Hospital emergency wards</i>
Izby przyjęć ^b	15	18	26	25	<i>Admission room ^b</i>
Lotnicze pogotowie ratunkowe ^c	1	1	1	1	<i>Medical air rescue ^c</i>
Wyjazdy na miejsce zdarzenia ^d					<i>Calls to the incident places ^d</i>
w tys.	156,7	180,8	185,4	191,2	<i>in thous.</i>
na 1000 ludności	71,8	82,9	86,5	89,5	<i>per 1000 population</i>
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotne ^d :					<i>Person who received health care benefits ^d (during the year):</i>
w tys.	160,6	181,6	188,6	192,1	<i>in thous.</i>
w tym:					<i>of which</i>
dzieci i młodzież w wieku do 18 lat	12,4	9,4	10,5	10,8	<i>children and youth up to 18 years of age</i>
w wieku 65 lat i więcej	76,4	84,5	87,3	<i>aged 65 and more</i>
na 1000 ludności	73,6	83,2	88,0	89,9	<i>per 1000 population</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 230. ^b Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. ^c Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratunkowe. ^d W ciągu roku.

^a See general notes, item 9 on page 230. ^b Organizational cells of hospitals applied to co-operate with emergency medical system. ^c Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. ^d During the year.

TABL. 7 (164). APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE ^a
 Stan w dniu 31 XII
GENERALLY AVAILABLE PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS ^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Apteki	759	793	819	833	<i>Pharmacies</i>
w tym prywatne	759	785	815	830	<i>of which private</i>
w tym na wsi	224	239	244	245	<i>of which in rural areas</i>
Punkty apteczne	49	51	56	58	<i>Pharmaceutical outlets</i>
w tym na wsi	48	51	56	58	<i>of which in rural areas</i>
Liczba ludności na:					<i>Population per:</i>
1 aptekę i punkt apteczny	2698	2581	2445	2394	<i>pharmacy and pharmaceutical outlet</i>
1 aptekę	2872	2747	2613	2561	<i>pharmacy</i>
w tym na wsi	5191	4877	4720	4669	<i>of which in rural areas</i>
Farmaceuci pracujący w aptekach i w punktach aptecznych	1617	1659	1715*	1795	<i>Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 230.

^a See general notes, item 10 on page 230.

TABL. 8 (165). **KRWIODAWSTWO^a**
BLOOD DONATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Regionalne centra (stan w dniu 31 XII)	1	1	1	1	Regional centres (as of 31 XII)
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 XII)	11	10	10	10	Local branches (as of 31 XII)
Krwiodawcy w tys.	32,2	27,6	25,5	25,1	Blood donors in thous.
w tym honorowi	32,1	27,5	25,4	25,1	of which honorary blood donors
Liczba donacji ^b krwi pełnej w tys.	47,8	49,9*	49,7	48,2	Number of collected donations ^b of whole blood in thous.
Wyprodukowana liczba jednostek świeżo mrożonego osocza (FFP) ^c w tys.	57,3 ^d	64,9	63,6*	61,2	Number of prepared units of fresh frozen plasma (FFP) ^c in thous.

^a Bez danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. ^b Donacja jest to pobranie krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych. ^c Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom. ^d Pobrane osocze w jednostkach świeżo mrożonego osocza (FFP).

Źródło: dane Narodowego Centrum Krwi.

^a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. ^b Donation is collection of blood components for clinical, diagnostic or manufacturing purposes. ^c One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units. ^d Plasma taken in units of freshly frozen plasma (FFP).

Source: data of the National Blood Centre.

TABL. 9 (166). **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA**
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

CHOROBY	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Gruźlica	874	646	486	444	40,1	29,6	22,7	20,8	Tuberculosis
Krztusiec	37	3	100	118	1,7	0,1	4,7	5,5	Whooping cough
Wirusowe zapalenie wątroby	337	189	284	241	15,4	8,7	13,3	11,3	Viral hepatitis
typ A	11	2	2	1	0,5	0,1	0,1	0,0	type A
typ B	95	69	69	64	4,4	3,2	3,2	3,0	type B
typ C	131	118	213	176	10,6	5,4	9,9	8,2	type C
Różyczka	225	278	76	40	10,3	12,7	3,5	1,9	Rubella
AIDS ^a	7	6	3	2	0,3	0,3	0,1	0,1	AIDS ^a
Salmonellozy	1504	508	535	794	68,9	23,3	25,0	37,2	Salmonella infections
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	78	55	7	16	3,6	2,5	0,3	0,7	Other bacterial food borne intoxications
Biegunki u dzieci w wieku do lat 2 ^b	915	2273	2031	1807	219,1	488,6	524,7	470,1	Acute diarrhoea in children under 2 years ^b
Szkarlatyna (płonica)	236	541	757	699	10,8	24,8	35,3	32,7	Scarlet fever
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	36	37	32	24	1,6	1,7	1,5	1,1	Bacterial meningitis and/or encephalitis
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	32	46	16	28	1,5	2,1	0,7	1,3	Viral meningitis
Wirusowe zapalenie mózgu	6	11	9	10	0,3	0,5	0,4	0,5	Viral encephalitis
Świnka (zapalenie przyusznicy nagminne)	5887	140	134	108	269,8	6,4	6,3	5,1	Mumps
Grypa ^c	13443	9063	78786	99449	616,0	415,4	3676,1	4656,5	Influenza ^c
Choroby weneryczne	61	55	48	45	2,8	2,5	2,2	2,1	Venereal diseases
Szczepieni przeciw wściekiźnie	221	261	401	340	10,1	12,0	18,7	15,9	Rabies vaccinations

^a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby. ^b Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2. ^c Łącznie z podejrzeniami zachorowań.

Źródło: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

^a Preliminary data because of specific features of the disease. ^b Ratio calculated per 10 thous. children up to the age of 2. ^c Including influenza-like illness.

Source: data of the National Institute of Public Health - NIH (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 10 (167). **ŻŁOBKI^a I KLUBY DZIECIĘCE**
Stan w dniu 31 XII
NURSERIES^a AND CHILDREN'S CLUBS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Żłobki	15	14	52	67	Nurseries
w tym publiczne	15	14	22	22	of which public
Oddziały żłobkowe przy przedszkolach ..	7	7	7	8	Nursery wards of nursery schools
Kluby dziecięce	15	20	Children's clubs
w tym publiczne	-	-	of which public
Miejsca	1034	1285	2819	3327	Places
w żłobkach	872	1086	2413	2778	in nurseries
w klubach dziecięcych	228	332	in children's clubs
Dzieci przebywające (w ciągu roku)	1903	2038	3801	4290	Children staying (during the year)
w żłobkach	1654	1729	3335	3702	in nurseries
w klubach dziecięcych	255	349	in children's clubs
Miejsca w żłobkach i klubach dziecię- cych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w miastach	38,0	41,4	105,6	122,1	Places in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in urban areas
Dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych: na 1000 dzieci w wieku do lat 3	13,8	18,3	45,3	52,5	Children in nurseries and children's clubs: per 1000 children up to the age of 3
na 100 miejsc	83,1	98,4	93,3	92,2	per 100 places

^a W 2005 r. łącznie ze żłobkami tygodniowymi; miejsca i dzieci – łącznie z oddziałami żłobkowymi.

^a In 2005 including weekly nurseries; places and children – including nursery wards.

TABL. 11 (168). **WSPIERANIE RODZINY W 2016 R.**
FAMILY SUPPORT IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	SPECIFICATION
Świadczenie wychowawcze ^a :		Child-raising benefit ^a
przeciętna miesięczna liczba rodzin otrzymujących świadczenie	149055	average monthly numer of families receiving benefit
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które ro- dziny otrzymują świadczenie	234001	average monthly numer of children to which families receive benefits
wypłaty świadczenia w tys. zł	1049637,4	benefit payments in thous. zł
Dodatek wychowawczy ^a :		Child-rising suplement ^a
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka otrzymują dodatek	2043	average monthly numer of children to which foster families and foster homes receive bene- fits
wypłaty świadczenia w tys. zł	9094,3	benefit payments in thous. zł
Dodatek do zryczałtowanej kwoty ^a :		Lump sum suplement ^a :
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzin- nego otrzymują dodatek	193	average monthly numer of children to which family care and education centres receive benefits
wypłaty świadczenia w tys. zł	853,8	benefit payments in thous. zł
Rodziny posiadające Kartę Dużej Rodziny	23050	Family Large Family Card holder

^a W ramach programu "Rodzina 500+"; dane dotyczą okresu od 1 IV do 31 XII.

^a Within the "Family 500+" programme; data concern the period - 1 IV-31 XII.

TABL. 12 (169). **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO**
Stan w dniu 31 XII
DAY-SUPPORT CENTRES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	placówki centres				wychowankowie residents				
OGÓŁEM	80	80	87	87	3137	2622	2594	2306	TOTAL
Opiekuńcze	69	69	69	68	2741	2321	2139	1837	General care
Specjalistyczne	11	11	14	15	396	301	383	384	Specialized
Praca podwórkowa	2	3	.	.	43	71	Street work
W połączonych formach	2	1	.	.	29	14	In a combination of the forms

TABL. 13 (170). **RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA**

Stan w dniu 31 XII
FAMILY FOSTER CARE
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 ^a	2016 ^a	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	1772	1686	1768	1707	Foster families
Spokrewnione	1513	1420	1188	1123	Related
dzieci ^b	1989	1912	1573	1505	children ^b
Niezawodowe	230	215	499	500	Non-professional
dzieci ^b	359	320	656	652	children ^b
Zawodowe ^c	29	51	81	84	Professional ^c
dzieci ^b	96	208	250	254	children ^b
Rodzinne domy dziecka	11	11	Foster homes
dzieci ^d	76	78	children ^d

^a Niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych. ^b W latach 2005 i 2010 w wieku do 18 lat, w latach 2015 i 2016 w wieku do 25 lat ^c W latach 2005 i 2010 rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. ^d W wieku do 25 lat.

^a Some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. ^b Until 2011 up to the age of 18, in 2015 up to the age of 25. ^c In 2005 and 2010 up to the age of 18, in 2015 and 2016 up to the age of 25. ^d Up to the age of 25.

TABL. 14 (171). **INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA^a**

INSTITUTIONAL FOSTER CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	placówki				wychowankowie				wolontariusze				
	centres				residents				volunteers				
	stan w dniu 31 XII				as of 31 XII								
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	33	37	58	59	1191	1083	1048	1043^b	193	48	174	194	Care and education centres
interwencyjne	2	2	2	2	81	17	37	28	2	–	–	–	intervention
rodzinne	9	9	11	12	234	192	146	201	14	8	89	103	family
socjalizacyjne	14	14	26	25	500	425	541	476	74	25	57	70	socialization
łączące zadania placówek ^c	8	12	19	20	376	449	324	338	103	15	28	21	combining tasks of the centres ^c

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 18 na str. 232. ^b W tym 42 wychowanków w wieku 0–3 lata i 64 w wieku 4–6 lat oraz 23 sierot i 119 niepełnosprawnych. ^c Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 r. – placówki wielofunkcyjne.

^a See general notes, item 18 on page 232. ^b Of which 42 residents at age 0–3 and 64 at age 4–6, 23 orphans and 119 disabled. ^c Combining tasks of the intervention, socialization and specialist therapy centres; until 2011 – multi-functional centres.

TABL. 15 (172). **POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA^a**

Stan w dniu 31 XII
STATIONARY SOCIAL WELFARE^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)	62	69	73	71	Homes and facilities (excluding branches)
Miejsca ^b	5717	5554	5595	5544	Places ^b
na 10 tys. ludności	26,2	25,5	26,1	26,0	per 10 thous. population
Mieszkańcy ^b	5361	5339	5191	5190	Residents ^b
w tym kobiety	2653	2420	2377	2395	of which women
w tym do 18 lat	295	228	161	147	of which up to age 18
w tym umieszczeni w ciągu roku ..	1464	1410	1138	1161	of which placed within during the year
na 10 tys. ludności	24,6	24,5	24,3	24,3	per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie ..	187	340	240	257	Persons awaiting a place

^a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. ^b Łącznie z filiami.
^a Including community self-help homes. ^b Including branches.

TABL. 16 (173). **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ^a WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW**
 Stan w dniu 31 XII
STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES^a BY GROUPS OF RESIDENTS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)^b	62	69	73	71	Homes and facilities (excluding branches)^b
w których mogą przebywać:					in which may be:
Osoby w podeszłym wieku	16	21	21	21	Aged persons
Przewlekłe somatycznie chorzy ...	9	13	14	14	Chronically ill with somatic disorders
Dorośli niepełnosprawni intelektualnie	10	12	16	16	Mentally retarded
Dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie	5	5	7	8	Children and young mentally retarded
Przewlekłe psychicznie chorzy	7	10	12	12	Chronically mentally ill
Niepełnosprawni fizycznie	2	4	4	4	Physically handicapped
Matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	2	3	2	2	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomni	11	15	12	11	Homeless
Inne osoby	–	5	9	8	Other persons
Mieszkańcy w domach i zakładach^c	5361	5339	5191	5190	Residents in homes and facilities^c
dla:					for:
Osób w podeszłym wieku	1325	1335	1096	1124	Aged persons
Przewlekłe somatycznie chorych .	1050	634	777	766	Chronically ill with somatic disorders
Dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	982	1065	1310	1329	Adults mentally retarded
Dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	375	369	129	124	Children and young mentally retarded
Przewlekłe psychicznie chorych ..	628	732	814	806	Chronically mentally ill
Niepełnosprawnych fizycznie	165	287	288	284	Physically handicapped
Matki z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	151	131	31	14	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomnych	685	730	658	638	Homeless
Innych osób	–	56	88	105	Other persons

^a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. ^b W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. ^c Łącznie z filiami.

^a Including community self-help homes. ^b In the division facilities may be shown several times, because one facility may be designed for few group of residents. ^c Including branches.

TABL. 17 (174). ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ^a
 SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający ^b <i>Beneficiaries^b</i>	Udzielone świadczenia w tys. zł <i>Benefits granted in thous. zł</i>	SPECIFICATION
OGÓŁEM			TOTAL
2005	191318	145536,1	
2010	155863	190150,7	
2015	136524	184151,7	
2016	123154	181254,9	
Pomoc pieniężna	67483	126588,5	Monetary assistance
w tym:			<i>of which:</i>
Zasiłek:			<i>Benefit:</i>
stały	10292	52072,6	<i>permanent</i>
okresowy	23766	47622,0	<i>temporary</i>
celowy	33266	26262,2	<i>appropriated</i>
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki	109	434,7	<i>Assistance to reach self-dependence and to continue education</i>
Pomoc niepieniężna	55671	54666,4	Non-monetary assistance
w tym:			<i>of which:</i>
Schronienie	462	1819,4	<i>Shelter</i>
Posiłek	49110	23601,9	<i>Meals</i>
Ubranie	12	3,0	<i>Clothing</i>
Sprawienie pogrzebu	157	413,7	<i>Burial</i>
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	5781	28741,2	<i>Attendance services and specialized attendance services</i>
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie	122	77,8	<i>Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 20 na str. 233. ^b W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a See general notes, item 20 on page 233. ^b Under the item benefits, recipients may be shown several times.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 18 (175). **OCENA STANU ZDROWIA LUDNOŚCI**
PERCEIVED HEALTH STATUS OF POPULATION

STAN ZDROWIA HEALTH STATUS	Ogółem <i>Total</i>			W wieku lat <i>At the age of</i>					
	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	0-14	15-29	30-49	50-69	70 i więcej <i>and more</i>	
	w % ogółu ludności danej płci i grupy wieku <i>in % of total population of given sex and age group</i>								
Bardzo dobry i dobry <i>Very good and good</i>	2004	57,2	60,2	54,9	91,0	86,0	61,5	18,9	4,9
	2009	61,4	65,5	57,9	90,5	89,5	71,1	29,3	10,0
	2014	63,6	67,5	60,3	91,4	93,5	73,5	37,8	11,5
Taki sobie, ani dobry ani zły <i>Fair</i>	2004	26,8	25,7	27,7	6,4	12,3	31,5	48,8	37,5
	2009	23,9	21,8	25,7	8,3	9,0	21,7	45,5	34,9
	2014	23,0	20,8	24,9	7,0	6,5	19,7	41,0	38,0
Zły i bardzo zły <i>Bad and very bad</i>	2004	16,0	14,1	17,4	2,6	1,7	7,0	32,3	57,6
	2009	14,7	12,6	16,4	1,2	1,5	7,2	25,2	55,2
	2014	13,4	11,7	14,8	1,5	-	6,8	21,2	50,5

TABL. 19 (176). **LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WAGI CIAŁA^a**
POPULATION AT THE AGE OF 15 AND MORE BY BODY WEIGHT^a

STAN ZDROWIA HEALTH STATUS	Ogółem <i>Total</i>			W wieku lat <i>At the age of</i>				
	ogółem <i>total</i>	mężczyź- ni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	15-29	30-49	50-69	70 i więcej <i>and more</i>	
	w % ogółu ludności danej płci i grupy wieku <i>in % of total population of given sex and age group</i>							
Niedowaga <i>Underweight</i>	2004	4,0	2,1	5,8	10,2	1,6	0,9	2,3
	2009	4,1	2,8	5,1	12,8	1,6	0,6	0,8
	2014	3,3	1,5	4,8	8,9	2,2	1,0	2,9
W normie <i>Normal</i>	2004	51,6	49,4	53,7	74,4	50,9	33,0	37,3
	2009	45,7	40,6	49,7	68,3	47,2	28,6	36,5
	2014	43,4	37,8	48,0	66,0	45,0	30,8	34,8
Nadwaga <i>Overweight</i>	2004	31,7	36,1	27,6	14,4	33,6	44,7	40,9
	2009	34,0	39,5	29,6	16,3	37,1	43,2	40,1
	2014	35,5	42,9	29,3	21,0	37,0	41,9	38,5
Otyłość <i>Obesity</i>	2004	12,7	12,3	13,0	1,0	13,9	21,4	19,4
	2009	16,3	17,0	15,7	2,6	14,1	27,5	22,6
	2014	17,8	17,7	17,9	4,1	15,7	26,3	23,9

^a Wagę ciała opracowano na podstawie wskaźnika masy ciała (BMI) obliczonego przez podzielenie wagi ciała (w kilogramach) przez wzrost (w metrach do kwadratu) i podano według grup: otyłość – 30,0 i więcej, nadwaga – od 25,0 do 29,99, w normie – od 18,5 do 24,99, niedowaga – poniżej 18,5.

^a Body weight was presented on the basis of body mass index (BMI), calculated by dividing the body weight in kilograms by square of the height in metres and was presented by the following groups of BMI values: obesity – 30,0 and more, overweight – 25,0-29,99, normal – 18,5-24,99, underweight – less than 18,5.

DZIAŁ XII

KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

Uwagi ogólne

Kultura

1. **Książka** jest to wydawnictwo zwarte o objętości powyżej 48 stron, **broszura** – o objętości od 5 do 48 stron. Wydawnictwa te zaliczane są do wydawnictw nieperiodycznych.

2. Gazety i czasopisma są to wydawnictwa periodyczne. **Gazety** (periodyki informacji ogólnej) są to wydawnictwa będące przede wszystkim źródłem informacji o bieżących wydarzeniach krajowych i zagranicznych. **Czasopisma** (inne periodyki) są to wydawnictwa omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne – fachowe i naukowe, a także wydawnictwa urzędowe.

3. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Czytelnik (użytkownik aktywnie wypożyczający) to użytkownik zarejestrowany, który wypożyczył na zewnątrz co najmniej jedną pozycję w ciągu roku.

4. W muzeach jako **muzealia** wykazano rzeczy ruchome i nieruchomości wpisane do inwentarza muzealiów.

5. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

6. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

— działalność **teatrów dramatycznych i lalkowych**,

CHAPTER XII

CULTURE. TOURISM. SPORT

General notes

Culture

1. A **book** is understood as a publication containing more than 48 pages, while a **pamphlet** contains from 5 to 48 pages. These publications are considered to be non-periodic publications.

2. **Newspapers** and magazines are periodic publications. Newspapers (general information periodicals) are publications being primarily a source of information regarding current domestic and foreign events. **Magazines** (other periodicals) are publications addressing social, political and economic, specialized and scientific issues as well as government publications.

3. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the **collection** of public libraries.

Reader/borrower (user actively borrowing books) is a person registered in the library, who borrowed at least one volume in reported year.

4. Movable subjects and real estate registered in exhibit inventory are presented as **exhibits** in museums.

5. Information concerning **art galleries** includes entities, in which exhibiting is the basic type of activity.

6. Information regarding **theatres and music institutions** concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.

Theatres include entities, independent in regard to their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Entities are grouped comprising:

— the activity of **dramatic and puppet theatres**,

- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów,
- działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów**.

7. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo, nośnik cyfrowy). Wśród kin stałych wyróżnia się **miniplexy** – posiadające od 3 do 7 sal i **multipleksy** – posiadające 8 sal i więcej.

8. Dane o **abonentach radiowych i telewizyjnych** dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających — na mocy szczególnych przepisów — z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

Turystyka

1. **Termin turystyka** — zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r., oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Wszystkie kategorie podróżnych, które mieszczą się w zakresie pojęcia „turystyka” są określane mianem odwiedzających. W grupie tej wyróżnia się:

- turystów, tj. osoby, które spędziły co najmniej jedną noc poza miejscem stałego zamieszkania,
- odwiedzających jednodniowych, tj. osoby, które nie nocują w miejscu odwiedzanym.

- the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performances,
- the concert activity of **philharmonic orchestras, orchestras and choirs**.

7. Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive, magnetic tape and digital). Among fixed cinemas one can distinguish **miniplexes** — equipped with 3 to 7 screens and **multiplexes** — equipped with 8 screens and more.

8. Data regarding **radio and television subscribers** concern persons and institutions, which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g., disabled war and military veterans).

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in vehicles.

Tourism

1. **Tourism** in accordance with the Regulation (EU) No. 692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

All categories of travellers which fall within the term "tourism" are defined as visitors. This group comprises:

- tourists, i.e., persons who spent at least one night away from their place of permanent residence,
- one-day visitors, i.e., persons who do not spend the night at the place visited.

2. Baza noclegowa turystyki dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (od 2011 r. posiadające 10 i więcej miejsc noclegowych; do 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych).

3. W ramach:

- obiektów hotelowych do grupy „inne obiekty hotelowe” zalicza się te, które nie spełniają wymagań dla hoteli, moteli i pensjonatów, ale świadczą usługi typowe dla hoteli (np. zajazdy, gościeńce),
- pozostałych obiektów do grupy „inne obiekty” zalicza się te, które nie odpowiadają warunkom przewidzianym dla poszczególnych rodzajów obiektów oraz obiekty wykorzystywane dla potrzeb turystyki (np. domy studenckie, internaty, ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, ośrodki sportowo-rekreacyjne).

4. W informacjach o obiektach i miejscach noclegowych turystyki nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

5. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub **pokoi** jest to stosunek liczby udzielonych noclegów lub pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

6. Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów noclegowych rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazywany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

7. Placówki gastronomiczne w obiektach turystycznych zbiorowego zakwaterowania obejmują zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe. Do barów i kawiarni zaliczono także: winiarnie, piwiarnie, jadłodajnie itp.; do punktów gastronomicznych — także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

2. Tourist accommodation establishments include hotels and similar facilities and other facilities (since 2011 with 10 and more bed places; until 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings).

3. Within:

- hotels and similar facilities, the group “other hotel facilities” has covered facilities which do not meet requirements for hotels, motels and boarding houses, but which provide hotel services (e.g. road houses, inns),
- other facilities, the group “miscellaneous facilities” includes facilities which do not correspond to conditions expected in particular facilities, and other facilities used for tourism (e.g. student dormitories, boarding schools, weekend and holiday accommodation establishments, sport and recreational centres).

4. Facilities and places temporarily unavailable due to expansion, renovation, etc., are not included in data regarding **facilities and the number of bed places for tourists**.

5. Occupancy rate of bed places or rooms is a relation of the number of bed places or rooms in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation.

6. Foreign tourists using tourist accommodation establishments are registered according to country of their permanent residence. A foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.

7. Catering establishments in collective tourists accommodation establishments include permanent and seasonal catering facilities and outlets. Catering facilities and cafes also include: wine houses, beer halls, canteens, etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice-cream parlours, snack bars, etc.

Sport

1. Dane o **organizacjach kultury fizycznej** obejmują wybrane organizacje o ogólnopolskim zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”) i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku PZSN „Start” – rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

2. W kategoriach ćwiczących w organizacjach kultury fizycznej (tabl. 19) oraz ćwiczących, trenerów i instruktorów sportowych według dziedziny i rodzaju sportu w klubach sportowych (tabl. 20) jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli uprawia, bądź prowadzi zajęcia w kilku rodzajach sportu.

W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych rodzajów sportu stosuje się różne granice wieku.

3. Boiska znajdujące się w płycie głównej stadionu nie są wykazywane ponownie jako boiska do gier wielkich. Liczba stadionów podana jest łącznie z deklarowanymi obiektami nie spełniającymi wymogów stadionów, np. widowni. Boiska, na których można przeprowadzić kilka różnych gier (np. koszykówkę, siatkówkę, piłkę ręczną) wykazywane są raz, jako boiska uniwersalne-wielozadaniowe. Boiska kryte, znajdujące się w halach sportowych lub salach gimnastycznych nie są wykazywane oddzielnie, lecz traktowane jako hale sportowe lub sale gimnastyczne w zależności od typu obiektu, w którym się znajdują.

4. Dane dotyczące **ścieżek rowerowych** obejmują ścieżki rowerowe służące głównie do celów komunikacyjnych, a nie turystycznych, tzw. szlaków rowerowych (np. położonych w lesie) czyli: samodzielnych dróg dla rowerów (położonych w pasie drogi); dróg wydzielonych z jezdni; dróg wydzielonych z chodnika; dróg zawartych w ciągach pieszo-rowerowych. Uwzględniają one łączną długość ścieżek rowerowych będących w obszarze właściwości gminy, starostwa i urzędu marszałkowskiego,

5. Informacje o obiektach dostosowanych dla osób niepełnosprawnych uwzględniają obiekty dostosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo lub o innym niż ruchowy rodzaj niepełnosprawności (np. głusi, niewidomi).

Sport

1. *Data regarding physical education organizations include selected organizations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled "Start", the Society for Promotion of Physical Culture, the Association of "Rural Sports Clubs") and primarily concern recreational activity and in case of the Polish Sports Association for the Disabled "Start" – rehabilitation activity for the persons with disabilities.*

2. *In the category of persons practising sports in physical education organizations (table 19) as well as persons practicing sports, coaches and sports instructors according to sports fields and kinds of sports clubs (table 20) one person may be indicated more than once, depending on the number of sports practised or taught.*

Persons practising sports are classified as either juniors or seniors, depending on age; various age groups are applied for individual sports.

3. *Sports fields located in stadium main fields are not counted again as sports fields for big games. The number of stadiums includes declared facilities not satisfying the requirements for stadiums, e.g. the seating. Sports fields on which several different games can be played (e.g. basketball, volleyball, handball) are counted once as universal, multi-purpose sports fields. Indoor sports fields located in sports halls or gyms are not given separately, but treated as sports halls or gyms, depending on kind of facility in which they are located.*

4. *Data concerning cycle paths include bike paths mainly used for communication purposes, without tourist bike trails (eg. located in the forest), namely: self-roads for bicycles (located on the waysides); paths separated from the roadway; roads separated from the sidewalk; roads included in passageways for pedestrians and cyclists. The total length of cycle paths which are respectively in the area of competence of gminas, powiats and the marshal's office is taken into account.*

5. *Information about facilities adapted for disabled guests include facilities adapted for people with reduced mobility or other than motor disability (eg. the deaf or the blind).*

Kultura Culture

TABL. 1 (177). **KSIAŻKI I BROSZURY WYDANE^a**
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Wydawnictwa naukowe Scientific publications	Podręczniki dla szkół wyższych University textbooks	Wydawnictwa zawodowe Professional publications	Podręczniki szkolne School textbooks	Wydawnictwa popularne Popular science	Literatura piękna Belles-lettres	
								razem total	w tym dla dzieci i młodzieży of which for children and youth
Tytuły	2005	665	376	47	22	6	102	112	4
<i>Titles</i>	2010	1129	670	41	28	–	164	226	25
	2015	1359	614	23	43	27	447	192	13
	2016	1239	627	31	68	6	297	185	25
Nakład w tys. egz.	2005	571,3	197,1	29,9	20,8	44,0	101,6	177,9	4,0
<i>Number of copies</i>	2010	964,1	206,9	18,5	62,4	–	158,0	464,3	35,7
<i>in thous.</i>	2012	995,8	261,4	19,2	17,0	–	192,6	505,6	20,0

^a Według miejsca wydania.

Źródło: dane Biblioteki Narodowej.

^a According to published place.

Source: data of the National Library.

TABL. 2 (178). **GAZETY I CZASOPISMA WYDANE^a**
NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Ukazujące się Published as specified							nieregularnie irregularly	
			w tygodniu weekly		w miesiącu monthly		1 raz once				
			6–2 razy times	1 raz once	3–2 razy times	1 raz once	na 2 miesiące bi-monthly	w kwartale quarterly	w półroczu half-yearly		w roku yearly
Tytuły	2005	242	2	12	7	49	20	47	25	37	43
<i>Titles</i>	2010	284	2	21	10	31	16	71	25	68	40
	2015	302	1	22	8	35	30	94	23	47	42
	2016	275	1	24	8	31	32	95	19	28	37
Nakład w tys. egz.	2005	25550,5	14630,1	8243,7	205,0	1715,3	261,5	194,9	32,1	22,4	245,5
<i>Number of copies</i>	2010	22155,7	9283,0	9419,1	1144,2	1155,3	416,0	451,6	117,0	43,7	125,8
<i>in thous.</i>	2013	18836,7	5853,5	7453,9	720,0	1856,1	1768,6	1033,6	38,7	26,7	85,6

^a Według miejsca wydania.

Źródło: dane Biblioteki Narodowej.

^a According to published place.

Source: data of the National Library.

TABL. 3 (179). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Biblioteki (stan w dniu 31 XII)	610	597	583	582	<i>Libraries (as of 31 XII)</i>
w tym na wsi	474	461	440	436	<i>of which in rural areas</i>
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	132	163	174	166	<i>Library service points (as of 31 XII)</i>
w tym na wsi	115	137	.	.	<i>of which in rural areas</i>
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	6910,2	6321,7	6240,4	6296,6	<i>Collection (as of 31 XII) in thous. vol.</i>
w tym na wsi	3977,5	3448,2	3198,0	3171,9	<i>of which in rural areas</i>
Czytelnicy ^a w tys.	431,9	381,6	379,0	372,3	<i>Borrowers^a in thous.</i>
w tym na wsi	167,6	153,4	146,1	141,2	<i>of which in rural areas</i>
Wypożyczenia ^{ab} :					<i>Loans^{ab}:</i>
w tys. wol.	8206,5	7482,9	7227,5	7097,6	<i>in thous. Vol.</i>
w tym na wsi	3485,3	3107,0	2799,8	2672,7	<i>of which in rural areas</i>
na 1 czytelnika w wol.	19,0	19,6	19,1	19,1	<i>per borrower in vol.</i>
w tym na wsi	20,8	20,3	19,2	18,9	<i>of which in rural areas</i>

^a Łącznie z punktami bibliotecznymi; od 2013 r. przyporządkowane w podziale na miasta i wieś według siedziby jednostki macierzystej. ^b W latach 2005, 2010 bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

^a Including library service points; since 2013 assigned with division into urban areas and rural areas according to the parent entity's registered office. ^b In 2005, 2010 excluding interlibrary lending.

TABL. 4 (180). **MUZEJA**
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Muzea i oddziały muzealne ^a	39	45	53	57	<i>Museums with branches^a</i>
Muzealia ^a w tys.	376,4	419,5	433,2	442,9	<i>Museum exhibits^a in thous.</i>
Wystawy czasowe	203	202	229	212	<i>Temporary exhibitions</i>
własne ^b	136	137	160	146	<i>own^b</i>
obce ^c	67	65	69	66	<i>exterior^c</i>
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	992,6	948,0	1131,9	1285,0	<i>Museum and exhibition visitors in thous.</i>
w tym młodzież szkolna ^d	336,0	316,1	306,1	345,7	<i>of which primary and secondary school students^d</i>

^a Stan w dniu 31 XII. ^b W kraju. ^c Krajowe i z zagranicy. ^d Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

^a As of 31 XII. ^b In Poland. ^c Domestic and foreign. ^d Visiting museums in organized groups.

TABL. 5 (181). **INSTYTUCJE PARAMUZEALNE**
MUSEUM-RELATED INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Instytucje ^a (stan w dniu 31 XII) ..	9	7	5	5	Institutions ^a (as of 31 XII)
Zwiedzający w tys.	230,3	213,2	264,9	315,6	Visitors in thous.
w zorganizowanych grupach	95,5	69,2	53,8	59,2	of which in organized groups
w tym młodzież szkolna w zorganizowanych grupach	61,6	51,7	38,4	41,0	of which primary and secondary schools students visiting in groups

^a Obejmują ogrody zoologiczne i botaniczne, rezerwy przyrody oraz planetaria, miasteczka i centra techniki (jeśli nie posiadają statusu muzeum), a także nie będące muzeami ekspozycje stałe, prezentujące osiągnięcia, odkrycia i ciekawostki z dziedziny historii, archeologii, kultury, przyrody, techniki itp.

^a Including zoological and botanical gardens, reserves and planetarium, technical towns and centers (if they did not possess a museum status) as well as permanent exhibitions (which are not museums) presenting achievements, findings and curiosities from history, archeology, culture, nature, technics etc.

TABL. 6 (182). **GALERIE SZTUKI**
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016			SPECIFICATION
				ogółem total	sektor		
					publiczny public	prywatny private	
Galerie (stan w dniu 31 XII)	9	11	10	10	4	6	Galleries (as of 31 XII)
Wystawy ^a	130	148	136	121	62	59	Exhibitions ^a
w tym z zagranicy	7	3	7	5	5	–	of which foreign
Ekspozycje ^a	145	157	136	124	65	59	Expositions ^a
Zwiedzający w tys.	63,7	65,9	94,7	109,9	43,8	66,2	Visitors in thous.

^a W kraju.

^a In Poland.

TABL. 7 (183). **TEATRY I INSTYTUCJE MUZYCZNE**
THEATRES AND MUSIC INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Instytucje ^a <i>Institutions</i> ^a	Miejsca na widowni w stałej sali ^a <i>Seating in fixed halls</i> ^a	Przedsta- wienia i koncerty ^b <i>Perform- ances and concerts</i> ^b	Widzowie i słucha- cze ^b w tys. <i>Audience</i> ^b <i>in thous.</i>	SPECIFICATION	
Teatry i instytucje muzyczne	2005 2010 2015 2016	6 6 9 9	1856 1734 2011 1998	1255 940 1127 1145	241,3 234,1 224,1 249,8	Theatres and music institutions
Teatry:					<i>Theatres:</i>	
dramatyczne	4	612	459	69,2	<i>dramatic</i>	
lalkowe	1	180	304	36,4	<i>puppet</i>	
Teatry muzyczne	2	472	138	52,6	<i>Musical theatres</i>	
Filharmonie	1	554	123	47,6	<i>Philharmonic halls</i>	
Orkiestry symfoniczne i kameralne ..	1	180	105	27,0	<i>Symphonic and chamber orchestras</i>	
Zespoły pieśni i tańca	–	–	16	16,9	<i>Song and dance ensembles</i>	

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

^a As of 31 XII. ^b Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

TABL. 8 (184). CENTRA KULTURY ^a, DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE
 Stan w dniu 31 XII
CENTRES OF CULTURE ^a, CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS
AND COMMUNITY CENTRES
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2015	2016			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Instytucje	190	188	190	218	68	150	<i>Institutions</i>
centra kultury	21	24	9	15	<i>centres of culture</i>
domy kultury	46	50	35	35	22	13	<i>cultural establishments</i>
ośrodki kultury	120	119	116	117	30	87	<i>cultural centres</i>
kluby	21	17	13	13	5	8	<i>clubs</i>
światlice	3	2	5	29	2	27	<i>community centres</i>
Pracownie specjalistyczne	300	312	423	458	206	252	<i>Specialised workshops</i>
Imprezy (w ciągu roku)	14125	14080	11724	12795	7907	4888	<i>Events (during the year)</i>
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	2030,9	2175,1	1955,7	2012,9	1372,2	640,7	<i>Event participants (during the year) in thous.</i>
Kursy (w ciągu roku)	180	327	301	313	113	200	<i>Courses (during the year)</i>
Absolwenci kursów (w ciągu roku)	3210	5720	5246	4789	2114	2675	<i>Course graduates (during the year)</i>
w tym dzieci i młodzież szkolna ^b	1698	2776	2600	2417	1099	1318	<i>of which primary and secondary school students ^b</i>
Grupy (zespoły) artystyczne	1380	1436	1221	1302	559	743	<i>Artistic groups (ensembles)</i>
Członkowie grup (zespołów) artystycznych	19943	18967	18584	20118	10430	9688	<i>Members of artistic groups (ensembles)</i>
w tym dzieci i młodzież szkolna ^b	12096	10127	11090	12071	7227	4844	<i>of which primary and secondary school students ^b</i>
Koła (kluby/sekcje)	583	569	1370	1632	666	966	<i>Groups (clubs/sections)</i>
Członkowie kół (klubów/sekcji) .	11970	11617	23918	28981	13471	15510	<i>Members of groups (clubs/sections)</i>
w tym dzieci i młodzież szkolna ^b	5604	4941	10314	13480	7843	5637	<i>of which primary and secondary school students ^b</i>

^a W latach 2005-2014 ujmwane w grupie domów kultury lub ośrodków kultury. ^b Do 2013 r. dzieci i młodzież w wieku poniżej 15 lat.

^a In 2005-2014 presented among cultural establishments or cultural centres. ^b Until 2013 children and youth below the age of 15.

TABL. 9 (185). **KINA STAŁE**
FIXED CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 XII)	30	29	30	34	<i>Cinemas (as of 31 XII)</i>
w tym miasta	29	28	29	33	<i>of which in urban areas</i>
w tym multiplexy	–	1	3	3	<i>of which multiplexes</i>
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII)	30	38	58	64	<i>Screens in fixed cinemas (as of 31 XII)</i>
w tym miasta	29	37	57	63	<i>of which in urban areas</i>
w tym multiplexy	–	8	25	25	<i>of which multiplexes</i>
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII) w tys.	8,5	9,8	11,5	12,8	<i>Seats in fixed cinemas (as of 31 XII) in thous.</i>
w tym miasta	8,4	9,6	11,3	12,6	<i>of which in urban areas</i>
w tym multiplexy	–	1,5	4,4	4,4	<i>of which multiplexes</i>
Seanse:					<i>Screenings:</i>
w tys.	13,6	26,4	62,3	70,5	<i>in thous.</i>
w tym miasta	13,5	26,4	62,3	70,5	<i>of which in urban areas</i>
w tym multiplexy	–	16,3	33,5	42,8	<i>of which multiplexes</i>
na 1 kino.....	452	910	2077	2075	<i>per cinema</i>
Widzowie:					<i>Audience:</i>
w tys.	539,8	1105,5	1555,6	1802,7	<i>in thous.</i>
w tym miasta	538,8	1105,1	1555,5	1802,4	<i>of which in urban areas</i>
w tym multiplexy	–	752,3	794,0	958,9	<i>of which multiplexes</i>
na 1 kino	18,0	38,1	51,9	53,0	<i>per cinema</i>
na 1 seans	40	42	25	25,6	<i>per screening</i>

TABL. 10 (186). **WYBRANE INSTYTUCJE KULTURY DOSTĘPNE DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH PORUSZAJĄCYCH SIĘ NA WÓZKACH INWALIDZKICH**
SELECTED CULTURAL INSTITUTIONS ACCESSIBLE TO THE DISABLED MOVING ON WHEELCHAIRS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005		2010		2015		2016		SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	w % ogólnej liczby obiektów <i>in % of total numbers of objects</i>	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	w % ogólnej liczby obiektów <i>in % of total numbers of objects</i>	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	w % ogólnej liczby obiektów <i>in % of total numbers of objects</i>	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	w % ogólnej liczby obiektów <i>in % of total numbers of objects</i>	
Biblioteki publiczne ..	74	12,1	138	23,1	247	42,4	256	44,0	<i>Public libraries</i>
Muzea	6	15,4	7	15,6	26	49,1	26	45,6	<i>Museums</i>
Galerie	2	22,2	2	18,2	4	40,0	4	40,0	<i>Art galleries</i>
Kina stałe	11	36,7	21	72,4	24	80,0	27	79,4	<i>Fixed cinemas</i>

TABL. 11 (187). **ABONENCI TELEWIZJI KABLOWEJ**
CABLE TELEVISION SUBSCRIBERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w tys.	180,8	221,9	200,4	162,8	T O T A L in thous.
Na 1000 ludności	83	102	94	76	Per 1000 population

Ź r ó d ł ó: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

S o u r c e: data of the Office of Electronic Communications.

TABL. 12 (188). **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**
Stan w dniu 31 XII
RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w tys. in thous.				na 1000 ludności per 1000 population				
Abonenci radiowi	481,1	339,5	336,6	336,1	221	156	157	158	Radio subscribers
miasta	258,1	193,9	191,7	190,8	254	191	194	193	urban areas
wieś	223,0	145,6	144,8	145,3	192	125	126	127	rural areas
Abonenci telewizyjni.	462,8	327,3	322,7	322,2	212	150	151	151	Television subscribers
miasta	248,3	186,4	182,7	181,8	244	184	185	184	urban areas
wieś	214,5	140,9	140,0	140,5	184	121	122	123	rural areas

Ź r ó d ł ó: dane Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej.

S o u r c e: data of the Polish Post General Directorate.

Turystyka

Tourism

Uwaga do tablic 13–18.

Dane za 2016 r. opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.

Note to table 13–18.

Data for 2016 were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey.

TABL. 13 (189). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 ^a	2016 ^a	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	331 ^b	322 ^b	369	422	Facilities (as of 31 VII)
w tym całoroczne	187	199	240	268	of which open all year
Obiekty hotelowe	92	117	149	172	Hotels and similar facilities
hotele	30	49	89	107	hotels
motele	13	9	4	5	motels
pensjonaty	3	11	15	16	boarding houses
inne obiekty hotelowe	46	48	41	44	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	239 ^b	205 ^b	220	250	Other facilities
domy wycieczkowe	2	1	1	1	excursion hostels
szkolne schroniska młodzieżowe .	42 ^c	38	35	32	school youth hostels
ośrodki wczasowe	70	56	32	33	holiday centres
ośrodki kolonijne	9	6	3	3	holiday youth centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	23	28	23	29	training-recreational centres
domy pracy twórczej	3	2	3	3	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^d .	19	16	15	21	complexes of tourist cottages ^d
kempingi	5	4	2	3	camping sites
pola biwakowe	10	7	1	1	tent camp sites
hostele	–	3	4	hostels
zakłady uzdrowiskowe	4	4	5	5	health establishment
pokoje gościnne	41	55	rooms for rent
kwatery agroturystyczna	30	33	agrotourism lodgings
inne obiekty	52	43	26	27	miscellaneous facilities
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII).....	19506 ^b	20307 ^b	21848	24554	Number of beds (as of 31 VII)
w tym całoroczne	10408	12140	14710	16377	of which open all year
Obiekty hotelowe	5262	6940	8634	10179	Hotels and similar facilities
hotele	2643	3667	5875	7320	hotels
motele	451	379	128	160	motels
pensjonaty	209	456	634	651	boarding houses
inne obiekty hotelowe	1959	2438	1997	2048	other hotel facilities

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwatery agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie ze schroniskiem. ^d Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including shelters. ^d Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 13 (189). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (cd.)**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 ^a	2016 ^a	SPECIFICATION
Miejsca noclegowe (dok.)					<i>Number of beds (cont.)</i>
Pozostałe obiekty	14244 ^b	13367 ^b	13214	14375	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	95	45	53	53	<i>excursion hostels</i>
szkolne schroniska młodzieżowe ..	1780 ^c	1493	1732	1703	<i>school youth hostels</i>
ośrodki wczasowe	4001	3691	2852	2694	<i>holiday centres</i>
ośrodki kolonijne	1054	691	340	359	<i>holiday youth centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	1558	1605	1674	2121	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	268	193	272	272	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^d ..	1011	1005	728	905	<i>complexes of tourist cottages^d</i>
kempingi	615	355	310	390	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	1500	580	50	50	<i>tent camp sites</i>
hostele	–	70	92	<i>hostels</i>
zakłady uzdrowiskowe	498	1241	1456	1454	<i>health establishment</i>
pokoje gościnne	834	1082	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczna	446	528	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	1864	2468	2397	2672	<i>miscellaneous facilities</i>
Korzystający z noclegów	543686 ^b	665609 ^b	794409	916452	<i>Tourists accommodated</i>
w tym turyści zagraniczni	92042	89940	112055	120767	<i>of which foreign tourists</i>
Obiekty hotelowe	323701	450397	586432	687813	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	187947	306628	466582	568929	<i>hotels</i>
motele	18404	16696	5363	2923	<i>motels</i>
pensjonaty	12211	16364	28670	27334	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	105139	110709	85817	88627	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	219985 ^b	215212 ^b	207977	228639	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	4462	1423	#	#	<i>excursion hostels</i>
szkolne schroniska młodzieżowe ..	26025 ^c	24558	18581	16763	<i>school youth hostels</i>
ośrodki wczasowe	34154	29288	28906	29210	<i>holiday centres</i>
ośrodki kolonijne	6497	3407	1175	1408	<i>holiday youth centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	51126	49026	47740	49829	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	12229	7041	6908	6872	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^d ..	10709	15863	10881	13799	<i>complexes of tourist cottages^d</i>
kempingi	5243	5466	#	4363	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	3381	2018	#	#	<i>tent camp sites</i>
hostele	–	420	1481	<i>hostels</i>
zakłady uzdrowiskowe	15478	38057	36075	37356	<i>health establishment</i>
pokoje gościnne	23583	28368	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczna	3787	3616	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	50681	39065	22706	29547	<i>miscellaneous facilities</i>

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie ze schroniskiem. ^d Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including shelters. ^d Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 13 (189). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (dok.)**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 ^a	2016 ^a	SPECIFICATION
Udzielone noclegi	1238665 ^b	1612094 ^b	1711623	1971666	Nights spent (overnight stay)
w tym turystom zagranicznym	147110	128884	171369	188479	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	530853	672373	879861	1035586	Hotels and similar facilities
hotele	282804	425466	668329	817836	hotels
motele	24190	24911	9134	3797	motels
pensjonaty	23753	27706	53700	59093	boarding houses
inne obiekty hotelowe	200106	194290	148698	154860	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	707812 ^b	939721 ^b	831762	936080	Other facilities
domy wycieczkowe	11391	11857	#	#	excursion hostels
szkolne schroniska młodzieżowe ..	52597 ^c	56110	42383	38830	school youth hostels
ośrodki wczasowe	155455	148831	116864	115701	holiday centres
ośrodki kolonijne	38606	30905	12824	13750	holiday youth centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	123992	119196	106846	140851	training-recreational centres
domy pracy twórczej	23794	18653	19280	12740	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^d ..	35962	51660	36702	46812	complexes of tourist cottages ^d
kempingi	9929	8723	#	6380	camping sites
pola biwakowe	8179	5793	#	#	tent camp sites
hostele	–	1477	5867	hostels
zakłady uzdrowiskowe	147782	380916	355909	389066	health establishment
pokoje gościnne	43399	54474	rooms for rent
kwatery agroturystyczna	13758	15754	agrotourism lodgings
inne obiekty	100125	107077	73061	89051	miscellaneous facilities

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie ze schroniskiem. ^d Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including shelters. ^d Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 14 (190). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION
ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 ^a	2016 ^a	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	92042 ^b	89940 ^b	112055	120767	Tourists accommodated
Obiekty hotelowe	79355	84305	104098	109518	Hotels and similar facilities
hotele	63050	72200	88665	94694	hotels
motele	1572	1686	827	332	motels
pensjonaty	385	186	443	502	boarding houses
inne obiekty hotelowe	14348	10233	14163	13990	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	12687 ^b	5635 ^b	7957	11249	Other facilities
domy wycieczkowe	529	61	#	#	excursion hostels
szkolne schroniska młodzieżowe ..	1505	488	789	526	school youth hostels
ośrodki wczasowe	11	11	915	371	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	2532	1328	1746	1855	training-recreational centres
domy pracy twórczej	669	73	42	22	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c ...	406	23	-	1974	complexes of tourist cottages ^c
kempingi	1174	1138	#	826	camping sites
pola biwakowe	27	3	-	-	tent camp sites
zakłady uzdrowiskowe	574	81	71	95	health establishment
pokoje gościnne	1753	2494	rooms for rent
kwatery agroturystyczna	36	26	agrotourism lodgings
inne obiekty	5260	2429	1364	1607	miscellaneous facilities
Udzielone noclegi	147110 ^b	128884 ^b	171369	188479	Nights spent (overnight stay)
Obiekty hotelowe	120897	115648	151957	163730	Hotels and similar facilities
hotele	92303	95909	125234	138790	hotels
motele	2092	2190	1064	345	motels
pensjonaty	951	225	710	895	boarding houses
inne obiekty hotelowe	25551	17324	24949	23700	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	26213 ^b	13236 ^b	19412	24749	Other facilities
domy wycieczkowe	616	371	#	#	excursion hostels
szkolne schroniska młodzieżowe ..	2618	939	2350	2194	school youth hostels
ośrodki wczasowe	43	21	1056	579	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	5276	3041	6435	6138	training-recreational centres
domy pracy twórczej	1476	283	105	39	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c ...	534	57	-	2828	complexes of tourist cottages ^c
kempingi	1756	1500	#	1495	camping sites
pola biwakowe	51	3	-	-	tent camp sites
zakłady uzdrowiskowe	2131	749	723	888	health establishment
pokoje gościnne	3235	2881	rooms for rent
kwatery agroturystyczna	86	234	agrotourism lodgings
inne obiekty	11712	6272	3989	6020	miscellaneous facilities

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwatery agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 15 (191). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI WEDŁUG OBYWATELSTWA**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS BY CITIZENSHIP

KRAJE	2005 ^a	2010 ^a	2015 ^b	2016 ^b	2005 ^a	2010 ^a	2015 ^b	2016 ^b	COUNTRIES
	korzystający z noclegów <i>tourists accommodated</i>				udzielone noclegi <i>nights spent (overnight stay)</i>				
OGÓŁEM	92042	89940	112055	120767	147110	128884	171369	188477	TOTAL
w tym:									<i>of which:</i>
Australia	201	363	217	300	358	606	385	553	<i>Australia</i>
Austria	1033	956	508	494	1621	1388	955	896	<i>Austria</i>
Belgia	1188	1342	793	1085	1731	1990	1436	2011	<i>Belgium</i>
Dania	420	261	442	391	880	486	840	735	<i>Denmark</i>
Finlandia	592	656	579	487	791	867	758	672	<i>Finland</i>
Francja	2890	3106	3509	3656	5162	5117	6945	6678	<i>France</i>
Grecja	235	189	170	288	435	264	286	666	<i>Greece</i>
Hiszpania	866	918	1709	1165	1461	1458	4018	2610	<i>Spain</i>
Holandia	1748	1310	1157	1511	2977	2086	2290	2794	<i>Holland</i>
Irlandia	247	518	385	650	439	1050	728	1682	<i>Ireland</i>
Izrael	20455	27300	22692	23893	23148	30743	24340	25784	<i>Israel</i>
Japonia	1041	1221	936	919	1257	1484	1274	1263	<i>Japan</i>
Kanada	555	424	372	464	901	762	780	988	<i>Canada</i>
Niemcy	8513	6359	5915	6827	15970	11368	11862	13580	<i>Germany</i>
Norwegia	552	471	1212	863	868	871	2483	1656	<i>Norway</i>
Portugalia	151	255	287	345	264	528	1161	734	<i>Portugal</i>
Republika Czeska ..	1698	810	1482	1286	3405	1776	2702	2269	<i>Czech Republic</i>
Rosja	5751	12993	15607	.	7655	15853	18342	<i>Russia</i>
Słowacja	1112	699	647	775	1551	988	1160	1405	<i>Slovakia</i>
Stany Zjednoczone Ameryki	3032	2302	1907	2584	5874	4125	4548	5665	<i>United States</i>
Szwecja	990	986	997	954	1593	1551	1833	2210	<i>Sweden</i>
Turcja	96	140	323	367	224	300	1052	1314	<i>Turkey</i>
Ukraina	11700	23197	26788	.	17014	36218	42621	<i>Ukraine</i>
Węgry	571	1369	800	841	860	1875	1268	1454	<i>Hungary</i>
Wielka Brytania	2748	2851	3485	3905	6387	6185	7957	9195	<i>United Kingdom</i>
Włochy	2950	2573	2658	3231	7070	5265	6520	8101	<i>Italy</i>

^a Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^b Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.

^a Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^b Concern establishments possessing 10 and more bed places.

TABL. 16 (192). **WYKORZYSTANIE BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI** ^a
OCCUPANCY IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	stopień wykorzystania miejsc noclegowych				stopień wykorzystania pokoi				
	<i>occupancy rate of bed places</i>				<i>occupancy rate of rooms</i>				
Obiekty hotelowe	27,7	26,7	28,9	29,1	31,3	31,8	36,7	36,8	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	29,5	32,1	31,8	31,7	33,2	37,9	41,2	40,6	<i>hotels</i>
motele	16,6	18,7	14,6	7,3	25,2	25,0	20,1	11,9	<i>motels</i>
pensjonaty	32,3	18,3	27,4	27,4	32,7	19,1	30,6	30,5	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	27,0	21,4	21,8	21,8	29,3	24,9	24,9	25,4	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	30,4	40,5	32,5	33,5	x	x	x	x	<i>Other facilities</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 247.

^a See general notes, item 5 on page 247.

TABL. 17 (193). **PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**

Stan w dniu 31 VII

CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

As of 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Restauracje <i>Restaurants</i>	Bary i kawiarnie <i>Bars and coffee shops</i>	Stołówki <i>Canteens</i>	Punkty gastronomiczne <i>Food stands</i>	SPECIFICATION
OGÓŁEM					TOTAL
2005 ^a	75	93	61	37	
2010 ^a	112	87	53	36	
2015 ^b	135	87	42	15	
2016 ^b	157	76	36	10	
Obiekty hotelowe	137	50	2	3	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	99	37	–	–	<i>hotels</i>
motele	4	–	–	–	<i>motels</i>
pensjonaty	8	3	–	2	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	26	10	2	1	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	20	26	34	7	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	–	1	–	–	<i>excursion hostels</i>
szkolne schroniska młodzieżowe ..	–	–	1	–	<i>school youth hostels</i>
ośrodki wczasowe	2	7	6	2	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	7	6	6	1	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	2	1	–	–	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych	1	1	2	1	<i>complexes of tourist cottages</i>
kempingi	–	1	1	–	<i>camping sites</i>
zakłady uzdrowiskowe	1	4	7	1	<i>health establishment</i>
pokoje gościnne	4	1	1	2	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	–	–	2	–	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	3	4	8	–	<i>miscellaneous facilities</i>

^a Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^b Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.

^a Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^b Concern establishments having 10 and more bed places.

TABL. 18 (194). **HOTELE WEDŁUG KATEGORII**
HOTELS BY CATEGORY

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Kategorie <i>Categories</i>					w trakcie kategory- zacji <i>in the process of the categori- sation</i>	
		*****	****	***	**	*		
OGÓŁEM ^a	2005	30	–	1	12	8	1	8
TOTAL ^a	2010	49	–	4	21	9	1	14
	2015	89	1	9	48	20	5	6
	2016	107	1	10	65	19	4	8
Pokoje ^a	2005	1548	–	72	603	462	31	380
<i>Rooms</i> ^a	2010	1945	–	291	860	327	32	435
	2015	3070	13	492	1684	634	114	133
	2016	3726	13	535	2157	502	99	420
Miejsca noclegowe ^a	2005	2643	–	119	1041	760	57	666
<i>Bed places</i> ^a	2010	3667	–	583	1488	616	50	930
	2015	5875	31	944	3155	1233	213	299
	2016	7320	26	1012	4192	1005	207	878
Korzystający z noclegów w tys.	2005	187,9	–	10,3	80,4	63,3	4,6	29,2
<i>Tourists accommodated in thous.</i>	2010	306,6	–	52,4	133,8	73,8	4,5	42,1
	2015	466,6	73,7		272,5	91,0	16,2	13,2
	2016	568,9	88,6		328,0	90,1	14,9	47,3
w tym turyści zagraniczni	2005	63,1	–	5,2	26,4	28,2	0,2	3,0
<i>of which foreign tourists</i>	2010	72,2	–	12,5	33,6	23,8	0,1	2,2
	2015	88,7	11,2		58,5	15,1	0,6	3,2
	2016	94,7	11,5		61,6	12,2	1,5	7,9
Stopień wykorzystania w %:								
<i>Occupancy rate in %:</i>								
miejsc noclegowych	2005	29,5	–	#	30,5	33,5	#	21,9
<i>bed places</i>	2010	32,1	–	34,9	35,7	39,9	#	19,3
	2015	31,8	#	32,2	33,6	32,9	27,3	14,6
	2016	31,7	#	34,4	32,8	30,0	26,2	25,4
pokoi	2005	33,2	–	#	35,8	34,1	#	25,4
<i>rooms</i>	2010	37,9	–	46,5	39,5	45,7	#	24,1
	2015	41,2	#	44,3	42,7	40,5	34,6	20,0
	2016	40,6	#	45,3	42,1	37,5	34,8	30,4

^a Stan w dniu 31 VII.

^a As of 31 VII.

Sport
Sport

TABL. 19 (195). **ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE**
Stan w dniu 31 XII
PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2010	2014	2016	SPECIFICATION
ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ <i>PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS</i>					
Jednostki organizacyjne	269	126	83	68	<i>Organizational entities</i>
Członkowie	12195	10344	8017	6871	<i>Members</i>
Ćwiczący ^a	11782	10454	9556	8191	<i>Persons practising sports ^a</i>
KLUBY SPORTOWE <i>SPORTS CLUBS</i>					
Jednostki organizacyjne	993	787	739	731	<i>Organizational entities</i>
Członkowie	71240	50308	48401	48647	<i>Members</i>
Ćwiczący	64389	49270	46144	47369	<i>Persons practising sports</i>
mężczyźni	45735	35714	33632	35528	<i>males</i>
kobiety	18654	13556	12512	11841	<i>females</i>
w wieku do 18 lat	51196	37519	34414	35231	<i>aged up to 18</i>
Sekcje sportowe	2434	1809	1492	1424	<i>Sports sections</i>
Trenerzy	616	572	629	968	<i>Coaches</i>
Instruktorzy sportowi	1523	1439	1444	1151	<i>Sports instructors</i>
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	1032	648	524	410	<i>Other persons conducting sports activities</i>

^a Dane szacunkowe.

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

^a *Estimated data.*

Note. Data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 20 (196). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a**
W 2016 R.
SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a
IN 2016

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU	Sekcje Sections	Ćwiczący Persons practising sports			Trenerzy Coaches	Instruktorzy Instructors	SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy juniors			
O G Ó Ł E M	1424	51109	13071	38174	1049	1296	T O T A L
w tym:							of which:
Akrobatyka sportowa	3	205	145	180	3	5	Sports acrobatics
Badminton	15	292	133	260	1	15	Badminton
Boks	12	330	60	232	14	15	Boxing
Brydż sportowy	1	12	–	–	–	1	Bridge
Gimnastyka ^b	8	139	104	125	6	5	Gymnastic ^b
Jeździectwo ^b	9	176	139	96	3	29	Equestrian sport ^b
Judo	7	295	103	279	4	10	Judo
Kajakarstwo klasyczne	1	63	22	62	1	2	Classic canoeing
Karate tradycyjne	10	632	203	584	8	10	Traditional karate
Kick-boxing	7	296	75	212	2	11	Kick-boxing
Kolarstwo przełajowe	1	30	1	–	1	–	Cross-country cycling
Kolarstwo szosowe	5	109	25	59	2	3	Road cycling
Koszykówka	64	1764	566	1589	48	38	Basketball
Kreğlarstwo	1	38	14	–	–	–	Bowling
Lekkoatletyka	81	1998	880	1630	37	61	Athletics
Łucznictwo	3	82	38	57	3	2	Archery
Narciarstwo alpejskie	5	150	60	124	1	11	Alpine skiing
Orientacja sportowa	2	59	26	51	1	2	Orientation races
Piłka nożna	427	20702	1505	15257	517	282	Football
Piłka ręczna	78	2460	1067	2219	62	55	Handball
Piłka siatkowa ^b	221	5186	2534	4108	85	131	Volleyball ^b
Pływanie	42	2607	1277	2498	37	59	Swimming
Podnoszenie ciężarów	10	208	63	143	8	7	Weight lifting
Rugby	1	120	–	90	5	–	Rugby
Sport lotniczy ^b	18	768	76	62	–	81	Air sport ^b
Sport motorowy ^b	5	113	17	42	–	6	Motorsport ^b
Strzelectwo sportowe	20	864	89	88	44	41	Sports shooting
Szachy	25	1070	326	720	6	33	Chess
Teakwon-do ITF	14	1224	411	1086	13	32	Teakwon-do ITF
Tenis	17	597	268	438	6	28	Tennis
Tenis stołowy	112	2164	806	1665	28	72	Table tennis
Trójbój siłowy	1	25	8	–	–	1	Strength triathlon
Wspinaczka sportowa	1	52	13	3	–	11	Climbing sport
Zapasy w stylu klasycznym ...	14	383	94	327	14	10	Greco-Roman wrestling
Zapasy w stylu wolnym	14	478	267	416	15	12	Free style wrestling
Żeglarsstwo (regatowe)	3	166	66	36	–	17	Sailing (yachting)

^a Łącznie z uczniowskimi klubami sportowymi UKS i wyznaniowymi klubami sportowymi. ^b Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

^a Including Students Sports Club UKS and Religious Sports Clubs. ^b A sports field (consists of related kinds of sports).
N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 21 (197). **WYBRANE OBIEKTY SPORTOWE^a W 2014 R.**
SELECTED SPORTS FACILITIES^a IN 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W tym dostosowane do niepełnosprawnych osób ćwiczących <i>Of which adapted for the disabled persons practicing sports</i>	SPECIFICATION
Stadiony	129	42	<i>Stadiums</i>
w tym piłkarskie	74	20	<i>of which football</i>
Boiska do gier wielkich ^b	254	58	<i>Fields for great games^b</i>
w tym piłkarskie	252	58	<i>of which football</i>
Boiska do gier małych ^b	155	45	<i>Fields for small games^b</i>
w tym:			<i>of which:</i>
koszykówki	41	8	<i>basketball</i>
piłki ręcznej	15	5	<i>hand ball</i>
piłki siatkowej	61	22	<i>volleyball</i>
Boiska uniwersalne-wielozadaniowe	107	49	<i>Universal-utility fields</i>
Korty tenisowe	72	23	<i>Tennis courts</i>
Hale sportowe	34	24	<i>Sports halls</i>
Sale gimnastyczne ^c	71	32	<i>Gymnastiums^c</i>
Pływalnie	25	13	<i>Swimming pools</i>
Tory sportowe	3	1	<i>Sports tracks</i>
Lodowiska sztuczne mrożone	5	–	<i>Artificial skating rinks</i>
Ścieżki rowerowe ^d w km	425,4	.	<i>Bicycle paths^d</i>

^a Bez obiektów przyszkolnych. ^b Łącznie z obiektami niepełnowymiarowymi. ^c Łącznie z salami pomocniczymi. ^d Bez szlaków rowerowych.

^a Excluding schools facilities. ^b Including non-full-size facilities. ^c Including auxiliary gym. ^d Excluding bicycle trails.

DZIAŁ XIII

NAUKA I TECHNIKA.

SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Uwagi ogólne

Nauka i technika

1. Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) obejmuje:

- **badania podstawowe**, tj. oryginalne prace badawcze eksperymentalne lub teoretyczne podejmowane przede wszystkim w celu zdobywania nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednie zastosowanie komercyjne;
- **badania stosowane** (w tym badania przemysłowe), tj. prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy, zorientowane przede wszystkim na zastosowanie w praktyce. Prowadzone są w celu opracowywania nowych produktów, procesów i usług lub wprowadzania znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów i usług. Badania te uwzględniają tworzenie elementów składowych systemów złożonych, budowę prototypów w środowisku laboratoryjnym lub w środowisku symulującym istniejące systemy;
- **prace rozwojowe**, tj. nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i działalności gospodarczej oraz innej wiedzy i umiejętności do planowania produkcji oraz tworzenia i projektowania nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, procesów i usług.

Dane z zakresu działalności badawczej i rozwojowej prezentuje się, zgodnie z metodyką stosowaną przez Eurostat w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007)** oraz w układzie **sektorów instytucjonalnych**.

Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) nr 995/2012 z dnia 26 X 2012 r. statystyki dotyczące działalności badawczo-rozwojowej na poziomie regionalnym za 2016 r. zostały opracowane na podstawie danych jednostek lokalnych. Wzorem lat ubiegłych dane dotyczące podmiotów w tabl. 1 opracowano metodą przedsiębiorstw.

CHAPTER XIII

SCIENCE AND TECHNOLOGY.

INFORMATION SOCIETY

General notes

Science and technology

1. *Research and development (R&D) comprise all activities consisting in conducting and supporting scientific research and experimental development. It is creative work, conducted in methodological manner, undertaken to increase the stock of knowledge, including knowledge of humankind, culture and society, and to devise new applications of available knowledge.*

Research and development (R&D) includes:

- *basic research, i.e. original experimental or theoretical work undertaken primarily to acquire new knowledge of the underlying foundation of phenomena and observable facts, without any direct commercial application or use in view;*
- *applied research (including industrial research), i.e. research undertaken in order to acquire new knowledge, directed primarily towards application or use in practice. It is conducted to develop new products, processes and services or to bring about a significant improvement in existing products, processes and services. This type of research comprises the creation of components of complex systems, construction of prototypes in laboratory environment or in environment simulating existing systems;*
- *experimental development, i.e. acquiring, combining, shaping and using existing scientific, technological, business and other relevant knowledge and skills for the purpose of producing plans and arrangements or designs for new, altered or improved products, processes and services.*

*Data on research and development are presented, in accordance with methodology applied by Eurostat, in a breakdown by **Statistical classification of economic activities in the European Community (NACE Rev. 2)** and by **institutional sectors***

According to Commission Implementing Regulation (EU) No 995/2012 of 26 X 2012 statistics on Research and Development at regional level for 2015 have been compiled on the basis of local units data. As in previous years, data on entities in table 1 were compiled using an enterprise method.

2. Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują:

- 1) podmioty wyspecjalizowane badawczo, tj. podmioty, których głównym (statutowym) celem działalności jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych bądź ich bezpośrednio wsparcie; są to:
 - a) **instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk**, działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 572, z późn. zm.);
 - b) **instytuty badawcze** działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o instytutach badawczych (tekst jednolity Dz. U. 2017, poz. 1158);
 - c) **szkoły wyższe**;
 - d) **pozostałe**, tj. pozostałe podmioty zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe” oraz inne powiązane z nimi instytucjonalnie jednostki pomocnicze lub nadzorujące, zaklasyfikowane bądź niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”.
- 2) podmioty gospodarcze, które obok swojej podstawowej działalności prowadzą prace badawczo-rozwojowe.
3. Do **pracujących** (do 2015 r. zatrudnionych) w działalności badawczej i rozwojowej zaliczono:
 - 1) w kategorii **pracowników naukowo-badawczych**:
 - a) pracowników naukowych, naukowo-dydaktycznych, badawczo-technicznych, inżynierskich i technicznych w jednostkach wyspecjalizowanych badawczo oraz uczestników studiów doktoranckich prowadzących prace badawczo-rozwojowe,
 - b) pracowników naukowych i innych pracujących w działalności badawczej i rozwojowej w podmiotach gospodarczych prowadzących prace badawcze i rozwojowe,
 - 2) w kategorii **techników i pracowników równorzędnych** — pracowników, którzy uczestniczą w działalności badawczej i rozwojowej wykonując zadania naukowe i techniczne zazwyczaj pod kierunkiem pracowników naukowo-badawczych;
 - 3) w kategorii **pozostały personel** — pracowników na stanowiskach robotniczych oraz administracyjno-ekonomicznych uczestniczących w realizacji prac badawczych i rozwojowych lub bezpośrednio z nimi związanych.
4. Dane o **pracujących** (do 2015 r. zatrudnionych), dotyczą osób bezpośrednio zaangażowanych w prace B+R; podawane są w dwóch ujęciach, tj. w osobach (tabl. 2) i tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy (tabl. 1)

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia liczby faktycznie pracujących w działalności

2. **Information regarding research and development covers:**

- 1) *dedicated research entities, i.e. entities whose main (statutory) aim is conducting scientific research and experimental development or their direct support; they include:*
 - a) **scientific institutes of the Polish Academy of Sciences**, functioning on the basis of the Polish Academy of Sciences Act of 30 IV 2010 (consolidated text, Journal of Laws of 2016, item 572, as amended);
 - b) **research institutes** functioning on the basis Research Institutes Act of 30 IV 2010 (consolidated text, Journal of Laws of 2017, item 1158);
 - c) **higher education institutions**;
 - d) **other**, i.e. other entities classified into NACE Rev. 2 division 72 'Scientific research and development' or other institutionally linked auxiliary or supervising units, classified or unclassified into NACE Rev. 2 division 72 'Scientific research and development'.
- 2) *economic entities which apart from their main activity conduct research and development.*
3. **Persons employed (up to 2015 employees) in R&D include:**
 - 1) **researchers (RSE):**
 - a) *researchers, academics, research and technical assistants, engineering and technical assistants employed in dedicated research units and students of doctoral studies conducting R&D,*
 - b) *researchers and other staff employed in R&D in economic entities conducting R&D,*
 - 2) **technicians and equivalent staff** *are persons who participate in R&D by performing scientific and technical tasks, normally under the supervision of researchers;*
 - 3) **other supporting staff** *include skilled and unskilled craftsmen, secretarial and clerical staff participating in R&D projects or directly associated with such projects.*

4. **Data on persons employed (up to 2015 employees) cover personnel directly engaged in R&D; data are presented in two units, i.e. in persons (table 2) and full-time equivalents (table 1).**

Full-time equivalent (FTE) is a conversion unit used to determine the number of person actually employed in research and development.

badawczo-rozwojowej. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

Dane o **pracujących – personelu wewnętrznym** (w osobach i tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy) w 2016 r. obejmują pracujących w danej jednostce w ramach etatowego i pozaetatowego czasu pracy. Dane do 2015 r. prezentowane:

- 1) w osobach obejmowały wyłącznie zatrudnionych w ramach etatowego czasu pracy,
- 2) w tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy obejmowały zatrudnionych w ramach etatowego i pozaetatowego czasu pracy oraz niezatrudnionych w danej jednostce, a wykonujących na jej rzecz prace B+R na podstawie umów cywilnoprawnych.

W 2016 r. osoby niezatrudnione w danej jednostce, a wykonujące na jej rzecz prace B+R w ramach umów cywilnoprawnych lub nieodpłatnie (na zasadzie wolontariatu), zaliczane są do **personelu zewnętrznego**.

5. Nakłady na działalność badawczą i rozwojową obejmują **nakłady wewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania.

Nakłady inwestycyjne na działalność B+R obejmują nakłady poniesione na środki trwałe łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R, spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych. **W 2016 r. zawierają także m.in. nakłady poniesione na wartości niematerialne i prawne oraz oprogramowanie komputerowe, które do 2015 r. zaliczano do nakładów bieżących.**

6. Dane o nakładach na działalność badawczą i rozwojową (tabl. 5) prezentuje się w układzie **sektorów instytucjonalnych**, według kryteriów zbliżonych ze stosowanymi w systemie rachunków narodowych. Dodatkowo wyodrębniono sektor szkolnictwa wyższego. Sektory instytucjonalne występują zarówno jako **sektory wykonawcze**, obejmujące krajowe grupy podmiotów prowadzące badania naukowe i prace rozwojowe, wydatkujące środki na tę działalność, jak i **sektory finansujące**, z których środki te pochodzą. Wyróżnia się następujące sektory instytucjonalne:

- 1) **sektor rządowy** – podmioty sektora instytucji rządowych i samorządowych w systemie rachunków narodowych z wyłączeniem publicznych szkół wyższych;
- 2) **sektor przedsiębiorstw** – krajowe podmioty gospodarcze, klasyfikowane w systemie rachunków narodowych do sektorów przedsiębiorstw niefinansowych, instytucji finansowych oraz gospodarstw domowych, z wyłączeniem prywatnych szkół wyższych;
- 3) **sektor szkolnictwa wyższego** – krajowe szkoły wyższe: publiczne i prywatne (w tym

One FTE equals one person-year spent exclusively on R&D.

Data on persons employed - internal personnel (in persons and full-time equivalents) in 2016 covered persons employed in a given unit under employment contracts and civil law contracts. Data up to 2015 presented in:

- 1) *persons covered only employees under employment contracts,*
- 2) *full-time equivalents covered employees under employment contracts and civil law contracts as well as persons not employed in a unit performing R&D on the basis of civil law contracts.*

In 2016 persons not employed in a given unit but performing R&D for it under civil law contracts or without remuneration (voluntary work) were included in external personnel.

5. Expenditures on research and development include intramural expenditures, including the value of research and development works of a given entity carried out by their own research facilities, regardless of their sources of financing.

Capital R&D expenditures include expenditures on fixed assets together with costs of purchasing or manufacturing research equipment necessary for performing particular R&D projects, meeting the criteria for inclusion in fixed assets, but not included in records of fixed assets until completion of the project. In 2016 they included, i.a. expenditures on intangible assets and software which up to 2015 were included in current expenditures.

6. Data on expenditures on research and development (table 5) are presented in a breakdown by institutional sectors, on the basis of criteria coinciding with the ones used in the system of national accounts. Additionally, higher education sector was distinguished. Institutional sectors are distinguished as performance sectors covering national groups of entities conducting R&D, spending funds on this activity and financing sectors which provide outlays on research and development. The following institutional sectors can be distinguished:

- 1) *government sector - entities of government and local self-government institutions sector in the system of national accounts; excluding public higher education institutions;*
- 2) *business enterprise sector – national economic entities classified in the system of national accounts into non-financial corporations, financial corporations or households sector; excluding public higher education institutions;*
- 3) *higher education sector – national higher education institutions and institutes, research*

organizacji wyznaniowych) oraz podległe im instytuty, centra badawcze i kliniki. Od 2016 r. do tego sektora zaliczane są również instytuty PAN oraz instytuty badawcze prowadzące studia doktoranckie;

- 4) **sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych** – krajowe klasyfikowane w systemie rachunków narodowych do sektora instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, z wyłączeniem szkół wyższych organizacji wyznaniowych;
- 5) **zagranica** – wyłącznie wśród sektorów finansujących i obejmuje jednostki będące nierezydentami, które dokonują transakcji z jednostkami instytucjonalnymi będącymi rezydentami lub mającymi inne powiązania gospodarcze z rezydentami. Włączone są tu instytucje i organy Unii Europejskiej oraz organizacje międzynarodowe i ponadnarodowe.

7. W tablicach działu wyodrębniono sześć podstawowych dziedzin nauk zgodnie z Klasyfikacją Dziejzin Nauki i Techniki OECD, tj. nauki: przyrodnicze, inżynieryjne i techniczne, medyczne i nauki o zdrowiu, rolnicze i weterynaryjne, społeczne oraz humanistyczne łącznie ze sztuką.

8. Działalność innowacyjna obejmuje całość działań naukowych, technicznych, organizacyjnych, finansowych i komercyjnych, które rzeczywiście prowadzą lub mają w zamierzeniu prowadzić do wdrażania innowacji. Niektóre z tych działań same z siebie mają charakter innowacyjny, natomiast inne nie są nowością, lecz są konieczne do wdrażania innowacji. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczo-rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

9. Nakłady na działalność innowacyjną w zakresie innowacji produktowych i procesowych obejmują nakłady na: prace badawcze i rozwojowe (B+R) wykonane przez własne zaplecze badawcze przedsiębiorstw, jak również nabyte od innych jednostek, zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia know-how, znaki towarowe itp.), zakup oprogramowania, nakłady inwestycyjne na środki trwałe niezbędne do wprowadzenia innowacji produktowych i procesowych (maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia, środki transportu, budynki, budowle oraz grunty), szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną, marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów oraz pozostałe nakłady poniesione na wprowadzenie innowacji produktowych i procesowych.

10. Innowacja produktowa to wprowadzenie na rynek wyrobu lub usługi, które są nowe lub istotnie ulepszone w zakresie swoich cech lub zastosowań. Zalicza się tu znaczące udoskonalenia pod względem specyfikacji technicznych, komponentów i materiałów, wbudowanego oprogramowania, łatwości obsługi lub innych cech funkcjonalnych.

centres or clinics supervised by them. Since 2016 this sector has included institutes of the Polish Academy of Sciences and research institutes offering doctoral studies;

- 4) **private non-profit sector** – entities classified in the system of national accounts into non-profit institutions serving households; excluding ecclesiastical academies;
- 5) **abroad** – only distinguished among financing sectors and covers non-resident units carrying out transactions with resident institutional units or units which have other economic connections with residents. European Union institutions and bodies as well as international and transnational organisations are included.

7. Six main fields of science were listed in the chapter tables according to Fields of Science and Technology Classification of OECD, i.e. natural sciences, engineering and technology, medical and health sciences, agricultural sciences, social sciences as well as humanities.

8. Innovation activities are all scientific, technological, organisational, financial and commercial steps which actually, or are intended to, lead to the implementation of innovations. Some innovation activities are themselves innovative, others are not novel activities but are necessary for the implementation of innovations. Innovation activities also include R&D that is not directly related to the development of a specific innovation.

9. Expenditures on product and process innovations include expenditures on R&D (intra-mural and extra-mural), acquisition of knowledge from external sources (patents, non-patented inventions, licences, disclosures of know-how, trademarks etc.), acquisition of software, capital expenditures on fixed assets required for introduction of product and process innovations (machinery, technical equipment, tools, transport equipment, buildings constructions and land), personnel training connected with innovation activity, marketing connected with new or significantly improved products and other preparation for the implementation of product and process innovations.

10. A product innovation is the market introduction of a good or service that is new or significantly improved with respect to its characteristics or intended uses. This includes significant improvements in technical specifications, components and materials, incorporated software, user friendliness or other functional characteristics.

11. Innowacja procesowa to wdrożenie nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, dystrybucji i wspierania działalności w zakresie wyrobów i usług.

12. Wynalazek podlegający opatentowaniu – to rozwiązanie o charakterze technicznym, które jest nowe, posiada poziom wynalazczy i nadaje się do przemysłowego stosowania.

13. Wzór użytkowy podlegający ochronie jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym, dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci.

11. A process innovation is the implementation of new or significantly improved production or delivery methods and supporting methods in range of goods and services.

12. A patentable invention – a solution with a technical character, which is new, has an inventive step and is capable of industrial application.

13. An utility model eligible for protection – any new and useful solution of a technical character related to the shape, structure or assembly of an object of permanent form.

Spółeczeństwo informacyjne

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych, przeprowadzonych metodą reprezentacyjną według zharmonizowanej metodologii stosowanej w krajach Unii Europejskiej.

2. Dane o **przedsiębiorstwach** dotyczą podmiotów gospodarczych w których liczba pracujących przekracza 9 osób i zaliczanych według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) do wybranych sekcji: Przetwórstwo przemysłowe, Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja, Budownictwo, Handel; naprawa pojazdów samochodowych, Transport i gospodarka magazynowa, Zakwaterowanie i gastronomia, Informacja i komunikacja, Obsługa rynku nieruchomości, Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej), Administrowanie i działalność wspierająca, Pozostała działalność usługowa – naprawa i konserwacja komputerów i sprzętu komunikacyjnego.

3. Pojęcie **administracja publiczna** odnosi się do organów świadczących usługi publiczne, jak i prowadzących typową działalność administracyjną. Możemy do nich zaliczyć na przykład organy podatkowe, instytucje ubezpieczeń społecznych, organy publicznej służby zdrowia, instytucje związane z ochroną środowiska i pozostałe prowadzące działalność publiczną. Administracja publiczna może być szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego.

4. Pojęcie **handel elektroniczny (e-handel)** odnosi się do sprzedaży i zakupów produktów (wyrobów i usług), towarów i materiałów dokonywanych poprzez sieci komputerowe za pomocą metod zaprojektowanych specjalnie do otrzymywania lub składania zamówień. Podczas, gdy zamówienia powinny być dokonywane za pośrednictwem ww. metod, płatności i dostawy nie muszą być przeprowadzane on-line. Transakcje e-handlu wykluczają zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail) lub faksem.

Information Society

1. The information presented has been compiled on the basis of the generalized results of representative surveys on the ICT (Information and Communication Technologies) usage conducted in the European Union according to a harmonized methodology.

2. Data on **enterprises** concern economic entities employing more than 9 persons and included in the selected sections according to the NACE Rev.2: manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply, sewerage and waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade, repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; professional, scientific and technical activities (excluding veterinary activities); administrative and support service activities; other service activities (repair of computers and communication equipment).

3. **Public authorities** refer to both public services and administration activities, e.g. tax, customs, business registration, social security, public health, environment of commune administrations. Public authorities can be at local, regional or national level.

4. An **e-Commerce transaction** is the sale or purchase of goods or services conducted over computer networks by methods specifically designed for the purpose of receiving or placing of orders. The goods or services are ordered by those methods, but the payment and the ultimate delivery of the goods or services do not have to be conducted online. E-Commerce transactions exclude orders made by manually typed e-mail messages.

Nauka i technika

Science and technology

TABL. 1 (198). **PODMIOTY ORAZ PRACUJĄCY W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
ENTITIES AND INTERNAL PERSONNEL IN RESEARCH AND DEVELOPMENT

A. PODMIOTY

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	40	67	167	207	TOTAL
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	14	29	37	40	of which R&D dedicated entities
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	#	#	#	#	scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
instytuty badawcze	5	5	#	#	research institutes
szkoły wyższe	7	10	10	10	higher education institutions
pozostałe	#	#	21	24	others
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	–	–	#	#	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	23	29	75	96	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	22	28	71	91	of which manufacturing
Budownictwo	–	–	#	#	Construction
Usługi ^a	17	38	89	107	Services ^a

B. PRACUJĄCY ^b

INTERNAL PERSONNEL ^b

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016			SPECIFICATION	
	ogółem <i>total</i>			pracownicy naukowo-badawczy <i>researchers</i>	technicy i pracownicy równorzędni <i>technicians and equivalent staff</i>	pozostały personel <i>other supporting staff</i>		
	w EPC <i>in FTE</i>							
OGÓŁEM	3456,5	3427,4	3880,3	4199,1	3372,7	561,8	264,6	TOTAL
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	3113,7	2987,8	3219,5	3362,9	2820,7	343,2	199,0	of which R&D dedicated entities
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	#	#	#	#	#	#	#	scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
instytuty badawcze	679,5	537,7	491,4	457,3	255,6	144,4	57,3	research institutes
szkoły wyższe	2364,8	2559,2	2512,7	2755,4	2448,2	182,7	124,5	higher education institutions
pozostałe	#	#	#	#	#	#	#	others
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	–	–	#	#	#	#	#	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	310,0	277,0	454,4	543,7	347,3	179,1	17,3	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	310,0	277,0	442,9	536,7	342,7	177,3	16,7	of which manufacturing
Budownictwo	–	–	#	#	#	#	#	Construction
Usługi ^a	3146,5	3150,4	3210,4	3398,4	2914,9	277,0	206,5	Services ^a

^a Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U). ^b W latach 2005, 2010 i 2015 – zatrudnieni..

^a Concern other sections of activity (G-U). ^b In 2005, 2010 and 2015 – paid employees.

TABL. 2 (199). **PRACUJĄCY^a W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA**

Stan w dniu 31 XII

**INTERNAL PERSONNEL^a IN RESEARCH AND DEVELOPMENT
BY EDUCATIONAL LEVEL**

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z wykształceniem Education					pozosta- łym others
		wyższym higher					
		z tytułem naukowym profesora with title of professor	ze stopniem naukowym with scientific degree of		innym others		
			doktora habilito- wanego habilitated doctor ^a (HD)	doktora (PhD)			
OGÓŁEM	2005	7073	601	675	2748	2318	731
TOTAL	2010	7138	610	831	3080	2066	551
	2015	7754	644	1189	2721	2627	573
	2016	8040	637	1283	2779	2804	537
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo		6816	635	1280	2744	1864	293
<i>of which R&D dedicated entities</i>							
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk <i>scientific institutes of the Polish Academy of Sciences</i>		#	#	#	#	#	#
instytuty badawcze		746	44	62	177	352	111
<i>research institutes</i>							
szkoły wyższe		5855	576	1203	2515	1400	161
<i>higher education institutions</i>							
pozostałe		#	#	#	#	#	#
<i>others</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		#	#	#	#	#	#
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł		815	#	–	20	#	179
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe		800	#	–	20	606	#
<i>of which manufacturing</i>							
Budownictwo		#	–	–	–	#	#
<i>Construction</i>							
Usługi^c		6926	619	#	#	2045	302
<i>Services^c</i>							

^a W latach 2005, 2010 i 2015 – zatrudnieni. ^c Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).^a In 2005, 2010 and 2015 – paid employees. ^b The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions. ^c Concern other sections of activity (G-U).

TABL. 3 (200). **NAKLĄDY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT
ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016				
	ogółem grand total				nakłady expenditures			
					bieżące current		inwestycyjne capital expenditures	
	razem total	w tym osobowe of which labour costs	razem total	w tym maszyny, urządzenia techniczne ^b of which instruments and equipment ^b				
w mln zł in mln zł								
OGÓŁEM	182,9	362,2	733,7	624,9	534,0	352,4	90,9	62,8
TOTAL								
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	135,4	316,7	628,9	497,3	438,2	301,6	59,1	55,5
<i>of which R&D dedicated entities</i>								
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk <i>scientific institutes of the Polish Academy of Sciences</i>	#	#	#	#	#	#	#	#
instytuty badawcze	59,8	98,0	141,5	108,8	94,9	33,1	13,9	#
<i>research institutes</i>								
szkoły wyższe	67,2	178,3	461,0	367,8	324,1	259,5	43,6	42,4
<i>higher education institutions</i>								
pozostałe	#	#	#	#	#	#	#	0,2
<i>others</i>								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	-	#	#	#	#	#	#
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł	43,2	35,0	79,3	84,5	56,2	32,1	28,3	6,2
<i>Industry</i>								
w tym przetwórstwo przemysłowe	42,9	35,0	72,7	68,9	55,6	31,6	13,3	6,1
<i>of which manufacturing</i>								
Budownictwo	-	-	#	#	#	#	#	#
<i>Construction</i>								
Usługi^c	139,7	327,2	601,5	502,8	442,3	299,7	60,6	56,1
<i>Services^c</i>								

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. ^b Dotyczy „maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi” oraz „środków transportu”. ^c Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

^a Internal, excluding depreciation of fixed assets. ^b Concerns "machinery, technical equipment and tools" as well as "transport equipment". ^c Concern other sections of activity (G-U).

TABL. 4 (201). **NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG DZIEDZIN B+R (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT BY FIELD OF R&D (current prices)

DZIEDZINY B+R	2010	2015	2016	FIELDS OF R&D
	w mln zł in mln zł			
OGÓŁEM	362,2	733,7	624,9	TOTAL
Nauki przyrodnicze	50,2	142,2	86,6	Natural sciences
Nauki inżynieryjne i techniczne	95,3	217,4	163,2	Engineering and technology
Nauki medyczne i nauki o zdrowiu	23,4	128,8	121,2	Medical and health sciences
Nauki rolnicze i weterynaryjne	138,2	110,3	122,9	Agricultural and veterinary sciences
Nauki społeczne	37,0	70,1	66,0	Social sciences
Nauki humanistyczne i sztuki	18,1	64,9	65,1	Humanities and the arts

^a Wewnętrzne, w cenach bieżących, bez amortyzacji środków trwałych.

^a Internal, in current prices, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 5 (202). **NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent			
OGÓŁEM	362,2	733,7	624,9	100,0	100,0	100,0	TOTAL
sektor:							sector:
Rządowy	239,2	434,0	374,1	66,0	59,1	59,9	Government
Przedsiębiorstw	47,9	117,8	153,0	13,2	16,1	24,5	Business enterprise
Szkolnictwa wyższego	#	#	55,9	#	#	8,9	Higher education
Prywatnych instytucji niekomercyjnych	#	#	0,1	#	#	0,0	Private non-profit
Zagranica	53,6	#	41,8	14,8	#	6,7	Abroad

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

^a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 6 (203). **NAKŁADY BIEŻĄCE^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ (ceny bieżące)**
CURRENT EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY TYPE OF ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Badania <i>Research</i>		Prace rozwo- jowe <i>Exper- imental devel- opment</i>	SPECIFICATION
		podsta- wowe <i>basic</i>	stoso- wane <i>applied</i>		
		w mln zł	<i>in mln zł</i>		
OGÓŁEM					TOTAL
2005	156,0	82,0	27,2	50,8	
2010	235,4	131,7	46,6	57,1	
2015	492,8	308,7	101,0	83,1	
2016	534,0	329,0	85,7	119,3	
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	438,2	325,2	71,8	41,2	<i>of which R&D dedicated entities</i>
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	#	#	#	#	<i>scientific institutes of the Polish Academy of Sciences</i>
instytuty badawcze	94,9	36,8	25,0	33,1	<i>research institutes</i>
szkoły wyższe	324,1	280,2	#	#	<i>higher education institutions</i>
pozostałe	#	#	#	7,6	<i>others</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	#	#	#	#	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł	56,2	2,7	8,6	44,8	<i>Industry</i>
w tym przetwórstwo przemysłowe ..	55,6	2,7	8,6	44,3	<i>of which manufacturing</i>
Budownictwo	#	#	#	#	<i>Construction</i>
Usługi^b	442,3	299,6	69,9	72,8	<i>Services^b</i>

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. ^b Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

^a Internal; excluding depreciation of fixed assets. ^b Concern other sections of activity (G-U).

TABL. 7 (204). **STOPIEŃ ZUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**

Stan w dniu 31 XII

DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w % <i>in %</i>				
	OGÓŁEM	64,9	60,2	67,3	
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	63,8	60,0	68,2	75,9	<i>of which R&D dedicated entities</i>
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	#	#	#	#	<i>scientific institutes of the Polish Academy of Sciences</i>
instytuty badawcze	58,9	67,2	75,8	78,9	<i>research institutes</i>
szkoły wyższe	69,0	#	66,5	74,9	<i>higher education institutions</i>
pozostałe	#	#	#	#	<i>others</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	-	#	#	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł	82,9	65,1	47,6	56,0	<i>Industry</i>
w tym przetwórstwo przemysłowe	82,9	65,1	47,6	56,0	<i>of which manufacturing</i>
Budownictwo	-	-	#	70,8	<i>Construction</i>
Usługi^a	63,8	60,0	67,2	75,0	<i>Services^a</i>

^a Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

^a Concern other sections of activity (G-U).

TABL. 8 (205). **UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYŚLE ^a W 2016 R.**
SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY ^a IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2014-2016 Products – in % – introduced into the market during 2014-2016				SPECIFICATION
	ogółem total	z tego produkty nowe lub istotnie ulepszone of which new or significantly improved product		w tym eksport ogółem of which export total	
		dla rynku to the market	tylko dla przedsiębiorstwa only to the enterprise		
OGÓŁEM	7,0	4,4	2,6	4,4	TOTAL
sektor publiczny	1,0	0,7	0,3	0,0	public sector
sektor prywatny	7,8	4,9	2,9	5,0	private sector
W tym przetwórstwo przemysłowe	9,7	6,2	3,6	6,2	Of which manufacturing
w tym:					of which:
Produkcja artykułów spożywczych	2,3	1,3	1,0	0,5	Manufacture of food products
Produkcja napojów	1,0	–	1,0	–	Manufacture of beverages
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	3,6	–	3,6	–	Manufacture of pharmaceutical products ^Δ
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	13,4	0,2	13,2	11,8	Manufacture of rubber and plastic products
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	10,9	7,2	3,7	2,7	Manufacture of other non-metallic mineral products
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	13,9	2,7	11,1	10,4	Manufacture of metal products ^Δ
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ .	17,5	12,7	4,8	6,2	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ .	69,2	68,4	0,7	69,1	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2014-2016.

^a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices apply to products introduced into the market during 2014-2016.

TABL. 9 (206). **PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYSŁE ^a WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2014-2016**
INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY ^a BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2014-2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2014-2016 <i>Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2014-2016</i>				SPECIFICATION
	ogółem <i>grand total</i>	nowe lub istotnie ulepszone produkty <i>new or significantly improved products</i>		nowe lub istotnie ulepszone procesy <i>new or significantly improved processes</i>	
		razem <i>total</i>	w tym nowe dla rynku <i>of which new to the market</i>		
OGÓŁEM	42,0	27,7	11,7	35,7	TOTAL
sektor publiczny	38,5	10,3	5,1	35,9	<i>public sector</i>
sektor prywatny	42,5	30,3	12,6	35,6	<i>private sector</i>
W tym przetwórstwo przemysłowe	42,6	32,5	13,7	35,3	Of which manufacturing
w tym:					<i>of which:</i>
Produkcja artykułów spożywczych	29,7	17,6	5,4	27,0	<i>Manufacture of food products</i>
Produkcja napojów	60,0	40,0	–	40,0	<i>Manufacture of beverages</i>
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	50,0	50,0	–	–	<i>Manufacture of pharmaceutical products ^Δ</i>
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	33,3	33,3	11,1	33,3	<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	50,0	50,0	33,3	50,0	<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	48,5	33,3	12,1	36,4	<i>Manufacture of metal products^Δ</i>
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ ..	82,1	67,9	42,9	78,6	<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ ...	60,0	60,0	40,0	40,0	<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a For product and process innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 10 (207). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditures					
		na zakup on the acquisition		oprogramowania of the software	inwestycyjne na maszyny i urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu ^c capital on the acquisition of machinery and technical equipment, tools and transport equipment ^c	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną on staff training connected with innovation activity	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów on the marketing for new or significantly improved products
		na działalność badawczą i rozwojową ^b on research and development activity ^b	wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw) of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights)				
		w tys. zł in thous. zł					
OGÓŁEM 2005	493862	54557	17790	6352	242344	410	6864
TOTAL 2010	490981	46812	137247	15620	221267	748	4470
2015	555346	157307	5966	5518	375583	361	4240
2016	474511	166231	#	20317	273047	1163	9821
W tym przetwórstwo przemysłowe Of which manufacturing	402844	150773	#	4973	232619	#	9791
w tym: of which:							
Produkcja artykułów spożywczych Manufacture of food products	90499	3902	#	2729	81417	#	#
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych Manufacture of rubber and plastic product	5452	#	-	#	#	-	-
Produkcja wyrobów z metali ^Δ . Manufacture of metal products ^Δ	16143	3651	#	297	10025	136	#
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	33704	24582	#	599	#	557	1475

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. ^b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. ^c Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. ^b Internal and external expenditures. ^c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 11 (208). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYŚLE^a**
WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a BY SOURCE
OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z tego środki Of which funds			
		własne own	pozyskane z zagranicy (bezzwrotne) received from abroad (not re-payable)	kredyty bankowe bank credits	pozostałe ^b others ^b
w tys. zł in thous. zł					
OGÓŁEM 2005	493862	353534	20740	74071	45517
TOTAL 2010	490981	423647	20833	29921	16580
..... 2015	555346	335919	47901	139630	17128
..... 2016	474511	370051	4316	78855	21289
W tym przetwórstwo przemysłowe	402844	328532	#	52991	17322
<i>Of which manufacturing</i>					
w tym:					
<i>of which:</i>					
Produkcja artykułów spożywczych	90499	51978	#	#	-
<i>Manufacture of food products</i>					
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	5452	1965	-	#	#
<i>Manufacture of rubber and plastic product</i>					
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	16143	10212	#	2288	#
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>					
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	3370	28355	#	#	907
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>					

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. ^b Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe środki.

^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. ^b The others consist of budget funds, funds from venture capital and other resources

TABL. 12 (209). **WYNAŁAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE^a**
DOMESTIC INVENTIONS AND UTILITY MODELS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Wynalazki:					<i>Inventions:</i>
zgłoszone	63	124	211	181	<i>patent applications</i>
udzielone patenty	47	55	185	191	<i>patents granted</i>
Wzory użytkowe:					<i>Utility models:</i>
zgłoszone	23	24	48	41	<i>utility model application</i>
udzielone prawa ochronne	16	24	22	32	<i>rights of protection granted</i>

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.
 Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.
 Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Spółeczeństwo informacyjne

Information society

TABL. 13 (210). **PRZEDSIĘBIORSTWA^a WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE INFORMACYJNO-TELEKOMUNIKACYJNE**
 Stan w styczniu
ENTERPRISES^a USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES
 As in January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Komputery ^b	90,0	93,9	93,3	94,6	Computers ^b
Dostęp do Internetu	83,9	91,6	91,6	94,0	Internet access
Dostęp do Internetu przez łącze szerokopasmowe ^c	36,6	62,4	91,6	94,0	Internet access via broadband connection ^c
w tym mobilne łącze szerokopasmowe	15,0	54,1	62,2	of which mobile broadband
Własna strona internetowa	40,9	56,6	61,6	62,0	Own Website

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Stacjonarne i przenośne, np. laptopy (notebooki); w latach 2015 i 2016 również smartfony i nettopy; dane nie obejmują komputerów zintegrowanych na jednej płycie montażowej, komputerów służących do sterowania i regulacji procesów technologicznych oraz w 2005 r. – urządzeń podręcznych (np. palmtopów, PDA). ^c Od 2010 r. obejmuje także mobilne łącze w technologii 3G.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Desktop and portable computers e.g. laptops (notebooks); in 2015 and 2016 including smartphones and nettops; data do not include computers integrated to other machines or devices on the same assembly board, computers used for the control and regulation of technological processes as well as in 2005 – handheld computers (palmtops, PDAs); ^c Since year 2010 includes mobile connection via 3G technology.

TABL. 14 (211). **CELE WYKORZYSTANIA INTERNETU W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a**
PURPOSE OF USING THE INTERNET BY ENTERPRISES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną	60,1	96,0	94,0	95,8	Enterprises using the Internet in their contacts with public administration
Przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż przez sieci komputerowe	6,9	8,3	7,8	10,9	Enterprises which received orders via computer networks
Przedsiębiorstwa dokonujące zakupów przez sieci komputerowe	23,1	15,8	33,6	30,0	Enterprises which sent orders via computer networks

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

DZIAŁ XIV

CENY

Uwagi ogólne

1. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług.

Wskaźniki cen obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) poszczególnych grup gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (CICOP/HICP).

2. Informacje o **cenach detalicznych** są wynikiem badania cen prowadzonego w zakresie:

- towarów i usług konsumpcyjnych,
- towarów i usług niekonsumpcyjnych nabywanych przez ludność na cele produkcyjno-inwestycyjne związane głównie z rolnictwem.

Źródłem informacji o cenach detalicznych towarów i usług są notowania cen dokonywane przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania.

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem cen niektórych artykułów, które obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

3. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przepiętne ceny roczne obliczono jako ilorz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

4. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są notowania cen dokonane przez stałych ankietatorów na celowo wytypowanych targowiskach. Przepiętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

CHAPTER XIV

PRICES

General notes

1. The basis for compiling the **price indices of consumer goods and services** is price observation of representatives of goods and services.

The consumer price indices have been calculated applying the weights system based on the structure of expenditure (excluding own consumption) of particular groups of households on purchasing consumer goods and services from the year preceding the surveyed year, derived from the household budget survey.

The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose adapted to the needs of the Harmonized Indices of Consumer Prices (COICOP/HICP).

2. Information about **retail prices** comes from the following price surveys:

- consumer goods and services,
- non-consumer goods and services purchased for production and investment purposes, mainly with agriculture

The sources of information on retail prices of goods and services are the following quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions.

Annual prices have been computed as the arithmetic means of the average monthly prices apart from annual prices of selected goods which have been calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

3. Data on **procurement prices** concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers. Average annual prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product.

4. The information on **prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces** comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected marketplaces. Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average monthly prices.

TABL. 1 (212) **WSKAŹNIK CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH**
PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				
OGÓŁEM	102,0	101,8	98,8	99,1	TOTAL
w tym:					of which:
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,0	102,0	98,5	100,3	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe ..	102,4	105,8	100,8	99,8	Alcoholic beverages and tobacco
Odzież i obuwie	95,1	98,4	96,7	96,6	Clothing and footwear
Mieszkanie	103,2	102,4	100,4	99,1	Dwelling
Zdrowie	102,5	102,5	101,7	99,3	Health
Transport	105,4	106,3	90,4	95,8	Transport
Rekreacja i kultura	99,8	93,4	101,6	96,8	Recreation and culture
Edukacja	102,5	102,3	100,7	100,7	Education

TABL. 2 (213). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ryż – za 1 kg	2,81	4,62	3,97	4,14	Rice – per kg
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,29	1,95	2,71	2,03	Wheat-rye bread – per 0,5 kg
Makaron jajeczny – za 400 g	3,79	3,76	3,60	3,51	Egg pasta – per 400 g
Mąka pszenna – za 1 kg	1,60	1,95	2,26	2,22	Wheat flour – per kg
Mięso wołowe z kością (rostbef) – za 1 kg	15,21	21,49	25,81	25,09	Beef meat, bone-in (roast beef) – per kg
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	14,10	14,32	14,45	13,78	Pork meat, bone-in (centre loin) – per kg
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,69	6,51	7,17	6,90	Disembowelled chicken – per kg
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	19,08	19,69	22,00	21,76	Pork ham, boiled – per kg
Kiełbasa wędzona – za 1 kg	11,61	12,86	14,83	14,50	Smoked sausage – per kg
Filet z morszczuka mrożone – za 1 kg	13,10	17,10	23,40	24,79	Fillets of hake, frozen – per kg
Karp świeży – za 1 kg	10,64	12,63	13,06	13,75	Fresh carp – per kg
Śledź solony odgłowiony – za 1 kg	7,62	8,01	11,14	11,81	Salted herring, headless – per kg
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5% sterylizowane – za 1 l ...	2,57	2,64	2,91	2,82	Cows' milk, fat content 3–3,5% sterilized – per l
Ser twarogowy półtłusty – za 1 kg	9,16	12,14	13,13	13,32	Semi-fat cottage cheese – per kg
Ser dojrzewający – za 1 kg	16,52	17,60	19,20	17,93	Ripening cheese – per kg
Jaja kurze świeże – za 1 szt.	0,34	0,46	0,52	0,51	Hen eggs, fresh – per piece
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g	3,05	4,16	4,09	4,04	Fresh butter, fat content 82,5% – per 200 g
Olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l ..	4,67	5,67	5,84	5,93	Rape-oil, domestic production – per l
Pomarańcze – za 1 kg	4,56	5,10	4,67	4,88	Oranges – per kg
Jabłka ^a – za 1 kg	1,82	2,20	2,40	2,33	Apples ^a – per kg
Buraki ^a – za 1 kg	1,08	1,63	1,72	1,84	Beetroots ^a – per kg
Marchew ^a – za 1 kg	1,33	1,65	2,32	2,08	Carrots ^a – per kg
Ziemniaki ^a – za 1 kg	0,82	1,35	1,21	1,37	Potatoes ^a – per kg

^a Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

^a Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

TABL. 2 (213). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,23	2,77	2,18	2,85	White sugar, crystallized – per kg
Kawa naturalna mielona – za 250 g	4,64	6,21	7,10	7,26	Natural coffee, ground – per 250 g
Herbata czarna liściasta – za 100 g	2,02	3,08	3,37	4,22	Black tea, leaf – per 100 g
Wódka czysta 40% – za 0,5 l	20,11	19,32	25,29 ^a	24,81	Vodka pure – per 0,5 l:
Papierosy – za 20 szt.	5,32	9,24	12,84	13,35	Cigarettes – per 20 pcs
Garnitur męski 2-częściowy, z tkaniny z udziałem wełny – za 1 kpl	464,03	500,91	673,18 ^a	641,82	Men's suit, fabric of wool – per set
Półbuty męskie skórzane, na pode- szwie nieskórzanej – za 1 parę	150,59	156,77	221,69	236,79	Men's low leather shoes with non- leather sole – per pair
Półbuty damskie skórzane, na pode- szwie nieskórzanej – za 1 parę	142,45	161,56	187,85	202,98	Women's low leather shoes with non-leather sole – per pair
Podzelowanie obuwia męskiego – za 1 parę	25,60	29,29	33,63	34,25	Resoling men's shoes – per pair
Zimna woda z miejskiej sieci wodocią- gowej – za 1 m ³	1,99	2,37	2,87	2,98	Cold water by municipal water- -system – per 1 m ³
Energia elektryczna dla gospodarstw domowych (taryfa całodobowa) ^b – za 1 kWh	0,44	0,62	0,65	0,64	Electricity for households (all-day tariff) ^b – per kWh
Gaz ziemny wysokometanowy z sieci dla gospodarstw domowych – za 1 kWh ^{bc}	1,51	2,46	0,24	0,22	Natural net-gas, high-methanated for households – per kWh ^{bc}
Węgiel kamienny – za 1 t	478,13	740,95	822,46	805,91	Hard coal – per t
Ciepła woda – za 1 m ³	15,03	19,09	24,60	25,13	Hot water – per 1 m ³
Centralne ogrzewanie lokali mieszkal- nych – za 1 m ² p u	2,68	3,19	3,57	3,25	Heating of dwellings – per m ² of usable floor space
Chłodziarko-zamrażarka typu domowe- go, poj. ok. 340 l ^d	1402	1221	1117	1097	Fridge-freezer, capacity about 340 l ^d
Pralka automatyczna domowa, na 5-7 kg suchej bielizny ^e	1254	1145	1197	1267	Automatic washing machine, dry- linen capacity not exceeding 5-7 kg ^e
Odkurzacz typu domowego	294,14	373,82	371,74	358,68	Vacuum cleaner
Żelazko z nawilżaczem	171,04	234,07	193,91	206,24	Iron with duschsystem
Proszek do prania – za 300 g ^f	4,37	4,18	5,62	5,68	Washing powder – per 300 g ^f
Benzyna silnikowa bezołowiowa 95-oktanowa – za 1 l	4,01	4,61	4,63	4,36	Unleaded 95 octane motor petrol – per l
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	1,56	1,95	2,58	2,76	Regular ticket for travelling by intra-urban bus
Przejazd taksówka osobową, taryfa dzienna – za 5 km	13,10	15,43	14,89	14,01	Taxi daily fare – for 5 km distance
Bilet normalny do kina	12,23	13,73	17,06	17,01	Regular cinema ticket
Ondulacja na zimno włosów damskich ..	50,03	61,52	72,72	74,17	Women's cold wave
Ciągnik rolniczy	63585	76748	1754761	176355	Farm tractor
Kopaczka do ziemniaków ciągnikowa 2- rzędowa, zawieszana	9862	13363	14926	15051	Tractor potato elevator digger 2-row, mounted
Mocznik nawozowy 46% N – za 25 kg ..	23,73	29,97	38,56	36,67	Urea, nutritive content 46% N – per 25 kg
Przemiał pszenicy – za 1 dt	18,97	26,70	32,72	32,92	Grinding of wheat – per dt
Badanie kliniczne krowy	18,93	25,72	31,38	31,67	Cow's clinical examination

^a Z uwagi na zmianę reprezentanta objętego badaniem cen dane nie w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie. ^b Łącznie z opłatami stałymi i zmiennymi. ^c W latach 2005, 2010 za 1 m³. ^d W 2005 – pojemność ok. 320 l; w latach 2010 i 2014 – pojemność ok. 300 l. ^e W latach 2005, 2010 – na 5 kg suchej bielizny. ^f W latach 2005, 2010 – za 400 g, w 2015 r. za 280 gr.

^a Due to the changes of representative item covered by the price survey data not fully comparable to those published in the previous Yearbook. ^b Including standing and variable charges. ^c In 2005, 2010 per 1 m³. ^d In 2005 – capacity about 320 l; in 2010 and 2014 – capacity about 300 l. ^e In 2005, 2010 – dry-lined capacity not exceeding 5 kg. ^f In 2005, 2010 per 400 g, in 2015 per 280 g.

TABL. 3 (214). PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH
AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt:					<i>Cereal grain consumer and for feeds – per dt:</i>
pszenicy	34,53	59,00	62,72	58,86	<i>wheat</i>
żyta	25,72	39,60	44,83	48,01	<i>rye</i>
jęczmienia	35,77	50,24	61,47	61,06	<i>barley</i>
owsa i mieszanek zbożowych	25,37	33,75	42,35	53,51	<i>oats and mixed cereal</i>
pszenżyta	28,83	44,37	49,42	49,81	<i>triticale</i>
Ziemniaki – za 1 dt	20,20	24,90	29,53	25,63	<i>Potatoes – per dt</i>
w tym jadalne (bez wczesnych)	19,53	45,34	45,22	58,28	<i>of which edible (excluding early kinds)</i>
Buraki cukrowe – za 1 dt	17,73	10,83	11,31	12,13	<i>Sugar beets – per dt</i>
Rzepak i rzepik przemysłowy – za 1 dt	71,96	128,75	147,15	158,05	<i>Industrial rape and agrimony – per dt</i>
Liście tytoniu – za 1 dt	491,31	671,11	835,26	948,16	<i>Raw tobacco – per dt</i>
Chmiel surowy – za 1 dt	925,53	741,20	1466	1848	<i>Raw hop – per dt</i>
Żywiec rzeźny – za 1 kg					<i>Animals for slaughter – per kg:</i>
bydło (bez cieląt)	4,02	4,76	6,52	6,81	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	10,26	8,72	10,62	10,24	<i>calves</i>
trzoda chlewna	3,72	3,84	4,24	4,68	<i>pigs</i>
Mleko krowie – za 1 l	0,86	1,02	1,11	1,12	<i>Cows' milk – per l</i>
Jaja kurze konsumpcyjne – za 1 szt.	0,20	0,19	0,28	0,25	<i>Consumer hen eggs – per piece</i>

TABL. 4 (215). PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH
AVERAGE MARKET-PLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziemiopłody – za 1 dt					Crops – per dt
Ziarno zbóż: pszenicy	38,79	59,62	66,85	66,00	<i>Cereal grain of: wheat</i>
żyta	28,07	42,36	52,66	54,43	<i>rye</i>
jęczmienia	37,22	52,34	62,41	61,86	<i>barley</i>
owsa	29,48	39,71	50,48	52,67	<i>oats</i>
pszenżyta	34,34	49,61	58,34	59,45	<i>triticale</i>
Ziemniaki jadalne (bez wczesnych) ..	45,09	80,99	76,76	90,70	<i>Edible potatoes (excluding early kinds)</i>
Zwierzęta gospodarskie – za 1 szt.					Livestock – per head
Krowa dojna	2000	.	.	.	<i>Dairy cow</i>
Prosię na chów	124,84	111,43	147,11	137,01	<i>Piglet</i>
Jaja kurze – za 1 szt.	0,39	0,50	0,60	0,61	<i>Hen eggs – per piece</i>

DZIAŁ XV

ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji PKD 2007, do której są zaliczane.

2. **Gospodarstwo rolne** to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- 1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
- 2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące produkcję rolną (roślinną i zwierzęcą) o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali, w tym działy specjalne produkcji rolnej.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, trzody chlewnej, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, danielę) i pszczół, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

3. Zgodnie z definicjami w ust. 2, od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

4. **Powierzchnia użytków rolnych** obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej – utrzymywane zgodnie z normami spełniającymi wymogi

CHAPTER XV

AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY

General notes

Agriculture

1. The presented information was compiled using the **kind-of-activity method** and concerns agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the branch of the NACE Rev. 2 in which they are included.

2. An **agricultural holding** is understood as a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and which **conducts agricultural activity**.

A **natural person's agricultural holding** is understood as an agricultural holding used by a natural person.

Natural person's agricultural holdings include:

- 1) holdings with an area of 1 ha or more of agricultural land;
- 2) holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting agricultural production (crop and animal output) of significant (determined by the appropriate thresholds) scale, of which special branches of agricultural activities.

An **agricultural activity** includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boar, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respects for environment protection requirements (according to the norms).

3. According to the definitions in item 2, since 2010 agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds).

4. The **agricultural land area** including area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.

Agricultural land in a good agricultural condition – maintained in accordance with norms meeting

Ustawy z dnia 5 II 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 1551) – prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze rolnej.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem powierzchni upraw zaliczanych od 2010 r. do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

Dane o powierzchni i produkcji warzyw oraz truskawek uwzględniają ich uprawę w ogrodach przydomowych. Od 2013 r. dane dotyczące truskawek obejmują także uprawy ekologiczne.

Dane dotyczące drzew i krzewów owocowych do 2014 r. uwzględniały ich uprawę poza sadami. W 2015 r. dane o powierzchni uprawy drzew i krzewów owocowych dotyczyły wyłącznie sadów, ale dane o zbiorach z tego okresu obejmowały produkcję owoców zarówno w sadach, jak i poza sadami. Od 2016 r. dane dotyczące powierzchni i zbiorów owoców z drzew i krzewów odnoszą się jedynie do ich upraw w sadach.

Od 2014 r. powierzchnie upraw warzywniczych, sadowniczych oraz truskawek są szacowane wyłącznie według położenia gruntów.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkótek (**sady**), szkótek drzew i krzewów ozdobnych, szkótek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

5. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- 1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);

requirements of the Law of 5 II 2015 on payments under direct support schemes (uniform text Journal of Laws 2015 item 1551) – is presented on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.

Other agricultural land is agricultural land which is not used and maintained in a good condition.

Sown area is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except for the area of crops which since 2010 were included to permanent crops, as well as the area of kitchen gardens as well as area intended for ploughing, cultivated as major crops.

Data on the area and production of vegetables and strawberries include their cultivation in the kitchen gardens. Since 2013 data on strawberries include also organic cultivation of this species.

Data on fruit trees and bushes up to 2014 included their cultivation out of plantations. In 2015 area of fruit trees and bushes concerned only orchards but data on fruit production concerned the production from orchards, as well as outside plantations. Since 2016 data on area and fruit production from fruit trees and bushes have related to orchards only.

Since 2014 the area of vegetables, fruit and strawberries have been estimated only by the field location.

Fallow land is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).

Permanent crops stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs, and their nurseries (orchards), nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under covers.

Kitchen gardens stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.

Meadows and pastures are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.

5. Gross agricultural output includes:

- 1) **crop output**, i.e., raw (not processed) products of plant origin (harvests for a given year);

2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywcia rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu oraz na targowiskach.

W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) prezentowane dane nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw (m.in. chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

6. Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2015 r. – z lat 2014 i 2015.

7. Dane o **produkcji, plonach i skupie** zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna. Dane dotyczące **zbóż** obejmują: zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydzę na ziarno, grykę, proso i inne zbożowe. Dane dotyczące **zbóż podstawowych**, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują mieszanek zbożowych.

Strączkowe na ziarno obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (peluszką, wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. mieszanki strączkowe).

Do upraw **przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorię). Uprawy **pastewne** obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na zielonkę.

2) **animal output**, i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales at procurement centres and on marketplaces.

Agricultural output (gross, final and market) the presented data are not include supplementary area payments calculated for particular year (among others: hop, tobacco, cereals, oilseeds crops, pulses and plants intended for seeds and feed).

6. The average national current prices for the year preceding the surveyed year were assumed in calculating agricultural output in constant prices (for market sales – prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices for two consecutive years, i.e., the year preceding the surveyed year and the survey year, e.g. for 2015 – the prices from 2014 and 2015, are assumed.

7. Data regarding the **production, yields and procurement** of pulses and oilseeds plants as well as cereals concerns grain. Data concerning **cereals** include: basic cereals, cereal mixed, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. Data regarding **basic cereals**, i.e., wheat, rye, barley, oats and triticale, unless otherwise stated, do not include cereal mixed.

Pulses for grain include: consumer pulses (peas, beans, broad beans and others) and feed pulses (field peas, vetch, lupine, field beans and others, e.g., pulses mixed).

Industrial crops include: sugar beets, oilseeds crops (rape, turnip rape, poppy, sunflower, soya, mustard and oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e. tobacco, hop, chicory). **Feed plants** include: pulses, legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses, as well as root plants (fodder beet, rutabaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip) and maize for green feed.

8. Dane o produkcji **żywca rzeźnego** obejmują: skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

9. Dane o **ciągnikach rolniczych** dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

10. **Skup produktów rolnych** dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

11. Dane o **atestowanych gospodarstwach ekologicznych** zostały opracowane na podstawie wykazów producentów przekazanych przez upoważnione jednostki certyfikujące Głównemu Inspektorowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, zgodnie z art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 116, poz. 975).

12. **Lata gospodarcze** obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2015/16 oznacza okres od 1 VII 2015 r. do 30 VI 2016 r.).

13. Do wyliczeń wskaźników natężenia przyjęto – jeśli nie zaznaczono inaczej – użytki rolne, powierzchnię zasiewów i zwierzęta gospodarskie według stanu w czerwcu.

14. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej oraz o ciągnikach opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych i szacunków.

15. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – prezentuje się według siedziby użytkownika gospodarstwa.

8. *Data regarding the production of animals for slaughter concern the purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.*

9. *Data regarding agricultural tractors concern 4-wheeled and tracked tractors.*

10. *Procurement of agricultural products includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers.*

11. *Data on certified organic farms have been elaborated on the basis of producers registers delivered by authorized certifying bodies to the Main Inspector of Agricultural and Food Quality according to Article 9 point 2 of Legal Act of 25 June 2009 on organic farming (Journal of Laws No. 116, item 975).*

12. *Farming years cover the period from 1 VII to 30 VI (e.g. the 2015/16 farming year covers the period from 1 VII 2015 to 30 VI 2016).*

13. *Intensity ratios were calculated on the basis of agricultural land, sown area, and livestock as of June, unless otherwise indicated.*

14. *Data regarding land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production, as well as tractors were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.*

15. *Data – unless otherwise stated – are presented by the official residence of the land user.*

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

1) **lasów publicznych** stanowiących własność:

a) Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub w całości przez:

- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”), nadzorowane przez Ministra Środowiska,
- jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
- jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych,

b) gmin (w tym gmin mających od 1999 r. również status miasta na prawach powiatu),

Forestry

1. Information within the scope of forestry concerns:

1) **public forests** owned by:

a) the State Treasury – managed and utilized temporarily or perpetually by:

- State Forests National Forest Holding (abbreviated as "State Forests") supervised by the Minister of the Environment,
- nature protection units (national parks),
- organizational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the Agricultural Property Agency,

b) gminas (of which gminas which are also cities with powiat status since 1999),

c) innych jednostek publicznych, np. szkół wyższych, instytucji naukowych itp.;

2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:

- a) osób fizycznych,
- b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
- c) spółdzielni produkcji rolniczej,
- d) innych osób prawnych.

2. Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

- pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
- przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestru zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat (do 2008 r. – 2 lat) i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat (do 2008 r. – 2 lata) oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (1–20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Płazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21–40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszlębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębniami gniazdowymi co najmniej 30% powierzchni) zostało odnowione sztucznie lub naturalnie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych, z uwagi na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszlębne użytkowane

c) *other public units, e.g. higher education institutions, science institutions etc.;*

2) **private forests** owned by:

- a) *natural persons,*
- b) *land held in common by all or part of the residents of a village,*
- c) *agricultural production cooperatives,*
- d) *other legal persons.*

2. Forest land includes areas of forest as well as land connected with silviculture.

Forest areas include land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:

- *covered by forest vegetation (wooded area),*
- *temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).*

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

Land connected with silviculture includes land used for purposes of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas, etc.

Felling sites are areas temporarily devoid of tree stands within the past 5 years (until 2008 – 2 years) and designated for renewal in coming years.

Blanks are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 5 years (until 2008 – 2 years) as well as crops and greenwoods in age category I (1–20 years), with plantings at less than 0,5 (full planting at 1,0), designated for renewal in coming years.

Irregularly stocked open stands are areas planted with trees in age category II (21–40 years) with plantings of up to 0,3 inclusive, or planted with trees in age category III or higher (41 years or more) with plantings of up to 0,2 inclusive, excluding tree stands in the restocking class and in the class for restocking.

Tree stands in the restocking class are tree stands which have reached or passed felling maturity being simultaneously utilized and renewed (under cover), in which at least 50% of the area (in tree stands utilized through nested fellings of at least 30% of the area) was renewed artificially or naturally as well as tree stands in the lower age categories requiring reconstruction through complex fellings in view of poor production results.

Tree stands in the class for restocking include tree stands that have reached or passed felling

rębniami złożonymi, które wymagają uprzedniego odnowienia jako bezwzględnego warunku kontynuacji cięć tymi rębniami.

Drzewostany o budowie przerębowej są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew o różnym wieku i wysokości, przenikające się nawzajem na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

- 1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
- 2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na powierzchni lasów z samosiewu i odrosli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni lasów).

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach poza lasami. Występują wzdłuż tras komunikacyjnych i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach i budynkach gospodarczych oraz w obrębie i przy zakładach przemysłowych. Do zadrzewień nie zalicza się: sadów, plantacji, szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni komunalnej w miastach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

3. Wskaźnik lesistości (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa.

Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni łądowej województwa obliczono jako stosunek powierzchni lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną do powierzchni ogólnej województwa pomniejszonej o grunty pod wodami (obejmujące powierzchniowe wody płynące oraz stojące); od 2002 r. – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1034) – do powierzchni łądowej kraju zalicza się grunty pod stawami oraz rowy użytkowane rolniczo.

4. Dane o pozyskaniu drewna w podziale według sortymentów drzewnych opracowano na podstawie klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami.

maturity, that are utilized through complex fellings and that require prior renewal as the necessary condition for continuation of these fellings.

***Tree stands with a selection structure** are tree stands consisting of groups and clumps of trees of various ages and heights, intermingled throughout the entire stand, in which activity connected with the utilization, renewal and tending of the forest is conducted simultaneously.*

***Renewals** are understood as new tree stands formed in place of removed stands:*

- 1) *artificial renewals are tree crops established through planting or sowing;*
- 2) *natural renewals are tree crops formed in woodland areas through self-seeding and offshoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.*

***Afforestation** consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture (not included in forest area).*

***Plantings** are productive and protective clusters of trees and shrubs outside the forest. The term includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within plants area. The term excludes orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities, home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.*

***3. The forest cover indicator** (forest cover) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the voivodship.*

***Share of forest land in land area of the voivodship** is calculated as the percentage ratio of forest area (including land connected with silviculture) to the total area of the voivodship without lands under waters (i.e. surface flowing waters and surface standing waters). According to the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws 2016 item 1034) – since 2002 land under ponds as well as ditches used for agricultural purposes have been calculated to land area.*

***4. Data on removals** in the rows according to wood assortments were compiled on the quality-size classification defined by Polish Norms.*

Rolnictwo Agriculture

TABL. 1 (216). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE
W ROLNICTWIE^a**
*TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS
IN AGRICULTURE^a*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Gospodarstwa rolne ^b w tys.	286,6	188,3	.	180,0	Agricultural holdings ^b in thous.
w tym gospodarstwa indywidualne....	286,4	188,1	.	179,8	of which private farms
Powierzchnia użytków rolnych (stan w czerwcu) ^b w tys. ha.....	1494,3	1383,1	1444,0	1428,6	Agricultural land area (as of June) ^b in thous. ha
w tym gospodarstwa indywidualne....	1429,1	1341,5	1406,2	1381,3	of which private farms
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów (stan w czerwcu) ^b w %:					Share in total sown area (as of June) ^b in %:
zboż podstawowych	60,6	63,2	62,2	62,3	basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	58,9	63,4	62,3	62,4	of which private farms
ziemniaków ^c	4,6	2,7	1,9	1,9	potatoes ^c
w tym gospodarstwa indywidualne	4,6	2,8	2,0	1,9	of which private farms
roślin przemysłowych	8,0	9,3	10,3	11,2	industrial plants
w tym gospodarstwa indywidualne	7,7	8,9	10,0	10,9	of which private farms
Plony z 1 ha w dt:					Yields per 1 ha in dt:
zboż podstawowych	29,9	31,3	38,0	42,0	of basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	29,4	31,3	37,6	41,7	of which private farms
ziemniaków ^c	174	277	214	299,9	potatoes ^c
w tym gospodarstwa indywidualne	174	277	214	300,1	of which private farms
rzepaku i rzepiku	20,4	22,1	24,8	25,6	of rape and turnip rape
w tym gospodarstwa indywidualne	19,8	22,2	24,2	25,5	of which private farms
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^{bde} na 100 ha użytków rolnych	38,9	35,4	27,9	27,6	Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June) ^{bde} per 100 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne ...	40,0	35,8	27,9	27,8	of which private farms
Udział krów w pogłowie bydła (stan w czerwcu) ^b w %	59,5	48,1	40,7	38,4	Share of cows in cattle stocks (as of June) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidualne ...	59,6	48,2	40,6	38,3	of which private farms
Udział loch w pogłowie trzody chlewnej (stan w czerwcu) ^{be} w %	10,6	9,5	8,9	8,1	Share of sows in pig stocks (as of the end of July) ^{be} in %
w tym gospodarstwa indywidualne ...	10,6	9,5	8,3	7,5	of which private farms
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^f na 1 ha użytków rolnych w kg	142,2	170,5	169,9	175,3	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^f per 1 ha of agricultural land in kg
Produkcja mleka krowiego w l: na 1 ha użytków rolnych	691,5	536,8	542,1	531,4	Production of cows' milk in l: per 1 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne	712,8	542,3	542,5	536,0	of which private farms
na 1 krowę	4224	4078	5370	5503	per cow
w tym gospodarstwa indywidualne	4219	4059	5351	5481	of which private farms
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu) ^b na 100 ha użytków rolnych w szt.	11,3	12,1	.	12,8	Agricultural tractors (as of June) ^b per 100 ha of agricultural land in units
w tym gospodarstwa indywidualne ...	11,7	12,4	.	13,2	of which private farms
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi) w przeliczeniu na czysty składnik ^{bs} na 1 ha użytków rolnych w kg	99,8	106,0	127,3	132,0	Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed fertilizers) in terms of pure ingredient ^{bs} per 1 ha of agricultural land in kg
w tym gospodarstwa indywidualne ...	97,9	104,7	126,6	132,6	of which private farms

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 284. ^b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^c Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. ^d Patrz uwaga do tabl. 11 na str. 299. ^e W 2005 r. – stan trzody chlewnej w końcu lipca. ^f Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej cieplej. ^g Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych: 2004/05, 2009/10, 2014/15, 2015/16.

^a See general notes, item 3 on page 284. ^b In 2010 data of the Agricultural Census. ^c Since 2010 excluding kitchen gardens. ^d See note to the table 11 on page 299. ^e In 2005 – pigs as of the end of July. ^f Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. ^g Concerns respectively the: 2004/05, 2009/10, 2014/15, 2015/16 farming years.

TABL. 2 (217). **POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG RODZAJÓW UŻYTKÓW^a**
 Stan w czerwcu
AGRICULTURAL LAND AREA BY LAND TYPE^a
 As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	W tym gospodarstwa indywidualne	SPECIFICATION
		<i>Grand total</i>	<i>Of which private farms</i>	
		w ha	in ha	
OGÓŁEM	2010 ^b	1383136	1341520	TOTAL
	2015	1443958	1406229	
	2016	1428579	1381283	
W dobrej kulturze rolnej		1417110	1370488	<i>In good agricultural condition</i>
Pod zasiewami		1074439	1046824	<i>Sown area</i>
Grunty ugorowane		16339	16020	<i>Fallow land</i>
Uprawy trwałe		83147	82651	<i>Permanent crops</i>
Ogrody przydomowe		6988	6974	<i>Kitchen gardens</i>
Łąki trwałe		214488	206326	<i>Meadows</i>
Pastwiska trwałe		21709	11693	<i>Pastures</i>
Pozostałe		11468	10795	<i>Others</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 284. ^b Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

^a See general notes, item 3 on page 284. ^b Data of the Agricultural Census.

TABL. 3 (218). **GOSPODARSTWA ROLNE WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH^a**
 Stan w czerwcu
FARMS BY AREA GROUPS^a
 As of June

LATA YEARS	w tys. <i>in thous.</i>	Gospodarstwa <i>Farms</i>									Przeciętna powierzchnia ogólna gospodarstwa w ha <i>Average total farm area in ha</i>	
		o powierzchni użytków rolnych – w odsetkach <i>with agricultural land area of – in percent</i>									ogółem <i>total</i>	w tym użytki rolne <i>of which agricultural land</i>
		do 1,00 ha <i>up to</i>	1,01– –1,99	2,00 – –4,99	5,00– –9,99	10,00– –14,99	15,00– –19,99	20,00– –49,99	50,00 ha i więcej <i>and more</i>			
OGÓŁEM TOTAL												
2010	188,3	1,3	17,1	35,4	27,9	9,6	3,7	4,2	0,8	8,50	7,35	
2013	178,1	2,7	15,2	35,6	26,7	9,6	4,1	5,0	1,0	8,89	7,72	
2016	180,0	0,6	15,0	39,9	25,3	8,7	3,9	5,2	1,3	9,05	7,94	
w tym GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE <i>of which PRIVATE FARMS</i>												
2010	188,1	1,3	17,1	35,4	27,9	9,6	3,7	4,2	0,7	8,23	7,13	
2013	178,0	2,7	15,2	35,6	26,7	9,6	4,1	5,0	1,0	8,67	7,52	
2016	179,8	0,6	15,0	40,0	25,3	8,7	3,9	5,2	1,2	8,76	7,68	

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 284; dane Powszechnego Spisu Rolnego.

U w a g a. Od 2013 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

^a See general notes, item 3 on page 284; data of the Agricultural Census.

N o t e. Since 2013 data on the basis of period survey conducted every three years.

TABL. 4 (219). **DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>				w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>				
	rok poprzedni = 100				<i>previous year = 100</i>				
Produkcja globalna	101,5	101,0	106,8	94,0	101,3	100,9	106,4	94,6	<i>Gross output</i>
roślinna	90,7	101,4	110,6	87,5	90,8	101,2	109,9	88,6	<i>crop</i>
zwierzęca	119,6	100,3	98,7	109,2	118,7	100,2	98,9	108,8	<i>animal</i>
Produkcja końcowa	101,1	103,8	106,5	92,5	100,9	103,7	105,9	93,3	<i>Final output</i>
roślinna	83,1	106,7	111,7	83,0	83,1	106,6	110,5	84,4	<i>crop</i>
zwierzęca	119,7	100,7	98,5	109,4	118,7	100,7	98,7	109,0	<i>animal</i>
Produkcja towarowa	99,1	101,4	103,9	95,7	98,2	101,4	103,8	96,2	<i>Market output</i>
roślinna	91,2	102,9	104,6	88,0	90,4	103,0	104,2	89,0	<i>crop</i>
zwierzęca	106,6	99,7	102,7	108,5	105,4	99,7	103,2	108,0	<i>animal</i>

^a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10, pkt. 1) na str. 27.

^a See general notes to the Yearbook, item 10, point 1) on page 27.

TABL. 5 (220). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				
PRODUKCJA GLOBALNA GROSS OUTPUT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100	TOTAL
Produkcja roślinna	56,1	62,9	70,5	65,3	Crop output
Zboża	19,9	15,6	22,8	21,7	<i>Cereals</i>
w tym zboża podstawowe	16,2	12,7	18,9	19,1	<i>of which basic cereals</i>
w tym: pszenica	7,7	7,1	10,6	10,8	<i>of which: wheat</i>
żyto	1,4	0,7	1,0	1,0	<i>rye</i>
jęczmień	3,6	2,2	2,7	2,6	<i>barley</i>
Ziemniaki	4,4	4,7	3,0	2,9	<i>Potatoes</i>
Przemysłowe	9,0	6,7	8,6	7,1	<i>Industrial</i>
w tym buraki cukrowe	6,0	2,9	3,3	2,5	<i>of which sugar beets</i>
Warzywa	5,2	10,3	10,9	9,3	<i>Vegetables</i>
Owoce	7,9	14,5	15,4	15,4	<i>Fruit</i>
Siano łąkowe	2,6	2,4	1,4	1,3	<i>Meadow hay</i>
Pozostałe	7,1	8,7	8,4	7,6	<i>Other</i>

^a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10, pkt. 1) na str. 27.

^a See general notes to the Yearbook, item 10, point 1) on page 27.

TABL. 5 (220). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (dok.)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				
PRODUKCJA GLOBALNA (dok.) <i>GROSS OUTPUT (cont.)</i>					
Produkcja zwierzęca	43,9	37,1	29,5	34,7	Animal output
Żywiec rzeźny ^a	20,4	21,8	16,0	18,3	<i>Animals for slaughter^a</i>
w tym:					<i>of which:</i>
bydło (bez cieląt)	2,4	3,4	2,5	3,1	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	0,8	1,2	0,3	0,3	<i>calves</i>
trzoda chlewna	12,8	11,6	8,6	9,4	<i>pigs</i>
owce	0,1	0,0	0,0	0,0	<i>sheep</i>
drób	3,8	5,3	4,4	5,3	<i>poultry</i>
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego)	1,9	-0,2	-0,3	-0,3	<i>Increase in herd (basic and working)</i>
Mleko krowie	17,0	11,0	11,0	13,4	<i>Cows' milk</i>
Jaja kurze	2,5	3,0	1,6	1,5	<i>Hen eggs</i>
Obornik	1,5	1,1	0,7	0,7	<i>Manure</i>
Pozostałe	0,7	0,4	0,5	1,1	<i>Other</i>
PRODUKCJA TOWAROWA <i>MARKET OUTPUT</i>					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	44,8	54,0	62,1	57,5	Crop output
Zboża	10,4	6,9	12,2	12,2	<i>Cereals</i>
w tym zboża podstawowe	9,4	6,1	10,1	10,9	<i>of which basic cereals</i>
w tym: pszenica	7,4	4,6	6,8	7,5	<i>of which: wheat</i>
żyto	0,6	0,4	0,7	0,7	<i>rye</i>
jęczmień	1,1	0,8	1,5	1,5	<i>barley</i>
Ziemniaki	1,2	2,6	1,9	1,8	<i>Potatoes</i>
Przemysłowe	14,5	9,5	8,8	7,9	<i>Industrial</i>
w tym buraki cukrowe	10,1	4,4	4,7	3,5	<i>of which sugar beets</i>
Warzywa	6,3	12,5	14,5	12,0	<i>Vegetables</i>
Owoce	11,4	19,8	20,7	20,2	<i>Fruit</i>
Pozostałe	1,0	2,7	4,0	3,4	<i>Other</i>
Produkcja zwierzęca	55,2	46,0	37,9	42,5	Animal output
Żywiec rzeźny ^a	30,3	29,3	22,5	24,9	<i>Animals for slaughter^a</i>
w tym:					<i>of which:</i>
bydło (bez cieląt)	3,8	4,8	3,5	4,3	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	1,1	0,6	0,4	0,4	<i>calves</i>
trzoda chlewna	18,6	15,2	12,1	12,6	<i>pigs</i>
owce	0,1	0,1	0,0	0,0	<i>sheep</i>
drób	5,8	7,3	6,2	7,3	<i>poultry</i>
Mleko krowie	20,9	12,8	12,9	15,1	<i>Cows' milk</i>
Jaja kurze	3,2	3,6	1,8	1,7	<i>Hen eggs</i>
Pozostałe	0,2	0,3	0,7	0,8	<i>Other</i>

^a Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

^a *Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.*

TABL. 6 (221). **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW^a**
 Stan w czerwcu
SOWN AREA^a
 As of June

ZIEMIOPŁODY	2005	2010	2015	2016		CROPS
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
w ha in ha						
OGÓŁEM	1117827	1009254	1103653	1074439	1046824	TOTAL
Zboża	854036	794708	818720	792108	772555	Cereals
zboża podstawowe	677135	637697	686338	669639	653107	basic cereals
pszenica	264002	259485	310011	310733	301570	wheat
żyto	96224	63421	52046	37383	35742	rye
jęczmień	139967	125148	103555	118738	115198	baryle
owies	68740	72591	64800	61439	60874	oats
pszenżyto	108202	117053	155926	141346	139723	triticale
mieszanki zbożowe	141395	119905	78032	71474	71321	cereal mixed
gryka, proso i inne zbożowe	16727	18621	15554	19586	19415	buckwheat, millet and cereal others
kukurydza na ziarno	18780	18485	38800	31409	28712	maize for grain
Strączkowe	20881	28693	58993	52701	51764	Edible pulses
konsumpcyjne	12570	16299	27913	28629	28295	edible
pastewne ^b	8211	12394	31080	24072	23469	feed ^b
Ziemniaki	51665	26956	21311	20268	20219	Potatoes
Przemysłowe	89316	94366	113947	119988	114224	Industrial
w tym:						of which:
buraki cukrowe	45186	33668	32339	35768	34530	sugar beets
oleiste	31569	51593	72564	76385	71898	oilseeds
w tym rzepak i rzepik	29267	44104	65047	69947	65611	of which rape and turnip rape
Pastewne	49112	38704	61629	47958	47136	Feed
w tym:						of which:
okopowe	3012	1738	458	633	633	root plants
kukurydza na paszę	20119	21646	35488	29176	28588	maize for feeds
Pozostałe uprawy ^c	52817	25827	29053	41416	40926	Other crops ^c

^a W 2005 r. łącznie z powierzchnią upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone); w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b łącznie z mieszkankami zbożowo-strączkowymi na ziarno. ^c Warzywa, truskawki, wysadki okopowych itp.

^a In 2005 including permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers); in 2010 data of the Agricultural Census. ^b Including cereal and pulse mixed for grain. ^c Vegetables, strawberries, root plant planting etc

TABLE 7 (222). **ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOPLÓDÓW**
SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS

ZIEMIOPLÓDY	2006– –2010 ^a	2010	2015	2016		CROPS
				ogółem <i>total</i>	w tym gospo- darstwa indywidu- alne <i>of which private farms</i>	
ZBIORY w t PRODUCTION in t						
Zboża	2598831	2523885	3027230	3274124	3164359	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe	2094762	1996939	2605781	2809245	2721989	basic cereals
pszenica	955164	974911	1367451	1547445	1492525	wheat
żyto	193437	150503	153474	112537	105235	rye
jęczmień	453640	383454	354666	456917	439800	barley
owies	173392	175843	191925	181257	179451	oats
pszenżyto	319128	312229	538266	511091	504978	triticale
mieszanki zbożowe	397492	408023	241101	222259	221874	cereal mixed
Ziemniaki	827948	746118	456047	607809	606840	Potatoes
Buraki cukrowe	1582377	1614205	1674634	2247917	2183799	Sugar beets
Rzepak i rzepik	86290	97566	161467	179163	167109	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	927387	936978	835850	1028424	1011479 ^b	Meadow hay
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt						
Zboża	29,0	31,8	37,0	41,3	41,0	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe	29,3	31,3	38,0	42,0	41,7	basic cereals
pszenica	34,0	37,6	44,1	49,8	49,5	wheat
żyto	22,8	23,7	29,5	30,1	29,4	rye
jęczmień	29,4	30,6	34,2	38,5	38,2	barley
owies	23,2	24,2	29,6	29,5	29,5	oats
pszenżyto	26,3	26,7	34,5	36,2	36,1	triticale
mieszanki zbożowe	27,4	34,0	30,9	31,1	31,1	cereal mixed
Ziemniaki	202	277	214	299,9	300,1	Potatoes
Buraki cukrowe	475	479	518	628,5	632,4	Sugar beets
Rzepak i rzepik	20,5	22,1	24,8	25,6	25,5	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	42,7	45,7	39,8	47,9	48,4 ^b	Meadow hay

^a Przeciętne roczne. ^b Łącznie z powierzchnią wspólnot gruntowych uwzględnioną w gospodarstwach indywidualnych.
^a Annual averages. ^b Including the area of land communities taken into account in the private farms.

TABLE 8 (223). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES^a

WARZYWA	2006– –2010 ^b	2010	2015	2016		VEGETABLES
				ogółem <i>total</i>	w tym gospo- darstwa indywidu- alne <i>of which private farms</i>	

POWIERZCHNIA^c w ha — stan w czerwcu
 AREA^c in ha — as of June

OGÓŁEM	21995	15876	15821	15832	15545	TOTAL
Kapusta	2697	1710	1386	1224	1220	Cabbages
Kalafiorzy	1932	2322	1620	1515	1515	Cauliflowers
Cebula	2259	1191	1169	1123	1000	Onions
Marchew jadalna	3028	2188	2501	2579	2510	Carrots
Buraki ćwikłowe	1453	843	1112	1103	1090	Beetroots
Ogórki	1699	1094	962	908	900	Cucumbers
Pomidory	1739	1334	975	973	973	Tomatoes
Pozostałe ^d	7188	5194	6096	6407	6337	Others ^d

ZBIORY w t
 PRODUCTION in t

OGÓŁEM	457200	460860	364671	503555	494981	TOTAL
Kapusta	92147	81862	48483	64715	64390	Cabbages
Kalafiorzy	33537	45497	22680	40991	40990	Cauliflowers
Cebula	41675	36347	32262	43547	38500	Onions
Marchew jadalna	96695	97108	81743	110519	108450	Carrots
Buraki ćwikłowe	39050	37423	33545	46230	45780	Beetroots
Ogórki	25901	28550	20735	21802	21620	Cucumbers
Pomidory	38987	50585	29250	45731	45731	Tomatoes
Pozostałe ^d	89208	83490	95974	130020	129520	Others ^d

PLONY z 1 ha w dt
 YIELDS per 1 ha in dt

Kapusta	342	479	350	529	528	Cabbages
Kalafiorzy	174	196	140	271	271	Cauliflowers
Cebula	185	305	276	388	385	Onions
Marchew jadalna	319	444	327	429	432	Carrots
Buraki ćwikłowe	269	444	302	419	420	Beetroots
Ogórki	152	261	216	240	240	Cucumbers
Pomidory	224	379	300	470	470	Tomatoes
Pozostałe ^d	124	161	157	203	204	Others ^d

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi; od 2014 r. według położenia gruntów. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego, w pozostałych latach według szacunków. ^d Pietruszka, pory, seler, rzodkiewka, sałata, rabarbar itp.

^a Including kitchen gardens; since 2014 by location of lands. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census, in other years data based on estimation. ^d Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb etc.

TABL. 9 (224). **POWIERZCHNIA I ZBIORY OWOCÓW Z DRZEW^a**
AREA AND PRODUCTION OF FRUIT TREE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006– –2010 ^b	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospo- darstwa indywidu- alne <i>of which private farms</i>	

POWIERZCHNIA^c w ha — stan w czerwcu

AREA^c in ha — as of June

OGÓŁEM	31626	30267	30153	30086	29900	TOTAL
Jablonie	21502	20079	22817	22735	22580	Apples
Grusze	991	802	590	550	540	Pears
Śliwy	1790	1883	1216	1317	1310	Plums
Wiśnie	4657	4248	4705	4656	4650	Cherries
Czereśnie	696	600	490	510	510	Sweet cherries
Pozostałe ^d	1789	2655	335	319	311	Others ^d

ZBIORY^e w t

PRODUCTION^e in t

OGÓŁEM	343728	317982	546462	599339	597081	TOTAL
Jabłka	318889	271385	480630	525265	523071	Apples
Gruszki	5225	5843	6795	9578	9545	Pears
Śliwki	10537	10350	13763	18121	1803	Plums
Wiśnie	26100	25193	39072	39836	39825	Cherries
Czereśnie	2817	2945	4515	4838	4838	Sweet cherries
Pozostałe ^d	2160	2265	1688	1701	1700	Others ^d

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4, na str. 285. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego, w pozostałych latach dane według szacunków; do 2014 r. łącznie z ogrodami przydomowymi; od 2015 r. jedynie uprawy w sadach. ^d Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie. ^e Od 2016 jedynie owoce zebrane w sadach.

^a See general notes, item 4, on page 285. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census, in other years data based on estimation; up to 2014 including kitchen gardens; since 2015 orchard only. ^d Peaches, apricots, walnuts. ^e Since 2016 fruit harvested in orchards only.

TABL. 10 (225). **POWIERZCHNIA I ZBIORY OWOCÓW Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH**^a
AREA AND PRODUCTION OF FRUIT BUSHES AND BERRY FRUIT^a

OWOCE	2006– –2010 ^b	2010	2015	2016		FRUIT
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

POWIERZCHNIA^c w ha — stan w czerwcu

AREA^c in ha — as of June

Truskawki ^d	8201	5547	7973	7979	7973	Strawberries ^d
Maliny ^e	14503	18621	18753	20782	20770	Raspberries ^e
Porzeczki	16318	14453	17020	16977	16890	Currants
Agrest	552	639	554	702	702	Gooseberries
Pozostałe ^f	4136	6821	4016	5475	5281	Others ^f

ZBIORY^g w t
 PRODUCTION^g in t

OGÓŁEM	187122	230473	219548	273543	273543	TOTAL
Truskawki ^d	38501	46468	57083	55472	55392	Strawberries ^d
Maliny ^e	57417	72175	63084	107477	107400	Raspberries ^e
Porzeczki	70736	87259	78106	84973	84783	Currants
Agrest	2732	2960	3850	5364	5364	Gooseberries
Pozostałe ^f	17736	21611	17425	21300	20604	Others ^f

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4, na str. 285. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego, w pozostałych latach dane według szacunków; do 2014 r. łącznie z ogrodami przydomowymi; od 2015 r. dla krzewów jedynie uprawy w sadach, dla truskawek nadal łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych. ^d Od 2010 r. łącznie z poziomkami; do 2009 r. poziomki uwzględniano w pozycji „pozostałe”. ^e Łącznie z jeżyną bezkolcową. ^f Aronia, borówka wysoka, winorośl, leszczyna i inne. ^g Od 2016 r. jedynie owoce zebrane w sadach.

^a See general notes, item 4, on page 285. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census, in other years data based on estimation; up to 2014 including kitchen gardens; since 2015 for fruit bushes in orchard only, in case of strawberries area of cultivation in kitchen gardens is still included. ^d Since 2010 including wild strawberries; until 2009 wild strawberries was included in item "others". ^e Including thornless blackberry. ^f Chokeberry, highbush blueberry, grape, hazel and others. ^g Since 2016 fruit harvested in orchards only.

TABL. 11 (226). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE** ^a

Stan w czerwcu
CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES ^a
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>				w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>				

W SZTUKACH
 IN HEADS

Bydło	434931	387014	366284	361777	428331	379393	359061	354766	<i>Cattle</i>
w tym krowy	258610	186035	149186	138912	255352	182831	145811	135947	<i>of which cows</i>
Trzoda chlewna ^b	1269299	997034	574611	558353	1246022	981189	546627	527666	<i>Pigs^b</i>
w tym lochy	134162	94872	51331	45318	131596	93514	45502	39469	<i>of which sows</i>
Owce	23506	17076	12309	13542	22027	15464	11333	12424	<i>Sheep</i>
w tym maciorki	16825	12349	8261	10025	15681	11089	7453	9274	<i>of which ewes</i>
Konie ^c	41494	29156	.	20520	40500	28209	.	20173	<i>Horses^c</i>
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	581714	489688	403474 ^d	394778	571830	480138	392633 ^d	384130	<i>In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)</i>

NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w szt.
 PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND in heads

Bydło	29,1	28,0	25,4	25,3	30,0	28,3	25,5	25,7	<i>Cattle</i>
w tym krowy	17,3	13,5	10,3	9,7	17,9	13,6	10,4	9,8	<i>of which cows</i>
Trzoda chlewna ^b	84,9	72,1	39,8	39,1	87,2	73,1	38,9	38,2	<i>Pigs^b</i>
w tym lochy	9,0	6,9	3,6	3,2	9,2	6,9	3,2	2,9	<i>of which sows</i>
Owce	1,6	1,2	0,9	0,9	1,5	1,2	0,8	0,9	<i>Sheep</i>
w tym maciorki	1,1	0,9	0,6	0,7	1,1	0,8	0,5	0,7	<i>of which ewes</i>
Konie ^c	2,8	2,1	.	1,4	2,8	2,1	.	1,5	<i>Horses^c</i>
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	38,9	35,4	27,9 ^d	27,6	40,0	35,8	27,9 ^d	27,8	<i>In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)</i>

^a W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 284. ^b W 2005 r. stan w końcu lipca. ^c Dane szacunkowe; od 2013 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata. ^d Do obliczeń przyjęto stan koni z 2013 r.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy wykorzystaniu następujących współczynników (mnożników): dla bydła — 0,8, dla trzody chlewnej — 0,15, dla owiec — 0,08, dla koni — 1,0.

^a In 2010 data of the Agricultural Census; see general notes, item 3 on page 284. ^b In 2005 as of the end of July, ^c Estimated data; since 2013 data on the basis of period survey conducted every three years. ^d For the calculation we use the horses stocks of 2013.

N o t e. The following ratios (multipliers) are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads: for cattle — 0,8, for pigs — 0,15, for sheep — 0,08, for horses — 1,0.

TABL. 12 (227). **DRÓB**^a
 Stan w końcu roku
POULTRY^a
 As of the end of year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010 ^b	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Kury w tys. szt.	5341,9	7475,4	5393,9	4922,6	4725,6	Hens in thous. heads
w tym nioski	2488,8	2256,1	1254,5	1610,6	1519,7	of which laying hens
Gęsi w tys. szt.	20,6	371,5	99,4	101	101	Geese in thous. heads
Indyki w tys. szt.	62,6	547,2	639,8	409	409	Turkeys in thous. heads
Kaczki ^c w tys. szt.	341,0	540,1	320,3	305,9	305,1	Ducks ^c in thous. heads
Kury na 100 ha użytków rolnych ^d w szt.	357,5	540,5	373,6	344,6	342,1	Hens per 100 ha of agricultural land ^d in heads
w tym nioski	166,6	163,1	86,9	112,7	110,0	of which laying hens

^a W latach 2005, 2010 i 2015 w wieku powyżej 2 tygodni. ^b Dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^c Łącznie z drobiem pozostałym. ^d Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 284.

^a In 2005, 2010 and 2015 more than 2 weeks. ^b Data of the Agricultural Census. ^c Including other poultry. ^d See general notes, item 3 on page 284.

TABL. 13 (228). **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŻNEGO**^a
PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	

W TYSIĄCACH SZTUK
 IN THOUSAND HEADS

Bydło (bez cieląt)	72,3	80,5	71,2	70,2	68,6	Cattle (excluding calves)
Cielęta	74,3	83,8	11,5	6,5	6,4	Calves
Trzoda chlewna	1476,4	1278,6	1088,7	1040,1	1014,2	Pigs
Owce	20,6	14,2	7,2	8,3	7,8	Sheep
Konie	8,5	6,0	4,4	3,5	3,5	Horses

W TYSIĄCACH TON ŻYWEJ WAGI
 IN THOUSAND TONNES OF LIVE WEIGHT

Bydło (bez cieląt)	38,5	47,3	44,1	41,8	40,8	Cattle (excluding calves)
Cielęta	6,8	8,4	1,2	0,7	0,7	Calves
Trzoda chlewna	167,6	161,6	166,6	162,3	159,3	Pigs
Owce	0,7	0,4	0,2	0,3	0,2	Sheep
Konie	4,2	3,2	2,5	2,0	2,0	Horses
Drób	61,8	92,5	109,6	123,8	123,6	Poultry
Kozy i króliki	1,2	0,6	0,1	0,1	0,1	Goats and rabbits

^a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

^a Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

TABL. 14 (229). **PRODUKCJA MIĘSA^a, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW**
PRODUCTION OF MEAT^a, FATS AND PLUCK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
W TYSIĄCACH TON IN THOUSAND TONNES					
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)	212,5	235,9	245,3	250,5	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)
mięso i tłuszcze	201,9	223,4	233,0	237,8	meat and fats
wołowe	20,1	24,7	22,8	21,5	Beef
cielęce	4,1	5,1	0,7	0,4	Veal
wieprzowe	130,7	126,1	129,9	126,6	pork
baranie	0,3	0,2	0,1	0,1	mutton
końskie	2,3	1,7	1,3	1,1	horseflesh
drobiowe	43,2	64,7	76,7	86,6	poultry
kozy i królicze ^b	1,1	0,9	1,4	1,5	goat and rabbit ^b
podroby	10,6	12,5	12,4	12,6	Pluck

NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH^c w dt
 PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND^c in dt

OGÓŁEM	142,2	170,5	160,9	175,3	TOTAL
---------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

^a W wadze poubojowej ciepłej. Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. ^b Łącznie z dziczyzną. ^c Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 284.

^a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. ^b Including game. ^c See general notes, item 3 on page 284.

TABL. 15 (230). **PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO I JAJ KURZYCH**
PRODUCTION OF COWS' MILK AND HEN EGGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Produkcja mleka:						Milk production:
w mln l	1033,3	742,4	782,7	759,2	740,4	in million l
na 100 ha użytków rolnych ^a w tys. l	69,1	53,7	54,2	53,1	53,6	per 100 ha agricultural land ^a in thous. l
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l	4224	4078	5370	5503	5481	Average annual quantity of milk per cow in l
Produkcja jaj w mln szt.	449,4	462,4	254,6	293,1	274,7	Eggs production in mln units
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury nioski w szt.	180	191	179	179	179	Average annual number of eggs per laying hen in units

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 284.

^a See general notes, item 3 on page 284.

TABL. 16 (231). CIĄGNIKI ROLNICZE
 Stan w czerwcu
AGRICULTURAL TRACTORS
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	W tym gospodarstwa indywidualne <i>Of which private farms</i>	SPECIFICATION
W sztukach	2005	168516	167741	<i>In units</i>
	2010 ^a	166815	165935	
	2013	172286	171550	
	2016	182494	181694	
Powierzchnia użytków rolnych ^b na 1 ciągnik w ha	2005	8,9	8,5	<i>Agricultural land area ^b per tractor in ha</i>
	2010 ^a	8,3	8,1	
	2013	8,0	7,8	
	2016	7,8	7,6	

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 284.

U w a g a. Od 2010 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

^a *Data of the Agricultural Census.* ^b *See general notes, item 3 on page 284.*

Note. Since 2010 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

**TABL. 17 (232). ZUŻYCIENIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH
 ORAZ WAPNIOWYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK**
CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AND LIME FERTILIZERS
IN TERMS OF PURE INGREDIENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/05	2009/10 ^a	2014/15	2015/16		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

W TONACH
 IN TONNES

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	149114	146642	183822	188592	183215	<i>Mineral or chemical fertilizers ^b</i>
azotowe	80539	79966	96611	94074	90991	<i>nitrogenous</i>
fosforowe	30474	32065	34960	37271	36330	<i>phosphatic</i>
potasowe	38101	34611	52251	57246	55893	<i>potassic</i>
Nawozy wapniowe ^c	93970	37907	34912	61500	59834	<i>Lime fertilizers ^c</i>

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^d w kg
 PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND ^d in kg

Nawozy mineralne ^b	99,8	106,0	127,3	132,0	132,6	<i>Mineral or chemical fertilizers ^b</i>
azotowe	53,9	57,8	66,9	65,9	65,9	<i>nitrogenous</i>
fosforowe	20,4	23,2	24,2	26,1	26,3	<i>phosphatic</i>
potasowe	25,5	25,0	36,2	40,1	40,5	<i>potassic</i>
Nawozy wapniowe ^c	62,9	27,4	24,2	43,0	43,3	<i>Lime fertilizers ^c</i>

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^b Łącznie z wieloskładnikowymi. ^c Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym. ^d Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 284.

^a *Data of the Agricultural Census 2010.* ^b *Including mixed fertilizers.* ^c *Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime.* ^d *See general notes, item 3 on page 284.*

TABLE 18 (233). **WARTOŚĆ SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące^a)**
VALUE OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices^a)

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2015	2016		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem <i>grand total</i>	w tym od gospodarstw indywidualnych <i>of which from private farms</i>	
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH IN THOUSAND ZLOTYS						
OGÓŁEM	2325144,2	3015832,5	4045655,9	4134447,4	4022184,8	TOTAL
Produkty roślinne	989023,2	1497832,2	2131478,7	2115832,7	2024513,3	Crop products
w tym:						of which:
Zboża	217514,9	298307,3	474268,6	460479,8	419005,6	Cereals
w tym zboża podstawowe						of which basic cereals
pszenica	194809,2	259175,1	417695,9	393907,4	360737,7	wheat
żyto	153365,3	196033,1	321356,3	301325,4	281038,2	rye
jęczmień	11942,8	16109,0	11957,4	10260,3	9729,0	barley
owies i mieszanki zbożowe	24006,6	34144,9	63658,8	66525,5	55277,0	oats and cereal mixed
pszenżyto	811,4	1409,9	3304,2	4505,5	4385,5	triticale
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	4683,1	11478,2	17419,3	11290,6	10308,0	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podstawowe						of which basic cereals
pszenica	193309,2	257308,2	415164,7	391892,2	358960,1	wheat
żyto	152709,9	194971,9	320161,1	300253,0	280090,6	rye
jęczmień	11665,1	16096,6	11695,0	10222,2	9692,8	barley
owies i mieszanki zbożowe	23562,9	33724,9	62983,3	66103,2	54859,1	oats and cereal mixed
pszenżyto	771,3	1256,7	3269,5	4238,0	4157,6	triticale
Strączkowe konsumpcyjne ^b	2450,2	4553,2	14400,1	17843,1	17843,1	Edible pulses ^b
Ziemniaki	4877,4	6317,9	7719,0	9417,6	9336,9	Potatoes
Buraki cukrowe	308202,5	174696,7	191000,5	272674,7	265394,1	Sugar beets
Rzepak i rzepik	39787,6	128393,2	140681,4	101321,0	81141,6	Rape and turnip rape
Warzywa	70527,0	129429,4	133545,6	148225,5	142013,0	Vegetables
Owoce	236368,4	587852,0	977440,5	916729,9	903430,5	Fruit
Produkty zwierzęce ..	1336121,1	1518000,3	1914177,2	2018614,6	1997671,5	Animal products
w tym:						of which:
Żywiec rzeźny ^c	788434,8	984112,2	1272616,0	1371882,7	1364852,8	Animals for slaughter ^c
bydło (bez cieląt)	127260,1	184787,2	252784,7	261734,2	261454,3	cattle (excluding calves)
cielęta	15736,6	21681,2	24594,4	15699,9	15699,9	calves
trzoda chlewna	458201,3	469143,1	559357,6	631199,4	624449,5	pigs
owce	2600,8	1677,3	1519,0	1744,9	1744,9	sheep
konie	16790,7	8362,7	12398,5	10083,8	10083,8	horses
drób	167845,3	298460,6	421961,8	451420,4	451420,4	poultry
Mleko krowie	527532,6	515122,0	604997,5	608751,0	594981,7	Cow milk
Jaja kurze konsumpcyjne	48,9	2287,8	1085,3	588,1	588,1	Consumer hen's eggs
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^d w zł PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND ^d in zł						
OGÓŁEM	2180	2802	2894	2912	TOTAL
Produkty: roślinne	1083	1476	1481	1466	Products: crop
zwierzęce	1098	1326	1413	1446	animal

^a Płacone dostawcom; bez podatku VAT. ^b Bez materiału siewnego. ^c W wadze żywej. ^d Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 284.

^a Paid to suppliers; excluding VAT. ^b Excluding sowing. ^c In live weight. ^d See general notes, item 3 on page 284.

TABL. 19 (234). **SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2015	2016		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem <i>total</i>	w tym od gospodarstw indywi- dualnych <i>of which from private farms</i>	
Zboża w t	634946	527381	778729	795717	726108	<i>Cereals in t</i>
w tym zboża pod- stawowe	576201	470249	685231	672884	619360	<i>of which basic cere- als</i>
pszenica	443929	332129	512070	511548	478310	<i>wheat</i>
żyto	46173	40666	26753	21360	20273	<i>rye</i>
jęczmień	66724	67738	103477	108996	91822	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe	3162	4037	7785	8386	8193	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto	16213	25679	35146	22594	20762	<i>triticale</i>
w tym zboża konsump- cyjnie i paszowe	631167	524420	774688	792613	723212	<i>of which consumer and for feeds cereals</i>
w tym zboża pod- stawowe	572498	467318	681239	669855	616539	<i>of which basic cere- als</i>
pszenica	442285	330453	510449	510142	477000	<i>wheat</i>
żyto	45347	40645	26085	21291	20205	<i>rye</i>
jęczmień	65869	67123	102470	108265	91094	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe	3040	3724	7720	7920	7751	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto	15957	25373	34515	22237	20489	<i>triticale</i>
Strączkowe kon- sumpcyjne ^a w t	1720	1585	5013	8057	8057	<i>Edible pulses^a in t</i>
Ziemniaki w t	24148	25369	26138	36752	36623	<i>Potatoes in t</i>
Buraki cukrowe w t	1738470	1613298	1688759	2247917	2183799	<i>Sugar beets in t</i>
Rzepak i rzepik ^a w t	55288	99727	95610	64109	51391	<i>Rape and turnip rape^a in t</i>
Warzywa w t	153065	166031	158249	203978	198949	<i>Vegetables in t</i>
Owoce w t	225351	340625	547353	484664	480017	<i>Fruit in t</i>
Żywiec rzeźny ^b w t	211890	250038	278810	292453	290896	<i>Animals for slaughter^b in t</i>
bydło (bez cieląt)	31689	38784	38768	38429	38389	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	1534	2487	2317	1533	1533	<i>calves</i>
trzoda chlewna	123268	122306	131844	134997	133480	<i>pigs</i>
owce	394	250	209	250	250	<i>sheep</i>
konie	2540	1525	1649	1264	1264	<i>horses</i>
drób	52465	84686	104023	115980	115980	<i>poultry</i>
Żywiec rzeźny w przeli- czeniu na mięso (łącz- nie z tłuszczami) ^c w t	152009	177442	198133	208036	206832	<i>Animals for slaughter in terms of meat (includ- ing fats)^c in t</i>
Mleko krowie w tys. l	613783	507491	544591	543773	531048	<i>Cow milk in thous. l</i>
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt.	248	11919	3828	2361	2361	<i>Consumer hen's eggs in thous. units</i>

^a Bez materiału siewnego. ^b W wadze żywej. ^c Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze po-
bojowej ciepłej.

^a Excluding sowing. ^b In live weight. ^c Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight.

TABL. 20 (235). **EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE**
ORGANIC FARMS

LATA YEARS	Z certyfikatem <i>Certified</i>		W okresie przestawiania <i>Under conversion</i>	
	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>
2005	230	3058	543	7818
2010	1386	23538	576	11316
2015	1643	29586	182	4466
2016	1487	25187	493	6156

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

Source: data of the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality.

Łowiectwo Hunting

TABL. 21 (236). **WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE^a**

Stan w dniu 10 III

MAJOR GAME SPECIES^a

As of 10 III

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005 ^b	2010 ^b	2015	2016	GAME SPECIES
	W SZTUKACH		IN HEADS		
Łosie	540	1525	3956	4018	Moose
Daniele	83	58	382	311	Fallow deer
	W TYSIĄCACH SZTUK		IN THOUSAND HEADS		
Jelenie	3,3	4,8	8,2	7,6	Deer
Sarny	34,4	47,3	54,6	52,7	Roe deer
Dziki	6,4	13,4	16,8	12,9	Wild boars
Lisy	17,7	18,5	17,8	16,7	Foxes
Zajęce	45,9	51,8	78,6	83,8	Hares
Bażanty	27,5	41,2	47,3	51,8	Pheasants
Kuropatwy	38,4	39,4	27,0	26,5	Partridges

^a Dane szacunkowe, dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. ^b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Estimated data, concern the hunting year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. ^b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests

Source: data of the Agricultural Property Agency, the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 22 (237). **ODSTRZAŁ^a WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH**
SHOOT^a OF MAIN GAME SPECIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06 ^b	2010/11 ^b	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
	w sztukach		in heads		
Łosie	–	–	–	–	Moose
Daniele	7	–	75	70	Fallow deer
Jelenie	714	963	2728	3035	Deer
Sarny	5762	8020	12718	13539	Roe deer
Dziki	3596	11984	20670	19001	Wild boars
Lisy	13361	11475	11056	11316	Foxes
Zająca	3800	1441	1653	2477	Hares
Bażanty	4451	4113	7143	7389	Pheasants
Kuropatwy	1147	273	78	34	Partridges

^a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. ^b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Agencji Nieruchomości Rolnych (do roku łowieckiego 2011/12), Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. ^b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests

Source: data of the Agricultural Property Agency (until the hunting year 2011/12), the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 23 (238). **KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO**
ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE^a
 Stan w dniu 10 III
CLUBS AND MEMBERS OF THE POLISH HUNTING ASSOCIATION
AND HUNTING DISTRICTS^a
 As of 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Koła łowieckie:					Hunting clubs:
liczba ^b	114	120	119	119	number ^b
członkowie ^c	5989	6428	7280	7404	members ^c
Obwody łowieckie:					Hunting districts:
liczba	322	323	323	321	number
powierzchnia ogółem w tys. ha	2100,5	2111,6	2098,5	2166,1	area in thous. ha
w tym na gruntach leśnych ...	470,0	483,3	487,5	570,4	of which in forest land

^a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. ^b Dane grupowane według siedziby koła łowieckiego. ^c Dane grupowane według siedziby zamieszkania członka koła.

Źródło: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. ^b Data grouped according to the seat of hunting club. ^c Data grouped according to the seat of member of hunting club.

Source: data of the Polish Hunting Association.

Leśnictwo Forestry

TABL. 24 (239). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**

Stan w dniu 31 XII

FOREST LAND

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM w ha	571956	585811	592426	594147	TOTAL in ha
Lasy	563572	577347	584034	585746	Forests
Publiczne	342893	344989	344951	345194	Public
zalesione	339060	340582	340490	340558	wooded
niezalesione	3833	4407	4462	4636	non-wooded
w tym:					of which:
własność Skarbu Państwa	341965	343887	343611	343846	owned by the State Treasury
zalesione	338137	339484	339157	339217	wooded
niezalesione	3828	4403	4454	4629	non-wooded
w tym:					of which:
w zarządzie Lasów Państwowych	322390	323396	328338	328669	managed by the State Forests
zalesione	319375	319977	324166	324322	wooded
niezalesione	3015	3419	4172	4347	non-wooded
parki narodowe	12008	12030	12170	12171	national parks
zalesione	11847	11870	11899	11900	wooded
niezalesione	161	161	271	271	non-wooded
własność gmin	928	1101	1330	1337	owned by gmina
zalesione	924	1098	1322	1330	wooded
niezalesione	4	4	8	8	non-wooded
Prywatne	220679	232359	239083	240552	Private
zalesione	218035	230016	236830	238121	wooded
niezalesione	2644	2343	2253	2431	non-wooded
Grunty związane z gospodarką leśną	8384	8464	8392	8401	Land connected with silviculture
LESISTOŚĆ w %	22,4	23,0	23,2	23,3	FOREST COVER in %
UDZIAŁ POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W POWIERZCHNI ŁĄDOWEJ WOJEWÓDZTWA w %	22,9	23,5	23,8	23,8	SHARE OF FOREST LAND IN LAND AREA OF THE VOIVODSHIP in %

Uwaga do tablic 25, 26

Dane opracowano na podstawie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów kraju przeprowadzonej w latach 2012–2016 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej.

Note to tables 25, 26

Data prepared on the large-scale forest inventory in the country conducted in 2012–2016 by the Bureau for Forest Management and Geodesy.

TABL. 25 (240). POWIERZCHNIA LASÓW
FOREST AREAS
A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem w ha Total in ha	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona Of which wooded area in % of grand total area							
		razem total	drzewostany tree stands						w klasie odnowienia ^a i o budowie przerębowej in renewal class ^a with a trough fell construction
			w klasie wieku in age group						
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)	
OGÓŁEM	584035	98,0	9,4	16,0	25,4	26,0	14,0	5,2	2,0
TOTAL									
w tym: / of which:									
W zarządzie Lasów Państwowych	328338	98,7	11,0	14,8	20,9	26,9	15,3	7,1	2,7
Managed by the State Forests									
Lasy prywatne	239083	96,9	7,8	18,1	31,5	25,1	12,7	1,6	0,1
Private forests									

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym Of which			SPECIFICATION
		w zarządzie Lasów Państwowych managed by the State Forests	lasy prywatne private forests		
		w ha in ha	w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	584035	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	319402	54,6	56,3	53,9	Coniferous trees
w tym:					of which:
sosna	306790	52,4	54,4	51,3	pine
świerk	4608	0,8	0,6	1,1	spruce
jodła	5170	0,9	0,8	1,0	fir
Drzewa liściaste	264633	45,4	43,7	46,1	Broadleaved trees
w tym:					of which:
buk	16644	2,8	2,5	2,6	beech
dąb	79936	13,7	15,5	11,5	oak
grab	40794	7,0	5,6	9,0	hornbeam
brzoza	49944	8,6	7,7	9,2	birch
olsza	44397	7,6	8,2	6,2	alder
osika	14928	2,6	1,6	3,9	aspen

^a Łącznie z klasą do odnowienia.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

^a Including regeneration class.

Source: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 26 (241). **ZASOBY DRZEWNE NA PNIU**
GROWING STOCK OF STANDING WOOD
A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem grubizna brutto ^a w tys. m ³ Gross ^a grand total timber in thous. m ³	W tym – w % ogółem – na powierzchni zalesionej Of which wooded area in % of grand total area										
		razem total	drzewostany tree stands								w klasie odnowienia ^c i o budowie przerobowej in renewal class ^c with a trough fell construction	prze- sto- je ^b hold- over trees ^b
			w klasie wieku in age group									
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81– –100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)				
OGÓŁEM	154505,2	99,9	0,8	9,9	26,3	31,8	18,9	9,0	2,6	0,6		
TOTAL												
w tym: / of which:												
W zarządzie Lasów Państwowych	91200,5	100,0	0,5	8,8	20,5	34,2	20,9	11,6	2,9	0,6		
Managed by the State Forests												
Lasy prywatne	56851,6	99,8	1,3	12,3	36,2	30,2	16,6	2,4	0,1	0,7		
Private forests												

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem grubizna brutto ^a Gross ^a total timber	W tym Of which			SPECIFICATION
		w zarządzie Lasów Państwowych managed by the State Forests	lasy prywatne private forests		
		w tys. m ³ in thous. m ³	w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	154505,2	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	95216,5	61,7	65,2	57,3	Coniferous trees
w tym:					of which:
sosna	92112,6	59,6	63,0	55,3	pine
świerk	741,8	0,5	0,5	0,5	spruce
jodła	1490,6	1,0	1,1	0,9	fir
Drzewa liściaste	59288,7	38,3	34,8	42,7	Broadleaved trees
w tym:					of which:
buk	6440,1	4,2	3,2	3,8	beech
dąb	15546,8	10,1	10,8	9,6	oak
grab	9737,5	6,3	4,6	9,3	hornbeam
brzoza	8697,7	5,6	4,9	6,7	birch
olsza	11448,5	7,4	8,0	6,0	alder
osika	3432,5	2,2	1,2	3,9	aspen

^a W korze. ^b Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym kolejną rębnością. ^c Łącznie z klasą do odnowienia.
 Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

^a Overbark. ^b Trees not felled in the assumed through fell order. ^c Including regeneration class.
 S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 27 (242). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**
RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016				SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	las publiczne <i>public forests</i>		las prywatne ^d <i>private forests^d</i>	
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		
Powierzchnia produkcyjna szkółek leśnych (stan w dniu 31 XII)	159	144	122	121	121	121	.	<i>Production area of forest nurseries (as of 31 XII)</i>
Odnowienia i zalesienia	2822	2158	2678	2733	2449	2449	284	<i>Renewals and afforestations</i>
odnowienia	2179	1762	2526	2571	2444	2444	127	<i>renewals</i>
sztuczne	1998	1547	2120	2211	2170	2170	41	<i>artificial</i>
zrębów ^b	1936	1481	2072	2176	2162	2162	14	<i>felling sites^b</i>
halizn i płazowin	61	67	48	34	8	8	26	<i>blanks and irregularly stocked open stands</i>
naturalne	181	215	406	360	274	274	86	<i>natural</i>
zalesienia ^c	643	396	153	162	5	5	157	<i>afforestations^c</i>
Poprawki i uzupełnienia ^d	305	245	265	238	202	202	36	<i>Corrections and supplements^d</i>
Pielęgnowanie ^e	16505	13073	15204	15860	14876	14862	984	<i>Tending^e</i>
w tym:								<i>of which:</i>
upraw ^f	13081	10814	12825	13085	12114	12113	971	<i>crops^f</i>
młodników	3255	1872	2354	2745	2745	2745	.	<i>greenwoods</i>
wprowadzanie podszytów ^g	88	4	–	4	4	4	.	<i>introduction of undergrowth^g</i>
Melioracje	1985	2403	3323	3091	3091	3091	.	<i>Drainage</i>

^a Dane szacunkowe. ^b Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. ^c Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. ^d Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. ^e Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. ^f W lasach prywatnych łącznie z pielęgnowaniem młodników. ^g Sadzenie krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

^a Estimated data. ^b Including renewals protected by tree stands. ^c Agricultural land and wasteland designated for afforestation in land development plan. ^d Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinning. ^e Forest breeding work connected with tending soils and tree stands aged up to 20 years. ^f In private forests including greenwoods tending. ^g Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 28 (243). **POZYSKANIE DREWNA^a**
REMOVALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016				SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	lasy publiczne <i>public forests</i>		lasy prywatne <i>private forests</i>	
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		
O G Ó Ł E M w dam ³	1481,6	1486,5	1897,3	1999,5	1853,3	1853,0	146,2	T O T A L in dam ³
Grubizna	1443,6	1446,6	1842,2	1950,3	1804,0	1803,8	146,2	Timber
Grubizna iglasta	947,0	957,1	1229,5	1317,7	1219,1	1219,0	98,6	Coniferous
w tym drewno:								of which:
wielkowymiarowe	510,2	532,2	669,9	716,4	642,3	642,2	74,1	large-size wood
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	340,4	322,7	421,5	466,0	451,4	451,4	14,5	medium-size wood for industrial uses
Grubizna liściasta	496,6	489,5	612,7	632,6	584,9	584,8	47,6	Non-coniferous
w tym drewno:								of which:
wielkowymiarowe	191,1	151,6	146,5	150,4	127,6	127,6	22,8	large-size wood
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	218,1	242,6	308,1	327,3	316,5	316,5	10,8	medium-size wood for industrial uses
Drewno małowymiarowe^b	38,0	39,9	55,0	49,2	49,2	49,2	–	Slash^b
Do przerobu przemysłowego	1,4	0,5	0,3	0,2	0,2	0,2	–	Slash for industrial uses
Opałowe	36,6	39,4	54,7	49,0	49,0	49,0	–	Slash for fuel
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m ³	256,2	250,6	315,4	333,0	522,6	524,6	60,8	TIMBER PER 100 ha OF FOREST AREAS in m ³

^a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. ^b Wyłącznie w lasach publicznych.
 Uwaga. Dla prezentowanych lat nie pozyskano karpiny.

^a Excluding logging (large timber) from plantings. ^b Exclusively in public forests.
 Note. For presented years the stump wood wasn't gained.

TABL. 29 (244). **ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIŃ**
TREES AND SHRUPS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym na grun- tach prywat- nych <i>of which on private land</i>	
Sadzenie w szt.:						<i>Plantings in units of:</i>
drzew	38307	35232	21615	26662	12281	<i>trees</i>
krzewów	20801	24664	23010	31027	3812	<i>bushes</i>
Pozyskanie drewna (grubizny) ^b w m ³	57718	98210	125021	124845	92166	<i>Removals (timber)^b in m³</i>
grubizna iglasta	3223	15953	22151	25985	19726	<i>coniferous</i>
w tym drewno wielkowmia- rowe ogólnego przeznaczenia	1471	7290	11743	14189	10849	<i>of which large-size general purpose wood</i>
grubizna liściasta	54495	82257	102870	98860	72440	<i>non-coniferous</i>
w tym drewno wielkowmia- rowe ogólnego przeznaczenia	16185	25044	33832	32716	25354	<i>of which large-size general purpose wood</i>

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Dane szacunkowe; nie uwzględniono w danych o ogólnym pozyskaniu drewna (grubizny).

^a As of 31 XII. ^b Estimated data; excluded from data on total removals (timber).

TABL. 30 (245). **POŻARY W LASACH^a**
FOREST FIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Pożary	575	156	637	195	<i>Number of fires</i>
w tym: podpalenia	218	42	164	35	<i>of which: arson</i>
nieostrożność dorosłych ..	327	97	384	119	<i>negligence of adults</i>
Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami w ha	292,3	61,6	315,4	41,9	<i>Area of forest burned in ha</i>
w tym: podpalenia	114,6	24,2	79,2	10,3	<i>of which: arson</i>
nieostrożność dorosłych ..	164,3	31,9	194,7	24,4	<i>negligence of adults</i>
Przeciętna powierzchnia lasu objęta jednym pożarem w ha	0,5	0,4	0,5	0,2	<i>Average forest areas burned by fire in ha</i>

^a Od 2010 r. łącznie z pożarami ugaszonymi bez udziału jednostek straży pożarnej.

Źródło: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej i Instytutu Badawczego Leśnictwa.

^a Since 2010 including fires extinguished without the participation of fire service units.

Source: data of the Main Office of the State Fire Service and the Forest Research Institute.

DZIAŁ XVI PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

W tabl. 3 uwzględniono jednostki i zakłady budżetowe oraz gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych (zaliczone do wyżej wymienionych sekcji), a ponadto dane o produkcji wyrobów dotyczą podmiotów produkujących wyroby przemysłowe niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności sklasyfikowanej według PKD 2007

2. Dane opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów, które opracowano metodą zakładową, tj. według rzeczywistej lokalizacji produkcji, a nie według miejsca siedziby przedsiębiorstwa. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 5 na str. 25.

3. Przedstawione w tabl. 3 wyroby prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług (PKWiU).

W niektórych przypadkach wprowadzono tzw. „pozycje niezgodne” z grupowaniami PKWiU, które stanowią:

- sumę niektórych pozycji PKWiU lub ich części,
- pozycję zbiorczą utworzoną w oparciu o inne niż występujące w PKWiU, kryteria.

Ponadto w niektórych wyrobach zastosowano również skrócone nazwy.

CHAPTER XVI INDUSTRY AND CONSTRUCTION

General notes

Industry

1. Information within the scope of **industry** concerns economic entities included, in accordance with NACE rev. 2, in the sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

In tables 3 were included budgetary entities and establishments and auxiliary units of budgetary entities (included in the above mentioned sections), and data show industrial products manufactured by entities, irrespective of the kind of activity as classified according to NACE rev. 2

2. Data were compiled using **the enterprise method**, excluding information concerning the quantity of production of goods, which were compiled using the company method, i.e. by real location of production, not by the seat of enterprise. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 25.

3. Products in table 3 are presented according to the Polish Classification of Products and Services (PKWiU).

In some cases the so-called inconsistent with PKWiU codes items were introduced. They comprise however:

- the sum of some PKWiU positions or the sum of their parts,
- collective item based on other criteria than the ones which are in PKWiU.

Moreover, abbreviated names were used for some products.

4. Produkcja sprzedana dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 9 na str. 26.

Jako **cenę stałą** w 2016 r. przyjęto ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

5. Dane o przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnym wynagrodzeniu miesięcznym dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) lub stosunku służbowego i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych — na terenie kraju — w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Budownictwo

1. Informacje w dziale dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji „Budownictwo”, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

2. Dane opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika ust. 5 na str. 25.

4. Sold production concerns the total activity of an economic entity, i.e., both industrial and non-industrial production.

Sold production of industry includes:

- 1) *the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;*
- 2) *the value of paid work and services rendered, i.e., both industrial and non-industrial;*
- 3) *lump sum agent fees in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent fees in the case of concluding an agency agreement;*
- 4) *the value of products in the form of settlements in kind;*
- 5) *products designated for increasing the value of own fixed assets.*

*Sold production of industry is presented in basic prices. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 9 on page 26.*

As constant prices in 2016 were adopted 2010 constant prices (2010 average current prices).

5. Data regarding average employment and average monthly wages and salaries concerns hired employees, i.e., persons employed on the basis of a work agreement (labour contract, appointment, promotion or selection) or service relation and includes full-time and part-time paid employees, within the country, calculated as full-time employment.

Construction

1. Information in the chapter concerns activities of economic entities included, in accordance with NACE rev. 2, in the section “Construction”, employing more than 9 persons.

2. Data were compiled using **the enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 25.

3. Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów — wykonane siłami własnymi systemem zleceń przez podmioty budowlane na rzecz obcych zlecających.

4. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytku według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

5. Dane o budynkach oddanych do użytkowania (przez wszystkich inwestorów) dotyczą:

- w zakresie liczby budynków — budynków nowo wybudowanych,
- w zakresie kubatury budynków — budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

6. Dane o przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnym wynagrodzeniu miesięcznym dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) lub stosunku służbowego i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych — na terenie kraju — w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Sales of construction and assembly production concerns activity realized domestically and includes construction works with an investment and a restoration — conservation character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities on the basis of the contracts system for out side clients.

4. The division of construction and assembly production by type of construction as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Construction Objects (PKOB).

5. Data on buildings completed (by all investors) concerns:

- within the scope of the number of buildings — newly built buildings,
- within the scope of the cubic volume of buildings — newly built and expanded buildings (the expanded part only) .

6. Data regarding average employment and average monthly wages and salaries concerns hired employees, i.e., persons employed on the basis of a work agreement (labour contract, appointment, promotion or selection) or service relation and includes full-time and part-time paid employees, within the country, calculated as full-time employment.

Przemysł Industry

TABL. 1 (246). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (ceny bieżące)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016	
	w mln zł		in mln zł	2015=100 (ceny stałe) (constant prices)	
OGÓŁEM TOTAL	15999,4	22631,3	31256,9	32328,2	107,6
w tym: of which:					
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	13433,4	16351,6	22937,2	24218,6	109,3
w tym: of which:					
Produkcja artykułów spożywczych Manufacture of food products	4013,2	5303,2	5999,7	6808,3	116,5
Produkcja napojów Manufacture of beverages	630,1	1188,7	1222,3	1321,1	111,3
Produkcja wyrobów tekstylnych Manufacture of textiles	58,5	40,1	65,2	97,9	148,4
Produkcja odzieży Manufacture of wearing apparel	260,0	209,3	260,6	311,5	111,3
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ Manufacture of leather and related products	82,2	107,1	122,7	140,3	115,8
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ	494,1	526,8	831,3	918,9	113,7
Produkcja papieru i wyrobów z papieru Manufacture of paper and paper products	311,9	418,0	718,2	763,3	103,1
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji Printing and reproduction of recorded media	116,6	246,3	307,9	362,6	120,9
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ Manufacture of pharmaceutical products ^Δ	86,4	120,4	321,9	358,9	116,1
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych Manufacture of other non-metallic mineral products	874,0	610,9	570,3	608,3	113,3
Produkcja metali Manufacture of basic metals	185,6	183,2	541,7	602,8	114,9
Produkcja wyrobów z metali ^Δ Manufacture of metal products ^Δ	548,7	1062,0	1745,2	1694,7	101,1
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	997,3	983,6	1694,3	1589,8	97,7
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ Manufacture of motor vehicles, trailers and semi- trailers	265,2	464,2	1085,5	1504,9	139,5
Produkcja mebli Manufacture of furniture	1370,8	1059,6	1218,3	1318,4	106,3

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2 (247). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES IN ECONOMIC ENTITIES IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł		
OGÓŁEM	15999,4	22631,3	31256,9	32328,2	TOTAL
podmioty o liczbie zatrudnionych:					entities with following number of paid employees:
49 osób i mniej	2007,2	2788,9	3743,4	3877,7	49 persons and less
50-249	4449,9	5504,7	7496,0	7675,6	50-249
250 osób i więcej	9542,4	14337,7	20017,4	20774,9	250 persons and more

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3 (248). **PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH WYROBÓW^a**
PRODUCTION OF MAJOR PRODUCTS^a

WYROBY	2005	2010	2015	2016		PRODUCTS
				ogółem total	udział w produkcji krajowej w % share in domestic production in %	
Produkty uboju ^b wliczane do wydajności poubojowej w tys. t:						Slaughter products ^b included in slaughter capacity in thous. t:
bydła i cieląt	34,3	28,0	14,3	18,2	8,9	cattle and calves
trzody chlewnej	67,4	70,0	73,2	70,1	5,5	pigs
Soki owocowe i warzywne w tys. t	41,4	24,7	100	114	10,5	Fruit and vegetables juice in thous. t
Masło oraz inne tłuszcze otrzymywane z mleka w tys. t	12,3	16,4	18,8	17,6	8,6	Butter and other fats from milk in thous. t
Mleko płynne przetworzone w tys. hl	1006	864	764	773	2,4	Processed liquid milk in thous. hl
Sery podpuszczkowe dojrzewające w tys. t	26,0	26,2	44,1	46,2	14,0	Rennet ripening cheese in thous. t
Ser świeży niedojrzewający i twaróg w tys. t	21,5	20,3	16,4	16,5	3,7	Non-ripening fresh cheese and cottage in thous. t
Mąka pszenna w tys. t	231	286	284	306	12,9	Wheat flour in thous. t
Mąka żytnia w tys. t	14,2	17,8	11,9	11,8	4,7	Rye flour in thous. t
Obuwie z wierzchami wykonanymi ze skóry w tys. par	828	682	510	634	4,6	Footwear with leather uppers in thous. pairs
Tarcica iglasta w dam ³	74,1	83,2	72,2	72,0	1,7	Coniferous sawnwood in dam ³
Tarcica liściasta w dam ³	27,7	20,4	39,7	46,0	8,2	Leafy sawnwood in dam ³
Okna i drzwi, ościeżnice i progi drewniane w tys. m ²	963	532	699	2850	15,0	Wooden windows, doors, window-frames and thresholds in thous. m ²

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Obejmują mięso, tłuszcze, podroby oraz części niejadalne (odpadki); w wadze poubojowej ciepłej.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Including meat, fats, offal animal disposal unfit for human consumption.

TABL. 4 (249). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE^a
 AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016
OGÓŁEM TOTAL	83936	92481	91208	94582
sektor publiczny <i>public sector</i>	25052	17106	9928	9986
sektor prywatny <i>private sector</i>	58884	75376	81280	84596
w tym: <i>of which:</i>				
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	68851	67250	66190	69896
w tym: <i>of which:</i>				
Produkcja artykułów spożywczych <i>Manufacture of food products</i>	18855	19173	17238	18716
Produkcja napojów <i>Manufacture of beverages</i>	975	1103	1325	1357
Produkcja wyrobów tekstylnych <i>Manufacture of food products</i>	626	219	389	389
Produkcja odzieży <i>Manufacture of wearing apparel</i>	6938	3920	3268	3533
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ <i>Manufacture of leather and related products</i>	975	1045	915	997
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>	4048	3536	3569	3888
Produkcja papieru i wyrobów z papieru <i>Manufacture of paper and paper products</i>	1256	1513	1700	1850
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji <i>Printing and reproduction of recorded media</i>	660	776	1006	1232
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ <i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>	573	694	823	794
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych <i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	3425	3080	2682	2750
Produkcja metali <i>Manufacture of basic metals</i>	665	527	771	865
Produkcja wyrobów z metali ^Δ <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	3702	5150	6015	6427
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	6870	5935	6401	6370
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	1190	1235	1474	1606
Produkcja mebli <i>Manufacture of furniture</i>	5314	5487	5760	6157

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (250). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYŚLE^a**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016
	w zł		in zł	
OGÓŁEM	2129,70	3166,22	3868,97	3956,29
TOTAL				
sektor publiczny	2921,71	4010,03	4528,44	4751,10
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	1792,74	2974,68	3788,42	3862,47
<i>private sector</i>				
w tym: <i>of which:</i>				
Przetwórstwo przemysłowe	1868,23	2557,75	3285,47	3416,17
Manufacturing				
w tym: <i>of which:</i>				
Produkcja artykułów spożywczych	1684,45	2312,53	2797,05	2944,06
<i>Manufacture of food products</i>				
Produkcja napojów	2728,50	3572,61	4067,47	4319,00
<i>Manufacture of beverages</i>				
Produkcja wyrobów tekstylnych	1186,42	1721,58	2155,06	2230,16
<i>Manufacture of food products</i>				
Produkcja odzieży	1079,76	1509,03	2025,96	2132,63
<i>Manufacture of wearing apparel</i>				
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	1237,56	1779,15	1984,14	2134,02
<i>Manufacture of leather and related products</i>				
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	1487,17	2155,59	2654,53	2892,37
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>				
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	2014,66	2688,97	3677,03	3744,09
<i>Manufacture of paper and paper products</i>				
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	1594,96	2798,51	2715,27	2750,93
<i>Printing and reproduction of recorded media</i>				
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	2937,90	3826,04	4259,85	4554,78
<i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>				
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2049,34	2586,53	2904,20	2990,26
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>				
Produkcja metali	2046,40	2691,10	4039,22	4109,38
<i>Manufacture of basic metals</i>				
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	1773,97	2468,60	3392,09	3465,72
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>				
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	2175,51	2642,55	3529,74	3684,11
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>				
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	1955,38	3257,54	3745,74	3845,09
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>				
Produkcja mebli	1887,79	2390,12	2933,76	3186,93
<i>Manufacture of furniture</i>				

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

Budownictwo Construction

TABLE 6 (251). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	1347,2	3044,7	2800,6	2498,8	100,0	TOTAL
Budowa budynków ^Δ	430,4	1252,0	880,8	767,3	30,7	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	598,3	1173,5	1109,7	953,0	38,1	Civil engineering
Roboty budowlane specjalistyczne	318,5	619,2	810,2	778,6	31,2	Specialised construction activities

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa lubelskiego, siłami własnymi bez podwykonawców. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the lubelskie voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABLE 7 (252). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Roboty o charakterze inwestycyjnym	Roboty o charakterze remontowym	SPECIFICATION	
		Works with an investment character	Works with a renovation (restoration) character		
w mln zł in mln zł					
OGÓŁEM	2005	1347,2	970,5	376,7	TOTAL
	2010	3044,7	1951,8	1092,8	
	2015	2800,6	2151,2	649,4	
	2016	2498,8	1987,7	511,2	
Budynki		1322,6	1128,9	193,7	Buildings
Budynki mieszkalne		508,9	466,3	42,5	Residential buildings
budynki mieszkalne jednorodzinne ..		45,5	34,1	11,4	one-dwelling buildings
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkańciowe		450,1	422,1	28,1	two- and more dwelling buildings
budynki zbiorowego zamieszkania ..		13,3	10,2	3,1	residences for communities

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa lubelskiego, siłami własnymi bez podwykonawców. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the lubelskie voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 7 (252). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (dok.)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE
OF CONSTRUCTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Roboty o charakterze inwestycyjnym	Roboty o charakterze remontowym	SPECIFICATION
	<i>Total</i>	<i>Works with an investment character</i>	<i>Works with a renovation (restoration) character</i>	
w mln zł in mln zł				
Budynki (dok.)				Buildings (cont.)
Budynki niemieszkalne	813,7	662,6	151,1	<i>Non-residential buildings</i>
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	17,7	14,3	3,4	<i>hotels and similar buildings</i>
budynki biurowe	78,0	67,6	10,4	<i>office buildings</i>
budynki handlowo-usługowe	179,8	109,2	70,6	<i>wholesale and retail trade buildings</i>
budynki transportu i łączności	4,3	2,8	1,5	<i>traffic and communication buildings</i>
budynki przemysłowe i magazynowe	382,5	337,2	45,3	<i>industrial buildings and warehouses</i>
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	121,0	105,5	15,6	<i>public entertainment, education, hospital or institutional care buildings</i>
pozostałe budynki niemieszkalne	30,4	26,1	4,3	<i>other non-residential buildings</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej ...	1176,2	858,8	317,5	Civil engineering works
w tym:				<i>of wich:</i>
Infrastruktura transportu	645,9	370,5	275,4	<i>Transport infrastructures</i>
w tym:				<i>of wich:</i>
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	570,1	311,4	258,7	<i>highways, streets and roads</i>
mosty, wiadukty, estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	5,4	4,9	0,5	<i>bridges, elevated highways, tunnels and subways</i>
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne	394,7	358,7	36,0	<i>Pipelines, communication and electricity lines</i>
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	201,4	189,0	12,5	<i>long-distance pipelines, communication and electricity power lines</i>
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	193,2	169,7	23,5	<i>local pipelines and cables</i>
w tym oczyszczalnie wód i ścieków	12,3	6,3	6,0	<i>of which waste water and water treatment plants</i>

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa lubelskiego, siłami własnymi bez podwykonawców. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the lubelskie voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 8 (253). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a**
BUILDINGS COMPLETED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Budynki^b	3941	4428	5225	5172	Buildings^b
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	3160	3403	3651	3831	<i>of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
miasta	1631	1326	1238	1364	<i>urban areas</i>
wieś	2310	3102	3987	3808	<i>rural areas</i>
W tym budynki indywidualne ^d	3715	4146	4807	4827	<i>Of which private buildings^d</i>
miasta	1468	1146	992	1111	<i>urban areas</i>
wieś	2247	3000	3815	3716	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	3084	3330	3551	3675	<i>one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
niemieszkalne	630	815	1161	1063	<i>non-residential</i>
w tym gospodarstw rolnych ...	255	396	672	611	<i>of which farm buildings</i>
Kubatura^e w dam³	5252,1	6004,9	9174,1	7548,9	Cubic volume^e in dam³
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	2875,1	2980,2	3339,2	3682,0	<i>of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
miasta	2978,2	2818,7	4830,0	3872,0	<i>urban areas</i>
wieś	2273,9	3186,2	4344,1	3676,9	<i>rural areas</i>
W tym budynki indywidualne ^d	3364,2	3614,6	4500,6	4339,2	<i>Of which private buildings^d</i>
miasta	1450,2	1118,4	1128,0	1180,5	<i>urban areas</i>
wieś	1914,0	2496,2	3372,6	3158,8	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	2291,8	2365,4	2722,1	2824,7	<i>one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
niemieszkalne	1061,7	1246,5	1746,5	1473,6	<i>non-residential</i>
w tym gospodarstw rolnych ...	320,3	464,7	1043,7	906,6	<i>of which farm buildings</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 315. ^b Nowo wybudowane. ^c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). ^d Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem. ^e Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

^a See general notes, item 5 on page 315. ^b Newly built. ^c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). ^d Realized by natural persons, foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent. ^e Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (254). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW**
BUILDING COMPLETED^a BY TYPE OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
BUDYNKI^b BUILDINGS^b					
Budynki mieszkalne	3161	3404	3749	3920	Residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniaowe ^c	3160	3403	3651	3831	<i>One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings^c</i>
w tym jednorodzinne	3064	3318	3538	3681	<i>of which one-dwelling buildings</i>
Budynki zbiorowego zamieszkania	1	1	3	1	<i>Residences for communities</i>
Budynki niemieszkalne	780	1024	1476	1252	Non-residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	10	17	42	17	<i>Hotels and similar buildings</i>
Budynki biurowe	11	20	35	19	<i>Office buildings</i>
Budynki handlowo-usługowe	189	182	217	118	<i>Wholesale and retail trade buildings</i>
Budynki łączności, dworców i terminali	–	2	11	10	<i>Communication buildings, stations, terminals and associated buildings</i>
Budynki garaży	126	194	244	234	<i>Garage buildings</i>
Budynki przemysłowe	38	33	63	52	<i>Industrial buildings</i>
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	91	95	112	92	<i>Reservoirs, silos and warehouses</i>
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	8	26	14	6	<i>Public entertainment buildings, museums and libraries</i>
Budynki szkół i instytucji badawczych	21	7	9	7	<i>School, university and research buildings</i>
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	13	7	11	9	<i>Hospital or institutional care buildings</i>
Budynki kultury fizycznej	11	25	14	3	<i>Sport halls</i>
Budynki gospodarstw rolnych	259	402	685	616	<i>Non-residential farm buildings</i>
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	2	2	7	6	<i>Buildings used as places of worship and for religious activities</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 315. ^b Nowo wybudowane. ^c Bez domów letnich i domków wycieczkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych).

^a See general notes, item 5 on page 315. ^b Newly built. ^c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings).

TABL. 9 (254). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW (dok.)**
BUILDING COMPLETED^a BY TYPE OF BUILDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
KUBATURA ^b w dam ³ CUBIC VOLUME ^b in dam ³					
Budynki mieszkalne	2886,8	2993,8	3385,3	3723,6	Residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkania ^c	2875,1	2980,2	3339,2	3682,0	<i>One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings^c</i>
w tym jednorodzinne	2239,0	2230,5	2498,7	2639,2	<i>of which one-dwelling buildings</i>
Budynki zbiorowego zamieszkania	11,7	13,6	16,8	10,5	<i>Residences for communities</i>
Budynki niemieszkalne	2365,4	3011,1	5788,8	3825,3	Non-residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	21,7	98,7	132,1	108,3	<i>Hotels and similar buildings</i>
Budynki biurowe	42,3	151,2	290,1	96,5	<i>Office buildings</i>
Budynki handlowo-usługowe	551,1	635,8	1490,2	433,2	<i>Wholesale and retail trade buildings</i>
Budynki łączności, dworców i terminali	–	15,2	16,2	11,2	<i>Communication buildings, stations, terminals and associated buildings</i>
Budynki garaży	50,1	46,1	130,1	69,0	<i>Garage buildings</i>
Budynki przemysłowe	487,1	459,8	755,0	1268,8	<i>Industrial buildings</i>
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	340,5	680,9	1116,3	630,8	<i>Reservoirs, silos and warehouses</i>
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	32,5	91,8	205,5	17,3	<i>Public entertainment buildings, museums and libraries</i>
Budynki szkół i instytucji badawczych	246,7	163,5	152,7	103,4	<i>School, university and research buildings</i>
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	147,0	38,0	158,3	60,6	<i>Hospital or institutional care buildings</i>
Budynki kultury fizycznej	84,3	144,3	190,6	69,4	<i>Sport halls</i>
Budynki gospodarstw rolnych	325,3	472,1	1123,0	926,2	<i>Non-residential farm buildings</i>
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	29,7	2,9	23,7	13,6	<i>Buildings used as places of worship and for religious activities</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 315. ^b Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy). ^c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych).

^a See general notes, item 5 on page 315. ^b Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion). ^c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings).

TABL. 10 (255). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W BUDOWNICTWIE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN CONSTRUCTION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Przeciętne zatrudnienie	13121	18846	14680	15330	Average paid employment
sektor publiczny	1225	224	128	125	public sector
sektor prywatny	11896	18622	14552	15205	private sector
Budowa budynków ^Δ	4614	7512	4559	4553	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii ładowej i wodnej ^Δ	5433	6467	5525	6070	Civil engineering
Roboty budowlane specjalistyczne	3074	4868	4595	4707	Specialised construction activities
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	1900,49	2637,02	3189,29	3293,39	Average monthly gross wages and salaries in zł
sektor publiczny	2024,48	2357,07	2695,83	2977,87	public sector
sektor prywatny	1887,72	2640,39	3193,63	3295,99	private sector
Budowa budynków ^Δ	1637,03	2335,77	2745,04	2773,23	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii ładowej i wodnej ^Δ	2212,63	3002,99	3712,48	3896,31	Civil engineering
Roboty budowlane specjalistyczne	1744,25	2615,15	3001,68	3019,04	Specialised construction activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

DZIAŁ XVII
TRANSPORT.
TELEKOMUNIKACJA

Uwagi ogólne

Transport

1. Dane dotyczące ogólnej długości **linii kolejowych eksploatowanych** w dniu 31 XII ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. **Linia kolejowa** jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

2. Do **dróg krajowych** zalicza się:

- autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- drogi międzynarodowe,
- drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i towarowy,
- drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich,
- drogi o znaczeniu obronnym.

Do **dróg wojewódzkich** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

Do **dróg powiatowych** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do **dróg gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

CHAPTER XVII
TRANSPORT.
TELECOMMUNICATIONS

General notes

Transport

1. Data concerning the total length of **railway lines operated** on 31 XII was established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and wide gauge railway lines (data concerning the length of these lines is given in terms of standard gauge lines) operating on that day. **The railway line** is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).

2. **National roads** include:

- motorways and expressways as well as roads which are designated to become motorways and expressways,
- international roads,
- roads which are other links ensuring the efficiency of the national road network,
- approach roads to generally accessible border crossings servicing international passenger and freight traffic,
- roads which are an alternative to toll motorways,
- roads which are bypasses around large urban agglomerations,
- roads with a military significance.

Voivodship roads include roads other than those presented above, which are links between cities, have a large significance for the voivodship and roads with a military significance not included among national roads.

Powiat roads include roads other than those mentioned above, which link powiat capital cities with gmina capital cities and gmina capital cities with other such cities.

Gmina roads include roads with a local significance not included in the other categories, which supplement the network of roads servicing local needs, excluding internal roads.

Do **dróg miejskich** zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

Do **dróg zamiejskich** zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnymi miast.

3. Za 2005 r. informacje o **pojazdach samochodowych i ciągnikach** zarejestrowanych według stanu w dniu 31 XII prezentowane są na podstawie danych organów rejestrujących pojazdy (tj. starostw powiatowych) ujętych w systemie „Pojazd”, od 2010 r. według centralnej ewidencji pojazdów (CEPiK) prowadzonej przez Ministerstwo Cyfryzacji (do 26 XI 2015 r. – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych). Dane nie obejmują pojazdów wyrejestrowanych, a do 2010 r. – również pojazdów posiadających pozwolenie czasowe wydawane w końcu danego roku

4. **Linia autobusowa** jest stałym połączeniem drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według określonego rozkładu.

Długość linii autobusowej jest to długość trasy w km pomiędzy dwiema krańcowymi miejscowościami niezależnie od ilości kursów autobusów odbywających się na tej linii.

5. **Transport samochodowy zarobkowy** obejmuje podmioty w których usługi transportu samochodowego stanowią podstawową działalność gospodarczą, z tym że dane o przewozach pasażerów nie obejmują przewozów taborem komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).

6. Informacje o **komunikacji miejskiej naziemnej** dotyczą **komunikacji autobusowej, tramwajowej i trolejbusowej** i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, publicznych i prywatnych. W danych o komunikacji autobusowej uwzględniono również autobusy pospieszne i mikrobusy oraz obsługę ruchu podmiejskiego i międzymiastowego; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw prowadzących głównie komunikację zamiejską, a świadczących również usługi komunikacji miejskiej w niektórych miastach oraz linii komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych i trolejbusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

Municipal roads include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.

Non-municipal roads include roads located outside the administrative boundaries of cities.

3. For 2005, data on **road motor vehicles and tractors** registered as of 31 XII presented according to on the base of data of the registering bodies (i.e. powiat starosta offices) containing in “Pojazd” system, while since 2010 – according to central vehicle register maintained by the Ministry of Digital Affairs (until 26 XI 2015 – Ministry of Interior). Data does not include vehicles being devoid of car registration, and up to 2010 – also vehicles having temporary permission given by the ending of reference year.

4. **A bus line** is a permanent road link between two terminal locations as well as between selected intermediate locations which involves using one or several buses travelling between these locations on a regular basis according to a defined schedule.

The length of a bus line is the length of the route in km between the two terminal locations regardless of the number of trips made by buses on that line.

5. **Hire or reward road transport** includes entities in which road transport services comprise the basis economic activity but data regarding transport of passengers do not include transport by urban road transport fleet (of which taxis).

6. Information regarding **urban ground transport** concerns **bus, tram and trolley bus communication** and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies. In the data regarding bus service, express buses and minibuses as well as suburban and inter-city service have been also included; data do not include the activity of enterprises operating mainly in the scope of non-urban transport, but rendering also the services in the scope of urban transport in some cities as well as transport lines exclusively servicing work places.

Transport line is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles designated with the same number or letter. The length of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus, tram and trolley-bus lines over which vehicles designated with separate numbers or letters travel.

7. Dane o **wypadkach drogowych** obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Telekomunikacja

1. **Telefoniczne łącza główne** obejmują standardowe łącza główne oraz łącza w dostępnym ISDN, tj. telefoniczną sieć cyfrową z integracją usług umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci dla transmisji głosu, obrazu, faksów, danych.

7. *Data regarding road traffic accidents cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.*

A road traffic accident fatality is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

A road traffic accident injury is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.

Telecommunications

1. *Telephone main line includes standard main line and accessible ISDN (Integrated Services Digital Network), i.e., a digital phone network with integrated services making it possible to use the same network to transfer voice, image, fax and data.*

Transport

Transport

TABL. 1 (256). **LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE^a**

Stan w dniu 31 XII
RAILWAY LINES OPERATED^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w km		in km		
OGÓŁEM^b	1071	1039	1042	1046	TOTAL^b
Normalnotorowe	1021	1039	1042	1046	Standard gauge
w tym zelektryfikowane	410	409	416	416	of which electrified
jednotorowe	644	662	662	666	single track
dwa i więcej torowe	377	377	380	380	double and more tracks
Wąskotorowe	50	–	–	–	Narrow gauge
Na 100 km² powierzchni ogólnej	4,3	4,1	4,1	4,2	Per 100 km² of total area

^a Dane dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów, będących zarządcami sieci kolejowej. ^b Łącznie z szerokotorowymi.

^a Data concern PKP network and other entities managing railway network.. ^b Including wide gauge.

TABL. 2 (257). **DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI**

Stan w dniu 31 XII
HARD SURFACE PUBLIC ROADS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym o na- wierzchni ulepszonej of which improved	
w km in km						
OGÓŁEM	18158,3	20217,1	21581,4	21949,8	20797,3	TOTAL
miejskie	2102,9	2435,8	2569,4	2603,7	2561,3	urban
zamiejskie	16055,4	17781,3	19012,0	19346,1	18236,0	out-of-town
Krajowe	1059,5	1058,2	1085,8	1090,6	1090,3	Domestic
miejskie	205,2	192,8	189,8	195,3	195,0	urban
zamiejskie	854,3	865,4	896,0	895,3	895,3	out-of-town
Wojewódzkie	2214,2	2208,1	2239,2	2252,0	2251,4	Voivodship
miejskie	223,9	230,7	239,5	241,2	241,2	urban
zamiejskie	1990,3	1977,4	1999,7	2010,8	2010,2	out-of-town
Powiatowe	9186,6	9261,9	9271,9	9282,0	9236,8	Powiat
miejskie	686,5	701,3	703,7	715,4	713,0	urban
zamiejskie	8500,1	8560,6	8568,2	8566,6	8523,8	out-of-town
Gminne	5698,0	7688,9	8984,5	9325,2	8218,8	Gmina
miejskie	987,3	1311,0	1436,4	1451,8	1412,1	urban
zamiejskie	4710,7	6377,9	7548,1	7873,4	6806,7	out-of-town

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate of Domestic Roads and Motorways.

TABL. 3 (258). POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE^a
 Stan w dniu 31 XII
REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	976130	1322252	1576418	1646850	TOTAL
w tym:					of which:
Samochody osobowe	642550	905627	1100685	1156110	Passenger cars
Autobusy	5188	6198	6793	6985	Buses
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe ^b	109740	145217	170771	176975	Lorries and road tractors ^b
Ciągniki balastowe i rolnicze	160626	191768	207889	211462	Ballast and agricultural tractors
Motocykle	52611	65870	81065	85625	Motorcycles

^a Patrz uwagi ogólne, ust 3 na str. 327. ^b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.

^a See general notes, item 3 on page 327. ^b Including vans.

TABL. 4 (259). LINIE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ^a
 Stan w dniu 31 XII
REGULAR BUS COMMUNICATION LINES^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Krajowe:					National:
liczba	2734	1652	1172	984	number
długość w km	154496	93689	66024	54324	length in km
dalekobieżne:					long distance:
liczba	111	64	50	37	number
długość w km	36979	20685	17523	12999	length in km
regionalne:					regional:
liczba	648	356	263	236	number
długość w km	50287	29440	17814	15978	length in km
podmiejskie:					suburban:
liczba	1972	1231	857	709	number
długość w km	67191	43558	30667	25327	length in km
miejskie:					urban:
liczba	3	1	2	2	number
długość w km	39	6	20	20	length in km
Międzynarodowe:					International:
liczba	39	73	10	7	number
długość w km	78076	171269	8544	10896	length in km

^a Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzące regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

^a Enterprises employing more than 9 persons, providing regular national and international traffic; excluding urban transport services.

TABL. 5 (260). **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY^a**
HIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Komunikacja krajowa					Domestic communication
Przewozy ładunków w tys. t	2622,7	3503,0	4964,6	5210,8	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	96	159	132	170	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób	53813	29118	22701	20482	Transport of passengers ^b in thous
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	28	30	35	33	Average transport distance per passenger in km
Komunikacja międzynarodowa					International communication
Przewozy ładunków w tys. t	884,1	1572,4	2541,9	2783,8	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	1403	992	1048	1069	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób	168	138	105	75	Transport of passengers ^b in thous
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	1788	1664	2390	2343	Average transport distance per passenger in km

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. ^b Bez przewozów taborem komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).

^a Data concerns enterprises employing more than 9 persons. ^b Excluding transports by urban road transport fleet (of which by taxis).

TABL. 6 (261). **KOMUNIKACJA MIEJSKA^a**

Stan w dniu 31 XII
URBAN TRANSPORT^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Sieć komunikacyjna – linie w km	1718	2138	2249	Transport network – lines in km
autobusowe	1637	2012	2088	bus
trolejbusowe	81	126	161	trolleybus
Tabor:				Fleet of:
autobusy: w szt.	379	401	456	buses: in units
liczba miejsc w tys.	36,8	41,5	48,3	number of seats in thous.
trolejbusy: w szt.	58	109	109	trolleybus: in units
liczba miejsc w tys.	6,2	9,5	9,5	number of seats in thous.
Przewozy pasażerów ^b (w ciągu roku) w mln	98,9	143,5	142,1	Transport of passengers ^b (during the year) in mln:

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Dane szacunkowe.

^a Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons. ^b Estimated data.

TABL. 7 (262). **WYPADKI DROGOWE^a**
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Wypadki	2446	1820	1252	1262	Accidents
Na 10 tys. pojazdów silnikowych ^b	25	14	8	8	Per 10 thous. registered motor vehicles ^b
Ofiary wypadków	3482	2544	1624	1662	Road traffic casualties
Śmiertelne	322	256	188	178	Fatalities
na 100 tys. ludności	14,8	11,7	8,8	8,3	per 100 thous. population
Ranni	3160	2288	1436	1484	Injured
na 100 tys. ludności	144,8	104,9	67,0	69,5	per 100 thous. population

^a Zarejestrowane przez Policję. ^b Pojazdy według stanu w dniu 31 XII; patrz uwagi ogólne, ust 3 na str. 327.
Źródło: dane Komendy Głównej Policji

^a Registered by the Police. ^b Vehicles as of 31 XII; see general notes, item 3 on page 327.
Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 8 (263). **WYPADKI DROGOWE^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYN I RODZAJÓW POJAZDÓW**
ROAD ACCIDENTS^a BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
Wypadki	1252	1262	Accidents
Z winy kierujących pojazdami	1065	1105	Guilt of drivers
w tym:			of which:
niedostosowanie prędkości do warunków ruchu ..	290	305	inappropriate speed for road conditions
nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu ...	260	249	non-compliance with vehicle right of way
nieprawidłowe wyprzedzanie	61	48	incorrectly overtaking
nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego ...	151	145	incorrectly behaviour towards the pedestrian
niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami	61	82	not keeping a safe distance between vehicles
Z winy pieszych	116	108	Guilt of pedestrians
w tym nieostrożne wejście na jezdnię	67	66	of which carelessly entering to the roadway
Pozostałe ^b	71	49	Others ^b
Pojazdy kierujących będących sprawcami wypadków	1065	1105	Vehicles of drivers being accident culprits
Samochody osobowe	795	826	Passenger cars
Motocykle	42	51	Motorcycles
Rowery	80	81	Bicycles
Motorowery	45	30	Motor-bicycles
Samochody ciężarowe	68	88	Lorries
Inne pojazdy ^c	35	29	Other vehicles ^c
Wypadki z udziałem nietrzeźwych użytkowników dróg	173	103	Accidents involving intoxicated road users
w tym spowodowane przez nietrzeźwych:			of which caused by intoxicated:
Kierujących	89	78	Drivers
samochodami osobowymi	65	55	of passenger cars
motocyklami	7	7	of motorcycles
rowerami	10	7	of bicycles
motorowalami	3	5	of mopeds
samochodami ciężarowymi	1	2	of lorries
innymi pojazdami	3	2	of other vehicles
Pieszycy	28	25	Pedestrians

^a Zarejestrowanych przez Policję. ^b Dane obejmują winę pasażerów, współwinę uczestników ruchu oraz inne przyczyny. ^c Łącznie z pojazdami nieustalonymi.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police. ^b Data include guilt of passengers, complicity of traffic participants and other reasons. ^c Including unidentified vehicles.

Source: data of the National Police Headquarters.

Telekomunikacja Telecommunications

TABL. 9 (264). **ABONENCI TELEFONICZNI I APARATY TELEFONICZNE^a**

Stan w dniu 31 XII

FIXED SUBSCRIBERS AND TELEPHONE SETS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Telefoniczne łącza główne w tys.	616,5	383,4	232,5	219,1	<i>Telephone main line in thous.</i>
w tym abonenci prywatni ^b	455,8	290,8	179,7	166,9	<i>of which private subscribers^b</i>
miasta	407,6	251,9	153,1	147,2	<i>urban areas</i>
w tym abonenci prywatni ^b	266,5	177,7	109,1	95,2	<i>of which private subscribers^b</i>
wieś	208,9	131,6	79,4	71,9	<i>rural areas</i>
w tym abonenci prywatni ^b	189,3	113,1	70,5	71,6	<i>of which private subscribers^b</i>
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii przewodowej) ..	549,9	342,9	209,3	196,6	<i>of which standard main line (fixed line telephone subscribers)</i>
miasta	348,9	216,3	132,3	126,9	<i>urban areas</i>
wieś	201,0	126,6	77,0	69,7	<i>rural areas</i>
Aparaty telefoniczne publiczne samo- inkasujące	4089	2414	428	268	<i>Public pay telephones</i>
miasta	2855	1236	256	161	<i>urban areas</i>
wieś	1234	1178	172	107	<i>rural areas</i>

^a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^b Posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.

^a Data concerns operators of public telecommunication network. ^b Possessing telephones installed in private dwellings.

DZIAŁ XVIII

HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których przeważającym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:

- punktach sprzedaży detalicznej,
- hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;

2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj.: urzędом, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów-rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP).

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy mineralne lub chemiczne), materiały budowlane itp.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność, napoje alkoholowe i towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

CHAPTER XVIII

TRADE AND CATERING

General notes

1. Information in this chapter concerns all entities of the national economy conducting trade or catering activity.

Trade enterprises are understood as economic entities, the principal activity of which is the sale of commodities, classified in accordance with NACE rev. 2 in the section "Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles".

2. Data regarding the **retail sale** include:

1) the sale of consumer and non-consumer goods at:

- retail sales outlets,
- wholesalers as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual needs of the purchaser;

2) the sale of commercial consumer goods as well as catering products in catering establishments.

The sale of goods both for the general public as well as for collective consumers, i.e., government offices, institutions, nurseries, nurseries schools etc. are included in the value of retail sales. Not included, however, is marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g., sales of agricultural products conducted by farmer-producers, sales at automobile markets).

Data concerning retail sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP).

3. The division of commodities into **consumer and non-consumer** goods has been done on the basis: non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. In particular, goods designated for agricultural production (e.g., agricultural machinery, tools and equipment, seeds, animal feeding-stuffs, plant protection chemicals, mineral or chemical fertilizers), building materials, etc., were included in non-consumer goods.

The division of consumer goods into food, alcoholic beverages and non-foodstuff goods has been done by estimation.

4. Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonerzy), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

5. Podziału **sklepów według form organizacyjnych** dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do **pozostałych sklepów** zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

Podziału sklepów dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji sklepu.

Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

6. Do **placówek gastronomicznych** zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowywanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym.

4. *Data regarding the **wholesale of commodities** include sales from warehouses own or used, in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale also includes the value of sale realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sale realized by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, by-passing the warehouses which realize the delivery.*

5. *The division of **stores by organizational forms** was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.*

***Department stores and trade stores** are stores with multiple departments, selling a broad and universal assortment, primarily non-foodstuff goods, with a sales floor area of 2000 m² and more for department stores and from 600 to 1999 m² for trade stores.*

***Supermarkets** are stores with a sales floor from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.*

***Hipermarkets** are stores with a sales floor above 2500 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.*

***Grocery stores** are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption, with a sales floor from 120 to 399 m².*

***Specialized stores** are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods, etc.).*

***Other stores** include stores with a sales floor up to 119 m².*

The division of shops was made on the basis of the actual location of a shop.

Shops include public pharmacies.

6. ***Catering establishments** include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and take-out consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than six months in a calendar year.*

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

7. Dane o działalności handlowej, w tym informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dane dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek. Dane o sprzedaży hurtowej, działalności gastronomicznej i magazynach handlowych dotyczą wyłącznie jednostek o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

8. Magazyny handlowe (hurtu i rozdzielcze detalu) są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów.

9. Targowiska są to wyodrębnione tereny i budowle (place, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazaary).

Za **targowiska sezonowe** uznano te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

Mobile retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

7. Data regarding trade activity, including information about shops and petrol stations are compiled based of reporting. For entities employing up to 9 persons, the data have been generalized on the basis of the results of sample survey conducted on a 5% sample of these entities. Data regarding wholesale, catering activity and trade warehouses concern exclusively entities employing more than 9 persons.

8. Trade warehouses (wholesale and retail distribution) are organizational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing up commodities, occupying separate storage space, equipped with the technical and organizational means as well as with the personnel to service these means and, in addition, registrating the amount and the changes in stocks.

9. Marketplaces are specific areas and structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or weekly (bazaars).

Seasonal marketplaces are those squares and streets where trade outlets conduct activity for a period of 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g., holiday demand) and this activity is repeated in successive seasons.

TABL. 1 (265). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)**
RETAIL SALES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM w mln zł	17620,8	19188,7	24382,5	23606,3	TOTAL in mln zł
W tym w przedsiębiorstwach handlowych ^a :					Of which in trade enterprises ^a :
w mln zł	2866,0	5055,0	6100,9	6494,1	in mln zł
w %	16,3	26,3	25,0	27,5	in %
NA 1 MIESZKAŃCA w zł	8075	8796	11377	11053	PER CAPITA in zł

^a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a Trade enterprises employing more than 49 persons.

TABL. 2 (266). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG GRUP ^a (ceny bieżące)**
RETAIL SALES BY GRUPS ^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

W MILIONACH ZŁOTYCH
 IN MILLION ZLOTYS

OGÓŁEM	7125,8	10120,1	12418,7	12929,5	TOTAL
---------------------	---------------	----------------	----------------	----------------	--------------

W ODSETKACH
 IN PERCENT

OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Towary konsumpcyjne	69,0	76,8	87,1	87,7	Consumer goods
żywność i napoje bezalkoholowe .	29,4	33,9	37,3	36,7	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe	4,5	4,7	4,7	5,1	alcoholic beverages
towary nieżywnościowe	35,1	38,2	45,1	45,9	non-foodstuffs
Towary niekonsumpcyjne	31,0	23,2	12,9	12,3	Non-consumer goods

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern enterprises conducting trade activity (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

TABL. 3 (267). **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH^a**
(ceny bieżące)
WHOLESALE IN TRADE ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS					
OGÓŁEM	9177,3	18743,4	21068,2	21716,9	TOTAL
W ODSETKACH IN PERCENT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Żywność i napoje bezalkoholowe ..	20,9	33,9	17,5	19,2	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe	5,5	6,4	1,3	1,2	Alcoholic beverages
Towary nieżywnościowe ^b	73,6	59,7	81,2	79,6	Non-foodstuffs goods ^b

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons. ^b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4 (268). **SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW^a**
Stan w dniu 31 XII
SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORM AND PETROL STATIONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Sklepy	22090	16496	19372	18406	Shops
Domy towarowe	5	3	2	2	Department stores
Domy handlowe	32	21	16	14	Trade stores
Supermarkety	147	213	313	314	Supermarkets
Hipermarkety	10	22	27	26	Hipermarkets
Sklepy powszechne	373	355	351	345	General shops
Sklepy wyspecjalizowane	916	1393	1871	1945	Specialized shops
Pozostałe sklepy ^b	20607	14489	16792	15760	Other shops ^b
Stacje paliw	704	785	615	578	Petrol stations

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 336; według lokalizacji sklepu/stacji paliw. ^b Ujęto również sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

^a See general notes, item 7 on page 336; according to location of shop/petrol station. ^b Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

TABL. 5 (269). **GASTRONOMIA^a**
CATERING^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII)	584	509	507	615	Number of catering establishments (as of 31 XII)
w tym restauracje	98	123	189	249	of which restaurants
Sprzedaż z działalności gastro- nomicznej (ceny bieżące) w tys. zł	169743	254810	364589	456807	Sales from catering activi-ty (current prices) in thous. zł
w tym:					of which:
z produkcji gastronomicznej	119140	203436	284463	366147	from catering production
ze sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych	28003	28201	44711	49264	from the sale of alcoholic beverages and tobacco

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6 (270). **MAGAZYNY HANDLOWE^a**
 Stan w dniu 31 XII
TRADE WAREHOUSES^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2012	2015	SPECIFICATION
Magazyny zamknięte:				<i>Secured warehouses:</i>
liczba	1229	1070	1030	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ² .	621,4	1144,1	985,0	<i>storage space in thous. m²</i>
Magazyny zadaszone:				<i>Roofed warehouses:</i>
liczba	106	164	185	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ² .	25,2	68,4	148,2	<i>storage space in thous. m²</i>
Place składowe:				<i>Storage sites:</i>
liczba	194	220	209	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ² .	290,1	470,8	789,2	<i>storage space in thous. m²</i>
Silosy i zbiorniki:				<i>Siloes and reservoirs:</i>
liczba	409	302	395	<i>number</i>
pojemność w dam ³	36,7	146,9	590,0	<i>capacity in dam³</i>

^a Hurtu i rozdzielcze detalu; dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. U w a g a. Od 2006 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.

^a Wholesale and retail distribution; data concern enterprises employing more than 9 persons. N o t e. Since 2006 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 7 (271). **TARGOWISKA**
 Stan w dniu 31 XII
MARKETPLACES
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					<i>Permanent marketplaces:</i>
liczba	187	191	187	184	<i>number</i>
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	166	166	181	178	<i>of which with predominance of small-retail sales</i>
powierzchnia w tys. m ²	1066,0	1101,0	1131,3	1096,8	<i>area in thous. m²</i>
w tym sprzedażowa	720,4	747,5	760,6	784,6	<i>of which sales area</i>
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej	5645	5401	4581	4603	<i>permanent small-retail sales outlets</i>
w tym na targowiskach czynnych codziennie	4068	3774	2613	2592	<i>of which at marketplaces opened daily</i>
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku)	53	57	120	251	<i>Seasonal marketplaces^a (during the year)</i>
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	12479,5	11232,5	10035,8	8519,3	<i>Annual receipts from marketplace fees in thous. zł</i>

^a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.

^a Number of marketplaces or places located on streets and squares open periodically.

DZIAŁ XIX

FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

Uwagi ogólne

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz.U. 2016 r. poz. 1047, z późniejszymi zmianami).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują podmiotów prowadzących działalność bankową, maklerską, ubezpieczeniową oraz towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, a także samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
- 2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku;
- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z wynajmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;

CHAPTER XIX

FINANCES OF ENTERPRISES

General notes

1. The financial results of enterprises are adjusted to the Accounting Act dated 29 IX 1994 (unified text Journal of Laws 2016 item 1047, with later amendments).

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, brokerage houses, insurance companies, investment and pension societies, national investment funds, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in agriculture.

2. Revenues from total activity (sums received and due) include:

- 1) net sales revenues of products (goods and services), including subsidies on products;
- 2) net sales revenues of goods and materials, including sums due from the sale of re-use packages;
- 3) other operating revenues, i.e., revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, income from social activities, income from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;

4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

3. Koszty uzyskania przychodów z całości kształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów (wrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- 3) pozostałe koszty operacyjne, do których zalicza się: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;
- 4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży: produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach

4) *financial revenues, i.e., revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on time deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.*

3. Costs of obtaining revenues from total activity include:

- 1) *the cost of products sold (goods and services), i.e., the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;*
- 2) *the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;*
- 3) *other operating costs, to which the following are included: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e., surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future certain liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge;*
- 4) *financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment, the surplus of foreign exchange losses over gains.*

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of: products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices taking

sprzedaży z uwzględnieniem opustów w postaci rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Wynik zdarzeń nadzwyczajnych (zyski i straty nadzwyczajne) to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi.

W 2016 r. wszelkie skutki zdarzeń, które do tychczas wpływały na zyski i straty nadzwyczajne, są zaliczane odpowiednio do pozostałych przychodów operacyjnych i pozostałych kosztów operacyjnych.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik finansowy na działalności gospodarczej, do 2015 r. korygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, a do 2009 r. również inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanych ulg. Obejmuje on:

- część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,
- część odroczoną, tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego (w związku z przejściowymi różnicami między wynikiem finansowym brutto a podstawą opodatkowania, wynikającymi z odmienności momentu ujęcia przychodu i kosztu zgodnie z przepisami o rachunkowości a przepisami podatkowymi) na koniec i początek okresu sprawozdawczego.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

11. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl.

into account discounts in the form of rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. The financial result on economic activity is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.

6. Result on extraordinary events (extraordinary profits and losses) are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity, and not connected with general risk of activity, and in particular, the result of coincidental events.

In 2016 all economic effects of the events which previously affected the extraordinary profits and losses are classified as other operating revenues or other operating costs, respectively.

7. The gross financial result (profit or loss) is the financial result on economic activity, until 2015 corrected by result on extraordinary events.

8. Obligatory encumbrances of gross financial result include income tax on legal and natural persons as well as until 2009 also other payments resulting from separate regulations.

9. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obligated to pay after considering abatements granted. It includes:

- the current part, i.e., the tax presented in the tax declaration for a given reporting period,
- the deferred part, i.e., a difference between the state of provisions and assets, by virtue of deferred tax (because of the temporary differences between the gross financial result and the basis for taxation resulting from the different moments of the income and cost statement, in accordance with the tax and accounting regulations) at the end and the beginning of the reporting period.

10. The net financial result (profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.

11. The economic relations presented in table 4

4 obliczono następująco:

1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;

2) **wskaźnik rentowności obrotu:**

— **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,

— **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;

3) **wskaźnik płynności finansowej:**

— **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,

— **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,

— **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, należności krótkoterminowych, inwestycji krótkoterminowych oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych) do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych.

12. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, należności krótkoterminowe, inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

13. Kapitały (fundusze) własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego oraz odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego.

Do 2015 r. obejmowały również należne wpłaty na kapitał podstawowy oraz udziały (akcje) własne.

were calculated as follows:

1) **cost level indicator** as the relation of costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;

2) **turnover profitability rate:**

— **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,

— **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity;

3) **financial liquidity ratio of:**

— **first degree** as the relation of short-term investments to short-term liabilities excluding special funds,

— **second degree** as the relation of short-term investments and short-term dues to short-term liabilities excluding special funds,

— **third degree** as the relation of current assets (stocks, short-term dues, short-term investments and short-term inter-period settlements) to short-term liabilities excluding special funds.

12. Current assets include: inventories, short-term dues, short-term investments (cash equivalents, short-term securities) and short-term inter-period settlements.

Dues from deliveries and services are included in short-term dues (irrespective of its due date).

13. Share equity (funds) is recorded in accounting ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: share capital (fund), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years, net financial result of the turnover year and write-offs from net profit for the turnover year.

Until 2015 it has also included share capital (fund) not paid up and entity's shares (stock).

Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.), akcyjnych, komandytowo-akcyjnych — kapitał zakładowy,
- w przedsiębiorstwach państwowych — fundusz założycielski,
- w spółdzielniach — fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, partnerskich, cywilnych — kapitał właścicieli.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszany o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

14. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów bankowych i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe — gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe — gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

15. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

Share capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

- *initial capital — in limited liability, joint stock, joint stock-limited companies,*
- *founders' capital — in state owned enterprises,*
- *participation fund — in co-operatives,*
- *owners' capital — in limited partnership, unlimited partnership professional partnership and civil law partnership companies.*

Core capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in co-operatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

14. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from bank credits and loans and are divided into: long-term liabilities — when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities — when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of its due date).

15. *Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.*

TABL. 1 (272). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES
BY OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016
	w mln zł		in mln zł	
Przychody z całokształtu działalności	37565,5	63507,8	71133,3	71928,0
Revenues from total activity				
sektor publiczny	7396,0	6148,4	5926,5	5435,3
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	30169,5	57359,4	65206,8	66492,7
<i>private sector</i>				
w tym: <i>of which:</i>				
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług) ...	20453,9	33065,5	40740,9	41542,6
<i>Net sales revenues of products (goods and services)</i>				
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	16207,3	28878,9	28671,4	28783,3
<i>Net sales revenues of goods and materials</i>				
Przychody finansowe	302,5	650,3	553,7	399,5
<i>Financial revenues</i>				
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności .	36086,9	60785,3	66933,2	67861,9
Costs of obtaining revenues from total activity				
sektor publiczny	7007,7	5725,3	5261,4	5013,6
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	29079,2	55060,0	61671,9	62848,3
<i>private sector</i>				
w tym: <i>of which:</i>				
Koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług)	20734,6	33499,8	39476,3	41040,5
<i>Cost of products sold (goods and services)</i>				
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	14470,0	25415,3	25014,9	24836,7
<i>Value of goods and materials sold</i>				
Koszty finansowe	388,8	561,3	566,7	638,6
<i>Financial costs</i>				
Wynik finansowy na działalności gospodarczej	1478,6	2722,5	4200,1	x
Financial result on economic activity				
sektor publiczny	388,3	423,0	665,2	x
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	1090,3	2299,5	3534,9	x
<i>private sector</i>				
Wynik zdarzeń nadzwyczajnych	1,0	0,8	0,2	x
Result on extraordinary events				
sektor publiczny	0,3	0,2	0,0	x
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	0,7	0,6	0,1	x
<i>private sector</i>				

TABL. 1 (272). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI (dok.)**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES (cont.)
BY OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016
	w mln zł		in mln zł	
Wynik zdarzeń nadzwyczajnych (dok.) <i>Result on extraordinary events (cont.)</i>				
Zyski nadzwyczajne <i>Extraordinary profits</i>	5,7	6,6	1,8	x
Straty nadzwyczajne <i>Extraordinary losses</i>	4,7	5,8	1,7	x
Wynik finansowy brutto Gross financial result	1479,6	2723,3	4200,2	4066,1
sektor publiczny <i>public sector</i>	388,6	423,2	665,2	421,7
sektor prywatny <i>private sector</i>	1091,0	2300,1	3535,0	3644,4
Zysk brutto <i>Gross profit</i>	1728,6	3085,5	4864,2	4453,3
Strata brutto <i>Gross loss</i>	249,0	362,2	664,0	387,2
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto Obligatory encumbrances of gross financial result	345,8	456,3^a	548,3^a	662,4^a
sektor publiczny <i>public sector</i>	116,9	93,4	101,2	73,1
sektor prywatny <i>private sector</i>	228,9	362,9	447,0	589,2
w tym podatek dochodowy <i>of which income tax</i>	311,8	456,3	548,3	662,4
Wynik finansowy netto Net financial result	1133,8	2267,0	3651,9	3403,7
sektor publiczny <i>public sector</i>	271,7	329,8	564,0	348,6
sektor prywatny <i>private sector</i>	862,1	1937,2	3088,0	3055,1
Zysk netto <i>Net profit</i>	1383,6	2594,6	4247,2	3780,2
Strata netto <i>Net loss</i>	249,8	327,6	595,3	376,4

^a Obejmują tylko podatek dochodowy.

^a Include only income tax.

TABL. 2 (273). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SELECTED SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przychody z całokształtu działalności <i>Revenues from total activity</i>	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności <i>Costs of obtaining revenues from total activity</i>	Wynik finansowy brutto <i>Gross financial result</i>	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto <i>Obligatory encumbrances of gross financial result</i>	Wynik finansowy netto <i>Net financial result</i>
	w mln zł		in mln zł		
OGÓŁEM 2005	37565,5	36086,9	1479,6	345,8	1133,8
TOTAL 2010	63507,8	60785,3	2723,3	456,3 ^a	2267,0
..... 2015	71133,3	66933,2	4200,2	548,3 ^a	3651,9
..... 2016	71928,0	67861,9	4066,1	662,4 ^a	3403,7
w tym: of which:					
Przemysł <i>Industry</i>	36803,0	33750,5	3052,5	505,5	2547,0
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	26920,4	25280,2	1640,2	232,4	1407,8
Budownictwo <i>Construction</i>	3213,6	3100,6	113,0	19,1	93,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>	25042,4	24508,4	534,1	71,6	462,5
Transport i gospodarka magazynowa .. <i>Transportation and storage</i>	3063,8	2881,4	182,4	31,8	150,6
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering ^Δ</i>	147,1	141,7	5,4	0,9	4,5
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	463,1	395,8	67,3	13,8	53,5
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	965,2	932,6	32,6	8,2	24,3
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	320,1	304,8	15,4	1,4	14,0
Edukacja <i>Education</i>	78,5	81,4	-2,9	0,0	-2,9
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	542,8	528,0	14,8	3,8	11,0

^a Obejmują tylko podatek dochodowy.
^a Include only income tax.

TABL. 4 (275). **RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH**
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	Wskaźnik rentowności obrotu Turnover profitability rate		Wskaźnik płynności finansowej Financial liquidity ratio of the			
		brutto gross	netto net	I stopnia first degree	II stopnia second degree	III stopnia third degree	
		w %		in %			
OGÓŁEM	2005	96,1	3,9	3,0	26,8	91,2	134,1
TOTAL	2010	95,7	4,3	3,6	43,9	107,7	151,3
	2015	94,1	5,9	5,1	40,9	110,7	161,7
	2016	94,3	5,7	4,7	41,1	105,4	155,0
w tym: of which:							
Przemysł		91,7	8,3	6,9	42,4	118,0	170,6
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe		93,9	6,1	5,2	36,4	103,4	164,8
<i>of which manufacturing</i>							
Budownictwo		96,5	3,5	2,9	37,1	103,6	149,0
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		97,9	2,1	1,8	16,2	74,5	141,7
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa ...		94,0	6,0	4,9	46,2	143,9	158,3
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		96,3	3,7	3,1	50,4	89,8	102,7
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>							
Informacja i komunikacja		85,5	14,5	11,5	156,0	334,4	368,7
<i>Information and communication</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		96,6	3,4	2,5	52,0	64,3	74,8
<i>Real estate activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		95,2	4,8	4,4	23,7	123,7	132,9
<i>Administrative and support service activities</i>							
Edukacja		103,7	-3,7	-3,7	107,3	169,1	178,3
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ...		97,3	2,7	2,0	48,9	125,5	138,0
<i>Human health and social work activities</i>							

TABL. 5 (276). **AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW**

Stan w dniu 31 XII

CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES

As of 31 XII

Lp. No.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Zapasy		
			razem <i>total</i>	w tym	
				materiały <i>materials</i>	półprodukty i produkty w toku <i>semi-finished products and work in progress</i>
w mln zł					
1	OGÓŁEM 2005	11062,4	3354,0	977,9	493,4
2	TOTAL 2010	19841,2	5368,9	1291,9	602,3
3 2015	24068,7	7070,0	1680,4	948,9
4	2016	24596,5	7412,0	1732,8	1104,6
	w tym: of which:				
5	Przemysł <i>Industry</i>	13114,7	3831,9	1529,2	791,2
6	w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	10260,8	3670,9	1403,2	790,4
7	Budownictwo <i>Construction</i>	1761,3	476,3	61,0	244,6
8	Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles</i> ^Δ	6126,1	2834,5	78,0	8,7
9	Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	865,8	53,6	31,0	0,3
10	Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering</i> ^Δ	25,0	2,7	1,4	–
11	Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	261,2	13,5	1,2	0,7
12	Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	542,7	15,6	3,6	0,5
13	Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ . <i>Administrative and support service activities</i>	75,3	4,0	0,5	0,2
14	Edukacja <i>Education</i>	25,0	0,2	0,0	–
15	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	117,4	7,1	4,6	0,0

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 343.ª See general notes, item 12 on page 343.

<i>Inventories</i>		Krótkoterminowe należności i roszczenia		Inwestycje krótkoterminowe <i>Short-term investments</i>	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe <i>Short-term deferred expenditures</i>	Lp. No.
<i>of which</i>		<i>Short-term dues and claims</i>				
produkty gotowe <i>finished products</i>	towary <i>goods</i>	razem <i>total</i>	w tym z tytułu dostaw i usług ^a <i>of which from deliveries and services^a</i>			
<i>in mln zł</i>						
665,9	1189,8	5310,4	3909,3	2211,0	187,0	1
879,0	2530,0	8377,0	7061,0	5754,4	340,8	2
1330,0	3054,4	10392,2	8003,4	6085,4	521,2	3
1196,2	3303,5	10194,2	8687,4	6528,8	461,4	4
1074,9	406,9	5814,9	4955,1	3256,7	211,2	5
1052,6	396,1	4168,9	3660,4	2264,4	156,6	6
15,6	152,2	785,8	654,1	439,2	60,0	7
44,0	2666,4	2519,9	2214,8	700,8	70,9	8
0,0	20,6	534,2	433,1	252,6	25,4	9
0,0	1,2	9,6	6,6	12,3	0,4	10
1,5	9,8	126,4	115,0	110,5	10,9	11
1,4	10,0	89,3	73,1	377,1	60,7	12
0,1	3,1	56,7	44,1	13,4	1,2	13
–	0,0	8,7	6,3	15,0	1,1	14
–	1,6	65,2	50,1	41,6	3,6	15

TABL. 6 (277). **KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW**

Stan w dniu 31 XII

SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym		Of which		
		kapitał (fundusz) podstawowy <i>share capital (fund)</i>	kapitał (fundusz) zapasowy <i>supplemen- tary capital (fund)</i>	niepodzielo- ny (nierozli- czony) wynik finansowy z lat ubiegłych <i>undistributed (unsettled) financial result from previous years</i>	wynik finansowy netto roku obrotowego <i>net financial result of the turnover year</i>	
		w mln zł	in mln zł			
OGÓŁEM	2005	15601,9	8154,3	4382,5	-923,2	1028,2
TOTAL	2010	34542,1	18606,6	6852,1	2334,6	2261,4
	2015	41140,6	19775,3	10713,4	1837,5	3645,7
	2016	41599,5	20168,1	11142,5	1862,9	3409,0
w tym: of which:						
Przemysł		32067,8	15068,4	7844,1	2672,8	2545,8
<i>Industry</i>						
w tym przetwórstwo przemysłowe		12644,9	3639,1	5237,8	-608,5	1411,4
<i>of which manufacturing</i>						
Budownictwo		1156,1	370,5	593,3	-79,0	94,8
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		3346,4	1351,4	1116,0	-94,2	469,5
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>						
Transport i gospodarka magazynowa		1129,7	697,0	303,4	-219,6	150,6
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		63,8	44,9	19,5	-14,0	4,3
<i>Accommodation and catering^Δ</i>						
Informacja i komunikacja		401,4	203,1	137,6	-3,7	53,5
<i>Information and communication</i>						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		2175,7	1853,9	611,3	-314,8	24,3
<i>Real estate activities</i>						
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ		98,2	72,0	13,9	-3,0	14,0
<i>Administrative and support service activities</i>						
Edukacja		31,9	10,4	24,8	-1,3	-2,9
<i>Education</i>						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ...		114,8	99,2	52,1	-61,7	11,0
<i>Human health and social work activities</i>						

TABL. 7 (278). **KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁEK ^a**
Stan w dniu 31 XII
SHARE CAPITAL OF COMPANIES ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym mienie		Of which estate	
		Skarbu Państwa of the State Treasury	państwowych osób praw- nych of state legal persons	krajowych osób fizycznych of domestic natural persons	osób zagra- nicznych of foreign persons
		w mln zł		in mln zł	
OGÓŁEM 2005	4273,1	558,2	423,6	1058,0	575,9
TOTAL 2010	15260,5	487,7	163,5	1090,7	901,4
..... 2015	16532,5	106,3	285,8	1260,6	1403,6
..... 2016	16861,2	106,6	283,3	1225,4	1641,0
w tym: of which:					
Przemysł Industry	14379,9	12,3	205,9	500,0	1396,4
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	2971,2	12,3	205,9	325,0	1387,0
Budownictwo Construction	226,7	–	0,0	114,4	4,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	773,5	0,2	6,1	428,0	105,2
Transport i gospodarka magazynowa ... Transportation and storage	569,4	20,7	63,3	40,8	10,2
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	48,4	–	1,1	31,0	0,8
Informacja i komunikacja Information and communication	203,0	1,2	–	12,3	90,5
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	263,9	52,2	2,4	6,1	22,1
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ Administrative and support service activities	67,0	20,0	–	3,4	0,1
Edukacja Education	8,3	–	–	6,2	0,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ... Human health and social work activities	98,2	–	–	27,2	4,5

^a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

^a Data concerns commercial companies, civil law partnerships and others companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 8 (279). **ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW**

Stan w dniu 31 XII

LIABILITIES OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Długoterminowe Long-term		Krótkoterminowe Short-term			
		razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans ^b	razem total	w tym of which		
					kredyty i pożyczki credits and loans	zobowią- zania z tytułu dostaw i usług liabilities from deli- veries and services	
		w mln zł	in mln zł				
OGÓŁEM	2005	11080,6	2551,0	1895,9	8529,6	2513,2	4132,5
TOTAL	2010	17341,9	3959,6	2331,6	13382,3	2381,8	6646,9
	2015	20914,1	5798,7	3194,1	15115,4	4230,0	6795,7
	2016	22862,3	6727,1	4229,7	16135,2	4299,2	7670,7
w tym: of which:							
Przemysł		11860,0	4098,5	2494,9	7761,4	1687,7	3511,0
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe		9392,6	3127,0	2273,9	6265,5	1607,4	2962,5
of which manufacturing							
Budownictwo		1400,4	203,7	172,1	1196,7	250,5	570,0
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		5227,6	891,6	764,9	4335,9	912,3	2861,8
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa		1325,3	769,4	120,7	555,9	84,8	253,3
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		77,6	52,8	52,0	24,8	3,9	14,4
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		72,6	1,0	0,5	71,6	21,1	22,6
Information and communication							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		1307,2	457,0	419,4	850,3	347,2	279,6
Real estate activities							
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ		65,2	8,2	5,8	57,1	6,4	12,8
Administrative and support service activities							
Edukacja		37,3	23,1	23,0	14,2	4,6	3,9
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ...		162,7	75,0	47,4	87,6	11,0	47,7
Human health and social work activities							

DZIAŁ XX

FINANSE PUBLICZNE

CHAPTER XX

PUBLIC FINANCE

Uwagi ogólne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów oraz województw), zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów, województwa).

3. Podstawę prawną określającą te procesy od 1 I 2010 r. stanowi ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1870, z późniejszymi zmianami) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1241, z późniejszymi zmianami).

Podstawę prawną gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego stanowią również:

- ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 446, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 814, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 486, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 198, z późniejszymi zmianami),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 I 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. 2016 poz. 1015),

General notes

1. Public finance include the processes connected with accumulation and allocation of public funds, and in particular: collecting and accumulating revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the budgets of local government units (i.e. gminas, cities with powiat status, powiats and voivodships), contracting liabilities involving public funds, managing public funds and public dept, as well as settlements with the European Union budget.

2. The presented data include information concerning the budgets of local government units (i.e. of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship).

3. The legal basis defining these processes since 1 I 2010 is provided by the Law of 27 VIII 2009 on Public Finances (uniform text Journal of Laws 2016 item 1870, with later amendments) and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1241, with later amendments).

The legal basis for the financial management of local government units is:

- the Law of 8 III 1990 on Gmina Local Government (uniform text Journal of Laws 2016 item 446, with later amendments),
- the Law of 5 VI 1998 on Powiat Local Government (uniform text Journal of Laws 2016 item 814, with later amendments),
- the Law of 5 VI 1998 on Voivodship Local Government (uniform text Journal of Laws 2016 item 486, with later amendments),
- the Law of 13 XI 2003 on Incomes of Local Government Units (uniform text Journal of Laws 2016 item 198, with later amendments),
- the Minister of Finances Regulation of 16 I 2014 on Budgetary Reporting (Journal of Laws 2016 item 1015),

– rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (tekst jednolity Dz. U. 2014 poz. 1053, z późniejszymi zmianami).

4. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego są określane w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej.

5. Na dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

1) dochody własne, tj.:

- a) udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa (tj. podatek dochodowy od osób prawnych i osób fizycznych),
- b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, leśny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową, opłata eksploatacyjna, opłata targowa,
- c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy,
- d) środki pozyskane z innych źródeł na dofinansowanie zadań własnych;

2) dotacje:

- a) celowe z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,

– *the Minister of Finances Regulation of 2 III 2010 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenues and Expenditures, and Funds from Foreign Resources (uniform text Journal of Laws 2014 item 1053, with later amendments).*

4. *Revenue and expenditure of the budgets of local government units are determined in the budgetary law passed by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Law of Public Finances.*

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore in tables concerning revenue and expenditure of gminas, data for cities with powiat status include revenue of gminas as well as powiats and expenditure of both gmina and powiat are given jointly.

5. Budget revenues of local government units comprise:

1) *own revenue, i.e.:*

- a) *share in taxes which make the revenue of state budget (i.e.: corporate and personal income taxes)*
- b) *receipts from charges and taxes established and collected on the basis of separate acts, including the tax on real estate, the agricultural tax, forest tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, treasury fee, royalties for mineral exploration and marketplace stall trading fee,*
- c) *revenue from property, i.e. income from renting and leasing,*
- d) *funds from other sources for the additional financing of own tasks;*

2) *allocations:*

- a) *appropriated allocations from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, task fulfilled on the basis of agreements with bodies of the government administration*

- b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych nie podlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
- c) otrzymane z funduszy celowych (od 2011 r. są tylko państwowe fundusze celowe),
- d) pozostałe dotacje, w tym realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego;
- 3) subwencja ogólna z budżetu państwa przekazywana wszystkim jednostkom samorządu terytorialnego dla uzupełnienia ich własnych dochodów, w tym na zadania oświatowe.

6. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:

- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
- wydatki na zakup materiałów i usług,
- dotacje m.in. dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na obsługę długu,
- wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.

7. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

b) provided under programmes financed from European funds and other not reimbursable foreign funds and payments from the budget of European funds,

c) received from the appropriated funds (from 2011 state appropriated funds),

d) other allocations, including allocations based on agreements with bodies of the government administration;

3) general subsidy from the state budget transferred to all local government budgets for supplementing their own revenue, of which for educational tasks.

6. Expenditure of local government units are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditures, such as:

- *expenditure on wages and salaries (including derivatives),*
- *expenditure on the purchase of materials and services,*
- *grants, among others, for organisational and legal units operating within local government units budgets,*
- *expenditure on debt servicing,*
- *expenditure related to granting endorsements and guarantees.*

7. Information concerning local government units budgets is compiled on the basis of financial reports of the Ministry of Finance.

TABL. 1 (280). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG RODZAJÓW**
*REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS
BY TYPE*

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Powiaty <i>Powiats</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Wojewódz- two <i>Voivodship</i>
	w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM					
TOTAL					
2005	5110982,7	2722947,6	839573,7	1245813,2	302648,2
2010	8485240,6	4341496,0	1441825,3	1949448,9	752470,4
2015	10258360,4	5150093,2	1445615,1	2520607,4	1142044,7
2016	10937290,8	5900795,8	1449143,7	2771755,7	815595,5
Dochody własne	4051150,9	2003956,3	437450,1	1360537,1	249207,5
Own revenue					
w tym: of which:					
Udział w podatku dochodowym: <i>Share in income tax:</i>					
od osób prawnych	182192,1	25252,6	5245,3	34544,0	117150,2
<i>corporate income tax</i>					
od osób fizycznych	1578674,9	738071,2	200191,3	589528,4	50884,0
<i>personal income tax</i>					
Podatek od nieruchomości	783285,1	496910,0	x	286375,1	x
<i>Tax on real estate</i>					
Podatek rolny	154165,0	152691,4	x	1473,7	x
<i>Agricultural tax</i>					
Podatek od środków transportowych	52619,3	34766,2	x	17853,0	x
<i>Tax on means of transport</i>					
Podatek od czynności cywilnoprawnych	70508,0	45031,6	x	25476,3	x
<i>Tax on civil law transactions</i>					
Oplata skarbową	18231,0	8862,9	x	9368,1	x
<i>Treasury fee</i>					
Dochody z majątku	193938,0	84313,0	17620,6	81327,0	10677,4
<i>Revenue from property</i>					
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze	88424,7	42575,4	10433,7	31181,8	4233,8
<i>of which income from renting and leasing as well as agreements with a similar character</i>					
Środki na dofinansowanie własnych zadań po- skane z innych źródeł	38109,5	13080,4	4996,8	7062,9	12969,5
<i>Funds for additional financing of own tasks from other sources</i>					

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 1 (280). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)**
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS
BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Powiaty <i>Powiats</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Wojewódz- two <i>Voivodship</i>
	w tys. zł		in thous. zł		
Dotacje ogółem Total allocations	3403929,1	2038769,0	352144,4	658436,3	354579,4
Dotacje celowe	2982036,5	1953785,5	318909,1	565104,7	144237,2
<i>Appropriated allocations</i>					
z budżetu państwa	2811887,1	1901212,4	240271,0	545030,8	125373,0
<i>from the state budget:</i>					
na zadania: <i>for tasks:</i>					
z zakresu administracji rządowej	2321297,3	1618898,7	162769,8	462458,5	77170,3
<i>for government administration tasks</i>					
własne	487864,0	280542,1	77228,5	81890,7	48202,7
<i>for own tasks</i>					
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	2725,8	1771,5	272,7	681,6	–
<i>realized on the basis of agreements with government administration bodies</i>					
na działania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	52409,5	29724,4	12330,0	10338,4	16,7
<i>for tasks realized on the basis of agreements between local government units</i>					
otrzymane z państwowych funduszy celowych <i>received from state appropriated funds</i>	33431,5	7947,2	4104,9	9045,5	12333,9
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań	84308,3	14901,4	62203,3	690,0	6513,5
<i>for financial assistance between local gov- ernment units for additional financing of own tasks</i>					
Dotacje z paragrafów 200 i 620 ^b	316572,2	83758,4	20904,1	43377,6	168532,1
<i>Allocations from paragraphs 200 i 620^b</i>					
Subwencja ogólna z budżetu państwa	3482210,7	1858070,6	659549,3	752782,3	211808,5
<i>General subsidies from the state budget</i>					
W tym część oświatowa	2417140,1	1215930,3	451428,6	704827,5	44953,7
<i>Of which educational part</i>					

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. ^b Of the classification of budget revenue and expenditure.

TABL. 2 (281). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
 WEDŁUG DZIAŁÓW W 2016 R.**
**REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS
 BY DIVISION IN 2016**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Powiaty Powiats	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM	10937290,8	5900795,8	1449143,7	2771755,7	815595,5
TOTAL					
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo	177163,8	107557,7	11248,7	83,7	58273,7
<i>Agriculture and hunting</i>					
Transport i łączność	455823,2	71440,6	103892,0	174839,4	105651,2
<i>Transport and communication</i>					
Gospodarka mieszkaniowa	200624,4	91484,0	26737,5	74121,5	8281,4
<i>Dwelling economy</i>					
Działalność usługowa	45985,2	1632,1	31297,2	7567,0	5489,0
<i>Service activity</i>					
Administracja publiczna	55502,1	32498,1	5343,8	11130,9	6529,3
<i>Public administration</i>					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	121958,6	1021,9	65399,7	55537,0	-
<i>Public safety and fire care</i>					
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	3036585,3	1585520,3	252539,9	1030017,4	168507,8
<i>Income taxes from legal persons, natural persons and other organizational units without legal personality and expenses associated with their intake</i>					
Oświata i wychowanie	242281,6	160202,3	25637,8	56271,7	169,7
<i>Education</i>					
Ochrona zdrowia	103104,3	201,5	55834,5	16184,9	30883,4
<i>Health care</i>					
Pomoc społeczna	2262928,7	1643718,4	170005,0	446323,8	2881,6
<i>Social assistance</i>					
Edukacyjna opieka wychowawcza	33281,9	22304,2	4473,6	6503,7	0,5
<i>Educational care</i>					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	264369,4	184483,7	4479,1	74893,4	513,2
<i>Municipal economy and environmental protection</i>					
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	29181,5	14387,6	81,9	10517,0	4195,0
<i>Culture and national heritage</i>					
Kultura fizyczna	38472,1	25626,9	767,2	12076,0	2,0
<i>Physical education</i>					

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3 (282). **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Powiaty	Miasta na	Wojewódz-
		Total	Gminas ^a	Powiats	prawach powiatu	two
		w tys. zł		in thous. zł		Voivodship
OGÓŁEM	2005	5165706,1	2676370,2	857819,2	1265934,5	365582,2
TOTAL	2010	9338507,4	4918039,8	1522555,4	2130686,6	767225,6
	2015	10524883,2	5135811,7	1433269,2	2615271,5	1340530,9
	2016	10621097,8	5703698,8	1420677,0	2761452,9	735269,1
Wydatki bieżące		9330520,9	5135247,8	1204633,4	2489080,7	501558,9
Current expenditure						
w tym:						
of which:						
Dotacje		829350,5	301667,2	63379,8	291535,1	172768,4
Allocations						
w tym dla samorządowych zakładów budżetowych		10104,4	7236,8	1215,5	1652,2	–
of which for local government budgetary establishments						
Świadczenia na rzecz osób fizycznych		2151080,9	1661007,6	52462,9	433245,2	4365,3
Benefits for natural persons						
Wydatki bieżące jednostek budżetowych		6211297,8	3116561,3	1074251,5	1716913,7	303571,3
Budget revenues of local government units						
w tym:						
of which:						
wynagrodzenia		3460834,0	1746463,0	654781,5	915428,9	144160,6
wages and salaries						
w tym osobowe		3141928,3	1579047,4	593039,7	836798,1	133043,1
of which personal						
pochodne od wynagrodzeń ^b		648303,4	345335,8	111039,4	165790,3	26137,9
derivatives from wages and salaries ^b						
zakup materiałów i usług		1653234,0	783399,9	211646,6	542068,9	116118,6
purchase of materials and services						
wydatki na obsługę długu		102271,2	37095,5	8605,9	36292,2	20277,6
expenditures on debt servicing						
Wydatki majątkowe		1290577,0	568451,0	216043,6	272372,2	233710,2
Property expenditure						
W tym inwestycyjne ^c		1240031,6	564154,2	216031,6	244591,6	215254,2
Of which investment expenditure ^c						

^a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. ^c Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

^a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. ^b Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. ^c Including allocations for financing investment tasks of local government budgetary establishments.

TABL. 4 (283). **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG DZIAŁÓW W 2016 R.**
*EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS
BY DIVISION IN 2016*

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Powiaty <i>Powiaty</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Wojewódz- two <i>Voivodship</i>
	w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM	10621097,8	5703698,8	1420677,0	2761452,9	735269,1
TOTAL					
w tym: <i>of which:</i>					
Rolnictwo i łowiectwo	211032,4	132586,4	11909,5	112,9	66423,6
<i>Agriculture and hunting</i>					
Transport i łączność	1302162,7	385715,1	264445,5	398444,9	253557,2
<i>Transport and communication</i>					
Gospodarka mieszkaniowa	131393,4	71272,8	13482,4	41542,2	5095,9
<i>Dwelling economy</i>					
Działalność usługowa	47524,3	11779,4	21130,5	8791,9	5822,6
<i>Service activity</i>					
Administracja publiczna	949344,3	543315,2	150012,6	163249,1	92767,5
<i>Public administration</i>					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	186677,4	51113,2	65955,6	69508,6	100,0
<i>Public safety and fire care</i>					
Obsługa długu publicznego	102282,3	37106,6	8605,9	36292,2	20277,6
<i>Public debt servicing</i>					
Oświata i wychowanie	3333280,9	1945256,2	390728,1	955705,0	41591,6
<i>Education</i>					
Ochrona zdrowia	183218,3	23227,4	59773,8	29415,9	70801,1
<i>Health care</i>					
Pomoc społeczna	2621304,8	1812083,0	237161,7	566457,1	5603,1
<i>Social assistance</i>					
Edukacyjna opieka wychowawcza	283797,8	67723,9	108806,2	104996,9	2270,7
<i>Educational care</i>					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	474730,6	317055,7	2928,5	153180,2	1566,2
<i>Municipal economy and environmental protection</i>					
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	338769,0	157288,9	8611,1	100690,0	72179,0
<i>Culture and national heritage</i>					
Kultura fizyczna	172571,7	77052,4	3173,2	66579,9	25766,3
<i>Physical education</i>					

^a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
^a *Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status.*

TABL. 5 (284). **PRZYCHODY I KOSZTY SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH**
REVENUE AND COSTS OF LOCAL GOVERNMENT BUDGETARY
ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Powiaty	Miasta na	Wojewódz-
		<i>Total</i>	<i>Gminas^a</i>	<i>Powiats</i>	prawach powiatu	two
					<i>Cities with powiat status</i>	<i>Voivodship</i>
		w tys. zł		in thous. zł		
Przychody	2015	185707,4	99603,1	5545,0	80559,3	–
Revenue	2016	172242,3	94275,0	5767,9	72199,4	–
w tym: of which:						
Przychody ze sprzedaży wyrobów, składników majątkowych i usług		127410,5	68709,8	2862,2	55838,5	–
<i>Revenue from sale of products, asset components and services</i>						
Dotacje z budżetów jednostek samorządu teryto- rialnego ^b		9904,7	6934,3	1318,3	1652,2	–
<i>Allocations from local government units budgets^b</i>						
Koszty	2015	182242,7	97399,9	5399,4	79443,4	–
Costs	2016	167323,0	91590,7	5784,9	69947,4	–
w tym: of which:						
Materiały i usługi		76184,2	31215,9	2199,9	42768,4	–
<i>Materials and services</i>						
Podatek dochodowy od osób prawnych		2070,3	781,4	–	1288,8	–
<i>Corporate income tax</i>						
Wpłata nadwyżek do budżetów jednostek samo- rządu terytorialnego		681,9	681,9	–	–	–
<i>Surplus payments to local government units budgets</i>						

^a Bez przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Łącznie z dotacjami z budżetu państwa oraz płatnościami w ramach budżetu środków europejskich.

^a Excluding revenue and costs of local government budgetary establishments of gminas which are also cities with powiat status. ^b Including allocations from the state budget as well as payments within the European funds budget.

DZIAŁ XXI

INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

Uwagi ogólne

Inwestycje

1. Informacje o nakładach inwestycyjnych opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „ESA 1995”.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, udoskonalenia gruntów, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości – MSR, wprowadzone od 1 I 2005 r.).

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne — jeśli nie zaznaczono inaczej — zaliczono do odpowiednich sekcji PKD 2007 zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodo-

CHAPTER XXI

INVESTMENTS. FIXED ASSETS

General notes

Investments

1. Information regarding investment outlays was compiled according to the principles of the system of national accounts, according to recommendations of “European System of Accounts 1995” (ESA).

Investment outlays are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include outlays on:

- buildings and structures (include buildings and places as well as land and water engineering constructions), of which, i.a., construction and assembly works, design and cost estimate documentations,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and endowments),
- transport equipment,
- others, i.e., detailed meliorations, improvements to land, livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization (except for interests not included in outlays on fixed assets by units that use International Accounting Standards – IAS implemented since 1 I 2005).

Other outlays are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

2. Investment outlays, unless otherwise indicated, are included into the appropriate sections of the NACE rev. 2 in accordance with the classification of the investor’s activity (entity of

wej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

Nakłady inwestycyjne na drogi publiczne, ulice i place zalicza się do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

3. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółki cywilne z liczbą pracujących powyżej 9 osób – o pracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i spółki cywilne z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo: mieszkaniowe, rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego zamieszkania) oraz budownictwo sakralne – ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytkowania. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytkowania w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończonych w końcu i na początku danego roku.

Środki trwałe

1. Do środków trwałych zalicza się kompletne i nadające się do użytku składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z pobocznymi i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty i inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego

the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections according to the criteria of structure destination (concerning, e.g.: residential buildings and places, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

Investment outlays on public roads, streets and squares are included in the section "Transportation and storage".

3. The value of investment outlays incurred by:

- *legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,*
- *legal persons and organizational entities without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of outlays on private residential construction and private recreational construction (not adapted for permanent residence) and on sacral construction, was estimated.*

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimate regarding the value of investment outlays in private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e., not including the difference between non-finished construction at the end and at the beginning of a given year.

Fixed assets

1. Fixed assets include asset components and other objects completed and ready for usage with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land and livestock (basic herd) as well as since 1 I 2002 co-operative ownership right to residential-

i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu uznanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. 2016 r. poz. 1047) z późniejszymi zmianami.

2. Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

Przez **wartość brutto** środków trwałych w **bieżących cenach ewidencyjnych** według stanu w dniu 31 XII należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
 - przed 1 I 1995 r. — wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
 - po 1 I 1995 r. — wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia,
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r. — również wycenę według wartości godziwej.

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 I 1995 r. zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 I 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. Nr 7, poz. 34).

3. Dane według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności — jeśli nie zaznaczono inaczej — opracowano **metodą przedsiębiorstw**, co oznacza, że wszystkie środki trwałe danego podmiotu gospodarki narodowej zalicza się do tego poziomu klasyfikacyjnego, do którego zaliczono podmiot na podstawie przeważającego rodzaju działalności, np. w przedsiębiorstwie zaliczonym do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” wszystkie środki trwałe użytkowane zarówno w tym rodzaju działalności, jak i poza tą działalnością (budynki i lokale mieszkalne, obiekty służące edukacji, ochronie zdrowia itp.) zalicza się do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe”. Wyjątek stanowią budynki mieszkalne w gospodarstwach indywidual-

-premise and co-operative right to non-residential (utilitarian) premise.

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognised, since 1 I 1991, as a fixed asset, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12 XII 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as right of perpetual use of land, regarded as fixed assets since 1 I 2002, in accordance Act of Accounting dated 29 IX 1994 (unified text: Journal of Laws 2016 item 1047) with later amendments.

2. The gross value of fixed assets is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).

The gross value of fixed assets at current book-keeping prices is understood, as of 31 XII:

- *within the scope of fixed assets designated for exploitation:*
 - *before 1 I 1995 — the value at replacement prices of September 1994,*
 - *after 1 I 1995 — the purchase or manufacturing value at current prices,*
- *in units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005*
- *also revaluation according to fair value.*

The gross value at replacement prices was established as a result of the revaluation of fixed assets in the national economy made as of 1 I 1995, in accordance with the decisions of the decree of the Ministry of Finance, dated 20 I 1995, regarding the depreciation of fixed assets and intangible fixed assets, as well as the revaluation of fixed assets (Journal of Laws No. 7, item 34).

3. *Data by sections of the NACE rev. 2, unless otherwise indicated, were compiled using the enterprise method, i.e., all fixed assets of a given entity of the national economy are included in that classification level to which the entity was included on the basis of the superior kind of activity, e.g., in an enterprise classified in the section “Manufacturing” all fixed assets used in manufacturing and outside this activity (residential buildings and places, buildings for education, health care, etc.) are included in the section “Manufacturing”. Exceptions are residential buildings on private farms in agriculture, which were classified in the section “Real estate activities”.*

nych w rolnictwie, które ujęto w sekcji „Obsługa rynku nieruchomości ⁴”.

Wartość dróg publicznych, ulic i placów zaliczono do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

4. Wartość brutto środków trwałych:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółek cywilnych z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych – ustalono szacunkowo.

5. Wartość środków trwałych według grup opracowano zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych. Grupowanie obejmuje:

- 1) budynki i budowle:
 - a) budynki i lokale; od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego),
 - b) obiekty inżynierii lądowej i wodnej (bez melioracji szczegółowych);
- 2) maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia:
 - a) kotły i maszyny energetyczne,
 - b) maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania,
 - c) specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty,
 - d) urządzenia techniczne,
 - e) narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie;
- 3) środki transportu;
- 4) pozostałe środki trwałe, tj.: zasadzenia wieloletnie, melioracje szczegółowe i inwentarz żywy (stado podstawowe).

The value of public roads, streets and squares was included to section "Transport and storage".

4. The gross value of fixed assets:

- of legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons was compiled on the basis of statistical reports,
- of legal persons and organizational entities without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (natural persons) and recreational not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations, was estimated.

5. The value of fixed assets according to groups was compiled in accordance with Classification of Fixed Assets. The grouping includes:

- 1) buildings and structures:
 - a) buildings and places; since 1 I 2002 co-operative ownership right to residential premise as well as co-operative right to non-residential (utilitarian) premise,
 - b) land and water engineering constructions (excluding detailed meliorations);
- 2) machinery, technical equipment and tools:
 - a) boilers and power industry machinery,
 - b) general usage machinery, equipment and apparatus,
 - c) special use machinery, equipment and apparatus,
 - d) technical equipment,
 - e) tools, instruments, moveables and endowments;
- 3) transport equipment;
- 4) other fixed assets, i.e., long-term plantings, detailed meliorations and livestock (basic herd).

Inwestycje

Investments

TABL. 1 (285). **NAKŁADY INWESTYCYJNE^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM TOTAL	8288,1	10366,3	7511,4
sektor publiczny <i>public sector</i>	4082,4	4613,6	2390,5
sektor prywatny <i>private sector</i>	4205,7	5752,7	5120,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	326,4	434,6	435,5
Przemysł <i>Industry</i>	2645,3	3177,3	2532,3
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	1115,7	1769,3	1592,4
Budownictwo <i>Construction</i>	302,1	164,5	170,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	663,5	686,7	515,9
Transport i gospodarka magazynowa ^b <i>Transportation and storage^b</i>	1371,6	1957,1	1312,4
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	103,9	94,9	78,3
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	66,5	136,5	131,0
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	61,1	101,5	44,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	1214,7	1494,1	1384,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	113,7	89,3	47,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	18,9	24,4	60,4
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	355,8	939,9	174,0
Edukacja <i>Education</i>	382,2	458,9	187,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	298,9	346,2	257,9
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	317,7	244,0	161,3
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	45,9	16,5	18,1

^a Według lokalizacji inwestycji. ^b Łącznie z nakładami inwestycyjnymi na drogi publiczne, ulice i place.

^a According to investment location. ^b Including investment outlays on public roads, streets and squares.

TABL. 2 (286). **NAKLADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM	3783,6	4453,9	3832,8
TOTAL			
sektor publiczny	1663,0	1217,9	969,1
<i>public sector</i>			
sektor prywatny	2120,6	3236,0	2863,7
<i>private sector</i>			
w tym: <i>of which:</i>			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	47,8	44,9	63,7
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>			
Przemysł	2184,5	2684,5	2410,4
<i>Industry</i>			
w tym przetwórstwo przemysłowe	1049,8	1637,8	1547,5
<i>of which manufacturing</i>			
Budownictwo	160,0	92,5	82,0
<i>Construction</i>			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	455,2	494,3	379,7
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>			
Transport i gospodarka magazynowa	249,9	482,8	389,3
<i>Transportation and storage</i>			
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	42,1	25,6	14,4
<i>Accommodation and catering^Δ</i>			
Informacja i komunikacja	52,6	85,2	79,1
<i>Information and communication</i>			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	60,7	42,2	41,2
<i>Financial and insurance activities</i>			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	124,9	96,2	79,5
<i>Real estate activities</i>			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	77,3	50,2	22,1
<i>Professional, scientific and technical activities</i>			
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	7,0	8,8	12,0
<i>Administrative and support service activities</i>			
Edukacja	73,5	70,5	14,3
<i>Education</i>			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	238,9	252,9	197,0
<i>Human health and social work activities</i>			
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8,0	20,5	47,0
<i>Arts, entertainment and recreation</i>			

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

TABL. 3 (287). **NAKLADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a**
WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		budynki i budowle buildings and structures	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia machinery, technical equipment and tools	środki transportu transport equipment	
		w mln zł	in mln zł		
OGÓŁEM	2010	4030,6	2155,4	1523,5	342,7
TOTAL	2015	4458,9	2396,6	1694,7	350,1
	2016	4422,4	2370,9	1710,9	329,7
w tym: of which:					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		49,1	33,9	8,7	3,0
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Przemysł.....		3461,3	1929,0	1411,2	115,3
<i>Industry</i>					
w tym przetwórstwo przemysłowe		1340,7	379,5	889,1	66,4
<i>of which manufacturing</i>					
Budownictwo		80,9	46,5	20,3	13,7
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		256,7	88,2	99,2	68,9
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa.....		158,8	38,8	12,9	106,4
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		9,3	4,0	4,9	0,3
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja		14,0	4,7	6,2	3,1
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		23,0	14,8	7,5	0,8
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		103,0	89,6	12,4	1,0
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna .		22,7	4,1	17,0	1,3
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		8,2	0,3	3,4	4,5
<i>Administrative and support service activities</i>					
Edukacja		14,4	11,8	1,6	1,0
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		198,6	93,1	95,7	9,8
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		22,0	11,9	9,7	0,5
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według siedziby inwestora.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investor seat.

Środki trwałe

Fixed assets

TABL. 4 (288). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a (bieżące ceny ewidencyjne)**
 Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (current book-keeping prices)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM TOTAL	108425,0	151490,8	158062,7
sektor publiczny <i>public sector</i>	46349,2	65845,0	68147,4
sektor prywatny <i>private sector</i>	62075,8	85645,8	89915,3
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	11249,0	12466,3	12786,6
Przemysł <i>Industry</i>	24676,3	35854,1	37603,4
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	12595,2	17673,1	18706,1
Budownictwo <i>Construction</i>	1621,2	2673,8	2166,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	5658,5	7502,1	7890,2
Transport i gospodarka magazynowa ^b <i>Transportation and storage^b</i>	22026,2	33481,7	35256,6
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	492,2	691,0	750,7
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	1893,7	2015,1	2377,9
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	769,4	912,8	920,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	26002,1	33992,0	35474,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	979,8	1518,2	1591,0
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	275,5	467,1	519,5
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	4147,0	5898,8	5928,5
Edukacja <i>Education</i>	4442,4	6976,7	7242,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	2837,1	4230,8	4521,5
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	1008,6	2274,9	2515,5
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	346,0	535,4	516,9

^a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności. ^b Łącznie z wartością dróg publicznych, ulic i placów.

^a The division of fixed assets by NACE rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.
^b Including value of public roads, streets and squares.

TABL. 5 (289). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a**
(bieżące ceny ewidencyjne)

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a

(current book-keeping prices)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM	39299,0	53948,5	56069,0
TOTAL			
sektor publiczny	13270,8	14500,7	14527,2
public sector			
sektor prywatny	26028,2	39447,8	41541,8
private sector			
w tym: of which:			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	622,4	867,3	919,7
Agriculture, forestry and fishing			
Przemysł	21422,2	30844,7	32507,9
Industry			
w tym przetwórstwo przemysłowe	11924,0	16732,7	17734,6
of which manufacturing			
Budownictwo	1226,2	1955,9	1379,3
Construction			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	3589,5	4699,2	4971,6
Trade; repair of motor vehicles ^Δ			
Transport i gospodarka magazynowa	1896,5	2955,0	3008,5
Transportation and storage			
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	316,5	447,0	486,8
Accommodation and catering ^Δ			
Informacja i komunikacja	1724,7	1765,1	2100,1
Information and communication			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	687,6	792,0	797,6
Financial and insurance activities			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4352,0	4179,7	4216,4
Real estate activities			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	596,3	917,2	949,4
Professional, scientific and technical activities			
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	92,1	167,0	191,8
Administrative and support service activities			
Edukacja	379,4	692,9	713,6
Education			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2143,6	3137,9	3250,0
Human health and social work activities			
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	224,1	490,7	544,7
Arts, entertainment and recreation			

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

DZIAŁ XXII

RACHUNKI REGIONALNE

Uwagi ogólne

1. Rachunki regionalne opracowano zgodnie z zasadami „Europejskiego Systemu Rachunków 2010 (ESA 2010)”, wprowadzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 174 z 26.06.2013 r., z późn. zm.).

2. Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

3. Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

4. Produkcja globalna obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

5. Zużycie pośrednie obejmuje wartość zużytych materiałów (łącznie z paliwami) netto (po odjęciu wartości odpadów użytkowych), surowców (łącznie z opakowaniami), energii, gazów technicznych i usług obcych (obróbka obca, usługi transportowe, najem sprzętu, usługi telekomunikacyjne i obliczeniowe, prowizje płacone za usługi bankowe), usługi pośrednictwa finansowego mierzone pośrednio (FISIM) oraz koszty podróży służbowych (bez diet) i inne koszty (np. koszty reklamy, reprezentacji, dzierżawy i najmu, koszty biletów służbowych, koszty ryczałtów za używanie własnych pojazdów do celów służbowych, opłaty giełdowe i opłaty

CHAPTER XXII

REGIONAL ACCOUNTS

General notes

1. Regional accounts were compiled according to the principles of the “European System of Accounts 2010 (the ESA 2010)”, introduced by Regulation (EU) No 549/2013 of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013 on the European system of national and regional accounts in the Europe-an Union (Official Journal of the EU L 174, 26.06.2013 with later amendments).

2. Gross domestic product (GDP) presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all domestic institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

Current prices from the year preceding the reference year were adopted as constant prices in the calculations of gross domestic product volume indices.

3. Gross value added (GVA) measures the newly generated value as a result of the production activity of domestic institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented at basic prices.

4. Gross output includes the value of goods and services produced by all domestic institutional units. Gross output is valued at basic prices or according to the production costs.

5. Intermediate consumption includes the value of consumed materials (including fuels) in net terms (after subtracting the value of recyclable wastes), raw materials (including packaging), energy, technological gases and outside services (outside processing, transport services, equipment rental, telecommunication and accounting services, commissions paid for banking services), financial intermediation services indirectly measured (FISIM) and costs of business trips (excluding travelling allowances) as well as other costs (e.g. advertising, representation, rental and leasing costs, ticket costs for official business, costs

z tytułu uczestnictwa w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych). Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

6. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**.

7. **Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych** składają się z nadwyżki operacyjnej brutto łącznie z dochodem mieszanym brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców powiększone o składki na Fundusz Pracy i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreuującą dochody do dyspozycji brutto.

8. **Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych** powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki bieżące od dochodów, majątku itp., składki netto na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne (świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pozostałe świadczenia społeczne) oraz pozostałe transfery bieżące.

Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju województw obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw.

9. Grupowanie danych według województw w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

10. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego **sektora instytucjonalnego** są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

1) sektor przedsiębiorstw niefinansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wy-

of lump-sum payments for using personal vehicles for official business, stock exchange payments as well as payments from participating in the National Depository for Securities). Intermediate consumption is valued at purchaser's prices.

6. *In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including **internal turnover** is accepted.*

7. **Gross primary income in the households sector** is comprised of the gross operating surplus jointly with the gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees, i.e. wages and salaries jointly with contributions to social security and health security paid by employees, contributions to social security paid by employers increased by the Labour Fund and other costs connected with employment) as well as property income. Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.

8. **Gross disposable income in the households sector** is obtained as a result of correcting gross primary income by: current taxes on income, wealth, etc., net social contributions, social benefits (social security benefits and other social benefits) and other current transfers.

Indices of gross real disposable income in the households sector by voivodships are calculated applying simplified method using price indices of consumer goods and services by voivodships.

9. *Data grouping by voivodships according to kind of activity of the Polish Classification of Activities was conducted applying the **local kind-of-activity unit method**, i.e. by the place of residence and main kind of activity of the local unit of the enterprise.*

10. *Criteria of rating a given unit of the national economy among **institutional sectors** are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:*

1) *non-financial corporations sector which includes economic entities manufacturing mar-*

tworzące produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe) i prowadzące księgi rachunkowe,

- 2) sektor instytucji finansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz ubezpieczeniami,
- 3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono podmioty gospodarki narodowej działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych oraz podmioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu państwa, a także przedsiębiorstwa publiczne i instytucje niekomercyjne spełniające kryteria ESA 2010 w zakresie klasyfikacji do tego sektora,
- 4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób i prowadzące uproszczoną ewidencję księgową, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł,
- 5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych.

11. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek szarej gospodarki oraz działalności nielegalnej. **Szara gospodarka** obejmuje legalną produkcję ukrytą szacowaną dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych sektora prywatnego z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od formy prawnej), z liczbą pracujących od 10 do 49 osób (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej, głównie w działalności usługowej (w tym osób świadczących usługi prostytutki).

W ramach **działalności nielegalnej** ujęto szacunki dotyczące działalności osób czerpiących korzyści z tytułu świadczenia usług prostytutki przez inne osoby, produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów.

12. Dane z rachunków regionalnych za lata 2010–2015 zostały zmienione w stosunku do

ket products (goods and non-financial services) and keeping accounting books,

- 2) *financial corporations sector which includes economic entities engaged in financial intermediation, auxiliary financial activity as well as insurance activity,*
- 3) *general government sector which includes entities of the national economy operating according to the principles described in the Law on Public Finance, entities for which the financial system was defined in special regulations and the main source of financing of which are subsidies from the state budget as well as public corporations and non-profit institutions that meet the ESA 2010 criteria of classification to this sector,*
- 4) *households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons and keeping simplified accounting books as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources,*
- 5) *non-profit institutions serving households sector which includes: social organizations, political parties, trade unions, associations, foundations and units of religious organizations.*

11. *The estimation of the hidden economy and illegal activities is included in the regional accounts. **Hidden economy** covers the legal concealed production estimated for registered economic entities of private sector employing up to 9 persons (irrespective of the legal form), employing from 10 to 49 persons (excluding cooperatives) as well as natural persons engaged in non-registered work, primarily within the service activity (including people providing prostitution services).*

*Within **illegal activities** there were included estimations concerning activity of people deriving profits from exploiting prostitution, production and trafficking in narcotics as well as smuggling of cigarettes.*

12. *Data from the regional accounts for the years 2010–2015 were changed in relation to*

wcześniej opublikowanych w ślad za rewizją w rocznych rachunkach narodowych, dokonaną stosownie do standardowej procedury dotyczącej nadmiernego deficytu (tzw. notyfikacja fiskalna). Zmiany dotyczyły przeklasyfikowania kolejnych jednostek publicznych do sektora instytucji rządowych i samorządowych.

13. Szczegółowy opis zmian wprowadzonych do rachunków narodowych znajduje się w notatce informacyjnej GUS „Skorygowany szacunek produktu krajowego brutto za 2016 rok” z dnia 23 X 2017 r., dostępnej na stronie <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/roczne-rachunki-narodowe/skorygowany-szacunek-produktu-krajowego-brutto-za-2016-rok,9,3.html>

14. Wyjaśnienia dotyczące rachunków regionalnych (uwagi metodyczne i podstawowe pojęcia) zamieszczono w publikacji „Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2015 r.”.

those previously published as a consequence of revision in the annual national accounts, made due to the standard excessive deficit procedure (the so-called fiscal notification). Changes concerned reclassification of further public entities into the general government sector.

13. *Detailed description of the changes, introduced in the national accounts can, be found in the CSO news release “Revised estimate of gross domestic product for the year 2016” of 23 X 2017, available at website*
<http://stat.gov.pl/en/topics/national-accounts/annual-national-accounts/revised-estimate-of-gross-domestic-product-for-the-year-2016,6,1.html>

14. *Explanations concerning regional accounts (methodological notes and basic concepts) are placed in the publication “Gross Domestic Product – Regional Accounts in 2015”.*

TABL. 1 (290). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2014	2015	2010	2014	2015
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent		
OGÓŁEM TOTAL	56449	67111	68743	x	x	x
W tym wartość dodana brutto Of which gross value added	49660	59515	60989	100,0	100,0	100,0
w tym sektor: of which sector:						
przedsiębiorstw niefinansowych <i>non-financial corporations</i>	18397	23265	24324	37,0	39,1	39,9
instytucji rządowych i samorządowych <i>general government</i>	10599	12103	12426	21,3	20,3	20,4
gospodarstw domowych <i>households</i>	18578	21450	21783	37,4	36,0	35,7
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, hunting and forestry; fishing</i>	2676	3147	2711	5,4	5,3	4,4
Przemysł <i>Industry</i>	9406	12599	13513	18,9	21,2	22,2
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	6978	9279	10254	14,1	15,6	16,8
Budownictwo <i>Construction</i>	3877	4351	4404	7,8	7,3	7,2
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja <i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ; transportation and storage; accommodation and catering ^Δ; information and communication</i>	14484	16708	17221	29,2	28,1	28,2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Financial and insurance activities; real estate activities</i>	5324	6073	5805	10,7	10,2	9,5
Pozostałe usługi <i>Other services</i>	13891	16637	17336	28,0	28,0	28,4
NA 1 MIESZKAŃCA ^a PER CAPITA ^a	25875	31188	32074	x	x	x

^a W złotych.

^a In zlotys.

TABL. 2 (291). **PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)**
BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION OF INCOME ACCOUNT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł	
Produkcja globalna	102288	121014	123555	Gross output
Zużycie pośrednie	52628	61499	62565	Intermediate consumption
Wartość dodana brutto	49660	59515	60989	Gross value added
w tym koszty związane z zatrudnieniem	21668	25195	25661	of which compensation of employees
Nadwyżka operacyjna brutto.....	28532	35036	36029	Gross operating surplus

TABL. 3 (292). **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH**
NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Dochody pierwotne brutto:				Gross primary income:
w mln zł	43017	49717	50119	in mln zł
na 1 mieszkańca w zł	19718	23105	23385	per capita in zł
Dochody do dyspozycji brutto:				Gross disposable income:
w mln zł	43755	49747	50412	in mln zł
na 1 mieszkańca w zł	20056	23119	23522	per capita in zł

DZIAŁ XXIII

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Uwagi ogólne

1. Prezentowane w tablicach dane dotyczące **podmiotów gospodarki narodowej** wpisanych do rejestru REGON i obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1068) z późniejszymi zmianami oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 XI 2015 r. (Dz. U. poz. 2009) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń.

2. Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

3. Rejestr REGON jest na bieżąco aktualizowany na podstawie danych o podmiotach gospodarki narodowej, przekazywanych drogą elektroniczną z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, Krajowego Rejestru Sądowego, Systemu Informacji Oświatowej oraz Centralnego Rejestru Podmiotów Krajowej Ewidencji Podatników, oraz – w przypadku pozostałych podmiotów – na podstawie wniosków zgłaszanych do właściwych urzędów statystycznych. Kompletność i aktualność rejestru uzależniona jest od terminowej realizacji ww. obowiązku. Ponadto od 2011 r. do aktualizacji rejestru wykorzystywane są informacje z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) dotyczące zgonów osób fizycznych, które były wpisane do rejestru REGON.

CHAPTER XXIII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

General notes

1. The data presented in tables concerning **entities of the national economy** entered in the REGON register and include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.

The National Official Business Register, herein after referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics, dated 29 VII 1995 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1068) with later amendments and the provisions of the decree of the Council of Ministers of 30 XI 2015 (Journal of Laws item 2009) on the mode and methodology of running and updating the National Official Business Register, application, questionnaire, certificate specimens and detailed condition.

2. The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

3. The REGON register is updated on a current basis with the use of data on entities of the national economy transferred through the electronic system from the Central Registration and Information on Business, the National Court Register, the Educational Information System as well as the Central Business Entity Register of the National Taxpayer Register, and – for the remaining entities – on the basis of applications submitted to the relevant statistical offices. The completeness and correctness of the register is contingent on the timely compliance with the above-mentioned obligation. In addition, since 2011 the register has been updated with information from the Common Electronic System of Population (PESEL) on the deaths of natural persons, who were registered in the REGON.

TABL. 1 (293). PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON
 Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
OGÓŁEM	149019	164076	173184^b	174123^b	TOTAL
sektor publiczny	6054	5727	5750	5746	public sector
sektor prywatny	142965	158349	166363	166893	private sector
z liczby ogółem:					of total number:
Przedsiębiorstwa państwowe	52	5	4	3	State owned enterprises
Spółki	17661	18608	22382	23736	Companies
w tym:					of which:
handlowe	7087	8752	12448	13767	commercial
cywilne	10455	9719	9763	9792	civil
Spółdzielnie	1246	1156	1170	1164	Co-operatives
Fundacje	323	498	924	1035	Foundations
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	4497	5603	6633	6838	Associations and social organizations
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	115697	127467	129484	128609	Natural persons conducting economic activity

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^b W podziale według sektorów własności nie uwzględniono podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture. ^b The division by the ownership sectors does not include entities, which have not registered the form of ownership in the REGON register.

TABL. 2 (294). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGION WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGION REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity
		w tym of which							
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	spółki handlowe commercial companies			spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie co-operatives	
				razem total	w tym of which				
				jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury	Z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation				
OGÓŁEM 2005	149019	33322	52	7087	21	832	10455	1246	115697
TOTAL 2010	164076	36609	5	8752	20	1075	9719	1156	127467
..... 2015	173184	43700	4	12448	9	1562	9763	1170	129484
2016	174123	45514	3	13767	8	1785	9792	1164	128609
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	4029	884	–	239	–	33	204	182	3145
Przemysł Industry	14942	3650	1	2301	3	329	1163	97	11292
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	13772	3056	1	1841	3	285	1112	90	10716
Budownictwo Construction	21018	2393	–	1456	–	125	752	128	18625
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	46655	8985	1	4420	1	753	4313	233	37670
Transport i gospodarka magazynowa Transport and storage	11935	1282	–	747	3	184	502	12	10653
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	4506	1088	–	344	–	54	655	13	3418
Informacja i komunikacja Information and communication	4328	967	–	776	1	51	178	3	3361

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 (294). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	
		razem total	w tym of which							
			przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	spółki handlowe commercial companies				spółki cywilne civil law partnerships		spółdzielnie co-operatives
				razem total	w tym of which					
			jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	5050	539	–	312	–	19	108	60	4511	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	5594	4488	1	548	–	43	189	373	1106	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	14256	2136	–	1275	–	82	728	19	12120	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	4084	655	–	437	–	64	184	14	3429	
Edukacja Education	7254	4630	–	220	–	14	137	7	2624	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	11067	1414	–	459	–	12	406	10	9653	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	3424	2148	–	130	–	13	126	5	1276	
Pozostała działalność usługowa Other service activities	12984	7259	–	96	–	8	147	8	5725	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 3 (295) **SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe ^a Partnerships ^a		
		razem total	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability	razem total	w tym of which	
						jawne unlimited partnerships	komandytowe limited partnerships
OGÓŁEM	2005 7087	5856	259	5597	1231	1138	23
TOTAL	2010 8752	7069	239	6830	1683	1482	93
	2015 12448	10264	261	10003	2184	1609	332
	2016 13767	11482	268	11214	2285	1624	424
w tym: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	239	217	3	214	22	11	4
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł	2301	1992	80	1912	309	239	57
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe	1841	1562	62	1500	279	224	44
<i>of which manufacturing</i>							
Budownictwo	1456	1258	50	1208	198	116	62
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	4420	3539	54	3485	881	742	129
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa	747	605	9	596	142	117	19
<i>Transport and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	344	277	3	274	67	54	11
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja	776	732	10	722	44	29	13
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	312	266	13	253	46	28	8
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	548	416	11	405	132	66	39
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1275	1131	23	1108	144	63	39
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	437	384	2	382	53	35	16
<i>Administrative and support service activities</i>							
Edukacja	220	188	1	187	32	27	3
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	459	266	3	263	193	81	19
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	130	120	6	114	10	6	3
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	96	84	–	84	12	10	2
<i>Other service activities</i>							

^a W województwie lubelskim w 2016 r. wśród spółek osobowych zarejestrowanych było 121 spółek partnerskich i 116 spółek komandytowo-akcyjnych.

^a There were only in 2016 — 121 professional partnerships and 116 limited joint-stock partnerships registered in whole Lubelskie Voivodship.

TABL. 4 (296). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE^a**
WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI
 Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED^a
BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		spółki companies					cywilne civil law partnerships	spółdzielnie co-operatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		razem total	w tym of which			z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability			
			handlowe commercial		akcyjne joint stock				
			razem total	akcyjne joint stock					
OGÓŁEM2005	11191	746	314	4	236	428	6	9684	
TOTAL2010	17729	1041	600	6	478	436	5	15630	
.....2015	14723	1404	205	9	1012	243	7	12514	
2016	14314	1693	1435	11	1270	252	6	11944	
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	134	18	13	–	11	5	1	114	
Przemysł Industry	1054	201	177	1	160	24	–	852	
w tym przetwórstwo przemysłowe . of which manufacturing	982	168	148	1	135	20	–	814	
Budownictwo Construction	2706	150	119	1	99	30	–	2556	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	2962	343	283	2	250	60	4	2615	
Transport i gospodarka magazynowa Transport and storage	1105	120	105	–	92	15	–	985	
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	407	73	44	–	39	29	–	332	
Informacja i komunikacja Information and communication	713	171	163	–	158	8	–	542	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 4 (296). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE^a**
WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)
 Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED^a
BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		spółki companies					spółdzielnie co-operatives	
		razem total	w tym of which					
			handlowe commercial		z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability	cywilne civil law partnerships		
			razem total	akcyjne joint stock				
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	430	57	50	2	45	7	–	371
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	264	85	65	1	51	15	–	96
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	1387	235	213	3	191	22	–	1144
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	577	98	92	–	85	6	1	477
Edukacja <i>Education</i>	523	32	23	–	21	9	–	353
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	728	63	51	–	39	12	–	656
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	228	26	21	1	16	5	–	167
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	774	20	15	–	12	5	–	683

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 5 (297). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE ^a**
WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI
 Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED ^a
BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which								
		spółki companies					cywilne civil law partnerships	spółdzielnie co-operatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity	
		w tym of which			z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability	razem total				razem total
		handlowe commercial		akcyjne joint stock						
		razem total	razem total							
OGÓŁEM2005	10371	579	62	1	44	515	7	9568		
TOTAL2010	9973	344	93	15	44	240	13	9309		
.....2015	12510	354	117	8	50	237	9	11686		
2016	12703	363	155	8	80	208	11	12120		
w tym: of which:										
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	156	4	2	–	2	2	3	148		
Przemysł Industry	963	43	23	1	16	20	1	915		
w tym przetwórstwo przemysłowe... of which manufacturing	918	38	20	–	14	18	1	879		
Budownictwo Construction	2428	38	17	2	9	21	–	2390		
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	3938	140	52	–	26	88	2	3796		
Transport i gospodarka magazynowa Transport and storage	887	17	8	1	3	9	–	868		
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	462	24	5	–	–	19	–	438		
Informacja i komunikacja Information and communication	321	17	9	–	7	8	–	304		

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 5 (297). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE^a**
WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)
 Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED^a
BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		spółki companies					spółdzielnie co-operatives	
		razem total	w tym of which					
			handlowe commercial		z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability	cywilne civil law partnerships		
			razem total	akcyjne joint stock				
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	519	9	9	2	3	–	–	510
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	105	9	6	–	3	3	5	90
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	837	28	15	1	10	13	–	798
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	542	11	5	1	1	6	–	531
Edukacja Education	407	6	1	–	–	5	–	301
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	351	8	2	–	–	6	–	343
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	165	1	–	–	–	1	–	150
Pozostała działalność usługowa Other service activities	609	8	1	–	–	7	–	537

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^Δ Excluding persons tending private farms in agriculture.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE DIVISION OF LUBELSKIE VOIVODSHIP IN 2016

As of 31 XII

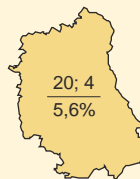

Granica państwa	— — —	National border
Granica województwa	Border of voivodship
Granica powiatu	— — —	Border of powiat
Granica gminy	— — —	Border of gmina
Powiat tomaszowski		Powiat
Miasto na prawach powiatu	LUBLIN	City with powiat status

**PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY
JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS) W 2017 R.**
Stan w dniu 1 I

*DIVISION OF THE LUBELSKIE VOIVODSHIP ACCORDING TO THE NOMENCLATURE
OF TERRITORIAL UNITS FOR STATISTICAL PURPOSES (NTS) IN 2017
As of 1 I*

Liczba powiatów; liczba miast na prawach powiatu
Udział w ogólnej liczbie ludno ci^a w %

*Number of powiats; number of cities with powiat status
Share in total number of population^a in %*

PODREGIONY (NTS 3):
SUBREGIONS (NTS 3):

9 BIALSKI

Powiaty *Powiats* (NTS 4):

białski (19)
parczewski (7)
radzy ski (8)
włodawski (8)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4):

City with powiat status (NTS 4):
Biała Podlaska (1)

10 CHEŁMSKO-ZAMOJSKI

Powiaty *Powiats* (NTS 4):

biłgorajski (14)
chełmski (15)
hrubieszowski (8)
krasnostawski (10)
tomaszowski (13)
zamojski (15)

Miasta na prawach powiatu (NTS 4):

Cities with powiat status (NTS 4):
Chełm (1)
Zamo (1)

11 LUBELSKI

Powiaty *Powiats* (NTS 4):

lubartowski (13)
lubelski (16)
ł czy ski (6)
widnicki (5)

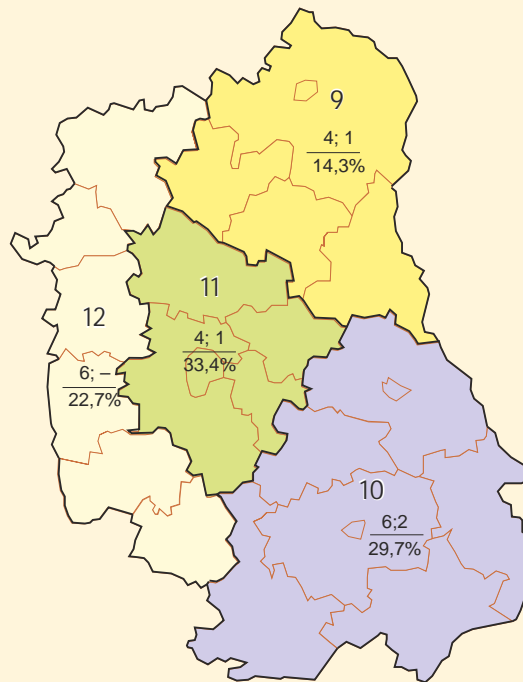
Miasto na prawach powiatu (NTS 4):

City with powiat status (NTS 4):
Lublin (1)

12 PUŁAWSKI

Powiaty *Powiats* (NTS 4):

janowski (7)
kra nicki (10)
łukowski (11)
opolski (7)
puławski (11)
rycki (6)

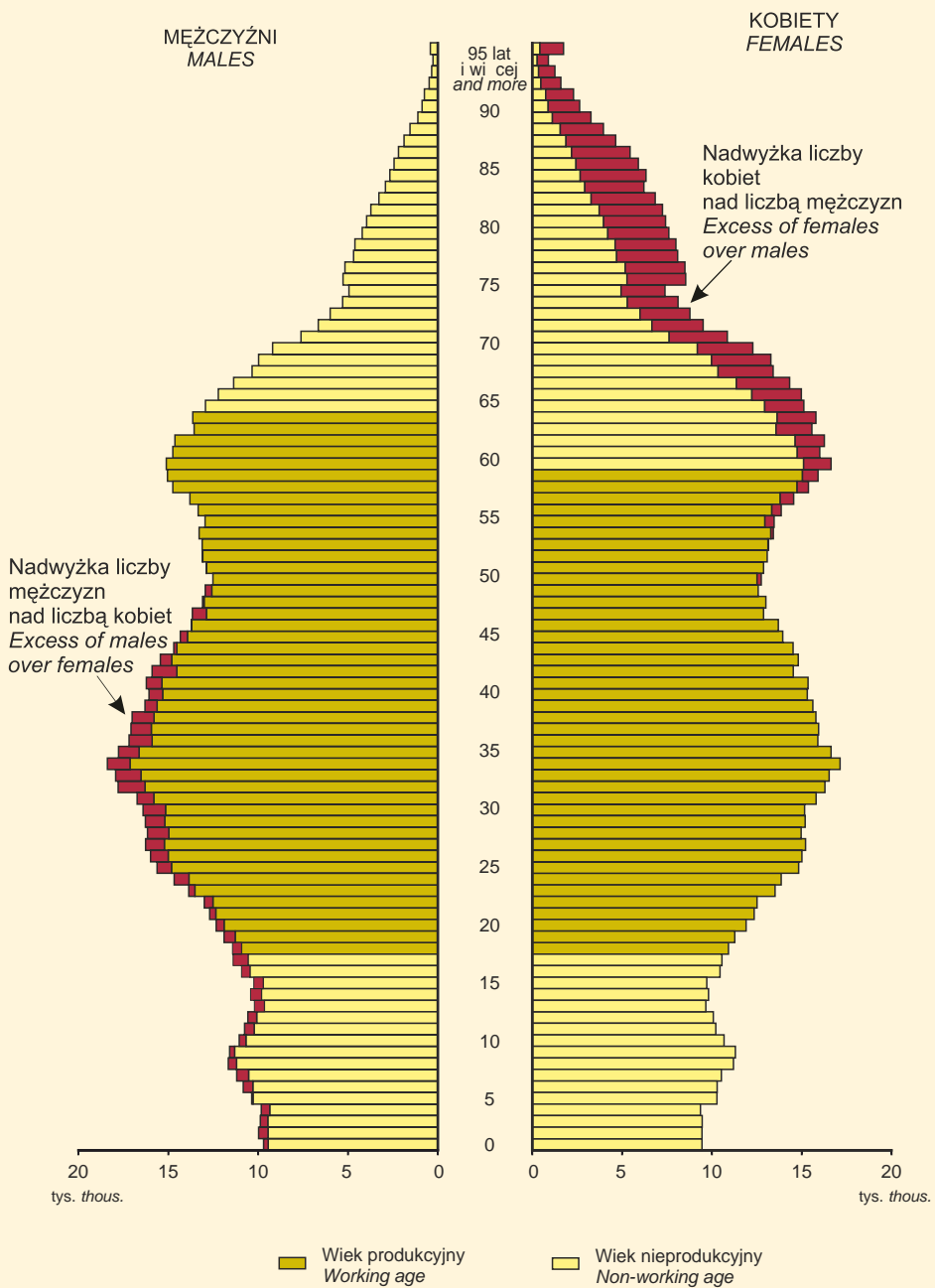

W nawiasach podano liczb gmin (NTS 5).
Number of gminas (NTS 5) is given in parentheses.

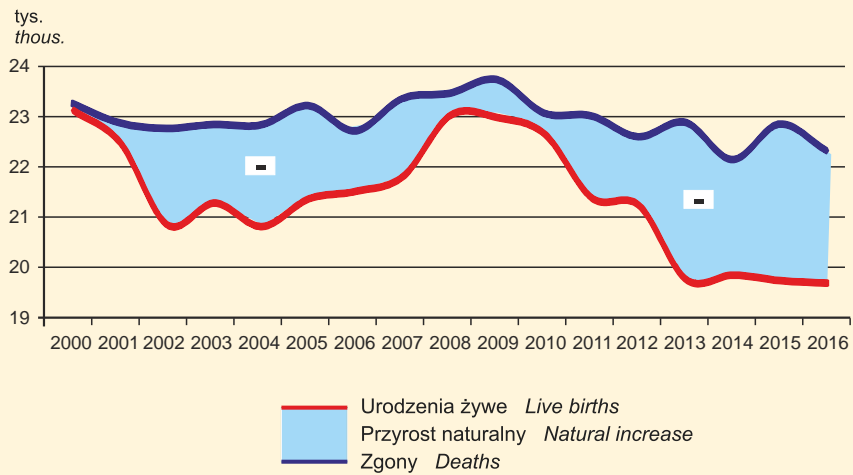
^a Stan w dniu 31 XII 2015 r.; odpowiednio: dla województwa
– udział w kraju, dla podregionów – udział w województwie.
*^a As of 31 XII 2015; respectively: for voivodship – share
in country, for subregions – share in voivodship.*

LUDNO WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2016 R.

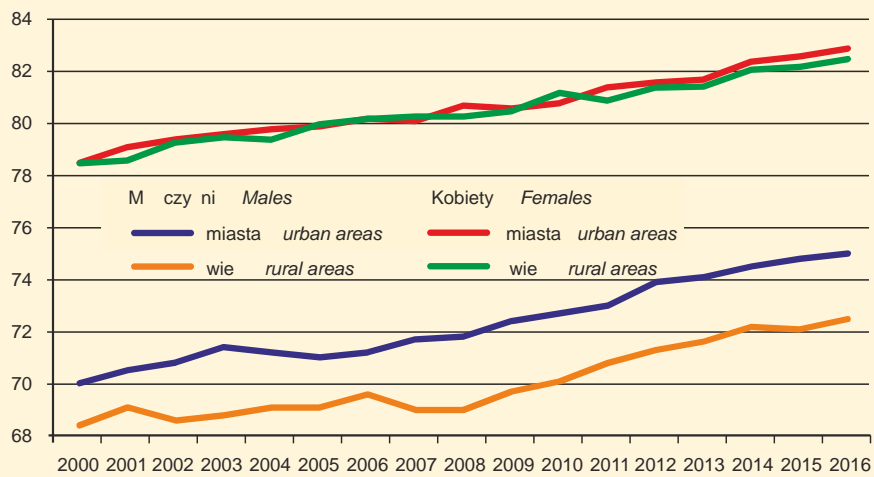
Stan w dniu 31 XII
POPULATION BY SEX AND AGE IN 2016
As of 31 XII

RUCH NATURALNY LUDNO CI
VITAL STATISTICS

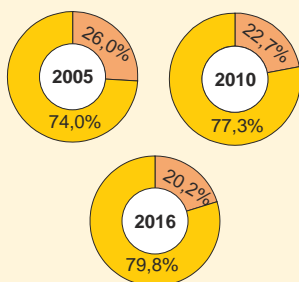

PRZECI TNNA LICZBA LAT DALSZEGO TRWANIA YCIA
DLA OSÓB W WIEKU 0 LAT
LIFE EXPECTANCY AT 0 AGE

STRUKTURA PRACUJĄCYCH^a
 Stan w dniu 31 XII
STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS
 As of 31 XII

WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI
BY OWNERSHIP SECTOR

■ sektor publiczny
 public sector ■ sektor prywatny
 private sector

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; z pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie – dane szacunkowe.
^a By actual workplace and kind of activity; with the employed persons on private farms in agriculture – estimated data.

WEDŁUG SEKCJI
BY SECTIONS

Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
 Agriculture, forestry and fishing

Przemysł
 Industry

Budownictwo
 Construction

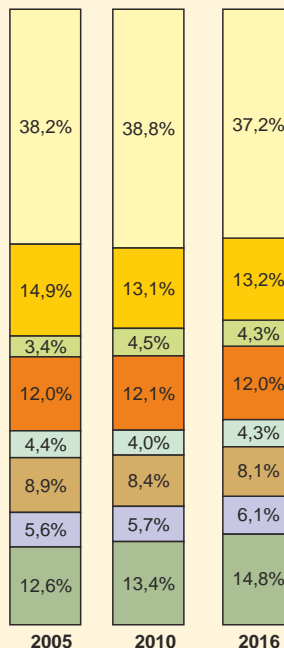
Handel; naprawa pojazdów samochodowych^Δ
 Trade; repair of motor vehicles^Δ

Transport i gospodarka magazynowa
 Transportation and storage

Edukacja
 Education

Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
 Human health and social work activities

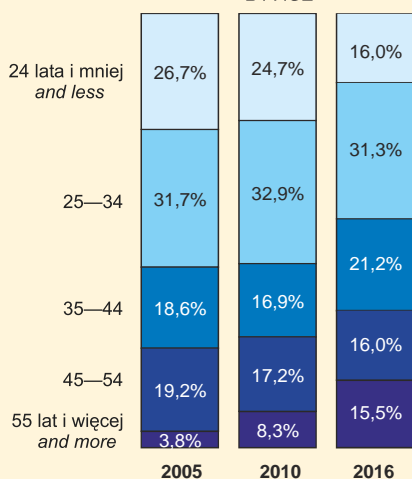
Pozostałe
 Others

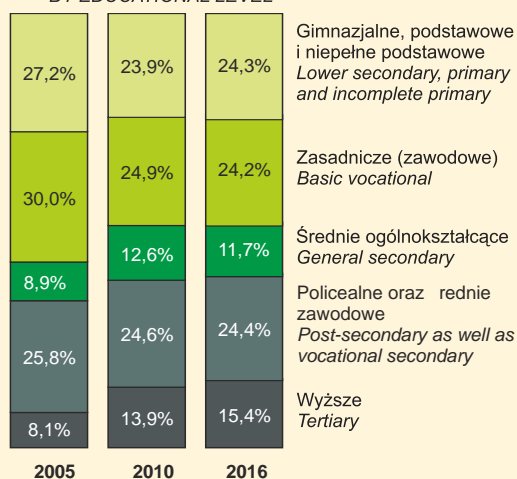
STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH
WEDŁUG WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

Stan w dniu 31 XII
STRUCTURE OF REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS
BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL
 As of 31 XII

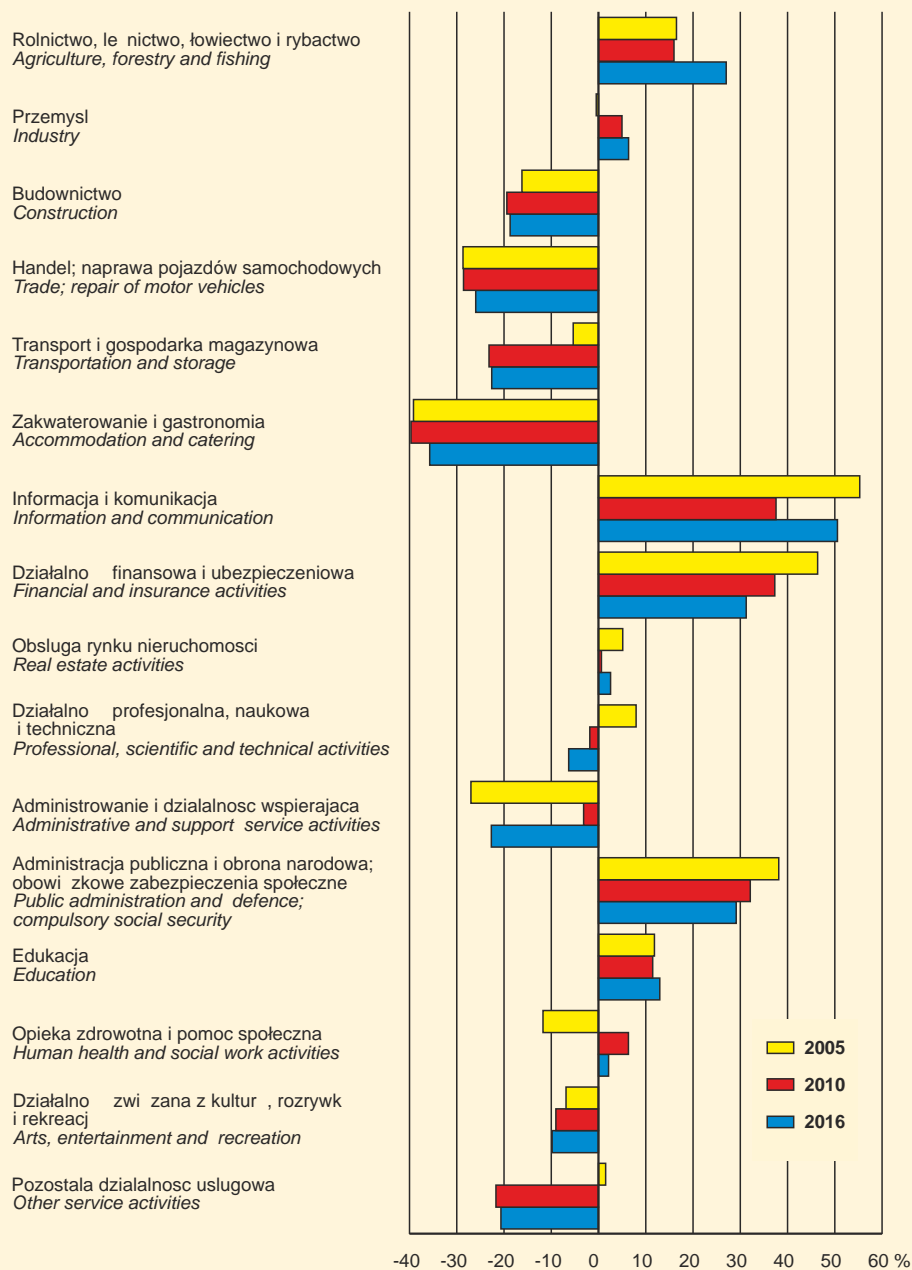
WEDŁUG WIEKU
BY AGE

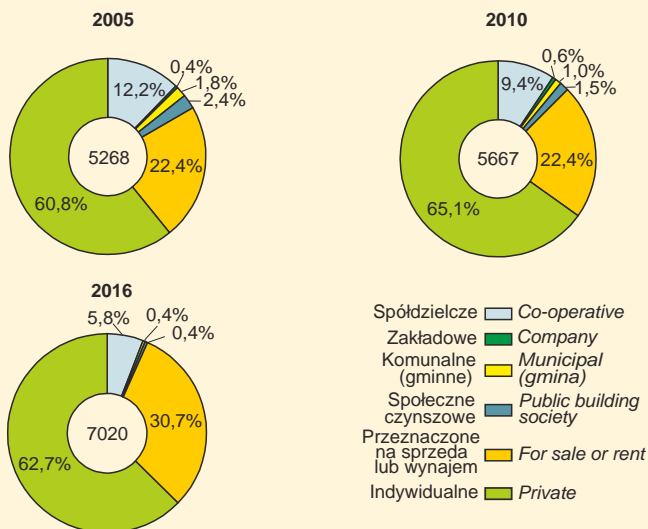
WEDŁUG WYKSZTAŁCENIA
BY EDUCATIONAL LEVEL

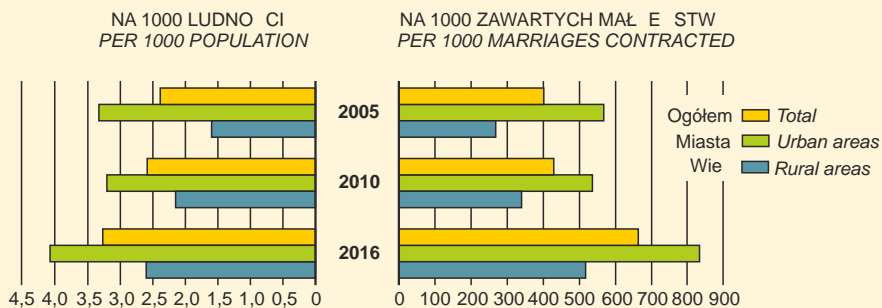
**ODCHYLENIA WZGL DNE PRZECI TNYCH WYNAGRODZE W SEKCJACH
OD PRZECI TNEGO WYNAGRODZENIA W GOSPODARCE NARODOWEJ
RELATIVE DEVIATIONS OF AVERAGE WAGES AND SALARIES IN SECTIONS
FROM THE AVERAGE WAGES AND SALARIES IN THE NATIONAL ECONOMY**

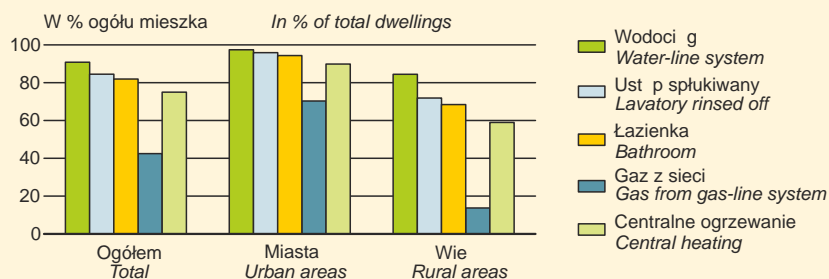
MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA
DWELLINGS COMPLETED

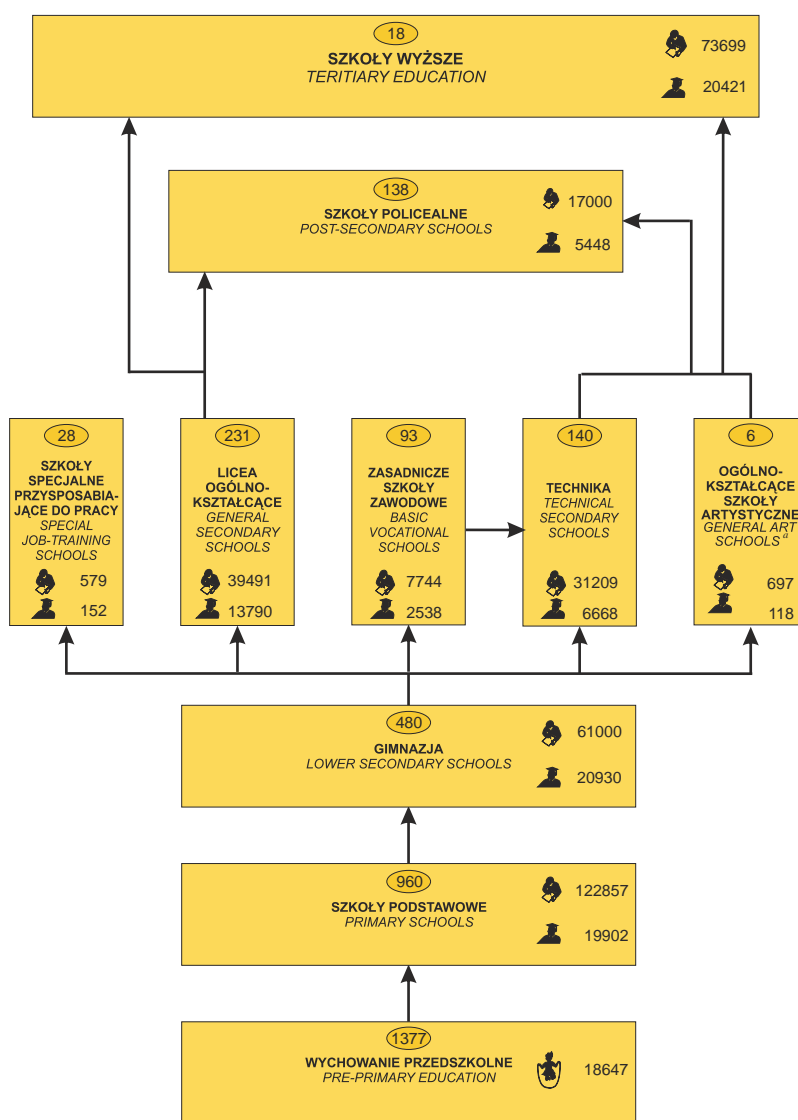
- Spółdzielcze Co-operative
- Zakładowe Company
- Komunalne (gminne) Municipal (gmina)
- Spoleczne czynszowe Public building society
- Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem For sale or rent
- Indywidualne Private

MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE W 2016 R.
 Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS FITTED WITH INSTALLATIONS IN 2016
 As of 31 XII

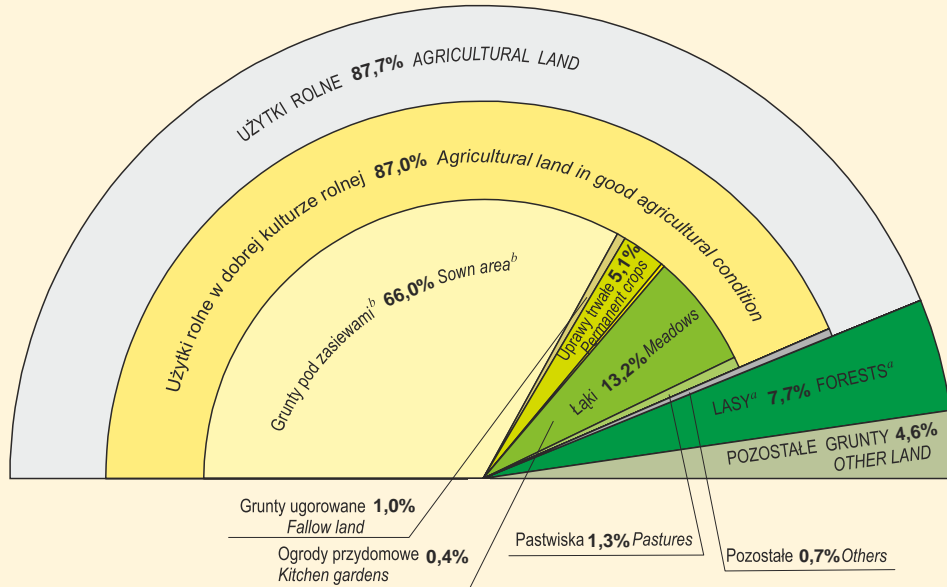
EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA W ROKU SZKOLNYM 2016/17
EDUCATION BY EDUCATIONAL LEVEL IN THE 2016/17 SCHOOL YEAR

- Studenci, uczniowie
Students
- Absolwenci z roku szkolnego 2015/16
Graduates for 2015/16 school year
- Dzieci w wieku 6 lat objęte edukacją, w placówkach wychowania przedszkolnego
Children aged 6 included education in pre-preminary establishments
- Liczba placówek danego szczebla
Number of units on given level

^a Dające uprawnienia zawodowe.
^a Leading to professional certification.

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W 2016 R.
 Stan w czerwcu
LAND USE IN AGRICULTURAL HOLDINGS IN 2016
 As of June

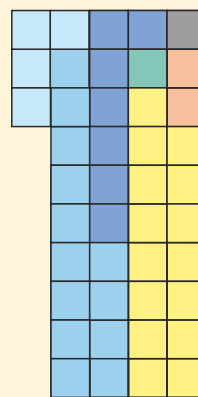
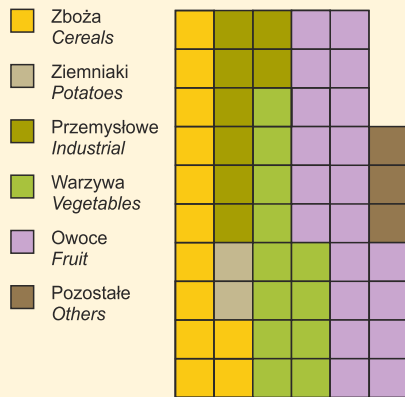

a Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną. *b* Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone).
a Including land connected with silviculture. *b* Excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers).

STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ W 2015 R. (ceny stałe 2014 r.)
STRUCTURE OF MARKET AGRICULTURAL OUTPUT IN 2015 (constant prices 2014)

PRODUKCJA ROŚLINNA 57%
 CROP OUTPUT

PRODUKCJA ZWIERZĘCA 43%
 ANIMAL OUTPUT

Żywiec rzeźny:
 Animals for slaughter:

- bydło (bez cieląt) (cattle (excluding calves))
- trzoda chlewna (pigs)
- drób (poultry)
- pozostałe^a (others^a)

Mleko krowie (Cows' milk)

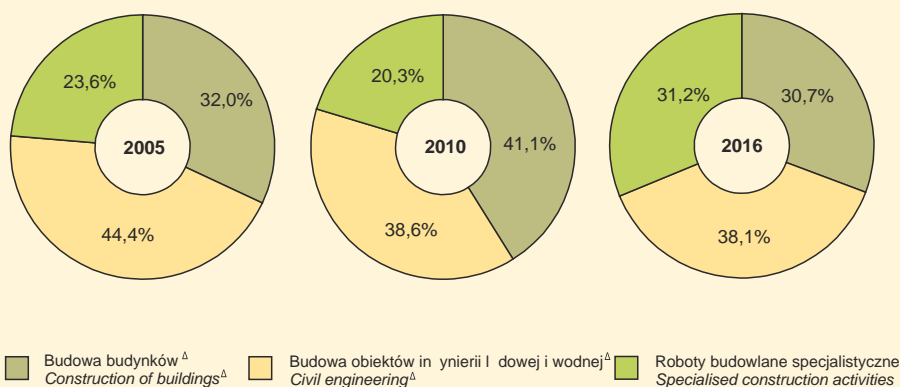
Jaja kurze (Hen eggs)

Pozostałe (Others)

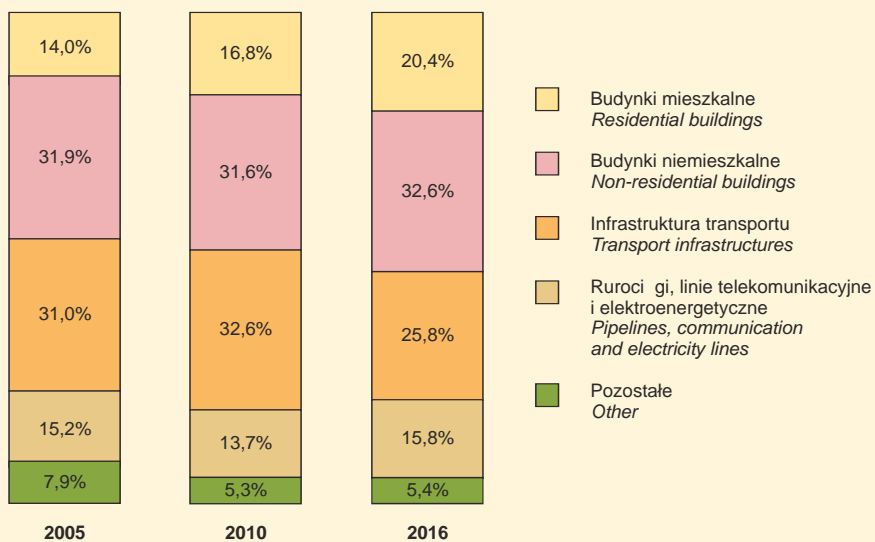
a Cielęta, owce, konie, kozy i króliki.
a Calves, sheep, horses, goats and rabbits.

STRUKTURA PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTA OWEJ^a (ceny bieżące)
STRUCTURE OF CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WEDŁUG DZIAŁÓW BY DIVISIONS

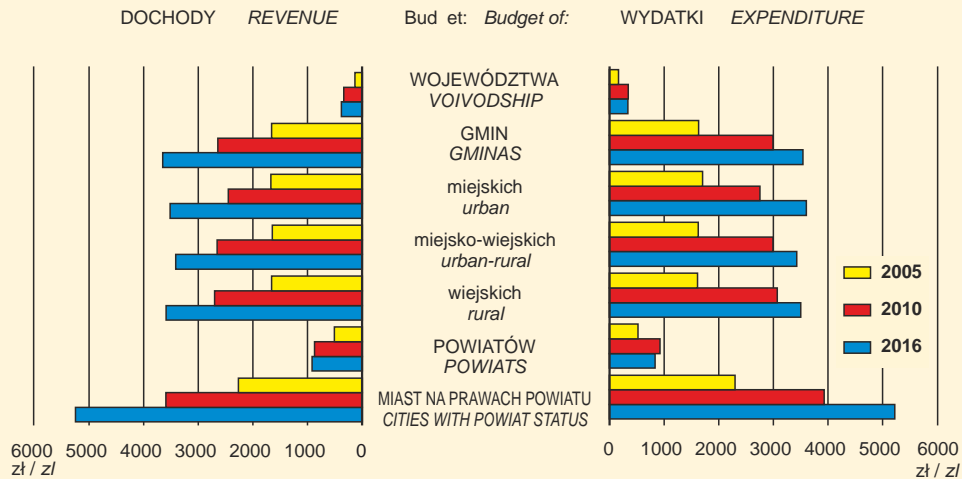

WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH
 BY TYPE OF CONSTRUCTIONS

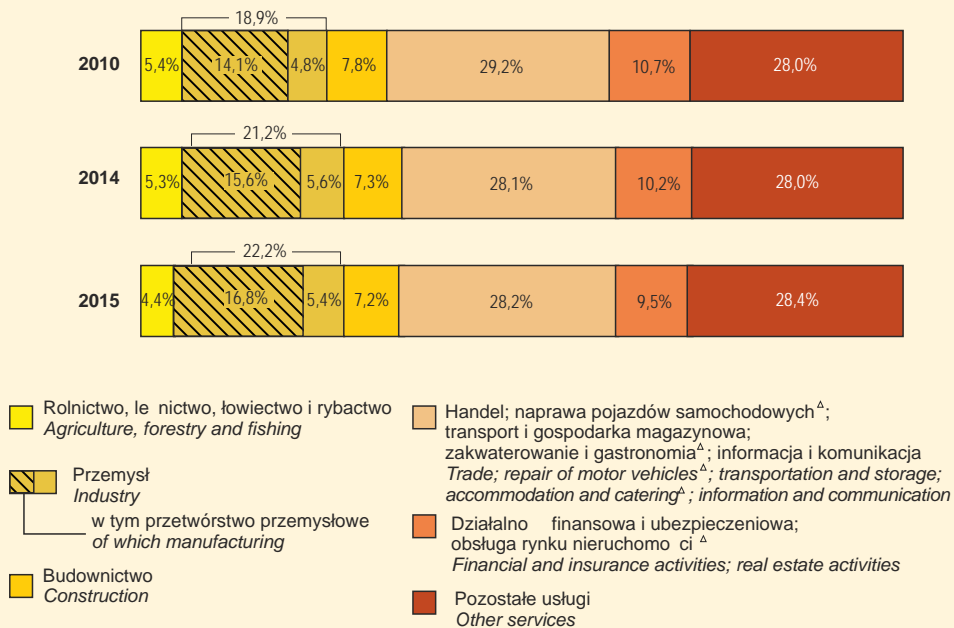

^a Wykonanej przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa lubelskiego, siłami własnymi bez podwykonawców. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Lubelskie voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

**DOCHODY I WYDATKI JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
NA 1 MIESZKAŃCĄ**
*REVENUE AND EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS
PER CAPITA*

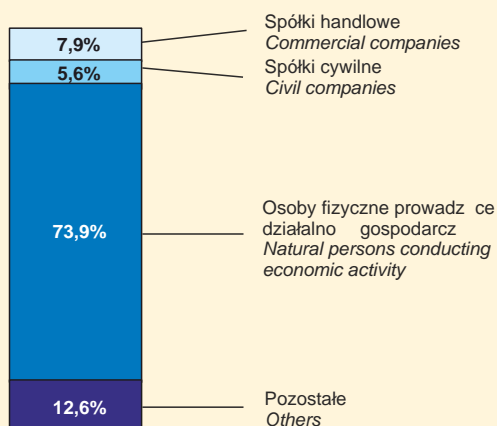

**STRUKTURA WARTOŚCI DODANEJ BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI
(ceny bieżące)**
*STRUCTURE OF GROSS VALUE ADDED BY KINDS OF ACTIVITIES
(current prices)*

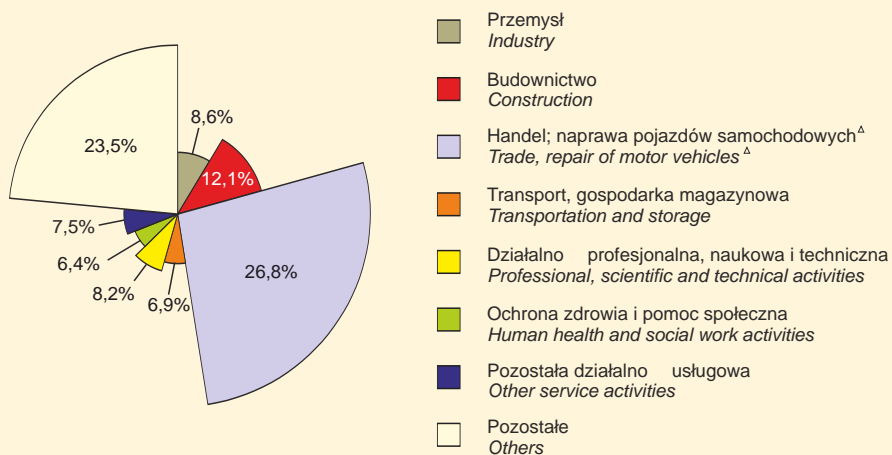

STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ^a W 2016 R.
 Stan w dniu 31 XII
STRUCTURE OF ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN 2016
 As of 31 XII

WEDŁUG FORM PRAWNYCH
 BY LEGAL STATUS

WEDŁUG SEKCJI BY SECTIONS

^a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.
^a Excluding persons tending private farms.